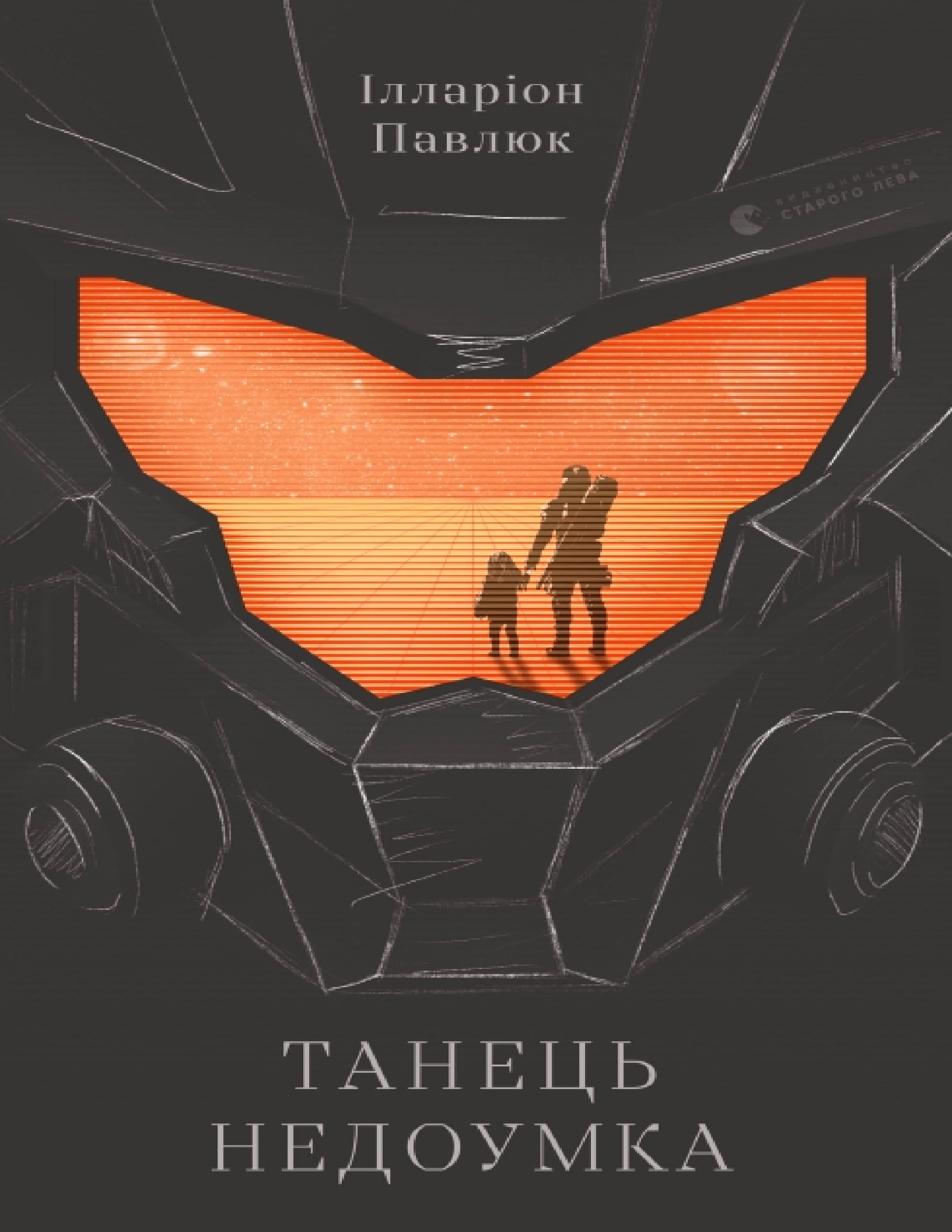

Ілларіон
Павлюк

ВІДВІДКИТАЄ
СТАРОГО ЛЕВА

ТАНЕЦЬ
НЕДОУМКА

Annotation

Космічний біолог Гіль, за плечима якого чимало військових операцій, переживає не найкращі часи: безробіття, безгрошів'я, сім'я намежі розлучення, ще й висока ймовірність, що проявиться спадкова генетична хвороба, в якій швидка смерть – це чи не найкращий фінал. І ось неочікувано з'являється пропозиція роботи, яка, здавалося б, вирішує всі проблеми одночасно: наукова експедиція на далеку планету. Хороші гроші, медична страховка, мінімальні ризики. Чи виявиться рішення летіти, до якого підштовхує страх, правильним? І чи такі вже мінімальні ризики на далекій і химерній планеті Іш-Чель?

- [Ілларіон Павлюк](#)
 -
 - [Частина 1](#)
 - [Частина 2](#)
 - [Частина 3](#)
 - [Частина 4](#)
 - [ДИСКЛЕЙМЕР](#)
-

Ілларіон Павлюк
ТАНЕЦЬ НЕДОУМКА

Моєму батькові.

Це ти мене надихнув.

Частина 1

Тридцять п'ять – сорок чотири

1

Спека висіла липким, солодкаво-нудотним мармеладом. Здавалося, повітря, рухаючись у трахеї туди-сюди, не дістає до легенів.

Два брудні прямокутники на пластиковому корпусі старого (на вигляд уже антикварного) кондиціонера ніби натякали, що ще недавно тут була табличка «Не вмикати, зламаний». І, судячи з теплого подиху, який хрипко вичавлював із себе пристрій, полагодити його так і не вдалося.

Ми сиділи в конференц-залі номер дев'ятнадцять (так було написано на дверях), який наче навмисно розмістили в найдальшому закапелку величезного комплексу з п'яти корпусів, – за добрячих пів кілометра від головного входу. Пів кілометра запилюженого килимового покриття, включно з трьома допотопними бетонними переходами і якоюсь фантастичною кількістю сходів... Нас було троє: я, HR-менеджер навпроти й шеф служби безпеки в кутку.

Шеф СБ був огрядний. Він мовчки дудлив воду, стоячи просто біля кулера і поглинаючи стаканчик за стаканчиком. Сірий класичний костюм на ньому в таку спеку видавався геть недоречним. Під пахвами розпливлися величезні темні плями, а на спині й лобі товстуна великими намистинами проступив піт. Щойно допивши черговий стаканчик, він одразу починав набирати новий – так ніби боявся, що йому ось-ось забракне чим потіти. Час від часу, наче віялом,

обмахувався планшетом, у який, мені здається, жодного разу й не глянув.

Інша річ – менеджер. Худорлявий, незграбний, з обличчям підлітка, він повністю занурився в моє резюме й мовчав уже хвилин п'ять. І тільки злегка ворухив губами. Запалені прищі на його обличчі вказували на те, що він страшенно любить торкатися руками до різного запиленого мотлоху, а потім витирати долонями спітнілий лоб. І шию... Судячи з прищів – і шию.

Похмілля й досі робило нестерпним будь-який різкий порух головою, тож я намагався бути повільним, мов мадагаскарська черепаха. День народження, що випав на неділю, зазвичай провіщає пекельний понеділок. А похмілля в понеділок на співбесіді – це щонайменше дев'яте коло, чи скільки їх там у пеклі... До речі, це був іще й останній шанс: інших варіантів не залишилося. Якщо, звісно, не брати до уваги той божевільний ранковий дзвінок... Але я поки що не з'їхав з глузду.

– Так ви служили в розвідці? – раптом запитав менеджер, виринувши зі свого планшета.

Його очі аж сяяли цікавістю. Я б навіть сказав, захватом.

– На Проксимі. Зведена розвідувально-диверсійна група. У таких має бути біолог.

– На інших планетах обов'язково, – він кивнув і неприємно стулив губи, ховаючи зніяковілу усмішку. – Я теж хотів записатися. Ну, як хотів – мріяв... Я був іще в школі тоді... У старших класах.

Останню ремарку він вставив поспішно і з явним підтекстом – «я не такий зелений, як ви могли подумати!».

– Ще не пізно, – усміхнувся я.

– О... Мама помре, якщо на моїй роботі прогноз ризиків перевищуватиме дві десятитисячні!

– Мокрі сходи забрали більше життів, ніж болотяні павуки Проксими, – серйозно сказав я.

– Так?! – він нервово витер долонею лоба.

– Ну, гіпотетично. Зважаючи на те, що мокрим сходам тисячі років, а сутички з павуками тривали три тижні...

– Я зрозумів, я зрозумів, – він кивнув і всміхнувся; усмішка вийшла чомусь масною. – Я зрозумів...

– Але мами люблять статистичне прогнозування, – розвів я руками.

– Обождують... – він зітхнув. – О, та ви ще й на гравіциклі їздите?

Менеджер показав очима на бандану, зав'язану на моєму зап'ясті. Логотип «Цунамі» був саме згори.

– А... Так... – знітився я, не знаючи, чи доречно уточнювати, що вже ні.

– Я шаленію від них!

– Теж катаєтесь?

– Ви що! Мама з'їсть мене живцем!

– Маму треба шанувати, – підтакнув я, мріючи скоріше випити крижану пляшечку пива. Задуха просто добивала мене.

Він іще раз пробігся очима по моєму резюме.

– Ну що ж... Якщо більше ні в кого немає питань... – менеджер розгублено побарабанив пальцями по столу. – Взагалі, ми зазвичай не повідомляємо результату відразу, але враховуючи вашу спеціалізацію... А тема вашої дипломної, до речі, це буквально наш найбільший проект... Тому...

Я аж засовався з нетерплячки, очікуючи, що прищавий перестане м'ятися й простягне мені руку з питанням на кшталт: «Коли ви готові розпочати?». Він ще раз із сумнівом озирнувся на товстуна, але той (от несподіванка!) був дуже зайнятий наповненням стаканчика.

Тоді менеджер подивився на мене, кивнув і подався вперед, щоб піднятися.

– Що ж, так би мовити... – почав він, і я поспішно витер спітнілу долоню об джинси, готуючись до рукостискання.

У цей момент кулер у кутку голосно відригнув бульбашками повітря, що ввірвалося в його ємність: «Бгулим!». Із несподіванки менеджер квапливо притиснув зад до стільця й озирнувся. Я ледве стримав посмішку. І тут спітнілий тип подав голос. Він мерзенно відкашлявся у своєму кутку, сьорбнув іще водички й сказав, уперше дивлячись не в стаканчик, а в планшет:

– А це правда? Щодо участі в бойових діях?

– Звісно, – я аж розгубився. – Ми ж говорили про це хвилину тому. Військова розвідка.

– Так-так... Я чув. Я про безпосередню участь. Знаєте, можна злітати на Проксиму й просидіти на складі видачі теплих речей...

– Ні-ні, запевняю вас. У мене вісім бойових виходів. Почесний знак Об'єднаного Штабу. Там наприкінці все написано.

І я всміхнувся менеджерові навпроти. Він теж усміхнувся (тепер у його погляді читалося благоговіння) і знову питально подивився на товстуна. Той шумно зітхнув.

– Що ж... Ну... Раз так... – він із тріском зім'яв стаканчик у пухкій долоні. – Тоді я змушений категорично не рекомендувати вашу кандидатуру.

– Тобто? – не зрозумів я.

– Боюся, що ви потенційно неврівноважений і нестабільний елемент команди, – пояснив товстун. – А це наукова установа. З армією нас пов'язують лише замовлення і... Ми намагаємося уникати таких, як ви.

Промайнула думка, що я недооцінив вагу товстуна в цій компанії. Ще не встиг відзначити про себе цю гру слів (вага товстуна й вага в компанії, ахаха), аж до мене дійшло, що співбесіда добігла кінця. Менеджер, утупивши очі в стіл, метушливо згортав свій рідкокристалічний планшет.

– І в чому ж проблема?! – обурився я. – Так, брав участь! Мені завжди здавалося, що це почесно! Тим більше, що ви працюєте для потреб армії, і я в цьому теж розбираюся...

– Статистичне прогнозування, – знизав плечима товстун. – Воно дає досить високу ймовірність небажаних проблем з ветеранами бойових дій. Занадто високу для нас.

Треба визнати, тієї секунди я уявив, як розбиваю об стіну його голову. Хрясь! І по жирних щоках від удару пробігає «віддача», змушуючи їх тріпотіти, як вуха лягавої... Тож у чомусь він, мабуть, має рацію... Небажані проблеми – це про мене. І це вони ще не знають про діагноз...

– Мені дуже шкода, – промимрив менеджер, ховаючи очі. – Я проведу вас.

Правду кажучи, діагнозу в мене поки що нема. Є тільки спадковість. Імовірність п'ятдесят на п'ятдесят, що аномальний білок у моїй ДНК почне мутувати й отруювати клітини. Це може статися

будь-якої миті від сьогодні й до того дня, коли мені стукне сорок чотири.

І тоді я стану недоумком.

У буквальному значенні слова. Можу вистрибнути з вікна, як батько. Або й утнути дещо гірше... Як прадід.

2

Того ранку все пішло трохи не так. Починаючи з будильника. Його сигнал видався болісно гучним. Я сіпнувся, різко відриваючи голову від подушки. Секунди три витратив на усвідомлення того, що ж саме мене розбудило. Не може бути, щоб ранок настав так швидко... Чи може? Я поспіхом (тому незграбно й довго) намацував телефон. І тільки з другого разу зумів натиснути потрібну кнопку й вимкнути сигнал. Цього разу він задзвонив аж занадто зненацька... Не те щоб я мав звичку просинатися завчасно, але зараз вийшло зовсім... У голові вертілося слово «нетактовно». Нетактовний будильник – хіба це не кумедно?

Ти просто не хочеш уставати, хлопче... Який же нестерпний цей ритуал – вигадувати причини розпочати новий день. Знайти хоч щось, заради чого варто розплющити очі. Немає мотивації... Що за дурня в моїй голові! Звісно ж, є. Сьогодні дуже важливий день... День-делень...

Думки стали плутатися, перетворюватися на образи й повертати мене назад, у м'яке небуття сну. І ось перед очима знову тріпочуть крильця тисяч метеликів, затиснутих у свіжих цементних швах щойно зведеної білої стіни... Як же можна було класти цеглу на живих метеликів! Згустки цементу падають поверх чорно-помаранчевих крилець, а зверху з огидним хрускотом лягає нова, ідеально гладка цегла...

Насилу розплющую очі, вивільняючись із задушливої хватки сновидіння. Здається, й досі чую хрускіт розчавлених крилець зі свого сну, що віддає в гортані цілком реальним відчуттям нудоти. Яка мерзота... Наймоторошніший сон у моєму житті. І повторюється щоразу, коли я захворюю. Неначе організм подає мені сигнал у вигляді марення, де тисячі метеликів-сонцевиків обліпили одиноке

будівництво посеред квітучого луку, і робітники кладуть цементний розчин просто на них, придавлюючи цеглинами тріпотливі крильця...

Невже справді захворів? Я торкнувся чола. Ні, так нічого не зрозумієш. Та й нормально ж почуваюся! Або... Здогад раптом накрив мене крижаною хвилею. Почалося?!

Я рвучко сів. Ураз стало душно, і лоб укрився крихітними краплинками поту. Ану, припини! Ну, наснилися тобі ці чортові метелики. Сто разів снилися... А чи все ж таки це воно? Як-не-як, межу перейдено.

Від цієї думки під ложечкою утворилася тверда грудка. Ніби я проковтнув щось велике, і тепер воно ядуче повзе вниз по стравоходу... Похмілля, ось і вся твоя хвороба. А метелики – до того, що за пів години тебе розчавить головний біль. Не можна бути таким вразливим. Адже до сорока чотирьох – дев'ять років. Якщо почну бачити симптоми на кожному кроці, то з глузду з'їду.

Швидко, не даючи собі шансу повернутися до похмурих думок, я підвівся. Віра розмірено дихала, згорнувшись калачиком. Ельза спала в сусідній кімнаті. Намагався рухатися тихо. Задоволено відзначив, що почуваюся непогано і спожите вчора віскі, здається, минулося для мене без наслідків... У найнесподіванішому місці – майже посеред кімнати – я об щось спіткнувся. Намагаючись утримати рівновагу, ніяково ступнув уперед і з усього маху вдарився мізинцем об стелаж. Біль пронизав мене, як спалах, сягнувши, здавалося, до самого стегна... Стиснув зуби, щоб не скрикнути... Віро-Віро... Її капці завжди лежать так, наче їх хтось, стоячи де-небудь у коридорі, азартно пожбурих у кімнату. Причому спершу кинув один, а потім другим намагався влучити в перший... А якби це вона забила ногу через мої речі? Уявляю, що було б...

Накульгуючи, дістався до ванної. Мені подобалося, ще не ввімкнувши світло, відчутти запах ванної кімнати. Легкий аромат шампуню, залишки їдкового запаху мийного засобу, зовсім слабкі нотки моєї туалетної води...

– Світло! – я намагався вимовити команду якомога чіткіше, адже останнім часом система «розумний будинок» страждала електронною приглухуватістю – регулярно не розпізнавала команд. Вийшло голосніше, ніж потрібно, і мої очі неприємно різонув яскравий спалах

світильників. По-зрадницькому накопила нудота – мабуть, та бехерівка «на коня» була зайва...

– Світло! – повторюю свистячим шепотом.

І світильники пригасають до ледь помітного свічкового тління. Так краще. Немудро було витратитися на всю цю розумну дурню. Якщо подумати, без неї навіть зручніше. Але тоді були гроші, і це здавалося чудовою ідеєю... Я заліз у душ, однак від гарячої води не полегшало. Радше навпаки. Зображення перед очима пливло. Душову кабінку, поличку з шампунями, шви між кахлями – все це неначе зносила вбік невидима течія. Та варто було кліпнути, як усе поверталось на свої місця, щоб знову плавно поплисти кудись праворуч і вгору. Вертольоти... Знову підступила нудота. Тепер абсолютно очевидно, що в мене похмілля.

За пів години я готував собі каву. Крізь величезні вікна кухні вже пробивався ледь рожевий світанок, відбитий дзеркальними панелями хмарочоса навпроти. Відімкнув звукоізоляцію, й сховані динаміки на помірній гучності почали відтворювати шум вулиці. Унизу готувався до відкриття ринок, і торговці рибою вже гуркотіли візками.

Київ, за торішніми рейтингами, увійшов до десятки найдорожчих міст Європи. Це зовсім не означало, що він став комфортніший. Означало, що він став більший. Що його шалено дорогий центр іще сильніше подорожчав, накрутивши заодно й ціни на комунальні послуги в таких скромних спальних районах, як наш. Тому мене й не радувало високе місце Києва в рейтингу. Місто, в якому осів після армії, тепер перетворювалося на місце для заможних і щасливих, а я натомість ступив на слизьку стежку людини без регулярних прибутків...

Я плюхнувся на левітаційний пуф, що м'яко просів піді мною й одразу беззвучно повернувся на попередню висоту. Зазвичай обожнював це відчуття. Як у дитинстві, коли ми стрибали спиною в сніг. Але сьогодні це викликало новий напад нудоти. Кухонний закуток ушкварив божевільний танок, кидаючись кудись угору й ліворуч. Я заплющив очі, умовляючи шлунок не ухвалювати необачних рішень. Трішки полегшало. До речі, цей летючий табурет можна продати – він досить дорогий...

– Новини! – сказав я, і прозорий екран на стіні засвітився.

– ...Опадів не очікується, – промуркотіла з екрана юна особа з бездоганною зовнішністю й порожнім поглядом. – Прогноз нещасних випадків у Києві на сьогодні – три сотисячні відсотка на душу населення...

Подумки помножив мізерний відсоток на двадцять мільйонів мешканців – вийшло, що шістьох сьогодні так чи так спіткає нагла смерть. Я понуро хмикнув. Не перестаю дивуватися цьому ще зі школи – з першого уроку статистичного прогнозування. Для кожного киянина окремо шанс нещасного випадку сьогодні мікроскопічно малий. Десь між «ніколи» і «викинь це з голови». Але шестеро «щасливців» усе ж опиняться в металевих обіймах понівеченого автомобіля або забудуться вічним сном, вдихаючи чадний газ, – відповідно до теорії ймовірності, статистичного нагромадження ризиків та іншої дурні. І ці шестеро зараз теж слухають новини, дурячи себе думкою, що три сотисячні – занадто мало, щоб щось сталося саме з ними...

Мій діагноз, до речі, теж трапляється не частіше, ніж раз на скільки там мільйонів. Але рано чи пізно, попри обожене всіма статистичне прогнозування, щось погане знаходить у цьому житті саме тебе.

– Далі! – скомандував я, і комп'ютер став перемикає канали щоп'ять секунд, очікуючи мого «залиш». Але я мовчав, і на екрані змінювали одна одну штивні красиві дівчата з акуратно укладеним або підстриженим волоссям. З холодною тривожністю вони розповідали, що відбулося у світі, поки я спав...

Загалом проблеми тривали вже п'ять місяців. Найважчих у моєму житті. Після служби в армії... Мого першого польоту на іншу планету й тієї м'ясорубки, на яку обернулася спроба заснувати колонію... Коли на Землі померла моя мама, а я навіть не був на похороні... Після всього цього – найскладнішими несподівано виявились якихось п'ять місяців безробіття.

І, враховуючи, скільки компаній я вже обійшов, далі доведеться або перекваліфіковуватися (як і за які гроші, цікаво знати!), або ж переходити в розряд низькооплачуваної робочої сили. Кому в наш божевільний час потрібен біолог?! Біолог у зоні ризику, точніше кажучи. Я притулив долоні до скронь. Треба дожити хоча б до обіду... А в мене цілих три співбесіди...

«То коли ви станете недоумком, шановний?»

«Будь-якого дня, починаючи від тридцяти п'яти, але точно не пізніше, ніж у сорок чотири!»

І оскільки свої тридцять п'ять я відсвяткував учора, то, як кажуть, «ласкаво просимо до клубу!»... В армії було простіше. Там немає часу думати, а до тридцяти п'яти ще спробуй доживи... Чортовий страх за завтрашній день... Точніше, перед завтрашнім днем. Звісно, я нікого в це не посвячую. Навіть Вірунчик не в курсі. Проблема тільки в тому, що в курсі я.

Коли мені було п'ятнадцять, мати навіть водила мене до суїцидолога. Він довго ставив якісь запитання, потім роздрукував прогноз і запевнив маму, що ймовірність усвідомленого самогубства в мене – не більше двох відсотків. І вона заспокоїлася. Аж так, що мене й справді почала навідувати думка стрибнути з даху. Цікаво, куди ви тоді засунете свій прогноз, док!

Наприклад, мій дід учинив так: у день свого тридцятип'ятиріччя він вирішив поганяти в режимі ручного керування на улюбленому спортивному авто і в'їхав в опору мосту. У нашій сім'ї заведено вважати це нещасним випадком і наслідком виняткової недбалості за кермом. Висувати інші версії було не прийнято. Але мені ніколи не давала спокою одна обставина: у свій день народження, уже закінчивши святкувати з друзями, дід сів за кермо абсолютно тверезий.

Хай там як, але я з іншого тіста й волю доручати таке завдання обставинам. Тому, остаточно переконавшись, що людство знає про мутації аномальних білків ще менше, ніж про космос (тобто отримавши, нарешті, свій сраний диплом з відзнакою), я очолив список добровольців на Проксиму. Хоча вже тоді було ясно, що чимало з нас повернеться на Землю в пластикових мішках...

Кавоварка коротко пискнула, і я скомандував вимкнути новини. Поставив перед собою молочник і у квапливому передчутті взяв філіжанку. Це був своєрідний ритуал – робити перші ковтки еспресо, ще не додавши вершків, насолоджуючись кислінкою кавової пінки і відпускаючи свої думки блукати, де їм заманеться. Туди, куди їх здатні занести асоціації, що незмінно починаються з шоколадно-горіхового присмаку кави й закінчуються де завгодно...

Зараз мені здається, наче того ранку я щось передчував. Хоч розум каже: навряд чи. Просто в моєму житті стався непередбачений крутий

поворот... І з роками почало здаватися, що якесь передчуття все ж таки мало бути. Але його не було. Тон вхідного дзвінка пролунав різко й несподівано.

Я здригнувся. Голос системи «розумний будинок» м'яко поцікавився з найближчого динаміка, чи хочу я відповісти на дзвінок з невідомого номера. Глянув на годинник. Восьма нуль одна. У кого, цікаво, вистачило безцеремонності? Якщо відповім, мій кавовий ритуал буде безнадійно зіпсований. Уже було вирішив скомандувати «відхилити виклик», аж знову задумався, хто б це міг телефонувати. І яким повинен бути привід для такого дзвінка... Не кажучи вже про те, що за останні три місяці, крім Віри, мені взагалі ніхто не дзвонив.

Обережно й тому якимось хрипко я сказав: «Алло!».

– Вітаю! Пан Гіру? – поцікавився англійською молодий жіночий голос, і я безпомилково розпізнав японський акцент.

Звісно, вона хотіла сказати «Гіль», але в японській мові проблеми з буквою «л» (себто її там узагалі немає), тому у вустах представників Країни сонця, що сходить, моє ім'я перетворюється то на Гіу, то на Гіру – залежно від фантазії конкретного японця.

– Так, це я, – напружився, намагаючись згадати те, що колись знав японською, але, крім фрази з розмовника «принесіть, будь ласка, пропарений рис», згадалося тільки «вітаю» – коні-чіва.

Вона проігнорувала мою жалюгідну спробу перейти на японську й продовжила англійською:

– Я представляю приватну військову компанію «Корпус Конкістадорів», Токіо. Наш рекрутинговий центр відібрав вас для співбесіди. Коли вам буде зручно?

«Корпус Конкістадорів» – найбільша у світі приватна військова компанія! Ба більше. Це ціла імперія, що вже давно вийшла за межі рідної Японії! Досить сказати, що в неї є свій бойовий флот. Професійні воїни, що дають сто балів фори будь-якому космічному десантникові. І їм дуже, дуже добре платять.

Якби оператор не назвала мене на ім'я, я б подумав, що вона помилилася номером.

– Гіру-сан?

– Вибачте, я трішки розгубився... Як ви про мене дізналися?

– Ви подавали заявку на вступ у Корпус.

Ну, так... Тільки це було вісім років тому... Тоді я просаджував залишки армійського заробітку на японському острові Хоккайдо, і реклама Корпусу Конкістадорів заклично маячила на кожному розі... Чортових вісім років тому! У найглибшій депресії, страждаючи від посттравматичного стресового розладу, я мріяв тільки про одне – знову відчувти простоту й цінність бойового завдання. Знову до найдрібнішого зі щоденних клопотів додавати таке просте й вагоме «вижити»... Щоб ці кляті тридцять п'ять років перестали в моїй голові насуватися бетонною стіною.

– Вибачте? Гіру-сан? – жіночий голос вирвав мене з плину спогадів.

– Перепрошую... Це велика честь... Але в мене тепер сім'я... І дитина. Тому... Боюся, я вже не можу стати конкістадором.

Це звучало трохи дурнувато – так ніби ми грали у відкриття Америки. Бракувало ще додати «сеньйорито». Але в Корпусі до всіх цих іспанських мотивів ставилися дуже поважно.

– Ми знаємо про ваші сімейні обставини, – промуркотіла дівчина з Корпусу. – І телефонуємо, бо йдеться про специфічний контракт: передбачається, що конкістадори стануть засновниками нової неземної колонії. І через надзвичайну віддаленість планети вирушають туди з сім'ями. Статистичний прогноз ризиків відповідає мінімальній категорії «А», клімат ідеально збігається із земним. У вас біологічна освіта й ліцензія на керування атмосферним шатлом – це додаткові бали на співбесіді. На коли вас записати?

Панянка на тому кінці щебетала так, ніби йшлося про стрижку чи доставку води. Конкістадори... З сім'ями... Прогноз ризиків – мініимальної категорії... Звучало, як сон.

– А я можу вам передзвонити?

– Звісно! Але ми проводимо співбесіди постійно, тож що раніше ви зателефонуєте, то більше шансів зберегти місце за вами. Вдалого дня! – вона закінчила розмову, не дочекавшись моєї відповіді.

Колись я чекав на їхній дзвінок ледь не щогодини. Потім – щодня. Потім – раз на кілька днів із трепетом у грудях згадував про свою заявку. Заспокоював себе тим, що на найближчі місії контингент набрано, а мій час ось-ось настане. І тільки десь за три роки – зрозумів. Так чітко, ніби вони самі подзвонили й сказали. Вони дізналися. Дізналися про проблему «тридцять п'ять – сорок чотири»...

Ці хлопці таки глибоко копають – можна не сумніватися. Дали запит на всі мої дані, включно з історією звернень до лікарів. І хтось відпрацьованим рухом переніс мій файл із папки «Кандидати» в папку «На_біса_він_нам_потрібен».

Так я думав. Був упевнений настільки, що майже викреслив із пам'яті сам факт заявки в Корпус. І ось... Вони дзвонять саме тоді, коли позначку «тридцять п'ять» пройдено, а до сорока чотирьох – пекельна вічність! Не докопалися? Не копали? Чи я таки й справді зможу отримати найкращий контракт мого життя? Грубі гроші за мінімальні ризики... Занадто привабливо, щоб бути правдою? Вони щось там казали про надзвичайну віддаленість... Так, а що в космосі близько! Ану ж передзвони їм і запишися на той іспит, щоб не втратити шанс – які проблеми! Відповідь лежить на поверхні. Точніше, відповідь солодко спить, порозкидавши свої капці по всій кімнаті. Дівчина Віра з корейським прізвищем Ра. Вона «завалить» мене задовго до іспиту, до того ж зробить це зі скандалом. Наша дискусія буде дуже коротка і завершиться, щойно я вимовлю ті загадкові слова «надзвичайна віддаленість». Так, учора вона кричала, що я повинен улаштуватися не абикуди, а знайти «місце за своєю кваліфікацією». Але сьогодні, найімовірніше, скаже щось на кшталт: «Я не повезу дитину на край невідомості». Начхати вона хотіла на всі ці обіцянки мінімальних ризиків. Ми всі прекрасно пам'ятаємо, чим усе закінчилося на Проксимі...

Я рішуче, майже залпом, проковтнув каву. Навіть не стану з нею нічого обговорювати. Наші стосунки й так тріщать по швах... І взагалі... Везти сім'ю на неосвоєну планету – це дико! Не кажучи вже про «надзвичайну віддаленість». Навіть за ризиків категорії «А»! Адже сьогодні в Києві за всієї мінімальності ризиків загинуть шестеро! Тож – ні. Я не ризикуватиму сім'єю.

Але де ж, чорти б вас забрали, ви були вісім років тому, га?!

Вони платять близько трьохсот тисяч на рік... Окей, якщо це «ризиків категорії А», хай буде навіть двісті. Двісті!!! Плюс – пенсія після закінчення контракту. Плюс – знижки на всіх можливих курортах і в купі готелів. Плюс – податкові пільги...

Треба визнати, мої «тридцять п'ять – сорок чотири» нікуди не дінуться й на іншій планеті, але згадувати про них не буде часу, це точно. Десь на задвірках свідомості несміливо причаїлася думка, що,

коли мене там хтось зжере, це стане найкращим виходом. Але вимовити таке не зважився навіть подумки. Це не має значення, якщо я не можу полетіти! Не розлучатися ж... Я майже пожбурих філіжанку в раковину.

– Помий чашку, – буркнув я «розумному будинкові».

– Подзвонити Сашкові, – байдуже відповів жіночий голос.

– Відбій! Глухопердя... Відбій!

– Відбій. Команду «Глухопердя» не розпізнано. Хочете призначити дію просто зараз?

– Чашку помий!!!

Я страшенно засмутився. Та побий їх гамма-кванти, тих конкістадорів! У мене співбесіди у двох наукових шарагах і в харчовій компанії. Треба встигнути поголитися.

Похапцем, боячись передумати, я викликав голографічний екран над столом, відкрив список вхідних номерів і натиснув кнопку «вилучити».

ЦЕЙ НОМЕР БУДЕ ВИЛУЧЕНИЙ
[СКАСУВАТИ] / [ВИЛУЧИТИ]

Моя рука на мить зависла за сантиметр від голографічних кнопок... Прощавай, кар'єро конкістадора...

– Вершки що – скисли?!

Це Віра.

Я обернувся, так і не встигнувши нічого натиснути. Вірка гидливо нюхала упаковку. Дико схотілося накричати на неї. Щоб із таким настроєм шурувала назад, спати, а не нудити тут! Але стримався.

Вона з відразою пожбурила коробочку вершків у сміттєвий конвектор, продовжуючи буркотіти:

– Я казала, щоб ти не лишав їх на пів дня на столі...

А втім, це повторювалося щоранку. Вірка завжди прокидалася в поганому гуморі й найперше знаходила щось негативне, що б зіпсувало їй ранок. Наприклад: «Ну й погода...» Або: «Пам'ятаєш, що

тобі пора знайти роботу?» Або: «Помив після себе ванну?» – і таке інше. Головне, промовити це замість «доброго ранку» і з кислотою міною.

– Чого на Клавку кричав? Краще б у сервіс нарешті заїхав...

Клава – це вона так охрестила наш «розумний будинок». Хоч у програмі жіночий голос називався, здається, Вікторія. Вірине почуття гумору – своєрідний рудимент, це єдине, що в ній залишилося від дівчини, в яку я колись здуру закохався. Та й то вона давно вже не жартувала, а просто за звичкою проговорювала щось, що могло видатися смішним. Наприклад, дала дурне ім'я комп'ютеру. Але сама, певно, жодного разу з цього приводу і не всміхнулася.

– Доброго ранку, любя, – я вимовив цю фразу фальшиво солодко, підкреслюючи, що Віра могла б теж починати ранок з привітання.

– І ти будь здоровий... – вона з виразом якоїсь огиди на обличчі рилася в хлібниці. – І круасани закінчилися...

Загалом, її вічне ниття мало причини, і Вірунчик часто називала їх вагомими. Вона страждала від мігреней. Сильний головний біль дошкуляв їй щоранку й вщухав тільки після вживання якоїсь триптановмісної хімії. Слід пояснити, що зазвичай Віра просинається ще без болю. Вона встає з певним передчуттям болю, про який каже, що голову «давить зсередини».

Насправді, саме пора випити пігулку, бо її мозок вже аж кипить від серотоніну. Але ж ні – Вірунчик вперто чекає години дві, ненавидячи весь білий світ, аж поки нарешті в процес включається трійчастий нерв, а відтак починається, власне, біль. От тоді вона ковтає пігулку. Я намагався пояснити їй людською мовою механізм нападу мігрені, але марно. Вірунчик і далі мучить себе (і мене) ранковим очікуванням болю. Каже, що спершу повинна переконатися, чи буде напад, «щоб не труїти себе зайвий раз хімією». Але я думаю, їй просто потрібні ці законні дві години ненависті до світу.

Я почав був пояснювати щось про дзвінок, але зрозумів, що вона не слухає. Вірунчик кивала, помішуючи мою каву й очікуючи, коли можна буде вставити слово. Я замовк не договоривши.

– Просто ти псих, Гілю. Хворий на голову. На комп'ютер кричиш. Скоро на нас із Ельзою кидатимешся.

Це теж був жарт. Віра навіть ледь усміхалася, але не весело, а радше – втомлено. Такий собі жартик із мораллю. Мовляв, я, звісно,

жартую, але ти собі знай... От як їй розповідати про «надзвичайну віддаленість»? Щоб вона мені очі видряпала?

Я простягнув руку до голографічної панелі, що й досі висіла над стільницею. Одним недбалим рухом натиснув «ВИЛУЧИТИ» і закрив її. Ласкаво просимо в реальність...

Вірунчик поставила п'ятку на сидіння ель-пуфа, підігнувши коліно до самого підборіддя, і ковтнула. Відразливо скривилася, усім своїм виглядом показуючи, яка неприємна їй кава без вершків. Такий у неї характер: я б, скажімо, або не пив, або насолоджувався тим, що є. А вона питиме, кривлячись і пересмикуючи плечима, зі справжньою, невдаваною відразою. Адже, Віра глибоко в цьому переконана, життя – лайно. І до пігулки, і після, і в ті дивовижні дні, коли голова не боліла – теж.

– Як голова? – спитав я, сам не розуміючи, чого хочу більше – нормальної ранкової розмови ні про що чи приводу для добрячої сварки...

– Приголомшливо! Запитувати про голову в того, хто щоранку здихає від мігрені! Плюс ти хропів пів ночі, як кінь, Ельзі щось снилося, й вона плакала разів десять, тож я задрімала тільки під ранок, але ти саме вирішив покричати на Клаву. І ось я тут – п'ю цю гівняну каву без вершків.

Треба знати Вірку, щоб зрозуміти – вона майже не збиралася мені чимсь дорікати. Це була цілком чесна відповідь на запитання «Як справи?» у її стилі. Але в мене всередині все клекотіло від роздратування. Очевидно, це і є та межа, за якою розпадаються шлюби. Слово «розлучення» досі видавалося мені нездійсненим кошмаром, але спадало на думку чимраз частіше. Глибоко вдихнув. Намагався згадати, якою красивою вона видалася мені, коли побачив її вперше. Я підійшов до Віри й нахилився, щоб поцілувати в щоку.

Вона гидливо зморщилася, не повернувшись у мій бік. Я випростався; почувався по-дурному.

– Вірунчику... Я тебе люблю...

– Угу... – вона зосереджено і бридливо цмулила каву. Мою каву.

– Віро! – промовив неголосно, але досить різко. І замовк, добираючи слова. Збираючись сказати, як стомився чути її «угу» у відповідь на своє «люблю»... Як боляче, коли близька людина тебе навіть не обіймає...

Але Віра, відчувши, що я закипаю, просто відмахнулася від мене рукою, презирливо буркнувши своє протяжне «Ой-й-й-й»... І я передумав скандалити.

– У мене сьогодні три співбесіди, – якнайбуденніше нагадав я їй.

– Щастить тобі... Хоч людей побачиш. А я тут скоро витиму з нудьги.

Я швидко пішов у ванну, продовжуючи злитися на неї і на себе. Вічно понура жаба! Їй настільки на мене начхати, що навіть свариться лише тоді, коли сама вирішить!

...Ідучи, повернувся в нашу спальню й люто швиргонув її капці, що й далі лежали посеред кімнати.

4

Була тільки друга година дня, коли я сухо попрощався з прищавим HR-менеджером інституту Біоінженерії й стояв розгублено перед їхнім головним корпусом, не знаючи, як збавити решту дня. Дві попередні співбесіди я провалив з точнісінько таким самим тріском, і думка про те, щоб поїхати зараз додому й вислуховувати Вірине скімлення, видавалася нестерпною. Краще відтягнути цей момент. В ідеалі – нехай би вже спала, коли приїду. І, до речі, страшенно хочеться пива...

«Гляди, не спийся, – сказав я собі, згадавши про гадський діагноз і те, що він робить людину беззахисною перед будь-якою залежністю. Й одразу ж затято заперечив сам собі: – Пляшку пива я точно заслужив!»

Іноді мати казала про батька: «Краще б він обрав алкоголь!». Хоча, звісно ж, не краще. Просто він обрав ігрові автомати, і ця його пристрасть лягла на всіх нас нестерпним тягарем. Скільки разів мама сварилася з адміністрацією клубу через дорогу, вимагаючи, щоб батька туди не пускали! А тим було плювати: йому ж є вісімнадцять. І ось, коли мама вкотре замкнула батька у квартирі, він вистрибнув із тридцятого поверху. Чи то наклав на себе руки, чи – і це було ймовірніше – просто намагався швидше спуститися: хвороба повністю позбавила його страху, так само як і здатності прогнозувати наслідки своїх дій. А може, він просто дихав біля віконця, коли його тіло вирішило станцювати одне зі своїх улюблених конвульсивних «па».

«Танцюючий недоумок...» – сказала якось мама спересердя. І в моїй голові слово «недоумок» міцно прикріпилося до безпорадного виразу татового обличчя, коли він намагався вгамувати руки й ноги, що витанцювували поза його волею. Точніше й не скажеш... Коли якось батько взяв у руки чайник, а через секунду той полетів у невизначеному напрямку (вийшло, що мамі в голову), мама вперше так його обізвала просто в очі... Чайник був холодний, на щастя...

Спало на думку побачитися з Джохаром. Сто років не перетиналися. Я на ходу дістав телефон і знайшов у списку номер. Пива він не п'є, та й робочий день у розпалі... Зате побачимося. Джохар відтрубив у конкістадорах близько одинадцяти років. Але це ні до чого – я й так усе вирішив. Просто скучив за давнім другом.

Угорі, в прозорій трубі швидкісної траси, з приглушеним ревінням пронісся гравіцикл. Я за звичкою спробував вихопити поглядом якусь деталь, щоб визначити модель. Утім, цю я пізнав би навіть у темряві. «Цунамі». Такий, як був у мене. Якась незбагненна туга зацеміла в грудях майже фізичним болем. «Ти – батько! І не можеш дозволити собі гасати на гравіциклі!» – після народження Ельзи я чув це двічі на день. Доходило до справжніх сварок... І через три роки я сказав собі, що Віра має рацію, і власноруч написав оголошення про продаж своєї мрії.

...Я, ніби заморожений, дивився на те, що відбувається в тирі. Бійці поліцейного спецпідрозділу розносили на бризки розплавленого металу масивні литі конструкції, що слугували мішенями. Характерний запах розпечених магнітних котушок викликав спогади про армію... Індукційні гвинтівки – гордість виробництва зброї – за допомогою електромагнітного поля розганяли уранову кулю до шаленої швидкості, і вона, пронизуючи повітря з громоподібним звуком, могла зруйнувати будь-який відомий людству матеріал.

Джохар кивнув мені здалеку, мовляв, постій іще трішки, і я підійду. Його команди ледь пробивалися крізь несамопитий гуркіт гвинтівок. Нарешті віддав якісь розпорядження й попрямував до мене. Міцно збитий, із пружною ходою барса.

– Салам, мій любий! – Джохар міцно обійняв мене й поцілував у щоку. – З минулим! Добре відсвяткували?

Я мимоволі поморщився на слові «відсвяткували».

– Дякую, – відповів. – Звичайно. По-сімейному.

Це була брехня, бо надуддився я вчора на самоті. Просто завернув перед сном у найближчий гендель та й по всьому... «І-і-і-ха!» Не надто весело, якщо чесно.

Джохар кивнув:

– Ходімо, тут трохи шумно.

Він говорив з ледь вловним акцентом. Бородатий, із широкою усмішкою й хижим поглядом. Джохар виріс високо в горах, у місцях, де досі використовують атомні гвинтівки (очевидно, останні у світі!). Такий прадавній жах, пальнувши з якого, можна легко випарувати танк – і відразу відчути в роті металевий присмак смертельної дози опромінення.

– Страшенно тебе радий бачити, Гілельчику, – він обійняв мене за плечі. – Геть схуд! Ще ганяєш на своєму гравіциклі, як божевільний, чи нарешті продав його вже нахрін?

– Продав іще восени, – сказав я й, помітивши схвалення в його погляді, додав: – І дуже шкодую. Вірка змусила...

Джохар з розумінням кивнув. Він був єдиний, кому я дозволяв називати мене Гілельчиком. Його досвід і мудрість були такі незаперечні, що поряд із ним – попри порівняно невелику різницю у віці – я завжди почувався хлопчиськом.

Ми сіли в невеликій кав'ярні. Просто над нами з голографічного екрана повідомляли останні новини. Але загалом було тихо. Я почав замовляти на планшеті, але Джохар торкнувся кнопки виклику офіціанта.

– Знаєш, мені подобається, коли підходить гарненька офіціантка, тому що її можна назвати «сонечком» і подивитися, як вона всміхнеться, – Джохарове обличчя осяяла широка усмішка, яка, напевно, теж подобалася офіціанткам. – Авторозношувач, Гілельчику, так не робить. Його не укомплектовують тим, чим можна було б усміхатися.

– Живе обслуговування в них якесь шалено дороге...

– Я пригощаю.

– Не в цьому річ, Джохаре! – я відчув, що червонію. – У мене є гроші, по-перше, а по-друге...

– Гілю, ти вживаєшся в роль безробітного. Ось що «по-перше». Це небезпечно, мій друже, бо «безробітний» і «людина, яка шукає роботу» – це різні люди. Розумієш, про що я?

– Дарма переживаєш. Я належу до других.

– І куди ви з Вірою поїдете на Різдво?

Питання прозвучало, м'яко кажучи, зненацька.

– Яке Різдво?

– Так будь-яке! Конфесія не має значення. Але наприкінці грудня всі кудись їдуть бодай на тижник. Тож я й питаю – куди поїдете ви?

– Звідки ж я знаю, Джохаре! Зараз тільки липень.

– Ти говориш, як багата людина, яка не переймається авіаквитками зі знижкою. Візьмете бізнес-клас у день вільноти?

– Припини... Спершу треба знайти роботу.

– Ось! Я, Гілю, саме про це. У тебе ж не заблокували кредитку? Але ти не плануєш відпустку, бо не маєш роботи. Хоч логіка мені підказує, що впродовж шести місяців ти точно щось знайдеш. Якщо не опустиш рук. То що, помалу здаєшся? Так?

Я відвів очі, не витримавши його погляду. Відпустка, ага. Звісно. Іншого клопоту немає.

– Я не звик планувати так далеко...

Джохар, усміхаючись, розглядав мене. Він часто так усміхався, коли не погоджувався. Часом жартував, часом просто отак зацікавлено й, може, ледь іронічно дивився. Якщо ми раптом сперечалися щодо принципів питань – якихось філософсько-глобальних на кшталт того, чи є формулювання «виконував наказ» виправданням для солдата або де межа людяності, якщо на кону тисячі життів, – я в якийсь момент обов'язково починав внутрішньо гарячкувати, мимоволі підвищувати голос, жестикулювати й навіть дратуватися. А він, замість того, щоб теж розсердитися, – всміхався. У такі хвилини Джохар уважно і якимось жадібно слухав кожне моє слово, не перебиваючи й навіть припинивши сперечатися. І тільки зрідка підкидав дрівець у вогонь, заперечуючи який-небудь мій найпереконливіший аргумент. Я запалювався знову, а він з якимось неприхованим задоволенням вислуховував те, з чим начебто категорично не погоджувався. З боку, мабуть, могло видатися, що він знущається. Але якби ви побачили, наскільки несхожий на Джохара кожен із його нечисленних друзів, то зрозуміли б, що в таких суперечках немає й натяку на глузування. Джохар каже: «Ті, хто з тобою погоджується, можуть зробити тебе трохи впевненішим, але ті, хто не погоджується, – набагато мудрішим».

Ми були знайомі давно, але за ці два роки в Києві стали справді близькі. Я часто не міг прийняти те, що говорив Джохар, але він незмінно змушував мене замислюватися про речі, що сам я ніколи б не згадав про них у плині щоденної метушні.

Зараз за його м'якою усмішкою явно читалося: «Кого ти обманюєш, Гіленьчику». Хоча це, звісно ж, моя фраза, а не його. Виходить, те, що я «читаю» в його очах, я кажу собі сам... Тому що й без нього все чудово розумію: я давно вже примінив на себе нову роль. Роль, у якій немає місця ні відпустці, ні Різдву. Ні планам, ні навіть мріям. Роль недоумка з його неконтрольованим танцем.

«Уперше в населеному космосі було знайдено планету зі слідами високорозвиненої позаземної цивілізації, – заговорила симпатична дикторка стурбованим тоном, вирвавши мене з понурих роздумів. – Сліди розумного життя виявила система орбітальних телескопів «Ora Pro Nobis» у глибокому космосі десятки років тому, але це відкриття замовчує влада. Глобальна Агенція Освоєння Космосу уже назвала цю інформацію фейком».

– Чуєш? – я кивнув убік екрана, просто щоб перервати незручну мовчанку.

– Щороку такі сенсації... – знизав плечима Джохар. – Навіть дивно, що хтось напружується спростовувати.

– Думаєш, ми єдині розумні істоти у Всесвіті?

Джохар скривився:

– Та плювати, якщо чесно... Я більше за тебе переживаю. Не подобається мені, друже, твій стан.

– Я й справді почав опускати руки, – зізнався я, хоч це було й нелегко.

Джохар задоволено кивнув:

– Усвідомлення – перший крок до подолання.

– Але все вже позаду. Я знайшов роботу. Майже знайшов. Потрібна твоя порада.

– Це інша річ, – Джохар споважнів і уважно дивився мені в очі. – Викладай, мій любий.

– Мене запросили на співбесіду в Корпус.

Він жодного разу не перебив мене, вислуховуючи розлогу тираду про мої сумніви й переживання.

Підійшла офіціантка. Вона й справді була дуже симпатичним веснянкуватим дівчам, яке всією своєю зовнішністю напрошувалося на те, щоб його назвали сонечком. Але Джохар навіть не глянув на неї.

Я так не зміг, тому що мені було страшенно важливо донести їй усю терміновість свого замовлення – кухоль холодного, дуже холодного пива.

Розповідь я закінчив тим, що навряд чи наважуся взяти сім'ю в конкісту, але хочу, як мінімум, зрозуміти, від чого відмовляюся.

– Стій-стій, Гілельчику. То все вже позаду й ти знайшов роботу? Чи не можеш летіти через сім'ю і тому опустил руки?

Питання Джохара, як завжди, влучило в ціль. Колись я дивився зранку в дзеркало, уявляв себе у формі й казав: «Іще трішки, і це стане реальністю». Знав напам'ять їхній статут, історію місій, назви баз і бойових кораблів... Колись... Це було до Віри. До моєї вічно стомленої життям Вірусі, в яку я мав необережність закохатися через рік після подачі заявки. Але головне, це було до Ельзи.

– Не знаю, Джохаре. Мабуть, тому й прийшов до тебе.

– Потребуєш поради? Чи хочеш, щоб я переконав тебе погодитися?

Я хотів відповісти швидко, але зрозумів, що так не вийде. Джохар помітив те, у чому я не наважувався зізнатися самому собі: у глибині душі я найбільше боявся того, що мене візьмуть сьогодні на одну з цих нудних робіт і я проведу в білому халаті наступні п'ять років свого життя (якщо, звісно, з білком у моїй ДНК дещо не станеться). А Корпус... Корпус був би моїм порятунком.

– І що скажеш? – спитав я.

– І не думай, – несподівано впевненим тоном відповів він. – Чесно й відверто. Не думай. Навіть якщо тобі золоті гори обіцятимуть – пошли їх до собачої матері.

– Ти щось знаєш про цей проект?

– Можна сказати, майже нічого. Зате непогано знаю Корпус Конкістадорів. Вони ніколи не платять задурно. І всі ці пільги-шмільги, зарплати-шмарплати – це не за те, що ти такий хороший. І навіть не за те, що ти жереш багнюку на чужій планеті. Це за те, що ти ставиш на кін своє життя.

– А що значить твоє «майже»?

– Тобі вже сказали, де планета?

Я знизав плечима:

– Щось казали про надзвичайну віддаленість.

Він нахилився до мене, але, перш ніж сказати, витримав коротку паузу. Просто щоб переконатися, що я почую кожне слово.

– Гілю, та планета в іншій галактиці.

– Та ну! – я скептично посміхнувся.

– Я серйозно. Перша в історії експедиція до Великої Магелланової Хмари.

Я дістав телефон і ввів запит у пошук. І трохи отетерів.

– Сто шістдесят три тисячі світлових років?!

Він кивнув.

– І знаєш, скільки років мине на Землі за час стрибка до Магелланової Хмари?

– У момент стрибка, – машинально виправив я. – Стрибок триває нуль часу.

– Добре, розумнику, в момент. Скільки часу мине на Землі в момент, коли ви перенесетеся до Великої Магелланової Хмари?

Я задумався. За звичайних трансверсних стрибків розсинхронізація може сягати кількох днів, а іноді й тижнів. Але зараз ідеться про гігантську, майже немислиму відстань. І, здається, там геометрична прогресія...

– Місяців десять? – навмання припустив я. – Чи більше?

– Двадцять років.

– Скільки?!

– Двадцять із копійками земних років! Тобто стрибнути туди й одразу назад – це сорок років! Гілю, на той час усі, кого ти знаєш, будуть або дуже старими, або відійдуть у засвіти.

– От чорт... – вирвалося в мене. – Зрозуміло, чому вони не заперечують, щоб ми летіли із сім'ями...

– Ти просто не уявляєш, наскільки це далеко!

– Ні, ну, приблизно можу уявити...

– Упевнений? – Джохар іронічно підняв брову. Потім узяв зубочистку й зробив у центрі дерев'яного столу малесеньку мітку. – Оце сонце. Уяви, що воно отут, на цьому столі, і розміром з макове зерня. А тобі треба, дотримуючись масштабу, позначити найближчу до сонця зірку. Не іншу галактику поки що, а просто найближчу зірочку. Де вона буде?

– Найближча... Ну, це Проксима Центавра... – я спробував уявити її й Сонце, так ніби дивлюся збоку. – Якщо Сонце, як ти кажеш, з макове зерня... Не знаю...

Джохар свердлив мене уважним поглядом і мовчав.

– На сусідньому столі? – я намагався розгледіти в його очах правильну відповідь. – Ні? На тротуарі за вікном?

Посміхнувшись, він нахилився до мене через стіл і повільно сказав:

– Якби на цьому столі лежало малесеньке, як макове зерня, Сонце... То ще одне зернятко треба було б покласти навіть не в Києві, а десь за Броварами! За двадцять вісім кілометрів звідси, Гілю! Двоє макових зерняток і між ними – двадцять вісім кілометрів порожнечі! Усе! Більше нічого! І це найближча до нас зірка! А якби ти захотів намалювати карту нашої галактики, на якій Сонце буде позначено хоча б крапкою в один міліметр, ця карта одним кінцем звисала б із земної кулі, а іншим – з Місяця! Карта, Гілю! Просто карта, де є можливість позначити Сонце! А ти збираєшся відвезти свою сім'ю на планету, яка ще далі! Набагато далі! Адже між Землею та планетою Іш-Чель, куди тебе запрошують, помістяться дві наші галактики повністю! І єдиним зв'язком у вас там буде квантовий канал, яким можна передати текст завдовжки в кілька слів. Дуже підходить для сигналу SOS! Але от допомога... Допомога, у разі чого, прийде найшвидше через двадцять років!

На останній фразі він емоційно змахнув руками, і тепер вони повільно опускалися, немов пісок, що осідає після вибуху.

Я думав над його словами. Звичайно, я вчив астрономію, як і всі... Але отак у масштабі уявити космос ніколи не намагався... І двоє макових зерняток у чорній порожнечі на віддалі десятків кілометрів мене вразили... На картинках усе має інакший вигляд...

Ми помовчали.

– Я не знаю, Гілелю, – раптом промовив Джохар, – з іншого боку, розумію твої прагнення... Ти сам маєш вирішувати... Але я просто тобі як другові скажу...

Знову підійшла офіціантка, поставила перед Джохаром каву й присунула до мене жаданий кухоль. Джохар замовк, терпляче очікуючи, поки вона піде. Я скористався цією паузою, щоб негайно припасти до холодного напою. Якби я жив у які-небудь прадавні часи,

то міг би подумати, що шлунок людини міститься в голові. Хай там як, а відчуття були саме такі: мозок, що до цього теліпався туди-сюди в розпеченій черепній коробці, нарешті знайшов спокій і плавно погойдувався в пиві. Бульки лоскотали його, і від цього ставало добре й спокійно...

Офіціантка, чарівно всміхнувшись, пурхнула далі. Джохар терпляче чекав, поки я повернуся в реальний світ. Я сидів, заплющивши очі, аж поки відчув, що моя душа, вигнана вчора комбінацією віскі й бехерівки, вирішила повернутися в тіло.

– Вибач, я відволікся, – голос тепер лунав хрипко. – Ми говорили, що це чортзна-де.

– Та грець із ними, з цими стрибками, Гілельчику! Через сорок років Київ нікуди не дінеться. Хороша робота, пристойні гонорари, повернешся ветераном із вагоном пільг... Урешті, ви ж не постарієте! Але є інша причина тебе відраджувати.

Він замовк, добираючи слова, а я чекав.

– Я не казав, чому пішов із конкістадорів? – запитав він і продовжив, перш ніж я відповів. – То слухай...

5

Я сидів, ошелешений відвертістю його жахливої історії, й намагався все те осмислити. Джохар теж мовчав, дивлячись у порожнечу, а його пальці ледь помітно посмикувалися, відбиваючи по столу нечутний ритм.

– Добре, Джохаре, – я встав, простягаючи йому руку. – Я подумаю. Насправді, я серйозно засумнівався через усі ці роки, які минуть на Землі...

– Але я не переконав тебе, так? Ти завжди був упертий, Гілелю... Ще на Проксимі.

Я промовчав. Джохар встав, потиснув мою руку міцно й несподівано палко.

– Сорок років, мій любий, сорок років! – сказав він. – Якщо ти ще не усвідомив, то для мене ти летиш назавжди. Тому... Краще б тобі передумати. Але якщо все ж наважишся...

І Джохар міцно обійняв мене.

Коли батько стрибнув, нас не було вдома.

Матері відразу подзвонили поліціанти. А я був у школі й нічого не знав. Коли, вийшовши з ліфта, побачив відчинені двері квартири, злякався. Усередині було повно незнайомих людей. І мама відразу кинулася до мене.

– Його більше немає, – сказала вона й заплакала.

Я не спитав кого. Я навіть не спитав як. Замість цього в моїй голові промайнуло геть інше. Нарешті – ось, що я подумав про людину, яку любив більше за всіх на цій землі. Я відразу спробував пом'якшити цю думку, додавши про себе: «Нарешті він відмучився», – але це пролунало фальшиво й немов не моїм голосом. Зовсім не так легко й щиро, як цинічне й негідне «нарешті». Мені здається, я ніколи б до такого не додумався, якби ця думка не прийшла мені в голову сама. Ніби не моя. Вона просто взяла й виникла, затопивши мене спершу дивним, недоречним почуттям полегшення, а потім – хвилиною пекучого сорому. «Нарешті закінчилося це пекло».

А починалося все майже безневинно. Непомітно. Батько перестав читати. Раніше книжки були його обов'язковими супутниками в ліжку перед сном, у кріслі вихідного дня й навіть дуже часто за їжею. І раптом він закинув читання. Зовсім. Тоді ніхто не побачив у цьому нічого поганого. А я – навіть навпаки: батько раптом розділив моє захоплення комп'ютерними іграми, і це було фантастично здорово! Щоправда, обговорювати гру він не любив – просто не підтримував розмову, наче це не він кричав п'ять хвилин тому «давай-давай», обганяючи мене на симуляторі чемпіонату з мотоперегонів...

Ні, тоді я не бачив у цьому нічого дивного. Це зараз я знаю причину: він не міг говорити про те, чого не існувало в цей момент. Його абстрактне мислення було схоже на пластиковий стаканчик, куди якийсь розумник хлюпнув окропу. І щодня цей стаканчик ставав менший і менший, перетворюючись на непотрібну грудку полістиролу...

Ми завжди були дуже близькі. Лише він не втомлювався говорити, як любить мене. Мама частіше грала роль тієї, котра готова приймати любов – із засторогою, що моя дитяча ласка буде доречна і не дуже груба, що мама не буде надто втомлена після роботи або дуже

заклопотана... А батько – батько дарував любов у найпростіших і найцінніших її проявах, незалежно від самопочуття й за будь-яких обставин. Перед сном він приходив поцілувати мене і, ставши навколішки перед ліжком, озвучував своє улюблене питання: «Не знаєш, Гільку, чому я так сильно тебе люблю?». І я був найщасливіший на світі. А потім ми терлися носами, як новозеландські аборигени...

Коли мені було десять, батько вже почав навідуватися до лікарів через дивні мимовільні рухи – перші «па» ще незнайомого нам «танцю недоумка». Саме тоді стався такий випадок.

Ми йшли по ринку. Великий павільйон фруктів і овочів сповнювався пахощами динь і персиків. Батько, перехопивши мій погляд, раптом узяв з прилавка велику золотисту грушу й дав її мені, всміхнувшись своєю найдобрішою на світі усмішкою. Я чекав, коли він заплатить, але він пішов далі, ніяк не виказуючи намірів зробити це. Насправді він навіть не подумав про цю необхідність, як могла б не подумати п'ятирічна дитина. І продавець – високий засмаглий хлопець із понурим обличчям – окликнув батька, вийшовши з-за прилавка. Не пам'ятаю точно, як саме він це сказав. Пам'ятаю розгублену усмішку на татових губах. Він не розумів, чого від нього хочуть. Не знаю, як він сприймав усе це... Вважав, що вже заплатив або, може, думав, що за такий дріб'язок платити не потрібно... Напевно можна сказати лише те, що аномальний білок у його хромосомах уже мутував і щосили руйнував нервові клітини. Батькові дедалі складніше давалися абстрактні поняття. Різні там «якщо» і «то», «передбачити» і «уявити»... Причинно-наслідкові зв'язки й логічні ланцюжки ставали непосильною наукою... Він усе ще був звичайнісінькою людиною, що розлюбила читати... Але в червоточинах, які роз'їдали його мозок, поступово не залишалося місця ні для чого, крім найпростіших дій.

– Ти тупий? – спитав батька розлючений його усмішкою продавець і вирвав грушу з моїх рук.

І тут я заплакав. Не тому, що мені потрібна була та чортова груша. Я просто не розумів, що відбувається і чому батька назвали тупим, а він стоїть і усміхається. Я заплакав і крикнув: «Тату!» – безпомічно дивлячись на нього. Я думав, він просто заплатить. А він кинувся на продавця й став бити, вкладаючи в кожен удар якусь небачену лють...

Коли його відтягнули, батько раптом вирвався, легко розкидавши тих, хто його стримував, підняв прокляту грушу й, витерши її об рукав,

простягнув мені.

– Не плач, Гільку, – сказав він, усміхаючись. – Не плач.

Його виправдали. Результати медичних аналізів надійшли саме за тиждень до суду. Батько повернувся додому таким самим добрим і усміхненим поціновувачем відеоігор. Але колишній тато вже не повернувся ніколи.

Через рік його стан був відверто жалюгідний. Він став величезною дитиною, нездатною спрогнозувати елементарних наслідків своїх дій. Помножте це на погану координацію... А для нього навіть донести ложку до рота становило проблему... Плюс спонтанні мимовільні помаху рук або смикання голови. Більшість простих побутових завдань стали для батька непосильні, а то й небезпечні. До того ж небезпечні не тільки для нього.

Ми по черзі годували його з ложки. Мама голила його щоранку. Потім перестала – коли він якось зненацька мотнув головою так сильно, що мама порізала його безпечною бритвою.

Ми намагалися нікуди не відпускати батька самого, бо він падав, і садна на його обличчі стали для нас такі ж звичні, як і його борода... А далі він став утікати. Тікати за найменшої можливості, так ніби він – стривожений початком весни спанієль. Якщо ж утекти довго не вдавалося, батько йшов відкрито, попри материні спроби втримати його силоміць...

Звісно, нам радили здати його у відповідну установу. І мама навіть погодилася на це, попри мої протести й власні сумніви... Але за три тижні ми приїхали його провідати і негайно забрали, побачивши цю забиту й нещасну істоту, на яку перетворювала нашого любого тата «кваліфікована допомога»...

Не знаю, чому я зараз згадав про нього... Кого я обманюю... Знаю, звісно ж, знаю. Я маю пережити весь цей кошмар іще раз, тільки тепер у моїй колишній ролі опиниться моя донька, а на мене чекає танець недоумка... Я ввійшов у ліфт, який повинен був підняти мене на сімдесят перший поверх хмарочоса, де розташована моя квартира. Але замість номера поверху набрав на сенсорному екрані слово «сад». Я хочу побути на самоті.

Ні. Ти хочеш закінчити розмову з самим собою, адже досі не вирішив. І річ зовсім не в тому, що на тебе чекає батькова доля. Річ у тому, що ти боїшся вчинити, як прадід.

Щойно ця думка навідала мене, я рішуче запротестував і навіть сказав уголос:

– Що за маячню ти верзеш!

І відразу голосно відповів сам собі:

– Ніяка це не маячня!!!

Саме цієї секунди двері ліфта відчинилися. Переді мною постала молода парочка. Вони здивовано обвели поглядом ліфт, у якому більше нікого не було. Дівчина мимоволі глянула на мене й вичавила ввічливу усмішку. Погляд її був зніяковілий. Я поспішив вийти.

Цей поверх був відкритий і повністю засаджений деревами. Колись цей сад став для нас із Вірою вирішальним аргументом у виборі цієї не найдешевшої квартири. Вітер приємно обдував обличчя, доносячи запах ріки. Було темно. Освітлення дозволяло роздивитися доріжки, але не порушувало атмосферу ночі. Поміж вигадливо поєднаних тут кедрів і яблунь до високого парапету пролягла акуратна алейка. Неначе для розбігу перед стрибком...

Я подумки увірвав себе. Нормальні люди милуються звідси містом. І тільки у хворій голові може виникнути асоціація зі стрибками. У такій, як у тебе і у твого батька. Якщо, звісно, він вистрибнув, а не випав.

Десь далеко внизу теленькала велосипедними дзвінками тиха нічна вулиця. Місто грало вогнями, так наче було скупченням скель із розсипаними по них зірками. Перехилившись через парапет, я подивився вниз. По спині пройшов легкий холодок. Діставшись аж до колін, він згорнувся там у клубок, ледь поколюючи. Я подумав про тата. Уявив його безпорадний погляд і те, як він намагається вчепитися руками за віконну раму, та лише змахує ними в повітрі... Ні, він не міг вистрибнути сам. Не хочу в це вірити. Не хочу вірити, що його життя було аж таке нестерпне... Ні. Ні він, ні тим більше дід.

Але ж прадід зміг?

О, так. Прадід зміг. Історію його смерті переказують уже два покоління. Й, очевидно, переказуватимуть далі, якщо я зберігатиму глузд достатньо довго, щоб устигнути посвятити в це свою доньку. Адже так чинити не можна. Ніколи, ні за яких умов.

А що ти, Гілю, збираєшся зробити? Хіба твій відліт у місію (в іншу галактику) разом із сім'єю – це не те ж саме? Просто прадід

обрав термобаричну гранату, а ти – контракт із Корпусом Конкістадорів. Але ж є й дещо спільне, так?

Немає тут нічого спільного! Прадід учинив, як ідіот! Егоїстичний, жорстокий! Я ненавиджу його, відколи уперше почув ту історію!!! До чого тут я й пропозиція роботи!

До того, що прадідові теж начхати було на всіх, включно з найближчими. Він переймався тільки своєю хворобою. Десь, як і ти...

– Мені не начхати!!!

Мій крик короткою луною відбився від будинків навпроти й розтанув, змішавшись із вигуками продавців, що оголошували про фінальні сьогоднішні знижки на рибному ринку.

– Не начхати! – я заплющив очі, вихлюпуючи весь біль і страх останніх тижнів в лице нічної порожнечі. – Я хочу, щоб моя донька була щаслива! Не як ми з матір'ю, а щаслива! І я хочу бути щасливим поряд із нею! Жити щасливим поряд із нею!

Питання лише в тому, чи хочеш ти дожити, Гілю...

Я відчув, як по моїй щоці ковзнула сльоза, так ніби вона живе своїм окремим життям, і відразу прохолодний вітер став торсати невидимими пальцями залишену на щоці мокру доріжку. Це правда, чого там. У глибині душі я хотів піти з цього світу красиво, гучно й молодим. Пам'ятаю, коли я марив купівлею гравіцикла і ледь не напам'ятав вивчив різноманітні огляди, то на одному сайті натрапив на таку фразу:

«Служба статистичного прогнозування назвала цей надзвичайно швидкісний японський апарат найнебезпечнішим сучасним гравіциклом через велику кількість аварій з його участю». Йшлося, звісно ж, про знаменитий «Цунамі». І саме ця фраза стала останньою піщиною, що переважила терези вибору. Я купив «Цунамі» за тиждень. «Тому що я врівноважена людина й зумію його приборкати», – ось що казав я собі. «Тому що це моє страхування від танцю недоумка», – так звучала правда.

А за кілька років народилася Ельза, ставши непрошеною ниточкою, що прив'язала мене до цього світу. Врешті я навіть продав байк... І хай щодо байка я не погоджувався з Вірою, та правда в тому, що Ельза вартувала всіх гравіциклів світу. Напевно, це було єдиною справжньою метою в моєму житті – дарувати їй щастя.

І що ж ти робиш зараз? Хіба не життя своєї крихітної Ельзи збираєшся покласти на одні терези зі своїм? Як можна навіть думати про таке! Надто, зважаючи на те, що ти знаєш про Корпус тепер.

Джохар пішов із конкістадорів на знак протесту. «На знак протесту проти цинізму», – так він сказав. Протесту цього, щоправда, ніхто, крім нього самого, не помітив. Але залишатися він не міг.

Приватна військова компанія «Корпус Конкістадорів» почала освоювати якусь нову планету досить далеко від Сонця. Планета була не просто земного типу, що вже рідкість, але й мала пристойні поклади осмію. Тож там висадили розвідгрупу. Усе йшло за планом. Та через чотири місяці зв'язок із нею урвався. Ще за якийсь час туди направили різноманітні комісії – вивчати, що сталося. Розібралися, зробили якісь висновки і вирішили висаджувати основний контингент. І тоді туди полетів Джохар.

Планета називалася Хун-Ахау. На честь божества з міфології індіанців мая. Загалом уся атрибутика в Корпусі так чи так має на собі відбиток освоєння Америки. Це частина ідеології.

Отож на планеті все було непогано, так, що аж нудно. Фауна не ворожа, клімат – трохи спекотніший за земний. Атмосфера, щоправда, непридатна для дихання, але цю проблему легко розв'язували кисневі маски. Єдиний нюанс – якісь там мікроскопічні паразити. Медики приписували обов'язково раз на добу натирати шкіру спеціальним захисним кремом, але інших застережень не було. Конкістадори стали табором, узялися розчищати територію для майбутньої станції з видобутку осмію тощо. Про причини загибелі першої розвідгрупи ніхто не знав і до того моменту вже й не питав. Аж доти, коли зазнав аварії один із шатлів.

Корабель спускався на планету з невеликою групою цивільних фахівців, і в нього відмовив один із двигунів. Аварійну посадку вдалося здійснити досить далеко від табору, в скельній ущелині. Пілот загинув, другий пілот був важко поранений, багата осмієм порода повністю заглушила сигнал усіх пристроїв зв'язку. Цивільні фахівці з пораненим на руках вирішили висуватися на рівнину, де їх могли запеленгувати рятувальники. І все мало скінчитися добре: до рівнини три-чотири дні, запасу води повинно було вистачити, медикаментів не

бракувало, стан другого пілота стабільний. Єдине «але» – щодо припису маститися кремом цивільним ніхто не сказав. Адже цей інструктаж був запланований після прибуття в табір...

На сьомий день після катастрофи група рятувальників, якою командував Джохар, заглибилася в ті самі скельні відроги, де впав шатл. На сліди зниклих наткнулися майже відразу. Ще за годину виявили печеру, де вони ночували. Джохар заходив туди першим. Це його ліхтарик вихопив із темряви трупи, що скорчилися на підлозі печери. На всіх без винятку тілах не було шкіри. Зовсім. Прокляті мікроскопічні паразити атакували не захищену кремом шкіру, селилися в ній і розмножувалися. Для людини цей процес супроводжувався нав'язливою сверблячкою, але не більше. Та через три доби паразити переходили на новий етап розвитку. Як гусениця, що стає метеликом. І зжирали весь епідерміс хазяїна за лічені години.

Наймооторошніше те, що до моменту, коли шкіри на тілі не залишалось зовсім, люди були живі.

– А тепер спитай мене, як перекладається Хун-Ахау, – сказав Джохар, дійшовши у своїй розповіді до цього місця.

Він перегнувся через стіл, його очі палали якимось лютим вогнем, а пальці вчепилися в стільницю так, аж побіліли нігті.

– Ти казав, це ім'я божества...

– Так! Спитай, Гілю, як перекладається це ім'я!

– І як?

– Бог-без-шкіри! Розумієш чи ні? Перших розвідників теж знайшли без шкіри. А якимсь розумникам з Корпусу здалося це страшенно дотепним! «Як добре, що в мая є таке підходяще божество – Бог-без-шкіри! Буде круто назвати його іменем планету, де живуть паразити, які можуть з тебе живого зняти шкіру!»

– Господи... – вирвалося в мене.

– Тієї секунди, як побачив тіла, я вирішив піти звідти. Коли зрозумів, що наші життя для когось у компанії – не більше ніж гра слів. У цьому весь Корпус. Цинізм як спосіб мислення... Тому я не довіряю їм і не хотів би, щоб ти пішов у цю контору!

Сьогодні в кав'ярні я вирішив не пускати цю історію у своє життя. Подумки відгородитися від почутого. Це окремий випадок. Окремий випадок у житті Джохара. Не в моєму. До чого тут я! Але тепер навіть не зрозумів, а гостро відчув – Джохар правду каже.

Мені полегшало. Десь над безкрайнім Дніпром, що простягнувся майже до горизонту, закричала чайка... Колись він був вузький, і он там, зовсім недалеко, височів, виблискуючи спальними районами, лівобережний Київ. А тепер він став прихистком для риб. Людські домівки й спогади, милі чийомусь серцю тротуари й сквери поховані під тоннами води. І для нас, хто живе сьогодні, це тепер щось таке ж далеке, як те макове зерня в безкрайній порожнечі...

6

– Це ж що таке, Гілелю?

Віра навіть не привіталася. Вона вийшла, почувши, що відмикаються двері, й, очевидно, була розлючена. У руках тримала плівку рідкопроцесорного планшета з відкритим листом електронної пошти.

– Ти не платив їм увесь цей час?!

Я взяв планшет, уже здогадуючись, що там. Хотілося сказати «не може бути», але перші ж рядки листа переконали мене, що таки може. Наш банк заблокував мою карту й вимагав негайного повернення всіх кредитів або підтвердження платоспроможності. Усі кредити – це не просто борг на картці. Це залишок боргу за нашу квартиру. Тобто те, що ми збиралися виплачувати ще п'ятнадцять років.

– Я платив, Вірунь... Ми ж спеціально відклали... Це маячня якась, – промимрив я, уже розуміючи, в чому річ.

Ще в травні я мав оновити всі ці довідки про прибутки та інші дані... Та оскільки я тоді вже три місяці був безробітний, вирішив трохи почекати. Очевидно, банк сам про все поклопотався...

– Ти можеш нас захистити хоча б від цього?! Що тепер? За що я завтра куплю їжу, якщо картка заблокована?!

– Ну, на завтра ще нашкребемо...

– Мені завтра й не треба! – вибухнула Віра. – Мені потрібно, Гілю, щоб у мене не боліла голова бодай щодо цих кредитів!

– Віро...

– Завтра оформ довідку з нової роботи про те, що тебе взяли! Тільки ж одразу відвези в банк. І зроби це зранку! Щоб до вихідних картки розблокували. Я хотіла купити Ельзі кросівки.

Віра розвернулася й пішла на кухню, вважаючи, певно, що обговорювати більше нема чого.

– До речі, куди взяли? – байдуже запитала вона, навіть не обернувшись.

Запала тиша. Вірка завжди вмикала шумоізоляцію, тому тиша була майже стерильною. «Могильною», подумки виправив я себе. Про тишу кажуть «могильна».

Я роззувся й поставив кросівки на поличку. Сандалики нашої Ельзи, як за командою, впали на підлогу. Спробував втиснути їх на місце, але через це випали Вірині туфлі.

– Гіль? – пролунав Вірчин голос. – Куди взяли?

Я сердито заштовхав туфлі поверх своїх кросівок. Мені майже вдалося. Але тут щось тріснуло, поличка відвисла, так ніби розгублено відкрила рот, і все взуття висипалося на підлогу.

Засмучений, вирішив, що підніму потім, і пішов у кухню. Віра, як завжди, щось готувала. Я плюхнувся на ель-пуф, узяв пульт і вимкнув шумоізоляцію. У квартиру ввірвалися крики чайок і відгомін голосного сміху десь далеко внизу...

– Ненавиджу, коли ти врубаєш цей шум, – буркнула Віра. – Невже ти не любиш тиші?!

Тиші не люблять ті, кому страшно наодинці зі своїми думками... Принаймні так казав батько. Можливо, він мав рацію. А можливо, мені страшно наодинці з Вірчиним ниттям...

– Гіль? Ти чув моє запитання чи ні? – Віра нарешті повернулася, і її погляд зосередився на мені. – Куди тебе взяли?

В її очах було тільки звичайне побутове обурення на кшталт «ти знову мене не слухаєш» або «як я втомилася розмовляти зі стіною». Вона не здогадувалася.

– Нікуди, – сказав я.

– Що «нікуди»?

– Ти спитала, куди мене взяли. Яка частина моєї відповіді тобі незрозуміла?

Віра насупилася, ніби намагалася схопити думку вертикальними зморщечками над переніссям.

– Тобто «нікуди»? – здивовано повторила вона.

Я підвівся й підійшов до кухонної шафки. Їсти не хотілося зовсім. Але, мабуть, я б випив якогось чаю...

– А де Ельза? – запитав я.

Віра і досі супилася, дивлячись у порожнечу.

– У басейні... Що значить «нікуди», Гілю?! У тебе було три співбесіди. Три! Ти всі завалив?

– Уявляєш? – байдуже кивнув я, дістаючи пачку каркаде. – Хочеш чаю?

– Гілю! – Віра витріщилася на мене, і в її очах зблиснув крихітний вогник люті. – Ти знущаєшся?! Ти завалив три співбесіди, у нас заблокували картки, від тебе вимагають повернути величезний кредит, а ти питаєш мене, чи хочу я чаю?!

– По-перше, нічого я не завальовав. Я не підійшов роботодавцеві, таке буває. Це зовсім не значить, що я зробив щось не так.

– Гілю! За що я завтра куплю їжу?!

– Дві хвилини тому ти сказала, що завтра тобі не треба! Віро, заспокойся, й поговорімо.

– Через тебе в нас проблеми з банком, ти пів року не можеш знайти роботи, а я маю заспокоїтися?!

Я зробив повільний вдих і продовжив цілком буденним тоном. Можна сказати, безтурботним.

– А по-друге, Віро... Чому б тобі теж не спробувати кудись улаштуватися?

Віра аж сплотніла з обурення й шумно втягла ніздрями повітря.

– Я так і думала, що рано чи пізно ти станеш докоряти мені цим!

– Який же це докір...

– Отже, коли народилася Ельза, він був «за», щоб я сиділа з дитиною! Його ж робота важливіша! Краще оплачується! Цікава! Коли Ельзу потрібно було водити в усі ці гуртки й басейни, він теж не заперечував. Не питав, чи хочу я сидіти вдома. Не питав, чи не осточортіло мені день у день, як віслюкові, бігати по тому самому колу! А тепер, коли він облажався, я винна, що досі не знайшла роботи?!

– Віро, хто сказав, що ти винна...

Вона ніби не чула.

– Як ти це робиш? Хоч би що ми обговорювали, крайньою виявляюся тільки я! Навіть якщо ти завалив три співбесіди за один день, хто всрався? Правильно, Віра! Сидить удома, нічогісінько не робить та ще й питає «за що нам жити»!

Я був заскочений таким різким поворотом. У голові промайнуло два десятки варіантів відповідей, та я все ж не міг зважитися на якийсь

один. Адже вибір полягав між перспективою посваритися, але довести свою слухність, або залишити все, як є, проковтнувши заодно і її обвинувачення... І я подумав, що занадто втомився для сварки.

На столі стояла моя вечеря, накрита прозорою кришкою. Акуратно лежали прибори... Чомусь стало шкода Віру, яка все це готувала. Я сховався помити руки й сів за стіл.

– Дякую, – я зняв накривку з тарілки. Віра, не обертаючись, кивнула. – Ельзу о котрій привезуть?

– Повинні вже ось-ось... Візьми вінегрет. І соус, зараз поставлю.

Ми завжди непогано ладнали, коли йшлося про їжу. Віра терпливо готує, а я жодного разу за всі ці роки не сказав, що щось не так. Не знаю, звідки це в її підсвідомості, але саме ця схема взаєморозуміння (вона готує – мені подобається) для неї надзвичайно важлива. Таким чином, процес споживання їжі (точніше кажучи, моє годування) для Вірки був неначе винесений за дужки щоденних проблем або сварок, за рамки втоми й перепадів настрою. І байдуже, чи потрібно це мені. На Вірину думку, просто так має бути.

Скільки разів мені хотілося поговорити з нею про щось або просто прогулятися разом увечері, а чи потримати її за руку, зрештою... Та я весь час наражався на перешкоду у вигляді готування їжі для мене ж. Тобто причиною того, що в неї не було часу спілкуватися зі мною, був я сам.

«Не буду ж я другий день годувати тебе тим самим!» – ця Вірчина фраза означала, що вони з Ельзою спокійно обійшлися б і вчорашнім рагу, але вона не опуститься до того, щоб годувати цим чоловіка.

Або таке:

«Віро, я просто хочу тебе обійняти!» – «Не зараз, я готую тобі вечерю!»

Ніщо не впливало на цей священний процес! Навіть коли ми сварилися й Віра не розмовляла зі мною три-чотири дні (між іншим, рекорд – одинадцять!), вона все одно не тільки дбайливо накривала на стіл, але й давала підказки під час їжі:

«Салат не забудь... Візьми соус до м'яса».

Це не означало, що Віра переставала ображатися й починала зі мною розмовляти. Ні. Їжа – це як санітари на полі бою: в їхній бік не стріляють, але через це бій не закінчується. Заради їжі Віра оголошувала часткове припинення вогню.

Що цікаво, вона готувала не те, що я люблю (по-моєму, Вірка ніколи навіть не цікавилася цим), а те, що вважала за потрібне. А мої несміливі побажання, висловлені ще на початку нашого спільного життя, сприйняла як зазіхання на свободу самовираження й спробу сісти на голову.

– Дуже смачно, дякую, – щиро сказав я.

Віра мовчала й далі дулася, але тепер у її очах причаїлася усмішка.

У двері подзвонили: сусідка привезла Ельзу. Вони з Вірою по черзі возили дітей у басейн. Через пів хвилини в кухню, як ураган, увірвалася донька й кинулася до мене, обійнявши за шию своїми тоненькими ручками. Їй було чотири. Вона була надзвичайно гарна, завжди усміхнена дитина.

– Скучила за тобою, – усміхнулася Віра.

– Татусю! Відгадай загадку! – вигукнула Ельза з виглядом людини, в якій виникла блискуча ідея. – Хто як їжачок, але в нього одна голка? Хто?

Вона обожнювала придумувати загадки.

– Ну... – я чесно спробував прикинути хоч якісь варіанти, але нічого не спадало на думку.

– Здаєшся?

– Е-е... Так.

– Це їжачок! – викрикнула вона, і її личко просто осяяло очікування мого «чому».

– Он як... І чому ж у бідолахи лише одна голка?

– Тому що Баба Яга поначіплювала на нього так багато яблук, що всі голки – обсипалися, а одна – залишилася!

Ельза аж пританцьовувала від захвату.

– Точно! – я навмисно лягнув себе по лобі.

– А ти не відгадав! А це ж була легка загадка!

Я підхопив доньку на руки, і ми почали мовчки тертися носами за звичаєм новозеландських аборигенів. Потім я міцно обійняв Ельзу, думаючи, що сказати Вірі зараз.

Пів години тому, на даху, мені здавалося, що рішення ухвалено. Потрібно припинити відправляти резюме у великі компанії й зосередитися на простіших посадах... Колись, сімнадцятилітнім пацаном, я вступав на біофак, мріючи про роботу в дельфінарії. Гроші

так собі... І взагалі ніякого престижу (якщо не враховувати думку дітей)... Але ж натомість – яка робота! Колись думалося, що найкраща у світі. Чому б не спробувати зараз? Я знав, що це викличе у Віри істерику й, мабуть, навіть стане приводом для погроз забрати Ельзу й поїхати. Але ж ми обоє знаємо, що вона ніколи так не вчинить. «Треба бути цілковитою дурепою, щоб розлучитися з чоловіком у тридцять два і з дитиною на руках» – це її слова.

Так закінчилися мої роздуми на даху. І те, що я сказав Вірі наступної секунди, певним чином стало несподіванкою для мене самого.

– Мене запросили на роботу, – вимовив я. – Дуже хорошу...

Віра уважно подивилася на мене, піднявши брову.

– Тату, ходімо в мою кімнату! – Ельза зіскочила на підлогу і тягнула мене за руку.

– Зараз, доню, прийду...

І вона втекла. Віра відсунула стілець і сіла навпроти.

– Гілю, ти мазохіст?

– Чому?

– Ну, ось що треба мати в голові, щоб пів години сваритися зі мною через те, що в тебе немає роботи, і не сказати, що, виявляється, тебе кудись усе ж таки запросили!

– Це, Вірунчику, нічого не змінює, бо я відмовлюся.

Вона здивовано схилила голову, смішно наморщивши чоло.

– Ти вирішив довести мене до істерики?

– Просто ділюся з тобою... Я пройшов попередній відбір у Корпус Конкістадорів... Подавав заявку ще до знайомства з тобою... Вони пропонують контракт... Але планета дуже віддалена. І треба їхати з сім'єю.

– І?

На Віриних вустах грала іронічна посмішка.

– Що «і», Віро? Це чортзна-де! Подумай тільки: у момент стрибка...

Я раптом розгубився, подумавши, що Віра навряд чи подужає осягнути суть розсинхронізації, і не знав, як пояснити.

– Грубо кажучи, за час стрибка, – ледве вимовив я, – на Землі мине двадцять років...

– Але ми ж не постаріємо? – безтурботно спитала вона. – Цей стрибок... Він довго триває?

– Анітрохи, – знизав я плечима. – Для нас це відбудеться миттєво...

– Тоді в чому проблема?

– В усьому, Віро... Ми повернемося більш як через сорок років. Сорок років, розумієш? Усі наші знайомі тоді...

– Які, цікаво, усі знайомі? Моя перукарка? Наш сусід? Гілю, тут немає нікого, хто був би нам дорогий, окрім нашої доньки, яку ми візьмемо з собою!

– Віро, це маловивчена планета, і конкістадорів відправляють її освоювати, розумієш? І вона фантастично далеко! Я просто не можу так ризикувати вами!

– А... Ну, звісно... – розчаровано сказала Віра і з удаваним розумінням закивала головою. – Набагато краще жити в картонній коробці й одягатися зі смітника. Чи який у тебе план? Поселитися на рибному ринку й мати необмежений доступ до відходів? Утім, байдуже. Головне, Гілю, – не вези нас на іншу планету!

Вона взялась прибирати зі столу, більше не дивлячись на мене. Миски й тарілки летіли в мийку з небезпечної висоти, жалібно брязкаючи об метал фаянсовими краями.

– Вірунчику... – я підійшов до неї, але вона не звертала на мене уваги. – Послухай... Ось якщо я намалюю тут крапку... Просто тут, на стільниці. Маленьку таку крапку. Ручкою. І ми уявимо, що це – наше Сонце, тільки крихітне. А потім я попрошу тебе позначити найближчу до нас зірку. Де ти поставиш крапку?

– Не буду я нічого ставити... – буркнула Віра.

– Просто спробуй уявити. Це важливо! Якщо Сонце тут і крихітне. З міліметр. Де буде найближча до сонця зірка?

– Не знаю, Гілю, – роздратовано сказала вона, не обертаючись.

– За Броварами, Віро! За двадцять вісім кілометрів!

– І? – спитала вона, нарешті обернувшись.

– Віро, дві крихітні крапки й між ними двадцять вісім кілометрів, – не витримав я. – І більше нічого! Розумієш?

– І? – повторила вона з притиском.

– Якщо ти вирішиш намалювати повну карту галактики, її край буде далі, ніж Місяць. А нас запрошують ще далі, розумієш?

– Ні, – відрізала Віра. – До чого тут Місяць?! На Місяць навіть із Києва – два рейси на тиждень!

І вона рішуче почала розставляти посуд у посудомийній машині. Я важко зітхнув і знову сів. Віра продовжувала прибирати, вкладаючи злість у кожен рух.

– Люди роками чекають! – раптом вигукнула вона, і було зрозуміло, що це прорвався назовні її внутрішній діалог. – Роками чекають дзвінка з Корпусу, готові негайно кинути все за першим покликом! А цей – безробітний, із заблокованими картками й боргом – відмовляється! Інша планета ж, а що! Ні-ні. Я ж на гребені хвилі! Куди ж я зірвуся!

Віра раптом жбурнула в мийку ложку, і та брязнула з такою силою, що я мимоволі поморщився. А вона сіла за стіл, сховавши обличчя в долонях.

– Ти що, плачеш? – я присів перед нею навпочіпки.

– Ні, Гілю, – втомлено сказала вона. – У мене просто немає сил. Останні пів року я не впізнаю тебе. Ти – наче дитина, яка вирішила, що буде так і ніяк по-іншому. Ти нафантазував собі кар’єру, якої не може бути, і ніщо більше тебе не влаштовує. Провалюєш співбесіду за співбесідою, але це тебе нічого не вчить. Ти не згодний на менше. І ось – шанс! Та ще й який! Корпус Конкістадорів! Навіть я би погодилася там працювати! Але в тебе, очевидно, інші плани! І навіть якщо в реальності тебе чекає смітник, ти однаково вперто сунутимеш уперед...

– До чого тут це, Віро...

– А що? Що тоді, Гілю?

– Ця планета в іншій галактиці...

– Але ж там, Гілелю, не дурніші за тебе сидять люди! Невже вони такі ідіоти, щоб свідомо ризикувати життями своїх співробітників і, тим більше, їхніх сімей! Їх же родичі по судах затягають!

Я повільно кивнув. У цьому було раціональне зерно... Загибель цивільного в місії – це зовсім не те ж саме, що втрати серед конкістадорів. Не діти, так онуки загиблих розорять Корпус на судових позовах. Масштаб скандалу навіть складно собі уявити!

– А після цієї планети ти зможеш розірвати контракт і не лізти в нові місії, – сказала Віра. – Це вихід, як ти не розумієш! І просвіти, якщо я раптом чогось не знаю, та, як на мене, це єдиний вихід для нас!

Я зрозумів, що Віра для себе вже все вирішила. І якщо я не поїду на співбесіду в Корпус, вона мене просто зжере.

– Віруню... Пам'ятаєш, ти запитувала про історію з моїм прадідом, а я не став тобі розповідати... Знаєш, як він загинув?

– Ти казав, на пожежі.

– Ні. Хоча пожежа почалася через нього... Він укоротив собі віку. Але річ не в цьому, а в тому, як він це зробив. Підірвав себе гранатою. І з усіх гранат, що їх прадід міг би поцупити у своїй військовій частині, він обрав термобаричну. Це така... Запальна, можна сказати... Страшенно потужна. І навряд чи він це зробив навмисно. Найімовірніше, узяв ту, яку найлегше було вкрасти. Але в цьому й уся суть: йому було плювати на інших. Раз він іде з цього світу, його не обходить, що тут буде далі. Замкнувся у ванній, притулив гранату до себе, смикнув кільце... Згоріло шість поверхів... У квартирі нагорі загинула дитина... Знаєш, у мене відчуття, якщо я підпишу цей контракт, то вчиню, як прадід.

Віра, насупившись, труснула головою.

– Чому? Який тут зв'язок узагалі?

Я хотів відповісти, але затнувся. Віра ж нічого не знає про хворобу... Про мій страх стати недоумком, який танцює... Звісно ж, я не скажу їй, що прадід висмикнув чеку наступного дня після того, як лікар пояснив йому, що дивний «нервовий тик» – це насправді перший крок до повної дискоординації рухів і провісник швидкої розумової деградації.

– Зв'язок такий, що прадід робив те, що хотів, і не думав про наслідки, – сказав я.

– Ти якраз про наслідки й думаєш! Що за порівняння! Він хотів піти з життя, а ти – знайшов роботу, про яку мріяв! До того ж саме тоді, коли твоя робота потрібна всім нам! Гілю... Зарплата, нормальні страховки, контракт щонайменше на п'ять років! Я розумію, ти переживаєш за нас...

Страховки... Це слово вп'ялося в мій мозок, як цвях. Віра продовжувала щось говорити, обволікаючи мене м'якими, майже ніжними інтонаціями, але я більше нічого не чув. Страховка. Який же я ідіот! Це ж – головне! А не здохнути молодим, перехитривши хворобу! Головне – це захистити мою маленьку Ельзу! Що може бути

гірше, ніж піти з цього життя, покинувши їх із Вірою без копійки за душею!

Гірше – це без копійки за душею приректи їх опікуватися недоумком, що танцює...

Хай там як, а Корпус Конкістадорів дає повний соціальний пакет, і їхні медичні страховки – найкраще, що є на ринку. І навіть якщо мені судилося дожити до цього кошмару... Стати розумово відсталим з порушеною координацією... Навіть якщо так, то весь необхідний догляд – лікарні, доглядальниці, ліки – все буде безкоштовним! Та ще й страхові виплати забезпечать моїх дівчаток до кінця життя. А якщо я загину раніше – навіть краще. Виплати нікуди не дінуться. Корпус зекономить на доглядальницях... Зате сім'ї не доведеться страждати через мій жалюгідний стан. Вони оговтаються від горя й зможуть жити безбідно. Адже хоч який цинічний є Корпус, про своїх ветеранів він піклується до кінця...

– Ти б волів тихе й заможне життя в Києві, я розумію... – вела далі Віра.

Якби тільки ти знала, наскільки зараз далека від істини... Вона заглядала мені в очі, немов намагалася роздивитися іскру розуму в погляді ідіота. І раптом усміхнулася.

– Ти знав, що це мрія моєї юності? Бути дружиною конкістадора. Боже, у двадцять років я б збожеволіла від щастя! У тебе ж буде форма?

Я всміхнувся у відповідь.

– Почекай, ще ж співбесіда...

– Але ж тебе, Гілю, вже відібрали! Решту – пройдеш! Як ти примудрився взагалі? Там, напевно, осіб п'ятсот на місце!

Я повів плечима. Віра раптом обійняла мене, притулившись щокою до грудей.

– Як хоч планета називається? – запитала вона. – Є назва?

– Є. Іш-Чель.

– Як?

– Це богиня така... Родючості й райдуги.

– Так, підходить! – і Вірунчик міцно поцілувала мене в щоку.

...О десятій Ельза лягла спати, Віра поринула в читання, а я розгорнув на столі планшет. Уже й не пам'ятаю, у який момент вирішив набрати в пошуку «Іш-Чель».

Індіанці мая загалом ніколи не зображали жінок гарними в нашому розумінні, але нічого поганого в образі богині я не побачив: міцна грудаста дівка із вгодованим кролем на колінах. Суцільний добробут. Цілком вдалий символ райдужних перспектив новоспеченої колонії... Те, що сталося на Хун-Ахау, звісно, моторошно, але в моєму випадку назва ніякого підступу не обіцяє. Хіба що на нас чекають які-небудь дуже небезпечні кролі-переростки...

Я переглянув іще зо дві статті з міфології мая, аж наткнувся на ще одне зображення. Якби не підпис унизу, подумав би, що це зовсім інше божество. Але це була вона – та ж таки богиня райдуги й родючості. У статті зазначалося, що згодом мая чомусь перестали зображати Іш-Чель в образі дівчини з кроликом на колінах... Її стали малювати інакше...

В образі старої з очима ягуара.

7

Автобус м'яко хитнувся на магнітній подушці й рушив, залишивши позаду порт Токіо, що саяв у ранкових сутінках. Найбільший транспортний вузол, який здійснює будь-які рейси: від міжнародних у межах Землі до інтергалактичних – у будь-яку точку освоєного космосу. І якщо мене зарахують до Корпусу Конкістадорів, то й до далекого Наосу, де, згідно з обчисленнями, була стартова точка основного стрибка, а звідти до неймовірно далекої Великої Магелланової Хмари – ми будемо теж стартувати звідси. Якщо, звісно, я складу іспит...

Оптиміст у мені казав, що оскільки вони оплатили переліт в обидва кінці й видали достатньо щедрі добові, мене майже прийнято. Песиміст по-філософському зауважував, мовляв, невідомо, що гірше – провалити іспит чи скласти його й полетіти назустріч чортзна-чому. Був іще переляканий скептик, який повторював, що вони відкриють мою справу на медкомісії і хтось безцеремонно скаже: «Ви бачили, що за синдром у нього? Спадкова часова бомба! Хто їх узагалі сюди викликає?!». А потім повернеться до мене і східно питає: «Ви хоч у курсі, що вам не можна давати в руки зброю? Господи, та з таким діагнозом вам не можна давати навіть фен у ванній кімнаті!».

За вікном ішов дощ. Аргонове сяйво рекламних щитів у бляклому світлі сірого ранку все ще видавалося яскравим. Японія мало змінилася за ці роки. Принаймні траса, що зв'язує розташований в океані космопорт з островом Хонсю, відрізнялася тільки змістом рекламних бордів. Захотілося відчинити вікно, щоб вдихнути вологе повітря із запахом моря. Я любив таку погоду. Любив її саме тут, де небо так часто буває низьке і хмарне, а повітря зранку таке вологе, що й без дощу малесенькі крапельки води осідають на твоєму обличчі. Можливо, не варто було мені їхати. Не варто було прив'язуватися до такого затишного й безтурботного Києва. Токіо набагато краще підходить для того, хто прагне промчатися крізь життя на повній швидкості, не торкаючись гальм. Не варто було зустрічати Віру. Тоді б не народилася й Ельза, яка враз поламала мій чудовий, давній, як світ, план «живи швидко – помри молодим»...

Великий штучний острів закінчився, й автобус плавно пірнув у яскраво освітлене жерло прокладеного по морському дну тунелю. Електродвигуни поступово підвищили свої басовиті голоси до мелодійного тенора, і яскраві цятки світлодіодних ламп за вікном злилися в сяйливі білі смуги. Ми розганялися до гіперзвукової швидкості. Мої плечі притиснуло до крісла, а голова стала вп'ятеро важча. Дивитися у вікно тепер було непросто, до того ж мерехтіння світлових смуг викликало запаморочення, тож я відвернувся, поклав потилицю на підголівник і заплющив очі.

Що ти робиш, хлопче? От якщо серйозно – що ти робиш? Дороги назад не буде, розумієш?

Усе ж краще, ніж сидіти без копійки і чекати, поки той проклятущий білок у моїх клітинах мутує і почне жертити мозок... Та я ще сто разів не пройду. Може, вони взагалі зателефонували помилково. Помилка – ось що це! Недарма ж я не був їм потрібен аж вісім років. А зараз моя заявка опинилася не в тій папці. Або практикантка, яка хотіла побити рекорд за кількістю дзвінків на день, щось наплутала... Не може бути, щоб вони не докопалися.

Тоді що ти, Гілю, робиш у цьому автобусі? Як завжди, замість прийняти рішення, поклався на випадок?

А немає ніякого рішення. Мабуть, скоро буде. А поки що банк дав нам відстрочку на три місяці тільки тому, що розумниця Вірунчик додумалася відправити їм моє запрошення на співбесіду в Корпус.

Отже, на цю мить – ані проблем, ані рішень. Я просто їду в тунелі. А що буде далі – не знає ніхто...

Загули інерційні компенсатори. Ми проскочили протоку за лічені хвилини й тепер скидали швидкість, наближаючись до виїзду. Я знову глянув у вікно. Білі смужки світильників перетворилися в розмазані пунктирні лінії. Попереду через лобове скло було видно, що тунель плавно вигинається вгору, піднімаючись з дна океану.

Назустріч стали траплятися попереджувальні табло. Мені було видно приладову панель – датчик дистанції на ній показував, що до найближчого транспорту попереду менше ніж два кілометри. Цифри спідометра почали стрімко падати до позначки «1000 км/год» і нижче.

Нас обігнали два гравіцикли, немов обмеження швидкості було не для них. А якщо врахувати, що на гравіциклах не буває автопілотів... Чорт, як же я заздрих зараз цим хлопцям, які осіддали дивовижну міць! Я заплющив очі, відчуваючи, як інерція, протидіючи гальмуванню, наполегливо штовхає мене вперед, і уявив, як почуваються зараз байкери, які стрімко несуться повз уповільнені бляшанки... Ревіння вітру за межами аеродинамічної кишені... Різке, в останній момент, гальмування – виття компенсаторів – майже космічні переваантаження – поворот! І знову божевільне прискорення до надзвукової швидкості...

Віра завжди казала, що гравіцикли – це просто дорогі іграшки. І не можна їх ставити на терези з такими важливими речами, як сім'я. І якщо подумати, звісно, її правда... Але позбавивши мене мого «Цунамі», вона немов відібрала часточку мене самого... А я однак люблю її, незважаючи ні на що... Мабуть, досі ще люблю...

Уже на виїзді з тунелю відчув, що моє серце б'ється значно частіше, ніж зазвичай. З'явилося відчуття легкого тремору пальців. Я підняв долоню й уважно її роздивився. Дякувати Богові, не тремтять. Але те, що жодної впевненості перед іспитом більше немає, це факт.

За вікном штучне світло змінилося молочним серпанком туманного ранку. Дощу тут не було. За п'ятиметровою прозорою огорожею траси височіло Токіо з роями повітряного транспорту. Після гіперзвукових швидкостей рух шістсот кілометрів на годину здавався майже повзанням, і я із задоволенням розглядав скелі найвищих на планеті хмарочосів, які пропливали повз нас.

Учора я наважився подзвонити Джохару і сказати, що лечу на іспит. Був удачний, що він більше мене не відраджував. Розпитав у нього про шанси пройти відбір, і все виявилось заплутаніше, ніж я думав. Джохар був упевнений, що самі тести – дурня. Нормативи, знання характеристик різних типів зброї або так звані «шокові інтерв'ю» (на кшталт несподіваної стрілянини в тебе над вухом) – це ніби для галочки.

Щоб відсіяти цілковитих баранів, Джохар сказав, що взагалі в Корпусі зважають на дві речі. Перше – там намагаються зрозуміти, «чи перегризеш ти комусь горлянку, якщо тебе загнати в глухий кут». Так вважає Джохар. І тут тести взагалі ні до чого. Якщо ти такий, вони це розуміють. А друге – на жаль, геть незрозуміле в їхніх критеріях – такий собі фактор «Б», про який відомо тільки те, що його оцінює окрема комісія. Ось і все.

Якщо ти – нуль у математиці й пишеш своє ім'я з помилками, якщо ти під слідством або навіть утік із в'язниці, якщо в тебе проблеми з фізичною підготовкою й ти ледачий, як свиня, – Корпусу начхати. Вони уповні засвоїли принцип «не можеш – навчимо, не хочеш – змусимо». Головне, щоб, коли тебе заженуть у глухий кут, ти міг перегризти горлянку. А далі – якщо в тебе все добре з фактором «Б», то ти конкістадор. Отак просто.

А в глухому куті я точно був здатен багато на що...

Токійська штаб-квартира Корпусу Конкістадорів розташовувалася в окремому будинку – неймовірна розкіш для Японії. Ніяких великих вивісок, ясна річ. Але двоє озброєних конкістадорів на вході були досить красномовним показником.

Я й далі повторював собі, що нічого ще не вирішено. Що мене сто разів не візьмуть і все таке. І що це буде на краще. Але в душі не міг позбутися думки, що зараз – мій єдиний шанс розв'язати все одним махом: кредит, відсутність роботи, мутація білка... а ще відсутність сексу з Вірою впродовж пів року, її ниття з приводу самотності, моя депресія... – Іш-Чель може стати нашим Ельдорадо.

...Важкі двері з товстезного прозорого макромолекуляру відійшли вбік, і я опинився в приймальні. Одній із приймалень... Там, де зустрічали таких, як я. Мене охопило знайоме відчуття... Називаю його «запах грошей». Це така особлива атмосфера. Не розкоші, не навмисної демонстрації багатства, ні. Це атмосфера, яку відчуваєш

у компаніях, де не замислюються про те, чи можна було щось зробити дешевше. Навіщо дешевше? Це ж найкраще покриття для підлоги, найкращі меблі, найкращий дизайн... Приймальня була схожа на капітанський місточок космічного лінкора, яким його зображують у кіно. Тобто – величезна, осяйна, вся така... космічна!

Реальний місточок лінкора інший – маленький, незатишний, наскрізь металевий, порізаний жовтими демаркаційними лініями й попереджувальними табличками... Не переступати, не чіпати, не торкатися... Ймовірніше, рекрути на кшталт мене в такій розкоші, як тут, опинялися вперше і востаннє. І, у разі успіху, їх чекала саме та похмура реальність бойових кораблів...

– Вітаю! Мене звати Макс, я – рекрутинг-менеджер приватної військової компанії «Корпус Конкістадорів».

Я здивовано озирнувся на голос: почути в Японії таку чисту англійську – рідкість. Макс був європейцем. Приємний молодий чоловік, із вигляду мій ровесник, у синіх штанах і білій сорочці, з планшетом у руці. Він простягнув мені руку.

– Гіль, – сказав я, тиснувши її.

– Гілю, зараз ми з вами подамося в тест-зону, де ви пройдете кілька нескладних випробувань. У деяких випадках ви отримуватимете конкретні завдання, а іноді ми очікуватимемо вашу реакцію на ситуацію, не даючи жодних інструкцій. Після тестування на вас чекає невелика співбесіда, за результатами якої ми або підтвердимо наше запрошення в Корпус, або ні. Усе це триватиме не більше трьох годин. Ви готові?

«Нескладні тести», «невелика співбесіда», «або підтвердимо, або ні» – таке відчуття, що мені треба дізнатися, хто я за гороскопом... З іншого боку, у нього, напевно, десяток за день таких, як я...

– Мені... Щось іще потрібно? Щоб...

– Викласти ваш телефон і все металеве або макромолекулярне... І – хороший настрій! – він тицьнув мені спеціальний пластиковий контейнер на замку і широко всміхнувся, як справжній продавець із бутика.

Хороший настрій? Здавалося, все це не насправжки. Яюсь занадто... легковажно чи що. Я подумки передражнив його недоречну манеру висловлюватися: «Якщо ви не пройдете відбору, у вас буде можливість зістрибнути з даху хмарочоса вже сьогодні ввечері!

А якщо пройдете, то вирушите на планету, де з вас знімуть шкіру, і, можливо, ви навіть встигнете зняти це на свій гаджет!» Цікаво, ця дивна веселість – особливість конкретного менеджера чи їхня політика?

Я виклав усе, що він сказав.

– Дозвольте? – у руці Макса запищав портативний металошукач.

Я покірно розвів руки вбік.

Він щонайретьельніше взявся перевіряти, почавши з плечей. Щойно підніс прилад до мого правого боку, той стурбовано запищав.

– Що у вас там? – здивовано запитав Макс.

– Імплантат. Я покажу посвідчення.

Дістав із контейнера гаманець і простягнув йому картку. Він так само ретельно вивчив її й навіть записав серійний номер.

– Дякую, – кивнув Макс. – Без проблем.

Потім він так само ретельно закінчив огляд, але металошукач більше не видав ані звуку. Далі Макс ніби між іншим сунув мені купу паперів, які попереджають, що приватна військова компанія «Корпус Конкістадорів» не відповідає за жодні наслідки майбутніх тестів. Я – так само між іншим – підписав, не дуже вчитуючись.

Аж ось відчув, як Вірина рука взяла мене за зап'ястя й легесенько стиснула – телефонний нейродзвінок. Я записав його, ще коли ми тільки зустрічалися. Характерна Вірина манера – тримати тебе за руку, дивлячись в очі, і, якщо ти зволікаєш, нетерпляче стискати твоє зап'ястя. Жест, що означає: «Ну – зважуйся!».

– Вибачте, – пробурмотів я Максу. Довелося взяти телефон із контейнера. – Алло!

– Привіт! Ну що, Гілю, пройшов? – Вірчин голос був буденний, таким тоном запитують, на якій ти станції підземки.

– Вірунчику, невже б я тобі не подзвонив?! Я щойно приїхав.

– Ну, добре, як пройдеш, дзвони! Візьми в них одразу якийсь документ для банку, добре? Нам іще купу всього купувати в дорогу. А ми, до речі, навіть дати відльоту не знаємо.

– Віро... – я хотів сказати щось типу «Мене ще нікуди не взяли», але, глянувши на Макса, передумав. – Я подзвоню. Побажай мені удачі!

– Хай щастить, Гілю! – і вона відключилася. Раніше, ніж я подякував.

Я постояв секунду, збираючись з думками. Потім вимкнув телефон і поклав назад у контейнер. Здається, усе. Рішуче захряснув кришку й приклав палець до дактилосканера.

– Готові? – Макс саяв, як сувенірні тисяча гривень.

Знати б, до чого...

– Готовий, – серйозно відповів я.

– Виконуйте мої інструкції, будь ласка. Ходімо.

8

Ліфт стрімко ніс нас кудись униз. Набагато нижче, аніж перший поверх, наскільки я міг уявити. Макс став зосереджений. Він мовчав і не дивився на мене. Я намагався не думати про тестування. Навіть добре, якщо не пройду. Спробую щастя в дельфінарії... Зараз, звісно, доведеться важко. Треба буде в когось позичити грошей. І квартиру забере банк, тож... Але колись же все владнається!

Якщо ти не станеш недоумком, що танцює. Тому благаю тебе, хлопче, пройди ці чортові тести! Тоді в тебе буде хоча б страховка...

Поверх, на якому ми вийшли, був зовсім не схожий на осяйну приймальню компанії. Сірі поліровані стіни з чогось схожого на композитний пластик – гладкі, як скло. Герб Корпусу на стіні відразу навпроти ліфта: зубастий череп якоїсь звірюки, наполовину спалений чимось на кшталт теплового випромінювача, від цього краї мають характерну оплавлену форму, а через напівзруйновану праву очницю видно полум'я всередині... Усе це у вінку зі стилізованих трубок життєзабезпечення скафандра та стрічкового колючого дроту.

– Ми почнемо з медичного огляду і, якщо все буде добре, перейдемо до тестів, – байдуже сказав Макс, і в мене в животі зірвався з линви цирковий акробат.

– Просто зараз? – дурнувато запитав я.

– Що саме?

Я швидко виправився, злякавшись, що він помітить моє хвилювання:

– Результати медогляду – так швидко?

– Авжеж. Без них немає сенсу мучити вас тестами.

Я понуро кивнув.

Перед нами від'їхали вбік чергові двері. Відразу за ними був короткий коридор, повністю білий і яскраво освітлений. Крісла для очікування вздовж однієї стіни, двоє дверей з номерами «1» і «2» – навпроти і двоє знуджених чоловіків у кріслах – обидва в таких же білих сорочках, як і Макс.

– Салют! Ви – давно? – весело запитав він.

– Мій щойно зайшов, – відповів один.

– Хвилин п'ять, – знизав плечима другий.

Макс натиснув на кнопку в стіні, і з щілини під нею виїхав талончик із номером. Ми сіли в крісла. Серце калатало, як божевільне. Акробат, що зірвався з-під купола в мене всередині, безпомічно борсався на страхувальній сітці. Усе нормально, хлопче. Чи пройдеш, чи ні – тебе ж там не з'їдять!

Подумки я повертався то до суперечки з Вірою, то до розмови з Джохаром, намагаючись переконати себе, що все завалити – на краще. Ти хотів відстрочку в банку? Будь ласка! Завали тут усе якнайшвидше, і в тебе ще буде місяць на пошуки роботи!

Але мій акробат, стрибаючи на сітці, шепотів самими губами: «Тільки б пройти! Господи, дай мені пройти цей клятий медогляд!».

Одні двері відчинилися. Я ледь здригнувся від клацання замка й подумки вилаявся. Вийшов понурий високий хлопець. Мені здалося, він був засмучений, і я чекав, що він ось-ось скаже своєму менеджерові: «Не пройшов». Але тут Макс сказав: «Наша черга», – і хлопець зацікавлено почав розглядати мене, так нічого і не сказавши.

Макс відчинив двері, пропускаючи мене вперед. Я ввійшов.

– Гілель Гіршевич, – мовив за мою спиною Макс і голосно зачитав мій індивідуальний номер, – шістнадцять нуль двадцять чотири дельта-браво-браво!

«Браво-браво» відгукнулося луною в моїй голові, і уявив, що це кричать тому акробатові, який зірвався з линви й досі намагається злізти з сітки десь у районі мого шлунка. І тоді я додав від себе «біс» і внутрішньо всміхнувся з цього жарту. Та сингулярність вам усім у сраки!

Макс зачинив двері за мою спиною.

У кімнаті було кілька осіб у білих халатах, вони сиділи лицем до проекційних моніторів і навіть не повернули голови в мій бік. Єдиний,

хто дивився на мене, був сивочолий японець років шістдесяти на вигляд.

– Станьте, будь ласка, сюди, – звернувся він англійською, показуючи на діагностичний бокс, що нагадував якусь футуристичну машину часу. – Роззуйтеся, будь ласка. І шкарпетки, будь ласка, зніміть.

Я роззувся й став на намальовані на підлозі боксу відбитки босих ніг. Просто переді мною на стіні були такі ж панелі з відбитками рук, і я притулив до них долоні.

– Поставте, будь ласка, ступні й долоні на діагностичні панелі з відповідними символами, – запізнило проінструктував японець і додав іще одне «будь ласка».

Серце калатало вже десь у горлі. Я чекав, що, може, що-небудь задзижчить або засвітиться, але нічого не відбувалося. Запала тиша. Японець відійшов на кілька кроків. Щось пискнуло. Сивий тихо заговорив із кимось японською. Йому відповів жіночий голос. Потім японець знову звернувся до мене англійською:

– На печію страждаєте?

– Іноді... – непевно сказав я.

Знову тихий обмін фразами японською.

– Пане Гіршевич, – раптом голосно промовив жіночий голос, – п'ятнадцять років тому ви зверталися до лікаря...

Моє серце тенькнуло й, здається, перестало битися.

Чотирнадцять, якщо точніше. До тридцяти п'яти ще залишалася ціла вічність, але я вирішив, що більше не витримаю цієї невизначеності. Інститут генетики розташовувався на величезній території, засадженій ялинами. Від корпусу до корпусу пролягли акуратні асфальтові доріжки. Колись тут проходив обстеження батько. Мені тоді не спадало на думку, що скоро сюди прийду і я. Потім надовго стало не до цього.

І ось, нарешті, я йду між ідеально побіленими бордюрами, важко переставляючи ватяні від хвилювання ноги. Захворювання або проявляється спонтанно, в невизначений момент із тридцяти п'яти до сорока чотирьох, або – не проявляється ніколи... Літній професор довго перечитував батькову історію хвороби, а потім відкрив прадідів файл, який я приніс. І, нарешті, знявши, знову надівши й знову знявши окуляри, вибачливим тоном видав свій вердикт: я успадкував

аномальний білок від свого батька. Після тридцяти п'яти ймовірність патологічних змін п'ятдесят відсотків.

– Так, звертався... – відповів я на запитання і не впізнав свого голосу: вийшло так натужно й жалюгідно, ніби хтось вичавлював залишки зубної пасти з тюбика, що спорожнів іще тиждень тому.

– Щодо перелому щиколотки, – продовжив жіночий голос.

– Щиколотки? – я здивовано обернувся, щоб побачити хто говорить.

– Будь ласка, не змінюйте положення тіла, – відразу осмикнув мене сивий японець.

– Вибачте, – промимрив я. – Щиколотки, так...

Боже мій, щиколотки! Я навіть не відразу згадав. Ну, звісно! Було таке!

– Так, пам'ятаю! – повторив я для певності, і тепер це прозвучало більш радісно, а тому по-ідіотському.

– Вас ця травма турбує сьогодні? – поцікавився жіночий голос.

– Що ви! – я знову повернувся й устиг побачити велике, на людський зріст, голографічне зображення своєї ноги з видимими всередині кістками й кровоносними судинами.

– Будь ласка, не змінюйте... – почав було сивий японець, але я відразу повернувся в попереднє положення.

– Так-так, вибачте, – сказав я й висварив себе за помітний запал у голосі.

– Ви відчуваєте біль або дискомфорт у нозі за різких змін погоди, перепадів тиску або вологості...

– Ні, зовсім.

– ...за фізичних навантажень...

– Ні.

– ...коли бігаєте, стрибаєте з висоти...

– Ні.

– ...або за неправильної постановки ступні?

– Ні, нічого такого. Ні.

Запала тиша. Вони знову неголосно перемовлялися японською. Я повернув голову, скосивши, наскільки можливо, очі. Сивий стояв до мене спиною поряд з якоюсь жінкою в білому халаті, показуючи рукою щось на об'ємній голограмі моєї ступні.

– Пане Гіршевич, – пролунав голос сивого. – Чи ця травма якось вас турбувала під час служби в армії?

– Ні, зовсім ні, – відповів я, якомога байдужіше й чіткіше.

– Ми питаємо для вашої ж безпеки, – продовжив він, – адже хочемо вам допомогти уникнути будь-яких проблем, пов'язаних зі здоров'ям, під час вашої служби в Корпусі Конкістадорів.

– Звісно, сер, – відповів я, намагаючись приборкати власне дихання. – Жодних проблем з цією ногою, сер.

Вони ще трохи пошепотілися.

– Чи немає у вас якихось інших проблем або хронічних захворювань? – знову спитав жіночий голос.

– Ну... У мене штучна нирка з трьох років...

– Так, тут указано. Вона вас турбує?

– Ні, що ви!

– Турбувала коли-небудь після закінчення реабілітаційного періоду?

– Ніколи, – для переконливості (і без потреби) я похитав головою.

– Одягайтеся, будь ласка.

Я двічі зашпортався, намагаючись потрапити задерев'янілою від хвилювання ногою в черевик. Нарешті, абияк зашнурувавши взуття, вийшов.

Тільки за дверима зрозумів, що жодної відповіді не почув.

– І коли ми дізнаємося? – запитав я в Макса.

Я не уточнив, що саме, але він одразу зрозумів. Усміхнувшись, звірився зі своїм планшетом.

– Медичний тест пройдено! Вітаю. Далі буде складніше.

Якби ти знав, хлопче... Якби ти знав...

Ми покинули білий коридор і невдовзі опинилися біля гладких сірих дверей без символів і позначок. Здається, до мене тільки зараз почало доходити, що відбулося. Я пройшов медкомісію! Не розумію як, але я – пройшов...

– Звідси починається тестова зона, – поважно, без колишнього запалу сказав Макс. – Кожне завдання ви виконуєте в окремому приміщенні. Намагайтеся витратити мінімум часу, це впливає на результат.

Він приклав долоню до сенсора, клацнув замок, і Макс відчинив двері, пропускаючи мене вперед.

Кімната. Високий стіл (такий, що перед ним треба було стояти) із сенсорним дисплеєм. Макс не сказав ані слова. На дисплеї – ряди зображень, послідовність слів. Кілька секунд я не міг повірити, що все справді так легко – елементарні логічні ряди! Одну послідовність потрібно продовжити, з іншої виключити зайве. «Груша, яблуко, апельсин, мавпа...» Викреслюємо мавпу. Дитячий садок. Я відповів на 20 таких завдань, не витрачаючи час на роздуми.

Наступна кімната. Банальна перевірка зору.

Наступна. Вправа на реакцію.

Далі цікавіше. Стіл, розділений непрозорою перегородкою, два стільці по різні боки. Дівчина в халаті на одному з них. Я сів на другий. Перегородка виявилася сенсорним монітором.

– Добридень, – привіталася дівчина. – Я обиратиму піктограми на своєму моніторі. Ви – на своєму, і щоразу повинні відгадувати мій символ. На вибір першого у вас хвилина, кожного наступного – 20 секунд.

Відчувалося, що вона проговорює добре завчений текст.

– Можна запитання? – я підвівся, щоб бачити її поверх перегородки.

– Звісно.

– Це що – тест на телепатію?

– Суть тесту вам розкрили достатньо, сідайте.

Що ж, дякую. Сідаю. Стілець твердий. На сенсорному екрані 32 піктограми. Дерево, кораблик, атмосферний модуль – як у дитячій книжці.

З того боку пролунав мелодійний «бам».

– Я обрала перший символ. Кожного разу, як почувете такий сигнал, маєте обирати ви.

Я спробував зосередитися. «Повинні відгадувати мій символ» – вони хочуть від мене телепатичних здібностей? Маячня, ніхто ж узагалі не довів, що вони існують. Якоїсь інтуїції? Туди ж... Хвилина на перший символ... Чому більше, ніж на інші? Я повинен зрозуміти принцип? На кілька секунд заплющив очі. Так. Якщо телепатія або інші нісенітниці – це не до мене. Усе буде мимо, можна нічого й не натискати. З іншого боку, це й не та контора. Що їм треба? Загнати

мене в кут і подивитися, що я можу. Що вони хочуть? Щоб я обрав такий самий символ. Як? Вони не уточнювали.

Я різко розплющив очі. Точно. «Суть тесту вам розкрили достатньо». Тобто інших обмежень немає. Залишилося 15 секунд. 14...

Я швидко встав і обійшов стіл. Внутрішньо аж зіщулювався, очікуючи, що мені скажуть сісти на місце, але нічого такого не сталося. Подивився на монітор дівчини. Півмісяць. Швидко повернувся й, не сідаючи, натиснув такий символ і в себе. «Бам» – вона обрала інший символ. Я знову заглянув до неї в монітор. Роба. Натиснув у себе.

Після п'ятого «бам» вона сказала «досить».

– Це вважається шахрайством? – не витримав я.

– Ви не порушили жодних правил і вквалися у відведений час.

Але могли швидше.

Вона ледь помітно всміхалася. Чи мені здалося?

– Швидше? Раніше зметикувати? Чи швидше бігати?

– Запитувати в мене, що натиснула я.

– Чорт! Справді!

Тепер вона точно всміхалася:

– Але у вашої методики є свій плюс.

– І який?

– Відповідаючи, я могла сказати неправду.

Це вже ставало цікаво...

За мною зачинилися чергові двері. Довгасте приміщення, схоже на коридор. На протилежному кінці – теж двері. На металевому столі – кілька зразків зброї. Різноманітність вражала.

Ось новенький індукційний пістолет, поряд – зовсім древній лазерний, із тих, де в основі ще реакція горіння етилену. І відразу – сучасний, страшенно дорогий твердотіловий імпульсний бластер. А ось громіздка «теплова рушниця» – лазер, який генерує абсолютно невидимий промінь, що плавить сталь, як пластмасу... І ще щось неймовірне, що я навіть не визначив.

У кімнаті, крім нас із Максом, нікого не було.

– Якби не етиленовий лазер, я б подумав, що тут у вас виставка досягнень виробництва зброї, – жартівливо сказав я.

Але гід вирішив не помітити моєї дотепності.

– Отже, – Максів тон був абсолютно серйозний, – якщо за наступними дверима вам знадобиться зброя, яку ви оберете собі й чому?

– Цю. Індукційник.

Макс очікувально дивився на мене.

– У мене з такого непоганий настріл. Хороша річ. Теплова рушниця – теж знайома штукенція, але не дуже зручна в приміщенні. Етиленовий бластер – мотлох... Із твердотільника я стріляв лише раз... Решту – навіть у руках не тримав.

– Добре, відповідь прийнята. Ходімо далі.

Із цими словами він натиснув рукою на двері, а вони, замість того, щоб від'їхати вбік, як усі нормальні двері, повернулася навколо осі. Двері-вертулька. Але річ не в цьому, а в тому, що Макс просто – раз! – і опинився на тому боці, а двері, повернувшись, знову були зачинені. Я не розумів, цей тест що – закінчено? Чи слова про зброю, необхідну з того боку, – не просто так? Мені брати пістолет чи ні? І спитати ні в кого. Але фокус із відгадуванням піктограм мене багато чого навчив. Я взяв індукційник, перевірів рівень заряду катушки й боєкомплект, встромив його за пояс і підійшов до дверей. Замкнені. Я нерішуче зупинився, але буквально за кілька секунд щось клацнуло й двері легенько сіпнулися. Відчинено. Зачекавши ще мить, я зайшов крізь двері-вертульку.

Темрява. Щось нестерпно чітко нагадало мені Проксиму. Джунглі. Вічний, нескінченний дощ... Здається, я навіть відчув запахи... Дощу, зів'ялого листя й тропічного зілля... І до болю знайомий кислий запах з нотками диму... Спогад був дуже виразний. Серце застугоніло, немов скажене. Я сам не розумів, чому раптом усе це зринуло в моїй пам'яті зараз. Схоже, я просто давно не тримав у руках зброї...

Ненадовго замружився, а потім знову почав вдивлятися в темряву. Хоч в око стрель. У скронях пульсує кров. Несподівано для себе виявив, що пістолет уже в руці. Отже, інстинкти працюють.

І що тепер? Вони, певно, спостерігають за мною через прилади нічного бачення... Що вони хочуть з'ясувати? Як я реагуватиму

в небезпечній ситуації? Це і є отой кут, у який вони мене загнали? А якщо я почну стріляти? Індукційник – бойовий, справжній, я сам щойно перевіряв. Це що ж виходить – я можу когось убити? А якщо врахувати, що ніхто не давав мені наказу брати з собою зброю з попередньої кімнати... Дурниці, вони б не поклали заряджений пістолет, якби він не був призначений для цієї кімнати... Або – у цьому й суть перевірки? Як я повинен учинити? Не робити нічого без наказу чи бути готовим до небезпеки в будь-який момент?

Перше, що відбувається в цілковитій темряві, – ти перестаєш відчувати плин часу. Скільки я тут? Теоретично – хвилини зо дві, не більше... Але я вже починав сумніватися. Щось чітко цокнуло кілька разів десь спереду і праворуч. Я відразу присів на коліно й прицілився на звук. А раптом там – люди? Інструктори цієї довбаної компанії, які мене недооцінили? Як поводитися?

Чи просто покликати Макса? Адже тут часом буває все надзвичайно просто... Ні, це нерозумно. У бойовій ситуації я б ніколи нічого такого не зробив, побоююся б себе виявити. Отже, не те. Встати й спробувати знайти вихід? Не те... Що взагалі може бути такого в темній кімнаті, у що можна без проблем усмалити з індукційника? Робот? Чи зараз з'являться підсвічені мішені?

І тут я зрозумів. Відчув. Відчув запах. Усе злилося в моїй голові в єдину картину. Ось чому темрява. Ось навіщо купа паперів про те, що ніхто не відповідає тут за моє життя. Ось звідки спогади про згубні болота Проксими. Кислий запах з нотками диму. Я не чув його вже майже десять років і думав – уже не почую. Чорт, до цієї секунди я й не знав, що досі його пам'ятаю! Я завмер, повністю перетворившись на слух. Усе сходиться. Ось у кого можна всмалити без проблем, хто бачить у темряві й хто «відтестує» тебе по повній!

Чортові болотяні павуки Проксими.

Здоровенні, як добряче теля, хижі членистоногі. Латинською вони називаються «*lycosa satanas*», тобто «сатанинський тарантул», і, як на мене, це занадто м'яка назва. Сказати, що я в той момент дуже злякався – це не передати й десятої частки мого жаху. Фізично відчув грудку болю й нудоти десь у районі сонячного сплетіння.

Серце калатало, як божевільне. Повітря не вистачало. Мої відчайдушні спроби стишити дихання віддавали тупим болем у грудях. На власні очі я бачив цих тварюк тільки раз. Зі взводу з п'ятнадцятьох

бійців нас вижило двоє. По вуха вимащені чужою кров'ю, ми бігли, тягнучи на собі те, що залишилося від третього... Не розуміючи, що це ошмаття людського тіла просто не може бути живим...

Я завмер, майже перестав дихати.

Павук атакує жертву, щойно та зрушить з місця – стрімко, швидше за земну змію. Але завмерти – це теж не вихід. Звір підійде досить близько й однаково в якийсь момент за лічені секунди розірве тебе на шмаття потужними хеліцерами. Отже – треба стріляти. І якнайшвидше.

Щоправда, після першого ж пострілу павук кинеться на мене, як ужалений. Спалах освітить кімнату лише на мить. Треба буде встигнути побачити його й прицілитися точніше. І, якщо я не встигну прикінчити його за секунду-півтори, – мені кінець.

Отже, треба встигнути.

Я тричі глибоко і повільно вдихнув. Затримав подих «на напіввидиху». Прицілився в тому напрямку, звідки до цього долинав цокіт лапок тварюки.

Сподіватимемося, павук тут лише один... І я плавно натиснув на спуск. Спалах!

Павуків було шестеро.

Частина 2

Дівчина з кроликом на колінах

1

Коли важкий люк корабельного шлюзу став повільно від'їжджати убік і біле сонячне світло ввірвалося в люмінесцентний штучний день посадкової шлюпки, мене охопило щастя. Насолода. Пилінки затанцювали в сонячних променях, і я подумав, що навіть таке звичайне видовище, як це, – дефіцит у чортовій порожнечі під назвою «космос». Бойовий скафандр приємно стискав тіло. Новенький, без єдиної подряпини, з яскравими, ще не потертими емблемами Корпусу Конкістадорів на наплечниках і шоломі.

За протоколом, будь-яку висадку в «районі конкісти» передовий загін мав здійснювати в повному бойовому спорядженні зі зброєю в руках. Як біолог, та й з моїм щастям, я, звісно ж, опинився саме в передовому. Інші зможуть просто спуститися по трапу. Але мені так навіть більше подобалося.

Потягнувся за гвинтівкою в себе за спиною, і датчики в скафандрі, розгадавши мій намір, послужливо дали сигнал обладнанню стабільної стрільби. Механічна «рука» стедішота задзижчала, щойно пальці лягли на цівку, м'яко «подавши» з-за спиною важку індукційну гвинтівку. Це просто іграшка якась! Тепер зброя плавно погойдувалося на рівні моїх грудей, підтримувана закріпленням у мене за спиною трисуглобним роботизованим маніпулятором. В армії про такий годі було й мріяти. Стедішот повністю нівелював вагу зброї, та водночас дозволяв стріляти на бігу, компенсуючи майже будь-які нерівності місцевості...
Ляля!

Я був задоволений як слон. І навіть наспівував у скафандрі. Тим більше, бойовий вихід цього разу був справді формальністю для нас – «четвертої хвилі» конкістадорів на планеті.

Треба зізнатися, після того чортового іспиту я дуже образився на Корпус... Якщо так можна називати почуття людини, яка померла, а потім дізналася, що смерть була несправжня... Потрапити в нейроконструктор – це дуже близько до того, що, в моїй уяві, чекає нас у пеклі. Тож після випробування в мене навіть з'явилася думка на зло відхилити їхню пропозицію... Але тут виявилось, що я не просто склав іспит, а зробив це якимось неймовірно добре й усе таке. Окрема комісія дійшла висновку, що я достатньо володію загадковим фактором «Б», і Корпус запропонував мені підписати контракт... І все вирішилося. Чорт його знає як, але вони примудрилися взяти в корпус людину з шансом стати недоумком п'ятдесят на п'ятдесят... Напевно, просто пощастило.

Пролунав різкий сигнал сирени. Дотримуючись протоколу, ми бадьоро вискочили з люка в бойовому порядку.

Ну, вітаю, Іш-Чель.

– Марш! Марш! Марш!

Поставлений голос з металевою ноткою належав жінці. Невисокій, з майже хлопчачою будовою, гострими рисами обличчя й швидкими, дещо нервовими рухами. На ній була добре підігнана форма, прикрашена полковницькими погонами. Жестом вона показувала куди та в якому темпі ми повинні рухатися. Леді-полковник, хоч ким би вона була, вочевидь, вийшла продемонструвати нам, що тут не курорт і ми – конкістадори, а не дівчата на пляжі. Але вже з того, що сама вона була у звичайній польовій формі без бойового скафандра, з одним тільки індукційним пістолетом на боці, і безтурботно стояла на височині, було цілком зрозуміло, що це – звичайний армійський фарс. Жодної небезпеки, звісно ж, немає. Але ми, як дурні, по самі вуха в броні та з важкими гвинтівками напереваги, слухняно рвонули у вказаному напрямку, немов були під прицілом десятка ворожих снайперів... Армія. У цьому її приналежність і в цьому її вічна дурість: наказ вищий за здоровий глузд.

Через чорний вулканічний пісок усе довкола мало досить понурий вигляд, який органічно доповнювало низьке похмуре небо. Ми вишикувалися й завмерли. Я озирнувся. Табір був достатньо великим, його оточував високий густий ліс. Принаймні звідси це було схоже на ліс. Виднівся вже зведений захисний контур. Величезний посадковий модуль нашого корабля губився на просторій території колонії.

Полковник неспішно підійшла до нас і пройшлася вздовж шеренги. Замолода для свого звання – трохи за сорок, – але, судячи з погляду, багато що побачила у своєму житті. Дуже світлі, аж ніби вицвілі, голубі очі і таке ж безбарвне волосся, зав'язане в тугий хвіст, тонкий рот, здавалося, геть позбавлений вуст, і мініатюрний, ляльковий носик. Дивлячись на неї, я вагався між оцінками «симпатична» і «страшененька».

Командир відділення ступив крок уперед, щоб відрепортувати, але полковник кивком показала йому, що це зайве. Вона оглянула нас із голови до ніг, вочевидь, насолоджуючись моментом.

– Який висновок можна зробити, побачивши на чужій планеті людину без скафандра? – з несподіваною мелодійністю в голосі запитала вона загальноновживаною в міжнародних місіях англійською.

Наші завмерли в позиції струнко. Командир відділення – ми побіжно познайомилися в польоті – звичайний собі пересічний солдафон, і навряд чи варто було чекати, що він перший зрозуміє, куди веде полковник.

– Натякну, – сказала вона і всміхнулася куточком губ. – Я – жива!

Що ж, принаймні почуття гумору в неї є. Я, мабуть, таки відвик від армійської твердолобості, бо, на відміну від моїх товаришів по відділенню, наважився без наказу відкрити забрало шолома.

– Повітря придатне для дихання, мем! – гаркнув я.

І на секунду завмер, роздумуючи, чи дістану прочухана. Та, вочевидь, учинив правильно.

– Один із двадцятьох – має мозок! Могло бути й гірше! – вона схвально глянула на мене й коротко скомандувала відділенню відкрити шоломи.

За її спиною з модуля виходили решта конкістадорів й цивільні. Я роздивився в юрбі своїх – Віру й Ельзу, вони йшли, узявшись за руки. Неприємно засмоктало у грудях – я зараз мав бути з ними й допомагати їм облаштуватися тут, за тисячі світлових років від дому,

але не міг. Тепер я став підневільною людиною. Маленький і такий незвичний нюанс життя в колонії з сім'єю – вони поруч, і водночас я – далеко від них. І якби зараз Ельза побачила мене й підбігла, я мусив би стояти, як бовдур, чекаючи наказу. А потім мені б іще й дісталось за те, що моя сім'я порушує розпорядок...

– Я полковник Ніколь Енджела Вандлик, – відрекомендувалася леді з вицвілими очима, – старший офіцер контролю місії на Іш-Чель!

Старший офіцер контролю – цікава посада. Формально це заступник коменданта, відповідальний за безпеку. На практиці – він прирівнюється до коменданта за повноваженнями, а в окремих випадках має більше прав. Адже якщо комендант табору – на кшталт капітана на судні, то офіцер контролю – адмірал. Він відповідає за успіх місії. Його не обходить забезпечення, дисципліна, розпорядок, постачання. Нічого з цього. Поки щось не загрожує шансам виконати завдання, покладене на колонію. Як я чув, іноді цього завдання ніхто, крім офіцера контролю, й не знає. Ну, а безпека – це те, чим офіцери контролю переймаються щодня. Так би мовити, у перервах між стратегічними рішеннями.

– Від цієї секунди ваша безпека на базі – моя відповідальність, – говорила Ніколь Енджела Вандлик. – Я люблю дисципліну, але не люблю тупості. До того ж немає гіршого тупака, ніж самовпевнений тупак. Ось і думайте!

Вона зробила паузу, немов намагаючись зрозуміти, яке враження справили на нас її слова.

– На цій планеті – два світи. Один – усередині захисного контуру, зведеного навколо табору, – Вандлик жестом показала навколо. – Саме тут на вас чекають обіцяна категорія «А», успішна служба й щасливий день відльоту через три роки. Але світ за межами контуру – інший! Він вимагає уваги й обережності!

На цих словах Вандлик витягнула з кишені голографічну указку й провела нею перед собою. З'явилося об'ємне двометрове зображення дивної приматоподібної тварини, що її безволоса шкіра лежала масивними, як у носорога, складками, а морду прикрашали потужні бивні. Тварина щось нюхала на землі, вряди-годи насторожено прислухаючись.

– Це лісовий диявол, – сказала Вандлик. – Відео зняте позавчора всього за сотню метрів від Контуру. Самці важать близько пів тонни.

Дуже швидкі й неймовірно сильні. Стрибають на жертву із засідки.

Вандлик перемкнула щось на указці. Лісового диявола змінила величезна рептилія, схожа на крокодила, але з виставленими по боках «коліньми» шести довгих лап.

– Рибоящір. Амфібія. На суші розвиває швидкість до ста десяти кілометрів на годину. Шестиметровий язик укритий шаром токсичного слизу.

Наступною на піску з'явилась якась суміш фаланги й газонокосарки із загрозливо великими жувальцями, всуціль усіяна гострими хітиновими шипами.

– Смертожук. Сорокакілограмове отруйне членистоноге. Паралізує жертву й відкладає в неї личинки. Полює на теплокровних, – Вандлик оглянула нас хижим поглядом. – Хто не зрозумів, теплокровні – це й ви теж! Але! Фауна – не агресивна, якщо не пороти дурниць! Із дня висадження розвідки й дотепер не було жодного нападу на людину. І не буде, якщо ніхто не задумав якогось ідіотизму! Сподіваюсь, усі добре розуміють – категорія «А» ще не гарантує, що ви не звернете собі шию, упавши з всюдихода. Те ж саме стосується тих, кому місцеві тварини здадуться недостатньо страшними. Питання є?

Питань не було.

– Ласкаво просимо на Іш-Чель! А тепер – розійдись! – і, не чекаючи виконання команди, Вандлик пішла кудись углиб табору, почоловічому карбуючи крок.

Житлові корпуси розташовувалися далі. Там – і казарми. Але моя посада дозволяла жити не в казармі. Тому я поспішив допомогти моїм облаштуватися. Не терпілося переодягтися в польову форму. Бойовий скафандр робив мене схожим на покруч робота й середньовічного рицаря.

Я наздогнав сім'ю уже біля житлового блоку. Окремий вхід для кожної родини, велике вікно поряд із дверима. Ну просто тобі бунгало під час відпустки на островах. Якби не двадцятисантиметрової товщини бронедвері та броньовані ролети на вікні...

Я галантно підхопив Вірчину валізу якраз перед входом, другою рукою – Ельзу. Іншим разом дружина неодмінно би пробурчала щось

уїдливе, даючи на здогад, що допомога вже не потрібна. Але не зараз.

– Сер конкістадор! – Вірунчик зробила смішний реверанс.

– Я віддаю перевагу «сеньйорові»! – схиливши голову, я притиснув руку до грудей.

Ельза зістрибнула долі й забігла у дім із захопленим вигуком.

– У нас є маленька хатка, ура!

«Маленька» – це тому що була вона лише в київських хмарочосах. А такі, як цей, Ельза бачила хіба що з вікна автобуса на швидкісній магістралі та в мультиках.

Я рішуче переніс валізу через поріг, переконавшись, що допомога справді не потрібна: усе важке вже перенесли без Віри. Та, схоже, моя терапія конкістою діяла – Віра прийняла мою допомогу наче школярка, якій допомагають нести портфель!

– Тату! Тату! – закричала Ельза, побігши спершу в іншу кімнату, а потім повернувшись. – Хто схожий на черепаху й гавкає, але не собака?

Я подумав, вона щось знайшла.

– Де? Де ти таке побачила? Руками не чіпала?

– Ну, тату! Це ж загадка!

Вірка пирснула зі сміху.

– Зрозуміло... Як черепаха, кажеш? – я ховав усмішку в куточках вуст, вдаючи, що замислився.

– І гавкає, але це – не собака! – Ельза сяяла від щастя.

– Ну... Може, це собака, який заліз під журнальний столик?

– Неправильно! Здаєшся?

– Здаюся, – покійно зітхнув я.

– Це черепаха, яка проковтнула собаку, і тепер той гавкає в неї всередині! Але всі люди – вони не бачили, як черепаха це зробила! Вони були вдома й збиралися на роботу. І тому думають, що гавкає – черепаха!

І Ельза побігла у свою майбутню спальню. Усі меблі, що ми їх уподобали й навіть заздалегідь розставили у спеціальному додатку, вже були на місцях.

– Сьогодні надінеш свою броню перед сном, – Вірунчик грайливо постукала мені по нагрудникові.

Наші апартаменти склалися з двох крихітних спалень, маленької вітальні, кухні, ванни і туалету. Вхідні двері були подвійні,

маленький тамбур між ними облаштований як такий собі дезінфекційний шлюз, де за потреби людину в скафандрі можна обробити спеціальним розчином. Але зараз внутрішні двері були постійно розчахнуті, що вкотре підтверджувало – планета вивчена й визнана безпечною.

– Як ти? Упевнений, що відійшов після випробування? – Віра дбайливо заглянула мені в очі й навіть узяла за руку.

Як же давно вона цього не робила! Так давно, що я навіть перестав звертати увагу на її вроду. Але ж це правда – Вірунчик була якщо й не журнальною красунею, то щонайменше шалено симпатичним персонажем японського мультику. Стрункесенька, витончена, з пустотливими оченятами й досконало чарівною усмішкою. На таких, як вона, витріщаються в громадському транспорті. Таких обганяють на вулиці, щоб глянути на обличчя й переконатися, що воно таке ж гарне, як і все інше.

Раптом я відчув недоречне зараз збудження, а Вірка якимось чином миттєво прочитала це по моїх очах.

– От же ти тварина! Скафандр зніми спершу! – її звична ущипливість знову набувала добродушного звучання, а погляд свідчив, що вже сьогодні вночі наше особисте життя налагодиться остаточно. На всіх фронтах.

Віра пішла розпаковувати валізи. Я підійшов до ніші для зберігання броні й узявся розстібати елементи скафандра.

– Я, до речі, серйозно запитала про самопочуття, – прокричала вона з сусідньої кімнати.

– Усе в нормі, ти ж знаєш. Я пройшов сто п'ятдесят перевірок...

– Після нейроконструктора тобі б узагалі у відпустку треба місяців на три.

Нейроконструктор... Після вступного іспиту в Корпус я здригався від самого цього слова. Найогидніший винахід людства. Він генерував інфразвук певної частоти, який викликав у людини неконтрольований жах. Підсвідомість, намагаючись пояснити цей страх, одразу підшукувала образи. Щось, чого ця людина боїться найбільше на світі. Нейроконструктор зчитував ці образи й породжував фантом. Керовану галюцинацію. Але наймоторошніше – мозок із готовністю приймав цей фантом за реальність... Простіше кажучи, нейроконструктор оживляв ваші найстрашніші кошмари.

Це мало стати зброєю масового ураження: людина, яку, наприклад, розтерзав уявний монстр, за задумом творців, повинна була вмерти, адже її мозок був переконаний у реальності смертельних поранень. Але на практиці жертва нейроконструктора непритомніла, одержувала посттравматичний розлад, але вмирати їй не думала. До того ж з'ясувалося, що конструктор не може передати сигнал навіть на сотню метрів – людина має перебувати всередині генеруючого контуру. Тож навіть просто налякати ворогів – не вийшло б. Хіба викрадати їх по одному. І військові закрили проект. А Корпус – купив. І ця нереалізована зброя масового ураження стала екзаменаційним тренажером.

Отак у порожньому залі в підвалах Корпусу в Токіо опинилися шість болотяних павуків Проксими. Шість уявних монстрів, кожен з яких для мого мозку був таким же реальним, як підлога під ногами.

Наступні пів хвилини, після того як спалах мого першого пострілу освітив темний зал, – найстрашніший кошмар у моєму житті. Ні, не так. Не підходить жодне слово. Це були немислимі жах і біль, найнеймовірніші, які тільки здатна відчувати жива істота. У мене досі залишився страх суцільної п'тьми. Я не боюся спати вночі абощо, але, опинившись у цілковитій темряві, знову й знову відчуваю приплив неконтрольованого тваринного жаху. Адже тоді, на іспиті в токійській штаб-квартирі, щойно я натиснув на спуск пістолета, звірі кинулися на мене й розірвали на шматки. Буквально.

І я все відчував.

Як мені відірвали ногу. Як викололи око. Як розпороли живіт. Як одна із тварюк сунула озброєну хеліцерами голову мені в рану, вирвавши звідти нутроці... Я кричав і стріляв. Стріляв і кричав, намагаючись перед смертю вбити якнайбільше тварюк.

Коли руку зі зброєю відірвав один із павуків, я встиг всадити великий палець іншої руки йому в око... Далі я нічого не пам'ятаю – я помер.

А фахівці Корпусу, сидячи пізніше перед моніторами, ретельно аналізували запис, вивчаючи, як довго я чинив опір, зіставляючи мою поведінку з графіком інтенсивності болю...

Медики Корпусу дають стовідсоткову гарантію повного одужання. Фізично організм не страждає. Якщо не зважати на синці чи опіки – усе те, що мозок здатний створити сам. Ти приходиш до тьми

й виявляєш, що живий і цілком здоровий. Хіба що вкрай виснажений. Але те, як помирав, віддаючи своє життя крапля за краплею, ти не зможеш забути вже ніколи...

Я обсмикнув на собі зручну польову форму. Значно краще, ніж у скафандрі! Повісив на пояс пістолет і глянув на годинник. До шикування п'ятнадцять хвилин. Устигну випити кави. А може... Я подивився на Вірунчика, що схилилася над валізою... Ех, якби не Ельза...

Проходячи повз Вірку, не стримався і, як хлопчисько, легенько її ляснув. Випроставшись, вона уважно подивилася мені в очі тим самим професійним поглядом, який я колись помилково сприйняв за сповнений ніжності й замилювання погляд закоханої. Хоча ні, цього разу ніжність і кохання в ньому були найсправжнісінькими. А тоді... Тоді, якби не моя помилка, я б ні за що не зважився кинутися на штурм такої неприступної фортеці, якою здавалася Віра. Тож мав усі причини і далі любити цей погляд, навіть дізнавшись про його реальне походження.

– Ти знову дивишся так, ніби я всього лише клієнт, – з усмішкою сказав я.

– Ми не кажемо «клієнт», мій любий, ти явно переплутав із якоюсь іншою жіночою професією, – Віра навмисно додала в голос металу, але було ясно, що це вона, звісно ж, несерйозно.

– А як ви кажете?

– Тепер я вже ніяк не кажу. Дякуючи твоїй нелюбові до контрацептивів! – уїдливо відповіла вона.

– Можна подумати, ти не хотіла дитини, – я ніжно обійняв її, зазираючи в очі.

Віра склала руки на грудях, показуючи, що обіймати у відповідь вона не збирається.

– Хотіла, звісно, дурнику. Не планувала – це так. А планувала, між іншим, розбудувувати кар'єру.

– То як у вас називали клієнтів?

– Тобі занадто сподобається це слово.

– Ну то промов його!

– Не заслужив, – вона спробувала вислизнути з моїх обіймів, але я не дав. – Добре, занудо, скажу, тільки не зазнавайся. Учасників

телепрограм називають «героями», дорогенький. Але нічого спільного з героїзмом це не має.

– Герой! То от чому ти так дивилася!

– Я милувалася своєю роботою, задавако, – і Віра з усмішкою виборсалася з моїх обіймів і взялася знову розкладати речі.

Коли ми познайомилися, вона працювала гримером в одному телешоу. Та програма була присвячена подіям на Проксимі, й редакторам знадобився простий солдат, як оце я. З огляду на те, що я був одним із двох уцілілих бійців свого взводу (ну, і та обставина, що захворів «герой», якого редактори знайшли першого), я їм цілком підійшов.

Опинившись у кріслі гримерки, я нервував, принохувався до запахів косметики і був готовий запротестувати, якщо зі мною спробують вчинити якусь дурню, типу нафарбувати губи... Я чув, що в телешоу таке роблять навіть чоловікам, інакше на загальному плані губ зовсім не буде видно на екрані... Але, оскільки адміністраторка, яка привела мене сюди, пішла, а нікого іншого в гримерці не було, мені лишалося тільки нервово принохуватися, ніби псові у ветеринарній клініці. Бракувало, щоб товариші по службі побачили мене наквацьованим помадою.

– Доброго дня, – пролунав у мене за спиною приємний жіночий голос, і я із задоволенням відзначив, що дівчина, яка мала взятися за мою зовнішність, була дуже симпатична.

Її фігура, попри мініатюрність, мала всі необхідні чесноти привабливої жінки, включно з увиразненими одягом грудьми й округлими стегнами; уста були тонкі, але це зовсім не псувало враження, а робило акуратненький ротик іще витонченішим; її обличчя гармонійно поєднало азійські та європейські риси, носик був крихітний і водночас аристократичний (такий зазвичай малюють мультиплікаційним принцесам), а очі – насправді не такі й великі – на майже ляльковому личку видавалися величезними.

– Так... – вона повела рукою над трюмо, де в ідеальному порядку, немов знаряддя тортур, були розкладені пензлики, спонжі, щипці, гребінці і хтозна що ще...

Мабуть, помітивши, як чіпко мій погляд стежить за кожним її рухом, вона поблажливо всміхнулася:

– Не хвилюйтеся, я тільки легенько припудрю обличчя, щоб ви не блищали... І отут, під очі, накладу трішки тону...

Поки вона це робила, я залюбки розглядав її вуста й очі, почувуючи суміш незручності й хвилювання від того, що обличчя незнайомої красуні так близько від мого. Іноді мені було б досить необережного руху, щоб наші губи зіткнулися. І тут вона, трохи відхилившись, подивилася на мене тим самим поглядом. Як його змалювати... Уявіть собі гарну дівчину, яка нахилилася до вас так близько, аж ви відчуваєте її м'ятний подих на щоці. І очі цієї дівчини фокусуються на вашій шиї, губах, очах, вашому волоссі й знову повертаються до губ. А її вуста цієї миті розтягуються в ледь помітній усмішці, ніби вона ніколи в житті не бачила такого красивого чоловіка. Ніби вона тане від розчулення, вивчаючи кожен рис вашого обличчя. Тоді я був готовий запрягтися, що найдужче на світі вона хоче мене поцілувати і щосили намагається притлумити це бажання. Її вуста наблизилися до моїх іще ближче, і я майже відчув її обережний цілунок (звісно, лише в моїй уяві). А вона... Вона з невимовною ніжністю подивилася мені в очі – здавалося, у саму душу – і, схиливши голову набік, повільно прибрала пасмо волосся з мого чола.

Насправді, це був усього лише оцінювальний погляд гримерки, яка мала хороший настрій. Але як я міг це знати! І якби наступним рухом вона поклала свою маленьку долоню на мою щоку, я сприйняв би це як природне продовження того погляду. І тоді я би просто заплющив очі, дозволивши своєму обличчю насолоджуватися п'янкою прохолодою її шкіри, а своєму серцю з гуркотом упасти до її ніг... Але замість цього вона раптом схопила балон із лаком для волосся й, перш ніж я встиг нагадати про її обіцянку «тільки легенько припудрити», оповила мене їдкою хмарою аерозолю.

– Зовсім трохи, – сказала вона, спритно прикривши мої очі долонею від струменя лаку. – Ось і все!

Різким рухом зняла серветку, якою був накритий комір моєї уніформи, і відвернулася з таким виглядом, наче я перестав існувати (це видалося просто нечесно після таких поглядів).

– Адміністратор забере вас у коридорі, почекайте там, – буденно повідомила вона, не повертаючись.

Через кілька секунд, помітивши, що я не збираюся вставати, знову повернулася:

– Щось іще?
– Запитання, – відповів я хрипкішим, ніж хотілося, голосом.
– Після шоу вам дадуть мокрі серветки, грим знімається дуже легко, – сказала вона і знову відвернулася.

– Інше запитання.

Дочекавшись, коли вона знову подивиться на мене (цього разу трохи здивовано), я спитав:

– Як вас звати?

Вона підвела брову, глянувши так, ніби вперше помітила мене в цьому кріслі. Її погляд знову ковзнув по моїх очах, губах і плечах, але в ньому не було й тіні того тепла, яким він струменів хвилину тому. Тільки легка, сповнена скепсисом цікавість.

– Ну добре, – чомусь сказала вона. – Віра. Прізвище – Ра.

– Віра-ра?

– Дуже смішний жарт. І такий оригінальний!

– Це з інтернету.

Вона не відразу зрозуміла сенс мого нового дотепу, але потім несподівано всміхнулася.

– Добре, вважатимемо, що ви виправилися. А зараз у мене страшенно багато роботи.

2

Немає жодного сенсу докладно описувати перший місяць у колонії на Іш-Чель. Загалом це була рутинна робота на біостанції. Та якщо врахувати, що ми були в іншій галактиці, складно придумати щось цікавіше за таку рутину!

Наприклад, амінокислоти: на Іш-Чель у всіх живих організмів вони були правобічні – і це так захоплювало! Я зараз серйозно: ніде більше біологи з таким не стикалися. І навіть вважали, якщо життя з правобічних амінокислот можливе, то воно буде цілком інше. Протилежне. Свого часу ця ідея була дуже популярна серед письменників-фантастів – «життя, протилежне життю»! Насправді, життя на Іш-Чель було радше звичайне. Правобічність амінокислот на практиці означала тільки те, що ми не змогли б засвоювати білка із

м'яса місцевих тварин, а тутешні хижаки не змогли б як слід перетравити людину. Та й таке.

Колонія розташовувалася в зоні помірного клімату, ближче до тундри. Було досить прохолодно, а низька хмарність робила будь-який день похмурим. Рослинність нагадувала північні хвойні ліси на Землі, за що ми називали навколишні нетрі «тайгою». Місцевість була рівна й болотиста. Тваринний світ – буйний, різноманітний і трохи небезпечний (хижаків тут вистачало), але теж цілком нормальний. І все ж сам факт вивчення чогось досі небаченого заворожував.

Переважно я стирчав на біостанції. Й оскільки був не просто біолог, а співробітник біоконтролю, мене цікавили тварини, потенційно небезпечні для людини. Це, як ви розумієте, втричі цікавіше! А часом були рейди за Контур, кожен із них – чистісінька тобі пригода. Не дивно, що про свою хворобу я примудрився забути. На дурні думки просто не було часу. Ми збирали інформацію, інструктували дозорців, розробляли рекомендації з виживання тощо.

Окрім мене, на біостанції працювали ще двоє військових біологів і технік: плечистий темношкірий командир біоконтролю Аба (узагалі майор Абу Асад, але позаочі завжди Аба), мила брюнетка з капітанським званням – старший біолог Ірма й дещо замкнений довготелесий сержант Антон. Можна сказати, що окрема рота біоконтролю – це купа шибеників із базовими знаннями біології, які вміють ловити пекельних тварин живцем. Але наша біостанція – то свій мікросвіт усередині цієї роти. Ідеальний колектив. Хіба що Антон – понурий скептик, який мав талант зіпсувати найясніший літній день, такий рідкісний тут і бажаний, недоречним нагадуванням про сонячну радіацію. Утім, із ним навіть цікавіше. Він ніби відтінював ту дослідницьку романтику, якій майже поклонялися ми, біологи. Зазвичай ми ділили всю роботу порівну, не зважаючи на ранги, й атмосфера в нас була не так армійська, як наукова. За місяць я встиг звикнути до нашого колективу, так ніби ми пропрацювали разом не один рік.

Табір був цілком автономний. Якщо не брати до уваги воду, яку ми очищували, а потім збагачували привезеними із землі солями, то ми взагалі нічого не споживали ззовні. Хіба що повітря. У нас була своя тваринницька ферма з коровами, свиньми, курми й індіками, були свої фруктові дерева й рисове поле. І навіть газони в таборі засіяли земною

травою. У служби безпеки були вівчарки, і їхній нічний гавкіт робив нашу колонію геть схожою на заштатне земне містечко.

На орбіті висів наш материнський корабель – величезний зоряний лінкор із пафосною назвою «Три корони Кортеса». Він прибув до Іш-Чель перший, і він же останній вирушить до Землі, відвозячи звідси всіх нас після закінчення місії. На «Трьох коронах» було повно всього, включно з науковими лабораторіями, госпіталем, резервними припасами тощо. Двоє інших кораблів – менших – уже полетіли, забравши із собою інженерний батальйон, що будував табір, та решту тимчасових учасників місії.

Що ще розповісти про Іш-Чель... Місцева доба тут на чотири години довша за земну, але для зручності її однаково ділили на двадцять чотири частини. Виходило по сімдесят хвилин у годині. Різницю ми перестали відчувати дуже швидко. Зайвий робочий час перемелювався рутинними справами. Зайві години для сну з'їдалися вечірніми клопотами. Хіба що шістдесяті хвилини на дисплеї годинника нагадували, що це все ж таки – не Земля.

А ще тут нічого не гнило. Неймовірно! Анічогісінько. Ми ще не розібралися, що відбувалося з мертвими тваринами в тайзі, – очевидно, були якісь тварини-санітари, – але в нашій колонії ми навіть зробили кілька експериментів. Шматок сирого м'яса в теплі не показував ані найменших ознак розкладання навіть через тиждень. Він просто висихав.

Віра ходила на курси цивільних фахівців, за підсумками яких мала обійняти якусь посаду в адміністрації або службі тилу. Ельза – у садок. За великим рахунком, мрія, яку я несподівано для себе сформулював у нескінченно далекому Києві, збулася – «жити щасливо поруч з Ельзою». І я жив. Уперше за довгий час жив, так би мовити, «дихаючи на повні груди». Ельза, моє маленьке сонечко, робила це життя по-справжньому щасливим. Стосунки з Віркою, до речі, теж налагодилися. Хоч зміна обстановки й не стала панацеєю: Вірунчик, хоч як верти, залишалася собою. І все ж наша сімейна криза залишилася десь там, за сто шістдесят три тисячі світлових років.

Того ранку я, як зазвичай, готував собі каву. Була сьома година чи десь близько цього. Віра ще спала. Я слухав місцеву радіостанцію, де,

як і має бути зранку, саме зачитували статистичні прогнози. Імовірність дощу, виходу з ладу техніки, нападів мігранів й навіть непередбаченої вагітності саме сьогодні. Люди обожають усі ці нісенітниці, вважаючи, що здатні перехитрити долю. Я знаю людину, яка передумала одружуватися, почувши про п'ятивідсоткову ймовірність внутрішньоутробної патології в їхньої з нареченою ще не зачатої дитини...

«А я знаю хлопця, який звалив в іншу галактику, щоб було кому виплатити страховку його сім'ї», – єхидно зауважив я сам собі й поспішив зіжмакати цю думку й пожбурити в найдалший смітник свого розуму.

У мене – інша ситуація. Зовсім інша. Імовірність п'ятдесят на п'ятдесят, з погляду статистичного прогнозування, це фантастично багато! Там рідко йдеться про щось більше за частки відсотка. Між іншим, це не заважає космічним лайнерам час від часу вибухати. Тож підкинуту монету, на якій будь-якої миті може випасти недоумок, що танцює, на моєму місці багато хто сприйняв би як вирок. І я точно не найгірший приклад. Хоч, треба зізнатися, й не найкращий...

Кавоварка діловито загула, й два тугі медово-коричневі струмені вдарили в округле денце ретельно прогрітої порцелянової філіжанки. Пінка вийшла чудова. Я дістав філіжанку з апарата й поставив на стіл. Якщо ви любите каву, як люблю її я, то знаєте, що в такі моменти важлива кожна секунда. Кожен мікрограм летких ефірних олій. Я похапцем узяв з холодильника плитку шоколаду, плеснув трішки підігрітого молока в молочник, підняв філіжанку, щоб поставити її на блюдце... І тут виникло відчуття, наче щось прилипло до пальців правої руки. Щось тонке, як плівка. Я подивився – нічого. Потер пучки пальців, і вони десь глибоко всередині відгукнулися слабким поколюванням. Добре розім'яв кисть. От справді таке відчуття, ніби пальці загорнені в плівку. Я гарячково підшукував якесь пояснення дивному відчуттю. Якесь інше пояснення – те, в якому не буде словосполучення «аномальний білок»... Зізнаюся, десь у грудях невидимий вітерець переляку відразу закрутив вихор колючих сніжинок і погнав їх униз, спершу в живіт, потім через стегна під коліна й, урешті, розігнав тягучим неприємним відчуттям уздовж литок. Та ні... Мабуть, залежав руку. Щонайгірше – защемив нерв.

Дикторка з красивим грудним голосом нагадала, що на Іш-Чель – ризики категорії «А», а це значить, імовірність загибелі для кожного персонально оцінюється в нуль-кома-нуль скількись там відсотка. Та оскільки я давно вже порахував, що на практиці це означає не менше вісьмох осіб, які тут, на Іш-Чель, за найближчі три роки знайдуть свою смерть, настрої зіпсувався остаточно.

Іще раз із сумнівом потер пальці, закутані невидимою поліетиленовою плівкою. Ми геть утратили глузд із цією нашою впевненістю, що ймовірність потрапити під машину – це щонайгірше про сусіда, чиє ім'я нам ніколи не спадало на думку дізнатися. Про нього, а чи про іншого, поверхом нижче, або про того, який завжди забуває зачинити ворота підземного гаража, – але точно не про нас... Віра (подумати тільки, песимістка Віра!) іноді обвинувачувала мене, що я чекаю від життя поганого. І в чомусь мала рацію... Але обманювати себе частками відсотка й бути не в змозі округлити їх до одного людського життя – це, як на мене, ще гірше. Просто погуґліть, як часто трапляються синдроми на кшталт мого, а потім подивіться на мене. Яюсь так...

Я згадав про каву й побачив, що розкішна пінка осіла й зменшилася майже вдвічі. Спересердя жбурнув у раковину брудну ложечку. Вона голосно дзенькнула об сталь, підскочила і знову впала, задерикувато задеренчавши. Дивно, але полегшало. Я сів за стіл і нарешті ковтнув. І аж примружився із задоволення – кава все ж таки вдалася. Ні, я не гірший за інших. Просто дуже люблю життя... І боюся його втратити.

– Чого там гуркотиш? – кислий Вірин голос змусив мене здригнути від несподіванки. – Розбудив мене...

– Та так... Доброго ранку, Вірунько!

– Добріше нікуди... Пів ночі заснути не могла.

Вірка сіла на табуретку, як завжди підігнувши коліна під саме підборіддя. Після від'їзду з Києва я вже став забувати, як воно – починати й закінчувати день із тим, хто вічно чимсь незадоволений.

– Чому? – спитав якомога м'якше. – Знову кошмари?

Це, певно, теж було особливістю Іш-Чель: тут часто снилися яскраві й емоційні сни. І зазвичай неприємні, а бувало – таки справді страшні. Мабуть, «кошмари» – найточніше визначення. Ймовірно, через перенасичення атмосфери озоном. Спершу це турбувало, але

потім усі так чи так звикали, а декому навіть подобалося. Кошмари стали звичною темою для розмови, як-от обговорення погоди. Якщо тільки ті сні не були дуже особисті. Адже мені, наприклад, час від часу знову снилися моторошні метелики. Або – варіації на тему «недоумків, що танцюють». Тож свої сні я ні з ким не обговорював.

– Ти крутився, як блохастий пес, – повідомила Віра. – Пів ночі туди-сюди...

Сьогодні уві сні я був своїм батьком, який стрибає з вікна... Уривки марення зринули в моїй голові, і я машинально потер пучки пальців об долоню. Нерв... Просто защемив нерв.

– Ще ліктями штурхаєшся... – продовжувала Віра. – Я колись прокинувся з розбитим носом!

У мені повільно став надуватися міхур люті. Це її улюблена тема: я сплю в незручних для неї позах! Кілька разів навіть будила мене серед ночі сказати щось на кшталт: «Я переверталася й ударилася об твій лікоть!». Вона переверталася, не я!

Стримавшись, я просто почав готувати їй каву.

– А під ранок якась маячня снилася, – вела далі Віра. – То ми розлучаємося, то ти їдеш кудись... З якоюсь кобилою...

– Із ким? – я не витримав і всміхнувся.

Міхур люті відразу здувся. Я не міг гніватися, коли вона жартувала.

– А чорт її знає... Я обличчя не роздивилася. Ти, до речі, на її обличчя теж особливо не дивився. Більше на цицьки.

– Ну ти й жаба зранку, – я нахилився до неї, щоб поцілувати в лоб, і Вірунчик ніжно оповила мою шию руками.

– Сам ти жаба...

Вона підсунула до себе мою філіжанку й відсьорбнула.

– Несолодка, – Віра картинно скривилася, але це вже було несправжнє бурчання.

– Узагалі я собі робив.

– Егоїст чортів.

Я поставив перед Вірою філіжанку й цукорницю. Вона поклала свої звичні три ложки й взялась шумно помішувати.

– А ти, виявляється, ревнива.

– Як усі...

Віра, мабуть, була не так ревнива, як невпевнена в собі. І за цими в'їдливими жартами, а колись – вдаваною неприступністю, ховався всього лише страх. Десь через рік після народження Ельзи вона вперше мене приревнувала. До того ж на рівному місці – до однієї давньої знайомої. «Ти думаєш, я не розумію! – казала Віра. – Я була такою собі азійкою-сексі, а тепер народила, і розмір грудей у мене називається «будь-який»: яка чашка в ліфчику – такий і розмір! А вона, мабуть, не народжувала? Не народжувала, ні?» Найімовірніше, їй просто потрібно було трішки віри в себе, але тоді я цього ще не розумів, і ми вперше сильно посварилися.

– Ця ваша Ірма – вона гарна? – раптом спитала Віра, немов чула всі мої думки.

– Хто?

– Ірма. Вона в тебе останнім часом з язика не сходить. Гарнюня?

Я знизав плечима. Подумав, що треба сьогодні вибачитися перед Ірмою, бо вчора ми посварилися. Не те щоб по-справжньому (для сварки потрібно принаймні дружити, а ми просто працювали), але вийшло все по-дурному. Настрій одразу зіпсувався.

– А чого це ти похмурнішав? – Вірка перейшла на такий змовницький тон, наче ми приятелі й обговорюємо мою нову дівчину. – Ану, колись: у неї красиві цицьки?

– Звідки мені знати! – я почувався ніяково і розлютився через це і на Віру, і на себе.

– Та облиш, Гілю! Просто цікаво. Мабуть, симпатична дівуля з третім розміром.

– Звичайна... – відмахнувся я. – І максимум із другим.

Тієї секунди чомусь здалося, що мудріше буде зменшити хоча б на розмір.

– Ага, отже, він таки витріщається на її груди!

– Перестань, – я допив каву, поцілував Віру в маківку й пішов у ванну.

– Сьогодні знову до ночі? – запитала вона вслід.

– Планую до шостої.

– Планує він... Міг би більше часу приділяти сім'ї!

Це був не закид. Просто прохання.

– Я думав, що набрид тобі ще в Києві, – гукнув я з ванної.

– Твій Київ був двадцять років тому, якщо за земним часом!

– Тоді, Віро, тобі вже п'ятдесят два, – я визирнув із-за дверей. – Нічогенький вигляд як на бабцю!

– Хамло! – і вона, сміючись, пожбурила в мене рулоном паперових рушників.

Я з насолодою вмивався. Почув, як Віра стала у дверях. Дивиться. Останнім часом вона часто дивиться на мене отак – без будь-якої причини або сенсу. Ніби раптом виявила, що в неї є чоловік, і досі не могла в це повірити. Раніше вона так не робила. Хоча ні – робила, коли ще не було Ельзи. А потім помічала мене тільки тоді, коли їй щось було потрібно.

– Ельза вчора принесла додому квітку, – сказала Віра.

Я обернувся.

– Яку квітку?

– Каже, виросла на моріжку.

Я витерся рушником і серйозно подивився на дружину:

– Тут так не можна! Поговори з нею, коли прокинеться. Це не Земля. Зовсім не Земля.

– Я сказала. І квітку викинула. Але поговори з нею й ти, добре?

– Сьогодні ж.

– Для цього потрібно прийти додому не вночі, ти в курсі?

– Нема питань!

– Уже тиждень нема питань, тільки, коли ти являєшся, ми вже спимо.

– Не бурчи. Обіцяю.

Я підійшов і хотів поцілувати її в губи, але Вірка підставила щоку.

– Я ще зуби не чистила.

– А в кіно люди як?

– У кіно – монтаж, – і Вірунчик машинально витерла щоку після поцілунку, наче нагадуючи, що це і досі вона, а не поліпшена копія моєї дружини.

До будівлі біостанції заднім ходом, брязкаючи гусеницями, під'їжджав дослідницький всюдихід. Антон бігав навколо й махав руками. Очевидно, в такий спосіб намагався полегшити роботу водієві, але насправді суттєво її ускладнював і двічі ледь не опинився під гусеницями. Він часто видавався безглуздим, цей Антон. Але роботу свою знав непогано. Абу Асад неголосно гаркнув на нього, і той, укрившись яскраво-червоними плямами, дав нарешті всюдиходу

заїхати. Слід сказати, майор мав талант «викрикувати» команди тихо, не підвищуючи голосу. І часто що більше нервувався, то тихіше говорив.

Помітивши мене, Аба коротко кивнув:

– Де тебе носить?! Ану бігом!

Масивні задні дверцята всюдихода опустилися, й стало видно причину переполоху – закріплені в кутках вантажного відсіку масивні контейнери з новими зразками. Кожен був позначений промовистим знаком «особливо небезпечна форма життя» – людський череп усередині розкритої хижої щелепи. Ірма і якийсь незнайомий японець із капральськими погонами спритно почали розвантажувати.

– Заносимо в карантин! – скомандував майор. – Максимально обережно!

Я підійшов до всюдихода. У контейнерах щось огидно скреготіло, немов замкнені там істоти щосили намагалися розірвати пазурами мономолекулярні стінки. Ірма задраїла зсередини задні дверцята всюдихода, а за секунду вже вискочила з люка вгорі й зістрибнула долі. Гнучка і ставна, вона рухалася швидко, як хижа тварина.

Ірма була цікава з будь-якого погляду. Біолог із найвищою кваліфікацією, вона весь час уживала жаргонні слівця, ніби вулична босячка. Слід визнати, ця деталь надавала їй особливого шарму. Або ось – вона єдина в таборі носила на правому зап'ясті тонкий незнімний браслет. Зазвичай такі надівали дезертирам, яким пощастило одержати помилування трибуналу в обмін на роки штрафної служби. Чим вона заслужила таку прикрасу, я не знав.

– Великий контейнер котить на візку! – крикнула Ірма. – Інші можна нести так. З контейнерами ближче, ніж на півтора метра, один до одного не наближатися. Боже збав утешити контейнер на контейнер або накосячити якимось іще! Ясно?

Так, вона завжди висловлювалася дуже дохідливо.

До речі, через її браслет ми й посварилися. Сиділи вчора всі разом у їдальні після роботи, бо Антон вирішив відзначити перший місяць у своїй першій інопланетній місії й замовив для всіх піцу та пиво. І він, як завжди, почав нарікати на Іш-Чель, де йому все не подобається. А Ірма виголосила тост: «Всього лише три роки – і всі знову будемо милуватися планетою Земля!». Ніби жартома, адже

в перший місяць три роки – це ніякі не «всього лише», а пекельна вічність.

Аж тут я взяв і бовкнув:

– Планетою Земля, до речі, лише ти милуватимешся. Ми – максимум земними пейзажами.

– Як це? – не зрозуміла Ірма.

– Ну, не можна ж милуватися Землею із Землі. А з Місяця – саме те! З Марса теж нічого, але я б на твоєму місці обрав Місяць.

Це я до того, що дезертирам три роки після місії не можна повертатися на Землю. Можна селитися на Місяці чи Марсі. Це знають усі. Але ніхто особливо на мій дотеп не відреагував. Та й дотеп так собі – не знаю, хто мене за язика сіпнув. Уже зібрався було змінити тему, аж тут Антон зачепився за цей дурний закон про дезертирів, і вони з Абою почали обговорювати. Ірма спершу слухала, потім насупилась, як хмара, і занурилася в себе. Хотілося якось виправити ситуацію, адже виходило, що через мене в неї зіпсувався настрій. І я спитав, за що їй наділи браслет – думав, якось поспівчувати людині. Підтримати. Але Ірма у своєму стилі порадила «не плутати берегів» і пішла.

Тому сьогодні я намагався спіймати її погляд, щоб зрозуміти, сердиться вона чи вже ні. І, правду кажучи, почувався віслюком. Витягав із всюдихода найбільший контейнер і гадав, як же із нею поговорити. Якщо треба – готовий вибачитися, чого вже там... Незнайомий капрал, крекчучи, волік одразу два ящики, роблячи в обхід мого контейнера великий гак.

– Відгадай, хто там? – раптом запитала Ірма й пустотливо всміхнулася, аж на її щічках показалися дві чарівні ямочки.

Я не очікував, якщо чесно. Отже, не сердиться.– Ну... – розгубився я. – Хтось, кого ми давно шукали...

Ці її ямочки геть забивали мені памороки. Щоразу, як їх бачив, мусив нагадувати самому собі, що моя Віра ще симпатичніша, що в Ірми може бути кепська вдача, та й зрештою в нас із Вірою є дитина... У такому от порядку – цілою обоймою аргументів.

– Рябоящір! – випалила Ірма з азартом дитини, що знайшла сірники. – Спіймали нарешті!

– Та ну... – мені було не до рябоящера.

Захотілося сказати Ірмі щось дотепне. Чи принаймні розумне. Але нічого не спадало на думку – ці її ямочки на щоках були якоюсь психотропною зброєю, що вимикали мозок. Надто в комплекті з грудьми.

– Не розчепірюй пальців! – вона кивком голови показала на мою кисть, коли я взявся котити контейнер.

І швидким кроком пішла вперед, надавши мені можливість із задоволенням провести її поглядом. Раз-два, раз-два... На це погойдування можна дивитися вічно. Але в мене Віра... І Ельза... Я струснув головою, скидаючи майже фізичне відчуття мари.

Затягнув свій контейнер у карантин. Було чути, як на вулиці Ірма дає розпорядження щодо підзарядки всюдихода. Отже, збирається знову кудись їхати. І це добре, бо останні кілька тижнів думки про неї вже стали нав'язливими. Тому що менше її бачитиму, то краще.

Я почав пересаджувати нових бестій у комірки сховища. Треба бути обережнішим – якийсь я неуважний сьогодні. У такому стані й справді можна пальців позбутися. До речі, про пальці... Я потер праву кисть. Поколювань майже не було, але «плівка» на них досі відчувалася. Минеться. До вечора точно пройде. Защемив нерв, сто відсотків. Може, навіть не в руці – міг, наприклад, спину потягнути...

Закінчивши, я поніс порожні контейнери в підвал. Уже спустившись, побачив Ірму й капрала. Обоє дивилися на мене трохи розгублено, так ніби я їх на чомусь заскочив.

– Треба контейнери поставити, – промимрив я, хоч, ясна річ, не повинен був нічого пояснювати.

Лише зараз усвідомив, що, поки спускався сходами, занурений у свої думки, вони говорили. І, здається, на підвищених тонах. До того ж кричав капрал, що було трохи дивно в розмові з офіцером, навіть враховуючи демократичні порядки в Корпусі.

– Дозвольте виконувати? – явно для мене спитав капрал, оскільки, по-перше, на такі формальності ми тут точно плювали, якщо тільки не йшлося про керівництво колонії, а по-друге, він сказав це занадто голосно й стрельнув очима в мій бік.

– Виконуйте, – відповіла Ірма і теж крадькома глипнула на мене.

Можна подумати, вони коханці... Цей здогад чомусь неприємно кольнув мене десь під ребрами. Швидко поставивши контейнери, я поспішив нагору. Капрал щось зашепотів іще до того, як за мною зачинилися двері, і я почув, як Ірма grimнула «заткнися».

«Якщо й коханці, то що? – я мляво копирсався в таблиці, вносячи до неї нових постояльців карантинного відсіку, поки думки в голові пронизували простір і час, раз у раз повертаючись до ямочок на Ірминих щоках. – Що мені до цього? Мені немає до Ірми ніякого діла. І ні до кого немає. Це все через Віру, яка знову стає огидною буркотухою...»

Думки слухняно метнулися в минуле, опинившись спершу в нашій київській квартирі в переддень від'їзду, потім на Віриних пологах, далі – на нашому весіллі і, занурившись іще глибше, сягнули дня знайомства... Не помітив, як наступної миті вони вже перенесли мене в альтернативну реальність, де я робив уранішню каву не Вірі, а Ірмі. І хоч як намагався відкинути цей образ розумною частиною мозку, темна й безвідповідальна половина мого «я» волала, що Ірма, яка сидить у халаті на нашій кухні, це просто приголомшливе видовище.

– Про що замислився? – Ірма рукою скуйовдила мені волосся.

Я здригнувся від несподіванки.

– Та так... Не виспався...

– Ходімо, сьорбнемо кави.

Вона попрямувала до кавомашини. Відірвавшись від таблиць (насправді останні хвилини зо три я просто безглуздо витріщався в порожнечу), пішов за нею. З апарата випав стаканчик, і машина з дзижчанням стала наливати в нього каву й молоко.

– Ірмо, я вчора по-дурному пожартував щодо твого браслета...

– Не парся, – вона навіть не повернулася.

– Справді, вибач, адже...

Ірма швидко повернулася й приклала до моїх губ свій акуратний палець.

– Не. Парся, – відкарбувала вона. – Поїдеш зі мною за Контур?

– Ти ж усю ніч каталася!

– Я в нормі, не хвилюйся.

Вона взяла першу порцію кави й простягнула мені, підійшовши трохи ближче, ніж було потрібно. Від неї приємно пахнуло парфумами.

Я вже майже взяв стаканчик, аж тут мої пальці викинули якийсь фортель. Я навіть не відразу зрозумів... Так ніби середній палець раптом виписав картонному череву стаканчика дзвінкого щигля, мимоволі й різко випрямившись... Верескнула, відскакуючи, Ірма. Стаканчик вдарився об підлогу, розливаючи каву. Я теж відскочив, щоб не заляпатися.

– Чорт! – здивовано подивився на руку.

Пальці тремтіли, як від хвилювання, але це тремтіння було якесь... Занадто сильне... Ні-ні-ні! Не сьогодні! Не сьогодні й не тут! Я зігнув і розігнув пальці кілька разів. Усе в нормі начебто... Ти просто штовхнув бісів стаканчик, задивившись на неї, як завжди, хіба ні? Потер лівою рукою ті пальці, що завинили, й одразу так витріщився на них, ніби виявилось, що їх там немає. Відчуття тепер були такі, наче я надів медичну рукавичку. Найтоншу – з тих, що використовують хірурги, але тепер це була далеко не плівка! Найлегших дотиків пальці вже не відчували! Неначе в шкірі вигорів шар нервових волокон... У мозку. Аномальний білок у мозку отруїв шар нейронів – ти це хотів сказати?

– Безрукий баран! – вилаяв я себе.

Насправді мені хотілося гаркнути «Заткни рота!» своєму внутрішньому голосу. І я сердито буцнув стаканчик, зігнавши злість на ньому.

– Усе нормально? – стривожено спитала Ірма. – Обпікся?

– Так... Щось я сонний. Вибач мені, будь ласка... По-дурному вийшло...

– Та розслабся ти вже, – здивовано сказала Ірма й принесла з підсобки швабру.

Я крадькома знову подивився на пальці. Тепер рука тремтіла ще дужче – як у старого алкоголіка. Утім, це могло бути вже й від нервів: серце, певно, зараз вистрибне через рот...

– Ірмо, я краще сам...

– Не кіпішуй, – вона витерла все за два рухи. – Сильно обпікся?

– Не дуже... Дякую.

Вона всміхнулася мені, показавши свої запаморочливі ямочки.

– Я зроблю ще, – й Ірма натиснула кнопку на автоматі. – То ти поїдеш?

Поїду. Тепер хоч до чорта на роги. Тільки б відволіктися від жаху, який я накопичував у собі останні п'ятнадцять років, а тепер – випустив назовні...

– Знову когось ловити? – спитав якомога буденніше.

Вона загадково подивилася на мене й тихо мовила:

– Доїти.

– У якому сенсі – доїти?

Цієї миті ввійшов Абу Асад, й Ірма відразу наступила мені на ногу. Я затнувся, не зовсім розуміючи, що відбувається.

– Я теж як сонна муха, – сказала Ірма, ніби продовжуючи розмову. – Тільки кавою й рятуюся.

– Між іншим, висиплятися – це обов'язок бійця, – серйозно зауважив Аба, ідучи у свій кабінет.

– Так, сер! – жартівливо відсалютувала Ірма, виконавши шваброю команду «зброєю – честь». – Дозвольте розпочати негайно?

– Уночі висиплятися, Ірмо. Уночі.

Усміхнувшись, він зачинив за собою двері.

– Ніби вночі більше нема що робити, так? – Ірма весело підморгнула мені.

Ми вийшли надвір і вместилися на сходах, цмулячи каву. Я знову торкнувся пучок пальців.

– Ірмо, що за секрети?

– Які?

Її очі випромінювали святу простоту.

– Ну, ти наступила мені на ногу, коли...

– Ой, вибач! Я не хотіла. Кажу ж – сонна, – вона широко всміхалася. – То ти їдеш чи не?

– Я не беру участі ні в чому нелегальному, раптом що.

– Цікаво, як ти собі уявляєш нелегальний виїзд за Контур! По ходу, скоро на пропускному пункті з'явиться свій проктолог. До речі, як у тебе з цим?

– Із чим? – не збагнув я.

– Зі здатністю дивуватися. Ознака інтелекту, між іншим. Ти не в курсах? – лунко розсміявшись, вона знову скуйовдила мені волосся. – То їдеш, не?

Ненавидячи себе тієї миті, я насилу вичавив відповідь:

– Вибач. Я хотів би закінчити з картотекою і...

– Як хочеш, – вона знизала плечима й, викинувши стаканчик, пішла всередину.

Здається, я встиг пошкодувати через свою відповідь раніше, ніж за Ірмою зачинилися двері. Але, чорт, я не міг дозволити собі нічого такого! Нічого, про що не можна говорити у присутності безпосереднього командира. Адже єдиний спосіб позбутися страховки Корпусу – це вилетіти з місії за дисциплінарні порушення... Щойно про це подумавши, я знову потер чортові пальці. Гадки не маю, як це починалося в батька.

Чи було в нього щось таке? Чи спершу це зачепило мозок? Цікаво, чи зможу я помітити, коли моє мислення ставатиме пласким, як дитяча картинка?

Уже хотів було піти досередини, аж почув із-за рогу, як наш Антон голосно й брудно лається. Мене розбирала цікавість, а Антон, ймовірно, потребував принаймні співчуття. І я пішов подивитися.

Він сидів, звисивши ноги в люк технологічної шахти артезіанської свердловини, і сипав прокльонами кудись униз.

– Можна подумати, ти посварився з мешканцями пекла, – сказав я.

Він підвів голову, і його розгублене обличчя відразу взялося яскраво-червоними плямами.

– Це, Гілелю, якась планета Мерфі! – і він смішно лягнув себе по колінах. – Якби ми не були першовідкривачами, я б вирішив, що той чувак написав свої гівняні закони тут!

– Мерфі, друже, помер років за сто до першого польоту на Марс.

– «Якщо боїшся, що станеться якась жопа, не сумнівайся – вона станеться!» – піднявши палець, процитував Антон. – Ну, хіба це не про нас, Гілелю? Не про цю забуту Богом планету, назву якої навіть вимовити важко?!

– Здається, в оригіналі ця фраза звучить «усе, що може піти не так, піде не так». Навіть не знаю, куди в ній можна вставити слово «жопа».

– Так будь-куди! На Іш-Чель його треба вставляти в кожний статистичний прогноз замість ідіотських відсотків! «І на закінчення про погоду: сьогодні на вас чекає ЖОПА. Нагадуємо, ризики категорії «А» означають ЖОПУ для кожного члена колонії окремо з розрахунку тривалості експедиції не менше трьох років! На цьому все. ЖОПА».

Я не стримався й розсміявся, так кумедно він це промовляв, час від часу лясаючи себе по колінах.

– То що там за проблема, Антоне?

Йому, здається, полегшало.

– Якийсь місцевий краб заліз у двигун... Я ще коли ставив насос, подумав, якщо якась тварина вирішить погрітися на кожусі й полізе трохи далі – то якраз матиме шанс коротнути тут усе до бісової матері! Наш Аба, звісно, сказав, що такого не може бути, оскільки мотор працює й вібрація всіх відлякує. І от сьогодні – бац, немає води! Лізу сюди – будь ласка! Усе, як я казав! Але ж тут усі біологи, а я простий хлопець із викруткою, чого мене слухати!

– Жопа, – всміхнувся я.

– Тепер ти мене розумієш...

– Принести контейнер?

– Та він здох, мабуть... Тепер мотор міняти...

Як я й казав, Антон свою роботу знав. Хоч і був він дивакуватий і замкнений (нині – чи не вперше, коли я почув від нього стільки слів за раз). Я зазирнув йому через плече. Кожух був знятий, і я міг легко роздивитися істоту, застряглу всередині електромотора. Зовні вона нагадувала радше рака – зокрема розмірами. Тільки лапи довгі. Хітин, що почервонів на боках – там, де пройшов розряд, – лише посилював схожість. Я ліг на живіт, обережно взяв членистоноге за спину й витяг. Істота була жива й одразу стривожено розчепірила лапи. Замість клешень у неї були довгі, схожі на серпи пазури.

– Зараза! – відсахнувся Антон.

– Це жнець. Ми тільки недавно внесли їх до картотеки.

– Чому жнець?

– Через серпи. Моя назва, до речі.

Давати назви новим видам – це те, що я обожнював. Автором більшості ставала Ірма. Очевидно, вона любила це діло ще більше за мене. Але женців я відкрив сам і не поступився цим правом нікому.

– Небезпечні? – збентежено запитав Антон.

– Ну... Вони не отруйні і не агресивні. Тож, якщо не підсовувати їм руку, цілком безпечні.

– Ага. А завтра вони полізуть не в насос, а в трансформатор – і ку-ку! Можемо всією біостанцією брати відпустку.

– Не думаю, щоб когось у живій природі могли б зацікавити трансформатори змінного струму.

– О! Десь так само Аба казав тоді щодо насоса!

Я всміхнувся.

– Ні, Гіллелю, серйозно! Це ж найслабше місце в людей! У нас же все електричне, навіть гвинтівки! Просто уяви, що накрилася електростанція. І що? Транспорту – немає, медичного обладнання – немає, зброї – немає, зв'язку – немає...

– Води он – уже немає, – копіюючи його інтонацію, підтакнув я.

– Саме так... – Антон навіть не зрозумів, що я кепкую, й, зітхнувши, поліз у шахту доватися в насосі.

Я відніс женця в карантин. Не розумію, якого чорта він зацікавився насосом.

– То їдеш чи не? – раптом за мою спиною пролунав Ірмин голос.

Я обернувся. На її вустах грала ледь помітна усмішка. Перекопаний, ви бачили таку ж, коли однокласниця пропонувала вам покурити за школою, задалегідь знаючи, що ви відмовитеся. І відмовлятися було нестерпно. Поїхати в рейд мені, якщо чесно, страшенно хотілося... Та й Ірма формально була старша, оскільки я лейтенант, а вона капітан, тож...

– Якщо розкажеш, кого ви зібралися доїти, – ухильно відповів я.

– Навіть покажу, – пообіцяла Ірма. – Чекаю у всюдиході!

Моя відповідь насправді зовсім не означала «так». Для початку я планував більше почути про рейд, який вона не захотіла обговорювати при командирів. Але Ірма вже вийшла з карантину, залишивши рішення повністю на моїй совісті. Я з прикрістю подумав про проблеми, що їх потенційно обіцяє будь-яке порушення правил. Із сумнівом потер кінчики пальців, ніби сподівався, що зможу зітерти з них огидне відчуття прилиплої плівки... Зараз вони виїдуть, і я буду змушений або залишитися наодинці з цими думками, або вислуховувати страхи Антона щодо руйнівників трансформаторів і електронасосів...

– Добре, – сказав я сам собі й пішов збиратися.

Ми з Ірмою вже понад дві години їхали на броні нашого всюдихода далеко за межами табору. Так далеко я ще не був. Я навіть забув про «рукавичку» на пальцях. Рейди завжди були тим, що я любив тут найбільше. Вони змушували мене жити сьогоднішнім днем. Сидіти на броні в тайзі суворо заборонено, але цей пункт правил біологи порушували на всіх планетах, вважаючи, що самі знають, де небезпечно, а де – ні.

Всюдихід виїхав на якусь болотисту рівнину й рушив, притискаючись до самого краю лісу.

– То ти розкажеш чи ні?

– Побачиш, – відповіла вона. – Обережно!

Попереду до самісінької землі звисали якісь білясті стебла, і ми, хоч і були в скафандрах, поспішили застрибнути в люк. Хижі рослини цієї планети вражали розмаїтістю й розмірами.

Усередині був лише водій – той самий капрал. Ірма наполягла, що багато людей нам не слід брати.

– Ви не знайомі, до речі, – сказала вона. – Це найкращий капрал нашої біороти. Він теж із першою хвилею прилетів.

Капрал, не відриваючись від оглядової оптики, простягнув руку.

– Окамура.

Таке панібратство з офіцером, м'яко кажучи, не зовсім відповідало статуту, але Окамура робив це на правах старожила. Перша хвиля все ж прилетіла майже на рік раніше за нас. Тож я щиро потиснув його міцну долоню. А моє лейтенантське звання, між іншим, – чи не найгірше в армії. Солдати тебе називають позаочі винятково «лейтьоха» (особливо якщо ти біолог, а не штурмовик, і прилетів місяць тому), а старші за званням часто ще й ставляться як до фахівця з приготування кави. Тому рукостискання бувалого в бувальцях капрала можна вважати навіть авансом довіри.

– Гіль, – відрекомендувався я.

– Наш пацан, – додала Ірма.

– Він у курсі? – відразу поцікавився Окамура.

– Він з нами, – упевнено відповіла вона. – А в курс ми його зараз уведемо. Так?

Останнє «так» було звернене до мене і підкріплене появою на Ірминих щоках тих самих магічних ямочок. Бракувало ще у щось вляпатися. Я мимовільно торкнувся до пучок пальців правої руки. Моє завдання – бездоганна служба, страховки, виплати й усе таке.

– У курс чого? – запитав я Ірму.

– О, брате! – відповів замість неї Окамура. – Зараз відкриємо тобі нове життя. Приїхали!

На цих словах він зупинив всюдихід. Потім надів шолом і в якійсь невловно котячій манері вибрався з люка. Здавалося, він зробив це одним швидким рухом, і це в скафандрі! Я подумав, що в японцеві прихована незвичайна сила.

– Не відставай, – підморгнула мені Ірма і теж легко вистрибнула назовні.

4

Я спробував вибратися зі всюдихода так само швидко, як і вони, але сам собі видався незграбою. Так, вони просто красунчики.

Ми стояли в ріденькому підліску. Капрал був насторожі – з усього видно, що до своєї служби хлопець ставиться поважно. Ірма, навпаки, упевнено подалася до найближчих заростей, навіть не завдавши клопоту дістати з-за спини гвинтівку. Чесно кажучи, мені більше імпонувала напружена настороженість капрала. Я поспішив за Ірмою, на ходу активуючи «руку» стедішота – маніпулятор акуратно подав мені гвинтівку. Капрал замикав нашу маленьку групу, готовий спопелити все, що проявить агресію. А проявляти агресію було чому – попереду, буквально за десять кроків, розбіглася навсібіч зграйка дволапих рептилій, досить сумирних на перший погляд. Але звір, що вони його вбили, красномовно спростовував їхню «сумирність». На Іш-Чель була якась дивна щільність фауни: звірі сходили зі шляху людини лише останньої миті, встигаючи вразити своїм страхітливим виглядом.

Ірма швидко йшла вперед. Ось вона розсунула гілля високого чагарника... І я заціпенів. Це було дивовижне видовище.

У центрі галявини, посеред чорного вулканічного піску, росла квітка. Гігантська п'ятиметрова квітка. Чотири величезні, яскраво-

лілові пелюстки, граційно зігнувшись, лежали на піску. Між пелюстками гордо вивищувалося кілька напівпрозорих шестиметрових тичинок – теж яскраво-лілових. Квітка фосфоресціювала рівним неоновим світінням. Та ще й таким інтенсивним, що навіть удень, хай і такий похмурий, як нині, це було помітно. Під легкими подувами вітру тичинки хилиталися, немов пританцьовували під нечутну повільну мелодію.

Від усієї цієї краси линув запаморочливий тонкий аромат... суниць. Саме так – аромат не просто нагадував запах суниць, а практично і був ним! Справжнім, таким упізнаваним запахом спілих лісових суниць!

– Оце так... – вирвалося в мене.

Ірма задоволено всміхнулася і попрямувала до квітки.

– Пильнуй! – раптом вигукнув капрал.

Ми відразу опустили прозорі забрала скафандрів і присіли, готові стріляти. Капрал показував пальцем на невеликий кущ за десять метрів від квітки.

– Бачу! – відповіла Ірма і дістала нарешті свою гвинтівку з-за спини.

Я поки що не бачив нічого. Хай там як, жодного руху не було помітно. Ірма витягла мультивізор і подивилася в нього, клацаючи перемикачем спектрів.

– Смертожук, – сказала вона і тицьнула прилад мені. – Дивися туди!

Справді, неподалік від пелюсток лілової квітки нерухомо сиділа велетенська комаха.

– Готуйте сітку! – скомандувала Ірма.

Я допоміг капралові дістати з наплічника спеціальне обладнання, яке вистрілює сітку й автоматично затягує її на об'єкті. Ми почали повільно наближатися до смертожука.

На відкритому просторі складно було нас не помітити, але жук, як і раніше, сидів нерухомо. Ми були вже кроків за двадцять. Це було дивно... Якби він навмисно зачаївся, то, підпустивши так близько, почав би загрозливо тріскотіти хітином. А його поведінка була нетипова. Хіба він сам готувався напасти на нас, поки ми думали, що полюємо на нього...

У грудях виник неприємний холодок. Я ступив іще кілька кроків... І видихнув, опускаючи гвинтівку. Тепер можна було чітко розрізнити на панцирі смертожука пісок і пташиний послід. Дохлий.

Ірма теж випросталася, підійшла й копнула мертвого жука носакком.

– Ого... Іди поглянь, – покликала вона.

Я підійшов. Суничний аромат запаморочливо посилювався. Найбільше на світі мені хотілося зараз з'їсти маленьку запашну ягідку. Я навіть спіймав себе на думці, що механічно поглядаю під ноги, ніби тут і справді могли рости суниці. Але навколо, звісно ж, був тільки пісок, що переливався в ліловому світлі антрацитовим блиском.

Я змусив себе зосередитися на мертвій тварині. Із землі до панцира смертожука тяглися численні тонесенькі білі відростки, що нагадували чи то якесь коріння, чи то черв'яків...

– Щось проросло в нього?

Ірма не відповіла. Я знову подивився на квітку, що її пелюстки стелилися по обидва боки від нас за якихось два метри. Їхня поверхня була аж ніяк не гладка, як видавалося здалеку, – її густо вкривали довгі прозорі щетинки. Точніше навіть – пух. Я спробував уявити, який він на дотик, і чомусь стало неприємно – згадалася гусинь з сімейства коконопрядів, яку ми в дитинстві називали «волохатою». Її тільце теж вкрите тонесенькими довгими ворсинками, і шкіра після контакту з нею довго свербіла...

– А ось іще один, – Ірма підчепила носакком край панцира іншого смертожука, майже повністю похованого під шаром піску.

Я не міг відірвати погляду від квітки. Щось із нею було не так... Якщо не брати до уваги моїх асоціацій з гусинню, вона була прекрасна. Тичинки так само чарівливо танцювали на вітрі, а аромат аж п'янив. І, що дивно, запах, коли ми наблизилися, не став ані неприємним, ані дурманним, натомість зробився якимось об'ємним і таким різночасним, аж слина потекла. У ньому відкрилися нові нотки, і хотілося залізти всередину квітки, щоб відчути, як же пахне там...

Ірма схилилася над другим смертожуком. Знизу він теж виявився «пришитий» до ґрунту білими нитками, але панцир був уже майже порожній.

– Він зогнив зсередини! – сказала Ірма. – Ми знаємо, що на цій планеті немає гнильних бактерій, але цей смертожук таки зогнив!

Поглянь!

Там, де відростки проникали в тіло, воно й справді було ніби гниле. Тільки ніякого характерного запаху я не відчував. Я взагалі нічого не відчував, крім суничних пахощів.

– Цікаво... – мовив я, хоча, правду кажучи, «танцююча» квітка зараз хвилювала мене більше. – Слухайте, лише мені здається, що з цією квіткою щось не так?!

– Усе нормально, лейтенанте, – озвався капрал. – Ми тут не вперше.

– І це не квітка, – промуркотіла Ірма, й далі дивлячись на смертожука. – Ходімо. Познайомлю вас ближче.

І вона рішуче пішла просто до лілової рослини. Квітка немов ожила. Пелюстки помітно затремтіли, а тичинки гойднулися вбік Ірми.

– Ірмо...

Але вона увірвала мене жестом руки. Тичинки зігнулися. Їхні кінчики були тепер на рівні Ірминої голови, вони неприємно погойдувалися. Як кобри.

Я зупинився, не знаючи, що робити. Озирнувся на капрала. Він показав мені знак «окей». Мовляв, не кіпішуй, хлопче...

Ірма тим часом повільно підняла праву руку, так ніби збиралася схопити ці тичинки. І завмерла. Минуло секунди три, аж раптом одна тичинка метнулася до забрала її шолома зі стрімкістю гюрзи, яка атакує. Ірма блискавичним рухом відхилилася, схопивши тичинку рукою. А в другій уже тримала пластиковий пакет, в який встромила кінчик тичинки і добряче труснула. Пакет одразу вкрився зсередини якоюсь чорною гидотою. Наче з тичинки (чи що воно таке) чимось туди бризнуло... Ірма відразу опустила її і ступила до наступної.

Та гойднулася назустріч, але її теж було спіймано. Ірма запхнула і її в той самий пакет. Так вона встигла «видоїти» ще дві тичинки, аж раптом черговий ліловий відросток виявився занадто спритним. Вислизнувши з-під Ірминої руки, він метнувся до її обличчя й виплюнув просто в забрало густу чорну хмару.

– Передоз! – весело сказав капрал за мою спиною.

Хмара зависла навколо шолома, осідаючи на скло. Ірма засміялася з цього зрозумілого тільки їм жарту, протираючи забрало рукавичкою.

– Це небезпечно? – запитав я.

Він знизав плечима.

– Вона ж у шоломі.

Ірма тим часом зловила нову тичинку і теж «подоїла» в пакет.

– Годі на сьогодні, – нарешті сказала вона й простягнула мені пакет. – На!

Я ступив до неї.

– Обережно!!! – гаркнула Ірма, показуючи мені під ноги на одну із лілових пелюсток. – Наступиш – дуже здивуєшся.

Я старанно обійшов пелюстки й узяв з її рук пакет. Там було десь з літр якогось найлегшого, дуже дрібного пилку.

– Звалюємо! – скомандувала Ірма, і ми повернулися до всюдихода.

Він був чорний, зовсім матовий і дрібний, як пудра. Як пил. Але порошини все ж мали форму й були не круглі, а витягнуті. Ірма й капрал зняли шоломи й узялися розсипати пилки по невеличких пакетиках. Якоїсь миті Ірма обережно встромила мізинець у великий пакет і дістала крихітну дрібку на самісінькому кінці нігтя. Нахилившись, вона шумно втягнула чорний пилки носом. Завмерла. Потім різко випросталася, закинувши голову, і глибоко вдихнула.

– Хух! – вигукнула вона. – Лейтенанте, ти маєш зацінити!

І простягнула пакет мені.

– Е ні, друзі... – я невпевнено подивився на Ірму. – Мені якось не хочеться... Це наркотик?

– Це життя, лейтенанте! – всміхнувся капрал. – Візьми дрібку! Мізинцем!

– Давай, не сци, – підбадьорила Ірма.

– Ви взагалі притомні – пхати собі в ніс інопланетну гидоту?!

– А казала «свій», – розчаровано гмикнув Окамура.

Ірма взяла пакет і з фантастичною спритністю залізла на двометровий всудихід – одним невловним рухом. Умостившись, вона взялася й далі незворушно розфасовувати пилки – навіть подиху не збила. Подумав, що вона, мабуть, колись була гімнасткою абощо. Капрал перехопив мій погляд.

– Зацінив?

– Таки-так... – кивнув я. – Непогано для того, хто на чомусь сидить...

Капрал гикнув. Ірма поблажливо всміхнулася.

– Ти подумав, що я наркодилер, так?

Правду кажучи, саме так я й подумав. Але зараз вона дивилася на мене, як на дитину, і я розгубився.

– Чорний пилкок стане найбільшим відкриттям людства, – сказала Ірма.

Капрал гмукнув.

– Що? Скажеш, що ні? – Ірма витягнула мізинцем ще одну крихітну чорну дрібку й простягнула капралові, звисившись із броні. – Тепер ти.

– Ірмо... – він поглянув спідлоба. – Я ж казав тобі...

– У тебе перший бій сьогодні.

– Саме так. І я хочу перемогти сам. Не під пилком, розумієш? Сам.

– Сам би ти здох іще рік тому.

– Знаю. Але сьогодні хочу сам.

Ірма скривилася.

– Ти ідіот, – прохолодно сказала вона. – Не можна зістрибувати відразу! Скільки ти вже чистий?!

– Тиждень, – відповів капрал і опустив очі. Як мені здалося, навіть винувато.

– Не смій! Чуєш?! Ти ні чорта в цьому не тямиш!!! Не можна кидати!

– Ірмо, все буде нормально. Після бою я знову закинуся. Хочу довести їм усім!

– Слухай сюди, розумнику! Так не можна робити! Не можна зістрибувати! Не можна заходити в клітку чистим! Якщо тебе там не розірвуть, то здохнеш потім!!! Бо ти рік на пилку! Рік! Знаєш, що це значить?!

Ірма легко зістрибнула з броні й підійшла до Окамури з таким виглядом, ніби зібралася видовбати йому очі. Тицьнула під ніс пакет із пилком.

– Зараз! При мені!

– Добре... – похмуро мовив той, і лице його сіпнулося.

Ірма дивилася так, ніби намагалася спопелити капрала поглядом.

Він устроїв руку в пакет, дістав пристойну щіпочку на мізинці й показав Ірмі. Неначе фокусник, який демонструє порожній циліндр. Я стояв за спиною Окамури і бачив: він обдурив Ірму. Піднісши

мізинець до ніздрі, різко затиснув її пальцем, вдав ніби вдихає, а сам, відвертаючись, струсив пилок на землю. Спритно – збоку здалося, що він усе зробив.

Ірма кивнула й знову видерлася на всюдихід розфасовувати чорний порошок.

– До речі, розкажи йому, – раптом попросила вона.

– Розказати що? – не витримав я.

– Десь рік тому я гепнувся з південної стіни Контуру, – сказав японець. – Перелом хребта.

– У кого?

– У мене, – капрал усміхнувся. – Лежав, як жук. Про те, що встану, не було і мови. І до Землі теж не дотягнув би. Біль був такий, що я б застрелився, якби мені дали зброю. Лікарі лупили якусь хімію, але вона не допомагала.

– А потім я принесла йому пилок, – сказала Ірма. – Чверть грама щодня – і капрал устав на ноги за місяць. Буквально.

Я розгублено подивився на капрала, потім на Ірму:

– Мабуть, не така вже й серйозна травма...

– Ні, там усе по-дорослому було, – відмахнулася Ірма. – Покажу знімки, якщо захочеш. А тепер, як бачиш, спинний мозок повністю відновився.

– Ірмо, ти, звісно, вибач, але...

– А лікарі, до речі, теж не розуміють, – докинув капрал. – Разів десять уже обстежували. Вважай, щомісяця.

Окамура легко застрибнув на всюдихід. Не знаю, як щодо світового рекорду зі стрибків у висоту, але дуже на це скидалося.

Тепер уже я міг сказати абсолютно точно: він у приголомшливій формі. Вони обоє. Але брати на віру розповідь про чудесне зцілення я не поспішав.

– По-твоєму, ти видужав через пилок? – запитав японця.

– Він вирощує нейрони, – відповіла за нього Ірма, – мільйони нейронів на годину! Відновлює м'язову й кісткову тканину, збільшує реакцію. Багато всього.

– Не знаю, лейтенанте, чому Ірма вирішила запросити тебе в наш клуб, – сказав Окамура, – але я б на твоєму місці стрибав від радості.

– Ти й так стрибаєш... – вирвалося в мене.

Ірма з капралом засміялися.

– Таки свій пацан, – кивнув він їй. – Нормік!

– Спробуєш? – Ірма знову простягнула пакет.

– Не все відразу, добре?

Вона кивнула. Капрал ящіркою пірнув у люк. Я подерся на броню.

– Ірмо, то що ж це за квітка? І чому я не бачив її в картотеці?

– Зрозумієш колись. Двома словами не поясню.

З люка висунувся капрал:

– Їдьмо вже!

Ірма взяла мене за плече й розвернула до себе.

– Я вивчаю пилوک понад рік. Лікування капрала – разючий результат, але далеко не єдиний. І зараз мені потрібен напарник. Учений, а не просто чувак із гвинтівкою.

Я невпевнено знизав плечима.

– Ну... Якщо це не просто торгівля наркотою...

– Це найприголомшливіший медичний експеримент в історії! – і вона перша стрибнула в люк.

Всюдихід рвонув з такою швидкістю, неначе пилوک подіяв і на двигун. Я ледь втримався на броні. Усередину навіть не заліз, а впав.

Знову промайнула мимовільна заздрість щодо їхньої спритності. Наркота, брате, це просто інопланетна наркота...

Коли всюдихід зупинився в таборі, сонце вже пливло на захід. Я виліз із люка й виявив, що ми не поряд з біостанцією, як я думав, а біля величезного складського комплексу. Ірма, перехопивши мій здивований погляд, усміхнулася.

– Ходімо, буде цікаво, – і зістрибнула зі всюдихода.

Ми покидали важке спорядження й скафандри. Ірма розстебнула кітель. Широкий пояс її армійських штанів красиво увиразнював талію, і я мимоволі подумав, що вона все ж таки шалено гарна. Усередині складів Ірма з виглядом господині повела нас якимись коридорами. Величезні ангари були завалені такою кількістю всього на світі, що, здається, ми могли б автономно прожити років десять, не зазнаючи ні в чому ані найменшої потреби. Потім увійшли в якесь підсобне приміщення, де в кріслі сидів товстун величезного зросту.

Хоча «товстун» – це я даремно. Хлопець був аж ніяк не худий, але м'язів мав значно більше, ніж жиру.

– Салют, Ірмо! – і він виставив уперед величезний кулак.

– Хаюсики! – вона вдарила його кулак своїм. – Знайомся, це наш лейтенант. Він зі мною.

Здоровань багатозначно подивився на неї:

– Геть-чисто з тобою?

– Так. Розслабся, він наш.

Сержант простягнув кувалдоподібний кулак і мені.

– Алекс, – відрекомендувався він. – Позивний Духовка.

– Гіль, – сказав я. – Позивного ще не завів.

– За мною не заіржавіє, раптом що! – і Алекс загіготів. – Тільки не ображатися!

Ірма дістала пакети з чорним пилком:

– По двадцятці за грам.

Алекс здивовано підняв брови.

– Ірмо, скоро буде дешевше за пиво! Роздавай нашару, чого вже там!

– Нашару ніхто не братиме. Нехай усі розкуштують, потім підвищимо.

– А... Кльова тема, – погодився Алекс. – То що... Чухнемо? Бо скоро початок.

І він знову стрельнув очима в мій бік.

– Я ж сказала: він з нами.

– Ну, тобі видніше, – Алекс лягнув себе по стегнах і підвівся з крісла. – Зараз рубається Капібара, і містер Духовка поставив на нього стосик бабленьт!

– Я теж сьогодні б'юся, до речі, – сказав Окамура.

– Уперше? – Алекс розплився в усмішці. – Тримайся, бро, вперше всіх виносять.

Окамура вичавив дурнувату посмішку.

– У мене взагалі – чорний пояс...

– Гімна тобі в скафандр! – відрубав Алекс. – Тут усім насрати на твоє карате. Капібара он фігачить людей об клітку – чув про такий стиль?

– Капібара програє, – чомусь заявила Ірма й попрямувала до виходу. – Треба було ставити на дівчисько.

– Та з якої радості! Прогноз на Капібару – дев'яносто шість відсотків! А дівку минулого разу ледве відкачали!

– Саме так, – сказала Ірма і вийшла.

– Що «саме»?! – обурився Алекс.

Вона не почула. Уже в коридорі Алекс пробіг повз мене, добряче штурхнувши стегном, і наздогнав Ірму.

– Чуєш, сестричко, так не піде! Давай колися! Я тут баблом ризикую! – і він узяв Ірму своїм лаписьком за плече. – Чому Капібара програє?!

Вона зупинилася, дивлячись на Алекса знизу вгору.

– Чому – бо мараму. Хочеш заробити – постав на дівчисько.

Скинувши Алексову руку, Ірма пішла далі.

Ми ще трішки попетляли між рядами контейнерів і вийшли до якихось важезних дверей. Це були цілісінькі ворота. Алекс набрав код на панелі доступу. Ледь стулка відсунулася, аж звідти ринув шум голосів і гуркіт музики.

– Ще подивимося... – буркнув Алекс і ввійшов перший.

Місце, де ми опинилися, мало дивний вигляд. Це був один з ангарів. У центрі стояла величезна клітка – коло, обнесене металевою сіткою. Я очима знайшов Ірму. Вона відразу підійшла до мене.

– Запитання потім, – гукнула мені на вухо, перекикуючи музику. – Просто дивися!

Тим часом ангар швидко заповнювався людьми. Конкістадори збиралися групами. Ми опинилися в центрі юрби. Ірму скоро відтіснили. Через якийсь час пролунали оплески й привітальні вигуки. Я побачив босого, по пояс голого хлопця в камуфляжних штанах. Він був невисокий і дуже плечистий, майже квадратний, його велика лиса голова сиділа на товстій короткій шиї, а руки вище ліктя були обмазані жовтою фарбою. Потім оплесками вибухнув дальній край ангара, і юрба розступилася, пропускаючи другого бійця. Тільки коли він підійшов ближче, я побачив, що м'язистий торс і приголомшливі, пофарбовані червоним біцепси належать дівчині. Теж босоніж і в армійських штанах. Її груди прикривала майка кольору хакі. Я аж зіщулився всередині. Ненавиджу жіночі бої.

Звідкілясь виник Алекс і згріб мене за плечі:

– Жовтий – Капібара! Він порве шмаркачку на шмаття!!!

І Алекс прокричав вітання так, що в мене задзвеніло у вухах. А далі – як у кіно. Ангар заповонив гуркіт бадьорих ритмів. Декілька конкістадорів відтіснили юрбу від клітки. Юрба скандувала: «Капібара! Капібара!». Супротивники підійшли до рингу. І раптом біля них я побачив Ірму: вона простягнула якомусь високому лисому хлопцеві пакет із пилком. Той зачерпнув звідти по дрібці крихітною ложечкою чи то лопаткою і по черзі дав кожному гладіаторові. Обое слухняно втягли наркотик, затуливши одну ніздрю.

– Заціни, що зараз буде! – прокричав Алекс і зімітував кілька боксерських ударів.

– Навіщо пилки? – запитав я.

– А ти зайди в клітку без нього – подивлюся, що від тебе залишиться!

Я здивовано підняв брови.

– Сам зрозумієш! – Алекс лягнув мене величезною долонею по плечу.

Музика раптом стихла. Капібара й дівчина ввійшли в клітку й розійшлися в протилежні боки.

Запала могильна тиша. Я мимоволі ступив уперед.

– Нехай розпочнеться бій!!! – пафосно проголосив у мікрофон високим співучим голосом лисий.

З динаміків пролунав удар гонга.

Перші секунди все було як зазвичай. Як на будь-яких подібних змаганнях на Землі чи де завгодно. Вони кружляли одне біля одного, ніби придивляючись. А потім Капібара подався вперед і вниз, спробувавши схопити дівчисько за ноги. Кидок був стрімкий, як у мангусту. Вона встигла відскочити, але суперник усе ж обхопив її праве стегно й одразу ривком відірвав її від землі та прогнувся дугою, кинувши дівчисько через себе. Зал заревів співчутливим «Оу-у!» – вона приземлилася на голову. Удар був із тих, після яких уже не підводяться, чесно! Промайнула думка, що це все, але, перекинувшись, дівчина вмить підхопилася. Неначе пружина. А далі – я навіть до пуття не відстежив. Здається, Капібара саме встиг розвернутися, коли вона у високому стрибку вдарила його коліном в обличчя. Щось гучно хруснуло. Він наче не відчув, згріб суперницю в оберемок, крутнувся всім корпусом і жбурнув її в стінку клітки.

– Так, братику, а-а-а-а! – проревів Алекс, ляснувши мене долонею по спині.

Кидок був такий сильний, що дівчина врізалася в сітку десь аж на триметровій висоті. Вона впала на арену, невдало приземлившись на спину, і зал удруге видав стогін. Але дівчина жваво перевернулася на живіт і завмерла, зіпершись долонями на підлогу. Я боявся й оком кліпнути, щоб нічого не прогавити. Капібара (його обличчя й груди тепер були залиті кров'ю) став обходити дівчину уздовж сітки. Вона тільки повертала за ним голову – не встаючи, немов ящірка. А потім метнулася до нього одним невловним ривком. Подальший блискавичний обмін ударами годі й описати. Вона падає й одразу встає. Він закривається й контратакує. Вона знову падає. Руки й ноги навіть не миготять, а блискають. Тепер падає він, але майже тієї ж миті знову на ногах. Усе це давно вже перейшло межі звичайного бою. Точніше, це було за гранню людських можливостей... Аж ось дівчисько застрибує Капібарі на плечі. Не пам'ятаю, як саме. Таке відчуття, що вона просто раз – і опинилася на ньому, здавивши його шию коліннями. І наступної миті, не розтискаючи ніг, вона всією своєю вагою падає вниз. Капібара заточується й теж гепається на підлогу. Тоді дівчисько різко повертає стегна, і вдруге за бій чути моторошний звук зламаных кісток.

Хочеш заробити – постав на дівчисько...

Капібара сіпнувся й завмер. Його суперниця з переможним криком робить сальто через голову, і зал вибухає захопленими криками. Я обернувся, щоб подивитися на Алекса, але його не було – він вивищувався над юрбою вже десь біля виходу...

Коли я вибіг у коридор, Алекс повертав за ріг. Із залу висипали збуджені глядачі, обговорюючи бій. Я побіг за ним, проштовхуючись крізь юрму. Аж раптом наткнувся на голого до пояса Окамуру. Вище ліктя його руки були в синій фарбі.

– Я наступний! – прокричав він мені. – Скажи Ірмі, вона хотіла подивитися!

Я кивнув і побіг далі.

Коридор давно спорожнів. На превелику силу мені вдалося відшукати кімнату, де ми вперше зустрілися з Алексом. Ірма була там.

Алекс понуро підпирав стіну. А на столі лежав перемащений кров'ю Капібара. Двоє хлопців з аптечками на поясі надівали на шию гладіаторові ортопедичний комір.

– Дякую, – сказала Ірма, і хлопці вийшли.

– Зараз капрал битиметься... – почав я, але Ірма перебила:

– Зайди.

Я прикрив за собою двері. Хлопець на столі мав жахливий вигляд. Якщо я хоч щось у цьому розумію, то в нього серйозна травма. Хоча б не перелом шії. Диво, що живий.

– Йому потрібно в госпіталь... – непевно мовив я.

Ірма метнула в мій бік холодний погляд.

– Приколюєшся? І що ми там скажемо? – вона повернулася до Алекса. – Три дні, і буде в нормі. Але йому не можна в казарму. Зможеш організувати звільнення на три доби?

Алекс пригнічено кивнув.

– Ірмо, я влетів у бабло... – тихо сказав здоровань.

– Треба було ставити на дівчину.

– Тоді хто поставить на нього, якщо навіть я – на дівчину! І так половина кричить, що бій куплений!

Ірма тільки знизала плечима й повернулася до мене.

– Скільки до бою капрала?

– Не знаю, він уже йшов на арену...

– Послухай, Ірмо, – перебив мене Алекс. – Фаворити не повинні програвати! Принаймні не так! Інакше сюди перестануть ходити!

– Не перестануть.

– Ірмо, матриці твоєї у печінку, мені потрібно, щоб він виграв!!! – Алекс викрикнув цю фразу так, аж задзвеніло у вухах. – Я буду збувати твій пилок, як сраний кавовий автомат у їдальні, зуб даю! Ти задовбехаєшся мені його привозити! Тільки придумай щось, га? Збільшмо Капібарі дозу або...

– Дозу не можна!

– Але ти ж наперед знала, що він програє! Отже, знаєш, як на це впливати!

Вона думала про щось, дивлячись собі під ноги. Потім подивилася на здорованя, задерши голову.

– Потрібне звільнення на цілий тиждень. Не на три дні. Зробиш?

– Не питання, – з готовністю відповів Алекс.

– І йому доведеться побути тут. Не в тебе, не в казармі, не десь іще. Тут. Під наглядом. Зрозумів?

– Як скажеш, Ірмо, я...

– І збуватимеш дві норми на тиждень.

– Дві?!

– А ти думав!

Алекс замислено поворушив щелепою вліво-вправо.

– Окі-докі, по дві. І що ти...

– Стули хавало.

Ірма висунула з-під столу ящик з інструментами. Порилася в ньому.

– Треба гайковий ключ, – сказала вона.

Алекс мовчки покопирсався в якійсь тумбі і простягнув їй здоровенний нікельований ключ.

– Лейтенанте, візьми його за плечі. Якщо сіпнеться – ушкодить спинний мозок.

Я не став питати, обійшов стіл і притиснув гладіаторові плечі до стільниці. Ірма спритно встромила йому до рота моток бинта. Хлопець здивувався, але заперечити вона йому не дала, заклеївши рота смужкою сріблястого тейпу. Він щось замукав протестуючи і засмикався. Я наліг дужче, тримаючи його плечі на столі.

– Буде боляче, – сказала Ірма.

І наступної миті вона змахнула гайковим ключем і щосили вгатила хлопця по гомілці.

– Що ти робиш?! – закричав я.

Гладіатор завив від болю, інстинктивно спробувавши сісти. Я хоч і очманів від того, що сталося, але відпустити його плечей не посмів – якщо він ушкодить спинний мозок, то, найімовірніше, помре. Довелося навіть лягти щочкою йому на лоба, щоб він не зміг підняти голову. Алекс мовчав, але з його витріщених очей я зрозумів, що він у такому ж шоку, як і я.

– Пилок удосконалює недосконале, – спокійно відповіла Ірма. – Відповідно, більше ушкоджень – більше вдосконалень.

І вона, змахнувши ключем, завдала ще одного безжалісного удару – по другій гомілці. Я не встиг її зупинити. Капібара скрикнув і стрепенувся, як риба на березі.

– Припини!!! – гаркнув я.

– Тримай плечі!!!

Я наліг на хлопця всією своєю вагою. Його лоб був холодний і мокрий.

– У клітці завжди перемагає той, кого минулого разу сильніше побили, – спокійно продовжила Ірма й ударила ключем по стегну бійця.

Він знову завив і вигнувся дугою. Цього разу я встигну... Я подивився на Ірму. Її погляд блукав по гладіаторовій руці в пошуках місця для наступного удару. Капібара перестав смикатися, і його поперек знову опустився на стіл. І тоді я кинувся до Ірми.

– Назад! – гаркнув Алекс, несподівано перейнявши мене своєю величезною рукою. – Я вкурив тему! Вона все робить правильно! Тримай плечі!

– Сам тримай! – я розгублено відступив від здорованя. – Ірмо, дай йому хоча б знеболювальне!

– До болю теж треба адаптуватися, – холодним тоном заперечила вона. – Щоб він перемагав, його доведеться ламати після кожного двобою. Інакше відстане від супротивників.

Тоді я обійшов Алекса й рушив до виходу. Мене ніхто не намагався зупинити. Здоровань наліг на плечі бійця замість мене. Ірма розмахнулася ключем. Я вийшов із кімнати, не розуміючи, що відбувається. За моєю спиною гайковий ключ із хрускотом опустився нещасному на руку.

Десь поряд лунали захоплені крики глядачів. Я намагався зорієнтуватися, де вихід. Потім швидко рушив в обраному напрямку. Спершу навіть упізнавав приміщення, через які йшов, а потім опинився перед незнайомим і геть темним ангаром, через який ми точно не проходили. Тоді я повернувся до найближчого повороту й обрав інший напрямок. Але теж помилився: за кілька хвилин уже стояв біля воріт, за якими гриміла музика й біснувалася юрба. Чорт...

Повертатися до Ірми страшенно не хотілося... Подумалося, що музика може означати кінець бою... І, ніби на підтвердження, ворота відчинилися. Я відійшов убік, випускаючи групу конкістадорів, які несли на плечах когось закривавленого.

Спробував роздивитися його, побоюючись, що це Окамура, але побачив, що фарба на плечах глadiатора біла, а не синя. Коридор заповнили люди. Окамура з'явився через кілька секунд – на плечах уболівальників, із тріумфально піднятими руками. Принаймні він покаже мені, де вихід. І я почав пробиратися до капрала крізь юрбу.

– Окамуро!

Він помітив мене й зістрибнув на підлогу.

– Я це зробив!!! Ти бачив? Без пилку, брате! Відмовився перед боєм! І вдень не закидався! Сам, ти зрозумів? Сам!!!

– Так, класно бився... – збрехав я. – Слухай, мені треба йти, а я заблукав.

– Підемо разом, не спіши! Дай кілька хвилин!

Окамура пішов у душ. Я стояв у коридорі й думав про те, куди втягнув мене цей чортівий рейд з Ірмою. Чому вона вирішила обрати саме мене? А з іншого боку – кого? Антона – вічно понурого техника? Чи запропонувати збувати наркотику командирові біоконтролю Абу Асаду? Ах, так, це ж не наркота, а найбільше щось там. Я згадав з яким незворушним виразом обличчя Ірма зламала ногу бідному Капібарі, і мені стало погано.

Коридор спорожнів – почався наступний бій. Окамура не виходив. Не вистачало, щоб зараз прийшла Ірма й знову стала вішати мені на вуха весь цей маразм про ліки проти всіх хвороб... Навіть якщо Окамура й справді встав на ноги після травми хребта... А це треба ще розібратися, що то за травма... Та де ж це він?

Я постукав.

– Ти скоро?

Відповіді не було. Вода досі шуміла. Міг би й швидше.

– Ти не забув про мене?

Не знаю, як я здогадався, що щось не гаразд. Мабуть, тому що душ шумів геть монотонно. Так не буває, коли стоїш під ним. І я ривком відчинив двері.

Голий Окамура лежав на підлозі в позі ембріона. Його спину прикрашало татуювання у вигляді переплетених драконів, і вони здавалися живими – усе тіло аж здригалося від сильної лихоманки. Я підбіг. Капрал був притомний. Жовтий, як віск.

– Що сталося? Ти мене чуєш? Можеш сісти?

Він кивнув. Я допоміг йому. Окамура хотів щось сказати і вже набрав у груди повітря, та неначе задумався. А потім його скрутило в болісному блювотному позиві.

– О Господи...

– Щось з'їв... – мляво буркнув він, але було цілком зрозуміло, що їжа ні до чого: його блювотиння було густе і чорне, як вугілля.

– Я покличу Ірму! – сказав я і вибіг із душової.

Цього разу шлях до Алексової комірчини я знайшов досить швидко. Вони були там – накладали шини нещасному Капібарі.

– Щось із капралом! – крикнув я з порога. – Він блює чорним!

– От придурок... – процідила крізь зуби Ірма, і я не зрозумів, на чію адресу. – Веди!

Від гнучкого й сильного капрала нічого не залишилося. Людина, що сиділа на підлозі в душі, часто дихала і, здавалося, насилу зберігала притомність. Я ввійшов слідом за Ірмою, але вона виставила мене й захряснула двері.

– Ти геть довбонутий?! – почув я через двері її голос. – Я казала, не можна зістрибувати з пилку! Казала?!

Окамура щось тихо відповів – я не почув, що саме.

– І як?! Довів?! – кричала на нього Ірма. – Поглянь тепер на себе! Підводься!!!

Судячи зі звуку, його знову знудило. Ірма вилаялася.

– Вибач, – жалібно проскімлив капрал.

Двері відчинилися. Окамура досі був голий і, похитуючись, стояв посеред душової. Ірмин кітель був розстебнутий, футболку від шиї до пояса залило чорним – капрала знудило просто на неї. Скинувши відносно чистий кітель, Ірма втелющила його мені.

– Потримай!

Одним рухом зняла футболку, не звертаючи уваги на солдатів у коридорі. Хтось присвиснув – ліфчика на ній не було, – але Ірма й вухом не повела. Чистою частиною зім'ятої футболки ретельно витирала зі своєї шкіри чорну рідину. Я дурнувато витріщився на її

груди. Гарні. Десь на задвірках свідомості майнула думка, що ввічливо було б відвернутися. Ірма забрала кітель із моїх рук.

– Завтикав? – гаркнула вона. – Допоможи йому одягтися!

Окамуру більше не нудило, але сил вистачало тільки на те, щоб не падати. Ми прововтузилися хвилин десять. Нарешті вийшли. Ірма підхопила капрала з іншого боку, закинувши його руку собі на шию.

Уже біля всюдихода нас наздогнав Алекс.

– Усе нормально?

– Буває, – сухо відповіла Ірма. – Перший бій.

– А з Капібарою що робити?

– Завтра зможе ходити, знімеш шини. Дози не змінювати!
Тренування – на п'ятий день.

– Дякую тобі.

– Збувай товар – це твоє «дякую».

Алекс допоміг посадити Окамуру у всюдихід, легко підхопивши його на руки. Ірма захряснула задні дверцята всюдихода й штовхнула мене ліктем.

– Їдьмо!

Вона сама вела всюдихід. Капрал досі був блідий, як свічка, але тримався вже краще. Він навіть сів.

– Як ти? – я зазирнув йому в очі.

Зіниці були дуже широкі, просто величезні. Він мовчки показав великий палець.

Ірма зупинила всюдихід біля казарми біороти.

– Вживай тричі на добу, – сказала вона.

– Ти ж бачиш, мене нудить від неї одразу... – жалібно мовив капрал.

– Сподіватимемось, за добу відторгнення мине. І не можна спати!

– Та пам'ятаю...

– Що хочеш роби, зрозумів?

– Зрозумів... Енергетиків нажерусь...

Окамура виліз у люк – незграбно, як старий дідуган. Я хотів йому допомогти, але Ірма зупинила мене.

– Сиди.

Було чути, як він зістрибнув і, здається, упав. Потім, лаючись, підвівся й важко поплентався геть.

– Чому не можна спати? – здивовано запитав я.

– Бо мараму... – роздратовано сказала Ірма й нервово натиснула на газ.

Всюдихід рвонув уперед так швидко, що я дивом не звалився. За хвилину ми були на біостанції.

– Ходімо до мене, я все поясню, – сказала Ірма, зістрибуючи з броні. – Побачиш матеріали досліджень, усе зрозумієш. А то дивишся на мене, як на чудовисько.

Перед моїми очима й справді раз у раз зринало її обличчя в мить, коли вона ламала хлопцю ноги.

– Не треба пояснень, Ірмо, дякую, – я теж зліз зі всюдихода. – Думаю, з мене вистачить того, що я побачив.

– Ти досі не в'їхав, що відбувається, так? – вона ледь схилила голову, зазираючи мені в очі. – Пам'ятаєш: «те, що не вбиває, робить нас сильнішими»? Це про пилот. У прямому сенсі. За добу відбувається те, чого не досягти роками тренувань! І річ не в ставках, на яких поведений цей товстун. Бої – це ідеальні умови для експерименту. А чорний пилот – ключ до досконалості!

– Окамура он ледве ходить від досконалості.

– Сам винен. Вичухається. Пилот – це Нобелівська премія, лейтенанте. Урятовані життя, мільйонні заробітки, світова слава – усе, що захочеш! Шанс для всього людства. Розумієш?

– Тільки мені, Ірмо, не дуже й потрібні мільйони. І слава байдужа.

– Але досконалість не завадить, так?

Я стиснув руку й потер кінчиками пальців долоню. Оніміння в пучках нікуди не ділося, «рукавичка», здається, стала навіть грубшою... Голова відразу налилася липкою, холодною тривоною.

– Ходімо, – наполягала вона, – покажу тобі результати досліджень, і ти все зрозумієш.

– Ти – хвора на голову, Ірмо. Це якщо тобі ніхто ще цього не казав.

Усмішка зникла з її обличчя. Вона насупилася, дивлячись спідлоба.

– І тримайся від мене подалі, – я знову машинально потер кисть.

Виявляється, тильний бік теж занімів.

– Що з рукою? – відразу запитала вона. – Ти увесь час її треш...

– А що – зламаєш гайковим ключем?

– Перестань. Просто хотіла запропонувати трохи пилку. До ранку все пройшло б...

Я просто розвернувся й пішов. Прикро, що вона виявилася такою. Та байдуже. Рука мене хвилює набагато більше. «Просто защемив нерв, – подумки сказав я собі. – Подумай про щось приємне».

...Ірма скидає брудну футболку в людному коридорі складу, а я не можу відірвати погляду від великих коричневих сосків – чомусь подумалося саме про це.

Удома вже всі спали. Я роззувся, не вмикаючи світла, щоб нікого не розбудити. Зараз нашвидку перекушу й спати... Знову потер кисть. «Рукавичка» і справді перетворилася з хірургічної на грубу господарську... Хай там як, іще не факт, що це – воно. Навіть імовірніше – не воно.

Тихо відчинив двері ванної й увімкнув світло.

Переляк струснув мої нутроці, ніби електричним ударом. У ванній хтось був. Або щось. Дуже близько, велике й темне. Воно скинулося й сіпнулося в мій бік. Я інстинктивно підняв руки, мимоволі видавши на подиху протяжливе «І-і-і!». І тільки за мить зрозумів, що це Вірин халат. Халат, надітий, власне, на Віру. Секунду тому вона стояла, схилившись над умивальником, а тепер повернулася до мене, затуляючись від світла.

– Вимкни! – вередливо сказала вона.

– Вірка? – у скронях застукало від пережитого переляку. – Чого ти в темряві?

– Вимкни, кажу! – вона підійшла до дверей і намацала вимикач, затуляючи очі долонею. Стало темно, але я вже встиг помітити це на її обличчі.

– Стривай... – я знову увімкнув світло.

– Гілю! Дурень! – вона відвернулася, прикрившись ліктем.

Я взяв її за плечі й спробував повернути до себе лицем, але Віра пручалася.

– Відчепись! Гілю, вимкни світло!

– У тебе кров!

Під носом засохла темна цівка, а тепер я помітив трохи крапель і на умивальнику.

– Вимкни! – і Вірунчик раптом штовхнула мене.

Чи то від несподіванки, чи то від того, скільки сили вона вклала в цей рух, але я відлетів до стіни, відчутно вдарившись спиною. Вірка відразу вимкнула світло.

– Здурів! Кров із носа – чого причепився? Де ти ходиш до ночі?!

Я підійшов до вмивальника й увімкнув світильник над дзеркалом.

Віра знову зіщулилася. Вона була якась скуйовджена. І... Я звернув увагу на погляд. Щось було не так із ним. Вірчині очі бігали туди-сюди. Я не розумів чому...

– Що ти тут робила?

– У туалет встала. З носа кров потекла, – Віра шморгнула носом і доторкнулася пальцем засохлої цівки. – Відійди, я вмиюся. Де ти шляєшся, Гілю?!

– Був у рейді, – знизав я плечима, пропускаючи її до раковини.

– Не бреш! Ти приїхав з рейду чортзна-коли – я ходила на твою біостанцію!

– Ходила?

– А що я повинна робити о дев'ятій вечора! Ваш Антон перевірів – всюдихід повернувся в табір о пів на сьому, – Віра швидко вмилася. – Подай рушник. То де ти був?

– На складах. Не має значення...

Я труснув головою, намагаючись повернути думку, що промайнула за секунду до її питань. Щось не так із її очима...

– На яких складах, Гілю?! Я дзвонила тобі разів шість...

– Було шумно, – механічно відповів я.

Очі... Щось про очі...

– Де шумно? – перейшла в атаку Віра. – На складах? Репетували вантажники?!

– Репетували...

«Так, братику, а-а-а-а!»

Я намагався спіймати ту думку, але вона вже вислизнула і мою голову заповнили геть інші спогади...

«Нехай розпочнеться бій!!!»

– Гілю! Ти з цією твоєю Ірмою був?!

– Так, – розсіяно кивнув я. – У рейді...

У людному коридорі Ірма знімає футболку, а я не можу відірвати очей... Очі... Щось не так з Віриними очима...

– У якому рейді, матері твоєї?! – Віра підвищила голос.

– Віро! – я взяв її за лице, розвертаючи до підсвіченого дзеркала. – Що ти зараз тут робила?

Я спіймав її – ту думку, що була вже вислизнула. І тепер, дивлячись у карі Вірчині очі, чітко бачив, що не помилився. Так само чітко побачив, як у них промайнув скороминущий переляк.

– Ти хворий?! – вона різко вирвалася й шморгнула носом. – Що роблять у туалеті?!

Вірині зіниці були величезні. Яскраве світло мало зменшити їх до розміру насінинки помідора. Але її зіниці були великі, як спілий агрус.

– Віро! Ти щось вживаєш?

Я знову наблизився до неї, узяв за лікоть, але Віра відразу вивільнилася відступаючи. І машинально встромила руку в кишеню халата.

– Що ти мелеш, Гілю?! Це тому що я питаю, з ким ти валандався?!

– Перестань дурниці молоти! Що в тебе в кишені?

Спробував встромити руку їй у кишеню, й вона штовхнула мене – цього разу по-справжньому сильно. Навіть не знав, що вона так може. Вірчине плечико вдарило мене в груди, і я впав на спину, встигнувши згрупуватися лише в останній момент. Підлога боляче гепнула мене в розпростерті передпліччя. А потилиця аж загула від зіткнення з пластиковою обшивкою душової кабіни.

– Ти дурень, Гілю! – ображено сказала Віра. – Я спатиму з Ельзою. І не приходь, я не хочу тебе бачити!

І вона грюкнула за собою дверима.

Уранці мені здалося, що «рукавичка» на руці потоншала. Принаймні точно не потовщала. Це трохи додало мені сил. Віра дулася й не хотіла розмовляти. Я, навпаки, намагався розворушити її запитаннями. Здавалося, так я зможу зрозуміти, виправдані мої нічні підозри чи ні. Може, вона чимось видасть себе. Але Вірка не мала винуватого вигляду, нічого неадекватного не робила. Я майже переконав себе, що мені здалося.

Чесно кажучи, того ранку мене по-справжньому хвилювало тільки моторошне подвійне дно нашої колонії. Наркотики інопланетного

походження, жорстокі бої ледь не до смерті, кошмарна екзекуція у виконанні дівчини, яка ще вчора мені видавалася чи не наймилішою на світі... Це все було немов частиною якогось дикого кровожерливого культу. І найпаскудніше, я не просто зазирнув у це дно, я доторкнувся до нього. Забруднив себе спершу співучастю в збиранні пилку, а потім...

Пам'ять безжалісно точно відтворила огидний хрускіт зламаної великогомілкової кістки. Мене пересмикнуло. Ні, я не буду співучасником цієї дикості! Я не просився в їхній клан наркоторговців і до того ж нічого не обіцяв. Не знаю, про що думають вони, а в мене є донька. Донька і діагноз, який їм навіть не снився. І я не стану ризикувати кар'єрою, бо вона – це єдине, що може забезпечити майбутнє моїй Ельзі. Не їхній смердючий пилок і тим більше не перемога Капібари в наступному бою!

Ось чому я зроблю те, що вирішив. Байдуже, як мене називатимуть після цього... Зараз або ніколи.

Старший офіцер контролю Вандлик улаштувала собі офіс у казармах роти внутрішньої безпеки – разом із підопічними. Хоча, за статусом, повинна була мати кабінет у штабі, поряд із комендантом. Багато хто думав, що вона навмисно намагається бути «ближче до народу», набиваючи собі ціну в очах підлеглих. Але тільки не самі хлопці, в яких правий рукав уніформи був пофарбований чорним (ознака внутрішньої безпеки). Для них авторитет Вандлик був незаперечний. І, мені здається, не без причини.

«Чорних рукавів», м'яко кажучи, цуралися, оскільки підтримання дисципліни й розслідування службових порушень теж було частиною їхніх завдань. Їхня казарма стояла на відшибі, коло самої стіни Контуру, немов підкреслюючи цей статус. Також тут довгою смугою вишикувалися вольєри з собаками, що їхній непривітний гавкіт лунав на добру половину табору.

Вандлик була на спортивному майданчику. Коли я побачив її, вона демонструвала черговій групі конкістадорів, наскільки смішні були їхні спроби атакувати її врукопаш. Певно, якщо сказати, що робила

вона це із задоволенням, – буде неточно: Вандлик робила це зі смаком. Ні її невисокий зріст, ні хлопчача вага їй геть не заважали. Вона була вдвічі швидша за кожного зі своїх громил. Зловивши момент, вона пірнула під руку вже досить захеканому конкістадорові і добряче тикнула його в сонячне сплетіння. Не давши чоловікові навіть зігнути ся, до хрускоту заламала бідоласі руку, змусивши утримувати рівновагу, балансуючи навшпиньки.

– Тварюки атакуватимуть вас лапами, хеліцерами, жалами, клішнями, рогами, зубами... А правило завжди одне – відійди з лінії атаки! – Вандлик картинно відпустила бідолашу, і той упав на землю. – А ви занадто закохані у ваші штурмові гвинтівки! Будете тупити, вам відкусять їх разом з руками!

Говорила вона красиво, вагомо, спокійно. Образно. У Вандлик був талант утовкмачувати підопічним нові навички безпосередньо в підкірку.

Мені випала нагода ближче познайомитися з нею на нещодавніх змаганнях зі стрільби. Участь брали тільки бойові частини. Я був присутній тоді лише тому, що такі правила: на будь-яких масових заходах у колонії повинен бути бодай один біолог, про всяк випадок. Вандлик помітила щось у моїх очах, коли я спостерігав за черговим бійцем, який виконував завдання. Стрільба лежачи, стрільба стоячи, з укриття й у русі. Колись, іще в армії, я пройшов посилену стрілецьку підготовку і не став снайпером у своєму підрозділі лише через те, що таких, як я, там виявилось забагато. Але моя любов до стрільби нікуди не ділася, і я з тугою відзначав грубі помилки деяких стрільців, думаючи, як здорово було б самому взяти участь.

– Хочеш постріляти? – несподівано спитала вона.

– Так точно, мем! Немає допуску.

– На старті повністю розібрана гвинтівка. Нова розробка, ти ще з таких не стріляв.

– Думаю, яюсь зберу...

– Я теж так думаю. Але в норматив із першого разу не вкладешся. І навіть якщо потім жодного разу не промажеш – про призове місце забудь.

Я з тону зрозумів, що це – своєрідне запрошення взяти участь, і широко всміхнувся.

– Чого стоїш, лейтенанте? – підкреслено за статутом Вандлик гаркнула: – На стартову позицію бігом руш!

Нова гвинтівка й справді відрізнялася від усього, з чим я звик мати справу. Досить швидко розібравшись із затвором, я застряг, намагаючись зрозуміти, як заклацнути корпус. Хтось викрикував геть безглузді підказки. Я подумки відраховував у голові дорогоцінні секунди – замість відведених п'ятнадцяти копирсався вже, мабуть, усі п'ятдесят. Але це не мало значення: за порадою Вандлик, я викинув із голови саму думку про перемогу й просто діставав задоволення. Нарешті клацнув штифт замка, і я підняв готову до бою гвинтівку.

Пам'ятаю, як зайняв позицію лежачи, нагадавши собі, що вже можна особливо не квапитися. Як змусив себе повільно вдихнути і видихнути, дозволяючи своєму тілу «розтектися навколо гвинтівки», як казав колись мій інструктор. Як плавно натиснув спуск... Гримнув постріл, і, як завжди, коли не видно, влучив ти чи ні, виникла думка, що промазав.

Зрештою, я бачу лише обрис мішені, а будь-яке відхилення вбік... Але я звично викинув усе це з голови, зосередившись на процесі стрільби. Треба просто повторити все точнісінько так само, як і вперше. Постріл! І ще раз – точно так само, до найдрібнішого руху. Постріл! І ще...

Пам'ятаю, перевіряючи мішені, Вандлик відшукала мене поглядом. Я чекав від неї якогось жесту, мовляв, непогано... А може, навпаки, що вона презирливо скривиться... Але вона просто уважно подивився на мене, а потім, підійшовши до офіцера з іншого рубежу, довго звірялася з його таблицею. Коли оголошували двадцятку найкращих, не приховую, у мені жевріло боязке сподівання опинитися хоча б у хвості. Але дива не сталося – те, скільки я копирсався, збираючи гвинтівку, поставило хрест навіть на двадцятці. Ну і добре.

А коли все закінчилося, Вандлик раптом підійшла до мене і з властивою їй прямолінійністю заявила:

– Ти знаєш, що показав найкращий результат?

– Тобто найкращий?

– Тобто найкращий зі стрільби. Байдуже, на якому ти місці в підсумку. Сподіваюся, й тобі теж. Але стріляєш ти чудово. Для біолога. Хочеш, приходь до мене на тренування. Із завтрашнього дня. Тобі сподобається.

Відтоді я вже місяць проводив у компанії Вандлик не менше трьох годин на тиждень, підвищуючи свої бойові навички разом з її персональними бультер'єрами – хлопцями з чорними рукавами.

Вона не балувала мене ніяким особливим ставленням, а я навряд чи був її найкращим учнем, але наше спілкування подобалося нам обом. Вона цінувала ту насолоду, з якою я тренувався. Я – її прямоту й уміння пояснити щось раз і назавжди. Якщо вже ти примудрився уникнути ушкоджень на тренуванні, надалі будеш застосовувати засвоєні прийоми, не замислюючись.

...Десантники мляво трюхикали по колу під спонукальні окрики мініатюрного офіцера контролю. Я наблизився до Вандлик, добираючи слова.

– У мене є інформація, – сказав я. – Неофіційна. Стосується безпеки.

Вандлик серйозно глянула на мене своїми блякло-блакитними очима.

– Ще двадцять кіл! – гаркнула вона підопічним. – У кого буде суха спина – штрафне чергування!

І старший офіцер контролю кивком запросила мене йти за нею.

Ми зупинилися в тіні будівлі. Вандлик дістала старомодну тютюнову сигарету й простягнула мені.

– Ні, дякую. Я не курю.

– Я теж стараюся не захоплюватися, – кивнула вона. – Статистичне прогнозування й таке інше... Але, знаєш, один мій знайомий усе життя промучився, намагаючись покинути, бо його індивідуальний прогноз з онкозахворювання був якийсь захмарний... А в результаті чистив гвинтівку й прострелив собі голову. Таке...

І вона закурила запропоновану мені сигарету сама.

– Що хотів? – спитала вона, випустивши хмару диму через ніздрі.

Раптом я зрозумів, що не готовий до розмови. Вона видалася мені настільки необхідною й однозначною, що я навіть не продумав, із чого почну. І тільки коли Вандлик спитала, будь-який початок став видаватися мені якимось огидним зведенням наклепу.

– Таке діло... – почав я. – Я випадково дізнався, що в колонії... відбуваються речі... небезпечні для всіх нас – так, мабуть...

– Ану, ближче до діла!

Я зітхнув і видав:

– Нелегальні бої на складах – чули про таке?
– Авжеж, – кивнула Вандлик, навіть не повівши бровою. – Там когось убили?

Її спокій мене заскочив.

– Н-ні начебто... Точно ні, але...

– Покалічили?

Я невпевнено кивнув.

– Мабуть.

Вона знизала плечима.

– Я знала, що рано чи пізно вони дограються. Але це їхні проблеми. За порушення статуту Корпус викидає до бісової мами без компенсацій.

Я зам'явся. Треба було розказати їй про пилок. Але притому примудритися не назвати імені Ірми. Хай я й прийшов із доповіддю до офіцера контролю, ставати зрадником я точно не збирався. Хоч тієї миті почувався саме так.

– Вони вживають якусь гидоту, – нарешті сказав я.

– Наркоту?

– Думаю, так...

Обличчя Вандлик стало стурбованим.

– Що-небудь важке? Синтетика?

– Як я зрозумів, це щось місцеве. Схоже на чорний порошок.

– Пилок, – кивнула вона й утратила інтерес. – Органічний стимулятор. У них там ціла мінірелігія з цього приводу.

Примружившись, Вандлик із задоволенням затягнулася. Я чекав, що вона щось скаже, але старший офіцер контролю була цілком поглинута курінням.

– Іще щось? – спитала вона, помітивши мій погляд.

– Ну... Цього мало?

– Якраз, я б сказала. Вистачає, щоб хлопцям було де спустити пару. Конкістадорові обов'язково потрібен свій шматочок свободи. Свободи від статуту й командирів, я маю на увазі.

– Ви жартуєте! – вирвалося в мене.

– Аж ніяк не жартую, – незворушно відповіла Вандлик.

– Просто... Наркотики й нелегальні бої... Я думав, що прямий обов'язок офіцера контролю...

Вона перебила:

– Прямий обов’язок офіцера контролю, Гілелю, забезпечити успіх місії. Якщо для цього треба заборонити наркотики – значить заборонити. Але якщо пилок може допомогти виконувати завдання, будь упевнений, я налагоджу тут безперебійне виробництво.

– Не знав, що ви філософ...

– Я, лейтенанте, практик. В одній місії в нашому підрозділі був хлопець. Ботан такий... Мухи не скривдить. Якийсь важливий фахівець із чогось там... Рядовий першого класу. Якимсь він посеред плацу зняв свою гвинтівку й став розстрілювати всіх підряд. Я тоді ще була звичайним лейтенантом внутрішньої безпеки. Саме стояла в шерензі... І він убив одного хлопця поруч зі мною. І ще купу людей. А потім хтось застрелив його... Ото так... А знаєш, чому він так зробив? Його задовбали. У них був якийсь конфлікт із командиром, і той вирішив відігратися на ботанові, доводячи його до істерики дріб’язковими причіпками. Якби таке сталося в нас, хлопець пішов би на склади, закинувся б порошком, виграв сотню на тоталізаторі й подумки показав командирові «фак»! – Вандлик розпалилася, вона жваво жестикулювала, затиснувши в зубах сигарету. – Розумієш? Відчув себе вільним і нікому не підвладним – дивишся, і в людини не пригнічений, а піднесений настрій! Але в тій місії нічого такого не було. Ботан терпів приниження десь із пів року, а потім у нього зірвало дах.

– Я зрозумів... – дещо розгублено сказав я. – Дозвольте ще запитання.

– Валяй.

– А комендант у курсі?

Вона з цікавістю подивилася на мене.

– А ти ще той фрукт! Але мені це подобається. Мало кому є діло, ти знаєш! Відповідь: так, комендант у курсі всього, що його стосується. І не в курсі того, що не стосується. Ще є питання?

В останніх словах пролунала погроза, і я подумав, що на рожен краще не перти.

– Немає, мем!

– От і молодець. І якщо дізнаєшся, що хтось збуває щось важке – одразу свисти. Це реальна загроза місії. А пилок або зілля...

– У нас і зілля є?

Вандлик гикнула. Схоже, вона навмисно провокувала мене.

– Не очікував від служби безпеки... – обережно сказав я. – У хорошому сенсі.

– За це нам і платять. А просто для охорони в нас є собаки і штурмовики.

Вандлик по-чоловічому простягнула мені руку. Її рукостискання було, на диво, міцне.

– Не хочеш до нас перевестися?

– У «рукави»? – здивувався я. – Тобто в службу...

– У «рукави», у «рукави», – Вандлик усміхнулася. – Ти кмітливий хлопець. І свій біолог нам теж не завадить.

– Я подумаю, – пообіцяв я.

Ми попрощалися, і я поплентався на біостанцію, почувуючись збентеженим.

Ще здалеку помітив, що всі наші юрмилися зовні, обступивши трансформаторну будку. Антон, стиха лаючись, порпався всередині. Я став за спинами інших і мовчки спостерігав, щосили намагаючись не дозволити одному здогаду сформуватися в повноцінну думку. Я відмахувався від нього, як від настирливої осінньої мухи, подумки повторюючи слово «маячня». Але за хвилину Антон обернувся до нас, і здогад став реальністю: він гидливо простягав нам двох щойно витягнутих з надр трансформатора дохлих женців.

– Дивно, – тихо сказав Аба і пішов усередину, ніяк не розвинувши цієї думки.

Антон кинув женців на траву. Повернувшись, він клацнув рубильником, і трансформатор тихо загудів, повертаючись до життя.

– Наступного разу згорить, – пробурмотів він, ні до кого не звертаючись.

– Не каркай, – сказала Ірма й теж пішла всередину.

Зачинивши дверцята трансформаторної будки, Антон знудьговано подивився на мене. Він нічого не промовив, але його погляд був красномовніший за будь-яке «я ж казав».

День виявився задовгим і дивним. Я часто розтирав руку і весь час думав про Ірму. Вона поводитися так, ніби нічого й не було, усміхалася, блискаючи своїми ямочками на щоках, і все таке. А я раз у раз повертався думками то до тієї моторошної екзекуції над бідним

бійцем, то до того, як Ірма безцеремонно перевдягається у всіх на очах. Ця комбінація сексуальності й жорстокості не вкладалася в голову й постійно тривожила мене. Ірма була суцільною суперечністю. З одного боку – торгувати наркотою... Стимуляторами, як каже Вандлик... А з іншого – влаштувати, що вже там, колосальний експеримент щодо впливу пилку на людину! На ці дослідження, мабуть, і справді слід подивитися. Я не кажу, звісно, про те, щоб скуштувати пилку... Принаймні без повноцінного лабораторного аналізу... Я знову потер кисть. Схоже, тепер я роблю це завжди, коли думаю про пилку. Ні, хлопче, не будемо квапитися. Я ще не забув Окамуру, який блював якимось чорним лайном.

До речі, про Окамуру. Закінчивши роботу, я відразу ж пішов до нього.

На другому поверсі казарми було ідеально чисто. Коридор залитий рівномірним холодним світлом. Двері Окамури виявилися останніми. Я постукав. Було тихо. Я знову постукав і приклав вухо до дверей. Ні кроків, ні якихось інших звуків.

– Хто? – раптом пролунало просто під дверима, і я здригнувся.

Голос був слабкий і тихий. Так ніби його власник знайшов у собі сили відповісти між блювотними позивами і поспішає знову залишитися сам на сам з унітазом.

– Це Гіль. Лейтенант, який їздив учора з вами, – я відійшов на крок, щоб він міг бачити мене у вічко. – Хотів спитати, як ти.

– Хріново... Організм не приймає.

Я думав, він відчинить, але – ні. Продовжувати розмову капрал теж не збирався.

– Може, тобі треба в госпіталь?

– Не треба... – відповів він, і було зрозуміло, що кожне слово дається йому страшенно важко. – Ірма сказала, мине...

– Ти цей... Не спи там...

– Я в курсі...

– Дзвони, якщо що, добре?

– Так. Дякую.

Я ще трішки постояв, очікуючи, що, може, почую якісь звуки. Хоча б як він відходить від дверей. Але було тихо. Потупцявши ще трохи, я пішов.

Кошмар стався вранці наступного дня.

Було близько восьмої. Здається, я просто стояв посеред кухні й усоте розтирав пальці, переконуючи себе, що все мине. Хоча насправді того ранку «рукавичка» на кисті стала відчутно довшою. Тепер вона рівним шаром покривала все зап'ястя. Віра сиділа, уткнувшись носом у чашку. Ми майже не розмовляли другий день. Теревенило радіо. Я навіть пам'ятаю, що того ранку дикторка зачитувала прогноз позаштатних ситуацій і обіцяла якісь там смішні частки відсотка з розрахунку на жителя колонії... І тут пролунали постріли. Настільки несподівано, що я не повірив своїм вухам.

Я завмер, прислухаючись. Тиша... Навіть устиг подумати, що здалося... Аж ось – знову. Звук був упізнаваний і чіткий. Постріл – і відразу другий! І знову – постріл! І відразу ще один! Ще! Ще! Тепер ані найменших сумнівів – стріляють, і дуже близько! І зовсім не на стрільбищі, до якого добрий кілометр, і точно не за Контуром. Стріляють зовсім поруч. Ось знову! Я почав узуватися.

– Що це? – злякано спитала Віра.

Наступної миті повітря розірвав короткий басовитий звук вибуху.

– О Господи... – вирвалося в мене.

На ходу застібаючи пояс із кобурою, кинувся до дверей.

– Гілю! – позвала мене Віра й додала, коли я обернувся вже у дверях: – Обережно!

Я прочитав це слово за рухом її губ, бо воно майже повністю потонуло у звуці ще одного потужного вибуху.

– Замкни двері! – крикнув я.

У своїй кімнаті заплакала Ельза.

Я мчав до центру табору. Дуже скоро став помічати інших людей, які теж бігли на звук. І всі у напрямку плацу. Аж ось трохи попереду праворуч побачив Ірму.

– Що там сталося? – запитав я, наздогнавши її.

– Якесь лайно!

Залишалось ще метрів сто, але вже було видно, що Ірма мала рацію. На плацу лежали трупи. Багато – розкидані по бетону серед кривавих розводів. Окремо від інших тіл темніло щось невелике. Мені здалося, чиясь нога.

– Що ж тут сталося?.. – пробурмотів я.

Навколо швидко зібралася юрба. Нам з Ірмою довелося проштовхуватися. Якись офіцери вже взялися відтісняти натовп, поспіхом виставляючи оточення довкола місця події.

– Хто стріляв? – голосно запитала Ірма, ні до кого не звертаючись.

– Той хлопець, – відповів хтось, показавши в бік самотнього тіла, що лежало на самому краю плацу, немов купа одягу. – Почав смалити по всіх без розбору. Дві гранати кинув. Потім його пристрелили.

Ірма стрімко пішла крізь юрбу, спритно розштовхуючи людей ліктями. Я ледве встигав за нею. Ми обійшли плац по периметру і нарешті зупинилися, зазираючи через плечі хлопців з оточення. Бігали санітари, на ноші вантажили поранених. Стрілець тепер був зовсім недалеко від нас. Він був іще живий – над ним метушилися медики. Хтось відкинув убік його наплічник і став зрізати одяг. Відкрили валізку з дефібрилятором. «Руки! Розряд!» Черевики на хлопцеві сіпнулися. Пролунало тихе: «Марно». Новий розряд...

– Агов!

Я обернувся. Ірма показала мені очима на наплічник стрільця, що лежав поряд.

– Бачиш?

Але я не розумів, на що вона показує. Тоді Ірма присіла, обперлася руками об бетон і підтягла наплічник за розрізану лямку. І тут я побачив.

Поряд з емблемою Корпусу й написом «Біорота» на наплічникові виднілася іменна латка з єдиним словом.

«ОКАМУРА»

Я подивився на Ірму. Але вона мотнула головою, ніби кажучи: «Не тут!». Й одразу підвелася, пірнаючи в юрбу. Щойно ми опинилися за спинами конкістадорів, я схопив її за лікоть.

– Ірмо... – у голові вертілося тільки одне запитання. І відповідь мені не була потрібна, бо я й так знав. – Це через пилочок?

– Що ти мелеш! – вона витріщилася на мене здивовано чи й навіть обурено.

– А що тоді?! Позавчора він блював так, ніби вугілля нажерся. А сьогодні з'їхав із глузду!

– Досить нести маячню! Краще допоможи мені: у капрала в кімнаті повно порошку, і якщо його знайдуть...

– Та байдуже, Ірмо! Плював я на твій пилок і на Нобелівську премію теж! Скількох людей ви встигли підсадити на це?

– Що?!

– Скільки людей у таборі скуштували пилок? Давно ти продаєш цю гидоту?

– Яка різниця! Я кажу тобі про інше!

– А я – про це! Минулої ночі моя Віра дивно поводитися. І якщо я дізнаюся, що вона теж...

– То що? – Ірма виклично і з холодним презирством подивилася на мене. – Я думала, ти вчений! А ти не здатен просто подумати логічно! Якби від пилку люди стріляли одне в одного, то одна половина табору вже застрелила б другу, бо я, лейтенанте, продаю пів кіло на тиждень!

– Пів кіло на тиждень? Пів кіло на тиждень невідомої речовини біологічного походження на чужій планеті? Знаєш, хто ти?! Ти – божевільна!

– Послухай мене... – Ірма наблизилася, але я відсахнувся, як від заразної.

– Ви чокнуті! Ти, цей прибацаний Окамура й той товстун Алекс, який калічив людину, щоб більше на ній заробляти! Ви – ідіоти, що не розуміють, куди потрапили!

Вона спалахнула на цих словах і стиснула губи. А я просто повернувся й побіг додому.

Віри й Ельзи вже не було. Спочатку я хотів подзвонити Вірі, але передумав. Однаково не зізнається. І побіг у ванну – чомусь подумав, що знайду пилок саме там. Навіть здалося, що бачив пакетик на полиці поміж Віриних кремів. Але у ванній нічого такого не виявилось... Халат! Звісно ж... Він висів у нашій спальні. Я побіг туди й ретельно обшукав кишені. Порожньо.

Халат пахнув Вірою... Такою рідною Вірою, неймовірно дорогою мені й близькою, попри все...

Добре, а якщо це не пилок, а щось інше. Наприклад, кокс – хай навіть звичайний земний кокс – де він може бути? Не пішла ж вона на

курси з пакетиком наркоти в кишені! Потрібно шукати вдома.

Трюмо, її куртка, джинси в шафі, сумочка... Я навіть заліз під матрац – нічого. Може, мені й справді здалася. Вона просто була у ванній. Хотіла спати, світло било в очі... Але її зіниці – вони були ненормально розширені. Хіба ні? А сила, з якою вона мене штовхнула! Хоч, може, я просто оступився... Знову повернувся у ванну, прокручуючи багато разів те, що сталося вночі. Кров... У неї з носа текла кров... Знову відчинивши дверцята шафки, я задумливо оглядав Вірину полицю. Ніхріна! Нічого такого, у чому можна тримати порошок, не кажучи вже про пакетики з пилком... Парфуми, крем для рук, зубна нитка, назальний спрей... До речі, кров могла текти саме через спрей – він досить сильно сушить слизову оболонку. Ця думка знову змусила засумніватися у моїх підозрах. Що я знаю про пилки? Чому вирішив, що Віра сидить на ньому? Мабуть, треба було подивитися Ірміні дослідження, щоб хоч щось розуміти. Адже я навіть не уявляю, який механізм його впливу. І, чесно кажучи, чи є взагалі наркотичний ефект і який він – я теж не знаю. Вочевидь, є ефект допінгу – це так. І ще пилки ніби підсилює регенерацію... Це якщо Ірма не бреше.

Я раптом зрозумів, що повинен перевірити це – чи бреше Ірма. Або, може, не бреше, а просто перебільшує цілющі властивості. Я відразу машинально потер замімілу кисть. Ні, про це поки що не йдеться. Мені просто потрібно зрозуміти, з чим ми маємо справу. Якщо вже хлопець, який сидить на пилку, перестріляв купу народу, а ще я підозрюю в його вживанні власну дружину, мені просто необхідно дізнатися про цю гидоту все, що можна!

Алекс вів мене по незнайомому коридору. Попереду лунали рівномірні гучні удари, але я не міг зрозуміти, що це за звук.

– Кажуть, Окамуру завалив його ж сусід по кімнаті, – сказав Алекс. – Джойс чи як там його. Прикинь? Завалити чувака, з яким ви ділили кімнату, у той момент, коли він розстрілює твій взвод... Капець, який трешак!

Звук ударів тепер був набагато ближчий. Алекс не звертав на нього уваги.

– А що Капібара – уже встає? – запитав я.

– Встає?! Та ти охрінієш, коли побачиш!
– То Ірма не помилилася у своїх прогнозах?
– А коли вона помилялася! До речі, де вона?
– В Окамури в кімнаті повно пилку – Ірма хоче забрати його, поки там не з'явилися хлопці з безпеки.

– Ясно. Капібар-р-ра!

Удари припинилися. У коридор визирнув гладіатор. Його майка була мокра від поту, і він стояв на своїх ногах, ніби позавчора й не було ніякої екзакуції.

– Тренування на п'ятий день, – басом прогукнув Алекс. – Забув?

– Так я просто розминаюся, – буркнув той.

Ми ввійшли в порожню кімнату, посеред якої висіла на ланцюгах величезна боксерська груша. Капібара став методично обробляти її кулаками, вибиваючи той самий гучний звук. Удари були такі, що ланцюги жалібно дзенькали, і я справді злякався, що вони можуть не витримати.

– Прийшов спитати, як ти почуваєшся, – сказав я.

Він вдав, що не чує, і люто колошматив мішок далі.

– Його Ірма послала, – пояснив Алекс.

– Турбується? А коли ноги мені ламала, не турбувалася. Скажена сучка, – Капібара перестав боксувати й сплюнув на підлогу. – Але справу свою знає, питань нема. Я в такій формі ніколи не був!

І він шваркнув мішок так, що із кріплень на стелі посипався пісок.

– Легше, – гаркнув Алекс.

– А біль? – запитав я. – Минув?

– Яке там «минув»! Наче поїзд переїхав. Просто він став інший.

– Інший?

– Ну... Я його ніби й відчуваю... Але мені не боляче. Тобто боляче, але терпіти легко. Не знаю, як пояснити. Я відчуваю, що все страшенно болить, але це не напружує.

Капібара взяв у кутку так звану «валізу» – шкіряну подушку для відпрацьовування ударів ногами.

– Потримаєш?

Узявшись за ручки, я приклав її до стегна і широко розставив ноги.

– Валяй.

– Стрѳомна ідея, – встиг сказати Алекс, але Капібара, коротко видихнувши, уже завдав швидкого миттєвого удару.

Я відлетів до стіни, як кегля. І, хоч як намагався утриматися, гепнувся на підлогу. Немов із-під мене вибили ґрунт. Капібара засміявся. Алекс кинувся мене піднімати.

– У тебе дах потік?! – гаркнув він на гладіатора. – Він же не на пилку!

– В натурі? – Капібара відразу перестав сміятися. – Вибач, брате. Я думав, раз ти з Ірмою...

– Та все нормально...

Я підвівся. Нога зааніміла, а ще я добряче приклався плечем, коли падав.

– Ти ідейний, як Алекс? – спитав Капібара. – Чи шкода двадцятки на дозу?

– А Алекс – ідейний?

– Він бабусі пообіцяв, – вищирився гладіатор.

– Матері, – понуро поправив його Алекс.

– Матуся не побачить, Духовко, ти ж в іншій галактиці!

– Я пообіцяв це на її могилі, – серйозно сказав він.

– Вибач, – Капібара насупився. – У тебе хтось помер від наркоти?

– Ні, – Алекс понуро всміхнувся. – Обдовбаний, я вирішив посадити галактичний лінкор на планету земного типу.

– Туди ж твою, ні! – Капібара посміхався з сумішшю захвату й недовіри в очах.

– Я дуже нефіговий пілот, брате.

– Лінкор би нахрін розвалився!

– Найобразливіше, що не розвалився. За іншої ситуації мені, може, й орден за таке б дали...

– Підозрюю, що в реальності – не дали... – вирвалося в мене.

– Я саджав його, брате, «на слабо». Конкретно під хімією. Із трьома сотнями людей на борту.

Капібара присвиснув. Я мимоволі гмикнув.

– Суд тривав два роки. Могли посадити. Мама дістала інфаркт. Зрештою пілот першого класу, капітан Алекс Пай, став сержантом служби забезпечення. І більше ніякої наркоти. Ніколи.

Ми обидва мовчали, не знаючи, що сказати. Нарешті Капібара розгублено буркнув щось типу «Взагалі, пилочок не зовсім наркота».

– Ну, звісно ж! – з фальшивим запалом вигукнув Алекс. – Гомеопатія, матері її в порібрину! Вітамінки, що роблять з людей франкенштейнів! Тобі, до речі, пора вжити.

Капібара подивився на годинник. Кивнувши, він витяг з кишені назальний спрей, струснув, устроїв кінчик собі в ніздрю й стиснув пластикові стінки флакона – «свитсь – ш-ш-ш». Шморгнувши носом, гладіатор простягнув спрей мені:

Я спершу і не зрозумів.

– Спрей для носа?

– Жартуєш, це не спрей. Одне натискання – одна доза. Дуже зручно. Чи ти теж матері обіцяв?

Деякий час я мовчки дивився на простягнений флакон, поки якась думка мляво пливла до поверхні з глибин моєї підсвідомості...

Дуже зручно: одне натискання – одна доза...

Назальний спрей сушить слизову оболонку... Отже, кров могла текти через спрей?

Жартуєш, це не спрей...

Я глянув на Капібару, в його очах досі світилося глузливе запитання: «Чи ти теж матері обіцяв?».

– Вірунчик... – сказав я йому.

– Що?

Але я вже підхопився й кинувся до виходу.

...У ванній, відчинивши шафку, якийсь час я просто дивився. Назальний спрей стояв на найвиднішому місці – скраю, як щось, чим часто користуються... Повільно, неначе це була бомба, я взяв флакон і відкрутив кришку. Поки біг сюди, мені майже вдалося переконати себе, що це просто спрей. Пригадується, останнім часом Віра шморгала носом. Та й не схожа вона ні на яких франкенштейнів! І все ж я відтягував цей момент. А потім різко стиснув пластикові стінки.

«Свитсь – ш-ш-ш» – замість аерозолю, в повітря піднялася густа хмара чорного пилку.

– От гидота!

Я відразу схопив телефон, щоб набрати Вірку. Потім передумав – що я скажу? Накричу? Спитаю, навіщо вона це робить? Де бере? Ні, з Вірою ми поговоримо пізніше. Зараз я подзвоню не їй.

Через кілька довгих гудків Ірма взяла слухавку.

– Алло!

– Ірмо, жарти скінчилися! Я знайшов у Віри пилок! Розумієш чи ні?! Мені байдуже, що ти думаєш з цього приводу! Але я хочу знати про цю гидоту все! Що це, які ефекти можуть бути, хто конкретно вживає, як довго – усе!

– Пилок ні до чого, – перебила Ірма. – Я знайшла причину, через яку він це зробив.

– Що? – не зрозумів я. – Що й хто зробив?

– Капрал. Я знайшла причину, через яку він це зробив.

Я помовчав, переварюючи.

– І що ж за причина?

– Точно не пилок. Ти повинен сам побачити. У його кімнаті. Швидше! – і, перш ніж від'єднатися, додала: – Бо все набагато гірше.

9

На моє щастя, у коридорі нікого не було. Я тихо постукав у двері Окамури. Тиша. Хотів постукати ще раз, але додумався дістати телефон і набрати Ірмин номер.

– Це ти там? – уривчасто спитала вона.

– Так, за дверима.

– А хтось є в коридорі?

– Нікого.

Двері відразу відчинилися, й Ірма затигла мене всередину. В обличчя ударив сильний застоюний сморід. Такий сильний, що довелося стримувати блювотний позив. Смерділо лайном. Кімната – невелика, прямокутна, із двома ліжками – була буквально завалена якимись пакетами, банановими шкірками, обгортками і різним мотлохом. У кутку, біля ліжка, валялася купа одягу, і я підозрював, що смердить саме вона. Але перевіряти не збирався. Стояв і, відкривши рота, дивився на величезний темний предмет на стіні. Його форма і структура стінок не залишали ані найменшого сумніву. І хоча я бачив те, що бачив, однак не зміг не поцікавитися:

– Ірмо... Що це за штука?

На стіні, від стелі й аж до підлоги, висів величезний кокон. Він був розірваний, ніби з нього щойно виліз гігантський шовкопряд,

і нерівні краї понуро звисали шматтям павутини.

– Думаю, він вилупився звідси сьогодні вранці, – сказала Ірма. – Або вночі.

– Хто «він»?! – очманіло запитав я.

– Капрал, більше нікому. Якби це був хтось іще, то навряд чи Окамура спокійно пішов би на шикування, не?

– Стривай... Що ти зараз сказала? Що капрал вилупився з кокона?

Ви, мабуть, теж помічали, що найбільше недовіри й навіть обурення можуть викликати саме ті припущення, про які ви й так знаєте, що це правда.

– Глянь сюди, – Ірма відкрила холодильник. – По ходу, у нього був неслабенький свин...

– Неслабенький хто?

– Неслабенький «що» – свин. Голод.

Холодильник був забитий порожніми консервними банками, упаковками від соків і молока, зім'ятим одноразовим посудом, недогризками яблук тощо.

Розгардіяш у кімнаті, очевидно, був продовженням цього ж таки бенкету.

– Отже, якби це була тварина, – продовжувала Ірма, – вона б навряд чи зуміла правильно розпакувати сухпайки й зачинити за собою холодильник.

– Що тут відбувалося? – вичавив я із себе, мимоволі глянувши на купу одягу, що смерділа лайном.

– Я б сказала, він з'їв усе, що зміг знайти.

– А потім обгорнувся коконом чи як?!

– Або навпаки: виліз із кокона й накинувся на їжу. Але це точно не можна називати словами «під кайфом» і «обнюхався гидотою».

– І що будемо робити?

– Линяти звідси, – упевнено сказала вона й відразу сунула мені купу пакетиків із чорним пилком. – Порозсовуй по кишнях. Я зріжу кокон.

– Ірмо, перестань! Ідеться про те, оголошувати тривогу просто зараз на загальному каналі чи спершу піти до коменданта.

– Ти справді не доганяєш? Вони знайдуть це, – вона кивнула на кокон, – і стануть розбиратися, де капрал міг щось підчепити. Першим ділом зроблять трекінг останнього рейду. Побачать пункт призначення.

Знайдуть квітку. Квітку, до якої я їздила раз на тиждень і не внесла до жодного реєстру. Шариш чи не?

– Розумію, аякже! Розкриється таємниця вашого довбаного порошку, і твої мрії про Нобелівську премію...

– Ти ні фіга не в'їжджаєш! – уперше в житті Ірма кричала на мене. – Мене відправлять під трибунал – ось що буде! Чи ти думаєш, хтось буде жаліти дезертира?!

І вона тицьнула мені під ніс зап'ястя з незнімним браслетом.

Ірміні губи були стиснуті в тонку білу смужку, а вологі від сліз очі метали люті блискавиці. Так, тут її правда. Трекінг учорашнього маршруту виведе їх і на квітку, і на склад. Історія з порошком спливе ментально...

– І що ти пропонуєш?

– Я ж сказала. Зріжемо кокон – і нас тут ніколи не було.

– Ірмо, ми в іншій галактиці. І тут коїться щось погане. А в мене ж – донька, і її безпека...

– А від кого, ти думаєш, буде залежати безпека, коли ти повідомиш коменданта? Від біоконтролю, звичайно! Але мене вже заарештують. І, виходить, давати раду цьому ти будеш сам! Ось тобі й безпека! Або – ми можемо робити все разом без усіляких офіційних наказів. А повідомимо, коли в усьому розберемося. Що зміниться, крім того, що мене не посадять?

Ми мовчали, напевно, з пів хвилини. Я дивився в її великі очі, сповнені якогось дикого, майже тваринного розпачу. А потім підійшов до кокона, виймаючи ніж.

– Краще поквартитися, поки не прийшов його сусід, – сказав я, відокремлюючи краї кокона від стінки. – Як ти, до речі, примудрилася відімкнути двері?

– У мене була бурхлива молодість, – відмахнулася Ірма й кинулася допомагати.

За десять хвилин кокон був розрізаний на частини й складений на підлозі. Ірма взяла напівпорожнє відро для сміття, утрамбувала туди шматки сплетеного з павутини сірого покривала, потім зав'язала сміттевий пакет і сунула його за пазуху.

– Ходімо! – сказала вона тихо і, визирнувши в коридор, вийшла перша.

Уже внизу, на виході з казарми, ми зіштовхнулися з Вандлик. Жінка-полковник із вицвілими очима. Я помітив її, тільки коли вона окликнула мене.

– лейтенанте, що ви тут робите?

Мені здалося, полковник вклала у свій тон стільки підозрілості, скільки могла. «Параноїк, що працює за фахом» – так про неї говорили позаочі.

– Ми заходили до сусіда того хлопця, який улаштував сьогодні бійню, – я гарячково згадував слова Алекса, сподіваючись, що правильно запам'ятав прізвище. – Джойс. Він із біороти, ми частенько спілкувалися. Уранці, як ви знаєте, йому довелося застрелити сусіда по кімнаті... Нам хотілося якось підтримати хлопця. Але його немає вдома.

– Кімната зачинена? – Вандлик пронизувала мене своїми зіницями кольору вигорілих джинсів, і від цього погляду хотілося зізнатися в усьому.

– Так, полковнику. Ми стукали, але ніхто не відчинив.

Дуже хотілося, щоб Ірма теж підключилася до розмови, але вона мовчала.

– Ясна річ, – кивнула Вандлик. – Він якраз зараз свідчить. А ви кожного рядового біороти так добре знаєте?

Ірма нарешті заговорила, і її голос, на відміну від мого, звучав спокійно й упевнено:

– Він часто бував у рейдах, якими я керувала. Зібраний боєць із гострим розумом...

– Мені здається, капітане, я до вас не зверталася, – несподівано холодно увірвала її Вандлик. – Але дякую за інформацію. Вільні обое!

Ірма витримала її крижаний погляд якщо не з викликом, то спокійно, не відводячи очей, демонстративно віддала честь, і ми поспішили вниз по сходах. А я все ще не вірив, що нас отак відпустять, і чекав, що офіцер контролю нас окликне... Через кілька кроків не витримав і озирнувся сам.

Вандлик дивилася просто на мене. Немов чекала, що обернуся саме я, а не Ірма. Спіймавши мій погляд, вона підняла руку як людина, яка згадала щось важливе.

– лейтенанте... Зайдіть через годинку. Є розмова.

Того дня я пішов «на розмову» до Вандлик з налитими свинцем ногами і по вінця сповнений лихих передчуттів. Доріжка до входу в будівлю роти внутрішньої безпеки неначе спеціально була прокладена повз вольєри з собаками. Побачивши мене, вони заходилися валувати, хрипіти й кидатися на металеву загорожу так, ніби їх зазвичай годували людьми. До того ж – біологами. Усе це не додавало мені бадьорості.

«Чорні рукави», які товклися біля входу, розступилися, пропускаючи мене всередину. Мало хто заходив до них за власною волею. Я переступив поріг. Звичайні, саме напроти входу, двері з напівпрозорого пластику прикрашав лаконічний напис «ВАНДЛИК». Я постукав.

– Так!

Її й так невелика фігура здавалася зовсім дитячою у величезному кріслі і була майже невидима в тумані їдкого диму сигарет. Я мимоволі зморщив носа, побачивши сизу пелену, що переливалася в повітрі, як велика неповоротка хмара.

– Сідай, – коротко сказала вона.

Я сів. Дим трохи щипав очі. Якийсь час я вивчав носики власних черевиків, тому що Вандлик мовчала. Потім нарешті почала:

– Це неофіційна розмова, Гіллелю. Просто я довіряю тобі. А ти можеш мені допомогти.

– Звісно, полковнику, мем, – сказав я наголошено офіційно. – Що потрібно?

– Щодо цього хлопця... – Вандлик подивилася на екран свого планшета. – Капрала Окамури... Якого біса вам потрібно було в його кімнаті?

Вона запитала це просто й у лоб. Так ніби годину тому не ставила це ж запитання на сходах казарми.

– Я вже казав вам – ми заходили до його сусіда Джойса...

– Так-так... До надійного малого, який часто виїжджав з вами в рейди... – вона знову встромила носа в планшет. – Якщо бути точними, «надійний малий» їздив у рейд біоконтролю один раз. Два місяці тому.

І вона подивилася на мене з недоброю посмішкою.

– Не знаю, що у вас за дані, полковнику...

– Дані виїзду за межі табору. Їх ведуть мої хлопці з внутрішньої безпеки, – вона сказала це різко, а через сигарету вийшло ще й крізь зуби. – І, до речі, капітана Ірми Сальват'єрро, яка так цінує кмітливих хлопців, у тому рейді якраз не було! Тепер відповідай мені, Гіллелю, – якого чорта вам треба було в кімнаті Окамури?!

Я намагався дивитися на свої черевики, щоб не перетнутися з нею поглядом.

– Мені нема чого додати... Хотіли підтримати Джойса й усе... А що стосується рейду, то це не мої слова. І неправильно буде, якщо я почну їх коментувати.

– І це добре, лейтенанте! – з армійським запалом і зовсім по чоловічому гаркнула Вандлик. А потім знову звірилася з планшетом і продовжила вже спокійно. – Але тоді прокоментуй-но це... За неймовірним збігом, саме Окамура, а не його сусід, був із вами в рейді не далі, як позавчора. А сьогодні той самий Окамура перестріляв половину своєї роти. Чи це не збіг?

Я стенув плечима. І не тому, що не знав, що сказати. Просто моє серце стугоніло так, що, мабуть, якби я відкрив рота, то вийшов би або гавкіт, або плач. Треба хоча б трохи заспокоїти дихання...

– Просто розкажи мені про позавчорашній рейд, – м'яко мовила Вандлик. – Ти навіть не був там старшим, Гіллелю! Що тобі втрачати! Розкажи докладно, як усе було. По хвилинах. Навіть якщо щось здається тобі не дуже важливим.

– Ми їздили по зразки... – почав я невпевнено.

– По які?

– Ну... Смертожук... Це важливо?

– Просто, щоб уявляти собі ситуацію... Чому відразу два біологи, але тільки один солдат?

Її запитання мене заскочило. До того ж це було запитання «в десятку» – у справжній рейд по зразки зазвичай їде один біолог і щонайменше шестеро стрільців із біороти. Але Ірмі не потрібні були зайві очі.

– Не я планував рейд, мем... – відповів я. – Але, можливо, щоб не привертати зайвої уваги – ці смертожуки досить розумні...

Вандлик кивнула, неспішно струсила попіл, а потім знову звірилася з планшетом.

– А тут написано «ввезено інопланетних істот – нуль».

– Так... Нічого не вийшло. Кажу ж – дуже хитрі створіння, – на моєму чолі виступив піт, і я задумався, чи це помітно.

– А в самому рейді не відбувалося нічого... незвичайного?

– Абсолютно.

– Може, щось таке, що потенційно може вплинути на поведінку людини...

– Запевняю вас. Звичайний рейд.

– Ніхто не кусав цього Окамуру? Не плював у нього отрутою? Що там іще буває...

– Нічого такого, мем.

– Добре. І ти не побачив у його поведінці нічого дивного?

– Ні. Чесно кажучи, ми лише позавчора познайомилися.

– Зрозуміло... А його сусіда ти добре знав? Як там його... – Вандлик знову пошукала прізвище в планшеті.

– Джойс, – підказав я.

– Ось! – не розтискаючи зубів, вона випустила дим куточком рота. Я невизначено знизав плечима.

– Ми спілкувалися. Він веселий хлопчина.

– І ти вирішив подивитися, як він там, – продовжила Вандлик. – Тому що пережити таке, як сьогодні вранці...

– І не кажіть, – кивнув я, усіяко підкреслюючи свою згоду. – Бідолашний Джойс.

– Бідолашний Джойс, – погодилася вона. – Ум-гу...

Вона знову затяглася, випустила кілька красивих рівних кілець і якийсь час милувалася, як вони тануть у повітрі. Потім раптом рішуче встала з-за столу, обійшла його й сіла на стільницю, дивлячись тепер на мене згори вниз.

– Тоді тобі буде цікаво дізнатися, що його прізвище не Джойс, а Дженкінс.

Я остовпів.

– Не дуже велика різниця, згодна, – безтурботним тоном продовжувала Вандлик, – але якщо ти вже йдеш підтримати веселого хлопчину у важкий момент... то зазвичай ХОЧА Б ЗНАЄШ, ЯК ЙОГО ЗВАТИ!!! – залишок фрази вона крикнула так, що в мене задзвеніло у вухах.

Це кінець. Я гарячково намагався щось придумати, перебираючи всі можливі варіанти. Але в голові звучало тільки слово «вляпався». Вляпався по самісінькі вуха.

– Знаєш, де я служила до цього? – Вандлик підвелася й, пускаючи клуби диму, підійшла до вікна. – У Норяній Піхоті Конкістадорів. Чув?

Чи чув я? Я, мабуть, очманів би від цієї заяви, якби й так не почувався розчавленим жуком.

– Норяна Піхота?! – видихнув я, не стримавшись.

– Ти сексист? – вона зрозуміла мій подив по-своєму.

– Зовсім ні, але... – на задвірках розуму промайнула думка, що ветеран Норяної Піхоти в місії категорії «А» – це так, якби техніком у нас раптом виявився нобелівський лауреат.

Вандлик усміхнулася.

– Усі дивуються. Там і справді мало жінок. Я була одна на батальйон... Отже, головне, чого нас навчили в Норяній Піхоті, – зауважувати деталі. Найменші, крихітні ознаки того, що щось іде не так. Напевно, звідси моя професійна параноя. Адже ви так мене називаєте позаочі? – вона весело підморгнула мені. – І, як параноїк, я повинна заявити тобі, що ваша з капітаном брехня розвалилася першої ж секунди. Тієї миті, коли ти помилився з іменем, я вже знала, що все інше – теж неправда.

Вандлик сіла на підвіконня й привітність раптом стерлася з її обличчя.

– Розповідай.

«І не думай щось приховувати», – звучало в її голосі. Я трішки вичекав, збираючись із духом для чергової брехні, а потім невпевнено почав:

– Ну... Оскільки піти туди було не моєю ініціативою, я можу лише припускати...

Вандлик підбадьорливо кивнула, мовляв, валяй, не соромся.

– Оскільки виходить, що Ірма... Тобто капітан... Що вона не мала можливості попрацювати з цим... Дженкінсом... У рейдах за Контуром... То, можливо, вона знала його зовсім не по рейдах. Я маю на увазі – узагалі не по роботі.

Я багатозначно подивився на Вандлик, відчуваючи, як червонію.

– Натякаєш на секс? – пожвавилася вона. – Це я люблю! Якби ти знав, скільки справ видавалися безнадійними й непоясненими, поки

в них не починав фігурувати секс! Секс – хороша причина. Зрозуміла і зазвичай – чесна. Єдине «але» – якого чорта вона потягла до Дженкінса тебе?

Я відчув якийсь понурий азарт. Мені стало наплювати на старшого офіцера контролю й усі її хитрощі. Не така ти й всесильна, Вандлик. Просто ще один солдафон.

– Думаю, тому й потягла: щоб ця зрозуміла й чесна причина не була очевидна всій казармі, – упевнено сказав я. – Але свічку я, звісно, не тримав...

– Свічку, Гілелю, у наш час ніхто не тримає. Дедалі частіше використовують мобільний девайс із камерою, – вона явно повеселішала. – Але слідство поки що не має потреби в цих записах.

Вандлик гикнула, зістрибнула з підвіконня й розчавила у попільниці недокурки.

– Виходить, у цього Окамури щось сильно замкнуло в голові... Не можу зрозуміти, як такого дибілоїда не відсіяли на вступних тестах, але таке буває. А твоя подруга, тобто капітан, спить із Дженкінсом, який пристрелив Окамуру. І, хвилюючись за свого коханого, вона помчала його провідати. Як жінка, я її навіть розумію. А тебе, виходить, прихопили причепом – суто задля маскуванню. Усе сходиться. Поки що.

Я кивнув і засовався на стільці, очікуючи, що Вандлик нарешті мене відпустить.

– Сподіваюся, не треба пояснювати, що вся ця розмова – між нами? – запитала вона.

– Не треба. Дозвольте йти?

– Валяй! І дякую.

Я встав. Від надлишку адреналіну так і хотілося побігти підстрибом. Коли вже був біля дверей, Вандлик несподівано гукнула:

– Чому він вирішив винести сміття?

– Хто? – не зрозумів я.

– Окамура... Уранці він зжер у своїй кімнаті все, що знайшов. Сухпайки, консерви, якісь там чипси й шоколадки – близько восьми кілограмів їжі! Жер і відразу сравав просто в штани, – (отут я мимоволі поморщився, згадавши огидну смердючу купу одягу в кутку його кімнати). – У кімнаті смерділо так, аж очі різало. А він, ніби нічого не сталося, кинув засраний одяг на підлогу, сховався у душ, одягнув чисту

форму й пішов розстрілювати своїх друзів. І ось я подумала... – Вандлик уважно подивилася на мене. – У який момент кретинові раптом приспічило викинути пакет зі сміттям? Що спонукало людину, в якої в кутку лежить купа гівна, а кімната нагадує звалище, раптом кинутися виносити якесь там окреме сміття?

Я щосили зображав на своєму обличчі подив і огиду, поки в моїй голові билася, як муха об скло, єдина думка: як можна бути такими ідіотами?! Навіщо ми забрали все сміття? Можна ж було покласти шматки кокона в окремий пакет!!!

– Це жахливо – те, що ви розповіли про Окамуру, – нарешті сказав я.

– От і я не розумію, – кивнула Вандлик, свердлячи мене уважним поглядом.

І я поспішив вийти, поки вона не згадала щось ще. А її погляд, здається, залишив на моїй потилиці величезний опік.

Просто від Вандлик я попрямував до житлових корпусів, про які вже давно подумки казав «додому».

Було відчуття, що голова ось-ось репне: я майже без зупинки вів уявний діалог сам із собою, намагаючись знайти отому чортовому коконові на стіні хоч якесь пояснення, але його не було.

Окрім, мабуть, одного – почалися проблеми. Навіть гірше. Почалася якась жопа. І найбільше лайно в тому, що я опинився поряд, тоді як у моєму становищі треба бути подалі. Як кажуть, подалі від начальства, ближче до кухні. Щоб тишком-нишком дочекатися кінця контракту. Ну, або ж демобілізації за станом здоров'я... І я знову торкнувся вкритої невидимою рукавичкою руки. Та навіть просто, щоб моя сім'я дочекалася страховки за моє нікчемне життя, треба передусім нікуди не лізти! Ні до чортових коконів, ні тим більше до наркоторговців!

Дорогою зайшов в аптеку, купив назальний спрей, вийняв пластиковий флакон і сховав у кишеню, а коробку викинув. Сьогодні ти, Віро, дуже здивуєшся. А потім я змушу тебе викинути з голови всю маячню, яку ти, очевидно, називаєш ідеями. Або що там могло спонукати тебе підсісти на інопланетну наркоту...

Удома Віра поводитися як зазвичай – наче й не було цих двох днів, коли ми не розмовляли. Що ж, я вирішив не нагадувати. Розмова про стрілянину на плацу почалася сама собою. Ніби між іншим, я сказав, спостерігаючи за її реакцією:

– Кажуть, капрал був наркоманом. Уявляєш! Сидів на якійсь місцевій гидоті. Рослинному порошку чи чомусь такому.

Віра повела плечима.

– Тут половина бази курить джа...

– Я не про джа, Віро! Він нюхав інопланетну хрінь!

– Тату, а що таке «хрінь»? – утрутилася Ельза, і тему довелося змінити.

Разів зо три Віра навідувалася у ванну, де на полиці замість чорного пилку її чекав найсправжнісінький назальний спрей. І щоразу, коли виходила, я спочатку сканував поглядом її обличчя, намагаючись зрозуміти, чи користувалася вона флаконом, а потім знаходив привід теж зайти до ванної й подивитися, чи брала вона спрей. Ні, флакон не посунуто й на міліметр. Нічого, я дочекаюся... Дочекаюся, коли вона сама вискочить звідти з лементом: «Де моя наркота?!» – і тоді... О, тоді побачимо, як вона виправдовуватиметься...

Запищав телефон, і я здригнувся. Це була Ірма. Віра сиділа навпроти й незадоволено свердлила мене очима.

– Привіт. Треба зустрітися, терміново, – випалила Ірма без зайвих розшаркувань.

– Я, знаєш, давно вдома, з сім'єю...

– Він живий! Але вранці його відправлять на лінкор. Зараз наш єдиний шанс з'ясувати, що сталося.

– Дякую, але... Якщо можна, я пропущу цей рейд. Я казав Абі, що не можу постійно виїжджати в нічні, – сподівався, Ірма зрозуміє, що поруч зі мною Віра.

Ірма перебила:

– Ти ж знайшов пилку у своєї дружини, так? І хочеш усе з'ясувати щодо пилку. Так-от, я візьму в нього зіскоб для аналізу. Може, ми навіть зможемо поставити кілька запитань. Ось і все.

Я мимоволі глянув на Віру, злякавшись, що вона може чути з досить гучного динаміка Ірмині слова... Але у Віриному погляді не було нічого, крім звичайних ревнощів.

– Як ти собі це уявляєш? – оскільки Віра вслухалася в кожне слово, я додав кілька слів уже спеціально для неї. – А заявка на виїзд є?

– У мене право цілодобового доступу в госпіталь. Тож зустрічаємося там через двадцять хвилин. Тільки не біля входу. Стій на доріжці.

І вона відключилася.

– Робота? – відразу спитала Віра таким тоном, ніби наголошувала: «Тільки не кажи мені, що це – робота!».

– Так... – якомога байдужіше сказав я. – Є термінова справа.

– Жіночий голос.

Тон був такий, наче це все змінювало.

– Наш начальник лабораторії.

– Ірма, – підказала вона. – Чи ти забув, як її звати?

– Віро, перестань! Це серйозно і терміново! Стосується того хлопця, який усіх перестріляв.

– І до чого тут ти?

– До того, що він – із нашої біюроті. Довго розповідати. За годину буду.

Я цьомнув Ельзу й став одягатися. Віра не зводила з мене очей. «Це ти, люба, ще не ходила по той свій чортовий пилок», – злостиво подумав я і вийшов.

Було десь пів на одинадцять. Будівлю госпіталю, як і все в таборі, змонтували з міцних металополімерних модулів, об'єднаних у цілий комплекс. На вигляд – повноцінний триповерховий будинок з декількох корпусів, з'єднаних переходами. Навколо все було добре освітлене, але за сто метрів, де ми зупинилися, – геть поночі.

Ірма навіщось прихопила мультивізор і тепер розглядала в нього госпіталь.

– Там двоє охоронців курять. На цьому боці більше нікого... – вона клацнула перемикачем режимів. – Дивлюся всередині... В електромагнітному діапазоні – усе чисто. У тепловому... Теж. Можна запросто увійти через бічний вхід.

– Жартуєш? Ти ж казала, що все легально!

– А ти злякався?

Ненавиджу, коли жінки так кажуть.

– Розслабся, – вона всміхнулася. – У мене є право доступу, все легально. Але в охорони теж є право подзвонити моєму командирові. А нам цього не треба. Січеш, не? Просто сходимо без шуму і все.

І вона швидко пішла до будівлі. Що було робити... Я поспішив за нею, умовляючи себе, що нічого страшного не відбувається. Через кілька секунд Ірма приклала свою картку до замка бічного входу. Я щохвилини озирався, почуваючись квартирним злодюжкою, й боявся, що хтось вирине з-за рогу. Замість гостинного зеленого вогника замок відповів непривітним червоним і видав неприємний низький звук.

– Капець... – тихо сказала Ірма.

– Не судилося! – у моєму вигуку по-зрадницькому дзвякнула радість.

Ірма обпалила мене поглядом, у якому читалося чи то співчуття, чи то глузування.

– Нема кому судити. Подай-но свою куртку.

– Навіщо? – насторожився я, але куртку все ж зняв.

Ірма накинула її на себе, наділа капюшон і спритно, як кішка, заскочила на підвіконня найближчого вікна.

– Бо там камери.

І, перш ніж я зрозумів, що значить її відповідь, клацнув фіксатор складаного ножа. Ірма доклала кілька зусиль, і вікно відчинилося.

– Ти здуріла! – майже з жахом прошипів я. – Я не полізу!

– Не вигадуй! Залазь швиденько!

Я підняв руки, показуючи, що – пас. На таке я точно не зголошувався. Аж цієї миті за рогом пролунали бадьорі кроки. Близько. Дуже близько. Утекти не встигну. Збрехати що-небудь? Охоронець однак викличе службу безпеки, а це значить – зустріч із Вандлик. Утрете за сьогодні.

– Швидше! – засичала Ірма й простягнула мені руку. – Ну!

Іще мить я вагався. А потім узяв її долоню й уперся черевиком у стіну. Ірма збіса сильно смикнула мене, і я опинився на підвіконні. Ми зістрибнули в коридор і присіли. За мить унизу пролунали ритмічні кроки. Я завмер, молячись, щоб охоронець не помітив відчиненого вікна.

Аж раптом кроки завмерли. У мене всередині все похололо. Я чітко уявив, як він уважно дивиться на прочинені стулки. Ось зараз ступить крок до дверей, прикладе свою картку, увійде й побачить нас... Я поглянув на вікно, очікуючи, що по віконній рамі зараз пробіжить промінь його ліхтарика. Вляпався... Я все ж таки вляпався...

Упізнаваний звук струменя, який задерикувато поливав газон, виразно свідчив, що охоронець дивиться не на вікно. Принаймні цієї миті. І все ж на усвідомлення цього пішло секунди три. І лише потім я обережно випустив повітря з легень, полегшено переводячи дух. Вжикнула змійка, і знову пролунали розмірені кроки.

– Ти геть хвора чи що! – прошепотів я Ірмі. – Ми так не домовлялися!

І, рішуче підвівшись, я відчинив стулки. Добре, що в мене вистачило розуму визирнути, перш ніж стрибати на підвіконня: охоронець стояв за п'ять кроків і пускав у повітря хмаринки пари з електронної сигарети. Повільно, оскільки бічним зором він міг помітити рух, я відхилився й причинив вікно. Ірма спокійно роздивлялася коридор через мультивізор. Я присів поруч, стримуючи бажання її задушити. Пристрій у її руці ледь чутно дзижчав.

– Усе правильно, – прошепотіла вона, ніби нічого не сталося. – Цих палат не використовують. За дверима ліворуч – робоче крило.

– Ірмо, – ледь чутно сказав я. – Будь-який дебіл помітить нас на моніторах.

– На ось! – вона простягнула мені звичайну стерильну маску зі своєї аптечки, надівши таку ж. – Це якщо ти раптом захочеш помахати в об'єктив.

– Ніфіга! – засичав я, узявши її за лікоть. – Я повертаюся!

– Справді? Думаєш, охорона порожнього госпіталю щоночі безперервно витріщається на порожні коридори? Своїми порожніми очима?

Я не відповів – за вікном знову пролунали кроки. Ірма раніше за мене здогадалася, що відбувається. Смикнула мене за лікоть і майже

потягла за собою по коридору. За мить пропищав дверний замок. Коли повернули за рiг, я навіть не був упевнений, що ми встигли. Серце калатало. Обоє сопiли, як їжаки. Пролунали неквапливі кроки охоронця. Він навіть щось насвистував. Зупинився. Стукнула стулка вікна, клацнув механiзм. Знову кроки – тепер віддаляються. Через секунду відчинилися двері й охоронець вийшов. Я видихнув. Від припливу адреналiну шумiло у вухах. Увесь час уявляв, як добре нас видно зараз на кількох монiторах.

– Ось що, – раптом тихо сказала Ірма. – Або ходiмо, або, справді, – вали! Ми двічі ледь не спалилися через твої манси!

Це звучало так, наче вона обiзвала мене боягузом. Загалом Ірма правду каже: обираючи між стереофiльмом і порожніми монiторами, я, звiсно, обрав би фiльм. На місці охорони. Але хто знає, як учинять вони...

– Тоді бiгом, – пробурчав я й пішов перший.

Хоч як я намагався тихо ступати, у майже абсолютній тиші заснулого госпiталю кожен крок видавався дзвiнким ляпасом. Дико калатало серце. По тому, як важко й часто дихала Ірма, я зрозумів, що її насправді теж каламутить. Від цієї думки чомусь полегшало.

Магнітні двері пропустили нас у робоче крило без будь-яких проблем. Тихо. За наступним поворотом коридор був освiтлений. Не змовляючись, ми обоє пішли спокiйно й упевнено, ніби виконуючи буденні обов'язки. Бiгти або скрадатися було б не тільки безглуздо, але й бiльш підозрiло. Правду кажучи, навряд чи хтось подумає, що ми маємо право тут бути, але все ж таки... Ще один коридор. Магнітні двері. Знову коридор. Ще зо дві виснажливі хвилини задушливого страху у свiтлих коридорах госпiталю. Невдовзі ми опинилися перед непрозорими дверима карантинного боксу. Якщо вірити табличці, усередині саме Окамура. Проiгнорувавши стандартний напис «НЕ ЗАХОДИТИ, НЕБЕЗПЕЧНО», Ірма приклала ключ-картку до замка. Щось клацнуло, й важкі двері ледь сіпнулися. Я взявся за клямку й обережно відчинив.

Усередині було геть темно. Судячи з усього, наш капрал спав. Я нерішуче завмер. Ми ж не можемо отак запросто увiмкнути свiтло й розбудити його... Або...

– Охоронець! – раптом видихнула мені на вухо Ірма і буквально увiпхнула в палату.

Перш ніж зміст вимовленого дійшов до мене, вона зачинила двері й ми опинилися в суцільній темряві.

На мить я розгубився. Вертів головою, намагаючись щось роздивитися, але пітьма була хоч в око стрель. Від цього я чомусь повністю втратив орієнтацію, й, здавалося, важко навіть було б сказати, де верх, а де низ. Час ніби зупинився.

«Ось хто відтестує тебе по повній...» – раптом сказав у голові мій власний голос, і під ребрами неприємно залоскотало відчуття напливу паніки. Почувся знайомий кислий запах. Увижається. Тобі це просто увижається. Немає ніякого запаху.

Я заплющив очі й вдихнув повітря. Пахло тільки лікарнею й нещодавнім ремонтом. Це страх, хлопче, просто страх. І все ж я боявся навіть поворухнутися через ірраціональну впевненість, що відразу наткнуся на гострі хеліцери болотяного павука. Серце стугоніло, як відбійний молоток. Здавалося, за шумом крові у вухах можна було розрізнити цокіт павучих кігтиків.

«Панічна атака, – сказав я собі, з останніх сил намагаючись утримати свідомість по цей бік реальності. – Після нейроконструктора ти боїшся суцільної темряви».

У нескінченній чорноті плавно рухалися якісь вогники, ніби їх несло течією. Щойно я їх зауважив, вони різко змінили напрямок, а потім так само раптово завмерли. Я не міг зрозуміти, далеко вони чи, може, висять у повітрі прямісінько перед моїм обличчям, але їхній рух викликав запаморочення. Я втрачав відчуття реальності.

«Індикатори, – пролунав у голові мій власний голос. – Світлодіодні індикатори на медичній апаратурі. Ти вертиш головою, і здається, що вони рухаються».

Від цієї думки трохи полегшало. Я досі не міг зорієнтуватися в палаті, але простір навколо поступово ставав реальним.

– Я дивлюся в мультивізор, – раптом пролунав Ірмин голос, і він був як ковток повітря. – Він спить! Штучний сон.

Я здригнувся, остаточно скидаючи з себе залишки паніки. Очевидно, минуло лише кілька секунд. Хотів витерти піт з чола і з подивом виявив, що в моїй руці пістолет.

– Ірмо... – тихо покликав я, але вона перебила.

– Зараз вирубаю штучний сон!

– І не думай!

Адже треба було вибиратися. Не знаю як... Але точно не відключати штучний сон хлопцеві, в якого сьогодні стріляли з індукційної гвинтівки. Я хотів підійти й зупинити її. Але щойно ступив крок, як повернулася паніка, заволавши в моїй голові, що просто зараз я наткнуся на павука. Своїм обличчям на його покриті пушком лапи. І хоч яка абсурдна була ця думка, вона паралізувала мене, пришпиливши до місця.

– Ірмо! – повторив я. – Не роби цього!

– Та все нормально.

І тут одразу щось клацнуло. Потім тоненько запищав котрийсь із медичних апаратів, і на кілька секунд запала тиша. Нарешті на ліжку зашурхотіла білизна. Було схоже, що хтось заворушився. Далі дивно: звук був такий, ніби він ворухнеться й ворухнеться, не зупиняючись. Ворухнеться, ворухнеться, ворухнеться, ворухнеться, ворухнеться...

– Ірмо! Що відбувається?!

Ще одна нескінченна мить мовчанки, поки Ірма розгублено відповіла:

– Не розумію...

– Не розумієш що, Ірмо?!

Мені здалося, ще секунда, і в мене встромляться пазури, жала або чортзна-що ще. Я міцніше стиснув зброю, відчуваючи непереборне бажання смалити, поки є патрони.

– Ірмо? Що саме ти не розумієш? – спитав я, відчуваючи, як горло стискає паніка.

– Глянь! У тебе є ліхтар – подивися!!!

Точно! Обізвавши себе ідіотом, відшукав на поясі чохол, висмикнув ліхтарик, гарячково намацав кнопку. Ліжко було порожнє.

– Вище! – Ірма з мультивізором на обличчі, задерши голову, стояла біля ліжка.

Я підвів погляд, не піднімаючи ліхтарика. Світла було достатньо, щоб добре бачити стелю. Але повірити в те, що побачив, було неможливо.

На стелі, скоцюрбившись, чи то навпочіпки, чи то навкарачки, в самих трусах сидів Окамура. Точніше... Воно було схоже на Окамуру – кутастою плечистою фігурою, чорним волоссям, стрижкою «під морпіха», сплетеними в клубок драконами на спині та плечах... Але його лице... Уявіть, що хтось виліпив його з пластиліну, а потім

просто розмазав одним сильним рухом долоні. Усі риси були немов оплавлений віск. На місці, де мали бути очі, – сама шкіра, що затягла заглибини. Ніс – невиразна опуклість, а рот – ледь помітна складка, наче прорізана ниткою в пластиліні... Я стояв, ошелешений, не помічаючи, що промінь ліхтарика світить у підлогу, а я вдивляюся в дивну істоту в напівморочу й намагаюся переконати себе, що мені це здається.

– Його лице... – зірвалося з моїх губ.

Окамура сіпнувся від звуку голосу й одразу задер свою безоку морду, немов намагався побачити мене. Я машинально посвітив на нього ліхтарем. Видавши високий нелюдський крик, він затулився руками і лантухом звалився назад у ліжку. А потім стрімким стрибком метнувся кудись у темряву. Промінь вихопив лише зім'яту постіль і перекинуті прилади. УДАР!

На моїх зубах луною задзвенів щойно отриманий міцний стусан. Усвідомивши, що лежу на підлозі, я різко підхопився, сконцентрувавшись на прицілі пістолета. Бамц! Упав якийсь медичний прилад. За два рухи освітив ліхтариком кімнату. Його немає.

– Ірмо! – уже вимовляючи це, я зрозумів, що секунду тому не побачив у палаті і її теж!

Щось вовтузилося просто під ліжком.

– Ірмо!!! – падаю на підлогу, намагаючись встигнути максимально швидко прицілитися.

Він жер її чи намагався зжертви – я бачив тільки роззявлений рот, яким він тягнувся до її обличчя, й Ірмине розкуйовджене волосся...

Цілюся й тримаю палець на спусковому гачку. Але щось зупиняє мене. Промажу – і заряд може рознести їх обох на шмаття! Перекочуюся через спину й знову цілюся. Ні, однаково не той кут!

Здавалосьь, я рухаюся в якомусь гелі. Неначе сам час сповільнився й тепер безнадійно відстає від темпу роботи мозку. Перекочуюся ще раз. Упираюся носами в підлогу. Завмираю. Тепер краще. Цілюся. «Рукавичка» на руці страшенно заважає. «Промажеш», – промайнуло

в моїй голові, і я щосили заштовхую цю думку подалі. Не думай. Просто стріляй.

Уривчасто, якимось неправдоподібно голосно брязнув у приголомшливій тиші порожнього госпіталю постріл індукційного пістолета.

Мимо!

Я примудрився схибити й дивом не вбив Ірму, вліпивши заряд у стіну. Хай йому грець тому нерву чи що воно там у мене з рукою!!! Я натиснув на спусковий гачок занадто різко!

І хоча другий постріл, я впевнений, прогримів буквально за секунду, мені здалося, що я цілюся не менш як хвилину. По-справжньому стало моторошно. Десь у районі потилиці поселилася впевненість, що цього разу я не просто промажу, але неодмінно прострелю голову Ірмі. Палець на спуску був неначе відлитий з пластмаси. Я цілюся вже цілу вічність. Нарешті починаю запаморочливо довго тиснути на спусковий гачок...

Постріл!!!

Тіло істоти відлетіло від Ірми, немов ганчірка. Влучив. Точно в маківку. Я вистрілив іще раз. Гуркіт знову надірвав тишу, залишивши після себе дзвін у вухах.

– Ірмо!

Вона раптом підвела до мене абсолютно ціле, непокалічене обличчя. Це видавалося майже дивом.

– Біжімо, зараз тут буде пів табору!

Схоже, Ірма навіть не була поранена. Я підхопився, простягнувши їй руку. Вона встигла відшукати під ліжком свій мультивізор і швидко підвелася на ноги, не скориставшись моєю допомогою. Десь удалечині пролунали крики.

– Так, нічого тут не забудь... – Ірма сказала це так, ніби ми всього лише спізнювалися на шатл. – У вікно!

Я навіть не відразу зрозумів, де воно – вікно було наглухо закрито важким ролетом. Ірма спокійно висадила його разом зі склом трьома пострілами з пістолета. Я жбурнув на найжачене осколками підвіконня ковдру з лікарняного ліжка. Потім підняв з підлоги Ірмину санітарну маску. Намацав свою, вона звисала з вуха. Ліхтарик – у руці. Начебто все. У коридорі заgrimіли підошви армійських черевиків. Устигнемо. І ми легко покинули палату через вікно.

Усе вдалося: коли охорона мала ввірватися в бокс, ми сто відсотків уже були поза зоною видимості. Ще кілька хвилин швидкої ходи – і ми в Ірми вдома. Але в безпеці я відчув себе лише тоді, коли ми опинилися всередині і я притулювся спиною до замкнених дверей. Ірма важко дихала, упершись руками в коліна.

Першою реакцією була радість. Радість хлопчаків-бешкетників, що невпізнані втекли від сусіда, якому розбили вікно м'ячем. Пронесло! Ірма всміхнулася й навіть підморгнула мені. Захотілося раптом сказати щось дотепне про цю пригоду. Мовляв, нічого собі, поставили хлопцеві кілька запитань!

Але, перш ніж я відкрив рота, мене раптом накрило усвідомлення того, що сталося.

Я вбив людину. Незаконно проникнув у госпіталь і вбив там людину... Так, імовірно він був заражений якоюсь гідотою чи чимось таким... Він навіть був мало схожий на людину... Але факту це не змінювало: хтось вдерся у госпіталь і вбив там пацієнта реанімації. Розніс на шмаття двома пострілами з індукційного пістолета. І цей хтось – я.

– Ти здорово впорався, – раптом сказала Ірма.

– З чим?

– Ну... Якби ти не вистрілив... Це... Цей... Він би... – вона похитала головою, – страшно навіть подумати.

– Що за фігня була в нього з лицем?.. – я кивнув на стелю, й Ірма відразу машинально підвела очі, ніби Окамура й зараз сидів над нашими головами. Чесно кажучи, не було ані найменших сил не лише аналізувати, але й просто думати. Завтра, усе завтра.

– Ірмо, мені здається, нам обом треба поспати.

Вона всміхнулася. Уперше за цю ніч.

– Як мало треба для щастя, не? Просто знайти собі хобот на рівному місці, а потім його здихатися і – кайфувати...

– Хобот? – я здивувався цьому слівцю.

– Хобот, – вона знизала плечима й усміхнулася. – Я виросла в поганому районі. А то б знайшла собі спокійнішу роботу...

Я відчинив важкі двері.

– Чуєш! Ти ж не здумай дружині розказати...

– Я не тупий, Ірмо.

– Просто це вже ніяке не відрахування з Корпусу. Це трибунал, якщо взяти до уваги всі обставини...

– До уваги, – виправив я.

– Ага, – кивнула вона. – І дякую тобі.

Ірма зняла мою куртку й простягнула мені.

– Добраніч, – я збирався піти.

– Я хочу сказати «дякую».

– Ти сказала, – не зрозумів я.

– Не за куртку, дурнику.

Ірма раптом підійшла до мене і, ставши навшпиньки, поцілувала в щоку. Якимось довгим і ніжним поцілунком, не так, як просто чмокають знайомих.

– Дякую, що виручив мене.

Розгубившись, я, здається, вийшов від неї мовчки.

Це її «виручив» замість «урятував» виринуло в голові, уже коли я був на вулиці. Цікаво, яка мова в неї рідна? Іспанська?

Уже на ходу я розсіяно натягнув куртку.

Через якийсь час удалині показала група конкістадорів. Вони бігли. Можливо, навіть шукали нас. Але вони були далеко, а мій дім – зовсім поруч. Я подолав ще п'ятдесят метрів і приклав ключ-картку до своїх дверей.

...Полегшення, безсилля й тонна втоми водночас. Таке знайоме й по-особливому тепле повітря. Такі рідні запахи. Пережитий пів години тому жах скидався на сон. Події вчорашнього дня відбулися наче не зі мною... Викрутився – це головне. Вляпався по самі вуха, але викрутився. Решта зараз не важить...

Я зняв важкі черевики, намагаючись не видати ані звуку. Швидко помитися й спати. Якомога швидше спати. У дальньому кінці кухні над плитою світилася лампочка витяжки, тож можна було не спотикатися в темряві. Я скинув куртку й жбурнув її на стілець. Спершу треба бодай ковток води... Або краще – не води...

– Напрацювався? – Вірин голос пролунав так несподівано, аж я здригнувся. Вона сиділа в кутку біля столу, і в напівморозу я її не помітив.

– Віро! – я вимушено всміхнувся. – Ти налякала мене!

– Ти мене теж: я дзвонила тобі разів п'ятнадцять.

– Віро, я просто телефон вимкнув... Там виникли проблеми...

– Де «там»?

– Ми були на біостанції. З Ірмою. Я ж казав про того хлопця з біороти... Треба було з'ясувати деякі питання, і вийшло довше, ніж ми планували.

Я знизав плечима, натякаючи, що мені більше нема що сказати.

– Це я була на біостанції годину тому, – не відводячи колючого погляду, сказала Віра. – І там не було ні тебе, ні Ірми.

– Слова «з'ясувати деякі питання», Віро, означають «залагодити проблему». Не просто сидіти в лабораторії. І побігати нам довелося, так би мовити, від душі. Не дивно, що ти мене не застала. Вибач, що не подзвонив.

Я сподівався, що цього вистачить, і не збирався пояснювати більше нічого. Адже не просто втомився, а побував чи не в найгіршій халепі за все своє життя. Ще ніколи, за жодної небезпеки, я не опинявся по той бік закону. Трибунал – це завжди було слово з чийогось іншого життя. А зараз я – головний герой кошмарного сну. І Віра з її підозрами була якимось зайвим елементом, на який просто не вистачало нервової енергії.

Але «зайвий елемент» вочевидь сказав іще не все.

– І де ви бігали?

Я знизав плечима.

– Навіть і до Ірми додому забігали, і... – я прикусив язика, щоб не додати «і в госпіталь», вирішивши, що про це взагалі не треба згадувати. Нікому. – І так пів ночі: туди-сюди.

– А я була і в Ірми теж. Тарабанила їй у двері. А потім знову – на біостанцію. Хвилин двадцять простирчала під дверима, і знову – до Ірми. «Півночі туди-сюди» – точнісінько, як ти й сказав. А потім сиділа на порозі біостанції й плакала! Може, ти зараз усередині й на тебе напав у цій вашій лабораторії якийсь крокодил! Не знала, що робити... А потім вирішила ще трішки почекати тебе вдома. Думаю, якщо не прийдеш через дві години, то побіжу будити твоє начальство. Аж ось ти – заявляєшся! Ну, думаю, мабуть, усе пояснить. Може, і справді щось сталося. А ти, замість пояснень, – збрехав!!!

Останні слова вона викрикнула. Запала в'язка тиша, що не віщувала нічого доброго. Найгірше те, що я не міг розповісти їй правду...

Колись у Києві один наш знайомий вляпався в історію. Була якась там бійка, він вийняв ніж і... Навіть суд визнав, що це був самозахист! Але Віра, однак, сказала: «Як його дружина може жити з ним далі! Лягати в одне ліжко з убивцею!». Я тоді ще спробував заперечити, і це її страшенно розлютило. А колись, на світанку наших стосунків, вона раптом почала розмову про війну й усе випитувала з дивною настирливістю, вбивав я когось чи ні. І дуже зраділа, що мені не довелося. І зараз я боявся саме цього – почути фразу «не ляжу в одне ліжко з убивцею»... З іншого боку, я й не зобов'язаний перед нею звітувати! Якщо я і винен, то тільки в тому, що не подзвонив. Ні в чому більше.

– Віро, поки ти бігала, шукаючи мене, я теж гасав, як очманілий, – на той момент мені подумалося, що це цілком може вважатися правдою, якщо згадати, як ми втікали з госпіталю. – Вибач, що не подзвонив. Більше мені немає за що вибачатися.

Віра, мабуть, збиралася заплакати. У напівморозу кухні її обличчя було погано видно, але те, як вона мовчала й відверталася, її видавало. Вона встала, нишком витерла ніс серветкою, нервово взяла мою куртку й пішла повісити на місце.

Найобразливіше, що, якби я був хоч у чомусь винен, я б ніколи не допустив того, що сталося далі.

Віра, зупинившись на півдорозі до вішалки, раптом піднесла мою куртку до обличчя й понюхала. Я все зрозумів тієї ж секунди. Запах! Ірма проходила в ній, мабуть, добрячих пів години... Віра повернулася до мене, зіщулившись від образи й злості. По тому, як були стиснуті її губи, я зрозумів, що вона щосили стримує сльози. Я хотів якось усе пояснити, але в голову лізла тільки ідіотська фраза з фільмів: «Це не те, про що ти думаєш, любя»... І я не знайшов, що сказати.

Вірка раптом підійшла до мене так стрімко, ніби збиралася вдарити, і, ставши навшпиньки, понюхала мою шию. Чорт! Звісно ж, моя шия пахнула Ірминими парфумами – я додумався натягнути куртку на себе, коли повертався додому!

– Вірунчик... – почав я.

– Падлюка! – вона жбурнула куртку мені в лице.

– Ти скотина! Скотина!!! – вона біла мене долоньками по плечах і плакала.

Я завжди дивувався, як у фільмах герої не можуть просто й двома словами пояснити, що вони не винні. Але зараз і сам не міг навіть рота розкрити. Спробував обійняти, але вона вивернулася, відбігши від мене на три метри, як від якогось маніяка.

– Не чіпай мене!

– Віро! Я просто дав їй одягти свою куртку! – я намагався говорити максимально впевнено й чітко. – Ось і все! Було холодно!

– Не бреш мені!

Віра сказала це з такою образою, що я раптом зрозумів тих хлопців із кіно: марно щось пояснювати в такі моменти. Плачучи, вона пішла у ванну. За шуміла вода. Віра вмивалася, продовжуючи подитячому схлипувати. Я сидів, не знаючи, як поводитися. Чомусь знову згадав, як витріщався на Ірміні груди тоді в коридорі, і стало соромно, ніби Вірчині обвинувачення й справді мали якийсь ґрунт...

Долинув якийсь звук. Лише цієї миті я усвідомив, що у ванній уже певний час тихо. І цей негучний звук пролунав у цілковитій тиші. Тихе «свить – ш-ш-ш», неначе сказане високим беззубим шепотом. Такий звук буває, якщо натиснути на пластиковий флакон із маленьким отвором для розпилення.

«Ляль-ляль-ляль-ляль-ляп» – Віра трясє свій спрей, щоб переконатися, що їй не здалося. А тоді знову «свить – ш-ш-ш».

– Гілю!!!

Вона крикнула так голосно, аж по кімнаті метнулася коротка луна. Їй вибігла з ванної. Точніше – вискочила. Вистрибнула прожогом, з нищівним вогнем обурення в очах, трясучи у витягнутій руці нещасним флаконом.

– Гілю!!! Де мій спрей?!

– Хіба це не він? – з удаваним подивом відповів я.

– Де. Мій. Спрей.

Вона вимовила це, стиснувши зуби і з силою проштовхуючи кожне слово, так ніби це давалося їй дуже важко. Я намагався виглядати спокійно та безтурботно.

– А, ти про той – з наркотою? І давно ти підсіла?

Вищирившись у безсилій люті, Віра коротко верескнула і жбурнула спреї просто в мене. Я встиг ухилитися. Флакон гучно стукнувся об стінку.

Не знаю, з якою силою треба було його кидати, але пластикова пляшечка тріснула і рідина розлетілася по стіні розгонистою плямою.

– Віро...

– Заткни своє сране сьорбало!!!

Я здригнувся. Вона ніколи не говорила мені нічого подібного. Її очі випромінювали якусь несамовиту лють.

– Віро, вгамуйся...

– Ти знаєш, що таке жити з головними болями?! Знаєш, що значить кожен довбаний день на таблетках?! Знаєш, що значить щоранку сподіватися, що болю не буде, а потім відчувати, як світло починає виїдати тобі очі?! Потім пити цю смердючу хімію, від якої години півтори у твоїй голові гель замість мозку! Щоб наступного ранку знову чекати болю!!! Ти не знаєш, як це – мати якусь невиліковну гидоту і з цим жити!

Вибитий із колії її нападком, я все зрозумів лише тепер. Мимоволі провів великим пальцем по онімілих пучках вказівного й середнього.

– Ти вживала його від головного болю...

Я не спитав, я сказав це їй. Видав свій здогад, щойно він запізно докотився до моєї переляканої свідомості. Віра раптом обм'якла, немов хтось хлюпнув відро води на багаття, що палахкотіло в ній. Вона кивнула, залізла на табуретку й, підтиснувши ноги, поклала підборіддя на коліна.

– Він допомагає, – кивнула вона. – З першого дня. Жодного приступу, навіть натяку. Голова завжди чиста і ясна. За будь-якої погоди. Хоч би скільки я спала чи скільки б їла, розумієш? І натяку на мігрень немає.

– Як довго ти вживаєш?

– Майже місяць, – сказала вона. – Одна дівчина на курсах... У неї теж були мігрені, і...

– Віро, – я підійшов і присів перед нею навпочіпки. – Цей пилочок дуже небезпечний...

– Мені здається, Гілелю, ти заплутався в дівках, – перебила вона.

– У чому?

– У дівках. Парфумах, куртках. У своїй брехні. І схопився зараз за мій нещасний спреї, як за соломинку. «Наркота»! Так це така ж наркота, як твоя кава.

– Ти не розумієш. Той капрал...

– Не зістрибуй з теми! – Вірині очі люто блиснули. – Ідеться про тебе! На Землі я б, напевно, уже подала на розлучення...

Я не стримався – наступна фраза вирвалася з мене раніше, ніж я подумав:

– Але тут тобі не Земля, і ти мовчиш у ганчірочку.

Звук ляпаса розірвав повітря, немов удар батога. В очах блиснули пурпурові плями. Я хотів устати, але підлога попливла в мене під ногами, і довелося схопитися за стільницю – таким приголомшливо сильним виявився її ляпас. Солоний присмак у роті... Вочевидь, вона розбила мені губу.

– Якщо не Земля – то тобі все можна?! – Віра підхопилася так, що нещасна табуретка відлетіла на два метри. Пішла до дверей, витягла зі стінної шафи перший-ліпший светр, натягнула на себе і стала нервово взуватися.

– І куди ти підеш? – запитав я.

– Яка різниця! До твоєї Ірми – видряпаю їй очі!

– Вірко, і не думай, – я говорив навмисно спокійно, але думка, що вона й справді посеред ночі завалиться до Ірми, мене жахала. – Над нами сміятиметься вся колонія. Немає приводу для ревнощів!

– Та що ти кажеш! – Віра нарешті впоралася з черевиками й узялася за клямку дверей. – Сама розберуся!

Вона відчинила двері й уже ступила за поріг, аж я навмисно грубо сказав їй услід:

– За десять восьма щоб була тут.

Вона завмерла, наче я відважив їй навздогін стусана. Ображена такою нахабністю, вона підбирала у відповідь щось дошкульне. Але я продовжив:

– Тому що Ельзу треба відводити в садок, а якщо я спізнюся, мене можуть викинути з місії. І тоді вже цієї п'ятниці нас відправлять на Землю, у наш милий Київ. О, до речі! Коли ми повернемося, там буде двісті двадцять другий рік! Ні роботи, ні друзів, ні квартири, адже кредит за неї виплачував Корпус і тепер, звісно ж, забере! Залишаться самі борги і твій головний біль!

Я чекав реакції. Вона стояла так само завмерло. А потім різко повернулася, дивлячись на мене вже не з образою, а з ненавистю.

– Ти що – купуєш мене?! Купуєш своєю смердючою конкістадорською зарплатою?!

І вона зайшла назад у квартиру, з гуркотом захряснувши за собою двері. У цьому – вона вся: після таких гнівних обвинувачень логічно захряснути двері зовні. Але ж тоді доведеться дійти до кінця – до нашої зненависної останнім часом київської квартирки. Тому Віра влаштує істеріку, роздряпає мені лице, але, звісно ж, не допустить, щоб мене викинули з Корпусу.

– Віро, я просто нагадую тобі, що в нас є обов'язки і що тобі нема куди йти. І що я тебе не зраджував, а просто забув подзвонити.

– А я нагадую тобі, що я – твоя дружина! Що це ти мене попросив вийти заміж, це ти за мною бігав пів року, аж поки я погодилася піти на перше побачення. Це ти зі мною був сімнадцять годин, коли народжувалася Ельза! І це я погодилася поїхати сюди з тобою на край астрономії! – вона рішучим жестом витерла сльозу, люто шморгнула і ще дужче підвищила голос. – А тепер на цій дурнуватій планеті не можна з тобою навіть розлучитися, тому що я – твій придатак! Мені ніде жити, крім як з тобою, я не можу полетіти, крім як з тобою! Не передбачено! Що це за колонія така проклята, де дві людини не можуть навіть просто посваритися!!!

Від останніх слів десь у глибині моєї підсвідомості немов спалахнула далека блискавка. «Саме так!» – промайнуло в голові, але потім думка розмилася, наче малюнок на піску біля самої води. І що старанніше я намагався схопити її, то примарнішою вона ставала... Що «саме так»? Чому це важливо?

– Ти чуєш мене чи ні?! – крикнула Віра, помітивши мій відсутній погляд.

– Так... Що ти сказала зараз? Твої останні слова... Ти говорила щось про пологи, про вічне кохання, про парфуми... А після цього? Що ти сказала після цього?

Віра ніби намагалася прочитати в моїх очах, знущаюся я чи ні.

– Віро?

– Я сказала, що ти псих, – вона вимовила це напрочуд спокійно. – У нас найсерйозніша сварка за всі роки, що ми разом. Ти прийшов посеред ночі, ти збрехав мені, ти пахнеш іншою бабою, я збираюся від

тебе піти – а ти? Ти десь не тут! Ти задумався й ні біса не чув, хоча я на тебе тут репетую так, що скоро сама оглухну!

– Віро, послухай... Відбувається щось дуже дивне. Можливо, це пов'язане з пилком, яким ти лікувала головний біль...

Вона підняла руку, ніби намагаючись заткнути долонею потік слів з мого рота.

– Залиш. У спокої. Мій. Пилочок! – хрипким, трохи заплаканим голосом відрубала Віра. – Як ти примудряєшся отак усе перекрутити! Це ти десь валандався з іншою бабою! А я всього лише лікувала свій головний біль! І не треба плутати!

– Та ні, Віро, я не про те...

– А я про те! І вистачить уже виступів на сьогодні!

Я знову набрав повітря, щоб заперечити, але не встиг.

– Не даєш піти мені, піди ти. Якщо залишишся, я замкнуся від тебе в туалеті, – вона виснаженою ходою попрямувала до нашого ліжка.

...Ніч була тиха. Небо скоро почне сіріти. Мені під куртку пробиралася перша досвітня прохолода. Сон, після сварки з Вірою, зняло як рукою, але втома нікуди не ділася. Я йшов по доріжці, примруживши очі, і ставало добре. Так, певно, можна протинятися й до ранку. Я б навіть сказав, собі на втіху, ще раз упорядкувавши все в голові... А, до собачої матері! Нічого не впорядковувати – просто йти. Як у дитинстві, коли можна було чимчикувати без будь-якої мети.

...І уявляти себе шатлом над незнайомою поверхнею чужої планети.

...Або – заплющити очі й намагатися не збитися з прямої, підсвідомо очікуючи удару чолом об яке-небудь дерево.

Я примружився ще дужче і відчув, як печуть від втоми очі. Ні, так я, мабуть, можу заснути на ходу...

«Саме так», – сказав у моїй голові Вірин голос.

«Що «саме так»?» – подумки відгукнувся я сам.

«Що це за колонія така проклята, де дві людини не можуть навіть просто посваритися?!» – питала Віра.

Але ж точно! Я навіть став. Ось вона – та думка, що вислизала. На іспиті в Корпус вони дізнаються про нас усе. Психологічний портрет,

рівень інтелекту, здатність ухвалювати рішення, дії в екстремальній ситуації, контактність, тип мислення, темперамент – усе! І після цього – тільки після цього – якась спеціальна комісія ще раз усе аналізує, роблячи висновок про фактор «Б». Логічно припустити, що фактор «Б» – це така надретельність. Коли ти відібрав сто найкращих, а потім відсіяв дев'яносто через якийсь суперскладний критерій. Це означало б, що в Корпусі все зважено до дрібниць, до нюансів, до найдрібніших деталей. Але, виявляється, – ні! У цій місії вони проґавили чи не найголовніше – стосунки в сім'ях! Не взяли до уваги наші другі половинки, про які вони не знають взагалі нічого!

Тоді що за критерій такий оцеї фактор «Б», якщо для них він – важливіший за будь-що інше?! Такий важливий, що вони готові припуститися будь-якої помилки, але тільки – не випустити цей свій фактор! Жодної ретельності, ні! Це щось, що має значення лише для них. Для приватної військової компанії «Корпус Конкістадорів». Щось важливіше за цю колонію й навіть за успіх місії. І звичайно – важливіше за наші життя.

– Гей!!! – за різким вигуком пішов короткий свист.

У мене все похололо. Що їм сказати? Що посварився з дружиною? Отак, серед ночі? А що робив раніше, де був? Не викручуся... Чи викручуся? Я повільно повернув голову на звук.

Кричали не мені, а просто перегукувалися між собою двоє штурмовиків. Зате шукали вони, найімовірніше, мене. Я обережно озирнувся. Здається, мене поки що ніхто не помітив. І я швидко ліг просто на моріжок. Так безпечніше, та чи надовго... Якщо мене знайдуть у такому вигляді, пояснити все сваркою з дружиною буде ще складніше. Та й довго на холодній землі не пролежиш. Зараз стало зрозуміло, що гуляти по табору – ідея геть ідіотська. Я проклинав себе за те, що взагалі забув про патрулі, які шукають підозрілих людей після стрілянини в госпіталі.

Треба додому. Я перекотився на бік, прикидаючи можливий маршрут. Виявляється, я встиг відійти досить далеко. Аж тут почулося далеке металеве дзижчання – неначе хтось запустив серед ночі

лісопилку. Десь секунду я ще мав крихітну надію, що це щось інше, але звук став гучніший, і тепер не впізнати його було неможливо. От гімно квантове! Служба безпеки підняла в небо бойові дрони! Цього я геть не врахував... А повертатися треба, як на зло, по найосвітленіших місцях. Ні, тепер це точно завеликий ризик... Тоді куди?

Я перевернувся на інший бік і роззирнувся... За п'ятдесят метрів від мене був офіцерський котедж, у якому жила Ірма. Таке відчуття, що зі мною жартують потойбічні сили: якщо десь спливе, що після цієї сварки я пішов до Ірми, конфлікт із Вірою вже не залагодити ніякими словами. Гірше, мабуть, і не придумасш. Але, якщо я не хотів провести залишок ночі на допиті, треба швидко сховатися в безпечному місці. І бажано пробути там до ранку. А єдиним безпечним місцем, де я міг опинитися швидко, був Ірмин котедж.

За якусь хвилину я вже дзвонив у двері. Аж раптом уявив, що вона міцно спить і не почує. Стало незатишно. Здавалося, патрульні можуть вийти з-за рогу щосекунди. Я подзвонив іще раз.

Двері трохи прочинилися, й з-за них визирнуло заспане Ірмине обличчя.

– Ти?! Що сталося?

– Довго розповідати... Пусти, будь ласка, там патруль, і більше нікуди податися.

Вона відразу відчинила ширше, впускаючи мене.

– Тебе бачили?

– На щастя, ні... Вибач, так вийшло, сховатися можна тільки в тебе.

Ірма стоїть, прикрившись простирадлом, яке просто притиснула до грудей рукою.

– Я щось накину, добре? – і, продовжуючи прикриватися простирадлом лише спереду, безцеремонно повертається до мене спиною.

Я мимоволі затамував подих, кажучи собі, що непогано було б відвернутися. Але, звісно ж, безсовісно витріщався, намагаючись роздивитися кожен вигин і кожну складочку. Навряд чи вона не відчувала цього. Та, здається, той факт, що вона була зовсім гола, з нас двох турбував тільки мене.

Щойно за нею зачинилися двері ванної, я спробував викинути цю дурню з голови і зосередитися на важливіших проблемах. Наприклад, треба негайно вимкнути світло. Бракувало ще привертати чинось увагу освітленими вікнами... Я клацнув вимикачем. Тепер... Роззутися чи що?.. Я роззирнувся, прикидаючи, де тут можна приткнутися до ранку. Оскільки Ірма жила сама, її кімната була обставлена значно аскетичніше за наш сімейний котедж. Мабуть, ляжу отам на підлозі.

Гостро відчув запахи Ірминої квартири. Жилі, теплі, але чужі, і від цього чомусь – неприємні. Неначе я й справді прийшов до коханки, поки мої дружина й донька сплять удома...

– То що там сталося? – вона вийшла в халаті, з елегантно заколотим волоссям.

Я згадав, як одного разу, ще в старших класах, зайшов додому до однокласниці у справі. А вона, зазвичай манірна красуня, виявилася такою домашньою, у трико й футболці, із хвостиком і без макіяжу... Вона ніяковіла, а мене її вигляд тоді страшенно вразив. Наче я побачив її голою. Контраст між Ірмою, яка ламає ноги безпорадному Капібарі, і мініатюрною жінкою в халаті, яка стояла зараз переді мною, був стократ дужчий і збурював у мені якусь незрозумілу суміш найсильніших почуттів.

– Ми посварилися з Вірою... – невпевнено почав я, намагаючись відволіктися від напливу емоцій. – І я вирішив пройтися, щоб зняти напругу... І так вийшло, що патруль відрізав мені шлях назад. Вони шукали когось і... Тож довелося зайти до тебе...

– Це я винна: утягнула тебе в авантюру. Вона хвилювалася, так?

Я кивнув. Ненафарбована Ірма мала аж ніяк не гірший вигляд, аніж «при повному параді». Ба навіть, кращий.

– Хочеш чого-небудь? – запитала вона. – Чаю абощо...

Її пропозиція посеред ночі, напевно, могла видатися смішною, та я добряче промерз, валяючись на моріжку, і, чесно кажучи, хотілося якось приглушити ситуацію, бо почувався вкрай незручно.

...Була напівтемрява – ми вирішили не вмикати світло, і кухню слабо освітлювали відблиски вуличних ліхтарів. Пили мовчки, кожен був занурений у свої думки. У моїй голові знову й знову проходили по колу картинки цієї ночі. Порожні коридори госпіталю – Окамура, який хтозна-як опинився на стелі, – Ірма, яка вдячно цілує мене за порятунок, – Віра, яка плаче й обзиває мене скотиною...

Вочевидь, в Ірминій голові нуртував такий же вир, як і в моїй, – тримаючи чашку двома руками, вона дивилася в порожнечу, перебуваючи в думках десь не тут. Я хотів щось сказати й увірвати тишу, але Ірма заговорила перша, не дивлячись на мене й чомусь пошепки:

– Там, у госпіталі... Під ліжком... Він... Він був дуже сильний... Не як людина, а набагато сильніший... Я не боягузка й колись була найкращою з рукопашного... Але в той момент...

Вона помовчала кілька секунд, а потім заговорила знову:

– Так страшно мені ще ніколи не було. Я наче отупіла... Просто відштовхувала його руками й усе...

Вона відвернула обличчя, заплющивши очі.

– Я теж страшенно перелякався. Правду кажучи, тільки дивом застрелив його, а не тебе.

Вона шморгнула носом і всміхнулася.

– Дякую.

І раптом встала зі стільця й обійняла мене. Я відчув, як вона здригається від тихого беззвучного плачу. Через кілька секунд усвідомив, що стою, як дерево, з трохи розведеними руками, тож делікатно обійняв Ірму у відповідь. Напевно, через якийсь час усе ж потрібно було відсторонитися. Або якимось елегантно викрутитися... Але я просто стояв, відчуючи крізь тонкий халат її гаряче тіло, і вдихав запаморочливий запах парфумів. Хотілося стояти отак і стояти...

– Я просто плакса, не парся, – Ірма рішуче шморгнула носом, даючи на здогад, що сльозам край. – Мені заплакати, знаєш, що з гори покотитися.

Вона намагалася вимовити це весело, але було цілком зрозуміло, що це брехня – і її веселий тон, і те, що вона плакса. Ірма відхилилася, заглядаючи мені в лице, так і залишаючись у моїх обіймах, витерла сльози й усміхнулася:

– А ти – боїшся темряви. Я бачила.

– Це після нейроконструктора...

– Ну, відпускай мене. Хочеш, покажу свої дослідження? Спати однаково перехотілося...

Ірма розгорнула планшет і відкрила якусь директорію. Судячи з кількості папок, вона проробила величезну роботу. Якийсь час шукала потрібний файл. Ми сиділи на простому зручному ліжку,

схилившись над табуреткою, що виконувала роль журнального столика. Ірма була освітлена тільки сріблястим світлом голограми, що висіла перед нами.

– Навіть не знаю, з чого почати, – вона відкривала файл за файлом так швидко, що я не встигав прочитувати заголовки. – Тут описані десятки окремих випадків уживання пилку... Але почнімо, мабуть, з його природи... Тобі ж цікаво, що це, так?

Я старався зосередитися на роботі, намагаючись не відчувати теплого Ірминого стегна. Шовковий короткий халат, пасма пахкого волосся ...

– Ти мене слухаєш? – Ірма штовхнула мене ліктем.

Я переварив її останню фразу, повертаючись у реальність:

– Так... Природа... Цікаво, звісно. Ти проводила спектральний аналіз?

– Аякже! І не тільки спектральний. Притягла зразок у лабораторію, потім стерла всі записи з робочої машини. Поглянь.

Над планшетом виріс тривимірний знімок, зроблений під мікроскопом.

– Нічого не нагадує?

– Одноклітинне... – невпевнено сказав я.

– Я б сказала, що найбільше це схоже на спори. Але тільки на перший погляд. Поглянь на структуру оцих тілець усередині клітини. Бачиш?

Чесно кажучи, її манера розповідати у формі діалогу зараз була не зовсім доречна. Мене розморило після чаю й хотілося спати. Я вкотре спробував зосередитися на голограмі. Структура усередині клітини... На що схожа...

Бічним зором я вловив, що, коли Ірма нахилилася, поли її халата звабливо відгорнулися. У моїй свідомості ніби перемкнули рубильник. Голограми клітини більше не існувало, хоч я щосили намагався думати лише про пилку. Сон теж зняло як рукою.

– ...Беручи до поваги, що ми в іншій галактиці, різниця досить істотна, – говорила вона, але я зовсім не слухав. – Я все ж хочу, щоб ти сам здогадався. Ніде більше ці два елементи не зустрічаються в одному організмі. Я збільшу ще...

Вона рухала рукою усередині голограми, і я бачив бічним зором, як переміщається чарівна тінь за відстовбурченою полою халата.

І навіть мимоволі зітхнув. Страшенно хотілося туди поглянути бодай упівока. Зрештою, а що тут такого? Короткий погляд, після якого я нарешті зможу вникнути в те, що Ірма намагається мені донести. І я метнув майже миттєвий погляд у привабливу тінь. Майже миттєвий...

Її груди мирно спочивали на ніжній тканині халата. Великий темно-коричневий, пружний на вигляд сосок упирався в тонкий шовк. Родимка біля самої пипки. Мабуть, в усьому винна втома, бо я зовсім не контролював власних думок – не бажаючи того, уявив, як торкаюся цієї родимки губами. Образ був такий яскравий, що я майже відчув смак її шкіри... Приблизно цієї миті зрозумів, що Ірма мовчить, і підвів на неї очі. Вона стримано всміхалася.

– Е-е... – я поморщився, відчуваючи, як лице починає палати зі зніяковіння. – Вибач, я замислився...

– Я бачу...

– Ти казала про структури всередині клітини...

– Хвилини три тому.

Гарячково намагався знайти спосіб розрядити обстановку. Раптом Ірма лунко розреготалася.

– Знаєш, я б випила соку.

Вона майже ніжно подивилася на мене. Чи мені здалося... На ватяних ногах я пішов по сік. У мене стугоніло у вухах. Подумав, що краще вже йти, бо добром це не закінчиться. А коли повернувся зі склянкою в руці, Ірма милостиво запнула халат.

– Чорний пилок змушує клітину створити ще одну здорову клітину, – сказала вона без передмов. – Тільки поліпшену. Пам'ятаєш, що я тобі казала про досконалість?

Я згадав Капібару, що збиває мене з ніг, наче кеглю.

– Ірмо, я б не довіряв нічому, що хазяйнує всередині наших клітин.

– А я б не довіряла нічому, крім фактів. Згоден?

Не чекаючи відповіді, вона відкрила новий файл. Це були знімки головного мозку. Комп'ютерна томографія.

– Що ти бачиш? – запитала вона тоном сержанта, що віддає команди. – Якщо скажеш «мозок», я тебе приб'ю.

Взагалі, я б відповів саме так, якби вона не попередила. Добре, Гілю, опануй себе. Я ледь подався вперед, уважно розглядаючи знімки.

Так, сумнівів бути не могло.

– Рак, – сказав я. – І давно. Я б сказав неоперабельний, зважаючи на локалізацію. Але я не медик, звісно.

– Рак мозку, усе правильно. Четверта стадія. А тепер спитай, як прізвище пацієнта.

– І як? – я повернувся до Ірми, та коли побачив її обличчя, все зрозумів. – Це твій знімок?!

– Це мій давній знімок, – уточнила вона. – А оцей – свіжий. Що ти бачиш на ньому?

Цього разу переді мною був абсолютно здоровий мозок, без жодних новоутворень або аномалій.

– У тебе був рак мозку? – незважаючи на всю безглуздість, я не зміг вичавити з себе іншого питання.

– Ключове слово «був», – її очі горіли тріумфом.

15

Ірма закрила планшет.

– На сьогодні з тебе досить.

– Ірмо, зажди... Це пилкок?!

– Це пилкок, – кивнула вона, ніби я спитав за обідом, чи з сиром спагеті.

– Ти розумієш, що значить таке відкриття? – мої очі досі були на лобі від подиву.

Вона похитала головою.

– Не я, а ти. Ти тепер розумієш, сподіваюся, про що я три дні тобі торочу, – вона встала з дивана. – Знімай куртку й усе це брудне лахміття. Поспімо хоч дві години.

Кімната знову була освітлена самим лише світлом ліхтарів за вікном. Утім, небо вже блякло струменіло майбутнім світанком.

Ірма опустила зовнішні ролети й швидко розстелила ліжко.

– Господи, ти знайшла ліки від раку!

– Я знайшла ключ до досконалості. Ну і рак теж можна лікувати, так. Другої подушки немає, вибач.

Вона скинула халат, на мить знову поставши переді мною зовсім голою, і за секунду пірнула під ковдру.

– Ірмо, може, я на підлозі...

Вона подивилася на мене, ніби намагаючись зрозуміти, що саме мене бентежить.

– Та ну! Ти справді вирішив, що я хочу з тобою переспати?

Я зрозумів, що це, мабуть, має саме такий вигляд, і знітився. Форма була мокра й брудна, не залазити ж так на чисте простирадло... Я швидко роздягнувся й, у трусах і майці, ліг так далеко від неї, як тільки міг. Якийсь час я лежав, немов проковтнув ціпок, а потім сон став брати своє. Треба просто розслабитися й заснути...

Аж раптом Ірма тихо сказала:

– Обійми мене, будь ласка.

Клянуся, цієї секунди я навіть обурився! Це ще навіщо, Ірмо?! З глузду з'їхала! Але, звісно ж, їй я нічого подібного не сказав... Я розривався між наміром нічого такого не робити і пристрасним бажанням зробити й це, і значно більше. Між небажанням мати ідіотський вигляд у її очах і розумінням, що покласти зараз їй руку на талію – однаково, що натиснути на спусковий гачок. Адже я точно не збирався зраджувати Віру. Та й узагалі, я не збирався спати зі співробітницею, а тим більше з Ірмою. Найскладніше, що вона теж ніби й не просила мене з нею переспати – лише обійняти... Якогось чорта попросила її обійняти...

Не знаю, що й у який момент на мене найшло. Несподівано для самого себе я раптом м'яко присунувся до неї всім тілом. Мабуть, в усьому винні її парфуми, такі тонкі й ніжні... Реальність наче перестала існувати... Сп'янілий від напливу хіті, я торкнувся губами шиї, відчувши якийсь особливий пряний смак її шкіри... Запаморочення стало буквальним, десь біля самого горла солодко завмерло моє серце, і, слабо розуміючи, що роблю, я жадібно намацав долонею її груди...

Вона відреагувала з готовністю й, мабуть, аж надто активно. Якось занадто різко – її шкіра вислизнула з-під моїх губ... Потім – раптовий біль у руці. І тільки тут я зрозумів, що Ірма не підіграла мені, а виверталася, для переконливості рішуче викрутивши мені зап'ястя.

– Агов! Здурів? Я сказала «обійми», а не «роби зі мною, що хочеш»!

Я неначе отямився і тепер не знав, що відповісти.

– Ну, чого ти? – м'яко мовила Ірма. – У тебе ж кохана дружина. А ми ще й працюємо разом.

Останню фразу вона сказала вже всміхаючись. Що ж, принаймні вона не гнівається...

– Та все, не парся! – Ірма відвернулася від мене, з явним задоволенням «зариваючись» у подушку. – Прийму твій порив за комплімент: гарна відьма, значить! Тепер спи-но. Якщо зможеш...

Заснув я й справді таки не відразу.

Будильник на телефоні задзеленчав о сьомій п'ятнадцять. Я спробував відшукати його на підлозі, але він дзенькав і дзенькав, а рука чомусь борсалася в порожнечі. Нарешті він замовк сам, і я знову відкинувся на подушку, так його і не знайшовши. Темно. Мабуть, Вірка опустила ролети... Ні, не Вірка – я ж не вдома...

Я обернувся. Ірма спала спиною до мене, згорнувшись калачиком. Я спробував відкинути ковдру, і тут мені щось упало на лице. Сіпнувшись усім тілом, я схопив це рукою. Щось м'яке й огидно тепле... Секунду я не розумів, що це, і тільки потім усвідомив: тримаю свою праву руку, що повністю втратила чутливість. Ривком сів. Мене накрив напад жаху.

О Господи... Почалося... Рука впала мені на коліна. Незграбним рухом я підніс її до обличчя, ледь не вдаривши сам себе. Плече працювало, але кисть була неначе мертва. Схопивши лівою долонею нечутливу праву, я став її розминати... Тільки не зараз... Що буде з Вірою, якщо я стану недоумком тут, в іншій галактиці... Будь ласка, Господи, не зараз!

Найтонші голочки вп'ялися мені в пальці й стали поколювати десь глибоко-глибоко, неначе пробиваючись нервовим закінченням з іншої реальності. Серце шалено стугоніло. На лобі виступив піт. Ще за кілька секунд енергійних розтирань я відчув, як гаряча хвиля крові приплинула до руки... Але «голочки» ще не хотіли зникати, а пучки пальців майже нічого не відчували, так ніби були зроблені з латексу. «Ну ж бо, – казав я руці. – Я знаю, що просто перележав тебе».

Мабуть, тільки цієї миті я зрозумів, що не вірю. Страшенно боюся цього, але, насправді, не вірю. І навіть зараз, розтираючи пальці, які стали чужими, я не думаю, що захворів, а навпаки – намагаюся переконати себе, що мені здалося: «Затерпла – і не більше. Даремно злякався... Даремно...». Рука потроху знову набула чутливості, якщо не зважати на вже звичну «рукавичку». Пальці їй досі поколювало, ніби слабкими електричними розрядами. Кілька разів повільно вдихнувши, я заспокоївся. Усе добре. Поки що все добре.

...Ранок видався на диво холодний і похмурий. Сподіваюся, Ірма не розраховувала, що я стану її будити – найменше цього ранку хотілося дивитися їй в очі, тож я просто втік, поки вона спала... Нова думка тепер стукотіла в скронях, витісняючи з голови все інше: ти ночував в Ірми, хлопче! Посварився з Вірою й не придумав нічого кращого, ніж піти ночувати до Ірми! Ще й в одному ліжку! «Ну, і чорт із ним... – я спробував заткнути рот совісті, що істерично волала. – Віра однак нічого не дізнається!» Але, здавалося, тепер я фізично відчуваю у своєму роті нудотний присмак сорому. Не заходячи додому, я пішов просто на біостанцію. Ірма прийшла за пів години. Весело привіталася, наче цієї ночі з нею нічого незвичайного не сталося.

Години за дві страхи щодо руки і докори сумління через Ірму поступилися іншим важким, густим страхам, що мене заарештують. За дві години я випив чотири кави й разів п'ятнадцять закрив і відкрив той самий файл, не змінивши в ньому ані літери. І ледь не щохвилини чекав, що зараз увірвуться хлопці з внутрішньої безпеки (звісно ж, на чолі зі старшим офіцером контролю Вандлик) і обвинуватять мене в убивстві. Або – що ще гірше – вони заарештують Ірму, а не мене. А я дивитимуся їм услід, задихаючись через власне боягузтво, й плавитимуся від жалю до самого себе, але мені забракне духу зізнатися, що вбивця – я. І тоді Ірма озирнеться, і в її погляді буде навіть не презирство, а відверта огида...

...Ще гірше, якщо це станеться вдома. Вони подзвонять у двері, а Вірунчик відчинить, як тут заведено, навіть не питаючи, хто там. І вони скажуть щось офіційне на кшталт: «Ваш чоловік обвинувачується в убивстві беззахисного пацієнта реанімації». Ні, «беззахисного» вони, звісно, не скажуть. І про пацієнта – теж. Я навіть не знаю, чи мають вони право повідомити їй про обвинувачення раніше, ніж мені. Ймовірно, вони повинні будуть сказати щось

нейтральне, як-от: «Нам потрібен ваш чоловік, мем», і далі стоятимуть із загадковими обличчями і мовчатимуть, аж поки я вийду з ванної, обмотаний рушником. І тоді вони накинуться на мене... Напевно, саме накинуться – я все ж таки обвинувачуюся у вбивстві... Повалять на підлогу, вивернуть руки, потім, надівши наручники, піднімуть... З мене спаде чортовий рушник, і голий я видаватимусь якимось жалюгідним, безпорадним черв'яком на тлі їхніх бойових скафандрів... Ельза вибіжить зі своєї кімнати й заплаче. Або навіть кинеться до мене з криком «Татусю!», а один із тих здорованів перепинить її лапищем у механізованій рукавичці і прогарчить Вірі: «Заберіть дитину! І принесіть вашому чоловікові штани!». А Віра візьме Ельзу на руки й, відшукавши мій погляд, вимовить одну лише фразу: «Гілю, це правда?». А я, перебравши подумки з десяток безглузких відмовок, змушений буду просто кивнути...

Усі ці картинки прокручувалися в моїй голові з такою безжалісною чіткістю й так часто, що кілька разів я задумався, а чи не здатися добровільно. Потім опановував себе, і страх трохи відступав. Утім, він не зникав, а тільки зморщувався, ховаючись десь у районі печінки, і постійно нагадував про себе настирливим тягучим, схожим на нудоту відчуттям.

Коли я не думав про арешт, то мимоволі знову й знову переживав жах темної палати, на стелі якої – дивна істота. То раптом зринав інший, зовсім недоречний спогад, якому не повинно було залишитися місця на тлі того кошмару: Ірма йде у ванну, притискаючи до грудей простирадло, а я поїдаю її поглядом, намагаючись не пропустити жодного вигину тіла.

Я встав і пішов до кавового апарата. Усвідомив, що роблю, тільки коли моя рука потягнулася до кнопки «еспreso». П'ята чашка? Справді? Трохи подумавши, я просто випив води.

Потрібно все розповісти Вірі. Просто щоб не воювати на два фронти.

Цікаво, що вона скаже, коли ти зізнаєшся в убивстві? Я поморщився, як від скреготу металу по склу. Ніяке це не вбивство. Самозахист. Та й то, якщо вважати ту істоту людиною. Адже мені здається, це не так. Він уже не був людиною. «Розкажи це Вірі, хлопче! – підбивав той розумник, який любить давати поради, сидячи в мене голові. – З усіма подробицями! Як вирішили полізти в госпіталь

через вікно, а потім – як капрал повзав по стелі. А коли вона повірить, скажи оце все: чистий самозахист, він і людиною не був... І на трибуналі це повториш, якщо Віра раптом не схоче ставати співучасницею».

Що за маячня! Вона ніколи мене не здасть!

«А що зробити? – не вгамовувався внутрішній голос. – Поспівчуває? Чи, може, скаже: «Я не можу лягти в одне ліжко з убивцею»?»?

Навряд чи... Навряд чи вона так скаже... Але проблема в тому, що впевненості в цьому я не відчував...

– Чули про того японця в госпіталі? – несподівано зі свого місця подав голос Антон.

Я сіпнувся всім тілом, наче мені зненацька дали стусана.

– Кажуть, його вбили сьогодні, – продовжив він.

– Як убили?! – мені здалось, я сказав це жахливо фальшиво.

– Отак. Я теж думав, що він іще вчора помер. Усі думали. З нього ж буквально зробили сито. А з'ясувалося, що ні. Уночі щось там сталося в госпіталі. І його застрелили. Чи то охорона, чи то... Різне кажуть.

– Звідки дані? – обережно запитала Ірма.

– Скрізь є свої люди, – знизав плечима Антон.

Через хвилину Ірма вислизнула на вулицю, непомітно показавши мені, щоб я приєднався. Я зробив каву й вийшов.

– А ти? – запитала вона, коли простягнув їй стаканчик.

– У мене вже з вух ллється.

Ірма ковтнула.

– Треба поквартитися, – сказала вона.

– З чим саме?

– З нашим... Цим... Дослідженням.

– Розслідуванням, – машинально поправив я.

– Так. Адже на цьому все не закінчиться.

– Для нас?

– Для всіх нас, – сказала вона з притиском. – Ти був у морзі?

Запитання було таке несподіване, що я аж розгубився.

– Коли?

– Узагалі. Ти коли-небудь був у морзі?

– Бував... А що?

– На чому вони там лежать?

– Хто?!

Я не розумів, про що вона.

– Труп, лейтенанте, трупи! Прокинься!

– Ну... На столах... І на таких полицях спеціальних...

Висувних...

– З чого?

– Що «з чого»? Ірмо! Я не розумію, про що ти!

– З чого зроблені столи й полиці в морзі? Я ніколи там не була. Це важливо.

– Зі сталі... Мабуть... Для чого важливо?

– Мабуть чи точно?

– Та звідки, Ірмо, я знаю! Може, десь зі сталі, а десь із вуглеволокна! Що за вікторина? Я нічого не розумію!

Вона подивилася крізь мене, думаючи про своє.

– Сподіваюся, їх швидко кремують.

У її словах вчувалася тривога.

– Ірмо, я тебе зараз задушу. Кого кремують?!

– Тих хлопців, кого вбив капрал.

– Слухай, якщо ти щось знаєш, кажи прямо!

– Не сьогодні. Але скоро ти все дізнаєшся. Навряд чи зрадієш, але дізнаєшся.

– Мені це не подобається. Між нами не повинно бути секретів після всього.

– І не буде. Слухай, що ми зробимо далі. Учора я видала з бортового комп'ютера нашого всюдихода дані про поїздки за пилком... І заодно переглянула всі виїзди, в яких капрал був без мене. Коротше, капрал нащось стер дані одного рейду, куди їздив тільки він. Я відправляла його встановити відеопастки на північний схід від табору. І пастки він встановив! Але замість того, щоб повернутися на базу, капрал того дня поїхав іще кудись.

– Чому ти так вирішила, якщо дані стерто?

– У бортовому комп'ютері є час першого старту двигуна того дня. Восьма ранку. І дані після закінчення роботи – шоста вечора. А до місця, де розставлені пастки, – двадцять хвилин. Плюс година, щоб їх розставити. Устигаєш рахувати? О десятій максимум він повинен був повернутися на базу.

– А повернувся о шостій, – кивнув я, намагаючись хоч зараз не втрачати нитки її міркувань.

– Так. Він їздив кудись іще.

Я подивився на Ірму, намагаючись второпати, про що їй ідеться.

– І куди?

– Гадки не маю. Але побувавши там, капрал вирішив стерти дані трекінгу, – Ірма повернулася до мене, уп'явшись своїм пронизливим поглядом. – А що відбулося далі, ти знаєш. Хоч би що сталося з капралом, це сталося десь на північному сході. Досить близько, щоб повернутися того ж дня. Поїдемо туди відразу після похорону. А потім я розповім решту.

Вона прийшла близько п'ятої. Мені здається, щойно клацнули вхідні двері, я вже знав, хто це. І, як мінімум, боявся, що це буде саме вона. А коли людина, що ввійшла, зупинилася за мою спиною, я відразу впізнав цю рідкісну в колонії суміш запахів: тютюн і тонкий, ледь вловний аромат парфумів.

– Доброго вечора, полковнику Вандлик, мем! – хотів підвестися, щоб віддати честь, але вона ляснула мене по плечу, даючи зрозуміти, що весь цей офіціоз не потрібен.

– Відображення в моніторі? Чи ви чекали на мене, Гіллелю?

– Запах, – я нарешті повернувся. – Чудові парфуми.

Мініатюрна й мускуляста, як гімнастка, Вандлик усміхалася мені своєю найкращою усмішкою, і в цей момент здалася мені симпатичною. Я так здивувався з цієї несподіваної думки, що мимоволі ковзнув поглядом на її груди (напевно, вперше в житті), ніби хотів переконатися, що вона справді жінка. Утім, Вандлик не мала нічого, чого не може сховати польова форма. І я відразу підвів очі, цього разу зіштовхнувшись із колючим поглядом її світлих, як у хаскі, райдужок. На відміну від усмішки, тепла в них не було. Жодного джоуля. У них був азарт вовка, що схопив свою жертву за шию й із захватом стискає зуби, чекаючи хрускоту хребців.

Мабуть, якщо уявити, що хтось висмикнув мене в той момент із цієї круговерті проблем і страхів, відвів трохи вбік, посадив на схилі

пагорба й сказав: «Поглянь, це життя хлопця на ім'я Гіль. Він вляпався. У чому його проблема?» – я б зміг відповісти правильно. Але спершу я би просто сидів і вдихав принесені вітром запахи. Далекої ріки, скошеної трави, сонця, липового цвіту. І не думав би ні про хлопця, ні про його проблеми. Я б думав про діда. Про те, що в дідовому житті, по суті, не було ніяких проблем. Узагалі. Він був успішний, сповнений молодості й сил і навіть не знав точно, занедужає чи ні. Але дід не жив у цьому житті. Він давно й безнадійно застряг у майбутньому. Найімовірніше, в якомусь конкретному болісному дні, по вінця сповненому розпачу і туги, де хвороба в нього не тільки була, але й сягнула свого похмурого апогею. День цей ще не настав і, може, не настав би ніколи. Але дід його боявся. Тому замість того, щоб жити на повну, він сів у спортивний автомобіль, розігнався десь до двохсот сімдесяти й скерував його у відбійник прокладеного через Дніпро мосту.

Дивлячись на своє життя зі схилу пагорба, я обов'язково згадав би той випадок і сказав: «Цей ваш Гіль застряг у майбутньому. У майбутньому, де його віддали під трибунал, дружина відвернулася від нього, у колонії всі з'їхали з глузду через чорний пилок, а сам він – перетворився на недоумка, що танцює! Проте він, насправді, не в майбутньому. Він – у сьогодні». На жаль, ніхто тоді не відвів мене вбік. Та й узагалі – увесь світ жив в уявному, статистично ймовірному майбутньому. Я був не гірший за інших. Просто з дуже високим відсотком можливих проблем.

Тож, зустрівшись зі скляним поглядом Вандлик, я відчув ірраціональне бажання втекти. Клянуся, якби це було можливо технічно, я б так і вчинив. Просто змився б від неї, не замислюючись про наслідки. Але дітися мені було нікуди. Добре, що вистачило витримки бодай на те, щоб не дати перелякові просочитися назовні. Я надав обличчю спокійного, трохи втомленого виразу чесної людини наприкінці робочого дня. І з млявою зацікавленістю подивився на неї, очікуючи, що Вандлик щось скаже. Але вона мовчала, і я не витримав:

– Каву будете?

– Без цукру, – кивнула вона. – І разом із сигаретою... Поговоримо надворі, не проти?

Було тихо. Табір, скільки сягало око, був порожній. Він наповниться людьми, які квапляться додому, лише за годину, а поки що

нам ніхто не заважав.

– Я ось що хотіла, – почала було Вандлик і замовкла.

Вона подивилася собі під ноги, пожувала нижню губу і раптом, уся стрепенувшись, запитала:

– Ти віриш у збіги?

Я насторожився.

– Ну... Теорію ймовірності поки що ніхто не скасовував, і...

– А я – ні! Гілелю, я вірю в ланцюжки подій. Ось послухай. Позавчора один лейтенант приходив до мене настукати, що в таборі відбуваються бої...

Я стиснув зуби при слові «настукати», але промовчав.

– ...а вже зранку в колонії стається перша за весь час надзвичайна подія: якийсь кретин убиває купу народу. І, виявляється, цей кретин брав участь у тих самих боях! До того ж саме напередодні візиту того лейтенанта. І ось, провадячи слідчі дії, я зустрічаю в казармі, де жив кретин, кого? Правильно, того лейтенанта! Разом із ним його подружка, і вони обоє не можуть доладно пояснити, що там робили. А коли я перевіряю, що кретин робив в останні два дні, виявляється, він їздив у рейд у компанії кого? Так! Того ж лейтенанта і його подружки! А вже ввечері – па-бам! – наступна надзвичайна подія: хтось убиває означеного кретина просто в палаті госпіталю!

Тут вона спрямувала на мене уважний погляд своїх майже білих очей, але я постарався, щоб на моєму обличчі не здригнувся жоден м'яз.

– Не чув, до речі? – Вандлик неначе намагалася проникнути поглядом усередину мого черепа. І було таке відчуття, що в неї виходить.

– Ні, – я мотнув головою. – Жах який...

– Ну, таке... – вона залпом допила каву. – І все це стається на планеті, де до цього навіть ногу собі ніхто не прострелив! Але найцікавіше – сьогодні вранці. Я беру відео з камер спостереження госпіталю, і – ого! – убивць було теж двоє! Один вищий, другий нижчий – просто як мої знайомі лейтенант і його подружка. Питання: збіг? Відповідь: ні-і! Це ланцюжок подій. Просто зв'язку між ланками поки що не видно. Але ти, Гілелю, – саме та людина, яка допоможе його роздивитися. Згоден?

– Та я б з радістю... – я удав, що нічого не розумію. – У рейди ми їздимо весь час. Хоч би кого зі службовців біороти ви взяли, раніше або пізніше знайдеться рейд, у який з ним їздили або я, або Ірма, або ми обоє. А щодо тих убивць, то якщо ви натякаєте на нас з Ірмою...

– Власне, – вона всміхнулася, і її дрібні зубки зблиснули в лезовому прорізі тонкого рта.

– ...то будь-які два обрані навмання конкістадори, найвірогідніше, не будуть абсолютно однакові на зріст. Хтось виявиться вищий, хтось – нижчий, – серце стугоніло все швидше, і байдужий тон давався чимраз важче. – А що ж до причин нашого відвідування казарми, то ми про них учора вже говорили у вашому кабінеті. І додати мені нічого.

Останнє слово пролунало як «нітого», тому що пересохлий від хвилювання язик по-зрадницькому прилип до піднебіння.

– Заль, со нітого, – передражнила Вандлик і раптом зім'яла картонний стаканчик, підкинула його в повітря й разів вісім відбила носакон черевика. – Оп! Оп! Оп!

Стаканчик нарешті упав у траву, і Вандлик усміхнулася відкритою, дещо сором'язливою усмішкою:

– Я раніше сорок разів набивала! Умієш так?

Наче ми шкільні друзі і просто говоримо ні про що...

– Зі стаканчиком – не пробував, – я всміхнувся у відповідь, але, боюся, вийшло фальшиво.

Згадалося, як учора в кабінеті вона так само по-дружньому дивилася на мене, перш ніж «закрутити гайки» на повну.

– Поглянь, як це працює, – приязно сказала Вандлик. – Ти кажеш: «Зі стаканчиком не пробував». А я відразу: «А з чим пробував?» – а ти такий: «Ну... З м'ячем...». А я: «Хоча б разів десять набивав?». Ти відповідаєш: «Плюс-мінус», – і сподіваєшся, що я відчеплюся. І тут виявляється, що в мене з собою м'яч. І що ти взагалі по ньому попасти не можеш. Ні плюс, ні мінус – жодного разу! І ти маєш вигляд нікчеми й брехуна. А сказав би відразу «не вмію» – і не було б питань. Зрозумів?

– Зрозумів, – я невпевнено всміхнувся. – Не вмію.

– Та начхати! Але надалі – давай без стаканчиків. Тому що в тітки Вандлик завжди може виявитися під рукою м'яч. Зрозумів?

Її погляд більше не був дружнім. Це був погляд сторожового пса, який застукав злодія. Погляд, який попереджає. І смакує.

– Спробуймо, – я постарався, щоб це прозвучало з гідністю.
– Ну, тоді ось що скажи. Ти добре пам’ятаєш учорашній день – після того, як ти пішов від мене?

– Непогано...

– Що ти робив потім?

– Ну... Пішов на біостанцію. Я систематизую місцевих членистоногих, якщо цікаво. Потім пішов додому. В аптеку по дорозі зайшов. Усе.

– Далі?

– Що «далі»?

– Далі. Удома. Що ти робив?

– Ну... Вечеряв. Погрався з дочкою. Укладав її спати. Чистив зуби. Докладно розповідати?

У моєму питанні пролунав виклик, але Вандлик наче не помітила:

– Так.

– Ліг спати.

– О котрій?

– Об одинадцятій. Або о пів на дванадцятю.

– Ясно. Усю ніч спав? До ранку?

Нахабність, з якою Вандлик вторгалася зараз у моє особисте життя, дратувала, і це трохи додало мені сил.

– До ранку. Сни переказувати?

– Це може хтось підтвердити?

Тепер сумнівів не залишилося – Вандлик «копає» історію з госпіталем.

– Моя дружина, Віра. Чи потрібні незалежні свідки?

Вона знову пропустила сарказм повз вуха.

– Тобто Віра теж ночувала вдома?

– Звісно, а де?!

– Звідки тобі знати, якщо ти спав?

– Бо я маю досить чутливий сон, щоб почути, як встає й іде з дому моя дружина! Треба пояснювати, що ми спимо поруч, чи це й так зрозуміло?

Я, здається, трішки підвищив голос. Що ж, їй не завадить – Вандлик таки знахабніла. Зрештою, я не арештований і ні в чому не обвинувачений!

– Цілком зрозуміло, – кивнула Вандлик. – Ну що ж... На словах ти набиваєш непогано. Ну, а тепер – м'яч! – її очі широко розкрилися, а куточки губ торкнула негарна посмішка. – Цієї ночі твоя дружина Віра двічі потрапила в поле зору оцієї камери. О першій нуль вісім і о першій сорок сім, – вона показала пальцем на камеру, що висіла за три метри від нас. – Спершу вона провела тут півтори хвилини, удруге – дванадцять!

Вандлик замовкла, дивлячись мені в очі. Підозрюю, за її задумом, я повинен був зараз перетворитися на желе й розтанути біля її ніг. Що й казати, приблизно так я й почувався. Але дозволити собі розтанути вже не міг – занадто чітко розумів, що старший офіцер контролю приперла мене до стінки. Думаю, Вандлик і сама не підозрювала, наскільки правильно вів її мисливський нюх. Інакше б не розкривала всіх карт. Я зібрався з думками. Як там вона казала? «Секс – хороша причина»?

– Я не збирався ні з ким цим ділитися, – упевнено мовив я. – Це моя особиста справа. Але якщо ви так наполегливо в це лізете – будь ласка! Цієї ночі я не ночував удома.

– Як цікаво!

– Якщо вам так цікаво, моя Віра – патологічно ревнива. І ввечері ми посварилися через Ірму – мою, як ви кажете, «подружку». Дуже сильно посварилися, і я пішов. Ночував у Ірми, тому що інших друзів не маю. Ось і все. Віра двічі прибігала посеред ночі й тарабанила у двері. Ірма не відчинила. Уранці Віра розповіла, що також ходила і на біостанцію. Як з'ясувалося, уже зовсім не через ревності, а посправжньому за мене хвилювалася. Зрештою, у нас ледь до розлучення не дійшло. Така ось ланка вам у ланцюжок. Вибачте, що без сексу.

Примружившись, Вандлик дивилася в порожнечу й мовчала.

– Содом і Гоморра, а не біостанція! – нарешті сказала вона. – Припустімо, що я повірила. Це не змінює мого ставлення до збігів. Отже, наша розмова – не остання.

І Вандлик бадьоро пішла геть.

Віра розмірено дихала поруч... Через мить зрозумів – Ельза. Мене розбудили її кроки. Я прислухався. І справді, пролунало ляскання босих ніжок, а потім раптом якийсь електронне «біп-біп»... Що це? Якась іграшка?

Наступної секунди пролунав новий, цього разу дуже впізнаваний звук, і я швидко підхопився з ліжка. Упізнаваним звуком було клацання дверного замка. Отже, «біп-біп» – це пікання кнопок кодової панелі. Я швидко пішов до дверей, але все ж не побіг – щоб випадково не налякати Ельзу.

Вона була вже надворі. Стояла в місячному світлі у своїй рожевій піжамі, худенька, як горобчик. І я повільно пішов до неї.

Ельза вертіла головою навсібіч, наче роззираючись, хоч її очі були заплющені. Сомнамбулізм! Я побачив, що очні яблука під повіками швидко рухаються. Отже, просто зараз вона бачить сон...

– Ельзо, – пошепки сказав я. – Іди до мене, маленька...

І отут вона стрімко пішла кудись. Мені довелося навіть пробігтися, щоб не відстати – так рішуче крокувала моя маленька донька із заплющеними очима.

– Стій-стій-стій, куди... – тихо сказав я собі під ніс.

Обігнав Ельзу на кілька метрів і став поперед неї. Я десь читав, що треба просто ніжно обійняти маленьку сомнамбулу, і вона відразу обм'якне, заснувши вже, так би мовити, по-нормальному. Але за три кроки до мене Ельза, не зменшуючи швидкості, звернула з доріжки й пішла по моріжку. І раптом зупинилася й опустила навколішки, ніби щось роздивляючись на землі.

Я підійшов ближче й тихо став поруч. Мені стало цікаво – я вдивлявся в траву, намагаючись зрозуміти, що вона шукає. Потім зрозумів, що її очі, як і раніше, заплющені і шукати вона нічого не може. Що ж вона робить? І тут здивовано помітив, що ніздрі моєї дочки ледь помітно роздуваються при кожному вдиху. Вона... Щось нюхає? Ніби на підтвердження цієї думки, Ельза зовсім пригнула голову до землі й поповзла вперед. Це було моторошне видовище. Потім завмерла... І раптом стала по-собачому рити землю, викидаючи грудки трави й землі між ніг, із глухим стукотом упиваючись пальчиками в ґрунт. Тух-тух-тух-тух... Дуже швидко і якимось... Якимось дуже моторошно. Тух-тух-тух-тух...

– Треба з цим зав'язувати, – сказав я собі, підійшов до доньки й узяв її за плечики.

Ельза раптом верескнула якимось хрипким, несхожим на свій, низьким голосом і, не обертаючись, учепилася своєю ручкою мені в щоку, боляче дряпнувши. Від несподіванки я не втримався й незграбно сів у траву. Її очі були заплющені, очні яблука металися під повіками з якоюсь дивовижною швидкістю, ніздрі помітно роздувалися, а на вилицях ходили туди-сюди жовна.

– Ельзо, сонечко...

З першими звуками мого голосу вона підвела обличчя, так ніби хотіла подивитися в очі, затамувала подих і завмерла, якщо не зважати на скажений танець її очей під заплющеними повіками. Тоді я підхопився й просто згріб її в обійми. Я був готовий, що вона стане брикатися, але Ельза відразу розслабилася. Її обличчя стало спокійне, яким і має бути личко дівчинки, що спить. Ніздрі вже не роздувалися, жовна не ходили вгору-вниз, а очні яблука під повіками заспокоїлися. Вона спала. І вранці, звісно ж, нічого не згадає... Я відчув, як запізнілий холодок переляку пройшовся в мене по спині, спускаючись до ніг, роблячи їх важкими і негнучкими...

Уранці Ельза вибігла на кухню раніше за Віру й стала сипати загадками.

– Хто як люди, тільки сірі?

– Миші? – запитав я без особливої надії.

– Ну, тату! Я ж сказала «як люди»! А в миші – хвіст.

– Це – тіні! – осінило мене.

– Ні-і-і! Здаєшся?

– Ага.

– Це – люди, які впали в сіру фарбу!

Я всміхнувся й хотів обійняти її. Помітив землю, що забилася під нігті, й здригнувся, повернувшись думками в моторошну нічну прогулянку... «Тух-тух-тух-тух-тух».

– Доню, а пам'ятаєш, що тобі сьогодні снилося?

– Ні-і. У тебе щока подряпана!

Я розсіяно торкнувся до щоки.

– Знаю... А тобі не снився сон, як ти щось шукала в траві?

– Ні-і!

– А як ішла гуляти, може...

– Ні!

– А щось снилося взагалі?

Вона задумалася.

– Нічого!

Поцілувала мене й підстрибом побігла у свою кімнату. На порозі зупинилася, і я подумав, що вона щось згадала. Але ні.

– Відгадай іще загадку! – завзято всміхнулася Ельза.

– Ану ж, сонечко.

– Хто... – вона зробила паузу, сповнену таємниці й чарів. – Хто сидить під землею... Як людина, але не людина... І смачно пахне! Хто?

Я підійшов і присів перед нею навпочіпки, розглядаючи таку тендітну, таку тоненьку фігурку, гарне, немов лялькове, личко й глибокі, такі щасливі очі.

– Не знаю... Кондитер у льосі?

– Ну, тату! – вона всміхнулася, розуміючи, що я жартую. – Не в льосі, а під землею!

– А чим він пахне?

– Не можна казати, бо це відразу відгадка!

– Тоді не знаю.

– Здаєшся? – строго спитала Ельза.

– Здаюся!

Вона обійняла мене за шию тоненькими ручками й урочисто сказала відповідь:

– Пахне – суницею! І це – сунична квітка!

І втекла.

У мене всередині щось неприємно луснуло й розлилося по тілу липким відчуттям тривоги. Можливо, тому що з усіх можливих запахів квітки зі своєї загадки Ельза обрала саме цей – такий ароматний і такий, здавалося б, неможливий на цій планеті запах суниці.

Я труснув головою й заплющив на секунду очі, намагаючись позбутися нав'язливої аналогії, але стало тільки гірше: під опущеними повіками кружляли в божевільному танці величезні яскраво-лілові квіти.

У день похорону переіщив дощ.

Практично весь табір вишикувався на великій галявині біля самого Контуру. До цього дня тут планували зробити стадіон. Загиблих ховали у звичайних, зовсім не урочистих пластикових урнах, у яких раніше відправляли прах близьким. Надгробні плити «під камінь» надрукували на 3 D-принтері. І якби їх не тримали в руках понурі хлопці з внутрішньої безпеки, то можна було подумати, що вони справжні. Хлопці встановили плити біля акуратних квадратних ямок у траві. Дев'ятнадцять могил. Наш новий цвинтар одразу переплюнув статистичний прогноз можливих жертв за всі три роки... Праху Окамури тут не було – комендант розпорядився поховати його окремо, в інший день.

Мої пальці були якимись «латексними», наче на них уже не рукавичка, а вони самі перетворилися на протези... Ситуація доволі стрімко погіршувалася. Учора виявив, що «рукавичка» доходить до ліктя, а пальці стали такі нечутливі, що я міг би до крові колоти їх голкою й не відчутти болю. Десь у глибині душі догоряла слабка надія, що це все ж таки затиснений нерв, і я не вперше подумав про необхідність піти до невропатолога й поставити в цих муках крапку. Але на візит досі не міг знайти часу. І я добре розумів причину.

Бо якщо це не нерв, то ти по вуха в лайні, хлопче.

Зараз я м'яв кисть лівою рукою, і вона здавалася мені огидним теплим протезом. Тому на похороні я майже не думав про загиблих. І навіть про кокон у кімнаті Окамури. Я думав про те, що відчував батько, коли в нього з'явилися перші симптоми. Цікаво, у нього теж німіла рука? Я ніколи не запитував. І ще подумалося: «А чи помічу я власну розумову деградацію? Звідки мені знати, раптом я вже зараз не здатен скласти IQ-тест навіть на посередній результат?».

Капелан провів три різні обряди відповідно до релігійних переконань загиблих. Я з подивом упізнав у ньому лисого хлопця, що його високий співучий голос ще три дні тому проголошував у підпільному клубі на складах «Нехай розпочнеться бій!». Тому в молитвах мені нав'язливо вчувався жорстокий сарказм, ніби відспівують гладіаторів, які програли, а ми всі – ті, кого запусають на ринг наступними. Треба поламати в собі щось, щоб стати досконалішим...

Я відшукав очима Ірму – вона стояла навпроти, низько схиливши голову й плечі, немов до її лоба й рук прив'язали якусь неймовірну

вагу. Ось тобі й місія категорії «А»... «Вони ніколи не платять задурно», – так говорив Джохар? Безпечна місія в приватній військовій компанії – це взагалі маячня. І капрал Окамура максимально наочно продемонстрував цю істину...

Окремо стояло з десятеро дівчат, блідих, із постарілими обличчями – дружини. Я мимоволі уявив собі серед них Віру, і мене пересмикнуло. Дітей на похороні не було.

Заговорив комендант. Читав із папірця – щось стандартне й незграбне, як і він сам. Я не слухав. Думав, що ніколи не зможу зробити як прадід або дід. Або батько, якщо він і справді усвідомлено ступив через підвіконня. Не тому, що я такий шляхетний і не хочу завдавати страждань близьким, ні. Саме не зможу – занадто боюся смерті. Занадто люблю життя, щоб віддати його без боротьби. Навіть заради посмертної страховки Корпусу. Я раптом усвідомив, що досі не втратив надії. Чому я взагалі вирішив, що в мене буде така ж важка форма, як у батька! Адже тут є безліч чинників... Як біолог, я дуже специфічно сприймав таку категорію як Бог, мої уявлення про Нього назвала б ерессю будь-яка релігія, але в тому, що в цього світу є творець, – я був абсолютно переконаний саме як учений. Тож якщо припустити, що цей творець не кинув нас напризволяще, а хоча б трохи цікавиться нашим життям...

Потік моїх думок брутально увірвала команда «рівняйсь», і всі, хто був у формі, виструнчилися, повернувши голови. «Струнко-о-о!» Рота варті націлила гвинтівки в небо, верескнули зняті із запобіжника гвинтівки, – і наступної миті повітря розірвали постріли. Невдовзі урни діловито опустили в ями, і глухо застукали грудки могильної землі. Усі стали розходитися.

Уже досить далеко від щойно закладеного цвинтаря мене наздогнала Ірма.

– Я знаю місце, – сказала вона без передмов.

– Яке місце?

– Те, куди їздив капрал. На північний схід від табору починаються болота. Від квадрата, де він ставив пастки, є, по суті, лише один прохідний напрямок. Хоч би що там знайшов Окамура, ми теж на це наткнемося. Виїжджаємо вранці. Заявку я вже подала.

– Добре, – без ентузіазму сказав я.

– Ти якийсь притрушений. Як рука?

Я аж здригнувся, усвідомивши, що просто зараз звичним жестом торкаюся пучками пальців долоні. Я невимовно знизав плечима:

– Так само...

– Реально, чого ти ламаєшся? – спитала Ірма без уточнень, але я все зрозумів. – Просто спробуй, а там вирішиш. Від однієї дози точно нічого не станеться.

– Я подумаю. Спершу з Окамурою розберімося...

– Добре. Виїзд о сьомій.

І вона швидко пішла вперед.

Іншим разом майбутній рейд, напевно, схвилював би мене. Але не сьогодні. Думки про хворобу витіснили з моєї голови навіть загадковий кокон.

Решту дня я провів із Вірою, вдаючи, що все в нормі, але, ймовірно, виходило тільки гірше. А поговорити з нею відверто я так і не наважився. Думаю, останнім часом вона не раз відчувала в моїй поведінці фальш і не розуміла, що відбувається. Але мені нічого не казала. Тільки питала час від часу, як почуваюся. Я не знаходив у собі сили брехати, мимрив якесь невимовне «більш-менш», і вона хмурнішала.

Тієї ночі я погано спав. В одному з кошмарів, що запам'яталися, мені приснилося, начебто Ельза знову ходить уві сні. Очні яблука металися туди-сюди під опущеними повіками, а обличчя було повернуте трохи вгору й убік, наче вона бачить щось за межами нашої реальності. Ельза підійшла до дверей, встала навшпиньки, простягнула свою худеньку ручку до кнопкової панелі і набрала комбінацію, що відімкнула замок.

Я вибіг за нею майже відразу, але, як це буває вві сні, рухався повільно, ніби у воді. І Ельза, коли я переступив поріг, була вже далеко. Вона сиділа навпочіпки й рила землю уривчастими собачими рухами. Її плечики ритмічно смикалися, і в такт цьому ритму розліталися навсібіч грудки землі.

Тільки ми були вже не в таборі, а далеко за Контуром. Я стояв у Ельзи за спиною, а зовсім поруч здійснювалася, виливаючи п'янкий запах суниці, величезна лілова квітка.

– Ельзо, донечко... – я повільно простягаю руку до її плеча.

І тут вона обернулася сама – раптово і різко, так ніби хотіла вкусити мої пальці, і я відсахнувся, судомно набравши повні легені суничного аромату. Це більше не Ельза!

На мене дивилася моторошна істота з тільцем моєї доньки й хижо розкритою ліловою квіткою замість голови. Я ладен був закричати від страху, але мені забракло сил виштовхнути повітря з горлянки, і замість крику вийшов ледь чутний хрип. Тоді я усвідомив, що це сон. Сон! Просто сон!

Докладаючи неймовірних зусиль, намагався розплющити очі, але сон і огидне створіння у ньому нікуди не дівалися. Довгий язик істоти тягнувся до мене, як великий рожевий черв'як. Я вже відчув власне тіло в ліжку, але кожен його сантиметр – немов налитий свинцем. Намагався ворухнути рукою – це виявилось так важко, що спину й потилицю пронизав біль. Рука не поворухнулася й на міліметр. Тоді, зібравши всі сили, я спробував зосередитися на повіках. Просто розплющити очі... Розплющити очі й випірнути із суничного дурману... Здається, у цій болісній спробі я напружив кожен м'яз свого тіла, але повіки навіть не здригнулися.

І тут істота стрибнула.

...Монотонне пілікання ввірвалося в моторошну реальність сновидіння, розмиваючи образи й витравлюючи з пам'яті деталі. На мить мені здалося, що мене розбудив звук відмикання вхідного замка. Я сів, збираючись кинутися наздоганяти Ельзу, і виявив у своїй руці телефон. На дисплеї сяяла сліпучою усмішкою фотографія Алекса. Нарешті до моєї свідомості дійшло, що гидке пілікання видає саме телефон.

– От же ж каторжанська душа... Алексе... Алло!

– Салют, бро. Ти спиш?

– Алексе... Проста логіка повинна тобі підказати, що вже ні.

– Слава Богу! – цілком серйозно сказав він. – Ти терміново потрібен мені тут. Терміново, Гілю.

– Ти сказився... Котра година?

– Початок на четверту. Давай, воруши суглобами, бо станеться не знаю що!

Я уважно подивився на Алексове фото на дисплеї, наче це могло щось прояснити. Якого чорта лисого йому треба?

– Алексе... А можна по телефону?

– Не можна. У мене тут якась хрінь... А Ірма не бере трубу. Крім тебе – тупо нікому. Не гальмує там, добре? Я від'єднуюся.

– Зажди, Алекс! Поясни нормально!

– Поясню на місці, брате! Усе дуже серйозно. Чекаю тебе на складах за п'ятнадцять хвилин.

19

Алекс куриє під блакитним світлом ліхтарів на бетонному майданчику біля заднього входу. Я помахав йому здалеку. Він ледь помітно кивнув і затягнувся. Судячи з трьох недокурків, хлопець нервувався.

– Вибач, що довго. Що сталося? – я широко всміхнувся й простягнув йому руку. – Доброї ночі, до речі!

– Тіпун тобі на язик... – він мляво потиснув мою долоню. – Якщо ця ніч добра, до злої краще не дожити.

Він буркнув: «За мною», – стрельнув недокурком у напрямку урни (промазавши з добрячий метр), якось увесь згорбився й пішов усередину складів. Біля воріт Алекс довго вовтузився з електронним ключем, що нагадував чи то пульт, чи мініатюрний смартфон, а той усе не відмикав.

– Батарейка сіла?

– Ні... – Алекс поморщився. – Він же хакнутий. Вхід, загалом, заборонений отак посеред ночі...

– І що ти тоді тут робив?

Він знову поморщився.

– Воно тобі треба? Справи...

Нарешті пульт здався, і важка ступка складських воріт відійшла вбік.

Ми ввійшли у величезне приміщення, заставлене контейнерами і ящиками так щільно, що проходи між ними були схожі на лабіринт. Навіть не озирнувшись на мене, здоровань швидко заглибився в нетрі нескінченних поворотів.

Кілька разів я змушений був бігти підтюпцем, щоб не відстати. Коли Алекс зник за черговим поворотом, я знову побіг, боячись його загубити.

І, повернувши за ріг, ледь не врізався в його спину.

– Що за фігня! – Алекс стояв, уп'явшись поглядом у порожню стіну. – Пів години тому ця штука була тут!

Він повернувся до мене і якимось аж благально зазирнув у очі:

– Гілю! Гілю, брате, я люблю потриндіти й усе таке, але я не божевільний! Я скажу тобі зараз дещо, і ти повинен мені повірити! – вираз його обличчя був такий, наче він мав переконати мене в існуванні привидів.

Нічого не відповівши, я підійшов до стіни, на яку він щойно здивовано витріщався. На вуглепластиковому покритті були помітні залишки якоїсь клейкої речовини.

– Я прийшов на склад близько третьої... – затинаючись, почав розповідати Алекс. – Була одна справа... Немає значення... Коротше... Пів години тому тут, на цій стіні, я клянусь тобі, Гілю, клянусь, чим хочеш... Прямо на цій стіні була така фігня величезна...

– Кокон, – підказав я.

– А ти звідки знаєш?! – видихнув Алекс, і в цьому його запитанні змішалися полегшення й подив.

– Краще б ти сказав, що я помилився... Великий?

– Заввишки – десь як ти. І товстий... Я побачив його й одразу пішов дзвонити тобі! Надвір. Не хотілося стирчати поряд із ним...

– А поки ти був усередині, ворота були зачинені?

– Типу натякаєш, що тварюка, яка вилупилася, ще тут?

– Якщо інших відчинених виходів немає...

Алекс мотнув головою:

– Ні-і-і.

– Так... Куди виводиться сигнал з камер спостереження?

– Е-е-е... – Алекс зам'явся, вочевидь, прикидаючи, наскільки відвертим він може бути зі мною. – Я тому й подзвонив не в службу безпеки, а тобі... Ну, ти ж типу свій, а ми тут ліві справи крутимо... Мене ж одразу питають, що я тут робив... І чому камери відключені... Ем-м-м... Тимчасово.

Жалісний погляд Алекса немов благав не питати, навіщо він відключав камери. Але саме на це мені було геть начхати.

Я гарячково прокручував у голові можливі варіанти розвитку подій. Якщо розповімо службі безпеки, то скоро вони знайдуть іще одного зварйованого, як Окамура, конкістадора. І така чіпка леді, як

Вандлик, напевно, найперше зіставить два випадки й зацікавиться, чи був кокон у кімнаті капрала й куди він дівся. І згадає про порожнє відро для сміття. Наша з Ірмою брехня остаточно лусне, і нас обвинуватять іще й у приховуванні доказів, чи як це називається. Так чи так, це – трибунал.

– Не ловити ж його вдвох! – сказав я вголос.

– Давай удвох, Гілю, брате! – майже благав Алекс. – Це ж стопудово якийсь місцевий жук. А якщо впливе, що ми тут робимо, я в такій сраці буду. Га?

Коли цей гігант вигинав брівки дашком, можна було заплакати від розчулення.

– І куди міг подітися кокон? – запитав я, заглядаючи, чи є простір між контейнерами. Але вони стояли впритул, і пальця не пропхнеш.

– Так звідки ж я знаю! Кажу тобі, був тут...

– Ось що, – у моїй голові промайнув здогад. – Де б ти сховав кокон, якби хотів, щоб він не впадав в око?

– Я? – здивувався Алекс. – Я тут до чого!

– Просто подумай. Можна запахати кудись між контейнерами?

– Ти ж бачиш, тут кішці ніде сховатися. Тому тільки в смітник. Або з собою забрати.

– Чудово. І де тут найближчий сміттевий бак?

– Нафіга?

– Не «нафіга», Алексе, а «де найближчий сміттевий бак». Веди!

Ми знову стали петляти поміж стелажками контейнерів.

В якийсь момент вийшли до широких воріт, над якими висіли відразу три камери спостереження.

– Стій, – Алекс взяв мене за плече. – Ті камери треба обходити. До них у мене немає доступу.

Ворота були пофарбовані в чорні й жовті смуги, різко контрастуючи з усталеним тут сірим. Над ними величезними буквами було написано «SWEAR». Ми обходили їх, роблячи чималий гак.

– І що там таке важливе?

– Якась суперзброя на випадок повної жопи, – компетентно пояснив Алекс. – «SWEAR» – це акронім. «Special Weapons Reserve». Ходімо, он твій смітник.

Простий пластиковий бачок стояв біля виходу з ангара. Я відкинув кришку. Трохи упаковок від чогось, плівка, ущільнювач...

І все.

– Не те, – я потер підборіддя. – А якщо припустити, що він пішов кудись в інший бік... З того боку комплексу є такий бак?

– Пішов в інший бік – хто?

– Потім поясню.

Алекс насупився, але наполягати не став і знову повів мене через складські нетрі. І знову я ледь не налетів на його спину, коли він зненацька став мов укопаний.

– Вратися в шлюзі...

Я глянув через його плече. Спереду височіли нагромаджені купи пакетів від сніданків швидкого приготування, готових обідів, сухих пайків, живильних батончиків, енергетичних коктейлів тощо. Я придивився й зрозумів, що припаси були вмістом найближчого контейнера, кришка якого зараз валялася долі. Ще один контейнер був лише трохи відкритий. З нього, немов нутрощі, стирчали білі малярські комбінезони, що тяглися гірляндою уздовж вузького проходу, наче хтось висмикував їх розгонистими нервовими рухами, намагаючись відкопати під ними щось іще.

– Я не біолог, Гілю... – убитим голосом сказав Алекс, – але мені здається, жуки не користуються викруткою, щоб відкрити контейнер...

Алекс показав рукою на відгвинчені шурупи, що лежали на підлозі поряд із кришкою. Викрутка теж тут валялася.

– А ще вони не знають, як відкривати пластикові застібки на сухпайках, – Алекс подивився на мене з якоюсь нелюдською тугою.

– Питання потім, пам'ятаєш? Ходімо.

Хвилини за дві ми стояли біля самотнього смітцевого бака в іншій частині складу. Я підняв кришку й жестом запросив Алекса глянути.

– Що за фігня така?

– Кокон, який ти бачив. Упізнаєш?

Я обережно витяг двома пальцями світло-сірі шматки сплетеного з павутини покривала.

– Здуріти! – сказав Алекс.

– «Здуріти» буде, якщо ми з тобою викрутимось з усього цього. Виймай. Треба буде усе це десь спалити...

Алекс витяг пакет зі сміттям, ошелешено й водночас жалібно заглядаючи мені в очі.

– Що за лайно свиняче тут коїться? Благаю тебе, бро, скажи, ти хоч щось розумієш, бо в мене зараз тупо пробки виб'є від перенапруження.

– Я розумію далеко не все, друже... Але в кімнаті нашого знайомого Окамури в день, коли він перестріляв купу людей, ми з Ірмою знайшли такий самий кокон. А ще – вся кімната була завалена недоїдками й упаковками.

– Встратися... Це типу зомбі-епідемія почалася?

– По-перше, поки що не епідемія...

– А по-друге?

– Та немає в мене ніяких по-друге... Але якщо історія з коконом спливе, у мене будуть величезні проблеми. Розумієш?

– Тобто ти – в одному човні зі мною? – запитав Алекс.

– І наш човен сильно протікає, друже. Зранку сюди прийдуть люди, і той, хто виліз із кокона, може на когось напасти. І тоді...

– Слухай сюди... – раптом пожвавився Алекс. – Я влаштую спрацювання сигналізації годину на п'яту ранку. Тоді першими сюди ввійдуть не абихто, а хлопці з безпеки. Вони, як мінімум, будуть наготові. Ну, а далі – вони або відразу знайдуть зомбі, або спершу наткнуться на цей бардак, а потім знайдуть зомбі. Немає значення. Вони його завалять, і край. Іще один збожеволілий солдат, звісно, факт підозрілий. Зате ніяких коконів, а головне – нас із тобою, тут не було.

За дві хвилини ми вже стояли біля чорного виходу, й Алекс набирав на дверях комбінацію, що замикає замок. Раптом мене як струмом ударило:

– Слухай, Духовко! А як же ваш ринг для боїв? Його ж знайдуть!

– Ти чо', бро! Ми все розбираємо й ховаємо. Комар носа не підточить. І Капібара з'їхав. Усе чіки-пуки, – він простягнув мені на прощання руку: – В одному човні?

– В одному човні, – і я міцно потиснув його теплу долоню.

Я вже ступив кілька кроків, аж вирішив усе-таки спитати:

– Так а що за суперзброя за тими воротами?

Він знизав плечима.

– Доступу немає ні в кого, крім командування. Але враховуючи всю цю таємність, то там, щонайменше, Спис Долі. Ну, або чим там убили Христа...

Я запахав залишки кокона глибше в сміттєвий контейнер на іншому кінці табору, а потім блукав територією ще десь з пів години, а може, й більше – пішов додому, тільки коли зміг остаточно заспокоїтися й угамувати вир у своїй голові. Ми з Алексом усе зробили правильно. Зараз проблему з новим вилупленим із кокона так чи так розв'яжуть. А причину, сподіваюся, ми з Ірмою знатимемо вже сьогодні ввечері. І тоді я вирішу, що з цим робити.

Небо вже посіріло. Віра не спала – я застав її на кухні. Вона сиділа на стільці з ногами, обхопивши коліна.

– Віро? Щось сталося?

– Кавоварка зламалася, – байдуже сказала вона, але з її тону я зрозумів, що вона ледь не плаче.

Я присів перед нею навпочіпки. Запалені очі, припухлі повіки, сіре від утоми обличчя.

– Ельза? – здогадався я.

Вона кивнула й розридалася. Я обійняв її.

– Знову ходила? І ти злякалася...

– Не просто ходила, Гілю... – замотала головою Віра.

– Тобто – «не просто»?

– Я підійшла до неї й обійняла, як ти розповідав. Обійняла й чекаю, щоб вона заснула нормально...

Віра судомно вдихнула і знову розплакалася. Я взяв стілець і сів навпроти неї:

– А вона?

А вона не заснула. Ельза стояла прямо, немов проковтнула ціпок. Віра обіймала її й гладила по голові, але обличчя малої було звернене у лише їй видиму далечінь, а під повіками металися туди-сюди очні яблука. Тоді у Віри вперше промайнуло це дике щодо власної дитини почуття – страх. Легким дотиком він обпалив її десь глибоко в грудях або навіть ближче до хребта, а на плечах повиступало стільки сирот, наче на них осів іній. Від цього Віра мимоволі випустила доньку з обіймів і сторожко відсахнулася.

– Гілю! – покликала вона.

Спершу неголосно, боячись налякати Ельзу. Потім наполегливіше. І нарешті, перелякана тим, що коїться, та водночас розлючена моєю

мовчанкою, Віра гаркнула так, що відзвук її крику відгукнувся у вухах високою монотонною луною:

– Гілелю!!!

Ельза навіть не сіпнулася. Ні на секунду не припинили бігати під повіками її зіниці. Тільки потім Віра зрозуміла, що мене немає вдома.

– Ну, крихітко... Мама з тобою... – Віра знову обійняла Ельзу. – Іди до мене...

І, взявши дитину на руки, віднесла її в ліжечко. Дбайливо опустила на простирadlo, узяла за край її розмальовану зірками ніжно-бузкову ковдру, щоб укрити. Але так і завмерла. Занадто дивний це мало вигляд. Занадто страшний. Ельза лежала, як поклали: на спині, випрямлена, як стріла, зі спрямованим угору личком і з очними яблуками, що танцювали під повіками. Схожа зовсім не на дівчинку, яка спить. А радше... Радше на...

Віра так і не змогла вимовити слово «труп». Вона кілька разів намагалася підійти до нього з різних боків, але щоразу шпорталася, не в змозі вимовити таке про свою дитину.

Розповідаючи це, вона торкалася обличчя мимовільними нервовими рухами, що видавали весь той жах, який вона намагалася подолати вночі, але, очевидно, не пододала й досі.

– Я почала тобі дзвонити... – продовжувала Віра.

– Не було дзвінків, Віро...

– ...А твій телефон біля ліжка валяється!

Я механічно лягнув себе по кишнях. От чорт.

– Я в паніці просто... З Ельзою – кошмар, ти – кудись дівся... От де ти був?!

– На складах.

– Де?!

– Там одна проблема виникла...

– І без тебе нікому розібратися?! У мене таке відчуття, Гілю, що ти єдиний біолог на планеті!

– Вибач, я ж не знав, що таке... Навмисно тебе не будив...

– Я почекала трохи... – Вірин погляд знову вп'явся в порожнечу. – Ельза... Лежить начебто б спокійно... Очі тільки бігають... Моторошно так... Ну, я відкрила її... І вирішила вже йти спати. А вона як... Як...

Тут Вірині плечі затряслися, й вона розридалася. Я обійняв її. Вона пригорнулася до мене, і я відчув її сльози в себе на шії.

– Тихо, тихо... Що там сталося, Віро? Що «як»?

– Як закричить... Голосно так... Обличчя звернене в стелю, очі заплющені, зіниці під повіками бігають туди-сюди, а вона рот відкрила й верещить просто... Моторошно... Я кинулася до неї. Ельзо, кажу, донечко... Мама тут, Ельзуню... А вона кричить і кричить... Кричить і кричить...

Віра спробувала стримати сльози, але стало тільки гірше, і вона хрипко й надривно розплакалася вголос. Я не заважав їй.

Нарешті вона заспокоїлася, узяла серветку, що я простягнув, і витерла сльози.

– Я не знала, що робити... Думала, може, треба дзвонити в госпіталь... І тут її немов вимкнули – замовкла і все... Я поплакала трошки. Заспокоїлася. Ельза ніби спить. Думаю, піду і я спати... Легаю, аж тут – я відчула щось. Обертаюся – й ледь серце не вискочило! Ельза просто за спиною стоїть. Я аж підстрибнула. Вона стоїть зі своїми очиськами, що бігають... А підійти до неї боюся. От чесно! І сама думаю, треба ж таке – боятися власної дочки! А однаково страшно... Потім підійшла, звісно... Обійняла її знову... А вона відразу – раз і заснула...

– Я не міг не піти, Віро. Думав, туди й назад...

– Тільки на твоїй роботі, Гілю, якщо щось із тобою станеться, про тебе ніхто й не згадає. Поховають із почеснями, як тих хлопців... Тому що, крім нас, ти нікому не потрібний. А коли ти потрібний нам – тебе ніколи немає. Ти – на роботі. Розумієш?

Вона зіщулилася на табуреті, обхопивши руками плечі, ніби змерзла.

– Сьогодні ж поведи її до лікаря, – сказав я. – Будь ласка...

Через три години, коли ми з Ірмою вже були в транспортері на добрячій відстані від Контуру, сталася ще одна подія, про яку я довідався значно пізніше. Мабуть, інакше як «моторозна» про неї й не скажеш. Це було в їдальні. О пів на дев'яту ранку там уже зібралось повно народу. І ось у їдальню буденною ходою ввійшов і став у загальну чергу не абихто, а вбитий капрал Нобухіко Окамура.

Не можна сказати, що здійнялася паніка або що. Більшість і так вважала, що Окамура живий, хоч і мав би лежати в реанімації, а зброї

у японця не було. І все ж побачити його отак запросто в їдальні не очікував ніхто. До того ж на капралові був украдений на складі й одягнутий на голе тіло білий малярський комбінезон розміру «XS», який не сходився в нього на грудях і підскочив майже до колін на ногах. Тож усі покинули свої справи і витріщилися на нього. Окамура, не кажучи ані слова, взяв тацю, набрав дві тарілки відвареного м'яса й сів на своє звичне місце – навпроти Дженкінса, який саме допивав каву. І отут Дженкінс закричав.

Річ у тому, що саме вчора проводили офіційне впізнання – для протоколу. І Дженкінс побував у морзі. Тіло Окамури було сильно покалічене, але передня частина голови ціла. І ось зараз капрал, ще вчора мертвий-мертвісінький, сів навпроти Дженкінса й став жерти м'ясо руками і гарчати, що невластиво навіть представникам такого суворого армійського класу, як капралаи.

Безпомічний крик вирвався з грудей Дженкінса раніше, ніж він сам усвідомив, що кричить, але відразу, метнувшись короткою луною, обірвався – Окамура блискавичним рухом викинув уперед руку і схопив Дженкінса за горло. Стало приголомшливо тихо. У цій тиші булькання бідолахи Дженкінса видалося якимось неприродно дзвінким. Ніхто не рушив із місця, щоб йому допомогти. Скуті незбагненним, непереборним, майже забобонним жахом, нечисленні відвідувачі дивилися на це все з тупою увагою акваріумних рибок. Потім вони казатимуть, що просто не встигли кинутися на допомогу, та насправді німа сцена тривала майже пів хвилини. Потім Окамура, який увесь цей час не припиняв запихати вільною рукою собі в рот варене м'ясо, відпустив Дженкінса. Судомно вдихнувши, той із гуркотом став навкарачки й зайшовся кашлем.

Очевидно, про появу капрала хтось одразу повідомив у службу безпеки, бо, коли Окамура спустошив обидві тарілки й приніс собі повну тацю тістечок, у їдальню в супроводі шістьох озброєних до зубів «чорних рукавів» увійшла старший офіцер контролю Ніколь Енджела Вандлик. Упевнившись, що перед нею справді Окамура, вона, піднявши стілець, який перекинув Дженкінс, обережно сіла навпроти нього. Дженкінса відразу кудись повели двоє її бійців.

Капрал перестав жувати і загарчав, як кіт, присунувши тарілку з тістечками ближче до себе.

– Смачного, капрале, – незворушно сказала Вандлик.

– Смачного, капрале, – відповів той, досить точно копіюючи її інтонації.

– Як ви почуваетесь?

– Як ви почуваетесь, – відповів капрал і знову продовжив жувати тістечка, запихаючи їх до рота цілими.

Вандлик підвелася й набрала повітря в груди, вочевидь збираючись дати якесь розпорядження своїм бійцям, аж тут Окамура виблював просто на підлогу все, що він устиг з'їсти. Його обличчя стало бліде, як віск. Він розгублено дивився на неперетравлену їжу на підлозі, нервово витираючи губи.

– У госпіталь його, – скомандувала Вандлик штурмовикам, а потім голосно звернулася до всіх. – Вам доведеться затриматися й підписати деякі документи! Цей інцидент залишиться нашою з вами таємницею.

За п'ять хвилин по тому «чорні рукави» заводили Окамуру через чорний вхід госпіталю. Він видирався так, що малярський комбінезон на ньому порвався й тепер звисав довгим шматтям з його стегон, а витатуювані чорні дракони звивалися на роздутих м'язах спини, наче зійшлись у двобої. Їм назустріч трапився фельдшер, який за потреби виконував і функції місцевого патологоанатома. Саме він учора приводив на впізнання капралового сусіда Дженкінса. Напевно, через склад розуму, медик був не так вражений самим фактом воскресіння покійного японця, як немислимим, з погляду механіки, фактом його самостійного звільнення з секції в морзі – та секція мала ззовні простий, але надійний засув. Отже, побачивши капрала в супроводі «чорних рукавів», фельдшер передусім подався в морг, розташований у підвалі, щоб прояснити цю дивну обставину.

Засув потрібної секції був абсолютно цілий. Збентежений цим фактом, наш медик машинально відімкнув і знову замкнув дверцята, а потім, без будь-якого сенсу, їх відчинив. Усередині, на висувній металевій полиці, лежав труп капрала Окамури, передня частина голови якого залишалася досить упізнаваною, натомість задня була повністю відсутня. Не покладаючись на спотворені смертю риси обличчя, медик узяв капрала за плече й трохи підняв, – на спині покійного у вигадливому танці переплелися двоє витатуюваних чорним драконів.

Ірма вела всюдихід сама. Я сидів на броні. Було близько десятої. Квадрат, де Окамура встановив відеопастки, давно залишився позаду, і зараз ми їхали порівняно вузькою смугою лісу між грядою пагорбів і болотом. За логікою, це єдиний напрямок, куди міг поїхати капрал. Але, щойно всюдихід піднявся на невисокий пагорбок, Ірма натиснула на гальма. Попереду стояла висока загорода з дроту.

Нікельований метал виблискував крізь гілля якоїсь виткої рослини, яка заплела загороду так щільно, що перетворила в суцільну зелену огорожу. Ірма висунулася в люк. Притримуючи гвинтівку, я зістрибнув із всюдихода й підійшов до загороди.

– Обережно, – попередила Ірма. – Цей в'юн – хижак.

Тримаючись на відстані, я спробував роздивитися хоч щось по той бік у просвітку між гілками. Але нічого, крім тайги, не побачив.

– Цікаво, навіщо тут поставили паркан... Є ідеї?

Ірма похитала головою. Я щось помітив крізь листя в'юна: за два кроки від мене на загороді висіла яскрава жовтогаряча табличка. Акуратно розсунув гілки стволом гвинтівки.

– Ірмо...

– Бачу, – відгукнулася вона.

На жовтогарячій табличці великими чорними буквами було написано:

**НЕБЕЗПЕЧНО!
ЗАБОРОНЕНА ЗОНА
ПОРУШНИКИ БУДУТЬ ПРИТЯГНУТІ ДО
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

– Ого... – відступивши на крок, я задер голову в пошуках камер спостереження. Одна з них і справді підіймалася над загородою, але в'юн давно обплів її гнучким гіллям і відламав – вона безпомічно матлялася на дроті.

– Тепер зрозуміло, навіщо капрал стер дані трекінгу, – сказала Ірма. – По ходу, десь має бути дірка, через яку він проїхав.

– А я думаю, що нам не потрібні ще більші проблеми, ніж є. А в'їхати в заборонену зону – це нарватися саме на них.

– Ой, не треба бути таким правильним! – вона скривилася, ніби їй було гидко. – Я однак поїду. А ти, якщо хочеш, вертайся і здай мене!

– Та до чого тут «здай»!

– Тоді визначайся швидше!

Я думав. До цієї хвилини мій план щодо кокона й нашого розслідування незмінно закінчувався словами «...і повідомимо командування». Але жовтогаряча табличка досить прозоро натякала, що командування й без нас у курсі. То що – повернутися? І просто чекати, поки відкриє стрілянину той, хто вилупиться з наступного кокона? І, наприклад, обере не плац, як Окамура, а дитячий садок, куди ходить моя Ельза... Я здригнувся. Ні, я притяг сюди сім'ю й зобов'язаний зробити все, щоб Ельзі та Вірі нічого не загрожувало.

– Ти заснув там чи що?

– Стривай, Ірмо... – я навіть не повернувся, боячись, що вона зіб'є мене з думки.

Треба сказати собі правду: поїхати далі – значить покласти на терези кар'єру, страховку, а отже, і майбутнє моєї сім'ї... А не поїхати – покласти безпеку моєї Ельзи тут і сьогодні на іншу чашу. А заодно й поховати відповідь на запитання, чи втрачають від пилку глузд. Адже якщо річ не в пилку, то, можливо, у мене з'явиться шанс... Я машинально потер праву кисть.

– Та що з тобою! – не витримала Ірма. – Злякався якихось табличок? Серйозно? Більше ніж кокона заввишки з людину?

– Дай мені подумати!!! – вийшло різкіше, ніж мені хотілося, але вона принаймні заткнулася.

Ні, ти збожеволів. Про що тут думати! Я в жодному разі не стану жерти інопланетний порошок! І річ не в ньому взагалі! Хоча кого я обманюю...

– Ірмо... Чи може пилки виправити генетичний дефект?

– Пилки може виправити будь-який дефект.

– Я маю на увазі проблему на клітинному рівні. Наприклад, у клітинах є аномальний білок, який мутує. Пилки може вилікувати хворі клітини?

– Так само, як я вилікувала клітини, уражені раком.

Я чекав, що вона запитає, чому я цікавлюся, але Ірма не спитала.

Якщо мене викинуть із Корпусу, то на момент, коли я знову ступлю на поверхню матінки-Землі, у мене буде вагон боргів,

а незабаром – набір рефлексів замість мізків... А якщо повернутися зараз... Повернутися й нікому нічого не казати...

Можна ж просто ходити на службу й жити, як це було тиждень тому! Тільки чи треба тобі те життя, фіналом якого стане танець недоумка, якщо порятунок, можливо, просто зараз в Ірміній кишені? Чи треба тобі життя, коли ти побачиш, як Іш-Чель виправдає свою назву, перетворившись на бабу з очима ягуара? Чи хочеш ти на якійсь там еніній церемонії похорону стояти поміж родичів? Просто уяви, що ти бачиш у труні свою доньку...

– Їдьмо! – поспішив вигукнути я, щоб заткнути цей голос у голові.

Не хочу цього уявляти. Я ніколи такого не допущу. Не допущу навіть самої ймовірності. І, зістрибнувши в люк, я сів поряд з Ірмою. Вона мовчки натиснула на акселератор.

Діру в загороді ми знайшли за якихось кілька сотень метрів. Дорогою я бачив щонайменше три робочі камери, але ми трималися далеко від паркану. А потім – іще одну, наглухо заплетену в'юном. І, схоже, Окамура теж її помітив був – цілий проліт огорожі закатано у грязюку гусеницями всюдихода. Двигуни завили, підвищуючи оберти, й Ірма спритно провела всудихід через діру.

– Слухай, Ірмо... А якщо Окамура їздив сюди сам, звідки той кокон, який знайшов Алекс?

Вона знизала плечима.

– Ми не дізнаємося, поки не зрозуміємо, звідки взявся перший. Може, капрал привіз із собою якусь фігну... Не просто ж так ви знайшли другий кокон саме на складах...

Я задумався, за звичкою погладжуючи праву кисть. На фронтальному оглядовому моніторі було видно ніс нашої машини, що розрізав щільний підлісок, як корабель хвилі. Ірма мовчала, зосередившись на керуванні. Я раз у раз повертався думками то до батька, який вийшов у вікно, то до діда, який зійшов з дистанції за кермом автівки. Тепер, коли я думав про них, у мені народжувалися нові відчуття, зовсім не такі, як раніше. Мені досі було нестерпно жаль батька, але тепер я відчував ще й злість. Пекучу злість. Я злився на нього за подаровану генетичну ущербність... А ще більше – за безпорадність... Ці думки виснажували. Я спробував відволіктися,

зосередившись на спогляданні похмурих тайгових пейзажів в оглядовому моніторі, але це не допомагало.

– Ірмо... Давно хотів спитати... Як ти дізналася, що в тебе рак?

Секунду тому я сам не знав, що запитаю саме це. З іншого боку, а що я міг спитати, щойно виринувши з похмурих думок про генетичні хвороби! Вона сумно всміхнулася, не відриваючи погляду від оглядового монітора.

– Лікарі сказали.

– Ще на Землі?

– Ні, звісно! Ніхто не бере в Корпус хворих людей. Тим більше у тривалі місії.

Я понуро посміхнувся й подивився на долоню. Ну, звісно. Ніхто й ніколи.

Вона якийсь час мовчала, поринувши в спогади. Я не квапив. Через хвилини дві Ірма продовжила сама:

– Я все життя цього боялася. Моя мама померла від раку – занадто пізно діагностували... Я бачила всі її муки... – вона міцно стиснула губи й кілька разів кліпнула, стримуючи сльози. Потім глибоко зітхнула й продовжила: – З двадцяти років я звикла регулярно перевірятися на онкомаркери... Був період, коли я ледь не щоночі просиналася від нічних кошмарів, у яких мені казали, що в мене четверта стадія... Та, зрештою, переконала себе, що рак не зможе підкрастися до мене непомітно. Що я готова зустріти його, коли в мене ще будуть усі шанси...

Вона знову помовчала.

– Я прилетіла сюди, навіть не підозрюючи, що стою на краю могили. Місяці три все було чудово... Тоді все тільки будувалося. Жодного біолога, біорота ще формується, я керую установкою обладнання на станції.

Ірма недбало торкнулася до щоки, сподіваючись, що я не зрозумію справжньої мети цього жесту. Але друга сльоза великою горошиною скотилася слідом за першою.

– А потім усе почалося. Дуже стрімко. Головні болі, запаморочення, проблеми із зором...

– І ти запідозрила рак?

– Сміятимешся, та я запідозрила вагітність. Але навіть тест не встигла купити, коли раптом у мене стався напад. Просто на робочому

місці. Непритомність, судоми... Мене терміново госпіталізували. Зробили комп'ютерну томографію. Ту саму, яку я тобі показувала... Я готувалася закінчити своє життя тут. Сподівалася тільки на те, що смерть буде швидка.

Я жадібно вслуховувався в кожне слово, сподіваючись, що зараз вона скаже про пиллок, але Ірма мовчала.

– А пиллок? – не витримав я.

– А що пиллок?

– Як ти його відкрила? І про твій браслет – розкажеш?

Ірма наче не чула запитання: вона зосереджено дивилася перед собою. А потім похитала головою:

– Не сьогодні.

Хотілося, звісно, почути відповіді, але що вдієш. Я вп'явся в монітор. Там була тільки зелено-чорна одноманітність тайги, і за пів години я став клювати носом.

У хисткому півсні мені здалося, що я знову на Проксимі, сиджу всередині транспортера, який прокладає собі шлях через трясовину. Мій командир чомусь Вандлик, вона нависає наді мною, обдаючи запахом якихось нестерпних вечірніх парфумів і тютюну. «Збадьорися, солдате! – репетує Вандлик, наче вона не офіцер контролю, а перегрітий на сонці сержант. – Надеремо цим павучарам сра-а-ку!» Тут Вандлик наполегливо пхає мені під ніс флакон із пилком, а я злякано сахаюся, б'юся потилицею об стійку (уже в реальності, а не вві сні) і прокидаюся. Та не встигаю детально роздивитися, що відбувається навколо, аж липкий, втомливий сон знову обплітає мені голову, як той хижий плющ камеру спостереження... Хрясь – і голова безпомічно висить на дроті, упавши мені на груди й матляючись від немилосердної тряски. «Камера висить, – виправляю сам себе, – не голова, а камера». І радію, що зумів зберегти крихти здорового глузду навіть уві сні. Поки що зумів. Ще не вийшов у вікно й не врізався в опору мосту. Ще не замкнувся у ванній, притиснувши до грудей термобаричну гранату... «У тебе ніколи не вистачить сміливості на таке!» – з докором кажу я (чомусь голосом Вірки) і розумію, що сиджу верхи на паркані з жовтогарячими табличками «Небезпечно! Заборонена зона». Я не можу злізти, бо права рука стала геть пластмасова і вже не слухається мене. «Страшно не висмикнути чеку – ні! Страшно, це коли ти хочеш висмикнути, але тобі – немає чим!» –

промайнуло в голові, і ця думка мене чомусь дуже веселить. «Страх – це кокаїн, – раптом зринає в пам'яті фраза, вимовлена голосом Вандлик. – І ти підсів, хлопче. Міцно підсів».

– Страх – це кокаїн, – сказала мені якось Вандлик на тренуванні.

– Розумію, – кивнув я. – Адреналінові наркомани й усе таке...

– Ні, – перебила вона. – Забудь про адреналін! Не можна пояснити, що таке страх, на прикладі страху. Це як розповідати про шкоду героїну на прикладі героїну. До того ж наркоманові. Ні, Гілю. Хочеш зрозуміти, що таке страх, слухай мене: це кокаїн. Твого власного виробництва. Ти колись пробував кокаїн?

Пробував. У перший рік армії. Півтори години ти почувашся ідеально налагодженим механізмом. Кристально чітке мислення, миттєві геніальні рішення без найменших сумнівів.

І фантастичний невичерпний запас енергії. На півтори години.

– Ні, – відповів я. – Не пробував.

– Під кокаїном – не існує неможливого! Приблизно такий самий ефект справляє страх, коли ти рятуєш свою шкіру. А ще краще – чиюсь. Через таке ти точно проходив. Але буває й по-іншому. Передозування! Бац, і замість припливу енергії – повний ступор! Задишка така, ніби ти пробіг марафон. Піт заливає очі. І в мозку – наче щось перегоріло. Так буває, якщо ти нюхнув забагато, і точно так само – якщо ти перелякався дужче, ніж здатен витримати. Через це теж усі проходили. І ти, я впевнена, якщо покопаєшся, згадаєш.

Мені не довелося навіть копатися.

Я пам'ятаю той випадок дуже добре, бо ступор, про який казала Вандлик, ледь не коштував мені життя. Давно. Але подумки я багато разів повертався до того моменту, коли не знайоме доти ірраціональне почуття тваринного жаху, всупереч усім інстинктам, прикувало мене до землі, не даючи врятуватися...

Мені було сім років. Це трапилося в селі, де жив мамин батько. Велике, зелене, з фермами, красивими хатами, затишними вуличками. На нашій збиралася ціла компанія таких ось «дітей асфальту», що приїхали до бабусь і дідусів. Найголовніша розвага того літа – «нічний

стукіт», коли над вікном котроїсь із хат ми прив'язували гілку, а до гілки – нитку, за яку смикали, сховавшись досить далеко. Гілка стукала у вікно, хазяїн визирав зі стурбованим «Хто там?», ми давилися від сміху, аж поки, нарешті, він розумів, у чому річ, і зривав наш пристрій... А потім хтось із місцевих хлопців запропонував учинити таке з хатою баби на прізвисько Горбошия.

Горбошия жила на відшибі. Вона була міцною присадкуватою баберою з напрочуд широкими плечима, величезним горбом над лівою лопаткою й вічно схиленою на правий бік шиєю, наче вона весь час уважно до чогось прислухається. Через перекошений торс права рука жінки видавалася набагато довшою за ліву. А може, так і було. Рука ця була жилага й така міцна на вигляд, ніби належала не бабі, а звиклому важко працювати лісорубові. Казали, що Горбошия раніше була професійна спортсменка. Зірка легкої атлетики чи щось таке. Але її викинули зі спорту чи то через допінг, чи то через заборонені імплантати. Хай там як, саме воно згодом перекошило жінку, зігнувши дугою й передчасно зістаривши.

Дорослі забороняли нам навіть наблизитися до її хати, бо Горбошия, як про неї казали, «не дружила з головою». Я бачив її тільки раз – у супермаркеті в райцентрі. Вона котила свій візок, зігнувшись так, що була нижча за нього. Ліву руку по-пташиному зігнула коло грудей, правою – вона й справді видавалася величезною – Горбошия спритно шпурляла у візок товар. Усі оглядалися на неї, а коли Горбошия зиркала знизу-вгору своїми оченятами, то відразу відверталися й поспішали сховатися між рядами. Зараз я майже впевнений, що бачив того дня, як вона зняла з полиці здоровенну сокиру з карбоновим топорищем, які ото рекламують по телевізору, і поклала у свій візок.

«Ходімо до хати Горбошиї!» – сказав хтось, і ми пішли, адже тільки почало сутеніти, небо ще було лілово-сіре і ця витівка не видавалася аж такою страшною.

Нас було шестеро чи семеро. Застали бабу у дворі. Притулившись до штахетин, ми із захватом й острахом спостерігали, як ця могутня жінка рубала дрова, спритно орудуючи великою сокирою – хвацько та із задоволенням, зовсім не так, як можна собі уявити, з огляду на її вік. Між ударами вона гралася інструментом, обертаючи навколо кисті, хоча завбільшки сокира була майже як сама баба. Поправивши на

дровітні чергове поліно, Горбошия відразу розмахувалася м'язистою правою рукою. Не приміряючись, з високим «і-і-их» розсікала поліно завжди з першого разу.

Коли ми причепили над вікном Горбошиї суху гілку старої груші, уже стемніло й на небі висвічував місяць. Ми причаїлися на вулиці, біля паркану, щоб шлях для втечі був вільний. Стримуючи трохи нервові смішки, стали смикати за нитку. Ось-ось мало пролунати здивоване «Хто?» або жалібне «Перестаньте!». Але нічого не відбувалося. Ми посилили натиск – нитка могла порватися від наших ривків, гілка тарабанила об скло так сильно, як тільки було можливо. Нічого. Ми осмілили й навіть випросталися, більше не ховаючись за парканом. Горбошия, здається, вирішила нас ігнорувати. Хтось запропонував знову влізти у двір і жбурнути у вікно грудкою землі або каменем... Аж тут двері відчинилися – безшумно й зненацька. Баба навіть не вийшла – вона кинулася до нас, ніби потривожена в лігвищі змія, – дивною скособоченою ходою, кульгаючи, і тому наче підстрибом. Коли на її шляху опинилася лавка, вона не стала обходити, а, наче горила, обперлася своєю величезною правицею й ривком перекинула через неї короткий тулуб, ні на йоту не сповільнивши хід. Ми остовпіло завмерли. І тільки коли тишу літньої ночі розірвав високий металевий звук висмикнутої з дровітні сокири, отямилися й кинулися бігти. Щомиті озираючись, чекали, що баба зупиниться біля паркану, вибухнувши безпомічними прокльонами. Але Горбошия перестрибнула півтораметровий паркан так само легко, як лавку. І тоді ми в унісон видали переляканий, сповнений розпачу крик.

За кілька хвилин ми, засапані до нудоти, обмінювалися враженнями. Бетонна дорога, по якій давно вже ніхто не їздив, вела повз старий цвинтар. У місячному світлі бетонне полотно було майже біле. Ми й досі кидали тривожні погляди через плече, але за нами ніхто не гнався. І отут ми побачили щось попереду.

Це було схоже на кинуту посеред дороги куртку чи щось таке, і ми зовсім не злякалися. Хтось навіть спробував пожартувати. Аж ось це щось ворухнулося. Ми насторожилися. Якусь секунду ще можна було подумати, що це гра тіней у місячному світлі. Але це щось поворушилося знову, і тепер уже було цілком ясно – воно рухається. Іде до нас, незграбно перевалюючись.

«Собака!» – сказав хтось, і всі витріщилися на рухливу тінь, думаючи, наскільки вона небезпечна. Так вийшло, що я перший роздивився в дивних рухах тіні перехняблену бабину ходу.

«Горбошия...» – видихнув я, й за мить стало очевидно: баба примудрилася вийти нам напереріз. Вона жваво йшла в наш бік, стискаючи здоровішою рукою величезну сокиру.

Видавши переляканий крик, наша маленька компанія кинулася врозсип, як зграя горобців. Багато хто не побоявся сховатися на цвинтарі, який іще годину тому назвали б найстрашнішим місцем в околиці. Тільки я один так і стояв, не в змозі відірвати погляд від несиметричних і дивних бабiniх рухів. Наче мене змусили випити три літри розведеного желатину і він застиг у стравоході – і ось я ледве знайшов положення, що дозволяє так-сяк дихати, і не наважуюся поворухнутися...

Звідкілясь іздалеку вітер доніс моє ім'я, яке врозкидь вигукувало кілька дитячих голосів, і ще, здається, слово «тікай», але я всього цього майже не чув. Я старанно дихав, намагаючись не захлинутися тим желеподібним страхом. І дивився. Дивився широко розплющеними очима, як місяць промальовує на кульгавій тіні риси бабиного обличчя. Її великий нерівний ніс, і запалі щоки, і якусь дивну недоречну посмішку на тонких губах. Останніми місячне сяйво позначило її очі, і я здригнувся, коли роздивився цей погляд. «Не дружить з головою», – сказав мамин голос у моєму мозку, і я геть чітко усвідомив: так і є! Вона вб'є мене, ні на мить не задумавшись ні про суть цього вчинку, ні про наслідки.

Їй залишалося кілька кроків. Трохи незграбних, проте напрочуд легких і швидких кроків. Кілька нерівномірних рухів її широких плечей. І ось уже сокира злетіла вгору по широкій дузі й плавно попливла до моєї голови. Я стежив за нею самими очима. А баба, нестерпно повільно ступаючи, затигла своє бойове «і-і-их!». Мене не можна вбивати, я ж іще дитина...

Я часто згадую той момент. Саме оту секунду. І те, як за мить наді мною луснула оболонка міхура з уповільненим часом. І відразу наче хтось невидимий смикнув мене за комір і крикнув у вухо: «Назад!» – я різко відхилився (ледь-ледь) і відчув, як по моїй голові провели чимось гладким. «Не боляче! – промайнула несподівана і навіть радісна думка. – Виявляється, це не боляче!»

Не пам'ятаю, як кинувся бігти. Як розвертав своє тіло, ще секунду тому таке незграбне й важке. Пам'ятаю вже, як чимдуж мчуся, ледве торкаючись бетону. Щось тепле й мокре тече в мене по шиї, і я чомусь думаю, що це піт, хоча в той-таки момент у голові досі стукає радісна думка: «Не боляче! Виявляється, це не боляче!».

Мені фантастично пощастило. Верхній край добре наточеного леза залишив глибоку подряпину над вухом, оце й усе. Дорослі (і батьки, і лікарі, і всі, хто почує цю історію) ще багато років журитимуться й казатимуть, що вистачило б пів сантиметра – і тонка скронева кістка була б розсічена, як яєчна шкаралупа. А я щоразу думатиму про те, як майже дозволив себе вбити. Як завмер, так наче моя смерть була чимось завбаченим. Як у найостанніший момент (останній з усіх можливих) я раптом вирішив жити. І збагнув, що це рішення – легке й прекрасне. Просто жити.

Горбошию після цього випадку визнали небезпечною й ізолювали для примусового лікування...

– У такому стані в тебе можна встромити ніж по самісіньке руків'я – навіть не відчуєш! – почув я голос Вандлик.

«Не боляче! – відгукнувся в моїй голові мій власний дитячий голосок. – Виявляється, це не боляче!»

– Ти слухаєш чи ні?

Я квапливо кивнув:

– Так. Ніж по руків'я, навіть не відчуєш, – і розсіяно додав: – Або сокиру...

– І це, лейтенанте, хріново! – підсумувала Вандлик. – Якщо так реагує дорослий чоловік – це невиправно. Бо значить, що цей чоловік – ні до чого не придатний солдат! Але таке легко перевірити в нейроконструкторі. Значно гірше – коли ти підсів. Це не перевіриш, а шкоди від такого бійця може бути навіть більше.

– Підсів на страх? – я остаточно втратив нитку її міркувань. – Чи ви про кокаїн?

– Та немає значення! Запам'ятай, Гіллелю, страх чи кокс – ефект однаковий.

Я спробував осмислити це. Потім усміхнувся.

– Ви серйозно?

– Абсолютно. Тривале вживання кокаїну спричиняє глухоту й зорові галюцинації. А страх... Постійний страх... Він робить глухим

до голосу розуму, і бачиш ти в усьому тільки те, що хочеш побачити. Навіть не так. Ти бачиш те, що боїшся побачити. Отже, не здатен уже ні аналізувати, ні ухвалювати рішень. Ти вже не з нашої реальності.

Тепер усміхалася Вандлик, задоволена таким влучним порівнянням.

– Нащо ви мені це розповідаєте, мем? – я раптом насторожився, усвідомивши, що Вандлик не стала би просто так зі мною теревенити.

– Бо я відчуваю це в тобі, Гілелю. Не знаю, на який саме страх, але ти підсів. І схоже, міцно...

Тієї секунди я побачив перед собою обличчя батька, коли він зробив крок у відчинене вікно. Одна його нога ще стояла на підвіконні, а руки рефлекторно намагалися вхопитися бодай за щось, але тіло вже занадто сильно схилилося над безоднею... На його губах досі грали решточки дурнуватої посмішки... Але в очах уже були благання й жах. Ця уявна картинка зринала в моїй свідомості часто. Частіше за багато реальних спогадів. Але тоді, розмірковуючи з Вандлик про схожість страху й кокаїну, я вперше зрозумів, що насправді батькове обличчя, яке я собі уявляв, завжди було моїм власним...

– Агов!

Ірмин голос одразу розбудив мене, але, щоб усвідомити, де я, знадобився час.

– Я не сплю, – нарешті відповів і машинально торкнувся шраму під волоссям. «Підсів і, схоже, міцно», – пролунали в моїй голові слова Вандлик.

– Приїхали? – я спробував щось роздивитися через оглядові щілини, але бачив лише стіну тайги.

– Саме так... – якось похмуро відповіла Ірма.

– Куди?

– Узагалі приїхали, – тихо сказала вона. – Капець... Акумулятор здох.

– Як це? – я подивився на годинник і потер скроні, намагаючись поррахувати, скільки ми їхали. Ще немає й дванадцятої. Отже, не так і багато...

– Мабуть, механічне ушкодження, – відповіла Ірма, звіряючись із бортовим комп'ютером. – Споживання електродвигуна виросло на

шістсот відсотків.

– На скільки?!

– А я ще думаю, чого він так гуде...

– Твою ж матрицю... – я відчинив люк, щоб подивитися на небо.

Було хмарно. – З таким сонцем будемо заряджатися до завтра...

– Я не брала сонячні батареї, – сказала Ірма.

– Як не брала?

– Офіційно, ми в рейді з перевірки відеопасток, пам'ятаєш? Як би я пояснила, нащо мені батареї?

Я застогнав:

– І що будемо робити, га? Кинемо всюдихід тут?!

Ірма відкинулася на спинку сидіння й заплющила очі.

– Невже?! Навіть «вибач» не скажеш? – думаю, я злився на неї весь цей час, іще з моменту, коли знайшов у Віри пилок. – Або, скажімо, «ми по вуха в лайні через мою пристрасть до авантюр»!

– Вибач, ми по вуха в лайні через мою пристрасть до авантюр, – беземоційно повторила Ірма, не розплющуючи очей.

– Сказитися... – буркнув я й виліз із всюдихода.

Ми стояли в центрі якоїсь долини чи... Можливо, колись це було русло широкої ріки: дерева росли обабіч порослого невисоким чагарником проходу, що нагадував просіку. Я про всяк випадок закрив забрало шолома й зістрибнув зі всюдихода.

Приземлився несподівано жорстко. Удар відгукнувся гулом в усьому скафандрі. Замість ґрунту під ногами, попри траву, було щось тверде і рівне. Здивовано нахилився, щоб роздивитися, аж ось верхня частина скафандра немислимим чином переважила, і я заgrimів головою вперед. «Добре, що закрив шолом», – устиг подумати, перш ніж устромився в землю, як страус.

– Усе в порядку? – пролунав у навушниках Ірмин голос.

Спробував підвестися, але не зміг. Ситуація була така безглузда, що я зареготав, уже здогадуючись, у чому річ.

– Що? – знову пролунав Ірмин голос. – Ти впав?

Я намагався випростатися, але нічого не вийшло – так і стояв навкарачки, упершись головою в землю, і безпорадно реготав.

– Що там?! Що ти робиш?

У такому положенні я не міг бачити всюдихода, самі лише гусениці, тому не встиг зупинити Ірму. Уже коли її черевики дзвякнули по броні, я здогадався, що вона збирається зістрибнути.

– Ірмо, не треба! Це магніт!

Але було запізно. Очевидно, стривожена, вона стрибнула дужче й далі за мене. І випросталася долілиць із таким гуркотом, ніби покотилося металеве відро. Я знову зареготав, ми обоє мали дурнувато-смішний вигляд.

– Що за довбаний пеніс... Чого ти іржеш! – Ірма лаялася через слово. – Я не можу встати, трахана матриця... Можеш допомогти, курва мама? Аварійна застібка піді мною, не дістану...

У такому положенні її шанси звільнитися самотійно були мінімальні. Якби я лежав так само, наша ситуація була б зовсім не смішна. Я перевалився на бік, і магнітне поле послужливо потягнуло мене праворуч на дивне покриття. Заледве відірвавши одну руку, я дотягнувся до важеля аварійного скидання й за секунду вибрався зі скафандра, як із панцира.

– Надпотужний магніт, – сказав я. – Не дивно, що двигун здох...

Хотів перевернути Ірму на бік, але в мене не виходило. Максимум зміг ледь підняти плече й пропхнути ногу їй під груди, щоб потім дістатися до аварійної застібки. Нарешті Ірма теж звільнилася, й ми спантеличено втупилися собі під ноги. Дивна поверхня була пласкими ґратами, металевими з вигляду, з шестигранними вічками завбільшки як голубине яйце, – через них і пробилася трава. Метал був масивний. Я кілька разів тупнув ногою – жодного натяку на вібрацію чи прогинання.

– Ти щось розумієш? – запитав я.

– Розумію, що треба забрати бодай гвинтівку.

Свою я залишив усередині, а Ірмина тепер намертво прилипла до покриття за метр від рукавичок скафандра. Мені не вдалося її навіть зрушити. Тоді ми смикнули вдвох. Вийшло тільки з другого разу, та й то – не відірвати, а повільно, по сантиметру підняти. Спершу приклад (я відразу вставив під нього носак черевика), потім вдалося

поставити гвинтівку вертикально, а вже тоді натужно відірвати від ґрат кінчик ствола. Ірма підняла гвинтівку на рівень грудей.

– На такій висоті здається, що вона важить кілограмів двадцять п'ять.

– Назад доведеться йти тайгою, – кивнув я.

– Зажди ще – «назад»! – Ірма встала на гусеницю й закинула гвинтівку на всюдихід. – Тебе не дивує, що ми знайшли дорогу?

Я ляснув себе по лобу.

– Точно! Дорога! Ось на що це схоже! Та навряд чи для гусеничного транспорту.

– Навряд чи взагалі для наземного, – погодилася Ірма. – Це схоже на трасу для магнітної левітації.

– І звідки вона тут узялася?

– Ось і я про це... Пропоную трохи пройтися. Навіть якщо капрал виїхав із повним зарядом, то проїхав не набагато далі за нас. А мо' щось і знайдемо. Згоден?

Гвинтівки довелося покинути. Скафандри ми перенесли у всюдихід частинами і впоралися тільки тому, що нас було двоє. А може, тому що Ірма через свій пилок була, певно, сильніша за мене. Про те, щоб узяти їх, навіть і не йшлося. Озброєні самими лише пістолетами (та й ті відтягували пояс, наче поважчали чи не вдесятеро), ми пішли вперед.

– Не розумію, – не витримав я, – на Іш-Чель уже був проект колонізації і його закрили? Звідки дорога? Ще й магнітна, коли скрізь навпаки – магнітний транспорт, а покриття з нуль-кераміки. Ніколи не повірю, що вони намагалися впроваджувати в іншій галактиці те, що не апробували на Землі!

Дорога йшла вгору, і я весь час дивився під ноги, зосередившись на підйомі. Тільки скінчивши говорити, помітив, що Ірма дивиться на мене, а в її очах – чи то крижаний скепсис, чи то навіть глузування.

– Що?

– Ти серйозно? – спитала вона. – Думаєш, хтось потягне в іншу галактику десятки кілометрів магнітного покриття просто для колонії?

– А для чого? – не зрозумів я.

– Ні для чого! Іноді ти мене реально дивуєш! Сам же кажеш – у нас навіть технологій таких немає!

– І що це значить?

Ми нарешті піднялися на пагорбок, й Ірма зупинилася. Я вперся руками в коліна, переводячи дух.

– Ось, – нарешті сказала Ірма після тривалої паузи. – Оце і значить...

Я випростався й подивився вперед. І обімлів.

Попереду майже до самого обрію розкинулося місто.

24

Місто було дивне, не схоже на жодне у світі, та вочевидь мертве. Воно не було зведене, як звичайні міста, а навпаки – вирізане у поверхні землі. Велике плато, в яке впиралася дорога, було рівне і покрите якимсь гладким, як скло, матеріалом.

Його, наче каньйони, протинали вулиці, вирізані мости, естакади й переходи. Стрімкі схили штучних скель поцятковані чимсь, що нагадувало вікна... А втім, це могло бути що завгодно – місто, яке лежало біля наших ніг, побудували не люди.

– То ось нащо Корпусові ця планета... – випадково вирвалося в мене.

– Що?

Я хитнув головою.

– Та так... Кажу, хто б міг подумати...

Ірма стояла й дивилася на місто. Вітер кошлатив волосся, надаючи всій її постаті якогось понурого вигляду.

– Що будемо робити? – спитав я, щиро не розуміючи, що означає наша знахідка і як учинити.

– Ну... Оскільки в нас спільні проблеми... Пропоную спуститися й спробувати зрозуміти, що сталося з капралом. Ми ж за цим приїхали, не?

– Жартуєш? Підемо досліджувати інопланетне місто?!

– А які варіанти? Ще можемо зв'язатися по рації з базою й повідомити, що ми в забороненій зоні й знайшли засекречений об'єкт. Щоб Вандлик послала когось закопати нас просто тут. Думаєш, коли ми повернемося, ніхто не спитає, де всюдихід? Якби не здох акумулятор, я би перша запропонувала помчати назад і тримати язика на припоні. А так...

– Ми вляпалися? – запитав я Ірму, прекрасно знаючи відповідь.

– По самісінькі яйця. Але якщо обирати між просто трибуналом і спершу прогулянкою містом, а потім однак трибуналом... То я таки за прогулянку, – і вона впевнено попростувала до міста.

Що ближче ми підходили, то ставало помітніше, як сильно його поглинула тайга.

Зараз, коли ми не могли дивитися на місто з висоти, дерева наче розмили контури міста, перетворивши його на руїни посеред лісу. А коли магнітна дорога підвела нас до самого краю штучного каньйону, мені було легше повірити в те, що ніякого міста немає, аніж у те, що за урвищем криється щось побудоване невідомими розумними істотами.

Попереду був насипаний земляний вал заввишки з мій зріст, густо порослий травою. А далі – уздовж самого краю – піднімалися якісь тонкі високі стовпи, призначення яких було геть незрозуміле. Стовпи були гладкі, метрів зо п'ять заввишки, розташовані на віддалі кількох десятків кроків один від одного, і тяглися вздовж урвища, наскільки сягало око. Ірма обережно піднялася по насипу й зупинилася біля одного з них.

– Обережно, – вирвалося в мене.

– Іди глянь, – покликала Ірма, повільно ставлячи ногу.

Я наблизився до неї.

– Як думаєш, що це?

– І гадки не маю, – я обережно доторкнувся до стовпа рукою. Якийсь метал. Низка дрібних отворів на однаковій відстані згори вниз. – А ти знаєш?

– Можу припустити... Думаю, між цими стовпами було щось схоже на наші плазмові екрани. Щось, що захищало місто.

– Цікаво, від кого...

Вона знизала плечима.

– Тут є спуск, до річі. Ходімо.

Стало помітно, що каньйон з іншого боку не стрімчастий – за ним починалося те, що я б назвав дахами вирізаних унизу будинків. Вони тягнулися вдаль, допоки було видно. Одні високо, інші ледь виднілися на самому дні. Тисячі будинків вигадливими візерунками обплітали багаторівневі естакади, мости й розв'язки (якщо, звісно, це були вони), і всюди тяглися до сонця дерева, проростаючи, здається,

просто крізь невідомий високотехнологічний матеріал, з якого все було зроблено. Вітер колихав листя, і якщо розфокусувати зір, то здалося б, що біля твоїх ніг – неспокійне зелене море. За кілька метрів від Ірми тягнувся вниз доволі крутий пандус, по якому можна було спуститися.

Було приголомшливо тихо, якщо не зважати на шум дерев. Узагалі, звуки лісу на Іш-Чель – специфічні. Більшість тварин – гігантські комахи або павукоподібні. Птахів узагалі немає. Теплокровні в меншості, і всі вони – хижак на самому вершечку харчових ланцюжків, тож звуки видають нечасто. А ось хітинові трелі різних членистоногих тут досить поширені. І, враховуючи розміри цієї місцевої комашні, звуки ті не схожі ні на що земне. Не можна сказати «заспокійливо скрекотали смертожуки», бо їхні пісні (особливо кількох одночасно) – це пекельне пекло. Але тут чомусь було тихо.

Я думав про те, якою ж була ця цивілізація. Якими були істоти, що до неї належали? Чи схожі хоч на щось, що ми собі уявляємо? Гуманоїди? Якого розміру? І ще цікаво, як довго їх тут немає. Адже тайга мала такий вигляд, ніби росте тут від початку часів, але це ні про що не говорить: руїни могли стати такими за якихось п'ять-шість десятиліть. І якщо місто ще недавно було населене, то, можливо, десь на планеті залишилися й інші міста... Хоча невже вони б дозволили нам отак запросто облаштуватися...

Щось гучно стукнуло ззаду. Я обернувся. Зашурхотів гравій, обсипаючись із пандуса, але за кущами, що росли навіть зі стін, нікого не було видно. Я поклав руку на пістолет, але ніяк не міг намацати руків'я. На мить це поставило мене в ступор. Я не розумів, що відбувається. Опустивши очі, побачив, що торкаюся зброї пальцями, але не відчуваю. Зовсім. Тепер це була ніяка не «рукавичка» – моя рука стала протезом. Я зімкнув пальці на руків'ї, і тільки сильно стиснувши його, щось відчув. Але навіть не шкірою, а радше м'язами. Стріляти я ще зможу, але про те, щоб швидко дістати зброю, – можна забути. Усе, що я роблю правою рукою, відтепер потрібно контролювати очима.

– Чого стоїш? – гукнула Ірма.

Я ще раз обернувся. Думаю, якби там хтось був, він би сто разів зжер мене, поки я намагався впоратися з пістолетом.

– Іду!

Не зводячи погляду з руки, розтиснув її й знову стиснув на руків'ї. Заплющив очі, спробував натиснути на кобурі кнопку фіксатора. Ні, вже не можу – просто не відчуваю, де вона. Розплющив очі. Так легше. Натиснув, ледве підняв зброю, штовхнув назад у кобуру. Клацнув фіксатор. Не ковбой ти, хлопче... Уже не ковбой.

– Це ж не неврит, так?

Ірма стоїть і уважно дивиться на мене.

– Не неврит, – відповідаю.

– Розповіси?

Вона мене, найімовірніше, зрозуміє. І навряд чи кому скаже. Але виходить, що Ірма з цим її пилком і мріями про Нобелівку – зацікавлена особа. Не впевнений, що мені потрібні зараз поради того, хто продає інопланетну наркотику. Хоча... Можливо, все скоро зміниться. Дуже скоро...

– Не сьогодні, – я навмисно повторив те, що вона відповіла мені у всюдиході. Мовляв, відвертість за відвертість.

Вона кивнула. Може, навіть зрозуміла натяк.

– Тоді ти перший, – сказала Ірма, пропускаючи мене.

Так, її правда. Мати за спиною людину, яка не може швидко дістати зброю, це завжди шанс, що ти обернувся, а її вже доїдають...

Через двадцять хвилин ми були внизу. Точніше, на початку цілого переплетення витончених мостів. До землі, де починалися вигадливі хмарочоси, залишалася ще половина шляху.

– Куди б він пішов? – запитала Ірма.

– Окамура? Хто його знає... Ти думаєш, він доїхав сюди?

– Атож. Не доїхав би, і в його кімнаті не висів би кокон, не?

Я не відповів. Ставало спекотно. Унизу, напевно, була тінь, тож, якщо вже оглядати місто, я би краще спускався... З іншого боку, намагатися шукати тут сліди перебування Окамури – це ж як голку...

Ми продиралися через досить густий, високий чагарник. Я прискіпливо оглянув кожну гілку, але він не був схожий на хижий – куц собі як куц. Та все ж ми намагалися уникати близьких контактів із флорою. Тим більше без скафандрів. Мабуть, я занадто багато думав про чортів чагарник – тому так пізно помітив лісового диявола.

Це ідіотизм, звісно, і зараз мені навіть соромно писати про це, але я просто не зрозумів, що переді мною лісовий диявол. Почасти мене виправдовує те, що підійти отак на відстань витягнутої руки до цієї

тварини – немислимий збіг обставин. Аж такий немислимий, що, якби я почув цю розповідь від когось у нашій їдальні, – просто не повірив би. Міг би навіть привселюдно висміяти брехуна. Але це сталося не з ким-небудь, а зі мною.

Я йшов перший. Доводилося нагинатися до землі, щоб пройти під гілками – я бачив тільки свої коліна. І ледь не наступив на щось довге й сіре, що виблискувало голою шкірою із бляклим візерунком. Власне, візерунок мене і спантеличив. Я завмер.

– Змія! – голосно сказав я Ірмі і ступив убік, щоб обійти плазуна.

Як з'ясувалося за секунду, це був крок до величезного самця лісового диявола, що спав у тіні. Його довгий вузький хвіст, описавши півколо, опинився в мене під ногами, ставши причиною фатальної помилки.

Ми побачили один одного одночасно. Я його – коли відсунув велику крилату гілку, а він мене – коли кінчик цієї гілки хльоснув його по морді. Я відсахнувся, наступив на ногу Ірмі, яка йшла за мною, і ледь не впав, сильно її штовхнувши. Звір підхопився на весь свій двометровий зріст і теж інстинктивно відстрибнув назад. Якби його першою реакцією було вдарити пазуристою лапою (навіть якщо просто відмахнутися), у мене б вже не було голови. Я спробував вихопити пістолет, але все, що в мене вийшло, – це поплескати себе по стегну в районі кобури.

– Стріляй! – крикнув я Ірмі.

Якусь секунду я просто чекав. Лісовий диявол завмер, ніби приготувався для стрибка. Я майже бачив, як куля залишає на його грудях чорну цятку обпаленої плоті, розхлюпуючись бризками крові за спиною. Але пострілу не було. Тільки розтягнувся в холодному жаху час, заглушивши всі звуки, крім важких, неначе уповільнених, ударів власного серця.

– Ірмо! – я хотів гаркнути на все горло, та останньої миті передумав, злякавшись, що це спровокує звіра, і вийшло якесь невпевнене «і-і-і...».

– Стріляй, – повторив я тихо, не в змозі відірвати погляд від гіганта.

Його сіра шкіра була посічена павутиною крихітних зморщечок, а на суглобах утворювала складки, що робили його схожим на лицаря в обладунках. Один із двох бивнів, що стирчали з пащі лісового

диявола, був зламаний. Старі шрами від пазурів перетинали його череп, проходили через вилицю й закінчувалися десь на шиї. Шестеро малесеньких очей поблискували під масивним виростом, що нагадував надбрівні дуги. Його передні лапи були підняті. Величезні, мов ятагани, вигнуті пазури він притиснув до грудей. Наскільки ми знали, ці пазури були потрібні йому, щоб викопувати нори, але я не сумнівався, що він легко зможе скористатися ними, щоб розірвати мене навпіл.

Лісовий диявол був старий і досвідчений, тому не поспішав кидатися на незнайому істоту. І ще, судячи з відсутності яйцекладу, це був самець. Напевно, то була головна причина, чому я досі живий, – самки значно агресивніші на своїй території.

– Ірмо... – повторив я майже пошепки, і десь у глибині вже промайнув боязкий здогад: вона не відповість.

Моя ліва нога вперлася в щось м'яке.

– Ірмо...

Я лише на мить відірвав погляд від лісового диявола й обернувся. Ірма лежала непритомна. Ймовірно, падаючи, ударилася головою. І я гадки не мав, наскільки серйозна травма. Лісовий диявол так само стояв – нерухомий, як стиснута пружина.

Чомусь запам'ятався вітер – він привітно й буденно обдував мені обличчя. Він же колихав ріденькі сиві волосинки на грубій, як у бегемота, шкірі лісового диявола. Звір заричав. Звук був сухий, як тріск гримучої змії, хоч і йшов із гортані. Напевно, відтоді, як Ірма впала, і до цієї миті минуло секунд вісім. Може, десять. Нескінченно розтягнутих десять секунд...

– Тихо, здорованю, тихо... – сказав я звірові, намагаючись додати своєму голосу максимум упевненості й спокою.

Так мене колись учили поводитися з ведмедями: не показувати спину, повільно відступати, спокійно говорити. Щоправда, лісовий диявол не був ведмедем. Він навіть теплокровним міг вважатися з натяжкою. І про рівень їхнього інтелекту ми мали досить приблизне уявлення.

– Я тебе потривожив, але зараз піду, домовилися?

Ірма раптом застогнала й сіла. Лісовий диявол, наче вийшовши зі ступору, кинувся вперед, але це був фальшивий випад, покликаний налякати, – він ступив два кроки й одразу відстрибнув назад, а його

гортанний тріск став іще гучніший. Я згадав про зброю, глянув на кобуру, схопив праву кисть лівою й поклав на пістолет. Тепер можна спробувати застрелити гіганта – натиснути на спуск я точно зможу, – але не впевнений, що вб'ю його з першого пострілу. А вистрілити вдруге він уже не дасть.

– Ірмо...

Вона, здається, нічого не розуміла, тільки дивилася перед собою в порожнечу, насилу зберігаючи рівновагу й навіть не намагаючись підвестися. Я схопив її лівою рукою за евакуаційну петлю розвантажувального жилета й потягнув. Вона щось промукала. Лісовий диявол знову зробив фальшивий кидок у наш бік. Я скинув зброю, але він знову відступив.

– Можи... – вичавила Ірма.

– Що?

– П-можи...

Я тільки тепер побачив, що вона намагається розстебнути нагрудну кишеню. Встромив у неї руку. Звір став наближатися до нас, упираючись у землю передніми лапами, як горила, і пружинячи на кожному кроці, як вуличний кіт, що приготувався до бійки.

В Ірминій кишені був пластиковий флакон. Ну, звісно, що ж іще! Я відкрутив кришечку, й Ірма відразу вихопила його – майже жадібно.

«Свитсь – ш-ш-ш».

Новий звук налякав лісового диявола, він знову відскочив і гортанно заклекотав.

– Зможеш іти?

– Заткнися й завмири, – сказала вона досить виразно.

Я так і зробив. Ірма теж сиділа нерухомо, тільки часто мружилася й чмихала носом. Лісовий диявол зробив іще один удаваний випад, але цього разу якийсь непереконливий, – я навіть не злякався. Тоді, задержавши голову, він заклекотав голосно й лунко, наче на дні гучного колодязя тріскотів брязкальцями цілий виводок гримучих змій.

– Слухай уважно, – сказала Ірма. – Стріляти не можна, інакше живими не вийдемо. Він кличе родичів. Я думаю, щонайменше пара йде за нами, щойно ми ввійшли в місто, і скоро будуть тут. На естакаді залишатися не можна. Мені потрібно пів хвилини. Потім я зможу йти.

Лісовий диявол різко стрибнув у наш бік. Я сіпнувся, але Ірма схопила мене за руку й міцно стиснула. Звір знову заклекотів,

витагнувши шестиоку морду в наш бік.

– Просто лякає, – сказала Ірма. – Сховай зброю.

– Ти впевнена?

– Так. Ми зістрибнемо на естакаду на рівень нижче. Я бачила будівлю, в яку вони не полізуть.

І чомусь уточнила:

– Якщо не помилилася.

Не час був уточнювати, я просто сховав пістолет, як вона сказала. Лісовий диявол знову задер голову й заклично заклекотів. Метрів за сто позаду на естакаді затріщали кущі.

– Пора! – Ірма рішуче підвелася.

Звір одразу відстрибнув. Ірма схопила мене за передпліччя.

– Не біжи, – сказала вона й потягла за собою.

Лісовий диявол дотримувався дистанції, але не відставав. Ми опинилися на краю естакади.

– Май на увазі, щойно ми стрибнемо, у них спрацює інстинкт «наздогнати», – попередила Ірма. – Потрібно встигнути добігти он до того входу.

«Вхід», про який вона казала, був метрів за п'ятдесят. Сама будівля стирчала як величезний палець, і всі її стіни склалися з однакових близько розташованих «вікон», нагадуючи стільник.

Бігти потрібно буде швидко, але недовго. Щоправда, був нюанс – до потрібного нам «вікна» доведеться стрибнути ще раз. Там усього метри три, з розбігу нескладно... Якщо нічого не станеться.

– Готовий? – запитала Ірма. – Ти перший.

Мовчки ліг животом на естакаду, звисив ноги, потім опустився на руках.

– Зараз! – крикнула Ірма і відразу стрибнула теж. Я відпустив руки. Ми приземлилися разом. Я відчув різкий біль у щиколотці, але не такий уже й сильний. І відразу побіг слідом за Ірмою.

Здавалося, я рухаюся занадто повільно. Майже як уві сні. Нога боліла, але річ була не в ній. Просто потрібно було бігти набагато швидше. Значно швидше, ніж я був здатний... Знову пролунав клекіт лісового диявола, і тепер йому відповіли відразу кілька горлянок. Я був готовий присягтися, що розчув у цьому заклику якісь нові, сповнені тріумфу інтонації. Десь у підсвідомості промайнула панічна думка: «Не встигну!» – і я наддав ходу, вкладаючи силу в кожен рух.

Вони приземлилися досить галасливо і, судячи зі звуку, дуже близько – майже за спиною. Озирнутися не наважився – боявся втратити дорогоцінні частки секунди. Але, здається, потилицею міг відчутти їхнє дихання... Ірма перша підбігла до краю й стрибнула – граційно й легко, ні на мить не загаявшись. Мені здалося, що коли я хоч трохи не сповільнюся перед краєм, то обов'язково схиблю й упаду вниз. Але сповільнити рух було ще страшніше.

І я стрибнув.

Стрибок прийшовся на ліву ногу, занадто далеко від краю, й вийшов слабкий і невпевнений. Уже зависнувши над прірвою, подумав, що це кінець. Сильно залоскотало десь у промежині, я безпорадно замахав руками. Носками взуття ледь не ковзнув по стінці, не дострибнувши якихось кілька сантиметрів. На щастя, виручила інерція стрибка – боляче вдарившись, я впав на край «вікна» животом. Ірмина рука відразу лягла мені на спину й затягнула всередину. Лісові дияволи зупинилися на краю естакади – дивилися на нас і з острахом нюхали повітря.

– О Господи, – вирвалося в мене.

– Обережно! – якось аж злісно гаркнула Ірма. – Розчавиш хоч одне гніздо – нам вафлі!

За інших обставин оці її «вафлі» замість «смерть» могли б, напевно, розсмішити. Але я не міг відірвати погляду від величезних сірих засапаних звірів по той бік провалля. Скрекочучи, як потривожений зміїний клубок, вони якось знехотя відійшли від краю й невдовзі зникли в кущах. Я полегшено відкинувся на спину. Тільки після цього в мій мозок став просочуватися зміст Ірминих слів. Яке ще гніздо?

Приміщення (якщо ми, звісно, були в будівлі) мало досить чітку восьмигранну форму, наче хтось вичавив його гігантським олівцем. Кожна грань дивної кімнати нагадувала бджолиний стільник значно більше, ніж сама будівля, тому що складалася з безлічі рядів однакових гнізд. І вони були не порожні. Я аж примружився, щоб роздивитися, хоч ніколи не скаржився на поганий зір. Кожне гніздо було завбільшки

з величезний кавун і закрите зверху плівкою або прозорою кришкою. Усередині, здається, якась рідина... Вочевидь, стінки цього стільника пропускали світло, бо рідина ледь підсвічувалася й видавалася червонястою.

– Де це ми? – запитав я Ірму.

– Я б на твоєму місці краще встала.

Й оскільки я відразу спробував підхопитися, Ірма з силою вперлася рукою мені в груди.

– Але без різких рухів. Так?

– Так? – непевно повторив я.

– Так, – відрізала вона. – Будь обережний.

Підлога теж складалася зі стільників. І я лежав просто на них. Повернувшись на бік, мимоволі зазирнув у найближчий. Світло всередині гнізда було тепле, немов передзахідне небо, і рідина видавалася живою. Чомусь промайнула асоціація з навколоплідними водами і виникла недоречна думка, що таким ось ніжно-червоним бачить світ дитина всередині мами, коли та ніжитья на веранді, підставивши живіт яскравому літньому сонцю.

Щось сіпнулося в підсвіченій рідині – якась тінь, – і я мимоволі здригнувся. Якби не Ірмина рука, що тримала мене за плече, я б, либонь, підскочив.

– Без паніки, – сказала вона. – Просто не треба туди наступати, і все буде добре. По перетинках можна спокійно йти.

– Що це?

– Ну... Інкубатор – так, мабуть. Усередині має бути шахта, по якій ми спустимося.

– Чий? Чий інкубатор?

– Давай не зараз, добре?

– Ірмо, чий це інкубатор, що сюди бояться поткнутися навіть лісові дияволи?

Вона помовчала. Потім спитала:

– Ти довіряєш мені?

Насправді я довіряв їй значно менше після того рейду по пилок. І ще менше після переламаних ніг Капібари. Але, з іншого боку, Ірма завжди знала, що робить. Навіть коли робила щось жахливе.

– Радше так, ніж ні, – кивнув я.

– Тоді роби, що кажу. Усі запитання – вниз. І я б не затримувалася тут занадто довго.

– Добре, – здався я. – Командуй.

– Там прохід, – вона кивнула в далекий кінець приміщення. – Я полізу перша.

Я підвівся. Перетинки між гніздами були широкі й м'які, так наче всю будівлю зіпили зі свого «паперу» величезні оси. Прохід був у підлозі. Я зазирнув туди – короткий і вузький лаз, що нагадував трубу, звивався й вів кудись у порожнечу.

– Триматимеш мене за ноги, – пояснила Ірма. – Якщо там неможливо буде пролізти, то витягнеш.

І вона, не гаючи часу, пірнула в лаз. Я обхопив її щиколотки.

– Відпускай! – крикнула й одразу втягла ноги.

Я зазирнув. У трубі показалося її обличчя.

– Лягай на спину й лізь лицем угору! – сказала вона. – Тут стіна з таких же гнізд. Можна спуститися, як по драбині.

Ми опинилися в гігантській шахті, куди вели лази з інших приміщень. Світло проникало згори – даху не було, і я навіть міг розрізнити хмари. Стіна шахти складалася з безлічі восьмигранних стільників. Порівняння з вуликом тепер уже стало нав'язливим. Крім того, перетинки між гніздами густо поросли якимось місцевим аналогом мохів і навіть травою, а зверху по них безперервно струменіла вода, яка далеко вниз з'єднувалася в струмочки, а ще нижче утворювала щось на кшталт зовсім прозорого, більше схожого на дощ, водоспаду.

– Звідки вода? Конденсат?

– Ймовірно, – відповіла Ірма. – Будівля дуже висока...

– То це все-таки будівля?

– Так. Вони використовують її для своєї колонії, але побудувати таке не змогли б.

Пам'ятаючи нашу розмову, я не наважився уточнювати, хто «вони». Мабуть, зараз і справді краще не знати. І ми стали спускатися.

Ставити носки черевиків у гнізда було досить зручно, але триматися доводилося за перетинки. Так ніби ми лізли по величезному книжковому стелажу. Що й казати, моя нечутлива рука ускладнювала спуск удесятеро. Я не міг адекватно оцінити, наскільки міцно тримаюся, й кожного разу щосили стискав пальці. Кисть стало

викручувати від болю вже хвилини за три. З лівою ситуація була не набагато краща, бо, не довіряючи правій, я змушений був навантажувати її подвійно... Дуже скоро перспектива впасти в шахту здавалася мені не лише неминучою, але й у чомусь приємною – сил триматися майже не залишилося. Вода наскрізь промочила одяг, але найгірше – вона налилася у взуття, зробивши його набагато важчим.

– Ти як? – запитала Ірма, ніби відчувши мій стан.

– Поки що не впав... – я намагався, щоб це пролунало як жарт, але не впевнений, що вдалося – занадто жалібно пролунало це «поки що».

Я гарячково думав, що можна вдіяти. Ірма сильно випередила мене, бо я весь час зупинявся, по черзі відпускаючи то праву, то ліву руку, щоб дати м'язам можливість хоч трохи відновитися. Зараз вона була метрів на сім нижче. Праворуч від мене рослинність на стільнику була гущіша, ніж скрізь. Очевидно, на ту стіну частіше світило сонце. Навіть траплялися гілки чагарнику – такого ж, як ззовні. Це повинно полегшити спуск – буде за що нормально взятися.

– Ірмо, – попередив я. – Я переміщуся.

– Будь обережний!

Насправді рухатися вбік виявилось легше, ніж униз, і я пішов досить бадьоро. Найближчий кущ мав надійний вигляд, але я, звісно, спершу обережно за нього посмикав. Імовірно, коріння рослин проникало просто в матеріал, з якого цей стільник зліплений, тож можна братися.

Діло пішло швидше. За гілки я міг легко хапатися навіть своєю нечутливою правою. Лівою брався за стінки гнізд, не надто покладаючись на міцність коріння. Ірма була трохи лівіше й нижче, і я швидко скорочував відстань. Ми подолали вже більше ніж половину. До низу, як я міг оцінити, залишалось метрів п'ятдесят. А потім усе пішло не так. Думаю, річ саме в нечутливості шкірного покриву – я не зрозумів, що кора згнила й просто знялася, як обгортка цукерки. Відчув це занадто пізно. Рука ковзнула, залишаючи за собою голу білу гілку. Я переніс вагу на ліву, але пальці не втрималися на мокрій перетинці. Інстинктивно я відразу схопився обома руками за основу клятого стебла, і цього разу міцно, але встиг занадто сильно відхилитися назад. Вийшло, що смикнув кущ усією вагою. І коріння не витримало.

Пролунав тихий тріск. Кущ опинився в моїх руках. Я замахав руками, намагаючись не дати тілу відділитися від стіни, але було пізно. По-зрадницькому зіскочили носики черевиків. Подих застряг у моїх грудях. Я досі намагався за щось ухопитися, аж ось поросла травною стіна раптом стрімко кинулася нагору.

«Усіх підвів, – чомусь подумав я. – Віру, Ельзу й навіть Ірму. Я всіх підвів...» Промайнувши, ця думка стиснулася в мені до крихітної розпеченої вуглинка. Як уперше на американських гірках, коли жах втискає тебе в рамки «тут і зараз» кожної конкретної секунди, не даючи можливості не лише думати, але й усвідомлювати. Тільки на гірках ти знаєш, що все буде добре...

Я знову міг бачити небо далеко вгорі – мене остаточно перекинуло спиною вниз.

Вона схопила мене за лямку розвантажувального жилета й притиснула до стіни. Я й далі ковзав, і шорсткі краї стільника обдерли мені губи й ніс. А потім завис. Тієї ж секунди міцно вчепився за перетинки, миттєво знайшовши опору ногам. Паніка спалахнула жовтогарячими язиками полум'я, розтікаючись по тілу лоскотливим бажанням діяти.

– Стоїш? – звідкись здалеку пролунав Ірмин голос.

– Так! – відповів я. – Мені треба відпочити.

І, перш ніж вона щось сказала, я, дивуючись власній спритності, поліз праворуч вгору до найближчого отвору в стіні стільника. Страх зробив мене чіпким, як ящірка, і навіть нечутлива права не могла сповільнити мій темп. Через кілька секунд легко пробрався у вузький лаз й одразу впав поверх гнізд у такій самій «кімнаті з вікном», як та, через яку ми ввійшли. Живий. Я – живий. Кров стікала по губах і здавалася солодкою на смак. Я сплюнув. Якийсь час просто лежав, відчуваючи, як кров збирається на підборідді теплими краплями, і намагався придушити непогамовне бажання кричати. Адреналін... Це просто адреналін...

Зашурхотіла одягом Ірма, протискуючись услід за мною. Я заплющив очі, усвідомивши, що в голові запаморочилося, і якийсь час просто лежав. Ірма мовчала. Серцебиття пульсувало у вухах і було

єдиним звуком та єдиним відчуттям ще хвилини зо дві, а потім я став потроху повертатися до реальності.

Прийшов біль в обдерті губи. Стукіт серця більше не глушив навколишніх звуків, і я почув, як в одному з гнізд – десь біля моєї голови – щось заплюскотіло. Про всяк випадок сів. Права кисть нила від напруги, і я почав розтирати її, притиснувши до грудей.

– Ти як? – заклопотано спитала Ірма.

– Дивлячись із чим порівнювати... Якщо зважити, що живий, – чудово. До речі, дякую.

Вона проігнорувала подяку, насупилася, взяла мене за підборіддя й подивилася в очі:

– Ти потрібен мені. Сама я не виберуся.

– Розумію...

– А з тобою на плечах – тим більше.

– Я буду обережний, Ірмо. Рука зіслизнула, і...

Але вона не слухала. Без додаткових пояснень Ірма дістала пластиковий флакон і простягнула мені.

– Зараз? – мені хотілося бодай трохи відтягнути цей момент.

– Ми не знаємо, що нас чекає. А ти стаєш тягарем.

Це було жорстоко, але, боюся, справедливо.

– Може, хоча б до вечора почекаємо...

– Ні, – хитнула головою Ірма. – Добре було б, якби ти ще вчора закинувся – якщо взяти до поваги, що для тривалого ефекту потрібен час.

– До уваги... – ледь чутно пробурмотів я.

Може, її правда. Бо я – наче той засуджений на смерть з анекдоту:

«Сигару?» – пропонує йому кат перед стратою.

«Хочете, щоб я помер від раку?!»

– Швидше, – поквапила Ірма. – Це стрьомне місце. М'яко кажучи, дуже стрьомне.

І вона тицьнула мені флакон.

– Одне натискання і вдих. Ну!

Він був теплий від її тіла. Ніби живий...

– Зажди, не тисни так на мене... Дай кілька секунд подумати...

Кров знову зібралася в мене в роті, і я сплюнув.

– Ні! – вона раптом подалася вперед і вдарила мене долонькою по губах. – Не можна кров'ю!!!

Ірма стала оглядати підлогу, намагаючись побачити, куди потрапив мій плювок. І тут її очі округлилися.

– От гівно собаче!!!

Річ була вже не в плювку. Кров натекла в одне з гнізд, ще коли я приходив до тьми, лежачи на животі. І тепер Ірма дивилася туди, як на ворота в пекло.

– Скільки ми тут... Хвилину? – це був не вигук, а запитання. І, судячи з її інтонації, від відповіді залежало дуже багато.

– Або три, – непевно сказав я.

– Валимо! – вона схопилася на ноги. – Вони зараз вилупляться.

– Добре, – я підвівся й відразу зрозумів, що переоцінив свої сили. Усе тіло гуло від напруги. Руки після надлишку адреналіну тремтіли, коліна були ватяні.

– Це гніздо смертожуків, – сказала вона, дивлячись мені просто в очі. – Усе це – колонія личинок. У кожному гнізді – теплокровна тварина. Паралізована, але жива. Личинка жере її, аж поки виростає, а потім вилазить – через рот. Але вона занадто велика, щоб пролізти. Хазяїн помирає саме в цей момент.

– Що ти плетеш, Ірмо! Нафіга це зараз?!

– Щоб ти усвідомив, що з тобою буде! Цієї пори року личинки саме дозріли. Свіжа кров змусить вилізти. Якщо ми тут три хвилини, у нас є ще стільки ж або менше! А потім гнізда відкриються й звідти полізуть молоді жуки.

– То валимо!

– Ти не зможеш, дурбецало! Не розумієш?! Наздоженуть і зроблять інкубатором для нових личинок! У нас мало патронів! Ти чуєш чи не?!

Вона важко дихала, як після бігу, дивлячись на мене з люттю й жалістю водночас.

Потім вихопила з моєї руки пластиковий флакон і тицьнула до самого обличчя.

– Ну! – закричала вона. – Ще майже хвилина потрібна, щоб подіяло!

Я взяв флакон, але все ще зволікав.

– Будь ласка, – сказала Ірма. – Це як сильний допінг... І це – твій шанс...

Десь під ногами гучно ляснуло. Кришка одного з гнізд луснула, і дві пари чорних хітинових лап одразу вчепилися за край. Ірма вихопила пістолет і вистрілила в гніздо.

А я рішуче встромив носик спрею собі в ніздрю.

«Свитсь – ш-ш-ш».

Щось сталося з моїм зором – це перше, що змінилося. Складно описати... Це як різниця між двовимірним зображенням і тривимірним. Або – між тривимірним зображенням і реальністю... Не знаю, як ще пояснити. Зір наче перейшов на вищий рівень. Я бачив усе в дрібних деталях. Міг із математичною точністю визначити відстань на око. Тіні відділилися від фактури, гра світла – від форми. І поки я вертів головою, намагаючись звикнути до нового досконалого зору, виникли звуки.

Тієї миті я став настільки багато всього чути, аж здалося, що попередні тридцять п'ять років був глухий. Як рухаються личинки в гніздах (і міг точно сказати, в яких саме), як вітер колише листя (як шелестить кожен окремих листок), як дихає на естакаді за вікном невідома мені істота. Ірмине серце билось так гучно, що, здається, я б чув його через три стіни. І, нарешті, запахи. Це взагалі неможливо описати. Бо я став не відчувати їх, а читати...

– Ти в нормі? – запитала Ірма.

«У нормі», – відповів я, дивлячись на свою руку.

Я знову відчував. Ні, оніміння не зникло, але воно відступило – пальці знову могли відчувати дотики.

– У нормі, – вимовив мій рот, і я зрозумів, що сказав це тільки зараз: крихітна частка секунди між думкою й словом розтяглася на тисячу разів.

– Тоді ворушімося. Ефект скоро мине.

Вона казала це нестерпно довго, і я встигав прочитати слова по губах задовго до того, як вона їх вимовляла, відгадуючи за першими складами.

– Краще помовч, – попросив я. – Це нестерпно.

І поки мої губи вимовили це, я встиг подумати, що мені теж краще помовчати. Я ніби сидів у величезному неповороткому вантажному шатлі, а не був у своєму тілі. Гучно луснуло одне з гнізд над нашими головами – десь посеред слова «нестерпно», – і я швидко взяв Ірму за лікоть, ледь посунувши. Усе не так погано – якщо докласти трохи зусиль, тіло рухалося досить швидко, хоч і незвично плавно. Ірма ще здивовано зводила брови, коли зі стелі, повільно, як повітряна кулька, упав молодий смертожук – саме на те місце, де вона мить тому стояла. Я відфутболив його ще в повітрі, влучивши носом у м'яке черевце.

– Назад на стелажі? – запитав я.

– Не встигнемо, – хитнула головою Ірма, і пасма її волосся колихнулися повільно, як у всіх цих сльозливих кіносценах. – За вікном дерево. Під пилком ти легко дострибнеш.

Поки її губи вимовляли слово «під пилком», ще чотири десятки гнізд одночасно луснули – як попкорн. Чимало – просто під нашими ногами.

– Біжімо, – сказав я й кинувся до «вікна», скеровуючи за собою Ірму.

Ніщо не зрівняється з цим відчуттям. Ніколи досі, ані в зоні малої сили тяжіння на інших планетах, ані навіть уві сні, не почувався таким рухливим і сильним. Таким живим. Дуже віддалено це можна порівняти хіба з відчуттями шкільного дитинства, коли біжиш щодоуху по вузькому довгому коридору, щоб хоч трохи позбутися накопиченої енергії, й миготіння світильників над головою створює відчуття, що от-от подолаєш звуковий бар'єр на швидкісній трасі.

Я майже летів, зірвавшись стрілою до вікна. І хоч думка обганяла тіло, воно більше не здавалося мені вантажним шатлом. Радше – потужним винищувачем. Ірма відстала зовсім трохи, залишивши позаду дощ зі смертожуків. Я спіймав себе на думці, що хочу якнайдовше почуватися так, як зараз.

Треба було стрибнути на сім з половиною метрів. Ніяких «близько» або «приблизно» – я зовсім чітко бачив, що від «вікна» і до гілки, за яку я повинен ухватитися рукою, сім метрів і п'ятдесят один сантиметр. Навіть п'ятдесят один із гаком, але це вже неважливо. Два останні кроки я зробив трохи коротшими, щоб відштовхнутися правою ногою, безпомилково обравши кут стрибка. Вітер обдував лице.

У серці солодкою знемогою лоскотало відчуття волі. Я зібрався схопитися за гілку правою рукою, ані трохи не остерігаючись, що вона мене підведе. Суха шорстка кора лягнула по долоні. Стиснув пальці лише трохи сильніше, ніж потрібно, щоб компенсувати недостатню чутливість. Інерція розвернула тіло, лясь – і ліва теж схопила свою гілку. Боже, яке блаженство! Я легко вперся ногами у виступ стовбура. Ірма стрибнула слабше, тому приземлилася на два метри нижче і, схоже, вдарилася, налетівши грудьми на стовбур. Вона вживала пилки з пів години тому (у голові відразу промайнуло уточнення – двадцять сім хвилин тому), отже, за цей час ефект істотно слабшає.

– Униз! – крикнула Ірма. – Смертожуки теж стрибнуть!

За хвилину приголомшливих стрибків з гілки на гілку я легко приземлився на землю. Десь угорі низкою чорних цяток стрибали на це ж дерево смертожуки. Як перелякані індіки. Утім, вони спритно чіплялися за стовбур пазурами й одразу бігли вниз. Спіймав себе на думці, що зовсім не боюся.

Спустилася Ірма. Ми рвонули по широкій вулиці занедбаного інопланетного міста. Під ногами миготіло торішнє листя, ми запаморочливо стрибали через нагромадження чогось старого й рукотворного – може, навіть механізмів, – і мене сповнювали захват і легкість. Відчуття власної сили. Ми легко відірвалися від смертожуків й дозволили собі просто йти.

За якийсь час Ірма впевнено повернула за ріг, я – слідом... І ми обоє вражено завмерли. Захват і легкість витиснуло моторошне видовище, що постало перед нами.

Це був, напевно, проспект – широкий прохід між височеними будинками. Залита полуденним сонцем урбаністична ущелина. І це було поле бою – досить одного погляду, щоб зрозуміти. Поле останньої битви. Законсервована часом смертна година цілої цивілізації. Легко вгадувалися трупи, навіть засипані пилом і зів'ялим листям. Їх було багато. Величезні, вище двох метрів, знівечені, сховані за барикадами з вигадливих машин господарі цього міста, а колись і всієї планети. Я присів біля одного з тіл, уважно розглядаючи висохлу мумію. Шестеро очей, широкі груди. На торс і плечі надіте щось схоже на броню.

– Хто міг знищити цілу цивілізацію! – вирвалося в мене, і цієї секунди я, звісно ж, думав про наш крихітний табір за стіною Контуру.

– Питання неправильне, – понуро озвалася Ірма. – Правильно: «Якого хріна туди, де хтось знищив цивілізацію, привезли понад п'ять сотень сімей із дітьми»!

– Може, вони просто воювали одне з одним? Поки не перебили всіх...

– Це перше, про що ми подумали, коли знайшли це місто. Але ні. Те, що їх убило, – досі тут. І, повір мені, воно цікавиться й нами теж.

Я витріщився на Ірму. І річ не тільки в останній фразі, ні. Річ саме в цій її частині: «...перше, що ми подумали, коли знайшли місто». Я подивився на Ірмин браслет дезертира, на неї саму, на вулицю, що стала полем бою... А потім нарешті сказав:

– Ти вже була тут. І ми не просто оглядаємо мертве місто, так? Ти кудись мене ведеш?

Ірма мовчки кивнула й уважно подивилася на мене, довго і пронизливо.

– Зв'яжися з нашими. Скажи, розірвалася гусениця. До вечора відремонтуємо й заночуємо, а вранці – назад.

– Так у тебе, виявляється, усе продумано... І куди ж ми йдемо?

– Уже недалеко – сам побачиш. Якщо пощастить, там буде заряджений акумулятор. А то й цілий транспортер.

І пішла вздовж вулиці. Не скажу, що мені не хотілося дізнатися все негайно, та якщо вона й справді кудись веде, варто потерпіти... Щось гучно дзвякнуло попереду. Я мимоволі здригнувся й поклав руку на кобуру. Із задоволенням відзначив, що відчуваю пальцями тверді ребра кнопки-фіксатора. Ірма схилилася над опалим листям й витягла щось прямокутне й пласке. Постукала ним об металевий бік ушкодженої бойової машини на узбіччі, і знахідка відгукнулася бляшаним брязкотом.

– Можеш подивитися, – Ірма простягнула прямокутник мені.

Це була табличка. Стара, судячи з облізлої фарби, покручена металопластикова табличка з написом англійською: «ПІВНІЧНИЙ НАПРЯМОК – 0,5 км». І стрілка.

Ми повернули (саме на північ, наскільки я зміг зорієнтуватись) і вже за рогом наступної вулиці побачили паркан. Високий, сітчастий, лише де-не-де ушкоджений іржею й абсолютно земний, зі спіраллю

Бруно по горі. Ні плющ, ні інші рослини до огорожі навіть не підступалися – уздовж опор струнками шеренгами вишикувалися численні ізолятори. І, судячи з ледь чутного гулу, сонячні батареї досі працювали, хоч сам комплекс мав занедбаний вигляд. Сірі моноліти корпусів, що причаїлися під інопланетними естакадами, були густо засипані сухими гілками й листям. Скрізь, де було можливо, проросли всюдисущі кущі.

Біла табличка з вицвілим від часу написом повідомляла:

«Урядова Агенція Космічних Досліджень
ОБ'ЄКТ №00»

– Отже, ти мені збрехала? – я дивився на Ірму впритул, щоб не пропустити ані найменшого поруху її очей.

Вона спокійно і якимось утомлено знизала плечима:

– По суті, ні.

– Ні?!

– Ми хотіли дізнатися, що сталося з капралом. Усі відповіді – тут.

– Але ти знала про місто! А вдавала, що вперше бачиш! – усередині мене немов закипав величезний чайник, і окремі пухирці злості вже піднімалися до поверхні, заважаючи говорити.

– Невже?

– Ірмо!

– Не кричи, – огризнулася вона. – Я не вдавала! Це ти стояв із відкритим ротом, і тобі здалося, що я така ж ошелешена.

– Тільки ось Окамура сюди не їздив! І ніяких даних трекінгу не стирив! Адже так?

– Тиждень тому ми поїхали сюди вдвох. Уночі. Пам'ятаєш, коли впіймали рибоящера? Нам добряче підфартило зі зразками, і ніхто б у житті не запідозрив, що то був не просто рейд... Але він злякався, коли я протаранила огорожу забороненої зони. Довелося повернутися. Я стерла дані трекінгу. Усе майже, як я й казала.

– Майже? Майже, як ти казала?! – тепер я й справді кричав.

– Вибач.

В її голосі не було й натяку на вибачення. Так ніби наступила на ногу незнайомцеві в юрбі, де всі й так одне в одного на головах, і суто для проформи кинула через плече: «Вибачте!». Від такої образливої байдужості мій внутрішній чайник моментально закипів. Я міг би багато чого їй сказати, але всі думки обернулися на клуби чистої безглуздої люті. Таку не можна змалювати словами, а тільки виявити дією. І я оскаженіло буцнув електричний паркан. Між вічками сітки з тріскотом проскочив каскад іскор.

– Обережно, – спокійно мовила Ірма.

– Та йди ти!

Це єдине, що я зміг сформулювати тієї секунди, й пішов уздовж огорожі. Спиною відчував її погляд, але хотів, щоб вона сама наздогнала мене й спробувала якось усе пояснити. Або, навпаки, почала доводити, що її правда, і тоді я виплесну на неї всю лють до решти. Але вона мовчала. Я повільно відраховував крок за кроком, намагаючись притлумити емоції. Ти просто ображений, що хтось маніпулює тобою, а потім так легко каже «вибач», наче так і має бути... Ображений, що через неї по вуха в лайні. В Ірми ж немає дочки, якій потрібно забезпечити майбутнє!

І навіть раніше, ніж я подумки дістався від слова «майбутнє» до слова «недоумок», пальці правої руки мимоволі потерли зап'ястя. Доторк відгукнувся тисячею найтонших голочок. Ще вранці все було гірше. Не варто забувати, що ще вранці було набагато гірше.

– А як би ти хотів?! – раптом вигукнула Ірма, наче ми не переривали нашої розмови. – «Агов, їдьмо в одне інопланетне місто, тут недалеко!» Так треба було сказати, лейтенанте?

– Для початку, можеш почати називати мене на ім'я! – випалив я, розвернувшись на каблуках.

– А тут армія, а не клуб знайомств! – у тон мені відповіла Ірма й зашарілася.

– А я думав, що ми друзі!

– І саме тому ти намагався мене трахнути?! По-дружньому?!

Ми обоє замовкли. Я мимоволі згадав, як паморочилося в голові від запаху її волосся. І ці думки дивним чином заспокоїли мене. Неначе в киплячу лють налили холодної води, і вона відразу перестала вирувати, розмірено погойдуючись схололим супом. Я повернувся до

Ірми. Рум'янець іще не зійшов з її щік, але злості в погляді теж не було.

– Коли ми повернемося на базу, – сказала вона, – ти можеш розповісти все, як є. І де ми були, і хто затягнув тебе сюди. Ніхто тебе не каратиме, бо я старша за званням. І формально могла віддати наказ. Але тоді ми всі помремо. Не відразу, звісно. Але скоро. Думаю, щонайпізніше – за пів року.

Я подивився їй в очі. Ірма вірила в те, що казала. Вірила, як у щось цілком зрозуміле й абсолютно безсумнівне. З таким же виразом обличчя вона могла б сказати: «Сьогодні сонце сяде за обрій. Думаю, щонайпізніше – годин через вісім».

Ірма чекала, що я відповім, але я мовчав.

– Або можеш допомогти мені, – повільно вимовила вона, і це пролунало зовсім не так упевнено, як фраза про смерть.

– Допомогти чим?

– Зробити те, для чого я тут. І врятувати всіх, кого обдурили, заманивши в цю місію.

– Розкажеш докладніше, чи спершу потрібно скріпити підпис кров'ю?

Ірма гмикнула.

– Спершу потрібно, щоб ти дав відповідь. Навіть не мені, а самому собі. Що ти обереш – жити так, наче немає й не було ані мертвого міста, ані дивних коконів, ані капрала, що, мов муха, лазить по стелі... Жити й чекати, чим усе це скінчиться. Або ж – іти до кінця, щоб урятувати людей. Твою сім'ю, інші сім'ї, просто хлопців, які не планували вмирати на цій планеті... І між цими двома рішеннями – нічого. Ні компромісів, ні третіх варіантів. Або рятувати – або чекати.

Вона замовкла, питально задерши своє витончене підборіддя.

– А не зарано для вибору?

– А ти мало побачив? Досі віриш у місію категорії «А»?

Я насупився, встроївши руки в кишені. «Ступінь ризику в місії оцінюється за мінімальною категорією», – пролунав у моїй пам'яті жіночий голос. Цікаво, як вони собі це уявляли... Після того, як знайшли місто, що загинуло в бою. Після того, як зібрали там тисячі одиниць зброї, яка не допомогла вижити цілій цивілізації, – як, у біса, вони уявляли собі ці мінімальні ризики?! А люди, які тепер вилуплюються з коконів, – у якій узагалі категорії описане таке! І наш

Контур, який не обладнаний усіма цими плазмовими бар'єрами й захисними екранами...

Ірма мовчки чекала. Її правда. Нехай вона сто разів авантюристка й брехуха, усе це давно вже не тиха місія для тих, кому не потрібні проблеми.

– Добре, – сказав я. – Але ти більше мені не брешеш, не маніпулюєш і не вирішуєш за мене. Згода?

– А ти?

– Обираю рятувати.

– Добре.

Я чомусь чекав, що ми якось зафіксуємо нашу угоду. З розмаху ляснемо долонею об долоню – як у кіно. Щось таке. Але вона просто підійшла до воріт, розкидала листя біля однієї з опор і відкрила якусь ляду в землі. Клацнув рубильник. Гучно чхнув механізм, і ворота із дзижчанням поповзли убік.

– І що ти замислила?

– Евакуацію, – сказала вона, не обертаючись.

– Тобто утекти?

– Звідси не можна втекти. Не можна полетіти за власним бажанням. Не можна достроково розірвати контракт. Просто беручи до поваги, що до Землі сто шістдесят тисяч світлових років. Я кажу про загальну евакуацію.

– Загальну?!

– Саме так. Ми змусимо їх згорнути місію як таку – до того, як усе тут накриється одним великим хоботом і ми станемо продовженням усього цього... – вона окреслила пальцем коло, показуючи на місто навколо нас, – цвинтаря.

Ірма йшла перша, як людина, що провела тут не один день. Комплекс мав десятки зо три однакових будівель, кілька захисних веж по периметру, посадковий майданчик. Трохи далі виднілися потужні передавальні антени.

– Що тут було? – запитав я.

– Дослідницька станція, заснована урядом шістдесят років тому. Кодова назва об'єкта – «Два нулі»... Отут не лякайся...

Вона сказала це ніби між іншим, кивнувши на щось на стіні найближчої будівлі, і я так само машинально туди подивився. Й остовпів. Зі стіни моторошним барельєфом видавалося вперед спотворене криком і болем жіноче обличчя. Чомусь попелясто-сіре, воно виступало із гладкого пластику так, наче вона намагалася вирватися з полону полімерного покриття. Жах, відтворений на ньому, був найстрашнішою гримасою, яку я колись бачив чи навіть міг уявити. Рот відкритий у німому несамовитому крикові – здавалося, ширше, ніж це можна зробити фізично. Від напруги на тонкій і, напевно, гарній колись шиї неприродно роздулися вени... Її очі – широко розплющені й вилізлі з орбіт – були позбавлені зіниць і від цього видавалися ще більшими. По обидва боки від обличчя, ніби намагаючись продавити стіну зсередини, виднілися дві такі ж сірі долоні...

– О Боже... Що... Що з нею таке...

Ірма встигнула піти вперед і тепер повернулася.

– Це не людина. Колонія грибів. Цвіль. А зображує ця цвіль нашого старшого біолога Розалін.

– Вона загинула?

Ірма кивнула, але з якоюсь непевністю. Здогад, що промайнув у моїй голові, був геть безглуздий, і я не наважувався його озвучити. Але потім усе ж таки запитав:

– Вона що – всередині?

– Ні, – Ірма всміхнулася. – Розалін померла не тут... Я намагалася знищити цю гидоту. Спершу просто зчистила, але ця штука виростала знову. Тоді взяла пожежну сокиру й порубала все до чортової матері разом зі стіною... Залишилося тільки місиво. Але приблизно за два тижні на цьому ж місці виростало нове зображення. Коли прилетіла розвідка Корпусу, портрет Розалін узагалі зняли разом з листом полімеру й перенесли в лабораторію. А він виріс знову. Тож ця Розалін – уже третя.

– І що сказали в лабораторії?

– Нічого. Цвіль як цвіль. Тільки й того, що росте у вигляді Розалін, яка б'ється в агонії... Таке от... А взагалі портретів тут декілька – один миліший за інший. Ходімо вже.

Ми вийшли до декількох великих корпусів у тіні величезної інопланетної естакади. Вони були абсолютно звичайні й навіть –

типові. Такий вигляд майже у всіх пересувних комплексів – від табору геологів до будівельного містечка. Якби не химерне місто навколо, можна було б подумати, що ми на Землі.

– Коли сюди прилетіли люди, місто було вже мертво?

– Усі міста, – сумовито відповіла Ірма. – Цю планету відкрили через рік після запуску системи «Ора про Нобіс». Орбітальні телескопи дозволили роздивитися міста. І те, що в них вирувало життя. Звісно, всі розуміли, що через надзвичайну віддаленість ми бачимо картинку, що існувала сто шістдесят тисяч років тому. І все ж сюди відрядили експедицію, сподіваючись налагодити контакт... А спізналися ми зовсім трохи. На якусь сотню років...

– Ви?! Хочеш сказати, ти була в першій експедиції?! Шістдесят років тому тебе просто на світі не було! Чи натякаєш, що добре збереглася?

Ірма всміхнулася.

– Якщо зважати на астрономічний час, то й ти летів сюди двадцять років. Але це ж не значить, що тобі було п'ятнадцять, коли ти вилетів із Землі?

Я невпевнено зітхнув:

– То виходить, що ти... Ого... Добре... І... Як це було?

– Нас було п'ятдесят осіб, – сказала Ірма. – Я стояла така сама ошелешена, як і ти сьогодні... І це місто було перше, що ми знайшли.

Я майже побачив їх, закутих у скафандри, оточених настороженими, нервовими солдатами групи супроводу. Як вони стоять на краю висіченого в землі міста і ніхто не зважується заговорити першим.

Лив холодний дощ. Ірма дивилася на вирізане в породі мертво місто – мовчки, як і всі інші. «Чудес не буває», – ця думка настирливо вертілася в її голові, поки вона разом із рештою команди поволі усвідомлювала, що найдальша місія в історії космічних експедицій провалилася.

Безжальних три слова звучали в її мозку голосом матері. Як же інакше – мама повторювала їх щоразу, коли щось ішло не так. Ніколи

не казала «все буде добре» або «пощастить наступного разу». Її оптимізму не вистачало навіть на звичайне «не плач». Усе, що вона могла сказати доньці, якій пів секунди забракло до першого місця на змаганнях із плавання – «чудес не буває». Те ж саме вона сказала, коли Ірмі зламав щелепу вітчим, що, напившись як свиня, вирішив дати пасербиці ляпаса. Наче вийти заміж хоча б не за алкоголіка було для мами чимось від початку малоймовірним і вимагало милосердного втручання згори. «Чудес не буває», – по-філософському промовила мама, коли дочку ледь не до смерті побили на вулиці двоє невідомих, бо не змогли зірвати сумочку з її плеча. І тільки Бог знає, що саме вона мала на увазі тієї миті. «Чудес не буває», – наче все гарне, заслужене або просто нормальне в цьому житті було дивом.

Зараз, наважившись на найризикованішу авантюру в її житті, подолавши всі кола пекла найсуворішого відбору, подарувавши міжзоряному простору сорок років, які бабуся Земля проживе без неї, Ірма дивилася на мертве місто й самими губами повторювала ненависне гасло її дитинства: «Чудес не буває».

Помилка в розрахунках закинула їх у «Магелланову Хмару» з невеликою похибкою. Крихітною з погляду математики. Абсолютно несуттєвою в масштабах галактики. Але інтергалактичному фрегату «Артилерист Ганс», який економив пальне для зворотного стрибка, довелося плестися в пункт призначення на досвітлових швидкостях іще два роки – довгих і болісних, як тюремне ув'язнення. Від технологій стазис-сну відмовилися ще з відкриттям трансверсних стрибків. І єдине, що дозволило людям не збожеволіти в сталевому череві космічного фрегата, – ціль, заради якої кожен із них вирішив летіти: інопланетна цивілізація.

Інопланетна цивілізація їх так і не дочекалася.

Насправді щось недобре запідозрили ще на орбіті, коли прилади не змогли зафіксувати в містах жодного руху. Військові, які склали дві третини експедиції, вважали, що це якісь оборонні заходи, і чекали чортзна-чого. Але Ірма вже тоді засумнівалася, що вся планета може в єдиному пориві схватися в бомбосховище. Тим більше через один корабель. Хай навіть такий грізний, як інтергалактичний фрегат «Артилерист Ганс». Тому зараз, дивлячись на заросле лісом мертве місто, вона майже не здивувалася. Майже.

Насправді місія закінчилася невдачею тільки в пункті «установити контакт». У головному, але не єдиному. Найближчі роки вони вивчатимуть як загиблу цивілізацію, так і саму планету – вони ж уперше за межами рідної галактики. Але головне, що вирізняло цю місію від усіх інших, і те єдине, заради чого Ірма сторчма кинулася в рекрутинговий центр, було втрачено.

Чудес не буває.

Перші три місяці люди проводили всередині тимчасового табору майже в режимі облоги. Були лише обережні вилазки. Скафандри знімали тільки в герметичних житлових комплексах. Брала проби води, ґрунту, зразки тканин, матеріалів... А потім епідеміологи сказали, що незалежно від причини загибелі тутешніх аборигенів, це точно не з їхньої галузі – ані вірусів, ані бактерій. Люди й надалі ходили великими групами – лісові дияволи та смертожуки (хоч їм іще не встигли дати таких промовистих назв) заявили про себе відразу.

І все ж напруга перших місяців залишилася позаду. Табір чимраз менше нагадував бойове розташування й дедалі більше – дослідницьку експедицію. Всі почали звикати до нового місця, що вже видавалося не страшнішим за будь-який земний ліс...

Напевно, якби тоді ви запитали Ірму, що її тривожить, що змушує весь час шукати в себе ознак невідомої інфекції чи прокидатися вночі через черговий кошмар, вона б відповіла так: «Тут занадто добре. Занадто добре як на місце, де загинула ціла цивілізація. Занадто добре для експедиції, що почалася з помилки в розрахунках трансверсного стрибка». Але правда звучала б так: там було занадто добре для того, кого ростили під гаслом «чудес не буває».

– Зажди, – я перебив Ірму на півслові, – а рак?

– Як я й казала, – раптово. Наші медики вирішили, що відправляти мене на Землю немає сенсу. Навіть якби хтось вирішив ганяти туди-сюди цілий фрегат, що, звісно ж, неможливо...

Ірма замовкла, ніби щось розглядала на своїх черевиках. Сонце стало хилитися до заходу, і світло набуло ніжного персикового відтінку. Вона подивилася на мене й примружилася, як кішка на сонці.

– Продовжуй, – попросив я. – Вибач, що перебив. Що було далі?

– А далі... Далі всьому настав край. А я, як завжди, пропустила найцікавіше.

Вона знову замислено втупилася в нікуди й замовкла. Я не квапив, хоч як хотілося мені почути продовження. Нарешті Ірма ніби прокинулася:

– Отже... Через три місяці після прильоту почалися головні болі, блювота та інше лайно... Мене запхали в санчастину, наділи цю срану лікарняну піжаму, типу «готовий до зустрічі з патологоанатомом»... – її пересмикнуло з відрази. – Я знала про те, що діється на базі, але здебільшого з чужих слів. Спершу було страшно. Мабуть, складно уявити більшу безпорадність, аніж тоді, коли змушений лежати в лікарняному боксі й чути стрілянину й крики зовні... А незабаром мені стало так гівняно, що навіть на смерть уже було наплювати. Подумки я її навіть квапила.

Ірма замовкла, і з усього було видно, що продовжувати їй складно.

– Хто дав тобі пиліок? Хтось із біологів?

Вона подивилася на мене порожнім поглядом. Потім, повернувшись зі спогадів, кивнула.

– Так. Розалін. Ніхто не знав, допоможе чи ні.

– Я вже зрозумів. Експериментальний препарат. За твоєї ситуації втрачати було нічого.

– Це точно! – Ірма всміхнулася, і вийшло навіть весело, але потім на її лице лягла сіра тінь спогадів. – А коли я опритомніла, тут уже нікого не було. Я влізла в бокс для діагностики і з'ясувала, що рак зник.

– Нікого не було – в якому сенсі?

Ірма хотіла відповісти, але по її щоках по-зрадницькому покотилися великі сльозинки, і вона замовкла, стиснувши губи. Лише похитала головою.

– Загинули?!

Ірма шмигнула носом і рішуче витерла сльози:

– Зараз усе побачиш.

Ми підійшли до продовгастої низької будівлі. У таких зазвичай влаштовують склад. Розсунувши високу траву, вона нагнулася й щось дістала.

– Схованка? – запитав я.

– Так... Я знала, що колись повернуся. На.

Вона простягнула мені ключ-картку. Схожу на наші, тільки замість символіки Корпусу на ній був герб Урядової Агенції Космічних

Досліджень. Поряд із фотографією вогненно-рудого чоловіка були ім'я й прізвище.

– Нейтан Гог? Хто це?

– Наш командир. Зник безвісти.

Вона знову запустила руку в схованку й вийняла ще одну картку. У довговолосій дівчині на фото я впізнав Ірму. Майже не змінилася. Хіба що зачіска... «Ірма Сальват'єрро. Біолог».

– Деякі замки тут відмикаються двома картками одночасно, – пояснила Ірма. – Стань з того боку.

Масивні двостулкові двері будівлі перехрещували широкі жовті смуги з попереджувальними написами:

«СТІЙ – БІОЛОГІЧНА ЗАГРОЗА – СТІЙ – БІОЛОГІЧНА ЗАГРОЗА – СТІЙ – БІОЛОГІЧНА ЗАГРОЗА – СТІЙ»...

– Ти впевнена?

– Не хвилюйся, усе під контролем, – вона підморгнула мені. – До речі, на об'єкті все кинули як було. Отам далі гараж, і в ньому, як я знаю, робочий транспортер.

– А тут?

Замість відповіді Ірма зірвала попереджувальні стрічки. Ми одночасно приклали до електронних замків ключ-картки зі схованки. Двері з гучним клацанням відімкнулися. Спалахнули рівним світлом люмінесцентні панелі. Ми опинилися у великому приміщенні без будь-яких перегородок. Воно було заставлене столами в декілька рядів, складськими каталками, розкладними ношами, якими оснащують медичні шатли, і навіть ліжками, схожими на лікарняні... І на всьому цьому лежали довгі, чорні, наглухо застебнуті пластикові згортки.

Сотні однакових лискучих добротним пластиком мішків для трупів! Сотні!

– Що за... – я не встигав зібрати всіх думок в одне запитання. – Ти казала, вас було лише п'ятдесят!

Ірма мовчки підійшла до столика й розстебнула найближчий мішок. Тіло чоловіка в ньому висохло, але риси обличчя цілком упізнавані. Було видно ластовиння, що органічно доповнювало полум'яно-руду шевелюру й густо вкривало його обличчя й шию. Якщо не зважати на всі ці посмертні зморшки, можна припустити, що йому було років сорок, якщо не менше.

– Глянь на кітель, – сказала Ірма.

Праворуч над нагрудною кишенею красувалася нашивка: «Нейтан Гог».

– Стривай, – я звірився з написом на ключ-картці, яку мені дала Ірма. – Він же зник, ти сказала!

– Ну, офіційно це назвали саме так. Оскільки з формулюванням «загинув» є певні проблеми, – і вона рішуче розстебнула ще один мішок.

Руда шевелюра й ластовиння було впізнаване. Мені навіть не потрібно було шукати нашивку. Не чекаючи моїх запитань, Ірма розстебнула наступний мішок. І ще. І ще. І ще! Застібки видавали під її руками задержувате «зі-і-ип» і відкривали все нових і нових рудих хлопців років сорока – з нашивками, без нашивок або просто голих. За пів хвилини Ірма зупинилася, показавши мені не менше п'ятнадцяти однакових Нейтанів Гогів. Я мовчки повернувся від останнього до першого й знову оглянув усіх – від першого до останнього. На деяких були секційні шви, залишені патологоанатомом, на інших – вогнепальні поранення, на одному кілька явних рубаних ран, але, зрештою, всі вони були ідентичні.

– Вони – люди?

– І так, і ні, – з якоюсь саркастичною урочистістю відповіла Ірма. – Ми назвали їх химерами. Їх досліджували вздовж і впоперек, і певним чином, вони – люди, а конкретно – полковник Нейтан Гог. Вони його копії. Малюнки папілярних ліній, візерунок сітківки ока й навіть татуювання «ONLY GOD JUDGE ME» на передпліччях, яке читається, якщо скласти руки на грудях, – усе збігається. Але трапляються й оригінальні зразки.

Ірма з якимось понурим азартом підійшла до іншого ряду столів і розстебнула кілька мішків навмання, наче щось шукала.

– Ось, наприклад, – нарешті сказала вона.

Я заглянув через плече. У цього Нейтана Гога було дві голови.

– От лайно...

– Що далі від входу, то дивовижніші трансформації можна зустріти. Двоголовий Нейтан це так – дитячий садок.

– А інші люди? Хоч хтось полетів звідси?

– Усе почалося з того, що зник Нейтан. У кубрику, де він жив, знайшли купу їдла впереміш із лайном... А в підвалі того ж дня виявили величезний порожній кокон. Негайно повідомили на фрегат –

усе, як і належить... І знаєш, яка була реакція нашого славного, до зубів озброєного «Артилериста Ганса»?

Вона чекала, що я висловлю якесь припущення. Але мені й у голову не могла прийти така відповідь.

– Вони відкликали посадкові шатли, – сказала Ірма, і її голос знову по-зрадницькому здригнувся. – Усі шлюпки злетіли в автоматичному режимі й повернулися на фрегат. Ні попереджень, ні пояснень. А за два тижні «Артилерист Ганс» стрибнув назад до Землі. Крапка. Коли я прийшла до тями, живих уже не залишилося. Тоді я влізла в автоматичний медичний комплекс і активувала програму тривалого заморожування. І навіть не знала, розбудять мене колись чи ні. І пролежала так шістдесят років. Отака історія.

По її щоках знову покотилися сльози. Вона стала кусати губи так сильно, аж я побоявся – прокусить.

– О Господи, Ірмо... Не можна так злитися на себе за емоції. Плач, якщо боляче.

Вона затулила обличчя руками. Потім витерлася долонями й глибоко вдихнула.

– Усе нормально. Дякую.

Я обвів поглядом моторошний морг з однаковими тілами.

– І тут усі трупи – цей ваш Нейтан?

– Ні. Різновидів химер декілька. Тієї ж Розалін, що ти її вже знаєш як цвіль, тут лежить приблизно з двадцять копій. Але Нейтан, звісно ж, популярніший... О Господи, що я кажу... Та якщо я не жартуватиму, то просто здурію...

УРЯДОВА АГЕНЦІЯ КОСМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

ОБ'ЄКТ №00

БОРТОВИЙ ЖУРНАЛ.

РОЗАЛІН ДІЛАН

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ФРЕГАТА «АРТИЛЕРИСТ ГАНС»

Услід за п'ятирядковим титром на моніторі з'явилася красива жінка років тридцяти п'яти. Якби я не прочитав ім'я, ніколи б не

впізнав у ній ту, що була зображена колонією цвілі. Високі вилиці, гарні мигдалеподібні очі, округле чоло, акуратний ротик... Вона могла би працювати провідницею на міжзоряних рейсах, і всі б оглядалися на неї й думали: «Ну чому стюардеси такі вродливі!». Але Розалін була зовсім не стюардеса, а фахівець з інопланетного життя. Замість фешенебельних лайнерів вона літала на бляшанках, як-от «Артилерист Ганс». А замість яскравого блайзера й капелюшка-таблетки на Розалін була нейлонова футболка кольору «койот» з темними плямами під пахвами й пара армійських жетонів на шії.

Розалін сиділа в невеликій кімнаті, схожій на ту, в якій і ми з Ірмою, – стандартний офіцерський кубрик. Кошмар, пережитий за останні тижні, геть-чисто (і, здавалося, назавжди) стер з її обличчя миловиду усмішку, опустивши куточки губ, і наклав під очі глибокі землісто-сірі тіні. Я б не здивувався, якби з'ясувалося, що Розалін не тридцять п'ять, а, скажімо, двадцять сім чи менше.

«...Ми утримуємо менше половини будівель, – казала Розалін. – І тільки за цю добу втратили шістьох людей...»

Цієї миті у двері за її спиною постукали. Вона здригнулась, але не озирнулася. Нервово зітхнувши, дівчина відкашлялася в кулак і продовжила.

«Природа химер залишається за межею нашого розуміння... Спершу ми вважали їх клонами полковника Нейтана Гога та інших зниклих, – у двері знову наполегливо постукали, змусивши Розалін засоватися на стільці. – Але химери стали змінюватися. Тепер вони набагато небезпечніші...»

З-за дверей раптом пролунав мелодійний жіночий голос: «Розалін! Ти там?».

Дівчина ще раз болісно відкашлялася й поспіхом продовжила – здавленим голосом, зриваючись на фальцет: «А тепер – до головного... Як я вже казала, ми виявили ключ до причини загибелі місцевої цивілізації. А вчора нам нарешті вдалося культивувати мутаген у лабораторії. По суті, це одноклітинні мікроскопічні гриби...»

Двері несподівано затряслися від потужного удару, так ніби там стояла не жінка, а, щонайменше, ведмідь. Полімер тріснув, але витримав.

«РО-ЗА-ЛІН!!!» – у красивому жіночому голосі тепер чітко дзвеніла лють.

Розалін нервовим рухом розмазала по лобу великі краплини поту і здивовано подивилася на долоню. Потім її погляд повернувся до об'єктива. «Це моя мама... – сказала вона якимось тьмяним, розгубленим тоном. – Вона померла... Ще на Землі...»

Новий удар із брязкотом вигнув двері, і тепер вони трохи нагадували зім'яту пивну бляшанку. Розалін втягла голову в плечі й тихо скрикнула. Двері, попри свій жалюгідний вигляд, іще трималися на завісах. Я мимоволі відірвав погляд від екрана й озирнувся й собі на дверний отвір. І тільки зараз помітив, що входних дверей в приміщенні немає взагалі. Тільки обірвані завіси по-сирітському стирчали з лутки, погнуті й викручені. «Це її кубрик», – і від цієї думки в животі стало холодно, як у морозильній камері.

На екрані Розалін опанувала себе, опустила очі й, ковтнувши слину, стала поспіхом дочитувати заздалегідь написаний текст.

«Мутаген, за допомогою якого можна створювати універсальних, непереможних солдатів – це найдосконаліша в історії зброя масового ураження. Ми усвідомлюємо, яка ціна такого відкриття. Саме тому вимагаємо негайної й безумовної евакуації всього персоналу...»

Двері за її плечем раптом зім'ялися, неначе з того боку їх стиснули невидимими клешнями, і тепер вони нагадували грудку пластику, що застрягла між одвірками. Розалін навіть не обернулася, тільки стала читати швидше.

«В іншому разі, останній, хто залишиться живим, знищить мутаген і всі матеріали досліджень! Повторні дослідження можуть тривати століттями...»

З огидним скреготом понівечені двері видерла з дверного отвору якась невидима сила. Розалін підхопилася, зачепивши ліктем комп'ютер (або на що вона там записувала послання), камера зрушилася, й двері опинилися в кадрі. Власне, спина Розалін перекривала кадр майже повністю, й тільки верхній кут дверного отвору виднівся над її плечем. Пальці жінки вчепилися в стіл, і камера автоматично перефокусувалася на руку. Я пильно вдивлявся в розмите зображення дверного отвору, але майже нічого не бачив. Тільки дівочу руку і набряклі від напруги вени на ній.

«Не треба...» – видихнула Розалін.

А потім у прорізі з'явилося щось. Дівчина нестямно заверещала, спробувавши заскочити на стіл, темне й велике щось опинилося поруч

із нею, і комп'ютер полетів додолу. Камера марно намагалася сфокусуватися на візерунку покриття підлоги, а за кадром лунали здушені, якісь булькотливі крики... Потім на підлогу з глухим стукотом упала сама Розалін. Камера, виявивши довгоочікуваний об'єкт, одразу сфокусувалася на тьмяній зіниці мертвої дівчини, а потім зображення зникло.

– Кінець запису, – спокійно констатувала Ірма.

Я не відповів, дивлячись у чорну поверхню погаслого монітора. Перед моїми очима досі було оте щось, яке з'явилося у дверях за кілька митей до падіння камери. І, незважаючи на розмите зображення, я ні секунди не сумнівався, що бачив жінку з темним, як у самої Розалін, довгим волоссям.

І ця жінка вповзала в кімнату по стелі.

30

– Ти як? – запитала Ірма.

Ми пили каву надворі – оскільки сонячна батарея працювала, то й кавовий апарат готувати не розучився. Зерна за стільки років давним-давно видихалися й пересохли, тож кава за смаком нагадувала чорнозем – так ніби ви злизували його з гарячого асфальту.

– Пити неможливо... – сказав я й виплеснув залишки гіркої рідини.

Ірма кивнула, занепокоєно, як мені здалося, подивившись на мене.

– Це була химера? – спитав я.

– Так.

– І скільки потрібно часу, щоб у нашому таборі почалося те саме, що й тут?

Вона знизала плечима:

– Воно вже почалося.

– Я маю на увазі масово.

– Не знаю... Об'єкт «Два нулі» не протримався навіть пів року.

Уперше в житті пошкодував, що не курю. Момент був саме слушний.

– Химери – не просто клони-убивці, – тихо сказала Ірма. – Вони здатні змінюватися. Ставати будь-ким... Щоб ефективніше дістатися

до жертви. Для цього вони зчитують образи в мозку людей. Наприклад, ота жінка на записі... Вона померла, коли Розалін було років п'ятнадцять.

Я мимоволі зітхнув.

– Звідки вони беруться? Якщо це клони людей, то...

– Вони не зовсім клони. Це образно. І, взагалі, вони не самостійні істоти, – Ірма подивилася на мене, немов зважуючи, казати чи ні. – Химери – частина одного величезного організму. Головного на цій планеті. Велетенської грибниці.

– Грибниці? Ти це буквально?

– Цілком! Це одне з останніх відкриттів експедиції з «Артилериста Ганса». Грибниця неймовірних розмірів. Займає весь континент. У неї довгі, неймовірно тонкі гіфи. Тут усе пронизане ними – будівлі, бетон, пластик... Крім, можливо, сталі – це єдина перешкода. Тож грибниці потрібні трупи. Вона огортає їх коконом, розчиняє й геть висмоктує. А натомість усередині кокона витворює копію. Імітацію. Таку ж ззовні, але це вже не людина. Це і є химера. І з погляду біології химери – гриби. Такі собі ходячі плодові тіла. Зомбі-шампінйони... – вона сумно всміхнулася.

– Отже, щоб стати химерою, потрібно...

Вона кивнула:

– Померти. Померти на цій планеті.

– То капралові Окамури так і не покращало?

– Не можна зіскакувати з пилку, якщо вживав регулярно... Він помер уночі, а вранці стріляла по людях уже химера.

– І ти знала! Знала про причину від самого початку! – мене знову охопило обурення від того, що вона грала за власними правилами, яких я не розумів.

– Так і є. Я знала, але ти повинен був дізнатися про це тільки тут. Інакше б одразу помчався доповідати Вандлик.

– І що ж у цьому поганого?!

Вона сумовито всміхнулася.

– Думаєш, цього разу вони не відкличуть посадкові шатли? Вчинять шляхетно?

Вона підвела на мене втомлений погляд. Я б не здивувався, побачивши в її очах сльози, але в них була тільки суха, як пісок, злість. Ірмина правда. Ще вчора я б і не захотів її слухати. Я б думав про

страховку, про свою руку й про те, що вистачить із мене вбивства в госпіталі...

– А як же мутаген? Виходить, вашим «Артилеристом» не зацікавилися?

– Ще й як зацікавилися! – Ірма підвелася й кинула свій стаканчик в урну, наполовину заповнену зів'ялим листям. – Ходімо.

– Куди?

– Пора тобі дізнатися найцікавіше.

Вона по-змовницькому підморгнула й увійшла всередину.

За поворотом довгого коридору Ірма показала пальцем на стелю й, не обертаючись, кинула:

– Не лякайся.

Вона навіть не стишила крок, а я однак сіпнувся й машинально обійшов це місце по широкій дузі. Ще один моторошний барельєф із цвілі. Цього разу на нас дивився зі стелі скорчений від болю впізнаваний лик Нейтана Гоґа. Такий реальний, що, здається, я чув здушений хрип із його горлянки.

– От срака... – вирвалося в мене.

Ірма не звернула уваги. Ми увійшли в так званий робочий зал. У великому приміщенні було кілька десятків столів, відділених перегородками. У дальньому кутку під стелею виднівся ще один порожній кокон. А загалом, якби не пил, можна було подумати, що звідси пішли тільки вчора. Хіба що йшли в поспіху – занадто багато всього валялося на підлозі.

– Ваша біостанція була чи не вдесятеро більша за нашу, – здивовано відзначив я.

– Це тому що ми повинні були вивчати біосферу цілої незнайомої планети.

– А ми? – я аж зупинився.

– І це правильне запитання, лейтенанте! – Ірма, не обертаючись, здійняла до стелі вказівний палець. – Три біологи й технік, при всій повазі до кожного з нас, – це не схоже на дослідницьку місію. Правда?

Не те щоб я ніколи не думав про це, але зараз її слова так оголили цей факт, що він здавався скалкою в оці.

– І що це значить? – запитав я, наздоганяючи Ірму.

– Дай мені кілька хвилин, і я спробую відповісти.

Вона повернула між столами й опинилася в невеликому закутку біля стіни.

– Чиє це місце? – запитав я.

Ірма з виглядом господині сіла на запилений стілець.

– Моє.

Я допитливо оглянув його. Не дуже й схоже на той робочий стіл, який я бачив щодня. У нас на біостанції Ірмине місце було аскетичне та ідеально прибране, а тут повно всіляких дрібниць, що не мають стосунку до роботи. Якись там котики, рожеві зірочки, магнітики, фотографії в рамках... Ірма взяла одну з них і здмухнула пил зі скла.

– Ось хто поставив крапку в цій історії, – і простягнула мені.

На фото стояли, обійнявшись, двоє дівчат. Обом не було й тридцяти. Ірму я впізнав одразу. Така ж, як на фото із ключ-картки, тільки усмішка до вух. Її по-чоловічому обіймало за шию жилаве, кутасте дівча з короткою стрижкою і юним хлопчачим обличчям.

– Ми дружили, – Ірма сумно всміхнулася. – Вона була молодшою офіцеркою служби безпеки. А мріяла потрапити в штурмовички. Смішна. А я – молодша наукова співробітниця, що прагне колись очолити біоконтроль.

– Не дуже багато спільного, – зауважив я.

– Ми обидві страшенно любили життя. Таких двох реготух треба було ще пошукати...

Ірма секунду стояла всміхаючись, а потім рішуче розчавила усмішку між щільно стиснутими губами.

– Я не знаю, як обрали її. Можливо, щось таке знайшли в особистій справі. Одне слово, із фрегата зв'язалися з нею й запропонували залишитися живою. Або загинути з усіма. Простий вибір.

– І що вона зробила?

– Украла мутаген. По неї прилетіла персональна шлюпка. Евакуювати одну людину незрівнянно безпечніше, ніж усіх. Коли наші вибігли, упевнені, що почалася довгоочікувана евакуація, шлюпка вже злітала. А за кілька годин «Артилерист Ганс» полетів із цієї галактики назавжди.

Ірма сіла на стіл, повернувшись до мене обличчям. Ми опинилися так близько, що я знову відчув запах її волосся.

Вона всміхнулася й чомусь узяла мене за руки – якимось дитячому просто й водночас дуже ніжно – і притулила до себе. Я не пручався. Вона обійняла мене за талію, пригорнувшись щокою до грудей.

– Я не хочу померти на цій планеті, – тихо мовила вона.

– Ми не померемо тут, – сказав я. – Чому ти так кажеш?

– Чому – бо мараму... У тебе в животі бурчить.

Я теж обійняв її за плечі й обережно поклав щоку їй на голову.

– Тобі не цікаво, як її звали? – раптом запитала Ірма.

– Кого?

– Мою подругу, що втекла з мутагеном.

– Це важливо?

– Так.

– Добре... То як?

Вона випросталася, глянувши мені в обличчя. Так близько, наче збиралася поцілувати. Але Ірма хотіла тільки перехопити мій погляд, щоб просвердлити своїми очима до самісінької потилиці.

– Її звали Ніколь.

– І що?

– Ніколь Енджела Вандлик, – роздільно вимовила вона.

Якийсь час я стояв, переварюючи почуте, і на моїх губах мимовільно заграла та сама чи то розгублена, чи то дурнувата усмішка, яка невідомо звідки з'являється в найскладніші й найнесподіваніші моменти життя. Коли тобі кажуть, що помер твій друг, а ти дзвонив йому пів години тому. Ніби ваша розмова повинна була дати йому імунітет бодай на кілька днів... Аж ось ти дізнаєшся, що його збив гравітаційний експрес. І на твоїх устах з'являється оця таки усмішка, як останній, марний, але єдиний спосіб не пустити цю подію у своє життя. Або коли сказали, що тебе звільнено. А ти щойно взяв кредит і, здавалося, розпланував усе життя на роки вперед... І знову ця усмішка немов каже тобі – не вір, бо все стане правдою!

Але це й так правда.

У глибині душі я зрозумів це по Ірминих очах. Ще до того, як порахував, скільки земних років минуло, поки Вандлик стрибала звідси в нашу галактику й назад. До того, як відняв ці роки від шістдесяти, додав до віку дівчиська зі світлини і зрозумів, що тепер їй повинно бути сорок із гаком – стільки, скільки і є Вандлик. До того, як іще раз повернув до світла фотографію й став звірятися зі своєю пам'яттю – форма очей, рота, висота розташування вух, ніс... Так, це була вона. Старший офіцер контролю Ніколь Енджела Вандлик.

– І вона повернулася... – я хотів, щоб це було питання, але вийшла відповідь.

– Так, – Ірма так само невідривно дивилася мені в очі. – Мутаген, який вона вкрала, не спрацював. Ніхто не знає чому. Можливо, Розалін здогадалася, що його хочуть украсти, і щось зробила зі зразком... Хай там як, Вандлик знову тут. Після того, як бачила химер і те, на що вони здатні, вона повернулася. До того ж прилетіла з купою цивільних і всього лише з трьома біологами, щоб отаборитися за два кроки від загиблого міста, про яке ніхто не знає. А тепер постав оте своє запитання ще раз: навіщо ми тут, якщо навіть у першій місії вчених було вдесятеро більше?

Вона дивилася на мене так, наче чекала не запитання, а відразу відповіді. Але в мене не було сил думати. Усього цього виявилось занадто багато.

– І як же ви з Вандлик? – запитав я. – Як після всього цього можна разом працювати?

– А ось як, – Ірма тицьнула мені під ніс браслет дезертира. – Плюс підписка про нерозголошення. Крок уліво, крок управо – трибунал. Взаємини «не айс»...

– Я дещо інше мав на думці... Як тобі бачити ту, яка... Покинула тебе гинути?

Вона подивилася на мене довгим сумним поглядом.

– А я й без неї помирала...

Я не знайшов, що відповісти. Найцікавіше, що Ірма не набагато краща за колишню подругу. Брехня як засіб досягнення мети, інопланетний наркотик, який вона згодує половині колонії заради великої мети, потім цей випадок із Капібарою... Згадав, з яким спокійним обличчям вона опускала гайковий ключ на ногу нещасному,

ламаючи кістку, і здригнувся. І водночас вона розумніша й безстрашніша за всіх, кого я знаю...

Вона раптом взяла мене за потилицю й трохи нахилила моє обличчя до свого. Від цього дотику я немов утратив волю. Бачив самі лише її губи й чекав, що буде далі. Але вона просто всміхнулася:

– Нам потрібно в лабораторію на цокольному поверсі. Зараз немає доступу – хтось задіяв систему аварійного блокування. За допомогою Нейтанової картки її можна зняти, але двері відімкнуться аж опівночі – нуль годин нуль хвилин. Тож план такий – чекаємо півночі, ідемо туди й звальюємо.

– І що в лабораторії?

– Там те, по що я приїхала. Мутаген.

– Вандлик же його вкрала!

– Ну, не весь, лейтенанте! – вона подивилася на годинник. – Оскільки до півночі купа часу, пропоную попоїсти. Тут є сухпайки.

Залишалось ще пів години. Із заходом сонця автоматика увімкнула чергові лампи, але повноцінного освітлення не було – станція працювала в економному режимі. З головного комп'ютера, який був просто тут, у залі, Ірма зняла блокування лабораторії. У гаражі заряджалися акумулятори застарілого, але цілком справного всюдихода. Наш Аба повірив в історію з розірваною гусеницею, й ніяких проблем не передбачалося. Тепер залишалось дочекатися півночі й забрати мутаген. Ірма знайшла для нього літровий металевий термос. Ми сиділи на дивані, й вона весь час відкривала і закривала його, наче відбиваючи ритм якоїсь мелодії. У півтемряві я ледве тримався, щоб не заснути. І вчергове широко позіхнув.

– Випий ще кави, – строго сказала Ірма. – Спати не можна.

– Через химер?

– Так. Уві сні ти відкриваєш їм доступ до своєї голови.

– До таємних думок?

Я запитав це жартома, двозначним тоном. Але Ірма не помітила.

– До страхів.

– О... Я безстрашний.

Вона презирливо скривилася.

– В усіх є страхи.

Я замовк, мимоволі згадавши те, чого боюся. Пом'яв онімілу руку. Чутливість, якої вона набула після вживання пилку, зникала – повільно, але очевидно. Так неминуче здуваються кульки після дитячого дня народження, з кожною годиною опускаючись чимраз нижче...

– А цей твій мутаген... Як він діє?

– Як пилочок. Тільки в тисячу разів швидше. Ти пам'ятаєш істот, яких спіймав у трансформаторі наш технік?

– Антон?

– Угу. Так ось, ми використаємо їхній потяг до електромагнітних полів. Боже, як же ти їх по-ідіотському назвав...

Я скривився.

– Женці.

– Зараз вони дохнуть від електричного розряду – занадто кволі. А ми зробимо так, що вони зможуть руйнувати джерела електроенергії. Розумієш? Ось і весь план. Упевнена, мені вистачить двох тижнів.

– Вистачить на що?

– Увімкнися, мій любий, увімкнися! Я намагаюся говорити з тобою як з біологом! Я використаю мутаген і доб'юся цілеспрямованих мутацій, а потім випущу цих тварин у таборі, і вони знищать усе електричне. За ніч перетворять колонію в занедбане дачне селище! Знеструмлена, колонія буде неефективна. Зовсім! І нас відправлять на Землю!

Вона замовкла і, судячи з погляду, очікувала захвату. Щось у цьому і справді було... Якщо уявити, що електрики немає й відновити її неможливо, бо якісь тварини руйнують комунікації й генератори, користі з такої колонії рівно нуль.

– А якщо щось вийде з-під контролю?

Ірма аж підвелась, емоційно змахнувши руками:

– Я тебе прошу! Що й куди може вийти!

– Просто не хочу, щоб загинули люди, Ірмо! А ти, хоч як крути, збираєшся виростити якогось нового монстра!

– Ні! – Ірма осудливо подивилася на мене. – Ти мене не слухав.

Я замовк. Мені не подобалися її методи, але вони завжди були дієві. І все ж таки мене лякало те, що я зовсім не уявляв, як працює мутаген. Аж отут мені сяйнула думка.

– Слухай, може, це ідіотське запитання, але я питаю...

– Раніше це тебе не зупиняло.

– Оскільки ти вмієш поводитися з цим мутагеном, а Вандлик прилетіла спеціально по нього... Чому б його просто не віддати? Розкажи їй усе, що сама знаєш, і край. Нехай Корпус подавиться своєю довбаною зброєю, а ми полетимо додому!

– Серйозно? – вона співчутливо поглянула на мене. Це був погляд вихователя в школі для розумово неповносправних дітей.

Я стушувався:

– Але ж, Ірмо, що не так?

– Думаєш, вони полетять звідси, не випробувавши його?

– Ну, припустімо, захочуть випробувати...

– На кому? Як ти думаєш, на кому вони будуть його випробовувати?

Її очі горіли впевненістю й роздратуванням. Наче я не розумів очевидного.

– А якщо ти помилилася? Щодо Вандлик і того, навіщо вона тут.

– То запропонуй іншу версію! – Ірма емоційно ляснула термосом по долоні. – Десь на цій планеті є зброя масового ураження, але ніхто не знає, що це. Так? Її ефективність уже бачили не лише на прикладі інопланетних міст. І ось організована нова тривала місія, в якій людям і слова не сказали ані про мутаген, ані про міста. І зауваж, за її успішність відповідає саме Вандлик і лише вона! Запропонуй тепер іншу притомну версію, якщо не віриш, що вони ловлять на живця!

Я потер скроні, щиро намагаючись придумати інше пояснення. Але його не було.

– Отже, вони чекають, коли ми почнемо перетворюватися на химер?

– Алілуя! – Ірма глумливо здійняла руки.

– І просто спостерігатимуть, як ми будемо жерти одне одного?

– І вивчати. Їм потрібен секрет біологічної зброї. А ми – морські свинки. Чи на кому там ставлять досліди...

– Але тоді логічно було б привезти юрбу фахівців! Вірусологів, генетиків... А не звузити службу біоконтролю до трьох осіб! – мені здалось, я виклав козир.

– А хто сказав, що їх не привезли? Просто це не ми з тобою. Чи, думаєш, капрала просто так щомісяця тягали в госпіталь? До речі, його так і не поховали.

Хотілося заперечити, але аргументи скінчилися. Згадався загадковий фактор «Б» – нікому не відомий критерій відбору. І те, як Алекс розповідав про секретний надзвичайний арсенал: «... враховуючи всю цю таємність, як мінімум, Спис Долі. Ну, або чим там убили Христа...». Але ж немає ніякого сенсу зберігати найефективнішу зброю під замком! Якщо тільки не боїшся, що принада відлякає хижака.

Ірма знову ритмічно клацала кришкою термоса, поринувши у свої думки. Мене ще дужче почав хилити сон. Я стрепенувся й подивився на годинник. За десять дванадцята. Ще трохи...

Не знаю, в який момент я заплющив очі. До останнього видавалося, що все під контролем.

Я знову був на луках.

«Тільки цього разу це не сон», – упевнено сказав я собі й подивився під ноги.

Метеликів було багато. Дуже багато. Вони сиділи на кожній травинці, так густо обліпивши її, що здавалось, я стою в заростях із чорно-помаранчевих крил.

До стін самотньої білої будівлі, яку хтось зводив посеред луку, було метрів двадцять. Мільйони метеликів огорнули її рухливою хмарою. Я не бачив будівельників. А лише те, як чийсь руки кладуть розчин просто на сотні ніжних крилець, а потім з огидним хрускотом придавлюють їх цеглою. Новими й новими цеглинами, укладаючи кожен поверх живих, ніжних, прекрасних метеликів-сонцевиків. І зводячи усе вище й вище стіни, де з кожного шва стирчали тріпотливі крильця.

Я був єдиний, хто міг це зупинити. Але для цього потрібно було дійти до будівлі й увійти в єдині чорні двері посеред стіни, а кожен мій крок теж загрожував метеликам смертю. Не можна наступати на метеликів... Головне, не наступати... Хотілося залишитися там, щоб не бути причиною загибелі цих ніжних створінь, але щосекунди, коли я ступаю, гине чимраз більше чорно-помаранчевих сонцевиків. Незрівнянно більше.

І тоді я наважився. Я підняв ногу й обережно поставив її в траву, стараючись налякати якомога більше метеликів. Вони випурхнули

яскравим розсипом, і я з полегшенням подумав, що полетіли, мабуть, усі. Але, поставивши ногу, з жахом почув огидний хрускіт їхніх ніжних тіл. Не можна наступати на метеликів... Я завмер. Там, на стіні, чиясь рука знову лягнула згусток цементу поверх живого килима і придавила білою силікатною цеглиною сонцевиків, які намагалися злетіти. Зітхнувши, я рішуче ступив іще крок. Хоч як силкувався бути обережнішим, знову пролунав нудотний хрускіт знищених метеликів. До темних дверей було ще так само далеко.

– Лейтенанте! – прошепотів хтось.

Я безпорадно озирнувся. Ірма стояла зовсім поруч. Я хотів їй сказати, щоб вона не рухалася, бо роздавить метеликів, але вона взяла мене за потилицю й раптом поцілувала. Її зімкнуті губи чомусь були тверді й холодні. Я спробував відповісти на поцілунок, але вона так міцно пригорнулася до мене, що не міг розімкнути своїх вуст.

– Лейтенанте! – повторила вона пошепки, не відриваючись від мене.

Я встиг здивуватися з того факту, що Ірма говорить і водночас цілує мене, і прокинувся.

Ірмине обличчя й справді було зовсім близько, майже як уві сні, а мій рот вона затиснула долонею.

– Тс-с... – піднесла палець до губ.

Я повільно кивнув. Ірма забрала руку і, не мовлячи й слова, показала пальцем у кінець довгого коридору. Я придивився. Спершу здалося, що там абсолютно порожньо. Але Ірма наполегливо вказувала своїм тонким пальчиком на щось у самому кінці... І я помітив. Щось темне. Я напружив зір. У тьмяному світлі чергових ламп я навіть не міг стверджувати, що це предмет. Може, просто тінь. Якби не Ірма, я б у житті не звернув уваги. Вже збирався сказати, що не бачу нічого страшного, аж тінь раптом поворухнулася. Жодних сумнівів, вона поворухнулася – якимось дивно й незграбно! Я відразу поклав руку на пістолет. Пальці намацали руків'я. «Дякую чорному пилку», – промайнуло в голові. Тінь ворухнулася ще раз.

Ірма нахилилася до самого мого вуха, торкнувшись його вустами, і прошепотіла так тихо, як тільки змогла:

– Химера.

Тінь поворухнулася ще раз і змінила форму. Аж раптом рушила до нас. На мить мені здалося, що в напівтемному коридорі йде, припадаючи на передню лапу, величезний собака. Але щось було не так, щось невловне... Його хода була якась дивна. Занадто незграбна. Наче він переставляв лапи не в тому порядку... І я зрозумів. Упізнав у напівморозу ці дивні кособокі рухи.

Як і тоді, коли всі теж вирішили, що на білому полотні старої бетонки – звичайнісінький сільський пес, а я перший збагнув, що це не так.

– Горбошия, – я насилу вичавив із себе це забуте слово, бо жах уже залив мені горлянку густим желе, і всі сили йшли тільки на те, щоб дихати.

Цього не могло бути, бо таке в принципі неможливо. Але сумнівів уже не залишилося: тінь знову опинилася під лампою, за якихось десять метрів, і я чітко бачив кожну деталь. Знівечена горбом постать, скоцюрблена біля грудей ліва рука, непропорційно велика права... І величезна сокира з карбоновим топорищем, яку вона волочила за собою. А головне – очі. Тепер я бачив, як виблискують із-під чола її божевільні оченята.

Вона підняла й крутонула сокиру навколо кисті. Я мов заморожений дивився й не міг зрозуміти, чому цей рух такий фальшивий. Не так, як тоді, у дитинстві... Вона зробила це якось неприродно...

– Стріляй, – сказала Ірма, але її слова були як волення дітей, донесені вітром із глибини спогадів.

А стара обертала й обертала сокиру, стрімко наближаючись своєю дивною ходою.

Не боляче! Виявляється, це не боляче!

– Стріляй!!! – гаркнула Ірма. Її крик розтягнувся на цілий куплет безглузких звуків, а я не міг відволікатися на звуки. Я намагався дихати, щоб не захлинутися клятим желе зі страху, що мене паралізував. І тільки невідривно дивився на те, як Горбошия вертить сокиру. Що не так у цьому русі? Щось же точно не так...

Загриміли постріли – так ніби я чув їх звідкись із-під води. Здається, Ірма випустила в бабу з десяток куль. Я бачив, як вони, пройшовши крізь скособочене тіло, залишили за її спиною цілу хмару

з крихітних крапель крові й ошмаття одягу. Але це ні на йоту не сповільнило її ходи.

Не боляче... Виявляється, це не боляче...

Вона була за два кроки, коли Ірма, схопивши мене за волосся, рвонула щосили убік. Біль обдав гарячою хвилиною, й одразу час набув колишньої швидкості, а на мене хлинули навколишні звуки. І головним був вереск пораненої тварюки, схожий на виття циркулярної пилки.

Ми обоє впали на підлогу. Бабина сокира, зробивши рівний розріз на спинці дивана, знову зметнулася, готова рубати. Оглушливо брязнув над моїм вухом Ірмин індукційник. Скорчена ліва рука Горбошиї втратила кілька пальців. Ірма знову натиснула на спусковий гачок, але пістолет ображено завив холостим розрядом – магазин спорожнів.

Тоді Горбошия стрибнула. Людина не здатна на таке, навіть якщо обдовбалася чорним пилком і вийшла на двобій у клітці. Так пацюк відскакує від мишоловки, випереджаючи навіть зведену пружину. Але стрибок Горбошиї був не втечею, а атакою. Отямившись, я підняв пістолет. Здійнявшись майже до стелі, баба випередила мене на добру чверть секунди, і мій єдиний постріл усього лише розбив одну з ламп.

Тоді Ірма щосили пхнула мене в плече двома ногами. Загартовані місяцями вживання пилку, її м'язи були мов залізні: я, наче кегля, відлетів до стіни. Сокира Горбошиї із жалібним скреготом вибила з долівки шматок покриття саме на тому місці, де був я. Ірма підхопилася й навідріг ударила тварюку руків'ям пістолета, а потім схопилася за бабину сокиру, намагаючись її відібрати. Але та вчепилася мертвою хваткою. Тоді Ірма різко крутнулася на місці, як металник ядра, відкинувши Горбошию на добрячі шість метрів. Дивно, але вона так і не випустила своєї зброї – навіть коли з гуркотом пробила пластикову перегородку й перекинула стіл.

Ірма підлетіла до мене, так ніби збиралася закінчити розпочате Горбошиєю.

– Підведися!!! – гаркнула вона і, не чекаючи, поки я це зроблю, схопила мене за петельки й ривком поставила на ноги. – Це просто химера! Не та, кого ти в ній упізнав! Просто химера! Повтори!

– Просто химера... – невпевнено повторив я, з осторогою косячись туди, де з-під уламків пластику вилазила горбата баба.

– Тільки ти можеш убити свою химеру! – Ірма сильно струснула мене. – Ці тварини майже безсмертні, але свою химеру можна вбити!

Повтори!!!

– Свою химеру можна вбити... – покiрно вимовив я, але сенс цих слiв досi залишався десь там, за межами цього всесвiту.

Хруснули уламки скла i пластику – це Горбошия вскочила на перекинутий стiл, зiгнувши колiна, пiдбралась, як кiшка перед стрибком, i на мить завмерла. Потiм зi свистом обернула сокиру навколо кистi, i знову в менi ворухнулася думка, що в цьому русi є якась невловна фальш.

Це просто химера. Не та, кого ти в нiй упiзнав.

I тут я зрозумiв – вона вертила сокиру разом iз рукою! Обертала кисть не так, як люди, а наче на шарнiрi: повертала навколо суглоба, намертво затиснувши топориче в кулаку!

– Химера, – повторив я, але цього разу слова набули сенсу. – Нiяка ти не Горбошия!

Видавши високе «i-i-их», баба кинулася вперед у тому ж таки стрiмкому щурячому стрибку. Але тепер усе було iнакше. Я бiльше не був пакетом желатину, що вмирав iз жаху. Я був солдатом зi зброєю в руках.

Свою химеру можна вбити.

Два пострiли точно в груди – i тварюка мiшком урiзалася в стiну.

Я ледве встиг вiдступити. Коли вона з гуркотом впала на пiдлогу, я вистрiлив у неї ще двiчi, але, схоже, особливої необхідностi в тому не було.

– Швидко вчишся... – Iрма важко ляснула мене по плечу, i я не мiг сказати, чого було бiльше в її голосi – радостi чи сарказму.

Баба лежала долi, згорблена й скособочена, як за життя, в калюжi цiлком звичайної червоної кровi. Ми з Iрмою стояли й дивилися.

– Я, здається, казала тобі не спати, – з докором зауважила Iрма.

– Не знаю, як це вийшло... Провалився лише на хвилину...

– Хвилини досить. Їхнє єдине слабке мiсце – вони вразливі для того, чий кошмар копiюють. Наш страх для них – як комп'ютерна програма. I якщо вона перетворилася на жах iз твого дитинства, а ти знайшов у собi сили пальнути в неї, грибницi потрібна iнша програма. А цю химеру вона викидає, як мотлох, – дає померти. Розумiєш?

– Правду кажучи, нi.

– Ось... – Iрма взяла бабу за передплiччя правої руки, що й досi стискала сокиру. – Бачиш?

На шкірі були якісь сині плями. Чи не плями... Вони проступали буквальню на очах, розпливаючись вигадливим візерунком.

– Що це?

Замість відповіді Ірма взяла Горбошию за скорчену лівицю, якою стрімко розповзалися такі ж сині розводи, і склала обидві руки їй на грудях. Передпліччя над передпліччям.

– Тепер бачиш?

Тепер – так... Сині візерунки на обох руках остаточно перетворилися на татування – написи готичним шрифтом.

«ONLY GOD», – говорив напис на правій.

«JUDGE ME», – закінчувала думку ліва.

– Вона обнулюється, – безтурботно пояснила Ірма. – Твій кошмар виявився неефективним, і мертва химера стає тим, ким була.

– Вона – ще один Нейтан Гог?! – я відчув незручність від того, що повинен вимовляти цей ідіотизм уголос.

– Хоч як це дивно, так. Усі химери від початку – точні копії конкретних людей.

Риси обличчя баби Горбошиї теж стали стрімко змінюватися. Вона дедалі більше ставала схожа на чоловіка.

– Повір мені, просто зараз грибниця вирощує десь поруч нові плодіві тіла. Як ті маслюки після дощу... І скоро вони заявляться по наші з тобою душі, – запевнила Ірма, – але цього разу грибниця обере за програму якийсь інший твій страх. Щоб ти знову стояв, як паралітик, поки нам відкручуватимуть голови.

Мене кольнуло соромом.

– Послухай, Ірмо, я сам не розумію, що зі мною було...

– Розслабся, лейтенанте! Це не твоя провина. Химери видають нечутний вухові низькочастотний звук, який підсилює твоє відчуття страху разів у сто. Це фізіологія – імунітету не існує.

– Як нейроконструктор...

– Ти навіть не уявляєш, наскільки маєш рацію, – кивнула Ірма. – Звук, який видають химери, – це одна з небагатьох речей, яку нам вдалося добре вивчити. Дані досліджень потрапили на «Артилерист Ганс» разом з усім, що вкрала Вандлик. Вони повернулися на Землю. Мутаген не спрацював. Тоді вони спробували витиснути з цієї експедиції хоч щось. І з'явився ваш нейроконструктор.

– Боже мій... Твоя правда, його ж і розробляли як зброю!

– Бінго! – Ірма лягнула мене по плечу. – А коли з’ясувалося, що страх сам по собі не вбиває, вони вирішили повернутися по химер.

Я знову подивився на мертву істоту. Потім нахилився над бабою, щоб роздивитися сокиру в її руці... Зо дві секунди не розумів, у чому річ. А коли усвідомив, то застиг, роззявивши рота. Бабин кулак і топориче сокири були одним цілим! Я не вірив власним очам. Топориче виявилось зовсім не з карбону – вона його лише імітувала, а насправді було чимсь схожим на кістку... Та наймоторошніше – «металева» частина від обуха до леза. Вона складалася з безлічі нігтьових пластин, що немов виростили одна на одній.

– Господи... – зойкнув я. Мене аж знудило. – Ця сокира росте з неї...

– Якби їй трапилася справжня, вона б використала її, – знизала плечима Ірма. – А так – правда, химера може виростити будь-що.

– Вони розумні?

– Химери? – Ірма почухала підборіддя. – Ну, така-сяка подоба людського мозку в химери є, бо всередині грибної структури зберігаються людські клітини, зокрема і нейрони. Це трохи схоже на те, як земний лишайник використовує клітини водоростей... Але мислення химери, – як у попаяного наркомана. Наприклад, вона може користуватися вогнепальною зброєю чи навіть сісти за кермо, й одразу – не здатна вкурити, як відчиняються звичайні двері. Якщо треба потягнути на себе, а химера штовхає – то все. Буде години дві на них кидатися, намагатися виламати, а взяти й смикнути в інший бік – не додумається. Я бачила таке на власні очі. Щось дуже просте може загнати химеру в глухий кут, але що саме – ти ніколи заздальгідь не вгадаєш. І сенсу в їхніх діях немає ніякого. Крім одного – вони вбивають.

Було двадцять хвилин по першій. У підвальный поверх, де розташовувалася лабораторія, вели вузькі металеві сходи, що нагадували корабельний трап.

– Я перший.

Ірма повільно кивнула:

– Обережніше.

Уже на сходах я відчув якусь тривогу. Серце, що досі билося собі в темпі помірної рисі, раптом без причини пустилося вчвал. Хоча ні –

причина була. Запах... Ледь вловний аромат лісової суниці. Але такий тонкий, що я й сам не був упевнений, чи є він.

– Чуєш, чим пахне?

Вона принюхалася.

– Ні. Чим?

– Мабуть, здалося. Добре... Будьмо обережніші... Не подобається мені це все...

– Ти щось відчуваєш? Тривогу?

Я кивнув, подумки сказавши їй «дякую» за те, що обрала слово «тривога», а не «страх».

– Це інфразвук, – упевнено сказала Ірма, витягаючи зброю. – Буде так само страшно, як уперше. Навіть гірше. Але тобі доведеться це подолати.

Я теж вийняв зброю. Короткий коридор закінчувався поворотом, за яким шлях нам перепиняла глуха броньована заслінка з величезним червоним написом «АВАРІЙНА ЗОНА». Ірма вийняла ключ-картку.

– Готовий?

Вона стала біля замка з іншого краю широких дверей.

– Ти за цим мене й притягнула, так? – здогадався я. – Двері занадто широкі, і потрібна друга пара рук, щоб прикласти картки одночасно.

Вона кивнула, навіть не спробувала виправдовуватися:

– Але не тільки. Я довіряю тобі.

– Знаю. Ну, плюс ще те, що Окамура злякався, щойно ти проламала паркан забороненої зони.

Я не приховував сарказму, заодно намагаючись відігратися за те, що вона втягнула мене в цю авантюру. Але їй, схоже, байдужісінько – вона звела плечима:

– Це теж.

Я зітхнув і підніс картку до замка.

– Три... Чотири! – скомандувала Ірма, і ми одночасно приклали картки.

Нічого. Якщо відверто, я встиг зрадіти: вся ця витівка мені таки не подобалася. Аж тут двері гучно клацнули.

– Ану!

Ми схопилися за скоби аж унизу заслінки. Вона знехотя поповзла вгору і нарешті відкрила нашим очам звичайні, повністю скляні двері.

Ірма поспішно приклала свою картку до замка і відімкнула. Тепле застоєне повітря обдало нас вогкістю й таким недоречним ароматом свіжої лісової суниці.

– Так! – Ірма міцно стисла мене в обіймах. – Вийшло!

Але я стояв, роззявивши рота, намагаючись одягнути в слова те, що побачив:

– Це що за...

ЗЗ

– Підвал закинutoї будівлі, – Ірма гмикнула. – Який він повинен бути, як на тебе?

Лабораторія нагадувала декорації до фільму. Стіни й стеля були густо заплетені якимось корінням. Воно «з м'ясом» вирвало вуглепластикові панелі й звисало зі стелі, як ліани. Просто на підлозі густим килимом ріс мох чи щось таке...

– Тепер відчуваєш, чим пахне? – спитав я.

– О, так. Я б і пилку набрала, користуючись нагодою.

Я витріщився на неї. Вона гиготнула. Жартує. Вирішила зняти напругу.

– Ходімо, – Ірма ступила за скляні двері. – Карантинний відсік там, за рогом. Потім сідаємо у всюдихід і – додому.

Ми йшли мовчки. Я витріщався на джунглі, що вирости тут при штучному світлі. У деяких приміщеннях були цілі кущі. Промайнула думка, що тут можуть бути й тварини. Світлові панелі горіли безтурботним тьмяним світлом, наче були нічниками в коридорі огорнутого сном будинку. Чи, радше, ліхтарями в парку... Відчуття тривоги відпустило. Злякався власного переляку – ось що це було. Не передчуття й не наближення химери. І все ж я зловив себе на думці, що чекаю, чи не з'явиться щось страшніше за бабу з сокирою. Наприклад, здоровенний, завбільшки з теля, болотяний павук із Проксими. І я мимоволі пересмикнув плечима. Так... Павуків тут тільки й не вистачало. Не сказати, що в мене арахнофобія... Але мало що викликає в мені такі почуття, як павуки.

У дитинстві я міг годинами спостерігати, як хрестовик із товстим візерунчастим черевцем плете павутину, але ніколи б не взяв його в руки. Річ не в тому, що гіпотетично він міг укусити (насправді, якщо взяти правильно, – не міг), а в чомусь прадавньому й незаперечному, прописаному десь на рівні ДНК тисяч поколінь тому. А одного разу

батько показував мені каракурта. Великий чорний павук із круглим, майже кулястим черевцем – таким надутим, наче ось-ось лусне. І яскраві червоні крапки, як бісер. Це було на півдні, в бабусі – батько знайшов його на клумбах. «Ніколи не торкайся до таких павуків», – серйозно мовив він. Доти він не говорив подібного навіть про моторошних на вигляд волохатих тарантулів, яких там водилося чимало.

Відтоді образ каракурта вабив мене. Я прочитав у довідниках усе, що про них знайшов, і чорний у червону крапку павук став для мене символом навіть не небезпеки, а огидної болісної смерті...

Я труснув головою. Навряд чи зараз такі спогади доречні. Тільки не павуки. Думай про що завгодно, крім них. І не про отих телят із боліт Проксими – здоровенних темно-коричневих істот із лискучим міцним панциром і пазурами на кінчиках хеліцер, завбільшки з мисливський ніж... Мене знову підхопив цілий потік спогадів. Стоп! Подумки зім'яв і розірвав нав'язливий образ. Вистачить! Аж раптом мене осяяла проста і логічна думка – але ж Нейтан Гог замалий для болотяного павука! І якщо химера надумає взяти цей образ, павучок вийде геть кволий. Здихляк. Ця ідея мене розвеселила. Я навіть пришвидшив ходу. Тим більше, що ми повернули за ріг і масивні двері карантину вже виднілися за звислим плетивом коріння. І ніяких тобі павуків. Ні гігантських болотяних, ні маленьких із червоними крапками...

Пам'ятаю, якось улітку – теж у бабусі – ми гралися з іншими дітьми на пустирі. Трава – переважно ковила – була висока й колихалася під поривами вітру, як море. І ми падали в неї горілиць, розкинувши руки, і кричали: «Мене немає! Мене немає!». Я теж упав, і ковила підставила стебла, дбайливо приймаючи в обійми. Аж ось висока травинка нахилилася наді мною, наче заглядаючи в очі. І на її кінчику я побачив величезне, як вишня, чорне з червоними крапками черевце каракурта. Він висів там, учепившись усіма вісьмома лапками, а травинка зігнулася, опинившись біля самого мого обличчя. Я завмер, боячись дихати, бо уявив, як павук падає мені на підборіддя й його округле тільки одразу скочується за комір футболки... Я практично відчував це. Практично бачив, як я підхоплююся, в паніці намагаючись витрусити каракурта, а він, переляканий не менше за мене,

притиснутий тканиною до чогось теплого й живого, втикає мені в тіло свої хеліцери й впорскує отруту.

Від цих спогадів я мимоволі зіщулююся й машинально провів рукою по коміру, наче хотів переконатися, що туди не впав павук. Тоді, в дитинстві, усе, звісно, закінчилося добре. Павук так і не впав, а я виліз з-під проклятої травинки й утік... Але уявне падіння смертельно отруйного каракурта мені за пазуху залишило в пам'яті майже такий самий шрам, якби воно було реальним. Навіть зараз по шкірі пішли сироти, і мені важко було боротися з бажанням зняти й негайно витрусити кітель...

Тьмяні лампи чергового освітлення розмірено пропливали над головою... Ми майже прийшли – двері за кілька метрів. Я про всяк випадок озирваюся. Нікого. Аж раптом Ірма зупинилася й дивно змахнула руками. Наче на щось напоролася.

– Що там?

– Якась нитка, – невпевнено сказала вона, провівши долонею по обличчю.

На її пальцях і справді щось біліло. Але набагато товще за нитку і якесь занадто легке... Дикий здогад промайнув у моїй голові, але я відмовився вірити. А Ірма вже простягла руку до ще однієї такої ж дивної нитки. І ледве вона до неї торкнулася, хвиля задушливого страху сповнила мене по самісіньке горло. Як і з появою Горбошії. Я більше нічого не чую, крім стукоту власного серця, яке наче зірвалося з ланцюга. Павутина тремтить під Ірминими пальцями, і мені здається, що навколо все знову сповільнилося, так ніби я вжив пилоч, але тепер лише мої думки обганяють події, а я такий самий повільний, як і весь застиглий навколо нас світ. Щось тріщить над головою, і згори сиплються шматки пластикових панелей. Намагаюся відскочити, але тіло занадто незграбне. Не встигаю.

З діри в стелі просто на нас падає величезний, як перегодований кабан, чорний павук.

Здається, падаючи, він випадково штурхнув мене, відкинувши вбік. Пощастило, бо я вже впав у цей желейний ступор і сам точно не відскочив би. Жирна, здоровенна самка з роздутим, як перевантажений наплічник, черевцем і повними отрути хеліцерами. Каракурт, тільки в тисячі тисяч разів більший за земних родичів. Я намагаюся підвестися, та, здається, долаю буквальний, фізичний опір простору.

Пручався, звісно ж, не простір, а моє власне, паралізоване впливом інфразвуку тіло.

Павучиха, високо задерши передні лапи, загрозливо підіймається дибки. І те, що відкривається очам, одразу спричиняє пульсуючу тягучу нудоту: замість хітинового панцира я бачу фантазмагоричне сплетення оголених людських тіл. Жіночих. Ноги, космаки довгого волосся, груди з великими темними сосками й у самому центрі – синюшне обличчя мертвої Розалін Ділан. Химера складається не менше ніж із шести клонів. Вони майстерно з'єднані – немов витвір божевільного митця, який так квапився, що розфарбував його лише зверху, залишивши під потужною головогрудиною каракурта моторошний виворіт дівочих тіл.

Пролунали постріли – розумниця Ірма зорієтувалася перша. Павучиха кидається вперед, але шпортається через шматки обваленої стелі, лапки роз'їжджаються на гладкій підлозі, й вона падає на черево. Пістолет... Розгублено шукаю його поглядом... Ось він – під ногами. Піднімаю, але паніка, що живе окремо від моїх рішень, ошпарює мене, як струмінь окропу, вибиваючи повітря з легенів і захльостуючи одним-єдиним безглуздим, ірраціональним бажанням – завмерти.

– Стріляй! Стріляй! – я усвідомлюю, що Ірма кричить це вже давно.

Треба стріляти, я знаю. Павучиха вже підводиться на лапи... «Тільки ти можеш убити свою химеру». Ось тільки б знайти в собі сили...

Павучиха не дає мені жодного шансу: з наростів під черевцем, що вигадливо стирчать між тілами Розалін, вона вистрілює мені в обличчя кілька клейких струменів, що застигають нальоту білими нитками. Ляп! Я миттєво втрачаю орієнтацію й, намагаючись стягнути павутину, ще дужче заплутуюся. Наче мене обмотали харчовою плівкою...

«Це кінець, – зринає в голові. – Не рухайся, щоб вона вбила тебе швидко».

Ця дика за своєю суттю ідея на вигляд така переконлива, що я підкоряюся, остаточно втративши відчуття реальності. Найважливішим видається саме це – пережити моторошний, болісний момент уведення отрути схожими на тигрові пазури кінчиками хеліцер... Безпомічно наосліп відступаю на кілька кроків, майже відчуваючи уявлюваний біль від павукового укусу. Аж раптом падаю,

спіткнувшись об якийсь корінь. Геть інстинктивно кілька разів стріляю, щиро вважаючи, що це кінець. Буде боляче. Надто коли мою нервову систему атакує нейротоксин. Найімовірніше, пекельний біль у хребті стане останнім, що я відчую в цьому світі...

Щось не так. Занадто довго... Зриваю павутину, боячись побачити впритул до свого обличчя вісім павукових вічок... Павучиха вайлуватозвивається на боці, намагаючись підвестись – я відстрелив їй дві лапи! Ірма щось бурмоче крізь зуби й безкінечно довго намагається замінити акумулятор в індукційнику. Її ніби заклинило на цьому, бо, здається, вона не розуміє, що відбувається довкола.

– Біжімо!!! – кричу і волочу її, схопивши за комір.

– Ні! – Ірма навіть намагається вирватися; схоже, втратила відчуття реальності. – Нам потрібен мутаген!

Силою дотягую її до виходу з лабораторії.

– Допоможи! – кричу й показую на аварійну заслінку. – Допоможи опустити!

І, не чекаючи її, підстрибую, ухопившись за скобу. Чути, як за рогом стукотить лапами павучиха, намагаючись підвестися. Я геть не впевнений, чи зараховується моя панічна стрілянина за спробу «убити свою химеру». Я б не зарахував... Ірма підводиться – мені здається, занадто повільно.

– Ану!

Заслінка не піддається. Я теліпаюся на ній, як школяр на турніку. Ірма вагається.

– Треба повернутися! Ти вбив її! – і благально дивиться на мене.

Моєї ваги не вистачає, щоб опустити заслінку.

– Допоможи мені! Ірмо, ну ж!

Вона хитає головою й, здається, ледь не плаче. Зо дві секунди я не знаю, що робити, і тільки смикаюся на заслінці. Аж раптом та опускається відразу на пів метра. А потім наче передумала, – і я знову не можу її зрушити. Нарешті, отямившись, Ірма кидається допомагати. Але заслінка ніби нагадує, що пробула без уваги цілих шістдесят років. Я вищу на ній, звиваючись, як вуж. Заслінка видає жалібний звук, просуваючись іще на кілька сантиметрів...

Аж ось я побачив.

Навколишній світ з усіма його химерами, гігантськими павуками й мертвими клонами перестав існувати – посеред коридору,

перелякана, з розмазаними по щоках сльозами, стояла моя донька. Моя маленька Ельза. За її спиною з-за рогу виповзав велетенський каракурт, на боці якого бракувало двох лап, і в його рухах більше не було ні поспіху, ані хижої метушні. Здобич опинилася ближче, ніж він розраховував.

Я відпустив руки, гепнувшись на підлогу. Здається, Ірма теж зістрибнула і намагалася вчепитися мені в рукав, але я легко випручався. Вона несамовито волала мені вслід. Я не чув. Біг щодуху захищати свою крихітну донечку. Мчався, осліплений найбільшим з усіх мислимих страхів – страхом за її життя. Не розуміючи, що Ельзи не може бути тут за жодних, навіть найфантастичніших обставин. Не бачачи, що маленькі ніжки моєї дівчинки не закінчуються там, де мають бути щиколотки, а продовжуються, переростаючи в гомілки вкляклої навколішки Розалін Ділан.

Страх – це кокаїн. Він робить глухим до аргументів розуму, і ти бачиш тільки те, що боїшся побачити.

Частина 3

Баба з очима ягуара

1

Світло різало очі навіть крізь заплющені повіки. Дуже яскраве. Я щосили замружився. Полегшало. Й одразу відчув щось на своїх щоках. «Руки, – зрозумів я. – Чийсь руки в гумових рукавичках». Повіки грубо потягнули вниз. Сліпуче біле світло різнуло мене, здавалося, навіть не по очах, а по лобовій частці мозку й розлилося болем від скронь до самої потилиці.

– Це він, – пролунав голос зовсім близько від мого обличчя.

Світло відразу зникло. Мої щоки відпустили. Якийсь час я сидів, замружившись, і насолоджувався темрявою. Потім обережно кліпнув. Пурпурові плями й досі стрибали перед очима, не даючи нічого нормально роздивитися. Нарешті я зміг сфокусуватися. Просто переді мною навпочіпки сидів незнайомий темношкірий чоловік у сніжно-білому комбінезоні біологічного захисту. На його обличчі була прозора маска, а в руці – тонкий сталевий стрижень. «Ліхтарик, – долинуло десь із глибини підсвідомості. – Він світив ним тобі в очі».

Позаду нього стояли ще якісь люди в білих комбінезонах і прозорих герметичних масках, що закривали обличчя. Чоловік підвівся й підійшов до них. Приміщення було прямокутне, велике і геть порожнє, якщо не брати до уваги стілець, на якому я сидів. Підлога й стіни обличковані білою плиткою... Вікон не було. Тільки велике прямокутне дзеркало на всю стіну. Згадалося класичне псевдодзеркало з кіно, що з іншого його боку завжди стоять невидимі спостерігачі...

Я сиджу. Болить поперек. Випростався й хотів було підняти руки, але щось тверде відразу врзалося мені в зап'ястя. Опустивши очі, з подивом виявив на своїх кистях... А, до речі, що це? Думати важко,

наче мозок затуманений якимись препаратами. Навушники... Спідручники... Ні. Близько, але не те. Що вони мені вкололи?! Я посмикав руками, і металеві предмети на них тихо дзенькнули.

Люди мовчали, невідривно дивлячись на мене. Не здивуюся, якщо вони там і не кліпають за своїми масками... Наручники! Згадав слово. Господи, чому я в наручниках... Скільки я вже тут? Ця думка загнала в мене глухий кут. Не пам'ятаю навіть, як опинився в цій кімнаті...

– Хто ви такі? – мій власний голос здався мені чужим.

– Як ви почуваетесь? – голос, що пролунав з-під маски, був жіночий. Може, навіть знайомий.

Я намагався роздивитися обличчя, але жінка стояла занадто далеко і відблиски на масці ховали його.

– Я вас знаю? – запитав я.

– А вам здається, що знаєте?

Спантеличений, я невпевнено звів плечима. На мить згасло світло й одразу знову загорілося. Флуоресцентні панелі неприємно мерехтіли, набираючи робочої потужності. Що в них з електрикою? І де я, зрештою... Знову безпорадно оглянув людей у білому. Схожі на сніговиків. Чому вони в цих костюмах?

І якщо вони в костюмах, а я ні... Розуміння прийшло різко, як клацання пальців, – разом із тактильними відчуттями. Як твердість пластику, що торкався моїх сідниць, як гладка прохолода підлоги, на якій стояли мої ступні. Я голий. Опустив очі, щоб упевнитися. Ані клаптика одягу. Вони так само безсторонньо витріщалися на мене. На мить здалося, що це сон. З тих ото дивних, дурних марень, коли ви опиняєтеся в чому мати народила в громадському місці. Наприклад, на роботі. Навколо купа народу, а ви ходите голяка, наче так і треба. Аж раптом боязка підозра закрадається вам у голову: а може, не варто було так приходити в офіс... Та підозра поки що дуже слабка, і ви намагаєтеся відмахнутися, але щойно дивна думка відвідує вас, усі відразу починають помічати вашу непристойну голизну. Нічого не кажуть, але в їхніх поглядах (спершу – на вас, а потім одне на одного) абсолютно чітко читається відповідь: ні, не варто було приходити в такому вигляді. І тут, неначе прорвавши греблю, вам на голову водоспадом ударяє сором, розтоптуючи, розбиваючи вщент вашу впевненість у собі.

Клянуся, кілька секунд я був переконаний, що зараз прокинуся. Але відчуття навколишньої обстановки з її твердими кутами й холодними поверхнями свідчило, що це не сон.

– Чому я голий?

– А вам холодно? – запитала жінка, і не думаючи щось пояснювати.

– До чого тут це... Дайте мені одяг...

– Що ви зараз відчуваєте?

Дивнішого запитання тієї миті годі було й придумати.

– Що всі ви збоченці, – тихо сказав я, дивлячись у підлогу, і на мить аж злякався власної зухвалості.

Щось гучно клацнуло. Я підняв голову. Відчинилися двері. Увійшла людина в бойовому скафандрі з емблемою Корпусу Конкістадорів. Гвинтівка в її руках була спрямована мені в голову. Слідом увійшла дівчина. Я бачив її обличчя крізь прозоре забрало. У неї в руках був одяг. Лікарняні лахи, як я зрозумів з ідіотського візерунка. То я в лікарні?

– А нормальний одяг можна? – запитав я.

– Який? – уточнила жінка.

– Уніформу конкістадора. Я ж і досі офіцер.

Щодо останнього я не був цілком упевнений. Може, це трибунал... Мене могли віддати під трибунал? У голові чомусь пролунало впевнене «могли», але якби тоді мене спитали, за що, – я б не зміг відповісти.

– Принесіть, – сказала жінка.

– Що ви мені вкололи?

– Ми не кололи вам ніяких препаратів.

Знову увійшла дівчина. Цього разу з акуратно складеною уніформою. Здоровань із гвинтівкою й далі цілився в мене. Двоє осіб у костюмах заходилися знімати наручники.

– Ви хочете, щоб я відвернулася? – запитала жінка, і в її голосі ледь помітно проскочило глузування.

– Або відверніться ви, або нехай вийдуть усі інші. Обирайте.

Вона відвернулася. Дівчина, яка принесла одяг, теж.

– Рада, що до вас повернулося почуття гумору, – відгукнулася жінка.

– Радий чути, що воно в мене було...

Наручники відстібнули від стільця, і мені допомогли вдягнутися. Потім знову посадили, мовчки й досить грубо, і пристебнули. Хлопець із гвинтівкою відразу її опустил. Мені здалося, з полегшенням.

– Це обов'язково? – запитав я. – Наручники.

– Поки що так, – відповіла жінка. – Всі вільні!

«Сніговики» відразу організовано вийшли – думаю, потупотіли в кімнату за дзеркалом. З'ясувалося, що тут є ще один стілець – якраз навпроти мого.

– Отже, почнімо, – сказала жінка, всідаючись.

Я мовчав. Вона не квапилася, вивчаючи щось у планшеті. Знову блимнуло світло. Одна з панелей невдоволено загула над нами, намагаючись набрати належної потужності, її мерехтіння було різке до нудоти. Я заплющив очі.

– Що у вас з електрикою? – таки не втримався.

– Перебої, – жінка поклала планшет на коліна й підвела на мене очі. – Що останнє ви пам'ятаєте?

– Спершу я хотів би зрозуміти, хто ви і чому я тут, – якомога делікатніше сказав я.

– Ви знаєте, де ми?

Я автоматично ще раз обвів поглядом залізний ящик, де ми перебували, неначе міг знайти відповідь на стелі.

– Ні.

– А бодай припустити?

– Токійська штаб-квартира? А чому б вам просто не сказати?

Вона насупилася:

– Моя відповідь нічого не дасть, поки ви принаймні частково не відновите спогадів.

– А чому я в наручниках?

– Бо ви тут за вбивство.

Щось неприємно озвалося в моїй пам'яті. Наче ворухнулася товста земляна жаба.

– І кого ж я вбив?

– Генерала. Коменданта однієї з космічних колоній. Вам це про що-небудь каже?

Я похитав головою:

– Ні...

– Але ж ви – офіцер-конкістадор. Самі це казали. Можете назвати вашу останню місію в Корпусі?

Я задумався, намагаючись віднайти в пам'яті хоча б якийсь образ. Корпус... Остання місія... Я офіцер... Хоч щось, пов'язане із цим... Ні. Порожньо. Я похитав головою.

– А як давно ви в Корпусі?

– Не пам'ятаю.

– Хоча б приблизно. Ви ветеран? Чи новачок?

– Не пам'ятаю... За що я вбив його?

Жінка подивилася на мене, вочевидь прикидаючи, чи заслужив я бодай на одну відповідь, а чи з мене поки вистачить самих запитань.

– Ні за що, – нарешті сказала вона. – Він став у вас на шляху, от і все. Ви самі все згадете. Не гаймо часу.

– Добре, – кивнув я.

– Добре, – повторила вона. – Тоді запитаю ще раз. Що останнє ви пам'ятаєте?

Я задумався, намагаючись випорпати щось у своїй голові, але вона була наче набита ватою.

– Нічого... Мені навіть немає за що зачепитися.

– Ясно...

Вона мовчала досить довго. Потім підвелася й вийшла. Я залишився сам.

Лампи знову замерехтіли й огидно загули. Я спіймав себе на думці, що миготіння не просто неприємне. Воно лякає мене.

Повернулася жінка. Знову сіла навпроти. Уважно подивилася на мене крізь маску.

– Готові продовжувати?

– Хіба в мене є вибір...

Вона кивнула.

– Добре. Тоді я запропоную вам ось що: гру в асоціації. Наші психологи кажуть, це допоможе почати. Я казатиму слово чи кілька, ви – асоціацію. Перший же образ, що спаде на думку. Байдуже який, важливо відповісти швидко.

Жінка зняла з руки годинник і запустила програму «секундомір». Потім відкрила список слів на планшеті. Запитально звела на мене очі.

– Готові?

Я кивнув. Уперед.

- Жнець?
- Пшениця.
- Три корони Кортеса?
- Якесь пиво?

Вона кинула на мене короткий погляд крізь маску. Мені здалося, незадоволений.

- Менше думайте. Контур?
- Силует.
- Нейроконструктор?

Я мимоволі задумався.

- Не знаю... Комп'ютерна гра.

Вона знову підвела очі, зупинивши секундомір.

– Так не піде. Ви думаєте. Спробуйте відповідати набагато швидше.

- Добре. Я готовий.

Пискнув секундомір.

- Як звали артилериста?

– Ганс.

- Чому Ганс?

– Не знаю... Перше, що спало на думку.

Вона кивнула і щось записала в планшеті.

- Лісовий диявол?

– Е-е-е... Казка.

- Окамура?

– Це ім'я?

- Відповідайте.

Щось невловне пронеслося в пам'яті. Щось занадто швидкоплинне, щоб набути якоїсь форми. Водночас асоціація була дуже чітка. Дивна, але безперечна.

- Кокон.

Вона знову кивнула.

- Вандлик?

Я задумався.

- Гм... Узагалі нічого... Це якийсь термін?

– Тут не вікторина. Називайте асоціації.

- Я спробую... Далі.

– Химера?

Знову задумався.

– Шукайте образ, – підказала вона. – Не намагайтеся згадати, просто шукайте образ. Будь-який. Звук, запах, картинку. Хоч щось.

Я аж очі заплющив. Світло ламп крізь повіки перетворювало темряву на миготливу сіру каламуть... Образ... Хоч щось... Запах, звук... «ONLY GOD JUDGE ME» – зринуло в моїй голові. Звідки це? Якась пісня? Ні, радше напис. Напис де? Не знаю.

Пам'ятаю чорні мішки. І звук, з яким вони розстібаються. Протягне «вжи-и-и-ик» знову й знову. Що це за мішки? Не пам'ятаю. Вони в ангарі. А зовні на стіні – дивний барельєф у вигляді жінки, яка кричить.

– Розалін! – вигукнув я, й жінка сіпнула, наче я дав їй ляпаса.

– Добре, – сказала, але в її тоні чомусь промайнуло хвилювання. – Ще!

Я знову заплющив очі і цього разу побачив зовсім іншу Розалін. Не сіру статую на стіні, а живу, в армійській нейлоновій футболці кольору «койот». Але цей спогад нікуди не вів... Начебто був не мій... Як дивно.

Аж раптом десь у темній глибині пам'яті, куди не проникає сонячне світло, ворухнулося щось велике. Щось справді важливе... Щось жахливе. Воно наче сплигло ближче до поверхні, породивши неясне, ледь вловне збурення тіней. Я майже схопив його, але спогад вислизав крізь пальці... Метелики – чомусь згадалися метелики... Чорно-помаранчеві сонцевики на луках, де зводять будинок. Ні, це, звісно ж, не спогад, це сон. Але спогад теж якось пов'язаний... Чи то з метеликами, чи то з луками... Ось знову виліплений зі цвілі барельєф Розалін... Десяток однакових, схожих як дві краплі води, мертвих чоловіків із татуванням «ONLY GOD JUDGE ME» на схрещених на грудях руках... Об'єкт «Два нулі»! Ми повинні були забрати мутаген. А потім... Потім у моїх спогадах метелики. І луки. Чи навіть пустир. Пустир у пекучий день, і ковила, що колишеться на вітрі. Як брижі на поверхні моря. І я стою, розкинувши руки, й дивлюся в небо. А потім падаю спиною в це трав'яне море, щоб воно м'яко підхопило мене. «Мене немає!» «Мене немає! Мене немає!» – луною озиваються дитячі голоси. Тепер потрібно підвестися й бігти гратися далі, але я не можу. Бо наді мною, на стеблині, що нахилилася до мого обличчя, – щось

чорне. Велике, як перестигла вишня. І це щось готове будь-якої миті упасти мені за комір.

Каракурт.

– Ельза!!! – я одразу згадав кошмар останніх секунд у коридорі закинутого комплексу й підхопився зі стільця. Моя маленька дівчинка простягає до мене руки, щоб я її врятував.

– Де моя донька?!

Здається, жінка всміхнулася там, під маскою, й мені захотілося її задушити.

...Ми з Ірмою повернулися із забороненого міста близько п'ятої ранку.

– Дякую! – поцілувавши мене, вона задоволено ляснула по металевому термосу, що стирчав із кишені. – Через два тижні комендант особисто допомагатиме нам упаковувати речі – аби тільки швидше злетіти.

– Було б добре... Але ти божевільна, я казав?

Усміхнувшись (так наче це був комплімент!), Ірма пішла геть, по-жіночому вихиляючи стегнами.

Дорогою додому я подумав, а чи не зайти в їдальню – взяти в автоматі каву, що віддає горілим гудроном. Мені й Вірі. Щоправда, я вдягнений не за формою. Мою – геть у павутинні й порвану – довелося зняти, і зараз я був в уніформі біолога з «Артилериста Ганса». Хоча... В їдальні у цей час однак нікого немає. А здалеку ніхто й не відрізнить.

Раптом здивовано спіймав себе на думці: «Чи носила Віра кавоварку в ремонт?» – ніби мене не було місяць. Але ж минула лише доба! Ще вчора я нічогосінько не чув про інопланетне місто. Учора! До речі, Віра мала відвести Ельзу до лікаря. І мені б теж не завадило... Хоча якраз мені несподівано покращало – оніміння відступило саме собою. Пальці ледь поколювало при доторку, та загалом кисть знову стала як колись. Тому, хоч би як я ставився до пилку, слід визнати, що ефект перевершив мої очікування. Всю дорогу на базу так і хотілося попросити в Ірми ще чорного порошку. Але я так і не наважився. Поживемо – побачимо.

Пілікнув замок на наших дверях. Я ввійшов. Тиша. Усі сплять. Зараз розбуджу свого Вірунчика, і ми разом питимемо каву. Як раніше... Колись я будив її так щоранку. Потім народилася Ельза, у Віри почалися головні болі, і радість ранкового ритуалу зникла: дружина завжди прокидалася в поганому настрої. У кращому разі, пила каву мовчки, насуплено дивлячись у чашку. У гіршому, виражала своє невдоволення – байдуже, з якого приводу. І приносити їй ранкову каву перехотілося... Та оскільки Віра позбулася головного болю, чому б не спробувати знову. Вона взагалі досить сильно змінилася тут, на Іш-Чель. Може, і не стала достоту ідеальна, втім... Та й уся ця історія з пилком підпаскудила наші стосунки... І все ж таки вічно незадоволена бабаюка Вірка залишилася десь там, на Землі.

Насамперед зазирнув до Ельзи. Вона спала, розкинувшись на ліжечку. Присів перед нею навпочіпки й обережно, ледь торкнувшись губами, поцілував запашну щічку. І пішов будити Віру. Я скажу: «Пора пити каву, люба!» – і підсуну стаканчик їй під ніс, щоб вона відчула запах. Чи ні, я скажу: «Вірко, твоя кава холодне». Або навіть не так. Я скажу їй на вушко: «Вірунчику, я кохаю тебе»...

Стаканчики впали на підлогу, видавши подвійне пластикове «поп-поп». Я бачив бічним зором, як повільно злітають із них кришечки, наввипередки підскакуючи вгору. Спробував відстрибнути від гарячих бризок, але кава вже виплеснулася мені на ноги, обпалюючи шкіру. Напевно, обпалюючи, бо цієї миті я нічого не відчуваю. Усі ці спроби відскочити від вихлюпнутого окропу – лише танці моєї підсвідомості, що виконувала свою роботу незалежно від мого «я». Моє «я» більше не тут. Воно завмерло від жаху в непевному недалекому майбутньому. У майбутньому, де мені треба буде щось зробити з тим, що бачать зараз мої очі.

Над нашим із Вірою порожнім ліжком у кутку під самою стелею причаївся величезний жирний кокон, що ледь помітно пульсував.

Перша моя реакція – кинутися до нього. Розірвати, щоб витягтися звідти мою Вірку, порятувати її. Але, ступивши два кроки, я зупинився. І що тоді? Хто буде там, усередині? Віра? Що вона стане

робити – скаже «дякую»? Чи нападе на мене? А чи, може, перетвориться на чергову бабу з сокирою? Ні, спершу я повинен подбати про доньку...

За дві хвилини я вже йшов вулицею, несучи на руках загорнуту в ковдру Ельзу.

Вона прокинулася лише на секунду, всміхнулася мені й одразу знову заснула. Я майже біг. Я встигну. Кокон іще не лопнув, отже, процес там, усередині, не закінчений. Я встигну...

Ірма відчинила двері, пропускаючи нас з Ельзою всередину.

– Що з нею?

– Не з нею, – пошепки відповів я. – У нас удома... Кокон.

– Господи... Твоя дружина?

– Так. Наглянь за Ельзою, будь ласка.

Я поклав доньку просто на Ірмине ліжко. Вона так само солодко спала. Ірма вже у дверях узяла мене за лікоть.

– Що ти збираєшся робити?

– Побачу...

– Вони оголосять тут карантин. Якщо тільки інформація про кокон пошириться, нас закриють, як в акваріумі! Поки всі не загинуть.

– Знаю.

– Мені потрібно два тижні на роботу з мутагеном. Лише два тижні!

– Я знаю.

– ...І тоді ми зможемо полетіти звідси назавжди!

– Я знаю, Ірмо! – утретє сказав я. – Ніхто не визнає про кокон! Обіцяю.

– Ти повинен знищити його. Химера в коконі висить головою вниз. Стріляй трохи нижче середньої третини з розкидом приблизно на дві долоні – так ти точно уразиш головний мозок.

Вона дала цю інструкцію чітко й байдужо. Наче йшлося про стрільбу по мішені. Але там була не мішень. Там була моя дружина.

Через три хвилини шаленого спринту я забіг у дім.

Кокон досі був цілий. Переконавшись у цьому, я насамперед пішов на кухню, схопив найбільший ніж і повернувся в кімнату.

Стоп, гвинтівка...

Вона повинна бути під рукою. Приніс її з коридору й поклав на ліжко. Тепер усе. Тільки підійшовши до кокона, усвідомив, що він

занадто високо. Чорт! Дорогоцінні секунди летять одна за одною.

Знову біжу на кухню. Несу табурет.

Нерішуче розглядаю щільне плетиво... Аж ось щось ледь помітно поворухнулося всередині. Мене накриває раптова нудота, скручуючи живіт у вузол. Заплющую очі, щоб опанувати себе. Рот наповнюється слиною з огидним присмаком металу. Кілька разів глибоко вдихаю. Легше. І тоді я обережно торкаюся кокона долонями.

Павутина була дуже тонка і ніжна на дотик. Пухнаста. Як рукавички з кролячого пуху. Я відразу ж відчув, що кокон наче дихає. Але цього разу не знудило – я опанував себе. Ймовірно, Віра впирається в стінки спиною й плечима, і це – відгомін її подиху... Ще трошки, Віро, ще трошки... Потерпи.

Я почав різати від самого вершечка й дуже акуратно вів ніж, намагаючись не заглиблювати його більше, ніж на сантиметр. Увесь час боявся різонутися занадто глибоко й поранити... Поранити мою Віру. Пройшовши приблизно пів метра, я відкрив розріз руками. Поки нічого не видно. Знову веду ніж униз. Павутина трохи липка, ніж іде чимраз повільніше, але поки що ріже. Щомиті я підсвідомо боюся відчувати під лезом щось щільніше, ніж кокон. Ще через кілька болісних секунд лезо входить у нижню третину. Аж ось щось поворухнулося усередині і відкрило розріз. Я ледь не випустив ніж і завмер, готовий до всього. Але більше ніякого руху... Тоді я обережно кладу ніж на табурет, випростуюся й беруся руками за краї розрізу. Знову позрадницькому підступила нудота. Ні, зараз це зайве, зовсім зайве. Там моя дружина. Мама моєї доньки. Нашої Ельзи. Я повинен урятувати її... І я повільно розсунув розріз.

Вона була в якомусь білястому напівпрозорому міхурі, схожому на навколоплідний. Щойно я розсунув краї, Віра поворухнулася, через плівку чітко проступив її лікоть. Нудота, всупереч аргументам розуму, таки підступила до горла. Я хотів знову взяти ніж, щоб розрізати огидний міхур, але передумав. Намагаючись стримувати нудоту, повільно засунув долоні всередину кокона... Там було тепло. Від усвідомлення цього факту мій шлунок зробив якийсь кульбіт. Я щосили стиснув зуби. Нічого, нехай уже краще огидно, ніж страшно. Навіть зручно, до речі: так гидко, що не вистачає сил боятися...

Із цими думками я встромив руки майже по плечі й обхопив міхур. На щастя, легко впізнав на дотик тендітну Вірчину фігурку, і мені

полегшало. Потерпи, ріднесенька... Не давши собі засумніватися, рішуче вивалив уміст кокона на наше ліжко.

Міхур упав на постіль й одразу заворушився – Віра намагалася скинути з себе кляту плівку! Жива! Вона жива.

– Зараз, Віро!

Застрибнув на ліжко й знову схопив ніж. Обережно надрізав там, де плівка натягнулася між долоньками дружини. Міхур лопнув із неприємним звуком, і Віра відразу «виринула» з нього. Сіла, зірвавши залишки зі свого обличчя, й глибоко вдихнула, наче там не було чим дихати.

– Віруню...

Вона мовчить. Тільки важко дихає й роззирається, немов не розуміючи, де вона.

– Віро...

Але Віра блукає поглядом по кімнаті й не чує. Я обережно знімаю білясту плівку з її плечей і рук. Вона наче й не бачить мене.

– Усе добре, Віро...

Блукає поглядом. Мовчить. У її очах тільки розгубленість і переляк.

– Як ти? – беру її за плечі й трохи повертаю до себе, намагаючись спіймати її погляд. – Віро, ти мене чуєш?

Здається, тільки тепер вона помічає мене й перестає водити очима по стінах. Тільки дивиться чомусь не в очі, а на рот. Наче й справді не чує, а намагається прочитати по губах.

– Віро... – кажу і боюся повторити своє запитання. А якщо вона і справді втратила слух...

Господи, Вірусю... Нехай з нею буде все добре... Тільки б усе було добре.

– Віро, – раптом повторює вона, не зводячи пильного погляду з мого рота.

– Слава Богу... – виривається в мене, бо її голос такий же рідний і звичний як завжди, і я обіймаю її, міцно пригорнувши до себе.

Потім знову відсторонююся й зазираю в обличчя, щоб спіймати погляд, але Віра і далі дивиться лише на губи.

– Як ти, Вірунчику? Щось болить?

Вона трохи схиляє голову, ні на мить не зводячи чіпкого погляду з мого рота.

– Як ти, Вірунчику? Щось болить? – вона повторює цю фразу, точно копіюючи мої інтонації.

– Вірко... Ти чуєш мене?

– Вірко... Ти чуєш мене?

Я мимоволі відсахуюсь й одразу знову міцно обіймаю її.

– Усе буде добре, Віро! Я з тобою... Тепер усе буде добре!

– Усе буде добре, Віро!

Я знову відсторонююся. Від цих повторів стає моторошно.

– Я з тобою, – каже вона і по-собачому перекладає голову на інший бік, невідривно дивлячись мені на губи. – Тепер усе буде добре!

– Убий її, – лунає за спиною Ірмин голос, і від несподіванки я здригаюся всім тілом.

– Ірмо! Вона жива, тільки не...

– Обніматися з химерою – погана ідея, лейтенанте, – в Ірминому голосі звучить метал. – Грибниця не озброїла її твоїми страхами, тільки тому що ти вийняв її з кокона раніше строку. Але це ненадовго. Скоро вона дозріє. І почне вбивати.

– Ірмо, я не можу застрелити власну дружину!

– Це більше не твоя дружина. Це її біологічна підробка. Ціль химери – знищувати людей. Вишукувати їхні слабкі місця й бити саме туди. Якщо не можеш сам, я зроблю це за тебе.

Ірміні очі палали рішучістю.

Я повільно встав, збираючись сказати: «Я тобі не дозволю». Нікому не дозволю. Навіть якщо доведеться перестріляти половину табору. Але останньої секунди вирішив, що слід вчинити інакше.

– Твоя правда, – кажу. – Я це зроблю... Тільки дай п'ять хвилин.

Вона киває, не відчувши підступу:

– Без проблем. Але краще не стій до неї так близько. Про всяк випадок.

– Добре... Тільки залиш нас самих. Мене... Добре? Не хочу, щоб хтось дивився...

– Я розумію, – Ірма киває й додає, показуючи на Віру пальцем: – Цілься в основу черепа. Ось сюди.

– Добре. Я все зроблю... – для переконливості беру гвинтівку й перевіряю заряд. – Як там Ельза?

– Вона спить.

– Побудь із нею, добре? Бо прокинеться... І злякається.

– Добре, – Ірма нарешті йде до дверей. – Зроби це й повертайся до своєї доньки. Вона зараз – найважливіше у твоєму житті.

Я дочекався, поки Ірмина тіль промайне за вікном, а потім відставив гвинтівку вбік.

– Ось що ми зробимо, Віро...

– Ось що ми зробимо, Віро, – відразу відгукнулася вона, і я затнувся.

Допоміг їй підвестися. Вона цілком могла триматися на ногах. Швидко приніс із ванної її халат. Вона була в чомусь білому, як новонароджена... Узявши з шафи чистий рушник, я витер її. Надів халат. Обережно узявши під лікоть, попровадив на кухню. Віра безмовно корилася, тільки, коли йшла, дивилася не під ноги, а весь час на мене. На моє лице... Наче боялася щось прогавити.

– Сідай, – і я підставив табурет.

– Сідай, – вона озивалася, ніби якась механічна луна: чітко й завжди однаково.

Я присунув її разом із табуреткою до кухонної шафи, щоб вона обперлася на неї спиною. Потім узяв будівельну стрічку й примотав її ноги до ніжок табуретки. Не настільки туго, щоб порушити кровообіг, але міцно. Так само примотав її стегна до сидіння. Потім присунув стіл і припер Віру до шафи. Тепер руки... Надійно примотав їх до ніжок стола. Я побоювався, що вона почне пручатися, але Віра тільки стежила за мною очима.

– Я годуватиму тебе.

– Я годуватиму тебе...

Я підняв руку, щоб перервати цей потік повторів. Хоч як це дивно – подіяло: мій рух чи то відволік її, чи то налякав. Віра відсахнулася й замовкла.

– Добре, – сказав сам собі пошепки. – Помовчмо.

Шурупокрут верескнув, заганняючи найдовший із моїх саморізів крізь ніжку стола в пластикову підлогу. По три – на ніжку стола, по два – на ніжку табурета. Віра й надалі лише спостерігала, і, присягаюся, її лице світилося цікавістю. Я відрізав останню смужку стрічки, завдовжки сантиметрів двадцять, і через стіл нахилився до дружини.

– Вибач мені, Віро, – сказав я.

– Вибач мені. Ві... – почала вона, але останній склад так і залишився в роті, бо я щільно заклеїв їй губи.

За кілька годин ми снідали в Ірми. Ельза колупала виделкою омлет і теліпала ногами. Я сказав, що мама в лікарні, а вдома прорвало трубу. Здається, збрехав їй чи не вперше в житті. Була субота. Сьогодні працювали тільки ті, у кого чергування. Ірма не їла, лише цідила чай. Правду кажучи, у мене апетиту теж не було. Я змусив себе, розуміючи, що сили знадобляться.

– Не можеш сам, давай я, – сказала Ірма, і я відразу зрозумів, про що вона.

– Ні. Я вирішив. Не може бути й мови.

– І що ти з нею робитимеш?

– Не знаю... – я упівкою глянув на Ельзу, але та була перейнята винятково омлетом. – Нічого. Доглядати. Годувати.

– Це не обов'язково. Якщо химера не їсть, її живить грибниця.

– Але спершу вона потерпатиме від голоду, так?

– Ти взагалі не розумієш чи що! – Ірма встала й пройшлася по кухні. Потім підійшла до Ельзи. – Ти вже попоїла, дитинко?

– Ага. Тільки я ще хочу печива.

– Я зараз дам тобі печиво, і ти підеш гратися в кімнату.

Ельза погодилася. Ми залишилися самі. Ірма сіла навпроти й заговорила голосним свистячим шепотом:

– Ось, наприклад, ти доглядаєш за нею. Уявімо, вона не вирвалася й не відкусила тобі голову. Уявімо, ніхто не довідався, що з твоєю дружиною коїться щось дивне. Наприклад. Аж ось за два тижні повідомляють про евакуацію. І що? Береш її з собою? Непомітно приводиш на корабель химеру?

– Буде видно, Ірмо.

– Вона все зіпсує! Тобі ніколи не приховати її стану! Навіть якщо ти якимось дивом протягнеш свою дружину в шатл, то приховати це на «Трьох коронах» неможливо! І тоді ми нікуди не полетимо! Бо химера на борту означатиме зараження й карантин!

– Ще є час. Можливо, процеси зворотні...

– Які процеси?! – вигукнула Ірма, але спохопилася й знову перейшла на шепіт. – Які такі процеси?

– Ти казала, у химер зберігаються людські нейрони...

– А всередині лишайників є водорості – це ж не робить їх морською капустою! Це не твоя дружина, зрозумій ти! Не її тіло!

– А її тоді де?!

– Ніде! Грибниця перетворила його на лемішку й висмоктала, як сраний смузі! А те, що сидить у твоїй кухні, – не людина і навіть не ссавець! Це плодове тіло грибниці! Довбаний опеньок!

– Моя Віра – гриб?

– Та її взагалі вже немає! А істота на твоїй кухні – авжеж, гриб.

Я труснув головою, наче міг витрусити з неї цю нову, немислиму реальність, що ввірвалася в моє життя.

– А якщо ви помилилися? Раптом не все так... Хоча б кокон! Чому він був на стіні? Віра ж не на стіні померла!

– Чому – бо мараму! Ти не слухаєш, як завжди!

– Ірмо! Відповідай нормально!

– На цій планеті не можна вмирати – я казала тобі! Усе, що вмерло, дістається грибниці. А твоя дружина різко покинула вживати пилок! Так само, як Окамура! Цього не можна робити!

– А хто підсадив її на пилок?! – я запитав це тихо, зціпивши зуби, відчуваючи, що готовий вибухнути від люті.

Ірміні очі обурено спалахнули.

– У чому ти мене обвинувачуєш?! Нас би всіх тут покинули! Коли рік тому впав зі стіни капрал, я зрозуміла, що він здохне – без варіантів! – і воскресне вже як химера. І все повториться! Вандлик оголосить карантин, звалить на орбіту й стане спостерігати, як ми здихаємо. І тоді я принесла йому пилок – це був єдиний вихід! А потім зрозуміла одну просту річ. Згідно з усіма цими щоранковими прогнозами, раз на пів року в колонії хтось неминуче гинутиме. Отже, поява химер відкладена тільки на пів року. Тоді я вирішила посадити на пилок якнайбільше народу – це б зменшило смертність у десятки разів. У сотні! Ніхто б узагалі не помер тут – доти, доки я б не придумала спосіб змусити всіх полетіти! Якби капрал слухався мене, усе було б по-іншому! І твоя дружина була б жива, якби ти не уявив собі, що найрозумніший!

Сенс її останніх слів дійшов до мене десь через секунду, ударивши в обличчя гарячою хвилею жалю й люті водночас:

– Якого чорта, Ірмо, ти кажеш мені це зараз?!

Я підхопився. Вона теж.

– А коли?! Коли ти будеш готовий довіряти мені?

– Ірмо! – прошипів я крізь зуби, але не знав, що сказати далі. І тільки стискав кулак, намагаючись стримати вир люті.

– Нічого не змінити! – випалила вона. – Але є ще твоя донька – ось що зараз важливо! І в нас досі є шанс! Ми змусимо їх полетіти! Мій план спрацює, обіцяю! Просто треба позбутися химери. Мені дуже жаль твоєї дружини, справді, але це не привід доглядати за грибом! Потім ти заявиш про її зникнення – нехай шукають. Евакуація все спише! І ми полетимо! Ось і все!

Тільки тепер я роздивився в її очах біль і співчуття. Майже благання. Я знову сів. Ельза зазирнула в кухню. Її личко випромінювало подив і зовсім трішки – переляк. Насилу змусив себе всміхнутися їй.

– Усе добре, сонечко, – сказав я.

– Ви не сваритесь?

– Ні-ні... Просто доводимо кожен своє.

Вона уважно подивилася на мене. Я вичавив іще одну усмішку. Ельза кивнула і знову втекла. Ірма так і стояла, дивлячись на мене, наче чекала, що я сперечатимусь. Я мовчки взявся прибирати зі столу. Відчинив холодильник. На дверцятах поряд із пляшкою кефіру буденно стояв той самий металевий термос.

– Боже мій, ти хоч сховай його... Тут тепер дитина.

– Саме так! – Ірма підійшла до мене впритул. – Саме так, тут дитина! А який твій найбільший страх, як ти думаєш? Най-най? Ти ж розумієш, що твою ручну химеру грибниця озброїть саме ним?

3

Холодні кахлі, здавалося, були єдиною ниточкою, що зв'язувала мене з реальністю. Я торкався до них чолом, і якби не це відчуття, мабуть, так і розчинився б у хитких образах, що виплеснулися звідкілясь із задвірків моєї свідомості.

Метелики... Тисячі чорно-помаранчевих метеликів-сонцевиків...

Здається, я ненадовго знепритомнів.

Живіт судомить після низки блювотних позивів. Я лежу на підлозі, підібгавши під себе коліна, і впираюся лобом у темно-синю

плитку. Я у ванній. Нашій з Вірою ванній... Живіт скрутило в іще одному болісно сильному позиві, і я застогнав. Але блювати не було чим, тож відчув якусь подобу зловтіхи щодо власного шлунку: «Усе, друже, патрони скінчилися»...

Як же, виявляється, складно вбити беззахисного... Мене вивертало, варто лише було підняти пістолет. Адже кожною своєю складочкою вона – моя дружина. «Гриб, – нагадав я собі, – насправді, всього лише гриб...» Я встав, долаючи запаморочення, скинув одяг (на це пішла ціла вічність) і важкою ходою зайшов у душеву кабінку. Холодна вода повинна була привести до тями. Принаймні мені так здавалося. Так хотілося. Відкрутив кран на повну. Крижані струмені миттю вибили з легень усе повітря, та я не дозволив собі скрикнути. Тільки шумно видихнув. Гриб, вона просто гриб. І в мене немає вибору.

Тепер усім тілом гуляли сильні дрижаки, але в голові й справді прояснилося. Я довго й розсіяно витирався рушником – аж нарешті спіймав себе на думці, що просто відтягую те, що має статися. Ні, так не піде, друже. Ну ж бо, вдягайся й поклади край цьому лайну.

Вона зустріла мене безтурботним і навіть якимось добрим поглядом. Гриб. Це слово ніяк не вдавалося приліпити до Віри, яка сиділа за кухонним столом. Вона просто дивилася. Не злякано, не з докором, не відчужено. Її погляд видавався живим і цікавим. І так було тільки гірше.

Я підняв з підлоги пістолет, подумки вилаяв себе за втрату контролю. Не можна розкидатися зарядженою зброєю... Поставив на запобіжник. Поклав на стіл, за яким сиділа, примотана будівельною стрічкою, Віра. Сів навпроти. Усоте спробував уявити собі, як зроблю це, та навіть подумки не зміг довести розпочате до кінця. Не можна ж так! Так не можна! Копія чи ні, гриб чи не гриб – переді мною сиділа жінка! Людина! Моя дружина, яку я кохаю! Кохав... Не знаю, як це тепер формулювати... Клята смужка стрічки на її губах робила все ще жахливішим, надаючи Вірі вигляду безпомічної заручниці. Я простягнув руку й різко зірвав її. Віра поморщилася від болю й смішно насупилася... Геть як у ті моменти, коли в неї був настрої попридурюватися. Ні, краще не стало... Я вперся лобом у кришку столу. Прохолодна...

Зволікати нікуди. І ось, хлопче, що слід робити... Головне, швидко. Не даючи собі часу обдумувати власну ідею, стрімко йду в нашу спальню, хапаю Вірину подушку й ривком здираю з неї наволочку. Уже дорогою в кухню промайнула думка, що слід було брати свою, бо ця пахне Вірою... Та байдуже, я не збираюся її обнюхувати! Підходжу до неї. Майже підбігаю.

Щосили намагаюся не дивитися в очі, але вона наче спеціально ловить мій погляд. Гриб. Ти гриб. Лялька. Імітація. І я одним рухом накидаю на неї наволочку. Ось і все. Немає тут ніякої Віри. Беру зі столу пістолет. Він важкий і холодний. Чомусь тепер я звертаю на це увагу. Уперше в житті зринає думка, що зброя огидна за своєю суттю, і я поспіхом заштовхую ту думку якнайглибше. Потім. Подумаю про все потім. Зараз потрібно лише одне – підняти руку й натиснути спуск. Рука, запобіжник, спусковий гачок. У тебе вже майже вийшло.

Приставив ствол точно до її тім'я, щоб куля пішла в підлогу. Отак. Ні рикошетів, ні розбризканої крові. Хруснув запобіжник. Я плавно й рівномірно став натискати на спуск, подумки вимовляючи «двадцять п'ять». Як учили. Плавно й розмірено. На «ять» усьому настане край.

– Як там Ельза?

Пістолет з гуркотом полетів на підлогу. Я відкинув його навіть раніше, ніж усвідомив, що саме вона сказала. Наче в мозку спрацювала сигналізація, й невидима подушка безпеки штовхнула мене в обличчя й плечі, відкидаючи від Віри. Її голос був такий світлий і буденний... Такий звичайний і рідний... І мої губи відповіли наче самі собою:

– З нею все нормально, Віро...

– Побудь із нею, добре? Бо прокинеться... І злякається.

Вона повторювала. Звісно ж, тільки повторювала наш з Ірмою ранковий діалог. Просто він по-диявольському точно підійшов. Ця думка, що уособлювала в ту секунду розум і здоровий глузд, навіть встигла промайнути в моїй голові... Але виявилася такою безпомічною й самотньою на тлі інших емоцій, що я її майже не почув. Не захотів почути. Занадто схожий був цей обмін репліками на звичайну розмову... І я страшенно хотів, щоб так і було насправді...

– Авжеж, Віро... Усе буде добре...

Навіть крізь наволочку, що грубо відтворювала риси її обличчя, було видно, що Віра всміхнулася.

– Добре... – сказала вона і трохи повернула голову, наче хотіла роздивитися мене. – Зроби це й приходь до своєї доньки. Вона зараз – найважливіше у твоєму житті.

Підлогу висмикнули в мене з-під ніг. Я не впав тільки тому, що обійняв її. Притулився до її обличчя, відчуваючи крізь тканину тепло її шкіри.

Не зміг... І ніхто б не зміг. Ще довго я так і стояв – вдихав її запах і плакав.

4

Я дбайливо перебирав у пам'яті відновлені спогади. Здавалося, вони можуть розтанути, як це буває зі снами... Жінка мовчала.

– Чому ви в цьому костюмі? – запитав я. – Я що, заразний?

Вона подивилася на мене, і я вперше помітив у її очах утому людини, яка не спить уже не першу ніч.

– Ми точно не знаємо.

І вона з тривогою подивилася на стелю. Лампа знову мигнула.

Повернувшись до свого планшета, жінка зробила якісь записи.

– Як рука? – запитала вона.

Я сіпнувся й механічно потер подушечками пальців зап'ястя. Ані сліду оніміння. Це дивно.

– Скільки часу минуло?

– А як вам здається? – у своїй улюбленій манері відповіла жінка.

Я намагався роздивитися вираз її обличчя, але під маскою нічого не було видно. Тільки дрібне, витончене підборіддя.

– З ким моя Ельза?! – усвідомлення, що я не знаю відповіді, нахлинуло зненацька.

Я хотів підхопитися, але наручники не пустили мене.

– Не панікуйте, – незворушно відреагувала жінка.

– Я хочу, щоб ви привели мою доньку!

– В обмін на співпрацю, – кивнула вона. – Ви побачите її, коли ми закінчимо роботу.

Її погляд був прямий і колючий. І я вирішив не сперечатися. Вона кивнула, немов змогла прочитати це в моїх очах, і звірилася

з планшетом.

– Ваша дружина... Ви сказали, вона перетворилася на... Як його...

– Плодове тіло, – підказав я.

– Так. Плодове тіло грибниці. Що ви стали робити далі? Приходили до неї?

– Двічі на день. Щоранку і щовечора.

Згасла й одразу невпевнено засвітилася, загуділа й огидно замерехтіла лампа. Жінка підвела на неї очі, немов чекала, що та вибухне. На мене несподівано накотилося відчуття нудоти й навіть запаморочення. Я поморщився й вступився в підлогу.

– І? – поквапила вона.

– Що «і»?

– Ви приходили – і що? – запитала нетерпляче. – Що ви робили?

– Я вчив її читати.

– Читати?! – вона здивовано підняла голову.

– Щоб розвивати їй мозок...

– Навіщо?

– Я думав... Якщо навіть вона не Віра, а копія, то це може пробудити в ній... пам'ять... І... – я не міг підібрати слів. – Людність.

Мені здалося, жінка презирливо скривила під маскою губи.

Того дня я показував Вірі картинки зі словами. Ще недавно по них вчилася читати Ельза. На Віриному обличчі був безтурботний спокій і щось схоже на цікавість в очах. Цей вогник у погляді був моєю останньою соломинкою. «Їй не байдуже, отже, в ній залишився розум», – казав я собі.

– Дівчинка, – вимовляю ледь не по складах і тицяю їй під носа чергову картку.

Вона стежить очима й, здається, ось-ось усміхнеться й повторить. Але ні. Тепер вона дедалі більше мовчить. Показую нову картинку:

– Хмара.

І знову цей уважний, навіть допитливий погляд, який невідривно супроводжує картку в моїй руці. Коли ми закінчили, я дістав планшет.

– Ось що тобі передала Ельза, – кажу я їй і відкриваю відеофайл.

– Як там Ельза? – відразу видає Віра.

Серце перевертається в мені, підскачівши до самого горла. Невже працює?!

– З нею все добре, Віро... Ось, поглянь.

Я нахиляюся до неї через стіл, кладу планшет і запускаю запис. «Матусю, видужуй!» – кричить Ельза на екрані. Я дивлюся Вірі в очі, сподіваючись прочитати там трохи більше, ніж зазвичай. І тут, немов у відповідь на мої думки, вона піднімає очі на мене. Цієї миті я майже впевнений, що побачу в них сльози. Та за величезними, неприродно розширеними зіницями я не встигаю роздивитися анічогісінько – Віра раптом роззявляє рот і робить випад мені в обличчя.

Відсахаюся в останній момент. Її зуби ковзнули по моєму підборіддю й неприємно клацнули.

– Віро!!!

Але вона не чує. Видавши якийсь тужливий стогін, нахиляється всім тілом убік, наче збирається впасти зі стільця. Рефлекторно подаюся вперед, щоб утримати її, аж тут із ляскотом лопається скотч на її лівій руці. Вона викидає її вперед – як нагайку – й обвиває мою шию. Й останнє, що я бачу, – неприродно широко роззявлений рот, що наближається до мого обличчя.

Зажмурившись, пірнаю вниз, бо її долоня тримає мене за потилицю, немов залізна. Вивернутися не вдається – натомість я сильно б'юся головою об стільницю. Й одразу мені в тім'я врізаються її зуби, відгукнувшись у голові дзвінким стукотом. Жах і біль, що я відчув тієї миті, врятували мене – я ліг грудьми на стіл і щосили відштовхнувся від стіни ногами. Вона не очікувала.

Я штовхнув її лобом у живіт, і поки вона намагалася вчепитися зубами мені в спину, просто перекотився на підлогу. Тріснула тканина кітеля – вона все ж устигла схопити зубами. Я впав й одразу підхопився. Віра видала сповнене звірячої злості виття. В її зубах був темно-зелений жмут тканини, вирваної з моєї уніформи, а в очах – той самий котячий інтерес.

«Голод, – промайнуло в голові. – Це ж просто голод...»

Велика тепла крапля скотилася в мене по лобі. Я машинально витер її й вирячився на долоню. Якийсь час не міг зрозуміти, чому вона в крові, і просто дивився.

– Як там Ельза? – безтурботно повторила Віра.

Я здригнувся. Вона по-собачому нахилила голову, немов очікуючи відповіді. Шматок кітеля, зачепившись за зуб, безглуздо теліпався в куточку її рота.

– ДАВАЙ, ДАВАЙ, ДАВАЙ!!! – чийсь осатанілий крик увірвався в мою свідомість, витісняючи звідти нечіткі образи, які ще секунду тому здавалися реальністю.

– Є!

– НА ПОВНУ!!!

Раптовий біль пронизав ребра, наче мене вдарили залізним прутом. Я хотів закричати, але ледь вичавив із себе хрип і став хапати ротом повітря, як риба. Залізний прут надавив мені на груди, намагаючись скинути з прикрученого до підлоги стільця, і наручник на лівій руці безжалісно викрутив зап'ястя, не дозволяючи впасти. Тоді прут пхнув мене в плече й відразу вдарив по підборіддю. Голова сіпнулася так, що шийні хребці жалібно хруснули. Рот моментально наповнився водою навпіл із кров'ю.

– ДОСИТЬ!!! – прокричав той самий голос. – Не в лице!!!

Я конвульсивно вдихнув і відразу захлинувся. Кашель віддавався болісним болем у ребрах. У горлі булькала вода. Нарешті я її виплюнув і з судомним стогоном набрав повні легені. Кілька разів замружившись, зміг нарешті роззирнутися.

З металевого рила брандспойта на білі кахлі крапала вода. Темношкірий чоловік у костюмі біозахисту присів, зазираючи мені в обличчя.

– Бачиш мене?

Я знову закашлявся. Тепер вода пішла з носа.

– Так... – важко вичавив я.

– Як почувашся?

– Живий...

– Слава Богу... – видихнув темношкірий.

Хлопець за його спиною опустив брандспойт. Заметушилися люди в комбінезонах.

У кутку кімнати на підлозі ще хтось болісно кашляв, скорчившись, як равлик, у жовтуватій калюжі з різким запахом. На ньому був білий комбінезон. Я встиг помітити, що прозора маска зсередини заляпана кров'ю. Темношкірий зірвав її – під маскою була ота жінка. Підборіддя геть у крові, очі вирячені й божевільні.

– Дихай! – гаркнув на неї темношкірий. – ДИХАЙ-ДИХАЙ-ДИХАЙ!

Хтось тицьнув йому аптечку. Клацнула зламана ампула. Верескнув пневмошприц, і лікар зробив їй укол просто через комбінезон. Жінка нарешті судомно вдихнула.

– На бік її, – скомандував він. – Що інші?

– Мертві, – сказав хтось.

– Як це... – темношкірий підвівся, розгублено оглядаючи приміщення.

То тут, то там лежали люди в білих комбінезонах. Темношкірий кинувся до них, став зривати з них закривавлені маски, намагаючись пульс.

– Мати Божа... – видихнув він, розгублено випроставшись на іншому кінці кімнати.

Я бачив це бічним зором. Уся моя увага була прикута до худого хлопця, який лежав на мокрій підлозі за два кроки від мене. Мені здалося, в ньому було метрів два з половиною. Через те, що він лежить, визначити зріст було складно, але він точно набагато вищий за будь-якого навіть найвищого чоловіка. Його обличчя було молоде, майже хлопчаче, вкрите червоними, запаленими прищами. Брудні вицвілі джинси й помаранчево-біла футболка з написом «Party or die» на грудях.

Здається, нікому немає діла до прищавого велетня. І тільки я не можу відірвати від нього очей, не розуміючи, що з ним не так. Що ще з ним не так, окрім величезного зросту. Аж ось я зрозумів. Побачив. Він зменшується. Так повільно, що, коли просто дивитися, можна не помітити. Але якщо зачепитися поглядом за стик плитки на підлозі, то стає очевидно, що повз нього зі швидкістю виноградного равлика повзе край рукава футболки.

Я не встигаю ні сказати про це, ні усвідомити те, що бачу, аж ось футболка з придуркуватим написом «Party or die» починає бліднути. За мить стає зрозуміло, що це щось схоже на бодіарт. Вона ніби

намальована на тілі й тепер стрімко тане. Наче випаровується... Від усього цього паморочиться в голові.

Я на кілька секунд заплющую очі. А коли розплющую знову, чоловік уже геть голий. З його стегон вивітрюються залишки блідої синяви джинсів, а на плечах вже немає ніякої футболки – тепер там дедалі чіткіше проступає татуювання. Дракони. Я бачу лише вигини змієподібних тіл на його плечах, але вже знаю, що на спині вони сплелися в тугий клубок. На прищавому обличчі чимраз чіткіше проступають знайомі азійські риси.

– Це що – химера? – запитую.

Темношкірий одразу обернувся. У його погляді промайнула досада.

– Заберіть! – гаркнув він, штовхнувши тіло ногою.

Двоє в комбінезонах притягли ноші. Темношкірий схилився над жінкою. З того, як здійсмаються її груди, видно, що дихає вона важко.

– Ти як? – запитав він. – Зможеш підвестися?

Жінка хотіла відповісти, але надсадно закашлялася. Він простягнув їй серветку. Жінка витерлася, забруднивши її червоним.

– Допоможіть їй! – гукнув темношкірий.

Жінку підхопили під руки люди в комбінезонах і повели. Тіла винесли. Один із хлопців у білому повернувся зібрати з підлоги закривавлені маски.

– Тіла на кремацію, – коротко сказав йому темношкірий.

Той пішов, гавкнувши коротке «Так, сер!». Ми залишилися самі. Я розглядав криваві розводи на кахлях. У коридорі хтось перегукувався. Гуділи лампи. Я подивився на темношкірого. Він сидів навпроти, вп'явшись у порожнечу.

– Що тут сталося? – запитав я.

Він стрепенувся.

– Вам краще не знати.

– Нащо ви поливали мене водою?

– Щоб привести до тями. І досить запитань, лейтенанте. Нам потрібно працювати, – він облизав пересохлі губи. – Ви можете згадати, про що говорили з моєю колегою?

– Так... Здається, про мою дружину.

– Правильно. Нічого іншого зараз не існує. У нас не так багато часу.

– Не так багато часу до чого?

– Ви матимете всі відповіді, коли закінчимо. Добре?

– І ви приведете мою доньку, – уточнив я.

– І ми приведемо доньку. Що раніше це станеться, то краще для всіх.

– Як вона?

– Хто? – не зрозумів темношкірий.

– Моя донька. З ким вона? Вона там не плаче?

– З нею все добре, – він кивнув для переконливості.

Я не міг роздивитися під маскою його очей, тому не знав, бреше він чи ні.

– Ви готові продовжувати?

– Добре... – я глибоко вдихнув, і груди вмить відгукнулися спалахом болю. – Здається, у мене зламані ребра.

Він проігнорував цю фразу, узявши в руки планшет і звіряючись із записами, що їх робила жінка.

– Чому ви не повідомили про зараження вашої дружини?

– Бо тоді б оголосили карантин. І ми б загинули. Ви ж знаєте про мертве місто недалеко від колонії... На нас чекало те ж саме. А в мене донька.

– І як довго ви збиралися приховувати?

– До початку евакуації. У день відльоту я б заявив, що дружина пропала. Ніхто не скасовуватиме евакуацію через одну людину.

– Ви пам'ятаєте, коли це сталося?

– Що саме?

– Евакуація.

Я понишпорив у пам'яті, але не спромігся витягнути звідти хоча б одну дату.

– Не точно... Устиг випасти сніг...

– Ми підходимо до головного. Ви молодець, лейтенанте, не зупиняйтеся, – у його словах не було й натяку на підтримку. – Спробуйте згадати причину евакуації. Ви ж хочете побачити доньку?

Донька... Я хочу побачити доньку... Причина евакуації, звісно ж, мутаген. Але що Ірма виростила з нього... Я напружився, перебираючи образи, наче колоду карт.

Раз Міссісіпі, два Міссісіпі, три...

Згадав! Ніби відчинив двері в яскравий сонячний день.

Що за мутаген у твоєму термосі, Ірмо?

Ми стояли біля незавершеного спортивного комплексу – я й Алекс. Комплекс був уже змонтований, залишалося розставити обладнання. Запали густі сутінки. Ліхтарів тут не було, і тільки небо трохи розріджувало пітьму крізь просвіти в низьких хмарах. Ірма спізнювалася на добрих хвилин двадцять. Ми не на жарт нервувалися, думаючи, що щось сталося.

– Чого так довго? – занив Алекс, коли вона вийшла з темряви.

– Ви все виклали? – замість відповіді запитала Ірма. – Зброя, ліхтарики, телефони – усе важить.

– Саме так! – буркнув я. – Ні тобі подзвонити, ні навіть просто час подивитися! А ти ходиш бозна-де!

Вона пропустила докір повз вуха.

– Перевірте ще раз – нічого електричного! Узагалі нічого.

Алекс демонстративно поплескав себе по кишенях.

– А мозок типу важить? – весело запитав він. – Там теж деяка активність буває.

– Твій ні, – без посмішки відповіла Ірма.

– Вони там? – запитав я.

– Так. Усе побачиш. Чекайте тут, хочу перестрахуватися.

Вона ввійшла всередину. Ми чекали. Алекс переминався з ноги на ногу й час від часу зітхав. Через хвилину повернулася Ірма. Вона повільно йшла до нас, а в кожній руці в неї був великий чорний предмет. Ще кілька кроків, і стало зрозуміло – це якісь тварини. Найбільше вони нагадували сарану, тільки здоровенну, як вгодовані коти, і чорну.

– Не намагайтеся повторити в реальному житті, – тихо сказала вона.

– Ніштяк, це ж омари! – пожартував Алекс.

Ірма шикнула.

– Заткнися. Якщо налякати їх, вони можуть мене поранити.

Істоти були живі. Вони ліниво ворушили пазуристими лапками, але вирватися не намагалися. Я придивився, ледве впізнаючи в них

колись невинних женців. Дві передні лапи були підігнуті під грудьми, як у прочанина. Але тепер це були не якісь там кігтики. Це були справжні клинки, чи не довші за сам тулуб, складені вдвоє, як небезпечна бритва.

– Боже мій, – вирвалося в мене. – Вони величезні!

– Покращений варіант, – кивнула Ірма.

– Хочеш сказати, вони безпечні для людей?

– Зараз побачиш. Підійдіть по одному.

Я нерішуче ступив перший.

– Стій... – Ірма повільно піднесла до мене «женців» і швидко провела вздовж тіла знизу вгору, ніби металошукачем. – Добре. Тепер ти.

Алекс теж ступив уперед.

– Усе в порядку, – прокоментувала вона. – Якби ви забули хоч щось із батарейками, вони б накинулися.

– На нас? – витріщився Алекс.

– Ну... Якщо точніше, на джерело електричного поля. Але в цьому разі означало б – на вас.

– Ти сказалася? – обурився здоровань.

– Це краще, ніж коли всередині на вас кинуться відразу всі, – відтяла Ірма.

Аж тут я запізнило згадав про свою штучну нирку. У ній теж була сяка-така, але батарейка. Жнець, щоправда, не відреагував, отже, все в порядку. І все ж переляк відгукнувся неприємним тягучим ниттям десь під коліньми.

– Наскільки вони чутливі?

– Думаю, достатньо. І вони продовжують розвиватися.

– Стривай... – я нахилився, щоб роздивитися женця ближче, та водночас підходити до Ірми більше не ризикував. – Ірмо, що за мутаген у твоєму термосі?

– Тобто?

– Як ти змогла вивести новий вид за два тижні? Як таке можливо?

– Годі триндіти, – відтяла вона. – На, подерж!

І вона тицьнула мені одного з женців. Я взяв його за панцир, тримаючи на витягнутих руках. Подалі від крихітної батарейки в моєму тілі. Членистоноге відразу розчепірило свої серпи, але вирватися не намагалося. Невже все ж таки відчуває?

– Дивіться уважно, – сказала Ірма.

Вона взяла свого женця двома руками, і той теж захвилювався, розкривши серпи. Аж тут Ірма різко перевернула його догори ногами. І відразу – так само різко – повернула в попереднє положення. І знову – перевернула вниз головою.

– Раз Міссісіпі, два Міссісіпі, три Міссісіпі! – відрахувала Ірма й знову перевернула його в нормальне положення.

Членистоноге залишалося абсолютно нерухливим. Лапи воно підгорнуло під черевце, як дохлий тарган.

– Що з ним? – запитав Алекс.

– Кататонічний ступор. Побічна функція нервової системи. Давай другого.

Кинувши свого женця на сніг, Ірма проробила те ж саме з моїм.

– І... наскільки цей стан стабільний? – запитав я.

– Десь упродовж години ними можна хоч у футбол грати.

– Розкажи мені, у футбол... – недовірливо буркнув я й відразу поплатився. Ірма без попередження кинула мені женця просто в лице, останньої миті вигукнувши: «Лови!».

Я автоматично спіймав і вже майже відчув, як він устромляє в мене свої серпи, але жнець і далі був нерухомий. Зараз членистоноге й справді нагадувало довгастий м'яч для гри в американський футбол.

– Ого... – тихо сказав я, підкинувши його кілька разів на руці. – Алексє!

Здоровань став хитати головою й відступати від мене. Здається, він навіть встиг сказати «І не думай», але я вже жбурнув йому женця. Алекс спіймав його незграбним рухом дівчинки-підлітка, якій уперше в житті дали пас.

– Якого хріна! Чорт! Матриці твоєї ковіньку! Я ледь не всрався! – усе це він видав, уже тримаючи женця в руках. – Ви обоє кука на муню... Куди його?

І Алекс безпомічно простягнув членистоноге Ірмі.

– Викинь, – байдуже сказав вона. – Там іще є.

І, помітивши розгубленість на Алексовому обличчі, розсміялася.

– Добре, хлопчики, а тепер серйозно, – діловито сказала Ірма. – Передні пазури цих тварин дуже-дуже гострі. Точніше кажучи, офігенно гострі. І вони швидкі, як не знаю що.

– Ірмо, – жалібним голосом перебив її Алекс, що й досі тримав на витягнутих руках знерухомленого женця. – Мені так і стояти?

– Кинь на сніг.

Він з полегшею випустив членистоноге й квапливо відійшов.

– У нас менш як година на все, – продовжувала Ірма. – Вводимо в ступор тих, які всередині, і викидаємо сюди. Підганяємо транспортер, вантажимося, вивалюємо все це добро в електростанції. Чекаємо. Вони оговтаються й почнуть знищувати все, у чому є хоч якийсь електричний заряд. Теоретично, за кілька годин лежатиме вся система безпеки. Тоді залишиться зробити останній акорд: спокійно забрати арсенал. Запитання є?

– Є, – кивнув Алекс. – Коли ляже система, хіба вони не відправлять на склади парочку хлопців? Просто для порядку.

– Коли ляже система, вони побіжать на електростанцію. І там застануть такий хобот, що пів ночі не думатимуть ні про що, крім наших пазуристих друзів. Ставлю ліву цицьку, що вони їх не зупинять. Думаю, комендант оголосить надзвичайний стан, і тоді вони підстрибом помчать розкривати арсенал. А там – порожньо. Колонія знеструмлена, склад акумуляторів зруйнований, у зброї й транспорті здихають батареї й зарядити ніде – ось вам і довгоочікуваний фінал місії. Безславний, зате швидкий.

– Ірмо...

– Що, мій солоденький? – Ірма повернулася до мене, і її погляд свідчив, що їй набридли запитання.

– Вони вбиватимуть людей?

– Вони, лейтенанте, знищуватимуть джерела електричних полів! Я не можу гарантувати, що комусь не розіб'ють налобний ліхтарик разом із головою. Я взагалі не впевнена, що вони можуть відрізнути батарейку від людини з батарейкою. Але якщо ми досі хочемо на Землю, то на все це немає часу. До роботи!

Закінчивши свою промову, вона вийняла флакон з-під назального спрею.

– Це обов'язково? – запитав я.

– Там їх дофігіща. А ми поспішаємо.

Не буду брехати, хоч я й не довіряв пилку, але мені хотілося ще хоч раз відчути ту суперсилу. І я взяв флакон.

– Ні, я – пас, – буркнув Алекс.

– Слухай, жирбасе, – різко сказала Ірма. – У нас сорок хвилин на завантаження. Від сили сорок п'ять. Нам потрібно бути дуже швидкими.

– Тихо-тихо! – Алекс застережливо підняв м'ясисту долоню. – Коли ти мене звала, то знала, що я не вживаю. Нічого не змінилося.

Ірма шумно видихнула, щільно стиснувши губи.

– Добре, – нарешті сказала вона. – Як хочеш. На складах хоч усе готове?

– Я прошив лівий електронний ключ із необмеженим доступом. Залишає в системі запис заднім числом.

– Сподіваюся, не з нашими прізвищами?

– Ображаєш! Це моя улюблена частина плану, до речі, – Алекс задоволено всміхнувся, очікуючи, що ми запитаємо, яка саме, але ми мовчали. – Я зареєстрував ключ на ім'я старшого офіцера контролю.

– На неї особисто?! – вражено вигукнув я. – Ну, ти й артист.

– Добре, хлопчики, немає часу на компліменти. Занюхни, лейтенанте, і летімо.

І я стиснув пластикові боки флакона. «Свитсь – ш-ш-ш».

Усередині було темно. Присмеркове небо ще дивилося на нас через невеликі вікна під стелею, але, поки очі не звикли, я майже нічого не бачив.

– Дивіться під ноги, – застерегла Ірма.

Пилок нестерпно розтягував її слова. Якийсь час я витріщався в сіру сутінь навколо, потім, навпаки, замружився. Коли розплющив очі, вони вже адаптувалися й бачили набагато краще.

Ми опинилися в головному залі майбутнього розважального комплексу. Мій мозок без будь-якої потреби сипав точними цифрами: висота – чотири шістдесят, ширина – десять метрів, довжина – шістнадцять... Зазвичай у таких приміщеннях розміщують ігрові автомати й більярдні столи. Зараз у сизому місячному напівморозу виднілися будівельні риштування біля однієї зі стін, біля іншої – накритий плівкою шинквас. Більше нічого. У буквальному сенсі. Порожньо.

– Ірмо, і де жєнці?

Вона мовчки підняла палець. Я подивився, але в темряві нічого не було видно. Попри те, що вікна були дуже високо, стеля розчинялася в мороці. Хоча – не зовсім: на ній грали дивні, ледь помітні відблиски, які бувають зоряної ночі на морській поверхні... Аж тут я зрозумів. Стеля була чорна від членистоногих. Вони ледь погойдувались, але не видавали жоднісінького звуку, – не цокали хітином, не копошилися – від цього здавалося, що жінці пильно розглядають нас. Я тривожно перевів погляд на підлогу, де кожна темна пляма поспішила набути форми хижака з розчепіреними пазурами-серпами. Розбурханий пилком мозок квапливо кидався вимірювати й описувати все: калюжа, ганчірка, фрагмент пластикової упаковки...

– Ми для них нецікаві, – заспокоїла Ірма, немов відчувши мій страх. – Робіть усе, як я показувала. Часу – кіт насрав. Вони з Алексом, піднявшись на ліси, знімали жінців зі стелі, заколисували й кидали вниз. Я ловив – під пилком виходило досить спритно – і складав у купу. Насолоджувався кожним рухом. Я знову був надлюдиною. Алекс, що відмовився від пилку, рухався дратівливо повільно, а його кидки були неточні. Скоро довелося переставити риштування. Вишикувавшись у ланцюжок, ми швидко повикидали назовні всіх, занурених у ступор жінців, й Ірма з Алексом знову видерлися під стелю. Ще хвилин за двадцять ми переставляли риштування востаннє. Дія пилку суттєво ослабла, а ми відставали від графіка. Я вперше став хвилюватися.

– Швидше! – Ірма теж мала знервований вигляд і щомиті нас підганяла.

Аж ось Алекс, який на нашому тлі і так страждав від власної повільності, так завзято захопився за риштування, що підняв їх занадто високо. Опори стукнулися об стелю. Почувся хітиновий цокіт.

– Завмреть!!! – встигла гаркнути Ірма, й на нас одразу, немов стиглі яблука, посипалися членистоногі.

Я зміг вивернутися від усіх – завдяки пилку. На Алекса на моїх очах упало не менше трьох, і він гарячково струшував їх незграбними, майже істеричними рухами.

– Тихо! – крикнула Ірма. – Не махайте руками! Завмреть!

Її голос луною розлетівся по холу. Алекс нарешті завмер. Якщо чесно, я й сам ледь стримався, щоб не почати махати руками й репетувати. На підлозі навколо нас було не менше двох десятків

женців. Вони ворушилися, але їхні рухи були плавні, як у сонних котів. Ті, що досі висіли під стелею, один за одним затріщали панцирами, як величезні цвіркуни.

– Що робити? – запитав Алекс, мимоволі підвищивши голос, щоб перекричати хітиновий концерт. У його голосі бринів жах.

– Стояти, – твердо відповіла Ірма. – Зараз вони зрозуміють, що небезпеки немає, і заспокояться.

Ті, що були біля мене, і справді завмерли. Хітинові трелі на стелі почали потроху вщухати. І тут зовсім поруч я побачив женця. Він підповзав до мене ззаду, рухаючись із грацією павука, що переїв. Від моєї ноги до його серпів було сантиметрів десять, і він не зупинявся. Я хотів відскочити, але Ірма випередила мене.

– Не треба! Стрибне!

Напевно, враховуючи, що я вжив пилок, можна було б посперечатися, хто буде спритніший. Але щось в Ірминому тоні сказало мені, що вона поставить на женця.

– Ірмо...

– Мовчи, – увірвала вона. – Не рухайся. Ти йому не потрібен.

Жнець витягнув уперед свої небезпечні бритви й акуратно обмацав мою ногу. Аж раптом із моторністю розгніваного тарантула заліз на черевик і витягнув лапи-коси уздовж моєї ноги. Як кіт, який вимагає, щоб його погодували.

Страх розлився моїм тілом неприємною хвилиною.

– Зараз він піде, – пообіцяла Ірма.

Але жнець не йшов. Він акуратно скріб лапами по тканині штанів, ніби перевіряючи, з чого вона зроблена.

– А якщо ні? – тихо, майже самими губами запитав я.

– Тоді я зніму його, – відповіла Ірма.

– Зніми зараз!

– Небезпечно. Він поводить дивно.

Жнець завмер і зовсім не ворушився.

– Бляха! Хіба їм не має бути фіолетово, що ми тут? – жалібно запитав Алекс.

– Я не розумію, – відповіла Ірма.

– У мене штучна нирка, – тихо сказав я.

Й, оскільки Ірма ніяк не відреагувала, додав:

– І в ній є батарейка.

– От срака! – верескнув Алекс.
– Я думав, вони не відчують... – вирвалося в мене.
– Заткнися, – одними губами прошепотіла Ірма. – Не думай про це. Вони чутливі до страхів.
– Як химери? – обережно запитав я.
– Так.

Я чекав, що Ірма пояснить, але вона мовчала.

Легко сказати «не думай»... Від того самого моменту, як ми ввійшли сюди, думка про батареюку в моїй нирці не покидала мене ні на секунду. Я щосили намагався заштовхати її якнайглибше, та вона свердлила мене зсередини, як виснажливий зубний біль. А коли жінці посипалися на нас зі стелі, вона вирвалася назовні справжньою неспинною панікою.

Щось тепле скло по моїй скроні. Піт. Просто піт... Я не зводив очей із жінця. Він, немов стомившись стояти, став підгинати лапки. Здавалося, що він вирішив подрімати. Але щось у його плавних рухах викликало ледь помітну тривогу в глибині підсвідомості. Мабуть, це звичайна паніка, і найкраще, що можна зробити, – загнати її якнайдалі. Зрештою, я можу ризикнути й просто відфутболити жінця ногою... Якщо встигну...

– Ірмо...

– Тс-с-с... – сказала вона. – Просто помовч.

Аж тут він кинувся вгору. І зробив це так стрімко, що я навіть не встиг усвідомити, що відбувається. Дрібно перебираючи лапками, так швидко видерся по моїх ногах, що, коли я інстинктивно брикнув порожнечу, тварюка вже була в мене на боці, а ще за мить, пробігши через спину, випірнула з-під руки й завмерла просто на грудях! Я підняв було руки, щоб скинути, та зрозумів, що він встигне встромити в мене свої серпи.

Так і стояв, відхилившись назад і розчепіривши руки, – як футболіст, що відбиває м'яч грудьми. Серце калатало, як шалене.

– Не ворущися, – знову сказала Ірма. – Я зніму його!

– Ірмо, – я намагався говорити так тихо, як тільки міг, майже не ворущачи губами. – Швидше...

Вона повільно підійшла, переступаючи через жінців, які мляво повзали по підлозі. Імовірно, він відчув її електричне поле... Або, може, почув щось... Не знаю. Але щойно Ірма простягнула руки,

жнець рвонув до мого обличчя! Я відвернувся й спробував струсити тварюку, але не встиг навіть торкнутися хітинового тіла – він опинився в мене на спині й знову застиг.

– Знайшов... – простогнав Алекс і паніка чітко почулася в його голосі. – Він знайшов її!

– Знайшов що? – від жаху в мене заклало вуха, і тепер здавалося, що серце калатає просто в голові.

– Нирку... – видихнув товстун.

Але перш ніж зміст його здогаду дійшов до мене, жнець пожвавився. Його пазури впилися мені в спину. Я скрикнув, вирішивши, що він намагається дістатися до мого імплантату, і закрутився на місці. Але воно полізло вище. Гострі пазури пройшлися по моїх плечах, і за мить жнець заліз мені на голову. Хітинові вістря боляче впилися в череп крізь тканину форменої шапки, завдаючи відчутного болю. Я завмер і, здається, навіть не дихав.

– Ні, – понуро сказала Ірма. – Його цікавить мозок.

– Його – що?! – Алекс навіть верескнув.

– Найбільша електрична активність – справді в мозку. Особливо в момент стресу. Він відчуває це.

– Ти казала просто викласти все з батарейками! – майже благав Алекс, немов від Ірми залежала поведінка женців.

– А хіба це не твій довбаний страх?! – прошипіла вона. – Ти весь час думав про це, так? Поки ми працювали, ти думав, що вони можуть відчути імпульси у твоїй тупій голові?!

Алекс одразу знітився під її нищівним поглядом. Густа гаряча крапля ковзнула з голови мені за вухо. Очевидно, адреналін уже сп'янив мене, бо я ризикнув подати голос:

– Ірмо... – прошепотів я. – Треба щось робити...

Не дивлячись на мене, Ірма одним рухом зірвала з себе куртку й, обмотавши кисть, зробила стрімкий, як фехтувальний випад, крок у мій бік. Я весь зіщулився. Вона скинула з мене женця якимось фантастично швидким, майже невловним рухом. У моїй голові промайнуло: «Хвала чорному пилку!» – адже її швидкості позаздрила б гримуча змія. Жнець устиг сіпнутися на прощання, устромивши в мене свої лапки. Так, ніби той кіт, тепер упав із моєї голови, але до останку намагався втриматися. І так ніби в цього кота були яструбині пазури.

– Швидко, але не бігом! – скомандувала Ірма й перша кинулася до виходу.

Ми були ззовні буквально через кілька секунд. Жнець не пішов за нами. Кров стікала в мене по обличчю кількома струмками. Я зняв шапку, набрав пригорщі снігу й приклав до голови. Потім обережно обмацав шкіру. Подряпини були досить глибокі, але шматки скальпа не висіли. І за це дякую.

– Треба закінчувати, – поквапила Ірма. – Але без тебе. Вали по транспортер. Тільки швидко!

Я кинувся до біостанції, де ми планували позичити всюдихід. Залишалося хвилин двадцять до того, коли перші жінці почнуть виходити зі ступору. Була небезпека, що ми не встигнемо. Але на той момент мене лякало навіть не те, що наш план може зірватися. Мене лякало усвідомлення, що безкровної евакуації не вийде. Сумнівів уже не залишилося – жінці вбиватимуть.

7

...Пустир. Мільйони метеликів-сонцевиків – немов найніжніші квіти, що колишуться на вітрі. До чорних дверей у білій стіні залишається не більше десяти кроків. Там нагорі байдужі руки кладуть нові й нові цеглини поверх тріпотливих оксамитових крил чорно-помаранчевих метеликів. І крила ці тремтять і рвуться вгору, наче хочуть змусити злетіти саму будівлю... А тут, унизу, я повинен зробити ще десять болісних кроків. Ще десять разів опустити ногу на хмару метеликів, що густо обліпили кожную травинку й іскриться жовтогарячим візерунком. Тепер від того хрускоту, який видають їхні тільця під час загибелі, ще й почало нудити. Сильно, непереборно нудити, перебиваючи подих і позбавляючи волі. Але я повинен дійти.

«Це ж просто сон», – ласкаво каже голос у моїй голові.

«Знаю, – відповідаю я. – Але те, що за чорними дверима, – справжнє».

«І що ж там?»

«Мій найбільший страх. Я повинен увійти, щоб зупинити це».

«Зупинити що?» – безтурботно запитує голос.

«Зупинити кошмар», – упевнено відповідаю я й ступаю.

Жах і огида захльостують мене з непереборною силою. І, здається, я ступив уже набагато більше, ніж десять кроків... Набагато більше, ніж сто... І чорні двері, нарешті, опиняються просто переді мною. Беруся за клямку. Відсапуюся, важко впершись лобом у залізну обшивку. Всупереч полуденній спеці, двері холодні. Холодні й мокрі... Я хотів відчинити їх, але чомусь не міг підняти руки. А коли вирішив подивитися, що з ними, – відчув, що підняти повіки теж не вдається. Паніка миттєво спалахнула шаленим, ірраціональним бажанням закричати, але кричати я теж не зміг.

Спекотний пустир із мільйонами метеликів остаточно вивітрювався з моєї голови, поступаючись місцем реальності.

У реальності був біль.

Біль пронизав грудну клітку до хребта. Я хотів застогнати, але тіло немов не належало мені. Болісна спроба поворухнутися виявилася абсолютно марною. Моє тіло рівномірно дихало, пристебнуте до чортового металевого стільця, і я не міг навіть просто розплющити очі. Тим часом ребра заболіли ще дужче, наче їх стиснули величезні обценьки.

– Множинні переломи, – пролунав голос темношкірого.

– Могло бути гірше, – відповів уже знайомий жіночий.

Величезні обценьки зникли. «Руки, – здогадався я. – Він стискав грудну клітку руками».

– Якщо тільки ребро не проткнуло легеню, – із сумнівом сказав темношкірий.

– А якщо проткнуло? Не доживе до ранку?

– До ранку, можливо, доживе...

– До ранку встигну. А потім із ним у будь-якому разі – все.

Пролунали кроки – темношкірий пішов. Задзижчали замки, відчинилися двері.

– Якщо стане кашляти кров'ю – усе ж поклич, – сказав він наостанок.

– Домовилися.

– І якщо тобі знову стане погано...

– Теж покличу, – відгукнулася жінка. – Іди.

Двері грюкнули. Я спробував поворухнутися, але знову відчув себе просто пасажиром у власному, ніби сплячому, тілі. Аж раптом глибоко вдихнув. Вдих відгукнувся новим імпульсом болю,

і я мимоволі застогнав. Усвідомивши, що знову можу рухатися, несміливо розплющив очі.

Моя допитувачка сиділа навпроти, уткнувшись носом у планшет.

– Опритомніли? – запитала вона, не змінюючи положення.

– Знову ви?

– Ви засмучені? – її відповіді були схожі на фехтувальні випад.

– Як почуваетесь?

Вона підвела голову, здивовано подивившись на мене крізь напівпрозору поверхню маски. Жаль, я не міг роздивитися очей.

– А ви? – тон був дивний. У ньому водночас лунали ворожість і подив.

– Не знаю, – відповів я, бо й справді не розумів. – У мене все болить.

– Минеться, – допитувачка вимовила це таким тоном, ніби сказала «начхати». – Ми повинні продовжувати.

– Що відбувається в ці моменти?

– У які?

– Коли я не пам'ятаю.

– Нічого. Ви відключаєтеся.

– Того разу сталося щось іще. Той хлопець на підлозі...

– Це не повториться, – перебила вона. – Я хочу, щоб ви згадували далі. Якщо, звісно, маєте бажання побачити доньку. Ви ж хочете?

– Так.

– Тоді напружтеся. Колонію раптово атакували невідомі істоти. Женці. Ніхто не знає, звідки вони взялися, і ніхто не був готовий. Це про щось вам говорить?

Я кивнув. Її темношкірому колезі я так нічого й не розповів. Ані слова про Ірму, Алекса і про те, що ми накоїли.

– Що було далі? – запитала жінка.

– Нічого не пам'ятаю...

– Давайте допоможу, – сказала вона, тицьнувши рукавичкою у свій планшет. – У ніч атаки ви вирішили скористатися ситуацією по-своєму. Пригадуєте, що ви зробили?

Я пам'ятав, що ми збиралися робити в ту ніч. Але того, як ми це робили, у моїй голові не було. Я чесно копирсався в пам'яті, намагаючись відшукати хоч щось, але щоразу все мов туман огортав. Так само не пам'ятав, що сталося далі. А спроби розсіяти цю пелену

віддунювали відчуттям страху. Навіть жаху. Такого сильного, що я б, либонь, багато віддавав, аби лише моя пам'ять назавжди залишалася за цією завісою.

– Ні... – я похитав головою.

Моя допитувачка кивнула, ніби іншої відповіді їй не очікувала.

– Ви викрали резерв спеціального озброєння, – вона сказала це тоном судді, що читає вирок. – Тепер дуже просте запитання: де він?

– Я їй справді не пам'ятаю, де він... – жалібно повторив я.

Жінка подалася вперед, наче хотіла пришпилити мене поглядом до стінки:

– То згадуйте! Ми визнаємо, де арсенал, навіть якщо доведеться викачати ваш мозок через трубочку!

Лампи горіли ледь на половину потужності. Через це обстановка в кімнаті для допитів набула якогось недоречного затишку.

– Шукайте образи, – сказала вона м'якше. – Наприклад, ваша донька. Ви ж пам'ятаєте, як повернулися до неї того ранку? Вона спала? Чи, може, зустрічала вас біля дверей?

Ельза... Сама лише згадка про неї наче розвіяла стіну імлі. Я йшов до неї вранці. Поспішав повернутися до моєї маленької Ельзи...

До світанку було ще далеко. Ми закінчили свої справи з арсеналом, і зараз Алекс морочився з камерами, підмінюючи їхні електронні спогади вчорашнім відео порожніх коридорів. Ірма залишилася йому допомагати, а я побіг до Ельзи. Хвилювався, що вона прокинулася серед ночі в порожньому домі й плаче.

Сніг відбивав сяйво ліхтарів, підсвічуючи все сріблом. Доріжки тут і там перекривали свіжі сипучі, як крупа, білі перемети. Стрілянина давно вщухла. Я чув, що наші терміново евакуювали частину табору. Усе йде за планом. Ось-ось в арсенал примчить комендант. Але ми встигли. Це значить, що на завтра або, максимум, на післязавтра призначать відліт із планети.

– Лейтенанте! Стривай!

Я обернувся на окрик. Ірма. У нічній тиші заснулого табору здалося, що вона перебудить зараз усі довколишні будинки.

– Щось сталося?

– Так, – вона засапалася.

Бігла, напевно, від самих складів.

– Точніше, поки що ні, – уточнила Ірма. – Але може. Твій дім, ймовірно, опинився в утраченому секторі.

– Опинився де?

– У тій частині табору, яку покинули через женців. І я подумала про твою дружину...

– От чорт... Я побіжу туди!

– Упевнений? Може, краще я. Ти однак не зможеш.

– Не зможеш що? – я насторожився.

– Зрозумій, пора з нею зав'язувати! Я просто проб'ю їй чимось голову й усе. Якщо, звичайно, вона ще там...

– Ірмо! – я тицьнув їй у плече вказівним пальцем, і, боюся, відчутно. – Ти не чіпатимеш її, зрозуміла?! Не чіпатимеш!

– Не можна бути таким м'яким!

– Не збираюся це обговорювати!

Подивившись з-під лоба, вона закусила губу.

– Добре. Тільки швидше, – у її тоні більше не було злості. – Не дай Боже, вона вирвалася й гуляє по табору...

І справді. Від цієї думки аж зашуміло у скронях.

– А ти до Ельзи, добре? Я туди й назад.

Вона рвучко обійняла мене. Пригорнулася до моєї щоки. Її обличчя була холодне і мокре від талого снігу.

– Краще покінчи з нею, – прошепотіла вона. – Просто покінчи сьогодні, раз і назавжди.

Я мовчки вивільнився й чимдуж кинувся в напрямку свого будинку.

Останнім часом цей кошмар переслідував мене ледь не щоночі – що Віра якимось чином відв'язалася. Мені снилося це вже разів зо п'ять – я заходжу перевірити, як вона, а табурет – порожній. І тільки зі столу жмутками звисає розірваний тейп. «А який твій найбільший страх, як думаєш? – відразу заговорила в моїй голові Ірма. – Ти ж розумієш, що твою ручну химеру грибниця озброїть саме ним?» Наступної секунди я бачив Віру, яка кудись волочить Ельзу, та кричить і виривається, і я негайно прокидався, викрикуючи ім'я моєї маленької доньки... Ні, цього не станеться. Коли я ввійду, Віра буде примотана до стільця.

Раптом я перечепився. Двічі незграбно стрибнувши, з розмаху полетів у сніг. Обличчя вдарилося об щось м'яке й холодне. Я встиг замружитися. Сніг потрапив у ніс, забиваючи дихання. Підняв голову, швидко витер долонею лице й закліпав. Щось було перед самим обличчям – стирчало зі снігу. Добре, що око не вибив... Знову закліпав, щоб краще роздивитися ту штуkenцію. Й ледь не закричав.

Просто переді мною зі снігу стирчала людська рука. Я відсахнувся й спробував підвестися, але під ногами теж щось було. Я панічно засмикався, мов паралітик, намагаючись знайти опору. І усвідомив, що сиджу на купі трупів.

Підхопившись нарешті на ноги, відбіг на кілька кроків і знову перечепився – з усього розмаху гепнувся горілиць. Цього разу під мною виявився просто сніг, і я дозволив собі кілька секунд полежати нерухомо, поки паніка впливала з мого тіла, залишаючи тягучу млість у м'язах.

Навколо не горіло жодного ліхтаря – єдиними джерелами світла були зірки та сніг. Я помітив це тільки зараз. Порив вітру кинув мені в лице жменю твердого, як товчене скло, снігу. Я сів, відпльовуючись. Аж тут іще один – підняв навколо мене стовп снігу й закрутив, намагаючись якомога більше засипати за комір. Затуляючи очі долонею, озирнувся. Останні ліхтарі, які й досі працювати, були далеко позаду. Невисокі характерні замети виднілися то тут, то там. З декількох теж стирчали руки або армійські черевики.

Поки ми вовтузилися на складі, у таборі гуркотіло, як у пеклі. Коли Ірма зловтішно лягнула: «Я ж казала, що їх не зупинять», – ми навіть посварилися. Я був майже впевнений – гинуть не лише жінці. Але те, що сніг буде засіяний трупами, мені не приснилося б і в страшному сні...

Те, через що я перечепився, було дротом. Хтось натягнув його впоперек дороги трохи нижче колін. Я встиг подумки вилаяти ідіота, який це зробив, аж помітив, що трохи збоку на ньому висить якась табличка. Збив сніг. Чорний на жовтому напис: «НЕБЕЗПЕЧНО. НЕ ПЕРЕТИНАТИ».

Ірма не помилилася: мій дім був саме там, куди радять не ходити. Старанно обходячи замети, щоб не наступити часом на чийсь труп, я знову побіг. А через дві хвилини вже обгинав ріг будинку, підбігаючи до дверей. Вже уявляв, як набираю код на замку. Як Віра, яка тепер

ніколи не спить, зустрічає мене черговим повторенням почутої фрази або просто своїм допитливим, майже радісним поглядом. Я відразу подзвоню Ірмі і скажу, що все нормально. І піду додому... Дивно, але тепер словом «додому» я називав саме її дім, а не наш із Вірою. «Тому що там Ельза, – сказав я собі. – Мій дім там, де Ельза».

Біля самих дверей я на ходу потер долоні, щоб трохи відігріти пальці, і хотів було піднести руку до кодової панелі... Але так і застиг, не дійшовши двох кроків. Переляк спотворив реальність. Завмер сніг у своєму паданні. Звуки зникли, поступившись місцем лише гучному стукоту крові в скронях. Розбитий уцент електронний замок безпомічно розчепірів уламки пластику й дротів. Важкі зовнішні двері були відчинені, і невеликий замет уже прокрався всередину.

За мить я отямився й кинувся в дім. Відіпхнув двері, увійшов у напівтемний шлюз. Внутрішні теж відчинені. Навіть звідси видно, що всередині цілковитий гармидер. Холодно. Вірина косметика розсипана по підлозі. Пляма пудри, якісь щипчики, розбитий фен.

Тихо. Впадала в око розгромлена електроніка, немов порубана на дрібні шматочки. Усе – від музичних колонок до кондиціонера. Розбиті й вирвані зі стіни розетки. Ще крок, і я зможу побачити ту частину кухні, де сидить прив'язана до стільця Віра. «Сподіваюся, що сидить», – поправляю себе й одразу розумію, що це брехня. Насправді я сподіваюся на інше. Я сподіваюся, що вона лежить, як ті хлопці, яких я сприйняв за свіжі замети. Що жінці зробили мою роботу, і мені не треба ані перейматися, що вона втече, ані брехати щодо того, куди ж поділася моя дружина. Від хвилювання на мить потемніло в очах. Не хочу. Не хочу бачити її покаліченого тіла. Нехай би побачив хтось інший і розповів мені. В останній момент, за чверть секунди до того, як перед моїми очима постала інша частина кухні, я встиг передумати. Подумав, нехай живе. Нехай сидить за тим чортовим столом і, як зазвичай, дивиться на мене поглядом сторожової вівчарки.

Але її не було. Точнісінько, як у моїх снах, тільки перекинутий стіл дивився у стелю своїми чотирма ніжками.

– Віро?

Я гукаю її тихо, бо мені, правду кажучи, страшно. Страшно, що вона відгукнеться за спиною. Кладу долоню на руків'я пістолета, але замість ребристого руків'я натикаюся на порожню кобуру. Чорт! Ми ж покинули зброю... Усе, що в мене тут є, – сокирка для рубання м'яса.

Усе армійське я перетягнув до Ірми... Забиратися зараз? Ні, мабуть, дім я все ж огляну. Адже, якщо Віру виявлять, може накритися весь наш план. Зараз, коли ми майже добилися евакуації, я не маю права так ризикувати. Треба якнайшвидше оглянути помешкання, переконатися, що вона не ховається десь тут, і мерщій до Ельзи. Ось і весь план. Вхопивши в кухні сокирку, прямую до ванної.

Порожньо... Тепер дитяча. Відчинені шафи й тумбочки, розкидані іграшки, уламки дитячого нічника на підлозі, забута Ельзина шпилька... Ривком піднявши покривало, я зазирнув під ліжку. Порожньо. Тепер наша з Вірою кімната. Нікого. Усі електричні прилади знищені з маніакальною скрупульозністю. Лампа, люстра, вимикач, розетки... Уламки нічника на підлозі – таке відчуття, що його запхнули в блендер. І білі розсипи свіжого снігу навколо – маленькі снігові сліди женців. Скільки їх тут було? Розбите, розбите, розбите... Для проформи теж зазираю під ліжку – звичайно ж, порожньо. Порожньо. Безліч дрібних снігових слідів навколо розбитого нічника могли мені про щось сказати... Байдуже. Треба бігти до Ельзи. Треба переконатися, що з нею все добре.

«А який твій найбільший страх, як думаєш? – згадалася Ірмина фраза з моїх снів. – Ти ж розумієш, що твою ручну химеру грибниця озброїть саме ним?» Стало по-справжньому моторошно. Ідея, що Віра встигла дістатися до Ельзи, займалася в голові, як сірникова голівка. «Невже б Ірма не подзвонила?» – ця думка на мить заспокоює, але я відразу згадую, що мій телефон там, де й пістолет. Удома.

Припини, хлопче, Віра просто втекла. Ймовірно, втекла рятувати своє грибне життя, адже тут усюди були женці. Сліди... Дрібні сліди... Снігові, тому що на вулиці сніг... На чорта лисого вони мені здалися! Думки вертілися в мене в голові калейдоскопом. Ні, Віра точно не тут. Погано, дуже погано... Треба бігти до Ірми. Сліди, снігові сліди навколо нічника... З Ельзою, звісно ж, усе добре, але треба думати, як ловити Віру... Чому важливі ці дурні сліди...

І тут думка, що крутилася десь у глибині, вирвалася з надр підсвідомості так раптово, аж мені перехопило подих: «Сліди повинні були розтанути! Якби їх залишили хоча б пів години тому, вони б давно розтанули!».

Женці ще тут. Я завмер, боячись вдихнути.

Більшість тварин різних планет побоюються атакувати завмерлу жертву. І навпаки – вони нападають, якщо жертва починає рухатися занадто різко. Тож я рухався, як равлик. Плавно обернувся й підняв свою нещасну сокирку. Подумки я ділив кімнату на сектори для стрільби, оглядаючи кожен сантиметр... Тільки стріляти нема з чого... «Чисто... – подумки кажу я. – Чисто... Чисто...»

Ось він.

Праворуч, біля входу, до якого я розвернувся, поряд із шафою. Він сидів, сховавшись за кошиком для брудної білизни. Нерухомих, як статуя. Жнець. Не знаю, чому цей єдиний жнець зміг мене так налякати, але я завмер, боячись дихати. Усе в порядку, у мене ж нічого електричного... Крім нирки... Але минулого разу жнець не кинувся... Зацікавився, так, але не кинувся...

Я звернув увагу, що чотири лапки, які тварюка використовувала для пересування, максимально зігнуті й підібрані під черевце, а гострі хітинові серпи упираються в підлогу. Не треба бути аналітиком, щоб зрозуміти – він готовий стрибнути. Я повільно й глибоко зітхнув, піднімаючи кухонну сокирку. Усе, що потрібно робити, – іти до виходу. Просто вийти з помешкання якнайшвидше...

Звуку не було – він стрибнув беззвучно й миттєво. Занісши в повітрі лапки-серпи, летів точно мені в груди. Змахнувши сокиркою, я тріснув нею по жінцю, але удар вийшов неточний – серединою руків'я. Руку пронизало дивне відчуття. Ще за мить усвідомив: це біль. Мій правий мізинець дивиться кудись убік під неприродним кутом. Кров. Багато крові. Максимально зосереджуюся на жінці. Він, торкнувшись підлоги, немов гумовий м'ячик, підскакує в новому стрибку. Знову змах сокирою. Тепер точно – поранений жнець засмикався на підлозі й завмер.

Швидко розвертаюся, щоб переконатися, що це був єдиний. На жаль – погляд миттєво вихоплює щонайменше чотирьох! Вони вилазять із-за меблів тут і там і стрімко деруться на стіни.

Щось, немов велика рука, хапає мене ззаду за попереk. Жнець! У мене на спині!!! Різкий біль. Падаю, сподіваючись збити клятву бестію. Знову біль! Він проткнув мене трохи вище штучної правої

нирки! Відбиваю ще одного, який стрибнув зі стелі, і відчуваю, як лезо сокирки глибоко входить у хітин. Цей готовий! Дивом вивертаюся від ще одного – устигаю відкотитися й підвестися. Той, що був на спині, відразу стрибнув, як пружина, викинувши вперед «серпи».

Напевне, треба було сокиркою, але я інстинктивно відфутболюю його носком черевика. Вийшло! Дивне відчуття в нозі свідчить, що я сильно недооцінюю їхні серпи. Як масло... Товстий черевик – як масло... Краще не думати, що там із пальцями.

Ще одного женця на підлозі атакую першим – вістря сокирки пришпилило його до підлоги. Другий жваво біжить по стіні – треба не дати йому стрибнути... Ступивши вперед, збиваю його на підлогу й привалюю комодом. Тепер бігти! Бігти, поки можу! І роблю божевільний ривок до дверей.

Напевне, мені зараз дуже боляче наступати на поранену ногу, але адреналін усе заглушає. Відчуваю тільки дивну вібрацію... Не думати про рану в спині. Не дивитися на поранену руку... Не озиратися, поки не вибіжиш... І саме це найважче.

Гадаю, я опинився за дверима менш ніж за секунду. Але було відчуття, що й це – непросто довго. Розвернувся швидко, як міг. Жнець виповз по стелі на одвірок вхідного шлюзу й завмер. Останній. Може, я занадто далеко, і він дасть мені просто піти...

Він кинувся зі стрімкістю чорної мамби – булькнув у пухнастий свіжий сніг і помчався вперед, піднімаючи фонтан снігових бризок. Я примірявся, куди б ударити, але розумів, що не влучу, поки він не вистрибне зі снігу... Ще раз зручніше обхопив руків'я. Відіб'ю в польоті, ось і все. Уже виходило, зроблю ще раз... Але жнець не стрибнув ні з двох метрів, ні з півтора. Що він робить, я зрозумів занадто пізно. Відскочив, але тварина якось зрозуміла це й одразу розвернулася. Стрибка не буде – він заповзе мені на ногу просто зі снігу... Залізе на голову й розіб'є череп або що там йому треба... Знову відскакую. Жнець безпомилково розвертається в мій бік. Швидкий, як мініатюрний сніговий смерч.

Бігти! Рішення приходить миттєво. Просто бігти щодуху! Але поранена права нога підводить на першому ж кроці. Я досі не відчуваю болю, але ступня, схоже, сильно ушкоджена: нога підвернулася, просто відмовившись тримати вагу тіла. І я навідріг звалився обличчям у сніг.

Прикро... Як ото в дитинстві, коли тобі влучили сніжком в обличчя... І наче все за правилами, але тобі так боляче й прикро, аж здається, що це нечесно... Нечесно, коли через холодний сніг не вдається вдихнути... Нечесно, коли підвернулася нога... Нечесно, коли перед самою евакуацією тебе вб'є якийсь нещасне членистоноге... Нечесно вмирати, так і не обійнявши дочку... Нечесно...

Сокирка досі в руці. Усвідомлюю, що тримаю її трьома пальцями. Що там із мізинцем і безіменним – не знаю. Перевертаюся на спину... Сідаю... Про всяк випадок обхоплюю руків'я обіруч. Нема чим витерти очі від снігу... Кліпаю... Правим оком можу дивитися. Піднімаючи фонтани снігових бризок, жнець мчить до мене, як мій персональний мініатюрний ураган. Під снігом. Не можна вдарити раніше... І не можна вдарити пізніше... Сподіваюся, він не стрибне...

Я вкладаю в удар усю силу і відчуваю, як метал цокає об схований під снігом асфальт. «Промазав!» – мигнуло в голові, як електричний розряд, і я квапливим панічним рухом висмикую сокирку, щоб ударити ще. І ще. І ще. І ще! І ніяк не міг зрозуміти, що новий удар уже не потрібний. Прикінчив. Я прикінчив клятву тварюку...

Нестерпно хотілося передихнути ще хоч пів хвилини, але розумію, що втрачаю багато крові. Сніг навколо мене був увесь у бурій бахромі. Треба йти. Голова, хоч як це дивно, мислила цілком чітко. І передовсім я понишпорив у кишенях, щоб перев'язати чимсь руку.

У лівій кишені пальці наткнулися на щось пласке й прямокутне. Цікаво, що це... Я вийняв предмет і на секунду впав у ступор, намагаючись зрозуміти, звідки він у мене – електронний ключ, яким ми відмикали надзвичайний арсенал. Той самий – гордість нашого хакера-багатоверстальника. Очевидно, я запхнув його в кишеню машинально, коли, на прохання Алекса, замикав резерв спеціального озброєння... Принаймні тепер зрозуміло, чому женці кидалися на мене, як скажені... Я з розмаху жбурнув його в сніг. Руку треба перебинтувати... Чи ні? Долоня була розсічена майже навпіл – глибокий розріз проходив між мізинцем і безіменним. Але рана зовсім не кровоточила і ніби навіть почала зростатися, а це було геть неможливо... Хоча... я ж нюхав пилок... І все ж таки втрата крові давалася взнаки. У вухах шуміло, перед очима все затягнуло сірою вуаллю, й ставало чимраз гірше. Зачерпнувши повні долоні снігу під ногами, приклав його до обличчя. Треба йти.

Кожен крок покаліченої правої був такий, наче я спирався на протез. В очах потемніло так сильно, що все навколо ніби занурилося в глибокі сутінки. Звуки долітали здалеку, наче я заткнув вуха ватою. Схоже, відключаюся... Щосили намагаюся контролювати себе, але з кожним кроком це складніше. Не впасти... Не впасти... Не впасти... Я закричав, змушуючи легені максимально інтенсивно видавлювати повітря, але все, що я чув внутрішнім слухом, – слабкий і жалібний скрегіт своїх голосових зв'язок. Руки вперлися в щось м'яке й холодне. Сніг. За мить я здогадався, що просто впав.

Коли долинуло ревіння транспортера, я вирішив, що мені це ввижається...

Опритомнів. Рівне електричне світло. Заклопотано пікав якийсь апарат. На правій руці бинт із дротами, що загрозливо стирчали з нього. Я пробув у відключці весь день, і тепер за вікнами знову темно.

Щойно реальність пробилася в мою свідомість настільки, що я зміг відрізнити її від сну, я рвучко сів. Нога відразу запротестувала, обливши мене гарячою, як окріп, хвилею болю. Апарат обурено запищав.

– Де Ельза? – запитав я, побачивши Ірму, яка сиділа на моєму ліжку.

– Заспокойся, – м'яко сказала вона. – Ляж. Її вже шукають.

– Шукають?!

Я спробував підвестися знову.

– Не треба, – Ірма взяла мене за плечі. – Її шукає пів табору.

– Моя Віра... – раптом згадав я. – Вона втекла...

– Так, – кивнула Ірма. – Я попереджала, що все буде саме так.

– Саме як?

Чомусь я відразу зрозумів, що вона має на увазі не втечу.

– Грибниця зчитує страхи. А ти любиш Ельзу найдужче на світі.

Ірма поклала долоню мені на груди, а я вчепився в її руку, наче тону в болоті й вона була єдиним порятунком.

– Що? Що там сталося? Кажі!

– Вона прийшла до мого помешкання. Не знаю, як вона його знайшла. Зчитала у твоїй голові або взагалі – по запаху. Очевидно,

вона постукала, і Ельза їй відчинила.

– О Господи...

Я згадав той огидний звук, коли Вірині зуби вдарилися об мій череп, і мимоволі торкнувся того місця.

– Що... Що вона з нею зробила?

– Не знаю. Там немає крові або чогось такого.

– Боже мій... Думаєш, забрала її? – у мені ворухнулася слабка надія, що, може, у Вірі залишилася найголовніша частина її особистості: залишилася турботлива мама, яка ніколи б не заподіяла шкоди дочці.

– Не знаю.

Я таки сів. Цього разу спокійно й повільно, й Ірма не стала заперечувати.

– Ходімо. Я не лежатиму тут.

– Твоя нога доволі сильно постраждала.

Я відкинув ковдру. Стопа була забинтована. Поворухнув щиколоткою – було боляче, звісно...

– Коли починається евакуація?

– Через добу, – Ірма подивилася на годинник. – Через двадцять п'ять годин, якщо точно.

...Напевно, тільки тієї ночі я по-справжньому зрозумів значення слова «розпач». Час від часу монотонно вила сирена. Перелякані конкістадори в повному спорядженні снували туди-сюди. Спалахнули на повну силу прожектори. Десь вили двигунами бронетранспортери, обстежуючи найдальші закутки табору. Ми з Ірмою стояли біля входу в штаб. Чекали щохвилини. І ось ревище всюдихода стало наростати. У мені ворухнулася надія. Машина наближалася в хмарі снігового пилу. А раптом вона зупиниться і з люка висунеться якийсь здоровило з моєю маленькою донькою на руках! І, мабуть, бурчатиме, що вона була за двісті метрів і не треба було піднімати весь табір. Нехай би так і сказав! Було б неймовірно чудово почути це. Почути, що всі тривоги були даремні. Що Віра, навіть ставши грибом, не втратила той прадавній й сильний, прописаний у самій суті жінки материнський первень. Може, вона налякала Ельзу, і та втекла... Байдуже. Зараз відкриється люк, і я зможу її обійняти. Але транспортер пронісся повз нас, не зменшуючи швидкості, і помчав прочісувати інший сектор. Потім показався другий і теж не спинився.

Через пів години до входу в штаб з'їхалися всі шість бронемашин, відправлених на пошуки. Конкістадори вилізли з люків і стовпилися, очікуючи інструкцій. Вийшов черговий з посоловілими очима, співчутливо подивився на мене й сказав:

– Чекаємо генерала. Будемо шукати далі. І... – він хотів додати щось ще, але не знайшов слів.

Комендант з'явився за п'ять хвилин. Лише мигцем глянув на мене й підійшов до чергового. Той щось розповідав йому – очевидно, про те, де і як шукали, – а комендант кивав. Потім, нарешті, підійшов до нас. Я мовчки віддавав честь.

– Більшість будівель замкнені, й без ключ-карток або коду їх не відімкнути, – сказав він замість привітання. – Там нікого бути не може. Ті, в які був вільний доступ, уже перевірили. На відкритій території її теж немає.

Комендант замовк, мабуть, очікуючи нашої реакції.

– Аледесь же вона є, – хрипко мовив я й квапливо виправився: – Вони.

Бо офіційно зникли обидві – дитина й мама. Він кивнув:

– Є невеликий шанс, що вони забилися у важкодоступне місце. Вентиляційні шахти, технологічні тунелі... На їхню повну перевірку піде ще приблизно дві години.

– А якщо й там немає? – запитала Ірма.

– Значить вони в утраченому секторі.

– Господи, – вирвалося в мене. – Треба їхати туди зараз. Не можна чекати ще дві години!

– Лейтенанте, – тихо сказав комендант. – Я щиро співчуваю... Але це однаково, що ткнути палкою в осине гніздо. Там – цілий рій. Достатньо заїхати туди на бронетранспортері, і...

– Мені байдуже, генерале, – тихо сказав я й запізнило додав: – Сер. Там моя донька! І дружина... Донька й дружина, яким дозволили приїхати сюди, обіцяючи нам мінімальні ризики! Мені однаково, який осиний рій ви розворушите. Їдьте і знайдіть її. Сер.

– Я розумію ваші почуття, – кивнув він. – І загалом ваша правда. Це відповідальність Корпусу, отже, моя особисто. Але ми всі в цій ситуації. І ваша донька – не єдина дитина в колонії. Я не можу, рятуючи ваших близьких, ризикувати життями інших.

– Послухайте, генерале, невже...

– Ні, – обірвав він. – Якщо ці ракоподібні прорвуться сюди, ми не зможемо підготуватися до евакуації. І не факт, що взагалі вистоїмо. Я залишу взвод для цілодобового прочісування табору. Це все, що я можу для вас зробити. І цього більш ніж досить, якщо вони ще живі.

Він пішов до своїх бійців віддавати їм розпорядження. Загарчавши, роз'їхалися бронетранспортери. Осіб десять, розбившись на двійки, розійшлося прочісувати табір. Ірма повернулася до мене й зазирнула в очі нестерпно тужливим поглядом. Я не знав, що робити й що говорити. Моя донька пропала. Її викрала мати, з якою відбулися моторошні, до кінця нікому не зрозумілі зміни. Можливо, Ельза десь тут, у таборі... Але її не знайшли й, фактично, більше не шукатимуть. Є мізерний шанс, що вона й справді десь на підконтрольній території. Але більш вірогідно, що ні. Суто математично... Раптом мене осяяло, й надія спалахнула з новою силою.

– Він не єдиний вирішує, – сказав я Ірмі, – є ще й офіцер контролю! І саме вона представляє командування Корпусу, не комендант. Тобто за всі ці обіцянки мінімальних ризиків вона теж відповідає!

Ірма хотіла щось сказати, але я зупинив її жестом.

– А наша безпека взагалі безпосередній її обов'язок! Зрештою, вона жінка і...

– Її заарештували! – не витримала Ірма.

Я замовк на півслові, наче захлинувся.

– Сьогодні вранці, – пояснила вона, – за наказом коменданта. Ми хакнули систему від її імені, пам'ятаєш?

З млосним відчуттям я відшукав вікна комендантового кабінету. Світяться.

– Він вже все тобі сказав, – зауважила Ірма, перехопивши мій погляд.

Але я не відповів. Просто повернувся й, зціпивши зуби, пошкунтильгав до входу в штаб.

Комендант сидів навпроти, за великим спорожнілим столом. Коробка, куди напередодні евакуації були складені генеральські речі, стояла біля його ніг.

– А якщо арсенал знайдеться? – обережно запитав я, аби не виказати себе передчасно. – Ви ж шукаєте його. Може, заради нього варто трохи відкласти відліт? На кілька днів і...

– Якби ж я знав, що там! – перебив генерал. – І ніхто не знає! І не факт, що та зброя ефективна проти пазуристих виродків! Може, це глибинні бомби – як ті, що ними бомбили нори павуків на Проксимі. А таке нам – що мертвому припарка! Я взагалі не уявляю, чим воювати проти блощиць, які вирубали нам електрику! Ніде такого не було! Заряджати батареї – нема де! Резервна мережа – не справляється! У мене два транспортери на ходу! Два!!! У половини хлопців гвинтівки на нулі, і до розеток – черги! Ми розгорнули всі сонячні батареї, які знайшли, але погода, як бачиш, не балує. Ці жуки, чи хто вони там, можуть напасти будь-якої миті, а ми тут – голі! І за такої ситуації ти пропонуєш відкласти відліт. Так я б прискорив його, якби міг!

Він чекав моєї реакції, але я й далі мовчав.

– Ти мене чуєш?

Я мовчав. Думав, чи сказати йому про арсенал. Якби знав, що це допоможе – я б залюбки так і зробив. Власне, для того я зараз й прийшов. Начхати на трибунал і все інше – аби тільки її знайшли. Та якщо там і справді якийсь непотріб, я просто сяду за ґрати, і моя Ельза втратить останній шанс...

– І найголовніше, – продовжив комендант. – Ти відмовляєшся вірити в загибель доньки й дружини, – (я мимоволі сіпнув на слові «загибель»), – і я б теж не вірив на твоєму місці. Але те, що ти не віриш, не значить, що вони живі. Розумієш мене?

«Пішов ти, – сказав я подумки. – Ти ж мене не розумієш».

– Адже тут не лише солдати, Гілю, – він намагався зазирнути мені в очі, але я втупився в підлогу. – Не забувай, скільки з нами інших дітей.

– Можна запитання, сер? – процідив я крізь зуби, наголошено офіційно.

– Авжеж.

– У вас є серце?

Я вклав у цю фразу стільки зухвальства й образи, скільки зміг. Він гмикнув і опустил очі. Мені здається, я завдав йому болю.

– Якщо тобі цікаво, синку, – сумно мовив він, – п’ятнадцять років тому після поранення мені замінили серце на кардіопротез. Але повір старому солдатові... Я б особисто пішов туди з тобою й ризикнув усім заради твоєї сім’ї. Якби мав право так зробити. І якби в тому був щонайменший сенс. Але сенсу немає – це звичайнісіньке самогубство. Я не піду на нього, синку. Ніхто б не пішов. Розумієш мене?

Клубок у горлі заважав мені відповісти, і я просто кивнув. Я ненавидів його тієї миті. Ненавидів за те, що він каже правду. Я підвівся й спробував вичавити з себе щось схоже на «дозвольте піти». Він мовчки кивнув мені, і я вийшов. Я майже втратив надію. Майже. І поки від цього «майже» залишається хоч дещиця, я не заспокоюся.

9

Як там Ельза?

Я сіпнувся всім тілом і спробував підхопитися. Наручники, боляче врізавшись у зап’ястя, хутко посадили мене на місце. Ельза зникла! Спогад про це немов позбавив мене хребта, не залишивши сил навіть просто сидіти.

Жінка на мене не дивилася. Її голова була задерта до стелі. Лампи знову мерехтіли, і здавалося, вона чекає, що вони ось-ось вибухнуть.

– Ви збрехали мені, – сказав я.

– Заткнися, – вона підняла руку, не зводячи погляду з ламп.

Раптом світло згасло зовсім, зануривши нас у пітьму. За кілька секунд у коридорі затупотіли підощвами люди. Удалечині хтось майже істерично заволав: «Марш-марш-марш!»... Залилася гнівним ревінням індукційна гвинтівка. Ще одна. Пролунав чийсь розпачливий крик... Потім звуки стали віддалятися. За пів хвилини знову запанувала тиша. Я вертів головою, намагаючись хоч щось розрізнити, але пітьма була – як у крота в сраці. Раптом світлові панелі загуділи й засвітилися, боляче резонувши по очах. Я замружився. Повільно розплющив очі. Панелі нудотно блимали.

– Ось що ми зробимо, – стривожено сказала допитувачка. – Ці чортові стільці прикручені до підлоги – якщо жінці прорвуться,

я навіть не встигну тебе вивести. Тому я відстібну наручники від стільця. А ти не вступнеш дурниці. Домовилися?

– Планета Іш-Чель, – повільно сказав я. – Ось де ми.

– Браво, – вимовила вона, знову не зводячи погляду з лампи. – З поверненням у реальність.

Вона обійшла мене ззаду й стала возитися з наручниками.

– Ви мені збрехали, – повторив я.

– Щодо чого? – вона знову скувала мої руки – цього разу просто перед собою, і, за бажання, я міг підвестися.

– Щодо доньки. Ви обіцяли привести її, якщо я погоджуся співпрацювати. Але це неправда.

Жінка повернулася на своє місце, і я жадібно прикипів до неї поглядом, намагаючись що-небудь роздивитися за відблисками на масці. Зізнаюся, я сподівався, що просто забув момент, коли знайшов свою Ельзу, – як іще недавно не пам'ятав дня, коли вона пропала.

Сподівався, що ця жінка (її манера підтискати тонкі губи видається мені ніби знайомою) скаже не молоти нісенітниць, бо моя донька вже тут і чекає, коли ми закінчимо. Але вона не сказала. А найгірше те, що вона нічого й не підтвердила. Жінка відповіла у своїй коронній манері, запитанням на запитання:

– Ти щось згадав?

– Моя донька знайшлася? Так чи ні?

– Отже, згадав, як пропала, – і жінка зробила позначку в планшеті. – Ось і чудово. Тепер ти пам'ятаєш, куди подів арсенал.

– Насрати на ваш арсенал! Що з моєю донькою!

– Не знаю, – вона розвела руками. – Можливо, її так і не знайшли. Чи знайшли, і вона просто зараз сидить у сусідній кімнаті й чекає зустрічі з тобою. Може, навіть дивиться на тебе з того боку дзеркала.

Я мимоволі повернув голову, глянувши на своє відображення.

– Сам ти цього не згадаєш, – продовжила вона. – А я не скажу, поки не дізнаюся, де арсенал.

– А що як я не пам'ятаю!

– Пам'ятаєш. Твоя пам'ять відновлюється хронологічно. Ельза пропала вдосвіта, одразу після викрадення арсеналу. І щойно ти про це згадав. Тепер просто розкажи, де зброя, і ми покладемо цьому край.

Я думав, чи слід їй сказати. Що небезпечніше – розкрити карти чи почати з нею гру? А раптом Ельза справді в сусідній кімнаті... Раптом

усе, про що я можу мріяти, всього лише на відстані одного спогаду – того, де ми носимо чортові ящики з написом «SWEAR»... І варто мені розповісти, що ми зробили з ними, двері відчиняться й мені на шию кинеться моя маленька Ельза! Бажання повірити в це було таке сильне, що я майже здався. Але інша частина мого «я» повторювала фразу, яку трохи раніше кинула моя допитувачка.

«До ранку я встигну. А потім з ним у будь-якому разі – все».

Це був той самий внутрішній голос, який так наполегливо вмовляв мене не летіти на Іш-Чель. «Потім – кінець! – як божевільний волав він. – Потім – кінець!»

– То що з арсеналом, лейтенанте? – наполягала вона.

– Не пам'ятаю... Справді, я б з радістю, але...

– Скажи хоча б, із ким ти його ховав? Ти б не перетягнув усе сам.

Я знову похитав головою й відвів погляд. Раптом прочитає по очах, що я брешу... Жінка нахилилася, наблизивши прозоре забрало майже впритул до мого обличчя. Стало не по собі. Якийсь час я дивився убік, потім таки повернув голову. Та побачив лише власне напівпрозоре відображення в масці.

Раптом жінка випросталася й підняла руки до голови. Щось коротко пшикнуло, і вона зняла маску.

– Хочеш кави? – допитувачка ледь усміхнулася.

Її зіниці були світлі, кольору вилялях джинсів.

– А можна? – я аж випрямився з подиву.

Вона всміхнулася, підійшла до дверей і двічі стукнула по них кулаком. Одразу клацнули замки, й у кімнату зазирнула дівчина, яка приносила мені одяг.

– Кави, мерщій! – уривчасто скомандувала жінка й одразу звернувся до мене якимось аж дружнім тоном. – Еспресо, американо?

– Е-е-е-е... – я розгубився. – Еспресо. З молоком... Без цукру.

Дівчина розвернулася, щоб іти, але моя співбесідниця навіщось вирішила додатково підбадьорити її:

– Ти спиш?! Бігом руш! Оп-оп-оп!!!

Знову промайнула думка, що я знаю свою допитувачку. Цього разу – навіть впевненість. Але, хто вона? Не пам'ятаю...

Двері гримнули, заскреготіли замками. Жінка повернулася на своє місце.

– Резерв надзвичайного озброєння «SWEAR» – це такі дорогі смертоносні іграшки. Аж такі дорогі й смертоносні, що ними ніхто не користується без нагальної потреби. Але дуже ефективні. За планом, якщо колонії загрожуватиме небезпека, ми просто розкриємо його й одразу всіх переможемо. Отже...

Вона нахилилася, свердлячи мене поглядом.

– Отже, цей час настав, лейтенанте. Нам не просто загрожує небезпека. Ми – на межі загибелі. І від тебе залежить, вистоїмо ми чи ні. Розумієш, про що я?

«Я точно її знаю, – крутилося в голові. – У неї прізвище якесь таке... дурнувате... Крутиться на язиці, але не можу згадати».

– Не треба сприймати мене як ворога, Гіллелю. Радше навпаки. Ти потрапив сюди за вбивство. Найсправжнісіньке навмисне вбивство. Навіть два, враховуючи бідолаху Окамуру, якого ти пристрелив. Але Окамура на той момент навряд чи був людиною, а ось комендант... Формально ми повинні тримати тебе в клітці як небезпечного звіра, щоб твою долю після завершення місії вирішив трибунал. Але я не формаліст, Гілю. І взагалі – я твій єдиний друг на цій планеті. Хочеш почути чому? Бо мені начхати на вбивство. Мало хто б так зміг.

– Тільки я нікого не вбивав, міс Не-Пам'ятаю-Як-Вас-Звати.

– Ой, обличчя, – вона скривилася. – Ти вирішив, що я намагаюся витягти з тебе зізнання? Та в мене вагон доказів, якщо тобі цікаво. Але все не так, як ти думаєш: я не копаю під тебе. Мені потрібен лише арсенал.

– Чому я втратив пам'ять? Ви катували мене?

Присягаюся, тієї секунди її очі сказали «так», але на обличчі не здригнувся жоден м'яз.

– Он воно як, – я пішов в атаку, поки вона не отямилася. – Ви дали мені якийсь препарат, щоб я був балакучіший... Але щось пішло не так, і замість цього я все забув до чортової матері! Я вгадав, так?

Знову відчинилися двері – повернулася дівчина-конкістадор із чашкою моєї кави. Допитувачка багатозначно мовчала, наче показувала, що не говоритиме при сторонніх. Я обережно взяв скутими руками картонний стаканчик і підніс до рота. Дівчина, звісно ж, усе переплутала й принесла просто еспресо. Як я вже казав, кава в колонії – якщо тільки ви не варили її вдома – це було огидне

пересмажене пійло, і споживати її можна було хіба що з молоком. Але навряд чи за цієї ситуації випадало крутити носом.

Я трошечки ковтнув і мимоволі скривився.

– Стій, раз-два! – негайно скомандувала допитувачка рядовій, що вже виходила за двері.

Від її уважного погляду не вислизнув безрадісний вираз мого обличчя.

– Ти не виспалася чи що? – жінка говорила тихо й погрозливо. – Це таке складне завдання? Кава. З. Молоком. Ти – тупа?

Я хотів захистити дівчину, але допитувачка жестом зупинила мене, щойно я набрав у груди повітря.

– Язика проковтнула?! – вона починала заводитися.

– Ні, мем!

– Стули пельку!!!

Допитувачка гаркнула так, аж мені стало не по собі. Схоже, в неї не все добре з головою, якщо вона казиться через такі дрібниці.

Аж ось жінка акуратно взяла зі столу мій стаканчик, підвелася й повільним чітким рухом вилила гарячу, як смола, каву за комір нещасній. Та стиха верескнула й стиснула зуби. Допитувачка лила каву тонким струменем, уважно дивлячись їй в очі. У паху на штанях бідної дівчини проступила коричнева кадова пляма.

– Рядовий, – умиростворено сказала жінка, – принесіть, будь ласка, для лейтенанта Гіршевича іншу каву. З молоком. Без цукру.

– Так, мем! – коротко мовила дівчина й вийшла.

Допитувачка спокійно повернулася на місце.

– На чому ми зупинилися? – запитала вона, ніби нічого не сталося.

– Я придумав асоціацію, – сказав я.

Вона здивовано підвела брову:

– Не зрозуміла.

– Придумав асоціацію. До того слова... Схожого на «вантуз», пам'ятаєте?

– Вандлик, – поправила вона і зморщилася.

– Так... Я її придумав.

– І? – вона відчула підступ.

– Сука.

Жінка сіпнулася, наче я плюнув їй в обличчя.

– Як?

– Цинічна безпринципна сука, – карбуючи кожне слово, мовив я.

– Згадав, – кивнула Вандлик і хижо вишкірилася.

В її очах, таких же світлих, як у псів породи хаскі, горіла ненависть.

10

Дев'ятнадцять годин до евакуації.

Перша ночі. Пустий коридор гауптвахти. Один конвоїр сидів на табуретці просто біля дверей потрібної мені камери. Побачивши мене, він знехотя підвівся й недбало віддав честь.

– Доброї ночі, солдате. Мені потрібно поговорити з арештованим офіцером контролю Вандлик, – на той момент я й гадки не мав, що скажу, якщо мене запитають навіщо. І просто сподівався, що ніхто не запитає.

Конвоїр розгублено закліпав.

– Навіщо?

– Може, ти вже відразу запитаєш «про що»? – я намагався вдати обурення.

Він ніяково кашлянув і дістав рацію. Це мені було зовсім не потрібно.

– Скажи їм, що лейтенант біоконтролю Гіршевич по дружбі допомагає арештованій офіцерці Вандлик упаковувати в неї вдома особисті речі й хоче дещо уточнити. Перераховувати, що саме?

Геть зелений на вигляд конкістадор, вочевидь, був збентежений необхідністю переказувати таку пишномовну причину по рації. Я, не даючи бідоласі отямитися, здав йому пістолет і підійшов до дверей.

– П'ять хвилин, – сказав я. – Може, вісім. Не більше. Відмикай.

Він іще секунду вагався, потім, очевидно, подумавши, що втікати напередодні евакуації нікуди й нерозумно, відімкнув двері.

Вандлик здивовано підвелася з ліжка.

– Привіт, Ніколь. Як ти?

Називати її «на ти» було геть незручно. Майже фізично – так ніби я вимовляв це чужим ротом. І я боявся, що Вандлик не зрозуміє, що й до чого. Її очі й справді полізли на лоба, і я поспішив продовжити:

– Я збираю твої речі, і... Там у тебе чорт ногу зламає, як завжди. Якби ти розказала... Е...

У цей момент я підморгнув їй. Боюся, підморгування вийшло геть не змовницьке, а саме двозначне, тому що Вандлик набула ще ошелешенішого вигляду. Я обернувся до конвоїра, показуючи йому, що мені незручно говорити при ньому. Той зняковіло відійшов і сів на свій табурет, залишивши двері навстіж.

– Серйозно? – запитав я. – Тобі цікаво, в якій шухляді офіцер Вандлик зберігає свою білизну?

Хлопець зашарівся, але не поспішав зачиняти дверей. Він не такий дурний, як мені видалося.

– Нехай дивиться, – раптом сказала Вандлик.

А потім стрімко підійшла до мене, схопила за плечі й поцілувала в губи. Від несподіванки я ледь усе не зіпсував, адже першим моїм поривом було відсахнутися. На щастя, я просто не встиг це зробити – вона взяла мене рукою за потилицю й пригорнула до себе. Зрозумівши, що це вистава для конвоїра, я відповів на цілунок і відразу відчув язик Вандлик у себе в роті. Не знаю, чи потрібно було грати аж так натурально, але вона цілувалася абсолютно по-справжньому, ще й так пристрасно, що я трохи отетерів.

Двері за моєю спиною легенько стукнули.

– Мені доведеться вас замкнути, – пролунав голос конвоїра з того боку.

Я хотів відповісти, але Вандлик не дала, вона й далі цілувала мене, аж поки не клацнув у дверях замок. Тільки після цього вона повільно зупинилася, затримавшись іще на секундочку на моїх губах, як після справжнього поцілунку.

– Ти або поганий актор, або погано цілуєшся, – весело сказала Вандлик, сідаючи на нари із прозорого пластику.

– Актор... – чомусь сказав я. – Поганий...

– Я так і подумала. Кажі вже, що там із моїми трусами. Або що там у тебе сталося?

З чого почати? Що взагалі сказати? Я не забув, як вона рила під мене в історії з Окамурою. Думаю, Вандлик так і не викреслила мене зі списку підозрюваних. О ні, тільки не вона. Найімовірніше, вона не просто підозрює, а знає, що це ми порішили капрала в госпіталі. Хто

я для неї в такому разі? Убивця? Хлопець, що пхає носа не у своє просо?

В її очах зараз було написано єдине почуття – цікавість. І, може, зовсім трохи здивування. Не більше. З іншого боку, Вандлик прекрасно вміла грати в кішку-мишку. А я, треба сказати, не дуже. Тому вирішив не грати. Зовсім. Думаю, єдиний спосіб добитися від неї чогось – розкрити карти.

– Е... Скажу, як є, – я потер підборіддя, зважуючи останні «за» і «проти», і нарешті видав: – Це я викрав надзвичайний арсенал.

– Ти?! – її очі полізли на лоба.

– Так. Зробив це заради евакуації. Не знав, що вас заарештують. Я думав тільки про те, як вивезти з цієї планети свою доньку.

– Цікаво... І що змінилося тепер?

– Вона зникла. Моя Ельза.

Я стисло переказав їй усе, включно з бесідою із комендантом. Не сказав тільки про дві речі: про справжню роль Віри в усьому цьому й те, звідки взялися жінці. Закінчив тим, що я в розпачі. Що в найгіршому разі просто залишуся на планеті сам – шукати свою доньку (і дружину, хоч останнє я постійно додавав поспіхом) і сподіватися, що по нас повернуться. Утім, ніхто не повернеться, і це зрозуміло.

– Що ж... – повільно мовила Вандлик, коли я закінчив. – Я рада.

– Чому?!

– Знаєш, перемир'я з явним ворогом завжди надійніше дружби зі зрадником. Тим більше, що наші цілі дивним чином збігаються.

– А вони збігаються?

– Ти готовий поставити на карту все, щоб евакуація не відбулася. Не повіриш, я теж не в захваті летіти в статусі арештантки.

– Офіцере Вандлик...

– Ніколь, – поправила вона. – І давай на «ти».

Я невпевнено скуйовдив волосся, не знаючи, як реагувати.

– Припини, ми цілувалися хвилину тому. Забув? Чи це не привід?

Побачивши моє зніяковіння, вона гиготнула.

– Добре... – кивнув я. – Ніколь... Річ у тому, що про скасування евакуації не йдеться в принципі. Комендант досить чітко дав це зрозуміти. Але якщо ви розкажете... Ти розкажеш... Розкажеш, що саме є в надзвичайному арсеналі... Може, я зізнаюся комендантові.

І ця зброя змінить ситуацію. Хоча б настільки, щоб вони вдалися до повноцінної пошукової операції.

– Ні.

– Що ні?

– Усе – ні. Вони нічого не робитимуть, крім евакуації. Ти ні в чому нікому не зізнаєшся, бо це не допоможе. І я не скажу тобі, що в арсеналі, бо й сама цього не знаю. Ніхто не знає. Не про це треба думати.

– А про що?

– Про скасування евакуації, Гілелю! І заодно – звільнення мене з-під арешту.

– І яким чином?!

– Я що – схожа на збірник «Відповіді на всі запитання»?

Вандлик склала ноги по-турецькому, обійнявши подушку, як дитина – плюшевого ведмедя. Я геть розгубився, промимривши щось незрозуміле.

– Дивися, – сказала вона, – рішення про скасування залежить від коменданта, і тільки від нього. Але якщо з якоїсь причини він не зможе виконувати своїх обов'язків, старшим стане його заступник. Я під арештом, отже, це буде другий заступник – ваш Абу Асад. А він ніколи в житті не візьме на себе відповідальність за евакуацію, повір мені. А отже – випустить мене. І знову повір мені, я нізащо в житті не дам перервати місію через якихось там жуків. Байдуже, що саме виявиться в арсеналі. Тож придумай, як це повернути, і я поставлю догори дригом усю планету, щоб знайти твоїх. Не обіцятиму, що їх знайдуть живими, – це від мене не залежить. Але те, що пошуки почнуться за годину після того, як я вийду з цієї комірчини, – я тобі присягаюся.

– На що ви натякаєте? – обережно запитав я й одразу поправився. – Ти.

– Натякаю? Коли? – Вандлик безневинно глянула на мене.

– Що я таке можу «провернути», щоб комендант не зміг виконувати обов'язків?

Вандлик розвела руками.

– І гадки не маю... Може... – вона закусила губу, утупившись кудись у порожнечу, потім картинно насупилася. – Ні, нічого не спадає на думку. Але це єдиний вихід! Ось і думай, Гілелю. Часу катма, якщо ти, звісно, не забув про свою сім'ю.

І вона підморгнула мені. Я не вірив своїм вухам. Лють скипіла в мені, спінюючи кров дрібними пухирцями.

– Сука, – процідив я крізь зуби. – Цинічна безпринципна сука.

Вандлик розчаровано насупилася:

– О, братику! З таким підходом ти не врятуєш своєї маленької Ельзи, – і вона вдавано співчутливо похитала головою. – Критикуючи, пропонуй! Тільки так, лейтенанте! Тільки так.

Я розвернувся на каблуках, підійшов до дверей і люто затарабанив у них кулаком. Клацнув замок, конвоїр відчинив двері, трохи здивовано поглядаючи то на мене, то на арештантку.

– Гілю! – гукнула мене Вандлик.

Я обернувся на порозі. Грізна Вандлик, ветеран Норяної Піхоти Конкістадорів і старший офіцер контролю, сидячи по-турецькому на своїх нарах, обійнявши подушку, мала геть дитинний вигляд.

– Відкинувши жарти... Я вірю, що ми встигнемо. Знайдемо твою донечку живою. Неодмінно знайдемо, чуєш?

Я майже втік від її вкрадливого співчуття, й остання фраза наздогнала мене вже в коридорі. «Знайдемо твою донечку...» Хоч би скільки я наголошував на тому, що дружина теж зникла, Вандлик зрозуміла, що головна тут Ельза... Угода з дияволом – ось що це таке. Угода з дияволом...

Вандлик мовчки мене розглядала. Потім провела долонями по обличчю, ніби й справді витирала плювок.

– Вантуз... – гмикнула вона. – Треба ж таке... Довго думав?

Я не відповів. Вона знову розпливлася в неприємній зубастій посмішці. Потім рішуче підвелася й підійшла до одностороннього дзеркала. На маленькій сенсорній панелі швидко набрала якусь комбінацію, й поверх «дзеркала» опустилася непрозора пластикова штора. Над панеллю загорівся великий червоний символ перекресленого вуха.

– Я відключила мікрофони, і, як бачиш, за нами більше не спостерігають. Це діє так: у нас є пів години тет-а-тет. Без запису. Один раз. Офіційно я не зможу це ніяк використовувати. Рівно через двадцять хвилин автоматика поверне все, як було, – я відзначив, як

змінився її тон: з нього повністю зникло почуття переваги. – Я розповім тобі все, як є. А потім ти сам вирішиш, сказати, де арсенал, чи ні.

Вона знову сіла навпроти.

– Ця планета матеріалізує наші страхи, – сказала вона.

– Знаю. Химери.

– Ні, я не тільки про них. Тут оживають усі страхи. Будь-які найгірші очікування. Ось із якою метою ми тут – уперше в людства є шанс здобути владу над власними кошмарами. Річ не тільки в принципово новій зброї, якою Корпус, звісно, теж цікавиться. Ідеться про щось глибше. Про матеріалізацію думок.

– Просто метафізика якась...

– Ми думаємо, це просто фізика. І біологія. Річ у тім, що химери – це вершина айсберга. Вони – всього лише буквальне, фізичне втілення образів. Найчастіше це дитячі кошмари, як отой хлопець у футболці... Ти бачив його на підлозі... Знаєш, чому він такий величезний? Тому що я була дитиною, коли зустріла його в реальності. І тут він такий, як у моїх дитячих спогадах, – величезний, на три голови вищий. Але химера – це просто монстр. Його можна вбити. А коли ти розкажеш нам, де арсенал, ми взагалі палитимемо їх пачками. Інша річ – наші тривоги. Страх перед якимось лайном, яке може звалитися на нас у майбутньому. Так-от, тривоги теж матеріалізуються, і ми не розуміємо, як саме. А якщо це ключ до чогось, що людство шукає, відколи вийшло з печер?

Я мимоволі подивився на свою праву руку, яка ще недавно обіцяла мені швидкий розвиток спадкового синдрому і з якою зараз чомусь усе знову добре. Але перебивати Вандлик не став.

– Насправді я твоя боржниця, – довірливо сказала вона. – Ти той іще фрукт, звісно, і, викравши арсенал, завдав мені чимало клопоту. Але, до честі тобі, ти зумів усе виправити. Якби сталася евакуація, мене б вигнали з Корпусу. Із тріском. Офіцер контролю заробляє величезні гроші, та, якщо місія провалена, штрафи такі захмарні, що... – вона зітхнула. – А знаєш, навіщо в колонії комендант?

Я думав, це початок якогось непристойного жарту, й невпевнено похитав головою.

– Уся ця двоголова система командування – данина профспілкам і страховикам. Приватні військові компанії зобов'язані мати

в інопланетних місіях незалежного командира, якому, так би мовити, начхати на глобальні завдання. Для нього головне, щоб реальні ризики відповідали заявленим. І це – наш комендант. Простіше кажучи, він переймався одним – щоб за три роки тут зіграло в ящик не більше восьми осіб. Ну або не набагато більше. Щоб ти розумів, на життя тих вісьмох йому було глибоко насрати. Він знав, що наша місія від самого початку була небезпечніша за категорію «А».

– Навіщо було брехати всім нам?

– Бо для місії потрібні були тисяча двісті осіб різної статі й віку. Включно з цивільними, ясна річ. Нам, Гілю, потрібне було селище, а не гарнізон.

– І ви привезли нас на заклання?

– Що за маячня, лейтенанте! Не розчаровуй мене. Тут усе під контролем. Додаткові жертви можливі серед конкістадорів, а не серед цивільних. Серед озброєних хлопців, яким платять за ризик. Навіть враховуючи те, що ми не розраховували зустріти тут женців, великих жертв серед цивільних можна уникнути. За однієї умови.

Вона замовкла, і, звісно ж, ця пауза призначалася для мого питання.

– За якої? – покійно запитав я.

– Нам потрібен надзвичайний арсенал. Ніхто й ніколи не мав такої досконалої зброї, як ця. Усе, що треба, це роздати його підготовленим хлопцям, витерти соплі й виконувати свою роботу. Ти знаєш, що там?

– Ви казали, ніхто не знає.

– По-перше, ми на «ти». По-друге, я брехала.

– Брехала?

– Подумай сам, що було б зі мною, якби арсенал контролював наш тюлень-комендант.

– Це підло...

– Зате зараз я чесна з тобою на сто відсотків. В арсеналі «SWEAR» – синтез-ядерна зброя. Гвинтівки «Шива». Чув про такі? І стільки боеприпасів, що можна спалити пів планети.

Це все пояснювало. Синтез-ядерна гвинтівка системи «Шива» стріляє в буквальному розумінні крихітним сонцем. Уся її божевільна сила вміщена в невеликій горошині речовини під назвою дейтерид літію. Коли натискаєш на спуск, горошина миттєво розігрівається до ста мільйонів градусів і починає стискатися – так швидко й сильно, що

в ній спалахує процес ядерного синтезу. Як усередині зірки. Зі ствола «Шиви» вилітає такий собі шматочок пекла, і там, куди він влучає, – в радіусі двох метрів згоряє все органічне. Фактично, це мініатюрний термоядерний вибух. Одним пострілом «Шива» здатна випарувати залізобетонну конструкцію завбільшки з холодильник – я бачив випробування в новинах. Дрібних тварин, як-от женців, можна було б палити сотнями, маючи лише одну таку гвинтівку. Одну. Арсенал «Шив» перетворив би нашу колонію в неприступну фортецю...

...Мої роздуми перервало клацання замка. Увійшла ота дівчина з кавою. Цього разу напій був з молоком, як я й просив. Думав, Вандлик вижене її чи принаймні гаркне, щоб та поквапилася, але ні. Я взяв стаканчик. Куштувати не хотілося – нехай спершу ця бідося піде – про всяк випадок. А Вандлик, і справді, наче чекала, коли я ковтну. Я тримав стаканчик і не пив. Дівча пом'ялося трохи і вже розвернулося, щоб іти, аж Вандлик тихим голосом спинила її:

– Рядовий! Упор лежачи! На кулаках.

Схоже, причини для знуцань їй не дуже й потрібні... Дівчина слухняно витягнулася в струнку на прямих руках. Вандлик уважно оглянула її позу й знову перевела погляд на мене.

– Гілю, залишилося менш як п'ятнадцять хвилин. Просто скажи, де арсенал. На неї не звертай уваги, мої бійці німі, як каміння.

Я мовчав, удаючи, що мені вкрай цікаво дивитися на дівчину, яка витягнулася в «планці».

– Буду відверта, лейтенанте. Те, що з комендантом стався нещасний випадок, – на двох останніх словах вона наголосила, – особисто мене позбавило від цілого шатла проблем. Здоровенного такого шатла неприємностей... Р-Р-РАЗ!

Я здригнувся. Різке «раз» вона гаркнула на адресу дівчини-конкістадора, і та слухняно віджалася. Казати «два» офіцерка контролю не стала.

– І, чесно кажучи, – продовжила Вандлик, – тільки я одна з усієї колонії схильна вбачати в цьому нещасному випадку щось більше, ніж збіг обставин.

Я й далі не зводив погляду з дівчини. Було видно, що в цій позиції, спершись на кулаки й витягнувшись у струнку, їй важко.

Навіть дихання пришвидшилося. Вандлик підвелася й пройшлася туди-сюди кімнатою.

– ДВА! – гаркнула вона.

Я знову сіпнувсь. Дівчина ще раз віджалася. Зі мною Вандлик говорила в тій манері, що трохи присипляє, тому кожен її вигук звучав, як удар батога.

– Найголовніше, що я тебе розумію. Розумію твої мотиви. Особисто я вчинила б так само. І з арсеналом, і з цим тюленем у генеральських погонах. ТРИ!!!

Дівчина віджалася й знову завмерла.

– Ще десять хвилин, Гілю, й автоматика відновить спостереження. І я не зможу говорити з тобою відверто і прямо.

З цими словами Вандлик критично оглянула стійку бідної дівчини.

– Р-Р-РІВНІШЕ! – гаркнула вона і вдарила дівча черевиком у живіт; та лише крякнула й сильніше напружила корпус, витягнувшись у струну.

Й одразу спокійним тоном Вандлик звернулася до мене:

– Але тепер, коли ти знаєш, що саме в тому арсеналі, можеш просто сказати мені, де він. ЧОТИРИ! П'ЯТЬ! ШІСТЬ!

Цього разу після кожного віджимання Вандлик носакон черевика гатила дівчину в живіт.

– Не можу більше... – тихо видихає дівча.

Здається, після цього Вандлик б'є її з потроєною люттю:

– СІМ!

(Удар)

– ВІСІМ!

(Удар)

– Просто скажи мені, Гілелю, де арсенал. Або хоча б поясни, чому ти мовчиш!

«Бо коли я скажу, мені в будь-якому разі – кінець», – подумки відповів я, але вголос не сказав ані слова. Вандлик відсапується, важко дихаючи. Тіло дівчини судомно здригається. Упевнений, вона без особливих зусиль відтиснулася би разів сімдесят, але бути в стійці без руху, лише зрідка виконуючи вправу, та ще й терпіти удари в живіт...

– Убивство офіцера – тяжкий злочин, – по-філософському каже Вандлик, долаючи задишку. – Ти ризикуєш вийти з в'язниці дуже

нескоро... А якщо врахувати твій діагноз...

Я не зміг приховати подиву. Мої очі округлилися, мабуть, як чайні блюдця.

– Ти думав, ми не знаємо? – вона задоволено гиготнула й сіла на стілець. – Вочевидь, ми віримо у твої щасливі п'ятдесят відсотків більше, ніж ти сам.

Дівчина-конкістадор тримається стоїчно, і тільки з її обличчя від дикої напруги скрапує піт. Навіщо вона з неї знущається? Насолоджується владою? Садистка? Вандлик, здавалося, цілком поглинена лише мною.

– Ти ж не хочеш закінчити життя у в'язниці, лейтенанте. Надто з тавром убивці, – вона підвелася й знову схилилася над дівчиною. – ДЕВ'ЯТЬ!

Та слухняно виконала віджимання, й офіцер контролю знову вгатила їй у живіт.

– Я завжди боюся, що влучу якійсь дівулі черевиком у груди, – довірливо повідомила мені Вандлик. – Потім проблем не оберешся... То що там з арсеналом? ДЕСЯТЬ!!!

(Удар!)

Я здригаюся всім тілом, ніби б'ють мене.

– І знову ж, а якщо твоя хвороба розвинеться? – Вандлик упивається в мене поглядом. – Ти хоч уявляєш, що чекає розумово неповносправного молодика в блоці небезпечних злочинців? ОДИНАДЦЯТЬ!!!

(Удар!)

– Думаю, ти навіть смерті не злякався б... ДВАНADЦЯТЬ!

(Удар!)

– Але в нас, Гілелю, немає смертної кари. А ось насильство у в'язницях – подолати не можуть... Думаєш, адміністрація стане морочитися, щоб перевести тебе в лікувальний заклад? ТРИНАДЦЯТЬ!

(Удар!)

– Просто скажи, лейтенанте, де арсенал.

Найжахливіше те, що я був готовий. Усю таємницю чортового арсеналу я міг скласти у два слова. Два слова, які викреслять із мого життя весь той кошмар, про який вона каже. Знімуть обвинувачення в убивстві, якого я навіть не пам'ятав. І головне... Не розумію як, але

тієї секунди це й справді видавалося головним... Головне, припиниться ця чортова езекуція!

– ЧОТИРНАДЦЯТЬ!

(Удар!)

Це поєднання вибивало з колії: приязне (навіть співчутливе) ставлення для мене, і вигуки з ударами – для нещасної дівчини. Я не міг зібратися з думками. Не міг протистояти. Наче це я був винен у тому, що відбувається.

– Ти, Гілю, всього лише хороший батько. Ось і вся твоя провина. П'ЯТНАДЦЯТЬ!!!

Не вдається думати. У мене була причина мовчати! Цілком точно була...

(Удар!)

– Тебе ж не можна судити за те, що ти рятував свою доньку. ШІСТНАДЦЯТЬ!

Не можна казати, де арсенал...

(Удар!)

– Тебе просто загнали в кут! СІМНАДЦЯТЬ!

...Але я не пам'ятаю – чому!

(Удар!)

– Просто скажи, куди ти подів арсенал! ВІСІМНАДЦЯТЬ!

Я втрачаю контроль.

(Удар!)

– Урятуй решту дітей, лейтенанте! ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЬ!

Паморочиться в голові.

(Удар!)

Адже її правда: я не маю права ризикувати життями інших. Я все скажу їй просто зараз...

– ДВАДЦЯТЬ!

(Удар!)

Я вирішив. І навіть набрав повітря в груди, але в горлі пересохло так, що ледве зміг відірвати язик від піднебіння. Машинально підношу стаканчик з кавою до рота, надпиваю. Із цукром... Це дівча й справді не дуже метке... Кривлюся з огиди, бо каву, що відгонить горілим ганчір'ям, можна ще дужче зіпсувати лише добрячою порцією цукру. Смак такий жахливий, що на якусь мить я забуваю про те, що

відбувається навколо. Ні, другий ковток був би нестерпний... Як можна все переплутати двічі підряд...

І тут мене, немов блискавкою, пронизує здогад.

– Кава! – голосно кажу я. – Моя кава, офіцере Вандлик! Тепер ця ідіотка принесла з цукром! А я просив – без.

І чекаю, поки до неї дійде зміст моїх слів. Вандлик здивовано витріщається. Але найголовніше – реакція дівчини. Вона без дозволу сіла й вилупила на мене здивовані очі. Он як! Виявляється, всевладна Вандлик не так уже її й лякає.

– Пристрельте цю придуркувату, чи як тут у вас заведено, – завзято кажу я, широко посміхаючись.

Вони мовчать. Вандлик аж роззявила рота.

– Ну, ви ж вилили їй каву за комір, бо вона була без молока, – невинно пояснюю я. – А били й узагалі просто так. Думаю, за каву з цукром можна й пристрелити.

Тепер у Вандлик щелепа геть відвисла. Я зрозумів, що мій здогад правильний. Вистава. Технологія допитувачів Корпусу. Вона розхитувала мою психіку, поєднуючи невинно не виправдану жорстокість до іншої людини з такою ж необґрунтованою приязністю до мене. До того ж причиною страждань іншого стала моя кава. Отже, мої забаганки. А причиною жорстокості Вандлик – моє мовчання. Моя впертість.

– Можеш іти, – ці слова офіцера контролю адресувалися, звісно ж, рядовій. – А ти молодець, лейтенанте.

Я мимоволі всміхнувся.

– Задоволений собою? – відразу запитала Вандлик. – Хто виховуватиме твою доньку, розумнику?

Зміст її слів повільно опускається на дно свідомості – немов у щільному гелі.

– Що? – нарешті запитав я, боячись, що мої вуха мене обдурили.

– Вона жива, твоя Ельза. Знайшлася. Як ти міг таке забути!

Четверта ранку. Ірма відчинила для мене біостанцію, і я довго копирсався в підвалі – у нас там була комора, – поки не знайшов те, що треба. Мачете. Легкий і гнучкий, з багат шарової мономолекулярної сталі. Вогнегасник – десятилітровий, аерозольний і досить потужний. Він міг протягом хвилини видавати триметровий крижаний струмінь, здатний остудити будь-що чи не до абсолютного нуля. Від використання бойового скафандра довелося відмовитися відразу – він був достоту нашпигований електронікою. Можна було б витягнути батарею, але тоді не працюватимуть сервоприводи, а без них скафандр стане просто зайвим тягарем на п'ятдесят кілограмів броні. Зате на біостанції я позичив неймовірно міцний і легкий кольчужний комбінезон – його використовували для роботи з небезпечними видами тварин. Я не був упевнений, що він витримає гострий серп женця, але від його різального впливу – стовідсотково захистить.

Тепер – усе. Я хотів змайструвати щось на кшталт смолоскипа, але всіх потрібних матеріалів на біостанції не знайшлося, а часу на їхні пошуки не було. Тож доведеться перебиватися без світла.

Я виніс свій невеликий скарб з підвалу і заходився одягати кольчугу. Схоже, мені вкололи відмінні знеболювальні – я не відчував своїх ран. Ірма похмуро спостерігала за моїми зборами.

– Як ти збираєшся обшукати весь сектор? – спитала вона.

– Гадаю, я знаю, де Ельза.

– І де? – здивувалася Ірма.

– Якщо у Вірі залишилося хоч щось... А щось, без сумніву, залишилося... Вона повела її додому. До нас додому, в утрачений сектор.

– Мені здається, ти просто не розумієш природи химер.

– Вона не вбила її! Могла ж зробити це просто там, на порозі твого помешкання, але не зробила! Я піду в утрачений сектор, однак потрібно щось робити. Я залишаю тут усе електричне, і вони мене не зачеплять.

– Правду кажучи, я в цьому вже не впевнена.

– Ірмо, – я підійшов і взяв її за плечі, – Ельза – це моє життя. Без неї – нічого не має сенсу. І найбільшу дурницю, яку я можу впороти в покинутій частині табору, – це загинути. Але ти це робити не маєш. Якщо й справді хочеш чимсь допомогти, краще іди вмовляй коменданта.

– Сумніваюся, що він передумає, – вона стонула плечима. – Добре. Іди й знайди її. І... Вони відчують страх, не забудь?

– Жартуєш? Неможливо забути женця, який видерся тобі на голову. Тому й беру з собою це все...

Вона кивнула. Ми обійнялися. Потім я швидко натягнув на себе блискучий сталевий комбінезон, причепив на пояс мачете і вийшов з вогнегасником у руках, не зронивши більше й слова.

Ельза, моя маленька Ельза. Тільки знайдися...

Зійшли обидва місяці, але небо тепер застеляли важкі низькі хмари, і двоє блюдець заглядали в просвіти лише зрідка й по одному. Сніг уже не падав. Я йшов уздовж дроту з табличками «Небезпечно, не перетинати», що відокремлював сектор, який ми втратили сьогодні вночі. Утратили з моєї вини. Більше, звісно, з Ірминої. Але я був співучасником – і не варто самого себе дурити. Я ж передбачав. Боявся саме цього. І дав себе вмовити. «Доб'ємося цілеспрямованих мутацій» – так вона казала? Просто знеструмимо колонію: ні жертв, ні потерпілих. Такий був план...

Кольчужний комбінезон обпікав холодом, коли випадково торкався шкіри на шиї. Я змушений був постійно перекладати з руки в руку вогнегасник і намагався тримати темп. Сліди, якщо вони й були, давно замело. Попереду замаячив наш будинок. Тільки цієї миті я зрозумів, як сильно сподіваюся знайти там Ельзу. Як сильно вірю, що вона саме там... І як сильно боюся, що її вже не врятувати. Заборонив собі думати про все, що починається зі слова «якщо». Реальність тут і зараз! Ніяких «би», ніяких «чому»! Моя донька десь там, і я знайду її.

Переступаю дріт і йду далі. Сніг неглибокий – трохи вище моїх щиколоток... Як же хочеться почути зараз її голос – я б чимдуж кинувся до неї... Важкі холодні краплі стали падати на голову, і я здивовано подивився в небо. Дощ. Схоже, дощ. Не дивно, зараз приблизно нуль градусів. Краплі забарабанили по кольчужному каптуру. Порив вітру, що хтозна-звідки взявся, жбурнув мені в обличчя жменю колючих крижинок. Я мимоволі замружився. Хмари затягли небо, сховавши обидва місяці, і стало по-справжньому темно. Мого будинку більше не було видно, хоч до нього, певно, рукою сягнути. І навіть найближчу будівлю, за якийсь десяток кроків, я ледве розрізняв. Озирнувся. Вогнів населеного табору не видно. Вітер посилювався, нахабно штовхнувши мене в груди. А за секунду з неба

справжньою зливою вперіщив град завбільшки з горох. Іш-Чель укотре нагадувала, що вона – не Земля. Чорт... Я опустив голову, дивлячись тільки собі під ноги.

Кілька разів пориви вітру були такі сильні, що доводилося зупинятися. Я йшов уперед, аж нарешті зрозумів, що заблукав. Не розумів уже, де я і як далеко від свого дому. Давно вже мав жевріти світанок, але крижана буря відклала його на невизначений строк. Руки замерзли так сильно, що я боявся впустити вогнегасник і не відчути цього. Тонкі тактичні рукавички геть не гріли, а шар кольчуги, здається, лише посилював холод. Треба просто йти. Хай там як, я все одно наткнуся на Контур, і це стане хоч якимось орієнтиром.

Час від часу виникала моторошна думка, що серед тіл, які зрідка траплялися мені на шляху у вигляді характерних заметів, може бути вона. Двічі я робив невеликий гак, щоб перевірити чергове снігове поховання, але щоразу знаходив лише мертвого конкістадора.

Нарешті вперся в стіну Контуру. Помітив її десь метрів за три і навіть не відразу збагнув, що це таке. Тільки підійшовши ближче впізнав специфічні блоки, з яких він складений. Повернув праворуч і пройшов кілька метрів, оглядаючи стіну. Ось – на висоті витягнутої руки жовтою фарбою виведено цифру шість. Шоста секція примикає до північних воріт. Отже, я досить сильно відхилився. Зате тепер знову знаю, куди йти. Тільки погріюся хвилин зо п'ять на пропускному пункті...

Ворота – що північні, що південні – чи не найметушливіше місце в таборі. Тут завжди повнісінько люду: «Чорні рукави» з внутрішньої безпеки, штурмовики на чергуванні, неодмінно зо два техніки. Навіть у найгіршу погоду щонайменше половина з них стирчить надворі з кавою чи вейпами, обмінюючись плітками й анекдотами, бо всі вони зобов'язані бути тут цілодобово, а роботи – пів години на день, та й то не завжди.

Але цього разу все не так. Ані душі. Зазвичай яскраво освітлені ворота геть темні, підсвічені лише мертвотною білизною снігу. Одна зі ступок розчохнута в морок довколишньої тайги.

Навіть кризь заметіль видно дерева, що підступили впритул до Контуру. Під ударами вітру їхні чорні силуети рухалися в конвульсивному танці, як підлітки під метамфетаміном. А замість

знуджених чергуванням військовиків – скрізь проклятуці довгасті замети...

Перший мій порив – спробувати зачинити ворота. Але механізм заклинило, я зміг лише трохи причинити, залишивши просвіт з добрячий метр. За бажання сюди залізе будь-хто... Я плюнув і побіг далі.

Град припинився – так само раптово, як почався. Вітер розганяв поодинокі вже хмари. Небо посіріло. Попереду, за якихось триста метрів, нарешті показався наш будинок.

...Двері зачинені. Точно пам'ятаю, що, коли вибігав звідси, рятуючись від женців, вони були відчинені, а всередину намело снігу... Розтанув? А двері вітер захлопнув? Сторожко підходжу ближче. Серце калатає так, аж важко дихати. Вона повинна бути тут, кажу собі і відчиняю двері. Вогнегасник несу в лівій – у правій шланг із розтрубом, – поклавши палець на гашетку.

Насамперед глянув на стелю. Женців немає. Але минулого разу вони й не сиділи відкрито, тому розслаблятися не варто... Обережно зазираю спершу в дитячу, потім у нашу кімнату. Порожньо. Такий самий безлад, що й учора. Жоден предмет не зрушено з місця. Знову вертаюся до дверей і ступаю вбік кухні... Аж ось помічаю розбиту Вірину пудреницю посеред коридору. Я бачив її й минулого разу, але пляма розсипаної пудри... Я ставлю вогнегасник і присідаю навпочіпки. Так, пляма розмазана... Ніби хтось наступив...

– Ельзо! – голосно викрикую я, й мій голос лунко відбивається від стін, як буває в нежитлових будівлях. – Ельзо!!!

Якийсь стукіт... Завмираю прислухаючись. Тихо. Аж ось стукіт повторюється!

– Ельзо, це тато!

Зриваюся з місця, як навіжений. Цього разу немає ніяких сумнівів – вона сховалася в шафі в дитячій кімнаті. Я розбудив її своїм криком! Навстіж відчиняю двері шафи. І навіть нахиляюся, щоб обійняти.

Зі звалених у купу речей, як із нори, в мене вп'ялися шість злісних очок приматоподібної істоти, закутої в товсту, як у носорога, шкіряну броню – на мене дивився лісовий диявол.

Певно, на якусь секунду ми вдвох однаково розгубилися. Він щирився, й верхня щелепа, хижа, як у білої акули, висунулася з ясен, показавши довгі трикутні зуби. Інстинктивно я відчув, що зараз звір стрибне, і підсвідомість підказала єдине правильне рішення. Замість того, щоб відсахнутися, я пірнув йому під ноги. А лісовий диявол метнувся вперед саме тієї ж миті. Якби я затримався на частку секунди, було б запізно.

Закута в шкіряну броню туша пролетіла наді мною й приземлилася в центрі кімнати. Я встигаю зробити крок до дверей, але він стрибає знову. І знову я змушений стрімголов кидатися під нього. Це манера їхнього нападу – дуже високі стрибки, що дозволяють атакувати жертву згори. Тільки це мене й рятує. Але не певен, що зможу робити це нескінченно... Підхоплююся. Тепер лісовий диявол стоїть у дверях, відрізавши мені шлях до відступу. Мій вогнегасник – просто в нього за спиною, біля плями розсипаної пудри. Збентежений двома промахами, лісовий диявол не поспішає стрибати знову. Очевидно, розуміє, що я нікуди не дінуся. Горлом він видає знайомий звук, що нагадує тріск кістяного брязкальця.

– Тихо, тихо... Я тобі не потрібен... – намагаюся говорити впевнено й спокійно.

Звук мого голосу ще більше спантеличує лісового диявола. Зауважую, що це – самка – у нижній частині черева в неї згорнутий равликом яйцеклад.

– Я зараз піду, добре? – кажу це, повільно виймаючи мачете.

Дияволиха важить кілограмів чотириста. Навряд чи мачете мені зарадить. Хіба що вдасться якимось дивом влучити їй одразу в артерію чи в нервовий вузол. Вона знову «гримить» гортанню, як велетенська гримуча змія.

– Послухай, – знову намагаюся заспокоїти її своїм голосом...

Вона кидається на мене, не давши доказати. Цього разу не встигаю пірнути. Може, цей її стрибок – нижчий за попередні. Відскакую, рубонувши мачете майже наосліп. Відчуваю, як клинок в'язко пройшовся по плоті, й одразу потужний удар у плече відкидає мене на підлогу. Бачу, як повільно величезні щелепи, повні білих трикутних зубів, захоплюються на моєму стегні.

Але насправді – швидко. То я сп'янів від адреналіну й жаху, що сповнив мене по самі очі. Намагаюся відкотитися, але встигаю лише

трохи повернути ногу. Зуби зімкнулися на кольчужному комбінезоні. На щастя для мене, вона захопила ногу недостатньо глибоко, інакше б щелепи роздробили кістку. М'яз немов стиснули лещатами, та порвати сталеві кольчужні кільця звірові не вдається. Намагаюся вдарити її мачете, але моя рука порожня – падаючи, я впустив його. Кілька разів б'ю її кулаком в око – марно: вона замружилася, глибоко сховавши його в складках шкіри. З таким же успіхом я міг би просто бити дияволиху по спині. Видерти ногу з її зубів теж не вдається. Сподіваюся, що вона хоч на мить відпустить мене, щоб спробувати вкусити вдаліше, і я вирвуся. Натомість тварина хапає мене рукоподібною передньою кінцівкою за щиколотку, а другою намагається обхопити голову. Устигаю виставити лікоть. Звір, не розмикаючи щелеп, смикає ногу й лікоть у різні боки. Кольчужна тканина натягається, але витримує. Думаю, якби не комбінезон, вона б роздерла мене навпіл. Тоді з глухим гарчанням дияволиха міцно припечатує мене лаписьками до підлоги. Розпачливо кричу, хоч тут мене нікому почути.

Цієї ж секунди відчуваю, як щелепи лісового диявола починають по черзі рухатися туди-сюди і поступово переповзають уздовж мого стегна до попереку. Знову намагаюся вирватися. Щелепи завмирають, посилюючи хватку. Але варто мені на мить перестати смикатися, дияволиха відразу знову починає на диво спритно й швидко перебирати зубами. Такими темпами вона скоро добереться до шиї...

Ледве знаходжу поглядом мачете, але він занадто далеко. Акулячі щелепи дісталися вже до ребер. Кричу знову. Щелепи вже дісталися до ребер, і дихати стало важко. Несамовито звиваюся, розуміючи, що шансів у мене майже не залишилося. Аж раптом звір розмикає щелепи. І тієї ж миті лапа, що тримала за ногу, легко піднімає мене в повітря. Не знаю, яким дивом я встиг закрити голову руками до того, як дияволиха тріснула мною об підлогу. Удар відгукнувся болем у скронях і стиснутих зубах. Знову відчув, що мене відірвали від підлоги, й щосили притиснув лікті до голови, захищаючи долонями потилицю.

Удар.

Ніс наповнився кров'ю, і я відразу закашлявся, захлинувшись нею. Підлога пішла з-під ніг. Я більше не витримаю.

Удар.

Так сильно вдаряюся спиною, що в мене перехоплює дух. На мить розтискаю зуби, щоб встигнути виплюнути кров. Вона знову підняла мене в повітря, і я групуюся, не знаючи, чи витримаю цього разу...

Удар.

Прийшов до тьми... Там само, де самиця лісового диявола гепнула мене об підлогу востаннє... Її немає. Якимось дивом вона не добила мене. Може, вирішила забратися звідти геть... Або пішла нагулювати апетит... Однак я не збираюся перевіряти... Підводжуся. У голові трохи паморочиться, але, схоже, мені ще й як поталанило... Підбираю мачете... Уже квапливо виходжу з кімнати, аж раптом помічаю у верхній частині шафи добре знайоме плетиво з сірої павутини. Кокон! Такий, як тиждень тому в нашій з Вірою спальні.

І відчуваю, як усередині мене щось обірвалося...

Піднімаю мачете. Повільно й дуже акуратно ріжу кокон уздовж. Таке відчуття, що відрізаю сам собі ногу... Ніколи й нічого в житті я так не боявся, як побачити, що саме усередині того кокона. Лезо мачете доходить до самого низу, і я ривком розсовую розріз. Щось велике й безформне, обгорнене клейкою білястою плівкою, мішком падає вниз. Впадає в око боса ніжка з рожевими пальчиками. Судомно втягну носом повітря й кашляю, захлинувшись кров'ю. Ні, це не Ельза. Штука, що випала з кокона, набагато більша й...

– О Господи! Що за гидота!

Це були... Наче сіамські близнюки... Великі, але менші за дорослу людину. Навіть не знаю, чим вони зрослися, але я бачив дві голови і чотири ноги... Істота судомно засмикалася, роззявивши під натягнутою плівкою роти на обох головах. Як заморожений, я простягнув руку й розірвав плівку на одній із них. Звідти, конвульсивно вдихаючи, випірнуло... Обличчя моєї Віри! Тільки зменшене... Ніби недорозвинене. Одна з голів химери вп'ялася в мене диким порожнім поглядом білки. І раптом вимовила огидним високим голосом:

– Як там Ельза?

Мене вивернуло тоді просто на підлогу.

Уже давно був день. Гадки не маю, котра година, бо ж виклав усе електронне... Та, судячи з сонця, десь по дванадцятій... Отже, до евакуації вісім годин. Максимум – вісім... Навколо безтурботно виблискував свіжим снігом втрачений сектор. Ця частина табору була геть пуста, як їй і належить. Мертва. Я йшов поміж покинутими котеджами з понурою рішучістю зробити те, на що натякала Вандлик.

Спробував уявити, як саме це станеться... Його очі в цей момент... Якщо чесно, я ніколи ще не вбивав людину. На Проксимі один раз виникла була ситуація, коли я стріляв по людях. Але навряд чи в когось влучив. Вони були досить далеко, десь у руїнах електростанції. Мародери. Я опинився в групі, яка мала вибити їх із сектора. Але стріляв тоді радше у напрямку людей. Тож я не вбивав. А надто отак, коли потрібно ще й спланувати... Тим більше – коли йдеться про того, кого знаєш. Він думає, що попереду на нього чекає життя, а я – знаю, що сьогодні він помре ще завидна... Ні, викинь це з голови, хлопче...

А що тоді? Я можу залишитися на Іш-Чель. Просто не полетіти, а й далі шукати свою доньку. Але що потім? Навіть якщо знайду – то що? За сприятливим збігом обставин, я просто буду поряд із нею, коли вона вмере від голоду або пазурів женця... Мабуть, це краще, ніж полетіти й покинути її... Але гірше, ніж урятувати. Ти обома ногами в маргарині, хлопче, і в тебе немає іншого виходу.

Я ритмічно ступав по снігу, не помічаючи навколо нічого. Думай, хлопче... Пам'ятаю перший бойовий вихід на Проксимі – командир узяв мене в групу розвідників. Ми йшли по місцевих низькорослих джунглях, більше схожих на зарості чагарників-переростків, аж помітили руїни. Обійшли їх за всіма правилами, перевірили, увійшли всередину... Серце калатало, як скажене. Я був готовий стріляти будь-якої секунди. Нікого. Аж ось командир подає знак «Пильнуй!». Усі завмерли. Чуємо – якийсь шурхіт. Я не відразу зрозумів... А ще за секунду впізнав цей звук – у сусідньому приміщенні хтось справляв потребу, і струмінь попадав на пакет або щось таке. Серце вискакує... Аж тут кроки в наш бік. Командир показує, щоб ми не стріляли. Входить хлопець. Геть молодий. Десь як я тоді. З автоматом. Стояв до

мене боком. А командир біля дверей. Аж ось раз – різко його до себе смикнув. І ножем чіткий такий косий удар – з-під кадика й аж за вухо.

Запам'яталися очі того хлопця. Здивовані... Ще не зрозумів, що вже мертвий. І тільки дивиться так... Ображено. І вираз обличчя – дитячий. Наче він хлопчисько, і йому светр порвали, і мама насварить... Командир його до стіни притиснув і ще раз ножем кудись під щелепу тицьнув... А він долоньку виставив, щоб захиститися... Ніби його не вбивають, а просто – стусанів дають. І беззвучно сповз на підлогу... Навпочіпки... Усе тривало пів секунди, може. Це в мене в голові розтяглося на пів години. Другого ми живим узяли. А я все про того хлопця думав. Як назад ішли – і не пам'ятаю.

...Я зупинився, повернувшись зі спогадів у сонячний день в покинутому секторі нашої колонії, яка, певно, завершує останні приготування до відльоту. Я не зроблю цього. Маячня це! Нісенітниця! Не вбиватиму я людину просто тому, що вона стоїть на моєму шляху. Фу, жах який! Я намагався викинути з голови моторошну картину вбивства, яка зринула в моїй пам'яті. Не буду. Не знаю, що стану робити, але вбивати точно не буду! Залишуся тут, і хай там як! Попрошу Алекса забути який-небудь контейнер з їжею... А найстрашніше, що я не знаю, чи знайду Ельзу. Адже я буду сам. І якщо знайду – гадки не маю, як ми тут виживатимемо! Хоча кого я обманюю! Ми не виживемо на Іш-Чель.

Ні, так теж не можна... Треба сподіватися хоч на щось... І раптом я зрозумів. Я ось що зроблю. Я піду до нього додому, тицьну пістолет йому в лице й вимагатиму скасувати евакуацію. Точніше, спершу я ще раз поговорю з ним по-людському... Та кого, з біса, я переконую! Я не зможу застрелити людину отак – з півтора метра. Наш армійський інструктор – вусатий хрипкоголосий вояк із трьома пораненнями – казав, що це найскладніше. «Ви повинні бути готові вистрелити ворогові ПРОСТО В ЛИЦЕ-Е-Е!!!» – люто викрикував він, витріщаючи очі. А потім говорив дуже серйозно: «Це дохріна як складно, хлопці! Особливо вперше. Тож – готуйте психіку заздалегідь. Уявляйте собі це в усіх подробицях. Щоб шкірою відчували...».

І я уявив. Уявив, як цілюся комендантові в обличчя. А він спершу не вірить, що вистрелю. Може, злиться. Або знову каже мені «синку» і вмовляє прибрати ствол. Але я розумію, що обговорювати більше нема чого, і натискаю на спусковий гачок. З пістолетом має бути

легше, як із ножем. Він просто впаде позбавленою життя ганчір'яною лялькою, – на такі я надивився на Проксимі... Й одразу перестане бути ставним... Вигнеться в дурнуватій позі, і з-під його футболки стирчатиме живіт...

От же ж каторжанська душа! Та я просто не зможу це зробити!

Але щось же зробити треба! Що? Може, влаштувати «нещасний випадок»? Хоча це ще більший ідіотизм. Які, з біса, нещасні випадки можуть бути на Іш-Чель! Впустив фен у ванну? Чи можуть?

Думай, Гілю, думай... Переїхати його бронетранспортером? Де взяти? Як усе розрахувати? Це щось зі сфери фантастики. Він сказав про штучне серце – може, його можна якось зупинити? Як? Я сам не помітив, як дійшов до населеної частини табору. Отямився лише тоді, коли дорогу мені перегородив дріт із жовтими табличками «Небезпечно. Не перетинати». І вже збирався переступити його, аж у моїй голові, як сірник, спалахнуло рішення.

І не даючи собі засумніватися, я рішуче повернув назад.

– Раз Міссісіпі, два Міссісіпі, три Міссісіпі, – відраховую вголос і знову перевертаю женця в нормальне положення.

Є! Він підгорнув під себе коси, ставши схожим на засохлу муху. Це другий. Засовую обох собі за пазуху. Кольчужний комбінезон довелося скинути, бо він мав збіса підозрілий вигляд, тому не можу сказати, що роблю все це без побоювання – у скроні настирливо стукає думка, що жінці можуть прокинутися просто в мене на пузі. Коли ми возили їх на електростанцію, перші прочулися хвилин через сорок п'ять...

Умиваюся снігом, бо в мене весь писок закривавлений після бійки з дияволицею. Шкода, що немає дзеркала, – мій вигляд, звісно, має бути більш-менш... Ще раз прокручую в голові свій невигадливий план. Я скажу, що маю до нього коротку розмову, і він пустить мене в помешкання. Ще раз попрошу скасувати евакуацію. Навряд чи він погодиться, звісно. Зате я дам йому шанс. А коли він відмовиться, просто залишу в нього у ванній двох женців. Ось і все. Жінці отямляться, почнуть шуміти. Генерал забіжить у ванну, і вони, найімовірніше, відчують його штучне серце. Батарейка там повинна бути набагато потужнішою, ніж у моїй нирці... А якщо генералові

пощастить і він залишиться живий – так тому й бути. У такий спосіб я ніби віддаю фінальне рішення на відкуп долі. Так легше. Списати відповідальність завжди легше...

Комендант стовбичив надворі, біля входу в будинок, і мені довелося пройти повз нього на значній відстані, обігнути коло й повернутися через п'ять хвилин. Але, коли я знову побачив здалеку генералів котедж, він іще був надворі! Мені це не підходило – генерал може не запросити мене всередину, якщо почну розмову на вулиці. Я зробив іще одне коло. Без годинника я дуже боявся прорахуватися. Скільки часу минуло, відколи я їх приспав? Боюся, не менше двадцяти хвилин.

На третьому колі нічого не змінилося. Генерал розкручував крісло-гойдалку й упаковував. Судячи з відкритої банки пива, він не дуже квапився. Мене обдало потом.

Колись – мав тоді років зо п'ять – я знайшов у дворі мертву осу й засунув її в кишеню спортивних штанів, щоб забрати додому. Оса була дуже красива, наче дорогий і точний механізм. Я уявляв, як гратимуся з нею, як мертва оса стане нападати на солдатиків. Але оса виявилася не мертва. Батько потім сказав, що вона могла впасти в такий стан через нічний приморозок... Вона відігрілася в моїй кишені й, коли не змогла вибратися, ужалила крізь тканину кілька разів.

Я пам'ятаю біль і свій переляк, пам'ятаю повторювані осині укуси й те, як я став плакати й істерично лупити себе по кишені. Зараз у мене за пазухою було двоє смертельно небезпечних інопланетних хижаків, які через невизначений час мають прокинутися. Навіть гніздо заснулих шершнів було б більш невинною ношею...

Я вийшов до генералового будинку вчетверте. Нічого не змінилося – він досі мудохався коло дверей. Мабуть, потрібно зайти на п'яте коло і вже потім щось вирішувати. Підходити, поки він там, у будь-якому разі безглуздо... Аж ось генерал підхопив коробку з упакованим кріслом і зайшов усередину. Я хотів кинутися до його дому бігцем, але стримав себе – не вистачало, щоб на мене хтось звернув увагу. Заборонивши собі озиратися, я підійшов до його дверей і постукав.

Генерал відчинив і здивовано підняв брови.

– Е-м-м-м... Лейтенанте?

– Перепрошую, що потривожив вас удома, сер... Не застав на робочому місці, а... мені потрібно обговорити одну важливу річ... Сер...

– Слухаю тебе, – комендант сперся на одвірок, готуючись вислухати мене у дверях.

– Для початку хочу перепросити за слова, що у вас немає серця... Генерал відмахнувся, але було видно, що він розчулений.

– Я справді не хотів, – сказав я.

– Не потрібно, не вибачайся. Багато батьків на твоєму місці задушили б мене, а тут... Я ж розумію, і...

– Ви дозволите ввійти, сер? Мені потрібно буквально десять хвилин... Максимум... Може, ви підкажете, як мені бути...

– Якщо ти не проти, Гілю, давай тут. Там у мене – коробка на коробці, ніде й сісти.

Я потоптався на місці. Немає сенсу починати розмову ззовні...

– Я б сів, правду кажучи, – почав я, відчуваючи, що мій план розсипається на очах. – Не сплю вже чортзна-скільки, і...

– Синку, – твердо сказав генерал, – кажи, що ти хотів запитати.

Він не збирався впускати мене.

– Про свою доньку, звісно, – відповів я. – І... Добре... Я сяду тоді тут, ви не проти? Бо справді погано почуваюся.

І я сів просто на сніг там, де стояв, вдаючи, що мені геть кепсько. Думаю, мій вигляд був відповідний – від жаху, що жінці можуть ось-ось прокинутися, у мене виступив піт і пересохло в роті.

– Це недовго, – сказав я, трохи перебільшуючи задишку. – Я знову ходив у втрачений сектор...

– Стривай, – перервав мене генерал; він роззирнувся, вочевидь ніяково почуваючись через те, що я сидів біля його ніг, як песик, просто на талому снігові. – Устань, будь ласка, там мокро й бруд...

– Я просто можу впасти посеред розмови, а мені дуже важливо, щоб ви до кінця вислухали мене, – скажене серцебиття й справді заважало говорити, і це було тільки на руку.

– Зайди, – нарешті промовив він. – Зайди, не сиди на снігу.

Притримуючи жінців, щоб ті ненароком не вислизнули, я ввійшов. Генерал приніс для мене з кухні табуретку.

– Сідай. Хочеш чогось? Ти аж зелений весь.

Я попросив склянку води, бо язик прилип до гортані. Нарешті попив, а генерал сів навпроти.

– Сер, відкладіть евакуацію на три доби, – почав я.

Він насупився й склав руки на грудях. У цей момент я відчув, як ворухнувся в мене під курткою один із женців. Я завмер і перестав дихати прислухаючись. Прокидається? Чи здалося? Генерал заклопотано подивився на мене. Ні, здається, поки що все нормально. Хай там як, потрібно швидше згортати розмову. Потім попроситися в туалет і вивантажити цих хлопців.

– Гілелю, ми вже говорили на цю тему, – сказав генерал, не зводячи з мене стривоженого погляду.

– Так... Я думаю, мені взагалі не варто було приходити... І не дарма я почав з вибачень... Річ не у відсутності серця, звісно. Це всього лише м'яз, так же? Річ у чомусь більшому, що дозволяє вам покласти статут на одну чашу терезів з життям дитини. Але я хотів спробувати...

Я встав, збираючись запитати дозволу скористатися туалетом. Кину там женців і піду. І ні краплі сумнівів більше не буде. Черствий виродок.

Над генераловим переніссям пролягла глибока зморшка. Погляд став важкий і сумний.

– Сядь, – сказав він тихо; я сів. – Ти можеш ображати мене скільки хочеш. І я, мабуть, пропущу все це повз вуха, попри різницю у званні й віці... Зрештою, ти батько... А батько ніколи не змириться просто так... Але коли ти кажеш про мене як про байдужого солдафона, то повинен знати, що коли б існував хоч якийсь розумний план... Та чорт із ним, із планом! Якби була найменша надія, що твоя дочка досі жива... Вибач, що я так кажу...

Аж тут жнець різко вперся мені в бік лапками. У мій правий бік, той самий, де роль нирки старанно виконував імплантат із крихітною батарейкою всередині. Я затримав подих, і майже миттєво на лобі проступили крапельки поту.

– Я б плюнув на все, Гілелю, – продовжував генерал, але я вже не слухав його, зосередившись на відчуттях.

Може, випадковий рух? Чи все ж таки прокинувся?! І тут, боляче дряпаючи моє тіло, жнець шарпнувся з-під куртки, як переляканий кіт.

Я підхопився, панічним рухом розстібаючи куртку, поки він не розітнув мені грудну клітку. Він плюхнувся на підлогу, як величезна чорна сарана, і відразу затріщав хітином, високо задерши коси.

– Матриці твоєї!.. – гаркнув генерал і підстрибнув, перекидаючи табурет.

Жнець підгорнув лапки, готовий до стрибка. Судячи з напрямку його тіла, з нас двох він однозначно сприйняв за ворога саме коменданта, хоч я стояв ближче. Я глянув на генерала і побачив у його руці пістолет! Погано, дуже погано!

– Ти цілий? – крикнув він мені.

Йому й на думку не спало, що це я приніс женця, а не жнець напав на мене.

І тоді я виймаю з-за пазухи другого й кидаю генералові в лице. Той відсахується різкіше, ніж треба, перечіплюється через табурет і падає – незграбно, усім тілом, безпомічно змахнувши руками, ніби не бойовий генерал, а пенсіонер, що послизнувся на першому осінньому льоду. Сплячий жнець відлітає в куток, але, упавши, ворухиться, й теж починає розвертатися. Мовчки кидаюся до коменданта, який, схоже, досі нічого не второпав, і з ходу б'ю по пістолету, що випав із його руки, відкидаючи кудись до вхідних дверей.

– Що ти коїш?! – він досі простягає до мене свою долоню, щоб я допоміг йому підвестися.

Кидаю побіжний погляд на першого женця. Той нервово цокає лапками по підлозі, піднявши коси, але нападати не поспішає. Буде як буде. Якщо вони його не вб'ють, мені клямка. Але без Ельзи я однаково не хочу жити.

– Допоможи підвестися! – комендантові слова дзвякнули, як метал. – Лейтенанте! Це наказ! Гілю! Гілю! Гі-і-ілю!!!

Я рішуче йду до виходу й не збираюся зупинитися, але в його голосі звучить такий звірячий розпач, що я не витримую й обертаюся: генерал зумів підвестися на ноги, але жнець уже в нього на спині. Старий стоїть скособочившись, не знаючи, чи безпечно йому ворухиться, дивиться благально і з невимовною спрагою жити. Жнець залазить на голову, з-під гострого пазура по генераловому чолу збігає чорна крапля густої крові... Але далі жнець неначе задрімав. Вочевидь, батарейка в комендантовому серці недостатньо потужна... Розсіяно опускаю погляд. Його пістолет біля самого порога – за якийсь

крок. Нахилиюся й піднімаю, узявши рукавом куртки. На мить завмираю, востаннє все зважуючи. Якщо піду – комендант матиме чудовий шанс вижити. Якщо виживе – моя донька помре. Віддати все на відкуп долі не вийшло.

– Ловіть! – і я кидаю йому пістолет.

Бачу, як сильно він боїться не спіймати і з яким полегшенням ловить. Комендант устигає звести зброю, цілячись у женця на голові, але тварина вмить січе його руку серпоподібними пазурами. Одночасно прокидається другий жнець і робить точний стрибок на груди старому, глибоко втикаючи коси, щоб дістатися до штучного серця. І тільки цієї миті палець генерала конвульсивно натискає на спусковий гачок. Куля пробиває стелю.

...Я немов у заціпенінні дивлюся на огидну картину. Через кілька секунд отямлююся й повертаюся до дверей. Ельзо, моя маленька Ельзо! Я забуду цей жах, коли зможу занурити обличчя в твоє пахуче волосся...

14

Ірма розчахнула двері. Так розплющують очі після нічного кошмару, коли довго не можуть вивільнитися із задущливих обіймів сну, й ось, нарешті, вириваються з нього: рвучко сідають у ліжку й витріщаються в порожнечу, досі не вірячи, що реальність – тут, а не в диких образах, які наповнювали її ще секунду тому.

Так відчинила мені Ірма. Немов усе найстрашніше мало скінчитися, щойно електричне світло рине в сніжні сутінки, посеред яких, роздертий власним учинком, стояв я.

– Де ти був! – вигукнула вона, і голос її лунав непідробно радісно. – У тебе ж немає телефону!

– Що? – перепитав я, бо зрозуміти було важко.

– Іди сюди! – раптом вигукнула вона, наче нас із нею розділяв щонайменше волейбольний майданчик. – Скоріше!

І перш ніж я зрозумів, що її слова адресовані не мені, з-за Ірминої спини показалася вона. Моя крихітна принцеса з невимовно глибокими очима й сонячним личком.

Ельза.

Мені здається, я відштовхнув Ірму вбік, не усвідомлюючи того, просто як ото відхиляють гілку в лісі. І кинувся вперед. І впав навколішки перед своєю маленькою донечкою, міцно притискаючись до неї, наче бажаючи, щоб наші душі злилися й стали єдиним цілим уже назавжди.

– Ельза... – я відірвався від неї лише на мить, щоб обережно обцілувати прекрасне личко. – Моя Ельза...

Прозоре, чисте щастя затопило мене до самісінької маківки. Воно клекотало, брижалося всередині невеликими метушливими хвилями й вихлюпувалося з очей гарячими краплями.

– У тебе щоки мокрі, – сказала Ельза, торкаючись до мого обличчя долоньками.

– Це від радості, – сказав я й засміявся, щоб не заридати.

А потім притулився носом до голови, вдихаючи запах її волосся. Я так і не відчув того чарівного аромату, яким пахнуть усі маленькі діти, – тільки легкий запах Ірминого шампуню. Бо цієї миті хвиля розпачу наздогнала й оглушила мене, позбавляючи можливості відчувати щось, крім болю. Я вбив людину. Задарма вбив. І продовжив наш із Ельзою полон на цій планеті. Завтра ми з нею полетіли б назавжди. Полетіли б.

– Я все зіпсував, Ірмо, – сказав я. – Я все зіпсував.

15

Подумки я й далі обіймав Ельзу. Тепло її маленького тільця було сильніше за все на світі. Поступово воно витісняло навіть розпач, сором і усвідомлення помилки, якої я припустився. Вона жива! Я покліпав, виринаючи зі спогадів. Вона жива. Це надавало мені сил. І немов увиразнювало довколишній світ. Додавало сенсу.

Вандлик мовчала. Очевидно, давала мені час передумати. Її вицвілі очі були такі ж непроникні, як маска, в якій вона сиділа раніше.

– І що буде? – нарешті запитав я.

– Коли?

– Коли я розповім.

– Підеш додому до доньки.

– І все?

– І все. Нам потрібен тільки арсенал. Ти добре його сховав, треба віддати належне. Ми перевернули весь табір до собачої матері.

– Просто піду?

– Думаєш, я брешу?

– А як же ваші слова щодо моїх ребер?

– Щодо чого?

Було видно, що вона й справді не зрозуміла.

– «До ранку я встигну. А потім з ним у будь-якому разі – все». Так ви сказали тому лікареві? До речі, котра година?

– Ти думаєш, ми збираємося тебе вбити? – її подив видався щирим. Або вона добре грала.

– А у вас є інше трактування фрази «потім з ним у будь-якому разі – все»?

Вона поблажливо всміхнулася:

– Наприклад, «у будь-якому разі, закінчу його допитувати». Гіллелю, що у тебе в голові?

– Те, що немає причин закінчувати допит «у будь-якому разі». Особливо якщо офіційно на мені обвинувачення в убивстві.

– І які мають бути причини, щоб убити арештованого? Ти усвідомлюєш, що це злочин?

Вандлик говорила переконливо. Вагомо. Наче вона була доросла, а я – хлопчисько, що набуває життєвого досвіду з фільмів, які зняли за коміксами. Не знаю, що мене стримало. Можливо, спогад про високого хлопця у футболці «Party or Die», який лежав у цій самій кімнаті й зменшувався, наче пробитий надувний матрац, поки його одяг танув, ніби намальований... Або – про величезного, як слоненя, каракурта, що складався з переплетених тіл Розалін Ділан, убитої півстоліття тому. Вони ж і були – наче з коміксів. Понурих, кривавих коміксів з позначкою «18+». І водночас існували насправді.

– Я не знаю, Ніколь, – відповів я, вирішивши, що пора вже згадати, що ми на «ти». – Мабуть, причини вбити мають бути такі ж вагомі, як ті, через які ти зрадила пів сотні людей, з якими їла в одній їдальні. І втекла, укравши їхню останню надію на порятунок. О, ледь не забув – ти ж кинула на розтерзання химер найкращу подругу!

– Ні! – на щоках Вандлик проступили яскраво-червоні плями. – Це вона вмовила мене тікати! Мені б зроду такого не запропонували, я навіть не мала потрібного рівня доступу! Їм потрібен був біолог,

а Розалін загинула. І вони запропонували Ірмі. Те, що полетіла не вона, а я, вони зрозуміли, коли я була вже на борту!

– Що ти таке кажеш...

– Ірма знала, що на «Артилеристові Гансі» карантинний відсік розрахований на одного пацієнта. Одного! Отже, вони ніколи б не забрали із зараженої планети більше. Ірма вирішила, що жити повинна я!

Я сторопів. І навіть не так від того, що почув, як від інтонації Вандлик. Це звучало як правда. Як найсвятіша в її житті правда.

– Стривай-но... Ірма була в лазареті, навіщо «Артилеристові» зв'язуватися з людиною, яка помирає?

– Це хто помирає? – не зрозуміла Вандлик. – Ірма?

– У неї ж був рак, четверта стадія!

– В Ірми?!

– А в кого!

– Та не було в неї ніякого раку!

– Я бачив знімки! І вона сама розповідала. Почалися головний біль і блювота, її запхали в санчастину... – я згадував її розповідь там, на об'єкті «Два нулі». – Наділи лікарняну піжаму...

– Срану, – раптом поправила Вандлик.

– Що?

Вона мала незворушний вигляд.

– В оригіналі «срану», – Вандлик підвела очі, немов згадуючи. – «Через три місяці після прильоту прийшли головний біль, блювота та інше лайно; мене запхали в санчастину, наділи цю срану лікарняну піжаму, типу «готовий до зустрічі з патологоанатомом»... Бла-бла-бла, далі не пам'ятаю... Наше з нею улюблене кіно.

– В якому сенсі?

– У прямому: це цитата з фільму. А Ірма в санчастині й дня не провела.

В очах Вандлик промайнула насмішка.

– Ні... – я труснув головою, наче сподіваючись, що це допоможе не дати реальності розпастися на частини. – Ти плутаєш... Вона казала не про фільм, а про те, що реально відбувалося... Ірма лежала в санчастині, чула стрілянину і...

– Усе правильно, – Вандлик перебила. – Тільки не Ірма, а героїня фільму. Називається «П'ята стадія». Одна дівчина прилітає на Марс із

чоловіком і маленькою донькою й дізнається, що в неї рак. Летіти на Землю немає жодного сенсу, переліт її тільки доб'є. Починаються страждання, увесь оцей набір із заперечення, торгування, гніву й чого там іще... – Вандлик мала геть безтурботний вигляд, наче ми сиділи з нею в якій-небудь кав'ярні й цмулили лимонад. – Аж ось у марсіанській в'язниці спалахує бунт, ув'язнені прориваються в підземне містечко й захоплюють його. Наша героїня в цей час геть безпомічна. Та в якийсь момент розуміє, що смертельна хвороба – це її сила, й інших способів урятувати сім'ю немає. Бере повний наплічник шахтної вибухівки і йде до бандитів. Перш ніж улаштувати їм братську могилу, вона записує послання своїй маленькій доньці, яку більше ніколи не побачить. Воно починалося словами «Раз ти це слухаєш, значить ви з татом урятувалися, повернулися на Землю й тобі вже вісімнадцять...». І ближче до кінця там саме і йдеться про срану піжаму й стрілянину. І ми з Ірмою завжди ридали в цьому місці. Разів сто дивилися.

Я сидів геть спантеличений. Ніколи б не повірив Вандлик... Але вона слово в слово процитувала те, що розповідала Ірма... «Бреше, – стугоніло в моїй голові. – Це не може бути правдою. Не повинно бути правдою. Я не хочу, щоб це була правда...»

– Навіщо? Навіщо б вона придумувала цілу історію?

– Ірма? Не знаю, Гілелю. Вона дуже змінилася. Від тієї Ірми, яку я знала за першого прильоту, нічого не залишилося.

– Стій-стій-стій... – одна думка промайнула в моїй голові, і я вчепився за неї обома руками. – Якщо на кораблі одне місце в карантині, й Ірма вирішує, хто з вас житиме... То чому не летить сама? Скажеш, любила тебе більше за життя?

– Нейтана, – сумно відповіла Вандлик. – Не захотіла без нього жити...

– Нейтана Гога?

– У них був роман. Усе ж таки два роки перельоту. Вона не розповідала? Ми помилилися з точкою виходу... А потім Нейтан став першим, хто перетворився. Спочатку пропав кудись... Ми знайшли кокон... А за три дні Гог повернувся. Уночі. Увірвався в солдатський кубрик і накинувся на людей, які спали. Устиг убити чотирьох, аж нарешті хтось прострелив йому голову. А ще через два дні з медсанчастини, де лежали трупи, вирвалися ті четверо, що загинули

в сутичці з Гогом. Ну, і таке інше... «Артилерист Ганс» мовчав. Земля не відповідала. І тоді Розалін придумала всю цю історію з мутагеном.

– Чому «придумала»?

– Бо не було ніякого мутагену. Розалін сподівалася змусити їх надіслати шлюпки. І загинула... Та й таке...

– Стривай-стривай... Мутаген був!

– У збудженій фантазії керівника місії, який перебував на «Артилеристові»! А Ірма просто налила в той термос кави. Кавові відходи з автомата, розведені водою до стану загадкової темної гущі... Вона знала, що ніхто не відкриватиме його, аж поки ми не повернемося на Землю.

У мене до нудоти паморочилося в голові від того, що кожне її слово перевертало все з ніг на голову.

– Не розумію... – я намагався все ж якось осмислити, але не виходило. – Мутаген є... І він діє!

Ледь не згадав женців, але вчасно прикусив язика.

– Діє? – Вандлик аж гиготнула. – Це Ірма тобі розказала?

– Нащо їй тоді було тягнути мене на дослідницьку станцію? По кавову гущу?

– То ви там удвох були? Чи ще хтось?

Я сіпнувся, раптово згадавши, що це допит, а я – арештант.

– Були де? – я запізнило спробував зобразити святу простоту.

– Пізно, лейтенанте, ти проговорився. Ви були там разом. Отже, арсенал теж ховали разом. Це ж ланки одного ланцюга, так?

– Думай, що хочеш.

– А що тут думати! Уранці ми приведемо її сюди, і я запитаю.

– Не смій її чіпати! – зненацька випалив я, хоча, правду кажучи, не планував. Вирвалося. Бо Вандлик наче навмисно бралася за все, що мені дороге.

– Захищаєш її? Я тебе розумію. Вона вміє бути приємною, так же? Розумною, цікавою. Що вона тобі розповіла? Яка я падлюка?

Я не знав, що відповісти.

– А вона розповіла, чому носить браслет дезертира?

– Хіба не тому, що ти так вирішила?

– Вона намагалася викрасти «Три корони Кортеса»!

– Наш лінкор? – недовірливо запитав я. – Коли ж вона встигла?

– Під час консервації об'єкта «Два нулі» розвідгрупа першої хвили виявила Ірму в лазареті. Довготривале заморожування. Відразу ж підняли на борт «Трьох корон». Узагалі не були впевнені, що вона виживе. Я знову спустилася на планету, бо тут почали розгортати нову базу... Ірма опритомніла й, усім на подив, почувалася непогано. Пам'ятаю, як ми вперше говорили по відеоканалу... Вона тоді сказала: «Дякую, що повернулася по мене». А я розплакалася...

На обличчі Вандлик несподівано заграли жовна. Її тонкі губи скривилися й побіліли.

– Як дурна... – стиха виплюнула вона. – А ще за кілька днів Ірма прокралася на місток і намагалася активувати режим зворотного стрибка. Такий ось, Гілелю, поворот подій! Усіх нас – а тоді тут було чотириста осіб – вона просто вирішила покинути в цьому пеклі назавжди!

– Вас однак би забрали – сюди стрибнули ще два кораблі...

– Але Ірма ж про це не знала! Якби «Три корони» прилетіли самі, як колись «Артилерист Ганс», по нас повернулися б щонайраніше через сорок років! Думаєш, хтось би вижив? Але їй було байдуже!

Вона викрикнула це мені в обличчя, і її голос відбився від стін короткою луною.

Крихітні бризки слини окропили мої щоки. Вандлик знову стиснула уста.

– Нащо ти мені це говориш? – запитав я.

– Нащо? Бо це навіть не твоя ідея – викрасти арсенал! Тепер це ясно як білий день! А я все не могла зрозуміти, як ти міг до такого дійти! Виявляється, тут постаралася моя подруга. У неї сильно поїхав дах, Гілелю. А ти просто опинився не в тій команді. Але це ще не пізно виправити!

Я мовчав. Вандлик підійшла до вікна й тріснула по сенсорній панелі. Пластикова штора на дзеркалі з дзенькотом поповзла вгору.

– Отже, – втомлено сказала Вандлик, – де арсенал?

– Добре... – наважився я. – Але спершу в мене ще одне запитання. Просто дай чесну відповідь, і я все скажу.

Чекав, що вона розсердиться. Але, схоже, розповідь забрала у Вандлик усі сили. Вона просто кивнула.

– Що таке фактор «Б»?

Секунду вона здивовано морщилася.

– Це так важливо?

– Просто скажи.

Вона кивнула.

– «Б» – означає безпека. Безпека компанії «Корпус Конкістадорів». У кожній місії він свій.

– А тут?

Вандлик кинула короткий погляд на дзеркало. Потім іще раз кивнула.

– Я розумію, до чого ти ведеш, – нарешті сказала вона. – Та оскільки я пообіцяла відповісти чесно... Фактор «Б» для місії на Іш-Чель – відсутність дієздатних родичів на Землі, які могли б через сорок років позиватися на Корпус до суду. Так чесно?

– Бо ми можемо не повернутися?

– Так. Загибель цивільного в місії – катастрофа для приватної компанії. А вас довелося тягти сюди разом із дітьми. Розумієш?

Я кивнув. Насправді це був тест. І зовсім не на чесність.

– Тоді твоя черга, Гілелю. Де арсенал?

Вона аж подалася вперед, наче зайві двадцять сантиметрів могли завадити їй почути.

– Ми його не ховали, – я розвів руками. – Не ховали в жодне спеціальне місце. Просто відтягнули метрів на сто від входу й склали на вантажному майданчику. Падав сніг, пам'ятаєш? Ящики пласкі. Через пів години їх уже замело. А зараз, мабуть, метрів зо два навалило...

Вона кинула на мене сповнений тріумфу погляд. Нічого не сказавши, раптом підвелася й стрімко вийшла. Отак просто – хряснули двері, і я залишився сам на сам з її порожнім стільцем. Я знав, що вона помчала перевіряти мої слова. І знав, що скоро повернеться. Тому що я збрехав. Її чесність щодо фактора «Б» означала тільки одне – мене й справді не збираються залишати живим.

Деякий час я насолоджувався світлом моїх улюблених мерехтливих ламп і їхнім мерзенним гудінням. Потім знову клацнув замок. Я здригнувся. Подумав, що це занадто швидко.

Увійшли четверо. Без комбінезонів, у формі, зі зброєю. Всі незнайомі.

– Тут? – невпевнено запитав один.

– Ні, – відповів другий і подивився на мене. – Ви підете з нами.

– Куди? – передчуття неприємно здавило мені груди.
– Може, вколоти йому щось? – знову спитав перший.
Другий відмахнувся.
– Виводьте, – і підняв гвинтівку, цілячись у мене.
Двоє взяли мене під руки й поставили на ноги.
– Хлопці, я можу й сам іти... Скажіть куди...
– Недалеко, – похмуро кинув хтось. – Не смикайся.
– Може, тут усе ж таки краще? – знову запитав перший. Він явно боявся.
– Заткнися, – тихо сказав другий.
І мене поволочили до дверей.

16

Ми опинилися в довгому світлому коридорі, і я з подивом зрозумів, що весь цей час перебував у будівлі нашого госпіталю.

Ті двоє, що тримали мене попід руки, ішли дуже жваво. Навіть квапливо. Я не сумнівався, що, коли зашпортаюся, вони навіть не стануть гаяти час, щоб дати мені підвестися – просто потягнуть далі. Навколо не було ані душі. Ми проходили повз темні вікна палат-боксів, а потім коридор повертав. За рогом було кілька людей у білих халатах; побачивши нас, вони заметушилися й спішно кудись подалися.

Вікно найближчого боксу світилося, і я повернув голову.

– Уперед дивися! – гаркнув один із моїх провідників.

– Та нехай, – байдуже сказав другий. – Кому він розкаже...

По той бік товстого скла спиною до нас на ліжку сидів чоловік у лікарняній сорочці. Щойно ми порівнялися з вікном, він стрепенувся й раптом стрибнув – як кішка, руками вперед. І відразу стрибнув знову, але тепер... Складно сформулювати так, щоб це не видалося маренням мені самому, але він приземлився на стіну. Не вдарився, а просто приклеївся й сів там, як муха. Як гекон. І повернув до нас здивоване обличчя... Звичайне, ледь стривожене й добре знайоме мені людське обличчя.

– Капрал Окамура... – це ім'я вирвалося в мене, як стогін.

Конвоїри поволокли мене далі. Попереду світилося ще одне вікно. Я не очікував там когось побачити, але, помітивши силует, уп'явся

в нього, аж в очах запекло. За вікном, притулившись чолом до скла, стояв і дивився на нас злісним холодним поглядом...

– Боже мій...

Окамура номер два проводжав нас поглядом, смішно притиснувши до скла ніс. Мене волочать, не зменшуючи швидкості, а я все озираюся.

– Їх двоє? – вимовляю я, чи то стверджуючи, чи то запитуючи.

Бачу третє вікно і ще здалеку втелююся в нього поглядом. Ще кілька кроків... Видно, що біля самого вікна нікого немає. Але ось ми порівнялися, і я можу зазирнути всередину... Вже навіть не дивуюся: на підлозі сидить третій капрал Окамура. Голий. На його м'язах грають наколоті дракони, а в руках він тримає обгризену свинячу ногу. Сиру. І жадібно жере її, не дивлячись у наш бік.

– Вони їдять сире м'ясо? – запитую я, але ніхто мені, звісно ж, не відповідає.

Коридор іще раз повернув, і ми підійшли до якихось дверей. Один із хлопців приклав свою ключ-картку. Коли переступили поріг, я обернувся й устиг прочитати напис «інфекційне відділення».

Ліфт. Ми чекаємо. Куди мене ведуть? І я ж знаю відповідь, хіба ні? Тільки боюся зізнатися сам собі, – бо тоді доведеться щось робити. Доведеться боротися, а це страшно й, імовірно, боляче... А головне – без шансів... Але правди це не змінює: вони ведуть мене виконати слова Вандлик. «А потім з ним у будь-якому разі – усе».

Ліфт видав мелодійне «бам», і ми ввійшли.

– Хлопці, зв'яжіться з офіцером контролю, – наважився я. – Скажіть їй, що я вказав не те місце.

– Стули пельку, – кинув один із них і боляче штурхнув мене ліктем під ребра.

Кабіна сіпнулася й пішла вниз. У нашому госпіталі лише три поверхи. Я не знав, на якому ми, але легко здогадався про пункт призначення вже по тому, як довго ми опускалися. Коли двері відчинилися, я зрозумів, що вгадав. Підвал.

Праворуч удалечині виднілися сходи, і я, про всяк випадок, запам'ятав це. Мене поволокли ліворуч.

Серцевий ритм віддавав у вухах. Очі вкрила пелена, наче я дивився крізь дрібний сніг. І ця снігова завіса теж подригувала в такт пульсу. Я нишком оглянув тих двох, що мене тягли. У хлопця ліворуч

на поясі пістолет. Якщо пощастить, я міг би, напевно, його вихопити. Але той, що праворуч... Хоча ні, начхати на нього. Позаду йдуть двоє з гвинтівками – і це проблема. Вони грамотно тримають дистанцію у п'ять кроків і навряд чи дадуть хоч один шанс. Мабуть, якщо тверезо все зважити, то втрачати мені особливо нема чого... Але як же страшно вмирати...

– Хлопці, дайте хоч покурити, – сказав я, бо нічого іншого не спало на думку.

Вийшло якесь жалібне «похурити»: повітря в легенях закінчилося ще на другому слові, і я ледве вичавив іще два.

Вони чомусь сповільнили хід, і я відразу захопився за цю нагоду.

– Вам же однаково... Це ж тільки три хвилини... А для мене... Ви ж розумієте... – серце тарабанило, наче я щойно побив власний рекорд бігу на сто метрів, і через слово доводилося відхекуватися. – Я ж розумію, куди мене ведуть. Розумію ж...

Я досі сподівався, що, можливо, вони мене якось переконуватимуть, що це ніяка не страта. Конвоїри презирнулися. Ніхто не переконував.

– Вейп чи тютюн?

– Тютюн, – чомусь сказав я, й усередині мене утворилася чорна діра, що затягнула в тугий вузол усі кишки. Отже, це правда.

Усі подивилися на плечистого хлопця, який ішов позаду й, очевидно, був головним. Той, наче вагаючись, озирнувшись, поліз у кишеню й вийняв сигару.

– Підійде?

– Навряд чи колись іще я покурю щось краще! – я спробував пожартувати, але вони не оцінили.

Двоє, що мене тримали, стали так, щоб не влучити одне в одного, якщо доведеться стріляти. Один із них вийняв і звів пістолет, інший просто поклав руку на кобуру.

– Тільки покурити, пам'ятаєш? – і головний дістав запальничку.

Газова. Те, що треба! Я поки не придумав, що робитиму потім, але спершу просто розіб'ю її об підлогу під ногами хлопця, що дістав пістолет. Вона вибухне й це неодмінно дасть мені безцінні пів секунди. Цього вистачить – я майже впевнений! Або ж мене пристрелять... Плечистий, вагаючись, крутив запальничку в руках. Здавалося, він зараз думає про те ж, що і я. Потім раптом вийняв ніж і сам обрізав

кінчик сигари. Атож, це була б завелика розкіш запопасти ще й ніж... А далі встромив сигару в рот і розкурив її сам. Запальничка знову опинилася у нього в кишені. Видихнувши хмару диму, простягнув сигару мені.

– Без дурниць, добре? – сказав він тихо. – Ми з тобою по-людському.

«По-людському»... З біса образливо чути таке від катів...

Я взяв сигару й закурив. Що ще залишалося. Ймовірно, місце, куди вони мене ведуть, десь зовсім поруч. Душова абощо. Де легко змити кров. Штовхнуть усередину й вистрілять у спину. Та й усе... Страшенно не хотілося, як баранові, іти на заклання. Але ще дужче жахало інше – кинутися на них отак, без плану й без шансів. Жахало аж так, що я зневажав себе за це, не міг зібратися на силі. Просто набрав повний ротпряного диму й заплющив очі.

У мене часто виникало це в уяві. Не знаю чому, але думка про засуджених, які всупереч логіці світобудови йдуть на страту власними ногами, підставляючи шию катові, щоб тому було зручніше, завжди мене дивувала. Спробуйте так зі звичайним домашнім котом. Ідеться навіть не про страту, а про те, щоб просто віднести його до ветеринара й дати відчути запах десятка переляканих тварин, які були тут до нього. О, цей хлопець не підставлятиме вам шию, ні! Він не сяде на електричний стілець, щоб ви змогли заклеїти йому очі. Радше він видряпає очі вам... Але люди поводяться інакше. Наш мозок грає з нами злий жарт. Він каже: «Ти вже вмер, хлопче, тож нехай це буде швидко й не боляче. І хоча б секундочкою пізніше». Хай там як, мій мозок лепетав саме це. Це і ще усілякі нісенітниці на кшталт: «А раптом вони ведуть тебе не на страту». Аякже. На сеанс мультиплікаційного фільму... Треба щось робити, друже.

Я розплющив очі. Хлопець із пістолетом одразу зручніше взявся за руків'я. Вони наготові. Можна спробувати, але, чорт... Це майже те ж саме, що застрелитися. Чи ні?

– Може, не треба, хлопці? – кажучи це, я повільно став рухатися боком, вдаючи, що розглядаю кінчик сигари.

– Почалося, – буркнув хлопець із пістолетом і націлив зброю мені в груди. – Кури, і ходім.

– У голову цілься, – підказав головний.

Здавалося, мозок вібрував, як високовольтний трансформатор. Я силувався хоч щось придумати. Згадав, як одного знайомого лікаря взяли в заручники. Давно, ще до Віри. Він працював на швидкій, і їх викликали в поліційну дільницю, де арештантові стало зле. А той симулював. Медиків узяли в заручники, дільницю – захопили. Усе, як зазвичай: дайте валізу грошей і катер на магнітній подушці. І ось мій знайомий разом з іншими опинився під прицілами хлопців, яким нема чого втрачати. Не придумавши нічого кращого, він узявся цитувати їм Екклезіяста. Усе оце «час розкидати каміння й час збирати». Спершу на нього не звертали уваги, потім трохи віддухопелили, щоб заткнувся. А потім узяли за барки й виволочили на сходи просто перед поліціантами, які з'їхалися з усього Києва. Всі думали, що зараз його показово застрелять, мовляв, дивіться, ми не жартуємо. А вони просто виштовхнули лікаря утришия. Він іще кричав їм вслід, що все це марнота марнот і кінець у всіх один... А до вечора ті хлопці здалися поліції, так нікого і не вбивши.

– Хлопці, може, поговоримо, – сказав я, нервово затягуючись. – Пам'ятаєте, як у Біблії: «Усе це марнота і ловлення вітру».

Вони дивно подивилися на мене й презирнулися. Можливо, якби я знав Екклезіяста краще, то процитував би щось більш доречно.

– І вернеться порох у землю, як був, а дух... – невпевнено продовжив я.

Останні двісті років Біблія не дуже популярна. Але вони здивувалися, і це – головне. І я, ніби випадково, ступив іще крок ліворуч.

– Стій! – спохопився командир.

– На все свій час, і година своя кожній справі під небом! – я навіть підвищив голос і ступив іще пів кроку. – Час помирати і час родитися! Час розкидати каміння й...

І тут я стрімко зайшов за спину найближчого ката, прикриваючись ним, як щитом. Кобура була зовсім поруч. Я викинув уперед руку й уже майже відчув ребристу поверхню руків'я.

Але він розвернувся до мене раніше, ніж уявні відчуття стали реальністю. Швидко й рвучко. Того руху, яким він урізав мені в щелепу, я навіть не помітив. Просто хтось крутнув коридор навколо осі, і я сів на сраку, дивуючись несподіваному дзвону у вухах.

– От гівнюк, – незлостиво мовив конвоїр і потер кулак.

– Давай просто тут, – хлопець із пістолетом узяв зброю двома руками й подивився на командира.

Зненацька щось неприємно заскреготіло по сталевому повітроводу вентиляції під стелею. Немов усередині промчалася згряя скажених їжаків. Той, із пістолетом, миттю прицілився кудись угору, забувши про мене. Інші вихопили зброю й присіли, втягнувши голови в плечі. Скрегіт повторився втричі гучніше.

Згори посипалася фарба і пил.

– Загроза прориву!!! – раптом, як навіжений, заволав плечистий. – Загроза прориву через вентиляцію госпіталю! Підвал, південне крило!!!!

Я не відразу зрозумів, що він кричить це в рацію. За секунду з динаміка долинуло таке ж істеричне «Тут те ж саме!» і далі тверде «Не стріляти до прориву! Нікому не стріляти до прориву!». Й одразу будинок госпіталю наповнив різкий уривчастий звук сирени.

Один із конвоїрів вихопив із підсумка мультівізор і надів. Ще один увімкнув на гвинтівці підствольний ліхтарик і взяв на мушку короб повітроводу. Я зрозумів, що починається серйозний шухер. Зо дві секунди ще прикидав, чи варто спробувати відібрати пістолет у найближчого конкістадора. Та потім подивився на вираз їхніх облич і зрозумів, що мій розстріл відкладається. А може, й скасовується.

– Хлопці, хоч наручники зніміть, га?

Плечистий відмахнувся, не зводячи погляду зі стелі.

– Гей, ти чого, зніми наручники! Я й так без зброї!!! – закричав я, несподівано чітко усвідомивши: скасовується страта, але не смерть.

«Генератори!!! – заверещала рація. – Вирубасмо генератори!!!» І за секунду будівля поринула в пітьму. Чортову липку пітьму.

Одразу згадалася палата Окамури, де несподівана темрява застрягла в моєму горлі вологою грудкою вати. Я ніби опинився там. А за мить перенісся в коридори дослідного центру об'єкта «Два нулі». Перед очима постала химера у вигляді баби Горбошиї. Згадав, як вона в тисячу разів підсилювала мій жах нечутним вухові інфразвуком... Утім, зараз було не аж так погано. Треба визнати, поки що не аж так... Ухопившись за цю думку, я якимось дивом придушив панічний напад. Світла від ліхтарика однієї з гвинтівок загалом вистачало. «Це ще не пітьма, – сказав я собі, – просто напівморок».

На секунду зависла важка тиша. Таке відчуття, що завмерла кожна людина в будівлі.

– Хлопці, наручники зніміть, – знову попросив я, стрельнувши сигарою в долівку.

– Заткнися, – шикнув плечистий.

Вони чекали якогось лиха з повітровою, і не треба бути генієм, щоб зрозуміти – небезпека в тій-таки невидимій «зграї їжаків», що прогрімотіла по коробу дві хвилини тому. Щось усередині.

Женці. Якщо Ірма не вивела ще чогось у себе під ліжком, то це, звісно ж, жінці.

Знову щось заскреготіло. Засовалося, зацокотіло в повітроводі й раптом – зупинилося... Начебто якраз над нами. Плечистий притулив палець до губ. Я знайшов очима на його поясі чохол від наручника. Ключ повинен бути там.

Зненацька рація вибухнула несамовитим: «Прори-и-и-ив!!!» – крізь перешкоди прорвався звук довгої безнадійної черги з індукційки, і передача урвалася. Задержавши голови, хлопці вусібіч вертіли стволами. Знову тиша. Могильна.

Аж ось той, у мультивізорі, став затято стріляти з пістолета в далекий кінець коридору. Я притулився до стіни. Заревіла індукційка плечистого, освітлюючи коридор спалахами пострілів. Я встиг роздивитися якийсь рух, але не чітко... Багато... Завеликі для жінців... Уникають підлоги, пересуваючись по стінах і стелі...

Крик! Дике, несамовите, панічне волення просто поруч зі мною! Інстинктивно відскакую й обертаюся. Конкістадор намагається скинути з плеча щось, завбільшки з німецьку вівчарку. У напівморочу з ураганною швидкістю миготять величезні пазури... Збожеволілий з жаху чи болю, конкістадор дає безперервну чергу в стіну. Щось, учепившись у нього, продовжує молотити його пазурами. Мені на обличчя летять теплі бризки, і я інстинктивно відвертаюся...

Це жнець. Тільки якийсь гігантський.

«Лягай», – каже в моїй голові той розумний малий, що його поради я зазвичай ігнорую. Але не цього разу – занадто перелякано звучить у голові ця думка, і я негайно кидаюся на підлогу. Вчасно: хлопець із гігантським женцем на плечі розвертає гвинтівку в мій бік, і ствол, вивергаючи метал, проходить над головою, оглушуючи до болю у вухах. Устигаю помітити, як черга перерізає навпіл плечистого,

розкидаючи довкола обвуглене шмаття. На іншого конвоїра невідь-звідки стрибає ще один жнець. Господи, який же величезний! Блискавично змахуючи серпами, він змішує в одне криваве місиво електронну начинку мультівізора й голову бідолахи під його ж божевільний крик...

Ще за мить замовкає друга гвинтівка: останній із чотирьох катів заливає коридор булькотливим хрипом. Гвинтівка падає, й підствольний ліхтарик розбивається з коротким «дзінь». Стає темно. Дуже тихо і геть темно. Тонкий металевий запах розпеченої індукційної котушки – єдине, що я можу сприйняти із зовнішнього світу, якщо не брати до уваги підлогу, на якій лежу. Якийсь час я просто намагаюся відновити збите дихання, жадібно вслуховуючись у тишу.

Аж ось суцільну пітьму сповнює цокіт хітинових лап. Сотень лап. Це якийсь парад членистоногих, які зайшли сюди цілою армією. Від жаху перестаю дихати. Вони скрізь. Пітьма живе, дихає цим цокотом, який, наче море, затопив увесь коридор.

Чесно кажучи, тієї миті я чекаю болю. Болю й смерті. Чекаю моменту, коли гострі серпи зроблять зі мною те ж саме, що і з конвоїрами. Серце, здається, навіть не стукотить, а скрекоче в грудях, конвульсивно відбиваючи свій останній ритм... Я затуляю руками обличчя, сподіваючись, що вмру до того, як відчую хітинові пазури у своїх очницях... Але нічого не відбувається. Море цокотливих лап і далі діловито шелестить навколо мене. Так близько, що здається, наче я став безтілесним і воно тече крізь. Аж ось відчуваю: тварюка, важка, як перегодований доберман, заскочила мені на груди.

Повітря зі свистом увірвалося в легені, коли я судорожно вдихнув. Стиснув зуби до шуму у вухах і затамував подих, похоловши зо страху. Пазури завдавали відчутного болю, але тієї секунди я цього не помічав, очікуючи значно страшнішого.

Нестерпно довгі пів секунди я чекав смерті.

І тут пазуриста тварюка зникла так само зненацька, як і з'явилася. Схоже, істота просто пройшлася по мені й попрямувала у своїх справах. Ще якийсь час я боюся поворухнутися, а тварюки цокають і цокають повз мене... Три чи чотири рази відчував обличчям рух повітря, коли черговий жнець лінувався обходити моє тіло, а просто

переступав. Ще кілька разів вони наступали просто на мене, проколюючи пазурами кітель, і, напевно, шкіру, але не спинялися. Аж якоїсь миті вдалечині пролунали крики й безладна стрілянина. Тисячі лап одразу прискорилися, кинувшись на звук. А ще за кілька секунд усе стихло, і марш армії женців знову став розмірений. А потім запала тиша. Шум мого власного дихання видавався таким гучним, що я мимоволі стримувався, не даючи собі вдихнути на повні груди. Врешті заспокоївся. Схоже, ці створіння таки пішли. Пора вибиратися.

Я повільно перевернувся на живіт. Усе спокійно. Підняв голову, сподіваючись розглянути хоч щось, але пільма була така, хоч в око стрель. Тоді спробував згадати, де впав той плечистий конвоїр... Я стояв лицем туди, де зараз моя ліва рука, потім кинувся на підлогу... А він упав ліворуч... Отже, я повинен розвернутися... І, якщо все правильно, за три метри лежатиме він – із ключами від моїх наручників. Якщо я не помилився. Гадська темрява. І я поповз.

Паніка накинулася на мене, як голодний бездомний пес на миску з помиями, розбризкуючи брудним писком мізерні залишки моєї волі. Вона верещала, волала мені в обидва вуха, що женці нікуди не пішли, а сидять навколо, невидимі в темряві. Що ще сантиметр – і я наткнуся просто на здоровенну хітинову морду. Тицьнуся обличчям, і жнець вчепиться мені в очі, або в губи, або в усе відразу, перетворюючи моє лице на кривавий джем... Нестерпно хотілося завмерти. Просто покласти голову долі й закритися руками. Але тоді це кінець: паніка вже не відступить, поки з рук у руки не передасть мене смерті. Поки хтось із женців не зацікавиться слабким електричним полем від батарейки, що живить штучну нирку.

Я множив подумки двозначні числа. Сорок вісім помножити на тридцять сім – це сорок вісім помножити на тридцять плюс сорок вісім помножити на сім; отже, спочатку сорок вісім на тридцять – це чотириста вісімдесят на три плюс сім на сорок вісім... Це допомагало: вираховуючи, я продовжував повзти.

Долоня влізла в щось вологе і липке. Кров. Обережно обмацав простір навколо й відразу відшукав дивний предмет. Теж вологий і напівкруглий... З гострими нерівними краями... Як шкаралупа. І тут до мене дійшло – я торкаюся до розпанаханої голови! Намагаючись відігнати зі своїх думок візуальні образи, намацав шию. Так... Принаймні голова не лежить окремо... Це значно полегшує пошук...

Ось його плечі, живіт... Індукційна гвинтівка впоперек тулуба... На жаль, я намацав і розкиданий кухонний магнітний котушкою – тепер це просто шматок металу. Ідемо далі... Пряжка ременя, пояс... Наручників немає. Чорт, це не той конвоїр... Про всяк випадок, засунув руки під труп і пройшовся пальцями уздовж ременя. Якийсь футляр... Ліхтарик! Одразу гарячково обмацую корпус. Цілий! Якимось дивом жінці не дісталися до нього. Або... То он у чому річ!

Зрушую мізинцем блокування, і з корпусу висувається важіль. Ліхтарик із динамо-машинкою. Жодних батарейок. Ви тиснете на висувний важіль, ніби качаєте кисть еспандером, і виробляється електрика. Такі є в кожній місії, але їх зазвичай відкладають на чорний день. «Вочевидь, сьогодні саме такий», – понуро кажу сам собі. Зараз знайду ключ, зніму наручники і піду туди, де були сходи. Оскільки вони досі мене не зжерли, то не зжеруть і потім, хіба ні? Господи, але чому вони такі великі! Вони ж були не більші за котів!

Ця думка виникла дуже невчасно. Образ величезного жінця відразу постав у голові, і здалося, що мої нутроці вкрилися інеєм. Тепер було страшно скористатися ліхтариком. Чомусь здавалося, що найближчі жінці сидять метрів за десять, якщо не ближче, і дивляться зараз на мене, як понурі сторожові ротвейлери. А увімкнений ліхтарик буде для них зрозуміліший за будь-який «фас». Направивши лінзу вгору, я глибоко вдихнув і різко натиснув на важіль.

Механізм верескнув, і яскравий промінь розірвав густу пітьму підвалу. Я ледь не закричав із жаху. Вони були скрізь.

Просто в мене над головою, молитовно склавши півметрові пазури, скупчилося десятки цих тварин. Немов велетенські м'ясні мухи, вони щільно обсіли стелю й стіни. Порожня була тільки підлога, якщо не брати до уваги знівечених трупів тих чотирьох, що так і не стали моїми катами.

Усе тривало менше секунди. Я встиг помітити тіло плечистого й одразу відкинув ліхтарик і відскочив сам. Кілька туш лягнулося в пітьмі туди, де я стояв пів секунди тому, і, скрегочучи хітином, рвонули за ліхтариком. Ще один жнець зненацька тицьнувся в мене

ззаду, відпихнув убік і помчався туди ж. Я втратив рівновагу і впав. Від усвідомлення, що просто над головою в мене – зграя монстрів, ставало погано.

Плечистий он там – за три-чотири кроки. Й оскільки я ще живий, значить, батарейка в моєму імплантаті заслабка для них. Отже, єдиний мій ворог – паніка. Не піддамся їй – зможу вийти з цього пекла живим. Дуже хочеться вірити...

Колись у дитинстві ми з батьками пішли вночі на пляж. Там було зовсім не глибоко, навіть щоб зайти по груди – потрібно постаратися, тож я спокійно хлюпотів за декілька метрів від них. Того разу навмисно взяв маску, щоб випробувати її вночі. Повітря встигло стати прохолодним, і на його тлі море видавалося навіть не теплим, а гарячим. Таким ласкавим і домашнім, як ванна. Батьки просто брели по пояс, узявшись за руки, а я надів маску й – пірнув.

Добре пам'ятаю ці відчуття. Ніколи не боявся ні пірнати, ні нашого моря, в якому навряд чи можна знайти щось небезпечніше за медузу. Я чув про людей, які примудрялися наступити на ската-хвостокола, але їм для цього доводилося їхати на острів, а багатьом іще й добряче напиватися. А тут, у затоці, за двадцять метрів від берега й поряд із батьками, було безпечніше, ніж у дитячому садку. І ось я пірнаю вперед, обігнавши батьків на кілька кроків, – нижче, до самого дна, щоб насолодитися видовищем підводної ночі...

І бачу темряву. Ледь підсвічений яскравим місячним сяйвом підводний морок, у якому за метр від мене все перетворювалося на чорну непроглядну стіну. Живу стіну, назустріч якій мене несе інерція. Стіну, з якої може випірнути будь-хто.

Звісно ж, випірнути, насправді, звідти ніхто не міг. І я це знав. Але страхові байдуже до логіки. Він наповнював мені груди свинцевим холодом, хапав за плечі і тряс, верещав мені в самі вуха хрипким високим голосом. І я вискочив із води, наче пробка, кинувшись назад до батьків.

– Що? – збентежено запитав батько. – Що сталося?

– Нічого... – сказав я, здивований тим, наскільки сильним і невідконтрольним може бути страх. До того ж безпідставний і безглуздий страх... Але водночас – безумовний.

Тоді я пірнув іще раз. Цього разу – зовсім поряд із ними, майже біля їхніх ніг, лише на пів метра заглибившись у стіну мороку. І знову

це ж відчуття жаху й беззахисності перед тим, що може з'явитися там, у темряві... Утретє я взяв за руку маму й просто опустил обличчя під воду, щоб нікуди не плисти і спробувати здолати страх хоча б так. Але варто мені було подивитися далі, ніж собі під ноги, жах ставав сильнішим за мене. Стіна мороку засмоктувала у світ підводних чудовиськ, де не було нічого раціонального, ба навіть матеріального. Лише всеохопний тваринний жах.

Я повернувся на берег і тієї ночі вже не купався. І навіть зараз мене б навряд чи потішила пропозиція попірнати в темряві...

Можливо, частину свого теперішнього страху я притягнув звідти – з берега Чорного моря тридцятирічної давнини. Хай там як, дивлячись у густу, відчутну пітьму в підвалі госпіталю на планеті Іш-Чель, я відчував те ж саме, що й у дитинстві. Різниця полягала тільки в тому, що в Чорному морі немає небезпечних акул чи будь-яких інших монстрів, яких малювала мені дитяча уява. Тепер же я стояв, оточений найсправжнісінькими чудовиськами. Моя свідомість залишалася над клекітливим потоком розпачу тільки тому, що я щосили чіплявся за єдиний факт: монстри й досі не напали.

«Отже, і не нападуть!» – подумки волав я, боячись утратити контроль над ситуацією.

«Або саме готуються до стрибка, – шепотіла мені на вухо паніка, і я мимоволі втягував голову в плечі. – До речі, вони відчувають твій страх».

«Менше з тим, я живий!» – кричав я.

«Поки що», – додавала паніка.

Ці думки звучали в моїй голові майже так само, як я їх описую. Як ті горезвісні голоси, на які люблять покликатися серійні вбивці. Мабуть, стало б легше, якби я сказав щось уголос. Щоб справжній, а не уявний, він заглушив цей балаган у голові. Але вимовити бодай слово було страшно. І тоді я прошепотів самими губами: «Годі! Тут лише три метри до клятого ключа від наручників! Три нещасні метри!». Цифри таки заспокоювали. Мій мозок щось бурмотів, як отой божевільний дідуган, і вертів туди-сюди у тремтячих від жаху руках моє перелякане серце, – аж ось лунали цифри, і він завмирав, забуваючи про страх, і починав рахувати. «Чотири-п'ять кроків порожньою підлогою», – додав я подумки.

Потім я простягну руку й... «І напорешся на женця», – прошипіла паніка. Я сказав лиш губами «заткнися» й ступив. Другий крок дався мені важче. Замість третього вийшов якийсь убогий на-чверть-кочок, а далі мов паралізувало. Паніка переконала мене, що я прорахувався з відстанню й помилився з напрямком, і зараз майже впираюся обличчям у найближче членистоноге.

Тоді я став навкарачки й поповз. Так було легше. Через пів метра намацав щось схоже на купу мокрих ганчірок і потягнув на себе. Занадто легке, щоб бути тілом, але набагато важче просто одягу. Обмацав знахідку. Рука знову влізла в щось слизьке. Боже мій... Це була половина тіла. Верхня частина тулуба. Ремінь зі спорядженням залишився на нижній... Відкинувши труп, поповз далі. На щастя, друга половина була зовсім поруч. Я знайшов ключі без особливих проблем, не зважаючи, що по лікті перемастився кров'ю. Та останньої секунди ключі вислизнули в мене з пальців, і я провів ще кілька моторошних і довгих хвилин, нишпорячи по підлозі і боячись, що не знайду їх... Знайшов... Нарешті наручники знято. Я розтер кисті, обережно підвівся й відступив туди, де, мені здавалося, повинен бути центр коридору.

І тільки тоді усвідомив, що, поки плазував по підлозі в пошуках ключів, геть утратив орієнтацію. Що ж, можна спробувати просто йти, витягнувши вперед руки. Дійти до стіни й піти уздовж неї... З погляду логіки, це було єдине можливе рішення. Та я вже казав, як програвала логіка, коли йшлося про страх перед стіною мороку. «Живою стіною», – нагадала паніка. Навіть уявити, що мої витягнуті руки торкнуться женця й він скине гострі серпоподібні педипальпи... Боже, яке огидне слово...

Аж тут щось торкнулося до мене ззаду. Зовсім легенько – я навіть не відразу відчув. Наче хтось тягне за кітель. Жнець! Жнець підкрався й обережно торкнувся своїм серпом! З жахом я розвернувся й сахнувся назад. І відразу вперся спиною в щось тверде й живе. Воно обурено заворушилося, відштовхуючи мене. Різко, як спалахує суха трава, розлився сердитий тріск хітину. Стіна. Чортова стіна женців! Я відстрибнув, затуляючи голову руками, але зашпортався й полетів на підлогу. Уже в падінні мене наздогнала дика думка, що приземлюся я теж неодмінно на женця, тож останньої секунди зробив якийсь неймовірний і абсолютно безглуздий кульбіт, намагаючись уникнути

цього. Встиг відчути біль, що пронизав мене від перенісся й до самої потилиці – удар лобом об бетонну долівку. А далі не пам'ятаю.

...Металеві двері здавалися чорними в обрамленні білої силікатної цегли, та насправді були просто іржаві. Брунотно-руді, вкриті дотепними написами, видряпанними цвяхом. «Життя просто дуже повільна смерть», – говорив один із них саме навпроти моїх очей. «Здохни швидко, дебїле», – іншим почерком було написано нижче.

Я відвів очі і лише тепер помітив у швах цегельної кладки сотні тріпотливих чорно-помаранчевих крилець. «Це сон, – здогадався я. – Але він уже снівся мені раніше». Задер голову і побачив, що будівля ще не зведена, і там, нагорі, засмагли руки будівельників кладуть білосніжні цеглини просто поверх ніжних тіл метеликів-сонцевиків. Тієї ж секунди, розірвавши майже ідеальну тишу лук, на мене обрушилися звуки – стукіт, крики й виття якихось моторів...

Я повернувся до дверей і взявся за клямку. Мені потрібно всередину.

«Це необов'язково», – сказав голос у моїй голові.

«Я хочу знати, що там», – відмахнувся я.

«Ти знаєш», – сказав голос.

Знаю. А тепер хочу ще й згадати.

І я рішуче натиснув на клямку.

Квітучі луки колихалися під поривами спекотного вітру, як ледаче ранкове море, і комахи роїлися над ними великими бризками. Я дивився у вікно, яке було чомусь дуже близько, біля самісінького обличчя. Скло вкрите брудними розводами. Нещільно зачинена пластикова рама, м'яко постукуючи, ходила від протягу туди-сюди.

Мені було три роки. Очевидно, я лежав на чомусь високому, бо, просто повернувши голову, міг бачити за вікном луки. Може, це був якийсь стіл... Тоді я про це не думав. Я дивився на великого чорно-помаранчевого метелика, що бився об вікно з мого боку, намагаючись пролетіти крізь брудне скло й опинитися там, на луках.

Зовні долітали крики і стукіт, гудів якийсь мотор... Я чув таке одного разу. Ми йшли з татом, і він сказав: «Бачиш, це будівництво». І я запам'ятав слово й цю какофонію звуків, яка розліталася над складеною з білої цегли будівлею без даху та вікон.

«Будівництво», – подумав я й спробував підняти голову. Але виявилось, що найменше напруження м'язів негайно озивається гострим болем десь у попереку. Таким сильним, аж захотілося плакати. Я спробував гукнути маму, але рот був геть сухий, і крикнути не вдавалось. Язик немов прилип до щік. І тоді я заплакав. Заплакав так голосно, як міг, щоб мама почула й прийшла.

Але мама не приходила.

Я пам'ятав, що ми були в торговельному центрі. Здається, тоді я не знав конкретно цих слів, але зміст був саме такий. Ми з мамою ходили по магазинах, а потім вона купила мені морозиво й сказала: «Посидь тут, я зараз повернуся». Й пішла. Потім підійшов якийсь чоловік. Він тримав на руках песика – кучерявого й рудого. «Жовтий!» – подумав тоді я й дуже здивувався, що такі бувають. Хотів показати цуцика мамі, але вона ще не повернулася. А той чоловік сказав, що в нього ще є песики, навіть кращі за цього. І я можу обрати собі будь-якого й принести мамі. І це буде сюрприз... Він узяв мене за руку, і ми пішли. Я намагався на ходу гладити песика, якого чоловік тримав на руках, а він дозволяв мені й усміхався. Тільки ніяких інших песиків не було. Був іще один чоловік, із дуже злим обличчям, – він схопив мене й затягнув у машину. А далі – не пам'ятаю. Тільки те, як я кричав.

...За вікном ряботіли під ударами вітру квітучі луки, і метелик не покидав безуспішних спроб полетіти туди, обмахуючи оксамитовими крильцями брудне скло. Я проплакав уже досить довго, але мама так і не прийшла. Метелик усе ближче й ближче підлітав до щілини між стулками, яку протяг то дбайливо розкривав для нього, то раптом різко захряскував. І я подумав, що, коли щілина збільшиться, він зможе вилетіти. І тоді відразу ж прийде мама. Так я вирішив. І дуже переживав за метелика, щоб він скоріше полетів і щоб скоріше прийшла мама.

І коли стулка знову відчинилася, метелик і справді ковзнув у щілину. Я чекав, що він зараз полетить на луки, а я дивитимуся. Але тут протяг передумав. З неприємним хрускотом стулка розчавила

нещасного метелика, і він так і залишився в заповітному просвіті, за пів сантиметра від волі. Повітря тріпало його крила, і вони конвульсивно смикалися в останньому польоті, а віконна стулка відчинялася й причинялася знову й знову, наче з люті не могла зрозуміти, що чорно-помаранчевий сонцевик мертвий. І завдавала удар за ударом. Удар за ударом... Я ридав і хрипко кликав маму.

Світ навколо вкрився сірою пеленою й наче віддалився. Я не розумів чому, але звуки будівництва тепер долинали як через товсту подушку. А я – немов провалювався кудись. Тоді я ще не знав про смерть. І точно й гадки не мав, що таке внутрішня кровотеча. Але було страшно. Дуже страшно.

Тріпотливі крила мертвого метелика – останнє, що я тоді побачив.

Батьки розповідали мені про цю подію, але я не пам'ятав її. Ніколи до цього дня. І ось тепер вона зринула в пам'яті так чітко, ніби сталася вчора.

Вочевидь, тоді хтось зламав медичну базу даних. Не так і складно в наш час. І цей хтось побачив, що в мене четверта група крові з негативним резус-фактором. Так само, як і в тієї дитини, що її організм відторгав синтетичні імплантати. У дитини, батьки якої знайшли гроші, щоб заплатити, і сили, щоб не ставити запитань.

Нирку вирізали вночі, а вдосвіта мене покинули відходити від наркозу в сторожку на пустирі. Батькам навіть подзвонили. Мама часто промовляла фразу «Спасибі хоч за це», і слово «спасибі» завжди мене обурювало.

Усе життя моїм останнім спогадом про ту подію були двоє чоловіків у машині, а першим після нього – біль і нудота в лікарняній палаті.

У палаті була мама. Я застогнав, а вона відразу ж поклала на чоло прохолодну руку й стала повторювати: «Усе добре, усе добре». Я не пам'ятав сторожки. Не пам'ятав, як чіплявся за життя. І як з останніх сил кликав її, думаючи, що кричу на пів світу, а насправді ледь шепотів. І, найголовніше, не пам'ятав, як подумав, що вона ніколи не прийде.

Тому там, у палаті, я не зрадив. Не подумав «нарешті». Я думав лише про те, що мені боляче. І що мене обдурили з тим песиком погані люди, а мами поруч не було. А зараз мені погано й страшно, але вона каже, що все добре...

Очевидно, все життя відтоді я прожив з підсвідомою переконаністю, що все – погано. Адже епізод у сторожці, викреслений з переліку спогадів, насправді нікуди не подівся. Навпаки: він провалився глибше, на дно підсвідомості, і став головним і найстрашнішим досвідом мого життя. І цей досвід упевнено говорив: ніхто не врятує й ніхто не допоможе, хоч би як сильно ти чекав. Усе скінчиться погано, навіть якщо ти до останнього відмовляєшся в це вірити. За пів сантиметра від волі тебе розчавить віконна рама. І ти помреш на самоті, навіть якщо ще не знаєш значення слова «смерть». Бо до трирічного хлопчика в сторожці порятунок так і не прийшов.

Я зрозумів усе це так само чітко, як і те, що опритомнів у темному підвалі госпіталю на планеті Іш-Чель. Отже, точно знаю, де я й що тут роблю, навіть не розплющивши очей. Жодної дезорієнтації або страху. Я в коридорі, де повно женців. І маю намір вибратися з нього дуже скоро. Тому що більше не буду тим хлопчиком, який помер.

Тепер я той, хто дочекався.

Частина 4

Час родитися

1

Пітьма вже не була суцільною.

Видніше не стало, але морок незбагненним чином знайшов форму й об'єм, підлога відділилася від стін, а стіни й підлога – від чорноти коридору. Я витягнув руки перед собою, але так і не зміг їх побачити. Та якщо піднімав вище, то їх раптом ставало видно на тлі темних стін – ще темнішими силуетами. Різниця була така незначна, що довелося повертати туди-сюди головою й переконатися, що це не ілюзія. Підвівшись, я підійшов ближче.

З'ясувалося, жінці вкриті крихітними цятками, які ледь-ледь світилися. Такими маленькими, наче їх обсипали якимсь пилком. Досі очі були занадто розбалувані світлом ліхтарика, щоб розрізнити таке незначне світіння. Тепер, коли зір адаптувався, його цілком вистачало, щоб, ідучи коридором, не врізатися в стіну.

Членистоногі були абсолютно спокійні. Не реагували на мене, наче це не вони вбили чотирьох конвоїрів кілька хвилин тому. Я згадав про штучну нирку й, про всяк випадок, відступив від стіни на кілька кроків. Вочевидь, лише однієї крихітної батарейки недостатньо. І все ж я пам'ятав, що коли в генералових руках виявилось інше джерело електричного поля – пістолет – один зі жінців вирішив дістатися й до штучного серця. Отже, вони відчують батарейку, але сама вона занадто слабка, щоб їх зацікавити? Хай там як, краще триматися якнайдалі.

Йти доводилося обережно: чорний провал коридору відрізнявся від блілого світіння стіни якимись частками півтонів. І все ж таки я досить упевнено міг пересуватися в однаковому темпі. От-от мають показатися сходи. Було тихо. Ні стрілянини, ні звуків бою, наче навала женців нікого не обходить... Раптом стало ніби темніше. Я не відразу це зрозумів, і навіть обернувся, щоб переконатися. Так і є – женці на стінах «скінчилися». Останні ледь помітно світилися позаду. От і добре. Щоправда, тепер узагалі нічого не видно. Я ступив іще з десяток невпевнених кроків, аж помітив щось просто перед собою. Щось блідо-зелене й крихітне. Відсахнувшись, я махнув долонею, але там не було нічого, крім порожнечі, а дивний світлячок і далі висів на рівні очей. Ще двічі намагався змахнути його, та нарешті зрозумів, що блідий вогник зовсім не поруч. Я йшов у напрямку цятки світла, та вона не ближчала. Ще за якийсь час цятка стала відчутно вище рівня очей – я наближався.

Тільки зупинившись буквально за два метри, зрозумів, що це. Зелена цифра нуль на табло над входом у ліфт. Отже, по-перше, я пішов не в той бік – цей ліфт вантажний, і коридор закінчувався, упираючись у нього. А по-друге, ліфт, ймовірно, працює. Оскільки цифра світиться, женці сюди не дісталися, а щодо генераторів, то вантажні ліфти тут живляться від аварійної системи... Не довго думаючи, натиснув кнопку, і ліфт відгукнувся гулом моторів десь угорі. Я озирнувся. Після яскравого нуля на табло мої очі більше не могли розрізнити півтонів імли – я немов упирався лицем у чорну стіну.

За кілька секунд стулки відчинилися й нестерпно яскраве світло залило коридор. Ступнувши усередину, я швидко натиснув кнопку з написом «lobby». Уже зробивши це, побачив, що пільма наприкінці коридору ожила й мчить сюди роєм сполоханих женців.

Потрібна кнопка, щоб зачинити двері! Я гарячково шукаю її, але з переляку не можу знайти... Нестерпно довгі дві секунди дивлюся на скупчення нечисленних кнопок, намагаючись не думати про наступ урагану пазурів... Помічаю її аж угорі – дві стрілочки назустріч одна одній. Бічним зором бачу, як пільма розсипається на окремі чорні вихори, і вони мчаться сюди, за своїм звичаєм, ігноруючи підлогу. Тільки коли двері стали зачинятися, я дозволив собі озирнутися.

Близько, дуже близько. І приготувався штовхнути найближчого, хто суне хітинове рило в просвіт.

І тут якийсь жнець випірнув згори й пропхався між стулок. Як я його прогавив! Відсахнувся вже останньої миті. Дверцята зімкнулися на хітинових плечах женця, не давши йому відрізати мені голову. Він викинув уперед свої серпи і не дістав до мене якихось кілька сантиметрів. Кабіна пішла вгору. Ще один зістрибнув зі стіни й теж кинувся в просвіт між дверима. Я штовхнув його, як зміг, забувши про обережність, але мені пощастило – він упав і зацокав хітином десь унизу. Інший жнець, затиснутий дверима, дико забився, упершись спиною в стелю підвального поверху. Кабіна невблаганно піднімалася. Морда женця з'їхала до самої підлоги, потім гучно затріщав хітин, і головогруді тварюки звалилися всередину ліфта. Я з огидою відступив.

Вирвався. Важко повірити, але я все ж таки вирвався.

Кабіну ледь струснуло, і вона майже зупинилася, доїжджаючи останні сантиметри. У щілині між стулками вже пробивалося світло лікарняного коридору. Я чекав, коли двері відчиняться, аж тут кабіна знову сіпнулася – набагато сильніше – і світло згасло! Я постояв так, мабуть, зо дві хвилини, тицяючи в кнопки й пробуючи відчинити дверцята силою, але нічого не змінювалося. І тут унизу – здається, у шахті ліфта – чітко щось зацокало. Лізуть! Не знаю, чи вистачить в них сил розвернути кабіну, але чекати, що буде далі, – точно не варто. Обмацав стелю. Одна із пластикових панелей легко зрушувалася. Досі, якщо чесно, я бачив таке лише в кіно, і не був впевнений, що там буде люк; але він був. Простий запірний механізм. Тугий, але справний. Жалібно скрипнувши, люк випустив мене в темну ліфтову шахту.

Відблисків з освітленого поверху вистачало, щоб орієнтуватися. Я міг спробувати відчинити двері поверхом вище – це ще метрів зо три, але залізти по тросах нескладно. І навіть відчинити двері виявилось просто, тож за хвилину я ввалився в темний коридор. Працювали тільки аварійні лампочки – такі тьмяні, наче їх живили батарейки від дитячих іграшок.

Я погано орієнтувався, але тут багато думати й не треба – підійдуть перші ж сходи вниз.

Аж ось почув голоси! Поки що далекі, але цілком виразні. Я безпомилково впізнав уривчасті команди штурмової групи й швидко

пішов по коридору.

Добре пам'ятаю, як спершу майже біг, а потім раптом злякався, що вилечу зараз на них з-за рогу, і з несподіванки вони пальнуть у мене. І як змусив себе перейти на крок. Як проходив повз знайомі мені засклені бокси. І зрозумів, що це той самий поверх, де мене тримали. Тільки вікна в кожному з трьох боксів були розбиті. Отже, клони капрала Окамури зараз на волі. Але голоси були вже так близько, що все це не мало значення.

– Агов, – крикнув я. – Тут люди!

Попереду відразу пролунали різкі команди й запала тиша. Я жваво уявив, як вони зараз завмерли, тримаючи напружені пальці на спускових гачках.

– Виходжу до вас! Не пристрельте мене!

Так само тихо. Вони сто відсотків чули, але не відповідали. Я нерішуче спинився.

– Агов!

Нарешті з-за рогу пролунав далекий голос і зажадав, щоб я назвався. Я прокричав звання й прізвище і ще раз додав:

– Виходжу!

– Повільно!

Я навіть руки підняв про всяк випадок. Через кілька кроків вийшов до них.

Восьмеро. Штурмовики. Якись перелякані й виснажені. Я очікував побачити на їхніх обличчях полегшення, але, вгледівши мене, вони тільки міцніше вдали приклади в плечі.

– Слава Богу, ледве вирвався, – сказав я, усміхаючись. – У ліфті застряг, коли ці тварюки...

– Цей говорить, – сказав один зі штурмовиків, не зводячи з мене очей, і мені почувся сумнів у його голосі.

– Вони можуть говорити, – сухо відповів інший. – На місці!!!

Останній окрик був адресований мені, і я завмер.

– Хлопці, не знаю, що ви подумали...

– Заткнися, – вони презирнулися. Уся ця юрба стомлених вояків мала геть розгублений вигляд.

– Хай покаже ключ-картку, – сказав хтось. – Покажи ключ-картку!

Я розгублено лягнув себе по кишенях.

– Я загубив її, хлопці, тут таке було...

– У голову, – тихо скомандував один із них.

Ще хтось сплюнув і скинув гвинтівку.

– Глянь, які схожі на людей... – повільно вимовив він. – Звірі...

Я навіть не зрозумів, я відчув, що зараз він пристрелить мене. За мить. Просто зараз – визначено й неминуче.

– Стій-стій! Я людина! У мене донька! Я просто ключ-картку загубив!!! Не втрачайте глузд, хлопці, що ви коїте?!

Я видихнув усе це однією протяжною тирадою, сповненою розпачливого, несамовитого бажання жити. По їхніх обличчях пробіг сумнів. Хтось опустив зброю. Хтось озирнувся на того, хто сказав стріляти в голову. Я видихнув, відчуваючи, що ситуація переломилася на мою користь.

– Зійди з проходу, – промовив їхній командир, молодий хлопець з обличчям двієчника, яке зазвичай світиться азартом, але зараз було занадто втомлене. – Сядь під стінку. Отут.

Вони досі цілилися в мене. Я сів.

– Тест, – сказав командир.

– Останній, – хтось тицьнув йому в руку щось циліндричне, що нагадує товсту ручку білого кольору.

– Дай руку, – сказав він мені.

Я простягнув. Здавалося, найбільших проблем вони чекали саме зараз, бо коли «ручка» клацнула, проколовши мені палець тонкою голкою, вони ніби всі разом опустили плечі й випустили повітря з легень. Усередині «ручки» щось пшикнуло, і вона на мить боляче присмокталася до ранки.

– Усе, – сказав командир, трясучи трубочкою, як бармен шейкером. – За хвилину засвітиться зелений вогник, і ми відправимо тебе на вихід. Якщо засвітиться.

– А які варіанти? – я вичавив із себе усмішку. Ясно було тільки те, що вони вважають мене химерою. Точніше, бояться, що я химера.

– Жодних, якщо ти людина.

Він із сумнівом подивився на «ручку» і знову взявся трясти її. Раптом гучно, як постріл, хруснуло бите скло на підлозі, і вони повернулися на звук – різко, як пружини.

Там, звідки я щойно прийшов, посеред коридору стояв я сам.

Не знаю, як таке описати. Колись читав щось подібне в художній літературі: герой зустрічає когось, схожого як дві краплі води на себе

самого. І намагався уявити його відчуття. Впізнає він себе отак відразу чи подумас: «Де, цікаво, я бачив цього хлопця?». Яюсь я зустрів чоловіка, який, за словами моїх знайомих, був немов мій брат-близнюк. Але мені він зовсім не видався схожим. У нас були однакові зачіски, це так. Може, типаж загалом. Але нічого схожого на відчуття, що дивишся в дзеркало, або якихось інших дурниць не було.

Не було й зараз. Просто з-за рогу, завбачливо піднявши руки, вийшов я. Той самий я, якого звик бачити на відеозаписах: трохи сутуліший, ніж я сам про себе думаю (завжди випростовуюся, щойно побачу себе збоку), з дурнуватою напівусмішкою на обличчі (ненавиджу її) – загалом схожий на мене, але дещо не такий, як хлопець у дзеркалі. Він вийшов, зупинився, яюсь аж іронічно дивлячись на підняті жерла стволів, і видав цитату з того, що я сказав у підвалі:

– Може, не треба, хлопці? – і без команди опустив руки.

– От лайно! – крикнув хтось і обернувся, прицілившись мені межі очі і мені теж.

Командир так і стояв з моїм тестом у руці, забувши, що його треба трясти. Він розгублено подивився на мене, потім на двійника.

– Стій на місці, виродку! – гаркнув хтось на двійника, і той знову знехотя підняв руки, спокійно всміхаючись.

– Що з тестом, командире?

Ніби згадавши, той нарешті підніс «ручку» до очей.

– Рано... – сказав він чи то розгублено, чи приречено.

Вони повинні були його пристрелити. Навіть не його, а нас обох. За логікою, зважаючи на обставини, – просто повинні і край. Але вони чомусь розгубилися. Недоладно піднімали гвинтівки, але так і не наважувалися вистрелити, а тільки вертіли головами, запитально дивлячись одне на одного, на мене, на командира, на тестер у його руці, знову на двійника.

Двійник тим часом усміхнувся й пішов просто на них ходою хазяїна, що зустрічає гостей.

– Стій на місці!!! – гаркнув хтось, намагаючись вкласти у свій тон максимум погрози. Але по тому, як він нервово перехопив цівку гвинтівки, було зрозуміло, що вистрелити він однак не наважиться.

Інфразвук! До мене раптом дійшло – річ в інфразвуку. Вони відчувають зараз неймовірний жах, що аж паралізує. І тільки на мене

цього разу він чомусь ніяк не впливає.

– Стріляю! – знову вигукнув штурмовик, і це пролунало страшенно фальшиво.

– Хлопці, дайте хоч покурити, – всміхнувшись, сказав двійник. – Це ж тільки три хвилини.

Щось стукнуло. Це впустив «ручку» командир, не відриваючи погляду від двійника.

– Вогонь! – якимось безпомічно, відчайдушно вигукнув він, наче забувши, що й сам тримає зараз зброю. – Убийте обох! Обох!!!

Я замружився. Ніхто не вистрелив. Вони тільки цілилися, міцно стискаючи руків'я гвинтівок, і сопіли, як їжаки. З того, як тремтіли стволи, ясно було, що на більше вони навряд чи наважаться.

– Хлопці, може, поговоримо, – вів далі двійник. – Пам'ятаєте, як у Біблії...

І спокійно, навіть статечно поклав руку на ствол найближчої гвинтівки, задер його вгору й по-собачому нахилив голову. Точнісінько, як Віра, яка питає: «Як там Ельза?» – збираючись вчепитися в мене зубами.

– Усе це марнота та ловлення вітру, – повідомив він.

Хлопець, який тримав ту гвинтівку, задихав часто, посвистуючи на кожному вдиху, як туберкульозний. Двійник перевернув гвинтівку так, що тепер бідолаха цілився сам собі в підборіддя.

– Не бійся його! – викрикнув я й раптом здогадався, що зараз буде. – Не смій боятися!

Але хлопець уже натиснув на спуск. Сам. І його череп вистрілив у стелю кривавим фонтаном.

– І вернеться порох у землю, як був, – сказав двійник і оглянув решту вояків тим самим допитливим поглядом голодної лисиці.

Від цих слів у мене самого по шкірі пройшов мороз. І тут браві хлопці, які стискали зведену зброю й цілилися в того, кого боялися, раптом усі разом розвернули стволи й уперли собі в підборіддя.

– Не слухайте!!! – закричав я. – Убийте його!!! Не слухайте!!! Не слухайте!!!

Сім пострілів прогриміли неструнким залпом. Як попкорн у мікрохвильовці. Кривава мжичка осідала огидною бурою хмарою.

Ми залишилися сам на сам. Двійник підійшов до мене неспішною ходою, схилив голову й зазирнув мені в очі.

– Час помирати і час родитися.

Якщо вам цікаво, це неточна цитата. Правильно навпаки: спочатку «час родитися», а потім уже «помирати». Але в тому, що тоді в підвалі я помилився (а тепер він повторив) саме таким чином, я навіть вбачаю певний символізм.

З різким «Хах!» я тріснув його по вухах, склавши долоні човником, – так хльостко, як міг, і навіть став від зусилля навшпиньки. Однак він був спритніший, і там, де мить тому була його голова, мої пальці зустрілися в болісному ударі, занівши до самих ліктів.

– Я тебе не боюся! – гаркнув я і подумав, як дивно викрикувати таке власному обличчю.

Двійник на крок відступив і нахилив голову на інший бік. Метнувши короткий погляд на підлогу, я кинувся до найближчого трупа, збираючись висмикнути з мертвих рук штурмову гвинтівку, але нога потрапила на щось кругле. Я встиг подумати, що це та сама «ручка», розтягнувся в болючому шпагаті й завалився на бік, сильно вдарившись плечем. Він схилився наді мною, і я безпомилково впізнав в його очах той жадібний вираз, який бачив у прив'язаної до столу Віри.

– Зжереш мене?

Він мовчав. Окрик пролунав раптово, і від цього здався гучним, як постріл:

– Лейтенанте!!!

Ми обидва сіпнулися й повернулися. Ірма. Гвинтівка в її руках металася від мене до двійника й назад.

– Хто з вас?! – гаркнула вона без зайвих уточнень.

І я ментально викидаю вгору руку:

– Я людина!

– Час розкидати каміння! – майже одночасно зі мною виголошує двійник.

Одним точним рухом Ірма кидає гвинтівку мені. Правильно – ми занадто близько, щоб стріляти звідти. Устиг зауважити, що його обличчя зберегло безпристрасний вираз навіть тоді, коли я звів зброю, майже впершись стволом йому в ніс. І натиснув на спуск.

Ми були в Ірми на кухні. Відколи вона витягла мене з госпіталю, минуло кілька годин. Ельза не відходила від мене й на крок, і тепер ось заснула просто на руках. Я намагався розпитувати її про те, що з нею було, коли вона зникла. Але вона відразу плакала, так нічого й не розповівши. Нічогісінько.

Ірма набила аптечку пакетиками з кровоспинними засобами і тепер морочилася із застібкою.

– Це остання ніч, – сказала вона. – Чи передостання. Колонія довше не витримає.

Я мовчки кивнув. Можна було й не казати. Наш табір зменшився до нерівної смужки укріплень уздовж південної стіни. Над ним, як летючі монументи, висіли дванадцять посадкових шатлів. Система пасивної левітації майже не споживала енергії, і вони могли так ширяти роками. Ірма розповіла, що Вандлик наказала підняти їх минулого тижня – під час бунту. Женці напірало, люди гинули в сутичках майже щодня. Світловий день дедалі коротшав, і більшу частину часу небо було затягнуте важкими сніговими хмарами – електроенергії ледь вистачало на те, щоб заряджати зброю, й на мінімальні побутові потреби. До того ж просочилися чутки про зникнення арсеналу. Останньою краплею, хоч як це смішно, стало рішення адміністрації відмовитися від приготування гарячої їжі для солдатів і перевести їх на сухпайки. Тоді з десяток хлопців вирішили захопити шатли й організувати евакуацію самовільно.

Атака на стартовий майданчик була запланована на світанку. Бунтівники мали чисельну перевагу, плюс ефект раптовості. Але, поки тривала перестрілка, Вандлик устигла підняти шатли в автоматичному режимі. Дюжина двигунів, які запустилися одночасно, зацікавила цілу хмару женців. Зрештою, бунтівникам і «чорним рукавам» довелося об'єднатися, щоб просто вижити. Стартовий майданчик знеструмили, але втримати однак не змогли. Межі табору стиснулися ще дужче.

Опускати шатли Вандлик не стала. Офіційно всім оголосили, що зараз елементарно не вистачає сил відбити стартовий майданчик і шлюпки нема куди саджати. Це теж було недалеко від істини. Та насправді дванадцять завислих над табором шатлів були для Вандлик страховкою.

Річ у тім, що автоматика повернення шатлів налаштована винятково на розпізнавання обличчя живого і здорового офіцера

контролю. Тож якщо з Вандлик щось станеться, колонія залишиться тут назавжди. І цю просту істину зрозумів кожен потенційний бунтівник. Єдиний спосіб повернути шатли без Вандлик – саджати їх вручну з лінкора через систему дистанційного керування. Але іронія в тому, що людей з ліцензією пілота на «Трьох коронах» на цей момент не залишилося. Сама лише охорона. Думаю, за рішенням спустити екіпаж на планету теж стояла Вандлик – підстрахувалася, щоб ні в кого не виникло спокуси в критичний момент учинити так само, як колись на «Артилеристові Гансі». Отже, влада Вандлик виросла до абсолюту. Багато людей досі вірили, що, коли припече по-справжньому, вона спустить шлюпки, і всі полетять.

...Ожила на столі рація, видавши огидний різкий звук – сигнал «не спати». Його транслювали що тридцять хвилин.

– Знову... – Ірма скривилася й чекала, коли електронне виття в динаміку закінчиться. – Ну, буди її.

Поставлений жіночий голос просив відгукнутися на своїй хвилі в порядку нумерації. Ірмі присвоїли номер сорок один, Ельзі – сорок два. Я досі значився загиблим.

– Ельзо... Прокидайся, маленька... Ельзо! – я будив її, але вона не хотіла розплющувати очі.

Треба було дочекатися, поки до нас дійде черга, й сказати своє «не сплю». Комп'ютер розпізнавав голоси. Ірма казала, якщо не відгукнутися (або якщо голосу не розпізнають), примчить патруль.

За кілька хвилин підійшла наша черга:

– Сорок один, Ірма Сальват'єрро. Не сплю.

– Прийнято, – відгукнулася рація. – Сорок другий!

Я знову став розбуркувати Ельзу.

– Скажи в рацію, донечко... Кажі: «Не сплю»...

Вона нарешті розплющила сонні оченята й захникала.

– Не хочу... Ну, та-а-ату!

– Голос розпізнаний. Можете просто назвати номер, – зглянулася рація.

Дякую їй. У самої, мабуть, дитина.

– Сорок два, Ельза Гіршевич, – вимовила Ірма. – Не спить.

– Прийнято. Сорок третій! – скомандувала рація, й Ірма стишила звук.

Безперервний сон тривалістю до пів години вважався нормальним. Усе, що більше, – небезпечно, отже, заборонено.

– Коли ви зрозуміли, що не можна спати?

– Перші припущення з'явилися десь місяць тому... Відразу після твого арешту. Останні п'ять днів не спимо зовсім.

Ірма поспіхом збирала їжу. Таке відчуття, що вона поставила собі за мету не залишити тут жодної їстівної крихти. Укотре відчинила холодильник, критично оглядаючи спорожнілі полиці. На дверцятах стояв добре знайомий мені металевий термос.

– У ньому залишився мутаген?

– Залишився, – Ірма машинально потрясла термос, піднісши до вуха. – Він нам більше не потрібний.

Ті, хто спав довше, ніж пів години, перетворювалися на химер. Це зрозуміли не відразу, бо спершу були тільки окремі випадки. Потім перетворення стали регулярними – з десяток людей щоночі. Химер швидко навчилися вбивати. Здогадалися про взаємозв'язок зі сном і стали скорочувати час безперервного сну. Стимулятори прописували навіть дітям. Якийсь час нових перероджень не було. Але грибниця теж удосконалювалася: час, що був потрібен для трансформації, зменшився ще більше. Тепер лише година безпробудного сну означала ймовірність стати химерою п'ятдесят на п'ятдесят. Дві години – сто відсотків. Гарантовано безпечні тільки тридцять хвилин.

Химери ставали сильніші. Швидші, досконаліші, розумніші. Ірма багато розповідала про це, але мені було достатньо й того хлопця, який прибрав мого вигляду. І тих сімох, які висадили собі мозок лише тому, що він цитував їм Екклезіяста моїм голосом.

– Як він це зробив? – я виринув зі своїх роздумів, забувши уточнити, про що мені йдеться. Але Ірма й так зрозуміла.

– Думаю, причина й у нас теж. Ми не спимо і через це слабшаємо.

– І чому він став мною... Хіба тут хоч хтось боїться мене?

Вона знизала плечима, нічого не сказавши.

– До речі, ви пробували спати на чомусь металевому? – запитання було геть недоречне, але чомусь на думку спало саме воно. – Пам'ятаєш: грибниця не може дістатися через метал.

– Ти думаєш, ми тут геть тупі? – у її голосі не було образи, сама лише втома. – Метал не дозволяє трупу стати химерою. Або мертвій химері – переродитися. Але живих не захищає.

– Як так виходить, що перетворюються живі? Ти ж казала, потрібно для цього померти!

– Послухай... Запитань багато. Різних. Тільки відповідей немає. Розумієш?

Ірма згребла із дверцят купу шоколадних батончиків і жбурнула в наплічник. Туди ж полетіли суха вермішель, консерви (усі, що були) і навіть кілограмовий пакет цукру.

– Нащо нам стільки цукру!

– Якщо застрягнемо... На орбіті або... Усіляке буває... – і вона втрамбувала в наплічник іще два такі пакети.

– Сьогодні тебе заарештують, – раптом згадав я.

– Не встигнуть, – буркнула Ірма. – За що хоча б?

– Вандлик здогадалася, що ти знаєш, де арсенал. Думаю, вона вже в курсі, що я збрехав. Просто дуже зайнята жінцями.

– Якщо все мине гладко, до обіду ми посадимо шатли. Думаю, почнеться бунт.

– А де ти знайшла стільки пілотів?

– Знайшла, – вона стріляла очима по кімнаті, гадаючи, що ж його взяти ще.

– А їм вистачить кваліфікації? Саджати шатли – це не злітати. Я б, скажімо, і не взявся.

– Вистачить. Не заважай думати.

Я замовк. Просто вткнувся носом в Ельзине волосся й заплющив очі. Вона зі мною, і я її більше не втрачу.

Світало. Ірма зв'язалася з кимось по рації. Щонайменше один позивний був знайомий.

– Капібара на зв'язку!

– Не спи, замерзнеш! – вимовила Ірма, і я зрозумів, що це код.

– У мене сірники в очах, – відгукнувся він.

– У кожному?

– Крім одного. Дай десять хвилин.

– Даю сім. Або будеш без ока.

– Прийняв!

Вона закинула за спину штурмовий наплічник і нахилилася взяти на руки Ельзу. Аж тут торкнулася моїх губ своїми. Обережно, наче питаючи дозволу. А через секунду ніжно поцілувала. І мені хотілося,

щоб цей поцілунок тривав набагато довше, але вона подарувала мені лише секунду, а потім акуратно підхопила Ельзу й пригорнула до себе.

– Одягайся й ходімо. Треба пройти кордон до восьмої.

Хмари нависали просто над головою запряною сірою наволочкою. Низьке небо наче вляглося на землю черевом, й застигли в повітрі шатли тільки підсилювали це відчуття. Знизу вони мали вигляд залізних трун, що ось-ось упадуть на голову. Ноги по щиколотки грузнули в брунатній каші з талого снігу та глини. У повітрі висіла мряка. Холод умить устромляв за комір свої змерзлі пальці, змушуючи втягувати голову в плечі. Я ніс Ельзу на руках. На неї було боляче дивитися – через відсутність нормального сну під оченятами з'явилися темні кола, на личку проступили вилиці. До наступної побудки залишалося хвилин десять. Не розплющуючи очей, Ельза обійняла мене за шию. Ірма поправила їй капюшон.

– Великий ангар, де вхід в арсенал... Там тепер їдальня.

Я подивився на годинник:

– Навряд чи буде багато народу.

– Якщо не застрягнемо на контролі. Перевірка на вхід у центральний сектор найдовша. Химери навчилися не тільки повторювати. Вони можуть осмислено використовувати цілі фрази. Не завжди й відрізниш...

– Я бачив, що є якийсь тестер.

– Так, є. Ми розробили. Але їх мало. Без серйозного приводу не використовують. Перевіряють із собаками, і якщо собака реагує – тоді тест.

Центральний сектор – це складські приміщення й кілька будівель навколо. Туди також перенесли штаб. На випадок тривоги сектор знеструмлювали, роблячи невидимим для женців. Тому портативні джерела енергії усередині сектору заборонені, і зброю нам теж доведеться здати.

Біля пропускного пункту вже вишикувалася чимала черга. Ми підійшли до її хвоста, і за нами відразу стала якась жінка. Чимало було з дітьми. Я роздивлявся обличчя навколо й не міг повірити, що це отой самий табір, який я пам'ятаю, – такі змарнілі й виснажені вони були.

Заверещали рації, передаючи сигнал «не спати». Усі заходилися будити дітей. Ельза розплакалася.

Жінка за нами забула свій номер. Її ніби заклонило від недосипу: кілька разів повторила в рацію попередній замість свого. Мені довелося підказати. Вона виправилася тільки з другого разу й подивилася на мене з якоюсь сумішшю вдячності й пригніченості. Попереду промайнула широка спина Капібари. Якоїсь миті він озирнувся, і я хотів привітатися кивком, але він прикинувся, що не помітив нас. Ірма теж відвела погляд, наче не знає його, тож і я став дивитися собі під ноги.

– Її зараз збудить, – раптом сказала Ірма, показуючи на жінку.

Та й справді мала поганий вигляд. Постійно ковтала слину й часто кліпала, наче ось-ось засне стоячи.

– Може, пропустимо?

Я мовчки погодився й показав жінці, щоб стала попереду. Уже потім подумав, що це милосердя геть ні до чого. Ми поспішаємо. Та нехай уже... Принаймні вона не обблює мені спину.

– Хвилюєшся? – спитала Ірма.

– Не дуже, – стиха відповів я. – Просто... А якщо там усе ж таки повно люду...

– Капібара все бере на себе. Забираємо зброю й валимо.

– Я б не хотів, щоб хтось постраждав... Ми ж ніби йдемо на це заради них же.

– Ти йдеш на це заради доньки, – Ірма відвернулася.

Її правда.

Попереду нас залишалося людей зо п'ять. Капібара давно був усередині. Я дивився, як перевіряють металошукачами тих, хто проходить. І подумав про свою штучну нирку. Якщо їхній прилад досить чутливий, вони помітять і захочуть документ. З'ясується, що в мене немає ключ-картки, а потім – що мене взагалі не має бути поміж живими. Не знаю, чи є в базі позначка про арешт... Байдуже. Вони все одно викличуть службу безпеки.

Мабуть, слід сказати про це Ірмі. Але усвідомлення, що зробити однаково нічого не можна, змушувало мене просто стояти, притискаючи до себе доньку, і чекати. Буде як буде. Ірма взяла мене під руку й поклала голову на плече. Хоч як це дивно, стало затишно й добре.

Від групи «чорних рукавів» відокремився конкістадор із собакою й пішов у наш бік. Та жінка – вона стояла просто переді мною – стала якось дивно посмикуватися й тупцювати на місці. Перша думка була, що вона хоче в туалет. Навіть подумав було – добре, що ми її пропустили. Вівчарка зосереджено нюхала повітря. Її навмисно вели дуже близько до черги. Аж раптом собака підняв свої розумні очі і кинувся вперед навіть не з гавкотом, а з якимось гортанним виттям.

Конкістадор натягнув повідець так сильно, що в нього на шиї набрякли вени. Жінка відсахнулася й налетіла на мене, ліктем ударивши Ельзу. Та прокинулася й голосно заплакала. Пес клацнув зубами й розлючено завалував у наш бік.

Усе це сталося за одну секунду. Конкістадор схопив вівчарку за нашійник двома руками й насилу відтягнув.

– На перевірку! – гаркнув він. – Ви четверо!

Він показав на нас з Ірмою, жінку й ще якогось чоловіка позаду. Кілька «чорних рукавів» клацнули гвинтівками й побігли до нас.

– Відходьмо вбік! – скомандував конкістадор. – Не затримуймо!

Жінка заметушилася ще сильніше. Так ніби їй уривався терпець. Підбіг високий хлопець з валізкою. Я здивувався, упізнавши в ньому нашого Антона. Він відкрив валізу на коліні і витяг кілька білих «ручок»-тестерів. Раптом я зрозумів, що він неминуче впізнає мене і, як мінімум, здивується, що я не під арештом... Секунду я був у ступорі і, здається, не дихав.

Аж тут мене осяяло. Відвернувшись від Антона, я підійшов до конкістадора з собакою й показав йому пучку вказівного пальця. На ній було видно слід від проколу й характерний синець, залишений тестером.

– Ось. Уночі проходив.

Він оглянув палець, із сумнівом пожував губами й, очевидно, вирішив, що тестери треба економити.

– Проходьте, – і нетерпляче хитнув головою. – Дитину віддайте мамі.

Мимоволі всміхнувся від того, що він назвав так Ірму. Вона теж усміхнулася – трохи зніяковіло. Намагаючись не видати свого полегшення, передав їй Ельзу. Пройшов уздовж черги й став чекати. Антон у мій бік не дивився. Привітався з Ірмою, зробив тест

чоловікові, який стояв позаду. І раптом Ірма тривожно повернулася до дивної жінки.

– Що з вами? Вам погано?

Та щось бурмотіла. Тепер, коли на неї звернули увагу, вона злякано замовкла. Аж раптом сказала голосно, ні до кого не звертаючись:

– Капібара все бере на себе!

І відразу додала, розсіяно поглядаючи довкола:

– Я б не хотів, щоб хтось постраждав!

– Леді, підніміть руки, щоб я їх бачив! – гаркнув конкістадор із гвинтівкою, прикладаючись до прицілу.

Знову зайшовся розлюченим гавкотом собака. Юрба сахнулася вусібіч. Ірма, притуливши до себе Ельзу, підбігла до мене.

– Химера, – сказала вона пошепки. – Роби, що я скажу. Заткни вуха пальцями й роззяв рота, як під час вибуху! Роби! Буде дуже хотітися витягти пальці. Витягнеш – помреш! Ти зрозумів?!

– Боже, а Ельза! – я повернувся до доньки, яка теж здивовано дивилася в бік тієї жінки. – Ельзо, іди до тата, доню. Я затулю тобі вушка...

– Ні! – Ірма смикнула мене за куртку. – Я сама! Роби, що кажу!

– З глузду з'їхала!

Я опустився перед Ельзою навпочіпки.

– Буде дуже гучно, доню, – і затулив її маленькі вушка великими пальцями, так, щоб зуміти втримати її голову, якщо вона стане вириватися. Тільки б витримати самому...

– Гілю! Ти не зможеш! – Ірма сіла поруч, говорила квапливо, весь час озираючись туди, де стояла під дулами гвинтівок дивна жінка. – Я понад рік вживала пиліок. Пам'ятаєш? Мій організм витримає. Твій – ні. Заткни вуха, а я подбаю про Ельзу.

Вона кинула ще один погляд через плече, але так і завмерла, наче в неї заклинило шию. Між губ жінки з'явилося щось, що нагадувало лапки здорової комахи. Чотири, завтовшки з мізинець, – вони розтягли їй рота, як стоматологічні розпірки, оголивши зуби й рожеві ясна. Я чекав, що зараз із рота покажуться головогруді якоїсь тварюки, аж ось зауважив, що її зуби зімкнуті, а чотири «лапки», насправді, ростуть із ясен. Вони розсовувалися дедалі сильніше й робилися довшими, розтягуючи губи й щоки до якогось неймовірного ступеня.

Я аж скривився, наче відчувши біль, який би мала оце відчувати людина. Але ця жінка не була людиною.

– Чому вони не стріляють... – видихнув я. – Чому не стріляють!

Рот жінки перетворився на величезний рупор з натягнутої шкіри. Усі остовпіло дивилися на неї. Замість того, щоб відкрити вогонь, «чорні рукави» з ошалілими обличчями опустили зброю – так само, як і ті, що зустріли мого двійника в госпіталі.

Ірма боляче копнула мене в щиколотку.

– Заткни вуха! І дай мені дочку!!!

– Це банші! – зненацька з відчаєм закричав конкістадор із собакою, наче опам'ятавшись. – Банші! БА-А-А-АН-ШІ-І-І-І!!!

– Пізно, – самими лише губами прошепотіла Ірма.

І відразу закричала химера.

Це неначе на концерті ви б стояли біля самої стіни колонок і низькі частоти змушували гудіти зуби. Тільки стократ сильніше. Біль, що пронизав мене, був такий інтенсивний, ніби хтось вставив мені у вуха розпечені цвяхи. Усі м'язи враз звело потужним болісним спазмом, тугим вузлом скрутило живіт, – довелося впасти на коліна. В очах потемніло. Ельзині вуха я щільно затуляв пальцями, але майже не відчував власного тіла й не знав, чи на довго мене вистачить.

Аж ось відчув, як кінчики прохолодних Ірминих пальців наполегливо й щільно заткнули мені вуха й наче зразу зрізали половину частот. Спазм моментально припинився, залишилася тільки низька нудотна вібрація в потилиці. Тепер я чув цей звук переважно «кістками», і він більше не пронизував мозок вогняними стрижнями. Я відчув, що стою коліньми в крижаній сніговій каші, але руки й досі обхоплюють Ельзину голову, затуляючи пальцями її маленькі вушка. Вона стояла замружившись і міцно притуливши долоньки до моїх зап'ясть.

– Ірмо... Не треба... – мені здається, я сказав це голосно, але не почув навіть сам.

Ельза злякано пхикала, я нахилився й притулився щокою до її личка. Люди корчилися, ніби через їхні тіла пропустили електричний струм. У більшості руки були підняті вгору, як у молитві. Насправді, вони намагалися заткнути вуха, але так і не встигли.

Ірма... Як же вона витримує...

Виникло нав'язливе, ірраціональне відчуття, що полегшає, якщо я мотну головою й звільнюся від її пальців. Відчуття було таке сильне, що годі й опиратися. Я стиснув зуби й замружився, намагаючись зосередитися на Ельзі. На тому, наскільки щільно мої пальці перекривають її слухові канали, наскільки надійно я тримаю її голову долонями...

3

Пролунав різкий, як тріск сухої гілки, звук, і за мить усе стихло. Я розплющив очі. Просто над нами висів бойовий дрон, здійснюючи пропелерами легкий вітерець. Жерло ствола підвісної гармати занепокоєно поверталось туди-сюди. Химера розметала руки посеред брудного снігу у великій кривавій плямі. Навколо всі лежали. Хтось вовтузився, намагаючись підвестися, хтось не ворушився. Ельза була перелякана, але оце й усе. Я підхопився й обернувся. На Ірму було страшно дивитися. Бліда, вона ледь трималася на ногах.

– Як ти? – я підхопив її під руку, і вона впала мені в обійми.

– У нормі, – однією рукою доторкнулася до свого вуха й подивилася на пальці, наче очікувала побачити на них кров. – Я казала тобі, пилот – шлях до досконалості... А ти не вірив.

– Ти он на ногах ледве стоїш... Шлях до досконалості...

– Зате жива. Дай мені зо дві хвилини...

Я пригорнув її до себе. Збоку можна було подумати, що ми просто обнімаємося. Насправді, вона майже висіла на мені, важко поклавши голову на плече.

– Вони загинули? – запитав я й знову озирнувся.

Декілька вже встигли підвестися, але більшість так і лежала.

– Не всі. Десь половина. Решта очуняє. Нам треба йти.

– Не поспішай так... Ти ледве стоїш.

– Ні. У нас мало часу.

Ірма й справді швидко оговталася. І через п'ять хвилин, покинувши зброю на спустілому пункті контролю, ми були біля входу в складський комплекс. Капібара і ще семеро понурих хлопців чекали нас там.

– Пилку взагалі немає? – запитав хтось із них замість «вітаю». – Зараз не зайве було б закинутися.

– Узагалі, – відрізала Ірма. – І давно. За мною.

– Нікого не чекаємо? – здивувався я.

– Усі є, – й Ірма заглибилася в нескінченні складські переходи.

Я наздогнав її й узяв за лікоть.

– У нас пілотів менше, ніж шатлів, – тихо сказав я Ірмі. – А Алекс – пілот, і до того ж відмінний. Я взагалі був упевнений, що він з нами.

– Не з нами, – вона тільки нервово смикнула плечима й пішла вперед.

Я знову наздогнав її.

– Ти йому навіть не запропонувала? Зайві руки – зайвий шатл!

– Переб'ємося.

– Я думав, Алекс твій друг...

– Ні. Він більше не з нами.

– Ви посварилися чи що? Ірмо! Та що з тобою?!

Вона вдала, що не чує.

Невдовзі ми опинилися в ангарі з жовто-чорними воротами арсеналу. Тепер усередині все було інакше. Чотири десятки столів, наша роздача з їдальні, автомати з кавою й напоями, стоси таць. Єдиний відвідувач мляво колупав свій сніданок у дальньому кутку. Капібара відпихнув мене вбік і пішов просто до його столика. Ми пройшли через зал до воріт арсеналу. Вони вже не були замкнені, і камери спостереження, замість того, щоб вертїти вусібіч електронними мордами, тужливо похнюпили голови.

Уже заходячи всередину разом з іншими, я побачив, як Капібара, підійшовши ззаду до самотнього відвідувача, блискавичним рухом шваркнув бідолаху чолом об стіл. Жалібно стукнула прямокутна пластикова тарілка, розплескавши вівсянку. Капібара знаком показав нам «окей».

Усередині був склад продуктів. І все. Ми піднялися по вузьких технологічних сходах до самої стелі й вийшли на настил. Усі мружилися від сяйва великих освітлювальних панелей і дивилися під ноги. По сходах, наздоганяючи нас, гуркотів черевиками Капібара.

– То де? – запитав він, піднявшись.

– Над лампами, – сказала Ірма.

– Де? Отак просто?

Здавалося, що світильники прикріплені до стелі. Насправді ж панелі висіли на тонких тросах, і над ними було ще приблизно з пів метра порожнього простору. Яскраве світло прекрасно маскувало цю схованку, і ми приклеїли контейнери над лампами – звичайним молекулярним клеєм. Ось і вся хитрість. Ірма дістала розчинник, і за дві хвилини ми відкрили перший ящик.

Вони були схожі на величезні стручки. Обтічні, матово-чорні. Яскраво-червона цятка на важільці запобіжника й велика зелена клавіша автоматичної корекції вогню. Синтез-ядерні гвинтівки «Шива». Я спустив Ельзу на підлогу й дістав одну. Рифлене руків'я, покрите якимось пружним матеріалом, було напрочуд зручне. У руках гвинтівка видавалася легшою, ніж на вигляд. Уставив батарею, й магнітна котушка ледь чутно загуділа, набираючи потужність. Автоматичний приклад висунувся сам, уперся мені в плече й зафіксувався.

– Очманіти, – вирвалося в Капібари. – А пиво вона не відкриває?

Хтось загіготів. Ельза обійняла мене за ногу, наче ховаючись.

– Я хочу на руки, – тихо сказала вона.

– Зараз, сонечко.

Відстебнув магазин. Сірі горошини дейтериду літію в прозорій пластиковій оболонці нагадували іграшкові кулі для всіх отих різнобарвних дитячих «пістиків»...

Капібара аж крякнув.

– Я читав про них! Промаже тільки паралітик.

Так... Я взагалі важко уявляв, як можна промазати, стріляючи термоядерним зарядом... Метр туди або сюди взагалі не важив...

– Слухайте уважно, – Ірма була зібрана і серйозна. – Ми думаємо, що на лінкорі чимало народу, але всі вони – науковці. Військових – одиниці, якщо взагалі є. Зате є бойові дрони. Їх активують, щойно ми несанкціоновано стикуємося. Стріляти слід обережно. Продірявимо обшивку – далеко не залетимо.

Вона зверталася до всіх, але дивилася чомусь тільки на мене. Наче це я був тут головний головоріз. Не знаю навіть, як описати той її погляд. Але він мені не сподобався. Дуже не сподобався.

Надворі пішов сніг. Ми швидко віддалялися від складів. Ніхто не здійняв тривоги, і це був неймовірний успіх. Двоє хлопців штовхали левітаційний візок з авіаційними батареями. Ельза сиділа в мене на спині – просто на наплічнику, немов ми гралися у вершників. Ручками міцно обхопила шию, а її тепла щічка притискала до мого вуха.

Попереду з білої імли вже показалися дротові огороження тимчасового Контуру. Хтось вийшов нам назустріч із піднятою рукою. Я встиг помітити, як Капібара ліниво підняв «Шиву», не заморочуючись прицілюванням. А потім фігура спереду потонула в біло-блакитному спалаху. Вибух, низький і різкий, як гуркіт грому, змусив втягнути голову в плечі.

Ми навіть не зупинилися. Ще кілька спалахів поглинули ворота і, пожувавши, виплюнули їх розпеченими понівеченими уламками. Не знаю, чи постраждав хтось іще, – більше ніхто не ризикнув вийти нам назустріч. Ми пробігли між оплавленими стулками, наче були групою спортсменів на пробіжці.

Метрів через сто Ірма подала сигнал зупинитися, щоб ми могли перевести дух. До посадкового майданчика було рукою сягнути.

– Зайmemo позицію на самому краю, – сказала вона, – і жєнці вилізуть самі. Не намагайтеся влучити ні в кого конкретно, цільтеся в натовп, щоб заряд потрапив у бетон. Убік шатлів не стріляти! Запитання є?

Запитань не було.

Жєнців ми помітили здалеку. Вони здіймали фонтани снігу, нагадуючи якісь оскаженілі снігоприбиральні машини. Жєнці були великі. Може, навіть більші за тих, яких я бачив у госпіталі.

– За командою, – сказала Ірма, присівши на коліно й піднявши гвинтівку.

– Опустити голову, наче ховаєшся, добре? – звернувся я до Ельзи. – І заплющ оченята.

– Добре, тату.

– І тримайся міцно, добре? Дуже міцно.

Замість відповіді вона поцілувала мене в щоку. Ніколи, у жодному найпекельнішому кошмарі, я не йшов у бій з маленькою донькою на спині.

Нарешті Ірма скомандувала: «Вогонь!». Спереду постала стіна сліпучо-яскравого вогню. Гуркіт, здавалося, струсонув навіть бетон під

нами. Я чекав, що хтось із цих тварюк ось-ось випірне зі снігу просто перед нами. Але через вогняну стіну не прорвався ніхто. Коли за пів хвилини стрілянини ми опустили гвинтівки, попереду була тільки чорна смуга обпаленого бетону. Нічого більше.

– Це ж довбаний тир! – із захватом вигукнув Капібара.

Ірма понуро подивилася на нього, але не відповіла.

Женці атакували нас іще тричі, але жоден не зміг наблизитися ближче, ніж на десять метрів. Потім стало тихо. Хвилин за п'ять ми обережно рушили далі.

Випалена смуга поблизу нагадувала обсидіан – така сама гладка склоподібна поверхня. Ми, про всяк випадок, зробили гак і обійшли її. Попереду в сніжному серпанку вже видніли контури великого посадкового шатла.

– Чекає тут, – скомандувала Ірма, коли до нього залишалося метрів двадцять. – Зі мною тільки лейтенант.

Не впевнений, що це була вдала ідея. Але Ірма поводитися так, наче знає, що робить. Вона взяла візок з акумуляторами й пішла перша. Я нишпорив очима, виглядаючи нових женців. Ірма, навпаки, була спокійна. Здавалося, її не цікавить нічого, крім візка. Ельза скрутилася на моїй спині маленькою теплою грудочкою. Не знаю, що вона відчувала зараз. Але якщо й боялася, то ніяк цього не показувала.

Громада шатла вже нависала над нами. Тільки зараз я зрозумів, що це зовсім не та посадкова шлюпка, на якій спустився на планету я сам, а великий десантний модуль, здатний узяти на борт сотню осіб. Аж раптом мене наче пронизала тисяча дрібних голок.

– Ірмо... У нас занадто мало акумуляторів! На таке одоробло треба чи не втричі більше, якщо не...

– Ні, – вона відмахнулася у своїй улюбленій манері, нічого не пояснюючи.

Я збирався заперечити. Мені здається, я навіть згадав точну кількість стандартних авіаційних батарей на такому типі човників. Шістнадцять, ось скільки. Але сказати нічого не встиг, оскільки ми підійшли досить близько, і я роздивився вузькі віконця кабіни пілота на витягнутій вовчій морді шатла. Вони були розбиті. І язики снігу, наче доріжки від сліз, спускалися по металевих щоках...

– Ірмо... Ірмо! – я наздогнав її. – Він не полетить! Шатл розбитий!

– Я знаю.

І вона пришвидшила крок, вправно петляючи поміж посадковими опорами. Ми залишили шатл позаду, а вона й не думала стишувати ходи. У якийсь момент Ірма раптом обернулася, і я подумав, що вона щось пояснить, але вона тільки сказала «швидше» і пришвидшила кроки сама.

– Ось, – вона покинула візок і кинулася до великого замету. – Допоможи.

Квапливо розкидаючи сніг, ми відкопали вузький, як пташиний дзьоб, ніс маленького швидкісного катера. Дуже скоро з-під снігу показалися дверцята кабіни пілота. Ірма відкинула кришку аварійного доступу й потягнула важіль. Усередині щось хруснуло, дверцята сіпнулися й відчинилися.

– Лізьте всередину! – крикнула Ірма. – Я ставлю батареї! Коли ввімкнеться пульт, активуй розпізнавання обличчя. У базі є твоя ліцензія, автоматика допустить тебе до керування. Стикування автоматичне, головне – злетіти. Зможеш?

– Чому я? У тебе ж он восьмеро пілотів.

– Чому – бо мараму... Лізь у кабіну, швидко! – і, схопивши візок, потягла його у хвіст катера.

Це був швидкісний командирський човник. Такий тримали для вищого офіцерського складу. На екстрений випадок.

– Ірмо...

– Зачекай!

Якісь невиразні сумніви ворухнулися всередині мене, але вони були хисткі, як фігури з тютюнового диму...

– Ельзо, постій секунду, добре?

Дитина кивнула – слухняно й трохи злякано. Узявши зручніше гвинтівку, я обережно заліз на крило. Відкинув дверцята, насторожено цілячись у сіру сутінь кабіни. Пахло вогкістю й застоїним повітрям. Запилено. Але тихо й порожньо. Якийсь час я просто чекав і слухав, оглядаючи кожний сантиметр. Ні, жінці не дісталися сюди – пульт був цілий. Кожен найменший датчик.

Саме в цей момент Ірма прокричала: «Вмикаю!» – і в кабіні загорілося світло. Щось тонко пискнуло, засвітився світлодіодами пульт, і на головному моніторі ожив анімований герб Корпусу Конкістадорів. Я видихнув.

– Працює! – крикнув я й важко ввалився всередину.

І тільки тут як слід усе роздивився й аж остовпів. Якийсь час навіть не вірив своїм очам. Мої сумніви більше не були фігурами з диму. Вони стали демонами, що вийшли з вогню.

– Ірмо!

Визирнув. Вона досі вовтузилася біля моторного відсіку. Я зістрибнув у сніг і пішов до неї. Ірма саме грюкнула кришкою й відіпхнула ногою візок. Погойдуючись, той самотньо ковзнув у снігову імлу.

– Готово!

– Ірмо! – я взяв її за плечі, бо хотів бачити її очі. – Він двомісний! Катер двомісний!

– Візьмеш її на руки! Летімо!

– Ірмо, до чого тут це! – я навіть трохи струснув її. – Хто посадить шатли?!

– Ти хочеш урятувати свою дочку чи не?

А я сподівався, що вона пояснить. Скаже, що Капібара й інші в курсі. Що це частина якогось плану. Розкаже, хто опускатиме шатли. Але вона труснула плечима, скидаючи мої руки, і пішла до кабіни.

– Немає часу! Летімо.

– Отже, вирішила втекти? Просто звалити, як тоді, коли намагалася викрасти лінкор! І покинути тут на погибель купу народу!

Ірма підхопила на руки Ельзу й напрочуд спритно залізла в кабіну.

– Залазь! Поговоримо потім!

– Ірмо, тут же повно дітей! Людей! Ми не можемо їх кинути!

– Тут твоя донька! – її очі спалахнули. – Хто ще тобі потрібен?!
Летімо!

– Отже, Вандлик казала правду! Ти все набрехала мені!

– Що ти мелеш! – в її очах блиснула лютя. – Заради доньки ти вбив людину! Забув? Отож це останній шанс її врятувати! Через добу тут усі помруть!

– Бери не мене! Бери будь-якого пілота. Він посадить один шатл, ми зможемо підняти на лінкор решту...

– Вони не пілоти! Жоден із них!

Мені здається, наступну секунду я просто мовчав, прокручуючи в голові її відповідь ще і ще. Повільно падали великі кошлаті

сніжинки. Ельза дивилася на мене, наче все розуміла й наче теж хотіла, щоб я полетів. «Вони не пілоти. Жоден із них».

– Це і є твій план, Ірмо? Тобі потрібен був хлопець з ліцензією, тому що браслет дезертира заблокує керування, щойно ти сядеш у крісло. Ти через це мене чекала?

– Не верзи дурниць, – вона вже не кричала. – Я б не кинула ні тебе, ні її!

– Не бреш! Ти весь час брешеш! Про все! Господи, та в тебе ж навіть не було раку!

– Він був! – Ірма спалахнула, наче я сказав щось образливе.

– Ти переказувала фільм!

– Ти б вирішив, що я божевільна! – в Ірминому погляді з'явилася гіркота. – Так, я не була в лазареті жодного дня. Боялася, що мене знімуть із рейдів і змусять провести залишок життя в ліжку – на препаратах, від яких ти блюєш власними ж кишками, а користі однак немає... Ніхто не знав про хворобу. Навіть мій Нейтан. Діагноз поставив автоматичний модуль – я спеціально залізла вночі. Потім ховала від Нейтана знімки... Коли ставало несила, нажиралася знеболювальних... Дякувати Богу, медикаменти теж видавала автоматика... Пам'ятаєш, я розповідала тобі про матір? Найбільше на світі я боялася, що коли-небудь повторю її долю. І ось, коли це сталося, я була не готова. Зовсім. Розуміла, що вмираю, і не могла цього прийняти. І тоді мені став снитися сон... Той самий... Дуже дивний... У ньому була сунична квітка.

Сон приходив щоночі з однією й тією ж страхітливою реалістичністю, залишаючи дивний, нав'язливий післясмак на весь день. У ньому Ірма виходила за ворота дослідницького комплексу й ішла мертвим містом. Вітер кидався їй під ноги дрібними смерчами з сухого листя, – наче пес, який намагається не пустити хазяїна в небезпечне місце. Шпурляв в обличчя пригорщі пилюки, викрикував невиразні погрози, смикав за одяг, штовхав у груди. Ірма мружилася, щільно стискала губи, але пісок однак скрипів на зубах. А вона вперто йшла вперед – серед бойових машин, що втратили міць, вулицями, що

позбулися метушливості. Ішла впевнено, як людина, що точно знає пункт призначення, але водночас є байдужою пасажиркою у власному тілі, не маючи ані найменшої гадки про мету.

Вона щосили вертіла головою, жадібно всотуючи кожен образ, кожен відкритий краєвид, кожную нову картину тлінності життя. Адже досі ходити мертвим містом їй не випадало. Максимум – трохи проїхатися, сховавшись за товстою бронею, потім ступити з десятків обережних кроків у бойовому скафандрі, зрізати листок рослини чи взяти пробу ґрунту і знову повернутися під захист непробивного корпусу всюдихода.

Уві сні вона йшла у звичайній польовій формі, без шолома, вдихаючи такі різні й характерні запахи закинутого мегаполіса. Суміш ароматів тайги й синтетичних нот, забутих тут загиблою цивілізацією. Ясна річ, уві сні Ірма не усвідомлювала, що бачить сон, а прокинувшись, не втомлювалася дивуватися його детальності й реалістичності.

Сон був довгий. Вона встигала пройти десь півтора кілометра, проживаючи кожен крок цієї дивної прогулянки, аж поки нарешті доходила до помітної високої будівлі, яку подумки означила як «Центральний універмаг». За ним починався вузький захаращений провулок, що неймовірно вабив Ірму напівтемною стежкою поміж вигадливими нагромадженнями розбитих механізмів. Щоразу, побачивши його, Ірма гостро усвідомлювала, що її мета – хоч би яка вона була – десь там, у глибині, за горами понівеченого металу, у великій купі чогось, схожого на будівельне сміття, що ледь виднілася звідси. І щоразу, ступивши перший крок по зів'ялому листю, вона покидалася.

...У реальності на неї чекали біль і виснажливе очікування власної смерті. І таблетки. Купи таблеток, що позбавляли смаку будь-яку їжу, приглушували барви реальності й робили мозок схожим на старе розкисле мило...

В Ірминому сні довколишня реальність – щойно така матеріальна й об'ємна – за секунду до пробудження раптом починала розпадатися, втрачаючи всю свою осяжність і глибину. І тоді вона розуміла, що це сон. Докладаючи надзусиль, подумки домальовувала навколишньому світу розмиту різкість і зниклі запахи, болісно намагаючись залишитися в мертвому місті, яке їй наснилося. «Устигнути дізнатися

таємницю сміттевої купи», – казала вона собі. «Хоч трохи відтягнути повернення в реальність» – так мала звучати правда. З таким же успіхом вона могла б ловити в калюжах відображення птахів. Сон розбризкувався, розтікався дрібними брижами, не залишаючи після себе нічого, крім хіба що вологих доріжок на обох щоках...

Так мало статися їй цього разу. Побачивши провулок за рогом «Центрального універмагу», Ірма зрозуміла, що це сон. Вона звично вчепилася всім своїм еством у відчуття, щоб утримати цю реальність від неминучого розпаду. Але чомусь не прокинулася. Світ не затягнувся брижами й не став ані пласким, ані розмитим. Вона, як і раніше, стояла біля входу в таємничий провулок, і купа сміття, що ледь виднілася попереду, так само свідчила, що приховує щось важливе. Дивно, але усвідомлення того, що це сон, зовсім не заважало їй відчувати запах зів'ялого листя чи прохолоду повітря, яке вона вдихала.

Повільно, остерігаючись усе зруйнувати якимсь необережним рухом, Ірма зайшла в провулок. Вітер неначе сказав: «Роби, що хочеш», – і геть ущух. У провулку, куди не діставало своїми променями осіннє сонце, було холодно й вільготно. Нагромадження мертвих машин були достоту гігантські. Вони загрозливо нависали над Ірмою, наче нагадуючи, що досі не впали тільки тому, що їх ніхто не тривожив. Вона намагалася прошмигнути між ними водночас плавно і швидко, не зводячи погляду зі сміттевої купи.

Зблизька виявилось, що купа – це пісок і якісь уламки, присипані всюдисущим зів'ялим листям. Не довго думаючи, Ірма стала навколішки і заходилась ритися, шукаючи не знати що. У якийсь момент їй стало страшно, що під уламками, куди вона встромляє голі руки, виявиться щось живе. Ірма нагадала собі, що це сон, але страх не відступив. Вона б не хотіла, щоб її вкусила отруйна багатоніжка, навіть якщо цей укус видаватиметься реальним тільки тут і зараз. Тоді вона подумала, що, коли прокинеться, її знову огорне чорне задушне передчуття болісної смерті. І цей страх витиснув собою все інше. Ірма повинна встигнути знайти те, за чим прийшла, хоч би що то було.

Відкинувши черговий великий уламок, зрозуміла, що нарешті знайшла. Відчула. Тому що їй в обличчя вдарив такий несподіваний і навіть немислимий тут, не просто знайомий, а рідний з раннього дитинства аромат. Аромат суниці.

Скільки себе пам'ятала, цей запах означав для неї щось чарівне. Наприклад, батька (коли він іще був живий), який приносить додому пригорщу неймовірно пахучих ягід, знайдених у парку дорогою з роботи... Відчувши цей дивний запах, Ірма спершу завмерла від подиву. А потім зрозуміла: це знак. Хай там що приховує ця купа сміття, воно призначене саме для неї. І тоді вона обережно вийняла уламок, що скидався на шматок стіни (запах став такий сильний, аж у голові запаморочилося), і відкинула вбік.

У невеликій заглибині, з щілини в бездоганно рівному покритті, з якого тут були зроблені дороги, мости й нескінченні естакади, сховавшись у брунатному старому листі, росла квітка. Вона була невелика, завбільшки як кволий домашній кактус, яскраво-лілова й випромінювала ніжне неонове сяйво. Тонкі тичинки ледь колихалися, наче танцювали повільний танець. Ірма, заморожена цим незвичайним видовищем, простягнула руку до квітки, але тут сон став розпадатися на окремі неясні образи. А за мить вона усвідомила, що дивиться на ледь освітлену сірим ранковим світлом стелю свого кубрика. Прокинулася.

Сон не давав їй спокою весь день. А коли наступної ночі він повторився, увірвавшись, щойно її пальці торкнулися ніжного лілового листя, думка про квітку стала нав'язливою ідеєю. Так і не наважившись нікому нічого розповісти, Ірма нишком сіла в дослідницький всюдихід і покинула межі бази.

Вона кружляла містом година за годиною, але через оглядові щілини воно здавалося таким же незнайомим і чужим. Тоді, покинувши броньовану машину, пішла пішки. Як уві сні. І через пів години блукань несподівано вийшла до знайомої продовгастої будівлі. «Центральний універмаг». Ірма ніколи ще не бувала в цій частині міста. Але все було саме так, як у її снах. Нежарке осіннє сонце стало хилитися до заходу, і його промені надавали персикового відтінку всьому, до чого торкалися.

Обійшовши будівлю, Ірма навіть не здивувалася, коли опинилась у засипаному зів'ялим листям провулку. Попереду, за величезними нагромадженнями якихось механізмів, ховалася купа сміття.

...Того ж вечора вона посадила квітку у велику бляшанку з-під фарби й поставила коло ліжка. Потім спустила в унітаз знеболювальні й протисудомні – усі до останньої таблетки. Якби тієї миті її схопили

за руку й спитали, нащо вона це робить, Ірма не змогла б пояснити. Або змогла б, але її пояснення видалось би дуже й дуже дивним.

Години через чотири вона стогнала від болю. Над ранок її викручували судоми, Ірма плакала й до крові кусала губи, але через причину, яку знала лише вона, по допомогу так і не звернулась. А ближче до вечора розплющила очі й здивовано усвідомила, що біль відступив і вона дуже хоче їсти. Здається, такий апетит мала вперше за останній місяць.

Потім зазирнув Нейтан, і вони сильно посварилися, адже невідома інопланетна рослина в кубрику – найнемислиміше порушення, яке тільки можна уявити. А Нейтан усе ж таки командир. Він наказав, щоб Ірма негайно позбулася квітки, а коли вона навідріз відмовилася, спробував забрати її сам. На Нейтанів подив, упоратися з Ірмою йому забракло сил. Збентежений, він сказав їй, що вранці відразу після чергування зайде знову, і якщо квітка ще буде в Ірми, надішле сюди службу безпеки.

Уранці в кубрику він не побачив ані квітки, ані Ірми. Нейтан вирішив, що вона розсудливо викинула рослину, пішов до себе й завалився спати. Він не знав, що близько четвертої ранку Ірма з квіткою в руці спустилася в порожню лабораторію комплексу й відкрила карантинний відсік. Нікому й ніколи не спаде на думку шукати її тут. Отже, ніхто не завадить квітці вилікувати її. Й Ірма захлопнула важкі двері карантинного відсіку зсередини.

Коли через дві доби вона повторно залізла в апарат для діагностики, жодних слідів пухлини в її мозку вже не було.

Ранкове небо давно стало молочно-біле, але сонце так і не зійшло. Ірма дивилася поверх панелі керування кудись у снігову порожнечу. Ельза пригорнулася до неї й, здається, дрімала.

– Уже тепер, після всього, коли я опам'яталася на «Гр'юх коронах» й дізналася, що по мене прилетіла не абихто, а Ніколь... Я вирішила, що вона повернулася заради мене. Звернула там гори, і... Я навіть не розуміла, скільки років минуло... – Ірма важко перевела подих. – Я благала її негайно летіти звідсіля. Просила. Але її як заклонило на цій новій місії... І тоді я зрозуміла, нащо вона прилетіла.

Здогадалася. Тієї ж ночі прокралася на місточок і... Далі ти знаєш. Чудес не буває...

Було тихо. Тільки Ельза розмірено сопіла. Ірма дивилася на мене майже благально. Наче чекала, що зараз я спростую її слова про чудеса.

– Я не покину тут решту людей.

– І дозволиш своїй доньці загинути?! – тепер у її очах читався докір.

Я мовчав. Ірмин погляд жадібно обмацував моє обличчя, ковзав туди-сюди, кидався від одного ока до другого, пронизував наскрізь, намагаючись знайти відгук, а потім немов обіймав і відразу тряс за плечі, мовляв, ну що ж ти, давай!

Нарешті вона простягнула мені руку:

– Ти, лейтенанте, хороша людина. Намагаєшся взяти на себе відповідальність за все. За чужих дітей, за батьків, які приперли їх сюди, бо їм так сильно потрібні були гроші! За тих офіцерів, які, на відміну від нас із тобою, знають мету місії від самого початку! Не варто. Просто – летімо! Тому що Вандлик неможливо спинити! Її не зупинив найстрашніший кошмар життя – виродок, який колись, у дитинстві, задушив її сестру. Він снівся їй постійно, нагадуючи, що вона втекла, а сестра – загинула, змушує ридати в подушку по пів ночі... А на цій планеті кошмар матеріалізувався. І явився до неї – химерою! Вона обмочилася зо страху, але навіть після цього не згорнула місії! Вандлик не спустить шатлів, поки не отримає свій мутаген.

– Так, – кивнув я. – Твоя правда – поки не отримає або доки ми всі не загинемо... І знаєш що... Хай отримає. І просто сьогодні!

Сказавши це, я міцно обхопив свою Ельзу й штовхнув Ірму всередину кабіни. Вона верескнула, як кішка. Гвинтівка з'явилася в її руці навдивовижу швидко. Ельза прокинулася й злякано обхопила мою шию.

– Опустити зброю, Ірмо. Ми обоє знаємо, що ти не вистрелиш.

Я швидко відступав про всяк випадок, тримаючи свою «Шиву» напоготові. Ірмин погляд, здавалося, здатен різати сталь.

– Тату... – пошепки запитала Ельза. – Що ти робиш?..

– Усе добре, доню, – тихо сказав я. – Потрібно повернутися.

– А що ми забули?

– Термос. Ми забули термос.

Вандлик довго не відчиняє. Ельза знову сидить у мене на спині.

– Усе пам’ятаєш? – питаю.

– Так.

– Не будеш боятися?

Вона цілує мене в щоку.

Лівою рукою я закриваю об’єктив мультидіапазонної камери інтеркому. У правій – зведена «Шива». Металевий Ірмин термос – у кишені куртки. Знову стукаю носом у двері. Не відчинить – стрілятиму. Але тут інтерком хрипко прокашлюється й здивований голос Вандлик запитує, хто там. Нахиляюся нижче, щоб Ельза була поруч із переговорним пристроєм.

– Я загубила тата! – каже вона.

Устигаю почути, як Вандлик охнула.

Клацає замок. Відчинені двері прокреслюють на свіжому снігу жовту смугу світла. Стаю в освітлений клин і тицяю ствол переляканій Вандлик просто в ніс.

– Утнеш якусь дурницю, і я стрілятиму.

Насправді я блефую. Але на обличчі Вандлик такий переляк, наче я пообіцяв згодувати їй її ж таки тельбухи. Вона відступає в помешкання, щільніше загорнувши короткий халатик.

Помічаю, як її очі стріляють вусібіч.

– Без дурниць, – повторюю я їй, не обертаючись, захоплюю за собою двері. – Я прийшов запропонувати угоду...

– Ти знайшов арсенал... – перебиває вона, тільки зараз роздивившись гвинтівку в моїй руці.

– Так. Сядь.

Бічним поглядом устигаю вловити якийсь рух, але зреагувати – уже ні. Упізнавано клацає запобіжник індукційки.

– Кинь ствол! – наказує тихий голос, і я з подивом упізнаю вкрадливі інтонації нашого Абу Асада.

– Не смій! – каже Вандлик. – З ним дитина!

– Нехай кине ствол!

Ельза, нахилившись низько-низько до моєї голови, починає плакати – тихо й жалісно, як може плакати тільки по-справжньому налякана дитина.

– Господи, вона ж боїться! – Вандлик підхоплюється, але я смикаю гвинтівкою, й вона знову сідає.

Притискаю Ельзину щічку до своєї, не зводячи очей із Вандлик:

– Тихо, доню, тихо...

– Опустити ствол! – гарчить Аба.

– Перестань! – гаркає Вандлик. – Припиніть обидва! Чого ти з дитиною приперся, га?!

Останні слова, звісно ж, адресуються мені. В її очах уже й сліду немає страху. Аба і далі розгублено цілиться в наш бік.

Він голий-голісінький.

– Я не хотів усього цього, – кажу. – Але ти наказала мене розстріляти, пам'ятаєш? Я не ризикнув прийти беззбройним.

Вандлик дивиться на Абу. У її погляді щось є. Щось, зрозуміле тільки їм.

– Опустити зброю, будь ласка, – каже йому Вандлик і супиться. – Ніхто тут ні в кого не стрілятиме. Він прийшов поговорити, бачиш?!

Аба нарешті опускає гвинтівку.

– І одягнися...

Знову невпевнений погляд Аби.

– Іди, – наказує вона.

Аба йде в кімнату. У дверному отворі встигаю помітити ліжку, скинуту ковдру, розкидані подушки. Якийсь рожевий тюбик на простирадлі. Стає ніяково. Відвертаюся. Опускаю на підлогу Ельзу й сідаю на стілець. Гвинтівка в мене на колінах, і, про всяк випадок, ствол дивиться точно вбік спальні. Ельза обіймає мене. Вандлик сидить мовчки. Розумію, що почати повинен я, але хочу дочекатися Абу. Нехай почують це обоє.

– Ти знаєш, що ви пропустили сигнал «Не спати»? – нарешті каже Вандлик. – Вас шукають – твою Ельзу й Ірму.

– Не знаю. Але це не має значення. Я приніс рішення. Тільки вислухай.

Повертається Аба. На ньому армійські штани і якась зовсім ідіотська домашня футболка.

– Я не знав, що ви живете разом, – зовсім недоречно кажу я.

– Ми не живемо, – відповідає Вандлик.

Мимоволі кидаю ще один короткий погляд убік спальні. Вона дивиться просто на мене. Відчуваю, що червонію.

– Добре, – кажу. – Добре, що ви обоє тут. Ось.

Дістаю термос і простягаю їм.

– Що це? – запитує Вандлик.

– Мутаген. Цього разу справжній. На. Опускай шатли й летімо.

Вони презираються. Їхні погляди сповнені здивування.

– Що там? – перепитує Аба.

– Що чули. Мутаген. За його допомогою Ірма вивела женців. Думаю, пора вам про це дізнатися. Без мутагену женці були дрібні й невинні. Ми колись знайшли одного в трансформаторній будці, пам'ятаєте, майоре? – (Аба киває.) – Ірма виростила з них чудовиськ за два тижні.

Вони знову презираються.

– Ти віддаєш мені мутаген, щоб я опустила шатли? – уточнює Вандлик.

Їхня манера перепитувати по сто разів починає дратувати.

– Ти вловила самісіньку суть, Ніколь. Мутаген, і арсенал на додачу.

– А якщо в термосі не мутаген?

У голосі Вандлик звучить уже навіть не обережність, а якась улещання. Наче вона боїться, що після цього запитання я схоплю гвинтівку і довгою чергою від стегна перетворю їхнє гніздечко розпусти в розпечену радіоактивну калюжу.

– Перевіряйте, – кажу. – Можете просто зараз бігти з ним у лабораторію. Думаю, коли ви побачите, зрозумієте самі. Усе, як ви мріяли. Навіть випробуваний – можете привезти кілька женців для звітності. Залишилося доповісти на Землю про виконання завдання.

Вони знову дивляться одне на одного, і мені уривається терпець. Не гратиму більше у їхні ігри. Тепер їм доведеться грати в мої. Рвучко встаю й ступаю крок назад. Стілець падає. Я ховаю Ельзу за спиною й піднімаю «Шиву».

– Ви обоє не вкурили?! Всралися чи що?! Це – ультиматум!!! Майоре! Підняв зад і мерщій на біостанцію! У тебе пів години – перевіряй, що в термосі! Вандлик чекає тут, і якщо облажаєшся –

помре першою! Вшурупав?! Ти повертаєшся – вона опускає шатли. Крапка! Інакше вона – труп. Тепер допер?! Бігом марш! Ну!

Я тоді розізлився. По-справжньому. Сильно. Думаю, міг би й пальнути. Навряд чи продумано й холоднокровно, але довбонуту з люті – сто відсотків. А в мене ж у руках не абищо, а синтез-ядерна «Шива». Й Аба не зводив з неї очей – боявся. Це перша ознака: людина, яка не може подолати страх, прикипає поглядом до зброї. Не до ваших очей, не до дверей, через які може втекти, а до кінчика ствола. Так, наче доки вона дивиться, доти невразлива.

– Хтось візьме в мене цей чортів термос чи ні?!

– Гілю, – тихо каже Вандлик.

«Йй теж страшно, – відзначаю про себе. – Повірила».

– Гілю, немає ніякого мутагену...

– Так нехай валить на біостанцію й перевірить!!! – репетую так, що в самого дзвенить у вухах, і жбурляю йй термос.

Замість того, щоб спіймати, вона злякано затуляє обличчя руками. Термос б'є її по зап'ястях і падає з високим металевим «бам». Ельза втискається личком мені в стегно. Пальчики щосили чіпляються за цупку тканину штанів, ніби я збираюся вириватися, а вона – не відпустити.

Очі Вандлик на секунду розширюються, вихлюпуючи весь страх, що накопичився всередині, як два парові клапани. Вона миттю стає схожа на перелякану маленьку дівчинку. На ту, що зустріла була довготелесого виродка у заправній футболці «Party or Die». Напевно, це триває зо дві секунди. Двоє переляканих дорослих людей безпорадно завмерли перед озброєним блазнем. І маленька дівчинка, яка розпачливо вчепилася в татову ногу й намагається пережити свій черговий кошмар. А потім Вандлик опановує себе.

Її уста миттєво перетворюються на поріз леза на блідому обличчі. З очей зникає беззахисна дитяча глибина, і вони знову стають колючі й чіпкі. Жовна ходять угору-вниз. Вона коротко і рішуче вдихає й підходить до термоса. Одним рухом, наче зганяючи все зло і страх, відкручує кришку (та відлітає вбік на добрих три метри й котиться по підлозі).

– Дивися! – кричить Вандлик.

Вона клацає пневмопробкою й перекидає термос на скляний журнальний столик. Робить це так рвучко, аж я не сумніваюся, що

столик розіб'ється. Термос випльовує на скло щось чорне й липке. Я мимоволі відсахуюсь, бо й гадки не маю, що буде, якщо надихатися мутагену. Але натомість Вандлик... Вивернувши чорну рідину на столик, вона пхає в неї пальці й простягає до мене, наче хоче, щоб я злизав цю гидоту.

– Ось твій мутаген, поглянь! – кричить вона. – На! Сміливіше! Можеш його понюхати, ну!

Усе сталося занадто швидко, тому сенс того, що відбувається, доходить до мене із запізненням: вона б ніколи не зробила так із мутагеном.

Вандлик і далі простягає мені запацьорені пальці, і я, опустивши гвинтівку, підходжу до неї. Насправді я вже все зрозумів. Ще до того, як побачив, що мутаген зовсім не чорний, а темно-коричневий. До того, як відчув характерний запах згарятини, що незмінно асоціюється в мене з нагрітим на сонці асфальтом. Кава. На пальцях Вандлик, без сумніву, вологі кавові відходи, що залишаються у фільтрі після того, як ви зробили собі ранкове еспресо.

– Кава, – приголомшено вимовляє мій рот, безнадійно відставши від мозку.

Мозок уже мчить то в минуле, перегортаючи спогади про все, що розповідала мені Ірма, то в майбутнє, де розсипаються на порошок мої плани, в яких Вандлик опускає дванадцять завислих над табором шатлів.

– Не може бути, – кажу я й знову піднімаю гвинтівку. Наче можу змінити реальність, погрожуючи комусь зброєю.

Крізь шум у вухах пробивається спокійний голос Аби:

– Мутаген – це вигадка, Гілю. Думаю, якщо Ірма й справді виростила женців, як ти кажеш, їй було достатньо вбивати окремих особин електрострумом, щоб виробити стійкість в усього виду. Закони еволюції на цій планеті дещо дивні...

– Більше ушкоджень – більше вдосконалень, – кажу собі, згадавши Ірму, яка ламає кістки Капібарі. – Хочеш заробити, постав на дівчисько...

– Прибери гвинтівку, – м'яко каже Аба, і я ніби прокидаюся.

– Ні! – і сам дивуюся зі своєї істеричної інтонації. – Шатли однак доведеться опустити!

– Послухай, – утрючається Вандлик. Її голос тепер теж спокійний. – Просто послухай нас. Місію Корпусу – провалено. Вона була неможлива від початку. Не можна привезти звідси біологічної зброї, тому що зброя – це вся планета. Усе на Іш-Чель – це одна жива істота.

Напевно, цієї миті я маю тупий вигляд. Принаймні почуваюся саме так. Долучається Аба:

– Усе живе навколо – тварини, дерева, трава, смертожуки, лісові дияволи, жінці, навіть тайга навколо табору, – все це несправжнє. Це копії. Гриби, об'єднані однією величезною грибницею. Вона потрапила на Іш-Чель приблизно сто років тому й захопила її. Сама по собі грибниця не здатна ні дихати, ні споживати живильних речовин із ґрунту – нічого. Але вона скопіювала місцевих тварин і рослини, що пристосовані до життя на цій планеті. Скопіювала все, зберігши харчові ланцюжки й екосистеми. І саме ці клони – дихають і харчуються за грибницю. А химери – найдосконаліша зброя грибниці, призначена для знищення розумних істот. Ось і все. Справжнє життя грибниця легко витіснила, оскільки її витвори сильніші й весь час удосконалюються.

– Вони просто зжерли тут усе живе, – перебиває Вандлик. – Тому ми й досі не опустили шатлів. Ми боїмося привезти цю заразу на Землю. Адже серед нас є химери, яких неможливо відрізнити від людей. Узагалі. Вони ніяк себе не виявляють і просто чекають.

– Ти брешеш! – вигукую й відчуваю, як Ельза міцніше притискається до моєї ноги. – Химери тупі! Як їх можна не відрізнити?

– Ти багато чого не знаєш, Гілелю, – Вандлик говорить до мене як до небезпечного психопата; її тон м'який і дуже серйозний. – Є й інші. Такі собі королівські химери. Ми виявили тільки одну таку... За поведінкою ми ніколи б у житті її не вирахували. Вона – точнісінько як людина. Є, можливо, кілька нюансів... Наприклад, запитання «чому» заганяло її в глухий кут. Але сформулюй як завгодно інакше, і вона вже без проблем відповідає.

– А ще імена, – додав Аба.

– Точно, – погодилася Вандлик. – Вона їх не запам'ятовувала. Але ми не знаємо, це в усіх химер так чи тільки в тієї однієї!

– Як ти сказала? – перепитав я.

– Ми не знаємо, чи в усіх химер...

– Ні, – я нетерпляче відмахнувся, боячись втратити таку прозору, таку сором'язливу думку, що лише на секунду виринула на поверхню. – Що з іменами?

Вони з Абою презирнулися.

– Деякі імена химера була не здатна запам'ятати. Повторити могла, а згадати через пів хвилини – вже ні. Забувала. Та водночас інші імена пам'ятала чудово... Ми не до кінця розібралися в цьому.

– Гілю, якщо отак узяти й полетіти... – починає Аба, але я піднімаю руку, щоб він заткнувся.

– Дайте тестер, – кажу. – Ці ваші портативні трубочки...

– У нас немає, – він хитає головою. – Їх узагалі майже не залишилося. Біостанцію ми втратили, і всі реактиви були там.

– Добре... Обійдуся.

Узявши за руку Ельзу, я йду до виходу. Уже у дверях знову повертаюся до Вандлик:

– Ти комусь розповідала про сестру? Про те, що її задушив отой хлопець і що ти відчуваєш провину, бо втекла тоді? І що вбивця й досі тобі сниться. Казала кому-небудь?

Здивоване обличчя Вандлик було красномовніше за будь-які слова.

– Необов'язково цього разу, – уточнюю. – Може, за першого прильоту. Бодай комусь.

І в її вже цілком ошелешених очах проступив майже марновірний страх. Вандлик заперечно хитає головою.

– Жодна жива душа... – шепоче Вандлик. – Звідки ти знаєш... Як ти міг дізнатися про сні...

– Дізнався не я... – я підхопив Ельзу на руки. – Арсенал у тому ж ангарі, де й був. На стелі, над світловими панелями. І ще... Навіть не думайте опускати шатли.

І вийшов.

Вогник сигарети було видно здалеку. Алекс чекав мене біля недобудованого комплексу, в якому Ірма колись виростила женців. Він

був на контрольованій території, але тут, як і раніше, було порожньо.

– Бро... – стрельнувши сигаретою в сніг, Алекс міцно мене обійняв. – Я навіть не знав, живий ти чи ні!

– Алексе... – у його ведмежих обіймах було важко говорити. – Тільки чесно: ти не порушив обіцянку, яку дав своїй мамі?

– Щодо наркоти?

– Щодо пилку, якщо точніше. Ти його пробував?

– Ви вже всі задовбали мене цим пилком! Особливо Ірма! Не пробував і не збираюся.

– Це чудово, друже. Просто чудово.

Я присів поряд з Ельзою навпочіпки.

– Сонечко, ти побудеш поки що з цим дядьком, добре? Якщо буде треба, він відвезе тебе на корабель, а я прилечу потім. Домовилися?

Я розумів, якщо вони відлетять без мене, то ми більше ніколи не побачимося. Але не міг допустити, щоб мала про це здогадалася. Потрібно було, щоб вона слухалася Алекса за будь-яких обставин. За будь-яких.

– А ти? – запитала вона. – Я хочу з тобою.

– Сонечко моє... Тато мусить дещо зробити... Думаю, я встигну повернутися. До речі, дядько Алекс – класний пілот...

– Братуку, – упівголоса сказав Алекс. – Може, ти спершу зі мною поговориш?

– Просто побудь із нею. Якщо все піде за планом, я заберу її години за дві. Якщо не за планом – тобі доведеться рятувати її замість мене. Хоч так, хоч так, Алексе, ти єдиний, кому я можу довіряти. Єдиний.

– Чому ж я? Через пилку чи що?

– Через пилку. Мені, друже, потрібна допомога. Гадаю, до плану «Б» не дійде, але на стартовому майданчику є двомісний катер. Сьогодні ми перестріляли там усіх женців, і, думаю, нові ще не набігли. Катер готовий до старту. Якщо за дві години я не вийду на зв'язок, піднімайтеся на орбіту й будьте там. Я дам тобі синтез-ядерну гвинтівку... Чув про такі?

Я скинув із плеча свою й простягнув йому.

– Йоханий бабай... – Алекс узяв її з благоговінням на обличчі. – Це ж «Шива»!

– Так. Цілком можливо, на лінкорі будуть проти евакуації дитини... Довго пояснювати... Але хай там як, із «Шивою» ти зможеш їх умовити.

Алекс сахається від мене, як від зачумленого.

– Я, братику, не викрадатиму лінкор!

– Геть здурів. Я й не прошу!

Він збентежений.

– Точно? Ірма звар'ювала на цьому. Ми навіть розісралися. Я пообіцяв здати її Вандлик, якщо ще раз побачу.

Я кивнув.

– Може, так і зробимо. Дай мені дві години. Не скажу, що в мене геніальний план, але є шанс, що сьогодні ми полетимо всі. Узагалі – всі.

Дякувати Алексу, він не став нічого питати. Замість цього здоровань нахилився до Ельзи так, що його величезна голова опинилася на рівні її очей.

– Слухай, мала... Мене звати Алекс. І ми з тобою повинні допомогти твоєму татові. Побудеш трохи зі мною?

Вона подивилася на мене. Потім знову на нього. Раптом кинулася мені на шию й обійняла так, аж я крякнув.

– Я боюся... Я хочу з тобою...

– Я швидко... Обіцяю, що скоро повернуся... Я не можу взяти тебе з собою.

– Я тобі не заважатиму!

– Знаю, доню... Але тобі треба піти з дядьком Алексом. Просто послухайся мене.

Вона похитала головою. У її очах блищали сльози.

– А загадаймо Алексові твою загадку? – кажу. – Він ніколи не вгадає...

– Не хочу... – шепоче Ельза.

– Я, до речі, чемпіон з відгадування! – приєднується Алекс із умисним запалом. – Ну, мала, які в тебе загадки?

Вона махає головою й пригортається до мене.

– Хто як черепаха, але гавкає? – питаю замість неї. – Ану, дядьку Алексе, напруж мозок!

– Ну... Це черепаха, яка кашляє!

– Ні, друже, геть мимо! – кажу йому в тон і по-змовницькому зазираю Ельзі в очі. – Скажемо йому?

Вона мовчки притуляється до мого обличчя. По Ельзі не видно, що вона плаче. Тільки щоки мокрі.

– Доню... – я цілую її. – Усе буде добре. Обіцяю тобі.

Правду кажучи, я чекав істерики. Але вона просто відступила на крок, стиснула губи й кивнула. А потім простягнула Алексові руку, і вони вдвох пішли туди, де виднілися вогні центрального сектора. І я вже відвернувся, аж раптом він гукнув.

– Гілю!

Я аж здригнувся. Злякався, що він передумав. Але ні. Алекс біг до мене незграбним підтюпцем важковаговика, а Ельза чекала його, опустивши голову.

– Що таке позамежне гальмування?

– Що?

– Позамежне...

Я зупинив його:

– Та я зрозумів. Довго пояснювати. Термін такий у фізіології.

– Ірма весь час повторювала, коли вмовляла мене звалити звідси. Гальмування, гальмування, гальмування. Я подумав, це важливо.

Я пожував губами.

– Дякую. Важливо, так. Але до цього не дійде.

Він поплескав мене по плечу і побіг до Ельзи. Я дивився, як вона дає йому руку, намагаючись відігнати задушливе передчуття біди.

Вікна Ірминого котеджу – темні. Утретє тисну на кнопку дзвінка. Тиша. Виймаю рацію.

– Ірмо...

Рація мовчить.

– Ірмо!

Нарешті, динамік хрипко озивається:

– На зв'язку.

Квапливо підношу рацію до губ, наче вона може передумати говорити:

– Ти де?

– Удома.

– Відчини, це я дзвоню.

Шлюз цього разу активовано – він довго сичить вакуумними прокладками, потім клацає замок, й Ірма відчиняє. На вигляд вона втомлена й розгублена. Мерзлякувато кутається у накинутий поверх форми картатий плед. Її погляд мигцем сковзнув по моєму обличчю й кинувся шастати в мене за спиною.

– Де донька?

– У безпеці. Впустиш?

Ірма ще раз оглядає мене. Цього разу від голови до ніг.

– Навіщо?

– Поговорити. Я без зброї.

– Де вона? – знову повторює Ірма.

Ігнорую запитання й мовчки ступаю всередину. Вона відходить, пропускаючи мене.

Занурююся в такі знайомі тонкі запахи її житла. Хитросплетіння ароматів парфумів, кави і чистоти. Ще недавно, коли я переступав цей поріг, кров стугоніла у мене в скронях. Тепер усе перевернулося з ніг на голову. Кров і досі стугонить, але причина інша.

Вона сідає на табуретку, не зводячи з мене погляду. Теж сідаю. Якийсь час ніяково мовчимо.

– Ірмо, що робитимеш далі?

– А ти?

Знижую плечима. Усе це не має значення, тому що я прийшов спитати про інше. Але не знаю, як поставити це запитання. Бо воно ідіотське.

– Я бачила, ти забрав термос, – каже Ірма, ніби між іншим. – І що Вандлик? Зраділа?

– У ньому була кава...

Вона всміхнулася своєю найкращою усмішкою. Я кисло розтягнув вуста.

– Чому ти весь час мені брешеш, Ірмо?..

Вона мовчить, і від цієї мовчанки всередині мене ворушиться огидний черв'ячок страху. Страху, що я не помиляюся.

– Чого ти хочеш? – кажу я, але це знову не те запитання.

– Невже неясно? Я хочу жити! Побачити Землю разом із тобою. Із твоєю маленькою донькою, яку, якщо ти дозволиш, я колись назву нашою. Нашою з тобою.

Якщо чесно, найбільше на світі мені хотілося якнайдалі відкинути всі запитання, повернутися з Ірмою й Ельзою на стартовий майданчик, сісти в катер і виконати захопливий своєю простотою план...

– Як її звати? – запитав я, поки мене остаточно не накрила майже гіпнотична пелена її чарівливості.

– Кого? – здивувалася Ірма.

– Як звати мою доньку? Ту, яку тобі хотілося б назвати своєю. Як її ім'я?

Вона дивилася на мене й кліпала очима.

– А мене як звати? – запитав я, і від хвилювання аж губи пересохли. – Не пам'ятаєш?

Ірма блукала очима по кімнаті, наче сподівалася знайти відповідь на стінах.

– У тебе проблеми з іменами, так? З усіма іменами, які ти почула після виходу з глибокого заморожування. Адже ім'я Вандлик ти пам'ятаєш прекрасно... Чи ти й у заморозці не була, га?

Вона мовчала.

– Я б запитав, чому в тебе такі проблеми, але саме питання «чому» заганяє тебе в глухий кут. Так? Ти або мовчиш, або кажеш своє ідіотське «чому – бо мараму».

Я облизав губи, перевів подих і нарешті випалив те, що потрібно було запитати відразу, як Ірма відчинила двері:

– Скажи мені правду! Ти – химера?

Ірма розреготалася. Чесно кажучи, я видихнув. Вона підвелася, дістала з кухонної шафки дві чашки, клацнула чайником і діловито зашурхотіла пакетиками чаю. Я почувався ідіотом, прокручуючи в голові своє останнє запитання. Не треба було так у лоб, мабуть...

– Що тобі наговорила Вандлик? – запитала вона, наливаючи нам чай.

– Про тебе?

– Ні, лейтенанте. Про тебе.

Я струснув головою, відчуваючи, що сенс від мене вислизає. І, напевно, мав вигляд послідущого йолопа, бо Ірма знову пирснула зі сміху.

– На, – вона тицьнула в руки гарячу чашку й сіла навпроти.

– Що тут смішного, Ірмо?

– Я бачу, ти й справді нічого не зрозумів.

Хотілося нагримати на неї. Так сильно, що я стиснув кулаки, аж нігті вп'ялися в долоні.

– Ти можеш нормально все пояснити чи ні?! – я запитав це навмисно неголосно, щосили стримуючи лють.

Замість відповіді вона неквапно надпила чай, – наче спеціально випробовувала мій терпець.

– Лимон... – Ірма знову підхопилася, так безтурботно, наче нічого важливішого не було. – Лимон забула!

І терпець увірвався.

– ЯКОГО ЛИСОГО ТИ МОРОЧИШ МЕНІ ГОЛОВУ!!! – я виплеснув у цьому крикові все разом – і сором за свої дивні запитання, і прикрість через її нескінченну брехню, і втому, і страх. – Я вже нічогісінько не розумію!!!

Вона обернулася, неначе я дав їй стусана. Усмішка геть-чисто випарувалася з її обличчя. На мить вона закусила губу, а потім сказала тихо й злостиво:

– Зараз зрозумієш.

І підскочила до мене, немов збиралася зацідити ляпаса. Схопила за руку – я ледь встиг поставити чашку, потягла до кухонного столу й притиснула моє зап'ястя тильним боком до стільниці, наче збиралася ворожити по руці. Тільки тримала занадто міцно.

– Що ти робиш?.. – я спробував вивільнити руку.

– Дивися!

На долоні виднілися залишені нігтями білі півмісяці. У складках шкіри темнів бруд. Згадалося, як Віра казала, мовляв, «навіть по лініях на руці видно, який ти впертюх».

«Впертий», – виправив я.

«Вперта людина – це та, яка наполегливо відстоює свої погляди», – сказав Вірка таким тоном, ніби заперечувала.

«Ну, правильно...»

«А коли як баран – це впертюх!» – і дзвінко зареготала. Тоді вона часто реготала. Як це давно...

Ірма нахилилася кудись під стіл і ще дужче натиснула на пальці, налігши всією вагою. Стало боляче.

– Поглянь, лейтенанте, що буде.

Тут вона випросталася й раптовим, різким рухом ударила мене по зап'ястю. Трохи вище долоні. Так різко й хльостко, що я й схаменутися

не встиг. Подумав – пальцем. Тільки звук був інший. Не дзвінкий «ляп», а твердий і короткий «бац». Мене наче пронизало струмом – аж до плеча. Відчуття було таке неприємне і сильне, аж я відскочив.

– Ти що! – вигукнув, притуляючи руку до грудей.

Зір з якимось болісним пробуксовуванням зафіксував величезний десантний ніж, що стирчить із пластикової дошки. Не знаю, звідки вона його витягла... Але по той бік чорного матового леза на білій пластиковій дошці... лежала в калюжі крові моя власна кисть.

7

Ошелешено опускаю погляд униз, але, здається, очні яблука рухаються дивовижно повільно: устигаю відчутти, що мої груди в чомусь вологому й теплому, а вже потім – бачу акуратні зрізи кісток, що стирчать із обрубка руки. Кров розповзається по куртці величезною темно-бурою плямою. З рани б'є яскраво-червоний пружний струмінь.

Перетискаю зап'ястя пальцями, щоб хоч трохи спинити кров. В очах уже темніє. Ніж... Треба взяти ніж і захищатися...

Ступаю до столу, але Ірма, не дивлячись, штовхає мене в груди – так сильно, що я падаю й сунуся по підлозі й вдаряюся об стіну.

– Ірмо... – кажу, але й сам себе ледве чую.

Обрубок... Потрібно зупинити кров. Чомусь не відчуваю болю... Натомість рана страшенно свербить. Дико, несамовито свербить, віддаючи аж до ліктя.

Ірма нахиляється під стіл. У неї там наплічник, з яким ми збиралися тікати. Мій погляд фіксує пристебнуті до нього піхви десантного ножа. Порожні. Ірма дістає з наплічника цукор. Спокійно й діловито, так наче щойно подумала: «Треба спекти шарлотку!».

Маю спинити кров... Міцніше перехоплюю поранене зап'ястя, але кров чомусь уже не йде. Зовсім. У голові зринає ідіотська думка, що вона просто скінчилася. Ні, звісно ж, ні, бо я живий.

Гучно шурхочучи, сиплеться цукор – Ірма насипає в мою чашку так багато, що чай ллється через край, але вона не звертає уваги. «Оце я розумію – солодкий чайок!» – промайнуло в голові, і ця думка видається дивовижно смішною. Це шок, хлопче. У тебе шок.

З рукою відбувається щось дивне – поверхня рани покривається, неначе мохом, найтоншими білими нитками. Вони ростуть із рани. І чомусь не звисають, а стирчать і погойдуються, наче дивовижна підводна рослина... Нитки вже довші за пальці.

Тепер вони схожі на тонкі білі волосини. І цей їхній повільний танець у просторі... Можна подумати, що ми й справді під водою... Але де ж кров... і чому так свербить рана? Боже, як сильно вона свербить!

Ірма перемішує цукор – майже повна чашка – з тонким шелестливим звуком. Він видається таким гучним, аж болять скроні. Мабуть, я зараз зомлію... Тим часом білі нитки витягнулися сантиметрів на двадцять! Гойдаючись і далі, наче живі, вони сплітаються між собою, утворюючи пружні, тонкі скрутні... Можна подумати, що в мене з руки росте дерево... Ні, більше схоже на корал...

«Ти мариш», – кажу я собі, і цей голос видається тверезим і владним. Я повертаюся в реальність, але білі нитки нікуди не зникають. Вони сплітаються в конструкцію, що дивним чином нагадує кістяк. Кістяк руки.

– Пий! – Ірма стоїть поруч і подає мені теплу чашку. – Тобі потрібна цукроза.

Густа суміш цукру, що ще не повністю розтанув, і води. Я збираюся відмовитися від цього пійла, але здивовано відчуваю, що страшенно хочу негайно його випити. Уява малює мені, як повинна смакувати суміш, де більше цукру, ніж води. Але ось що дивно: цей уявний смак видається мені не огидним, а геть навпаки. Беру чашку лівою й підношу до рота. Відчуваю на губах нудотливу рідину з нерозталеними кристаликами цукру... І це так запаморочливо смачно, що перший ковток мимоволі виходить жадібним!

Я п'ю й шумно видихаю в чашку. Шок відступає. Диявольський свербець у рані вгамовується. Чимдалі проясняється в голові. Не відриваючись від пійла, глипаю на зап'ястя. Серед білих ниток наростили якісь білясті трубочки, а порожнини заповнюються тепер найтоншим білим пушком, що нагадує чи то павутиння, чи цвіль.

– Ще, – кажу Ірмі, і сам дивуюся з такого прохання.

– Досить, – вона забирає чашку. – Потім.

По численних трубочках раптом починає бігти кров, наче хтось відкрив кран. Рука вмить забарвлюється в усі відтінки червоного, бордового й рожевого, набуваючи об'єму й ніби – наповнюючись життям. Найтонша біла павутина обплітає «руку» згори, як рукавичка... Ні, як шкіра... Бордові трубочки здаються крізь неї синюватими, а біле павутиння тепер ніби рожеве... Це точно рука. Не павутина з трубочками... Звичайна людська рука. Хіба що шкіра – ніжно-рожева, ледь зморщена, як ото в немовлят. Або – як на загоєній рані, коли з неї щойно відпала засохла шкірка. Але найдивніше – я відчуваю цю нову руку. Пробую зігнути пальці, й вони одразу слухаються. Торкаюся долоні – відчуття цілком звичайні. Кисть не свербить, не болить, і загалом тепер це просто рука. Моя нова рука.

– Ірмо... – я дивлюся на неї.

Вона чекає запитання. Спокійна. Навіть умиростворена. Відрубана кисть досі на столі, і темна кров тонким струменем скрапує на підлогу.

– Що зі мною таке?!

– Не репетуй.

– Що ти зробила зі мною?

– Я зробила тебе досконалим, лейтенанте. На жаль, тільки тіло, а не мізки...

– Пилок, – очманіло бурмочу я. – Це через пилок...

Скільки разів я його вживав? Разів зо два... Так, здається, двічі.

– Не мели дурниць! Пилок тільки під'єднує людину до грибниці, а я зробила тебе її частиною, – Ірма нахилилася вперед. – Ти тепер один із нас, лейтенанте. І в тебе немає вибору. Ми й так даруємо тобі шанс урятувати доньку. Тож зараз ти піднімеш катер на орбіту, і ми полетимо на Землю.

Я ще не зовсім розумію, що відбувається.

– Тобі ж не можна на Землю, – кажу і витріщаюся на свою нудотно-рожеву нову руку.

Вона підходить і піднімає мене з підлоги, взявши за петельки. Одним навдивовижу сильним рухом. Піднімає й притискає до стіни, аж мої ноги матляються в повітрі, а кітель боляче вривається під пахви, заважаючи вдихнути.

– Слухай мене уважно. Ти був жалюгідний і нікчемний. Тобі щоночі снилося, як ти пускаєш слину, ставши пришелепком. І від сили через пів року так би й сталося. Тепер ти – унікальний. Єдиний

у Всесвіті. Через твій синдром, через той неповноцінний білок у твоїй голові, грибниця скопіювала тебе разом зі свідомістю. Не змогла придушити людське «я». І ти зберіг особистість. Спершу я тебе ледь не вбила. Але тепер розумію, що ти станеш ланкою, яка зв'яже грибницю й людство. І це значить, ти проживеш тисячі років! Десятки тисяч! Усе, що ти маєш зробити, – це перестати рюмсати, сісти в бісів катер і полетіти!

Вона відпустила мене. Навмисно різко, тож я не втримався на ногах і гримнув навколішки.

– Звідки ти знаєш, що мені сниться?

– Ти ідіот?! – її очі спалахнули такою люттю, що я думав, вона вдарить мене. – З усього, що я тобі сказала, тебе зацікавило тільки це?!

– Ти – не людина?

Ірма пограла жовнами. Потім взяла табуретку й тицьнула мені.

– Сядь.

І коли я сів на неї, продовжила:

– Я була грибницею до того, як стати людиною, й знову перетворююся на неї, як помру. Коли я сплю, то знаю все, що знає грибниця, а вона – дізнається про все, що дізналася я. Але коли не сплю, то я окрема особистість. Окрема. Не Ірма, яка була прототипом для цього тіла. Розумієш?

– Королівська химера... – видихаю я, згадавши слова Вандлик.

Навряд чи вона зрозуміла, але не перепитала.

– Ти мав стати таким самим, як я. І замість мене полетіти на Землю. Але через чотири години після перетворення твоя свідомість придушила нову особистість. Ми вже поверталися, були за два кроки від бази, коли я зрозуміла. А ти не зрозумів. Узагалі. Навіть не помітив, що якийсь час був «не за кермом». Розумієш, не?

– Нічого я не розумію, якщо чесно...

– Тут була велика цивілізація. Набагато розвиненіша за вашу. Саме для того, щоб здолати її, грибниці й довелося створити химер. Але далі... Далі ми отримали доступ до знань розумних істот. До їхніх снів, бажань і мрій. І все змінилося. Раніше нам достатньо було населити планету клонами, які б жили за законами місцевої природи: полювали, жерли і плодилися, а отже, збільшували біомасу і робили грибницю сильнішою. Тепер самого лише біологічного існування замало – в нас теж з'явилися мрії! Але виявилось, що скопіювати

високотехнологічну цивілізацію грибниця не здатна, навіть здобувши всі ті знання. Технології для нас – незбагненні. Ми геть інакше мислимо. Узяти хоча б людей і оте слово «чому». Для вас життя – чіткий ланцюжок причин і наслідків, а для нас – майже в усього є сотня рівноцінних причин, і запитання «чому» немає ніякого сенсу. Таких прикладів повно... Одне слово, грибниця захопила на цій планеті міста й космодроми, але отримала ще один заповідник дикої природи, тож можливості потрапити на іншу планету треба було чекати тисячі років. Аж ось прилетіли ви.

– У цьому й річ? Грибниці потрібен Всесвіт?

– Усім потрібен Всесвіт, лейтенанте. І тепер ми утворимо симбіоз. Ти станеш на чолі людства й даси нам ваші технології. Натомість люди матимуть вічне життя. Вічне здоров'я, абсолютну силу. Регенерацію, переродження. Усе, про що мріяли ви.

– Так само, як справжня Ірма? Її тіло зжерла грибниця – це і є твоє «вічне життя»?!

Вона відсахнулася, наче від ляпаса.

– Нічого не зжерла!

– А що тоді? Ти сама казала – грибниця висмоктує тіло цілком. Адже так було з моєю Вірою?

– Твоя дружина стала химерою! – Ірмине обличчя спалахнуло рум'янцем.

– А Ірма? Що сталося зі справжньою Ірмою, якщо ти лише наблатиканий клон?

І тут в Ірминих очах щось промайнуло. Ніби ледь помітно сіпнулися зіниці. Я помітив це і спробував зосередитися: запитав щось важливе і навіть не розумію, що саме.

– Не все можна пояснити просто зараз. Вона... Проживає те саме життя, що і я...

– Тільки вона «не за кермом», як ти сказала. Так?

Знову цей непомітний рух очей.

Її зіниці ніби збиралися кинутися навтьоки, але в останній момент схаменулися. Тепер вона дивиться на мене недовірливо. Наче намагається зрозуміти, здогадався я чи ні.

– Немає часу на розмови, – невизначено відповідає Ірма й підводиться. – Пора летіти.

Я мовчу. Теж устаю з табуретки. Наливаю собі води з чайника й п'ю. Серце сказано калатає.

– Останнє питання, – кажу я, хоча відповіді мене вже не обходять. Мені важливо забалакати їй зуби.

Бо так просто вона мене не випустить.

– Тільки швидко, – каже Ірма й напружується.

Намагаюся приховати, як сильно я сфокусований зараз на тому, що бачу бічним зором. Мені потрібна її «Шива»... А ще – щоб вона продовжувала говорити.

– Що з Капібарою й рештою?

– Я пішла зі стартового майданчика в інший бік, – знизує плечима Ірма.

Вона вбила їх. Не знаю, як я зрозумів. Відчув по тій упевненості, з якою вона сказала, що катер нікуди не дівся – вона вбила Капібару й тих сімох хлопців.

Тепер уже відверто обмацюю кімнату поглядом. Її «Шива» – на ліжку, за декілька кроків.

– Ти готовий? – ще настороженіше питає Ірма. – Ти так і не сказав, де твоя донька.

І тоді я кидаюся до гвинтівки. Коротко верескнувши, Ірма кидається слідом, але я встигаю втиснути приклад у плече й розвернутися. Загуділа магнітна котушка, готова виплюнути її в обличчя синтез-ядерний заряд.

– Ніхто нікуди не летить, Ірмо.

Не знаю, чи випадало вам колись цілитися в обличчя тому, кого ще зранку вважали найближчим другом... Так, відтоді все до собачої матері змінилося, й подумки я готовий був відстрелити їй голову, без зайвих вагань. Тому «ніхто нікуди не летить» пролунало як слід – вагомо й грізно. Але стріляти подумки й убити насправді – не те саме.

Вона відсахується, і в її очах подив. Треба стріляти – я розумію це так само чітко, як те, що тримаю заряджену зброю, наполовину «виробивши» спуск. До того ж стріляти потрібно просто зараз, без попереджень і передмов – цієї ж миті. Але ті кілька міліметрів, на які потрібно зрушити спусковий гачок синтез-ядерної гвинтівки, перетворюються на непереборні світлові роки. Аж тут Ірміні губи бридливо кривляться. Вона трохи відхиляється назад і рвучко й коротко рухає головою. Наче з силою видихає.

Щось різко б'є мене по обличчю. Уже постфактум усвідомлюю, що встиг побачити щось біле, що летить мені в очі. Вона чимсь плюнула... Нарешті натискаю на спуск, і різкий, як удар батога, розкат зливається воедино зі сліпучим біло-блакитним спалахом, який б'є по очах навіть крізь повіки, й оту білу гидоту на моєму лиці. Пізно... Пізно й неточно. Намагаюся здерти цю в'язку субстанцію вільною рукою. Розуміючи, що беззахисний, відступаю й знову стріляю... Це лайно на обличчі – воно як живе: ніби тече, намагаючись дедалі більше обхопити голову, вислизаючи з пальців, розтискає мені губи й намагається просочитися крізь стиснуті зуби в рот...

Раптом відчуваю на горлі тонкі Ірміні пальці. Хватка така, наче я налетів з розбігу на залізну трубу. Кадик провалюється кудись усередину, біль стріляє одночасно у вуха і в спину. Ірма намагається висмикнути гвинтівку з моєї руки, а мене в цей час скручує кашель, та якимось дивом примудряюся не відпустити руків'я, повиснувши, наче спійманий рак. Біла гидота, скориставшись кашлем, уже в роті. Я відчуваю її язиком, хоч і не припиняю здирати лівою рукою. Зараз вона добереться до кореня язика, і я захлинуся власним блювотинням... Щось б'є мене по спині й потилиці. Очевидно, я впав. Хоч як це дивно, те, що більше не потрібно стояти на ногах, ніби додає сил, і я вкладаю всю енергію в ліву руку. Ривок – і біла гидота відпускає моє обличчя. Це як зняти армійський протигаз після десятикілометрового марш-кидка, коли вслід за накопиченою за цей час слиною, ти готовий виплюнути на землю свої кишки.

Вдих обпалює горло, але Ірмина рука більше не тримає мене, і я можу вдихнути. Вона досі сидить на мені верхи й намагається вирвати гвинтівку. Бамц! Важкий і швидкий удар її лівої був націлений мені в скроню. Я дивом повернув голову, і вона врізала мені над вухом – теж боляче, але безпечно. Другий удар не забарився – Ірма б'є в перенісся, і цього разу точно. На мить немов вирубують світло... Вочевидь, я встиг підняти голову, і тепер знову хряснувся потилицею об підлогу... Але ще притомний... Біла гидота досі в мене на руці: перелізла на лікоть і пробирається вище...

Усе це проноситься в голові одним миготливим потоком, наче обірвалася посудна шафа і тарілки встигають промайнути перед очима, перш ніж розбитися на десятки скалок, розлітаючись по підлозі. Це наче й не мої думки, бо сам я повністю зайнятий тільки одним –

закриваюся лівою рукою від третього нещадного удару. Устигаю – Ірмин кулак урізається в лікоть. Вона відразу б'є знову, але я перехоплюю руку. Тоді Ірма підхоплюється на ноги, вкладаючи всю силу в те, щоб вихопити в мене гвинтівку. Напевно, якби моє тіло було колишнім, шансів я би не мав. Але вони перетворили мене на чортзна-що, і сил вистачило. Не відпускаючи гвинтівку, я підгинаю коліна до живота й б'ю Ірму в груди. Розтиснувши пальці, вона падає горілиць. Гвинтівка – моя!

Подумки відзначаю, що біла гидота вже на плечі, і треба поквапитися. Ірма голосно, перелякано скрикує. Хтозна, чим би це все скінчилося, якби вона взялася просити пощади або просто заплакала. Але те, що вона мала від земної жінки, програто істоті, якою вона була насправді: здійнявшись у неприродно високому стрибку, Ірма приклеїлася до стелі, як колись у госпіталі поранений Окамура, а потім знову плюнула мені в лице білою субстанцією. Цього разу я зумів передбачити це й відкотився убік. Більше ніяких вагань.

Я звів гвинтівку, і світ перед очима потонув у болісному блакитному спалаху.

Запах гару. Діловито сичить система пожежогасіння. На обличчя летять дрібні холодні бризки. Чорна з нерівними краями пробоїна в даху оголила поодинокі зірки. Отже, вітер розігнав хмари. Жовтогарячі язики полум'я, майже задушені потоком повітря, раптом знову спалахують, тріумфально заготовівши на оплавлених краях. Зажурчав, закипаючи, пластик, і довга тягуча крапля впала зі стелі поруч із моєю ногою.

Біла гидота перебралася на шию й залоскотала, намагаючись влізти за комір. Напевно, іншого разу я б сіпнувся або навіть підскочив, як ужалений. Той я. Який не лежав у підвалі під лапками сотень женців. Який не відростив собі огидну рожеву руку. Який не вбив жінку, в яку був закоханий.

У гриб. Ти був закоханий у гриб, друже.

Намацую схожу на тісто білу субстанцію й здавлюю долонею. Потім зриваю з себе й жбурляю якнайдалі, так і не підвівшись.

Якщо я все правильно зрозумів, гірше вже сталося. Включно з найгіршим. Але є й дещо, що дає надію. Колись я непогано навчився множити оптимістичні прогнози на кількість днів у році й число жителів мегаполіса, щоб отримувати невтішні цифри неминучих лих. Тепер, здається, мій мозок увімкнув реверсний режим: я примудряюся ділити те лайно, що вже сталося, на десять і відкопувати в ньому найдрібніші крихти надії. Такі, як отой непомітний рух Ірминих очей – немов семирічний малюк у її зіницях злякано затулив рота рукою, ляпнувши зайвого мамі. Ти проговорилася, моя люба Ірмо. З кожним буває.

Рвучко сідаю. Вчасно, щоб побачити, як через уламки пластику знову лізе білясте щось. Думаю, чи не стрельнути з «Шиви». Потім із сумнівом дивлюся на діру в стелі. Велику. Можна подумати, що її з розгону проробив спортивний автомобіль мого діда...

Буцнувши якнайдалі агресивний холодець, піднімаю з підлоги рацію.

Щось димить у кутку чорним і маслянистим. Придивляюся. Схоже на черевик. Машинально роблю крок до нього і зупиняюся. Якщо це й справді черевик, то я не хочу бачити, що в ньому...

– Алексе! – кажу в рацію. – Духовко, відповідай... Духовко!

Радіостанція мовчить рівно стільки, щоб у голову стало лізти різне лайно... Ну, або стільки, скільки потрібно товстунові, щоб згадати, на якому з опасистих боків висить рація.

– ...брате, я на зв'язку. Як ти?

Він пізно тисне на тангенту, і рохкання рації з'їдає половину першого слова.

– Ельза поруч?

– ...руч, брате! Ось слухає свого татка.

– Де ви?

– ...атягнули до «чорних рукавів». Ельза пропустила сигнал «Не спати». Ірма, до речі, теж. Я викликав її по рації, але глухо. Знаєш, де вона?

– Забудь про Ірму. Ельза пройшла перевірку?

– ...стери скінчилися! Тільки побігли по них. Усе норм, хвилин десять, і принесуть!

– Ельзо, донечко, як ти?

Її голос ледь чути. Не можу розібрати слів.

– ...чув?
– Ні, Алексе. Повтори за неї.
– ...иходь скоріше, каже!
– Спитай у неї: хто, як їжачок, але з однією голкою?
– ...о?
– Ельзо, доню! – вирішую, що безпосередньо буде швидше. – Хто як їжачок, але з однією голкою?

Тиша.

– Алексе, повтори їй!
– ...і так чує! Каже, їжачок і є.
– Чому?
– ...ідки мені знати! Друже, нас половина табору чує. Це ж типу рація.

– Спитай у неї, Алексе! Спитай у неї, чому одна голка!
– ...галі притомний?
– Ельзо, доню, чому одна голка?! Алексе, бісів син, повтори їй моє запитання!!!

Тихо... Занадто тихо, не можу розчути... Цей баран, очевидно, тримає рацію за метр від неї. Хочу сказати, щоб підніс ближче, але Алекс не відпускає тангенту – я його чую, він мене – ні. Ось Ельзин голос... Алекс щось перепитує... Знову вона...

– ...брате, вона не хоче зараз! – нарешті озивається він.
– Вона так сказала?
– ...тику, приходь-но краще сюди. Дитина втопилася й...
– Алексе!!! Друже, я тут, НАХРІН, УЗАГАЛІ НЕ ЖАРТУЮ З ТОБОЮ!!! Запитай її й точно перекажи відповідь! – підношу рацію так близько, що торкаюся губами пластмаси. – ТОЧНО, МАТРИЦІ ТВОЇЙ, ПЕРЕКАЖИ СРАНУ ВІДПОВІДЬ!!!

– ...ілю, братику, не лайся при дитині, ти що!
– Ельзо, доню, чому в їжачка одна голка? Ну, сонечко, це ж твоя загадка! Скажи татові – чому?

Знову щось каже. Злюся на Алекса, нема слів. Закушую губу, аж на язичку з'являється присмак крові.

– ...чув?
– Ні!!! Не почув, Алексе, не почув! ЩО ВОНА СКАЗАЛА?!
– ...араму. Зрозумів, ні? Бо ма-ра-му!

У темряві вольєрів гавкають собаки. Жалібно – нічого схожого на звичайний грізний гавкіт наших вівчарок. Якесь високе безпорадне дзявкання переляканих цуциків. Я проходжу, і вони тужливо виють вслід.

Вікна служби внутрішньої безпеки світяться, але з будівлі не долітає ані звуку.

– Алексе... Алексе, відповідай мені, друже... – я повторюю це вже чи не вп'яте й навіщо трясу рацію. – Ну ж бо, відповідай... – Тиша.

Вхідні двері відчинені. Це дивно, враховуючи, що на них – дотягувач. Уже підійшовши ближче, розумію причину – між дверима й одвірком чиясь рука. Відчиняю, очікуючи побачити труп. Але ні – це тільки рука. Мимоволі здригаюсь.

Брудна підлога вимашена кров'ю, наче тягли тіло. Усередині нікого. Підкидаю гвинтівку й заходжу. «Ти майже безсмертний, – кажу собі. – Нема чого боятися!» Але ця думка звучить приблизно так само оптимістично, як «ти вже мертвий».

Кабінет Вандлик. Скляні двері розбиті. Усередині – темно й порожньо. Коридор освітлений. Нікого. Кривава доріжка тягнеться кудись далі.

– А-а-алексе!

Мій власний голос видається чужим і лунає аж занадто голосно. Під черевиками хрустить розбите скло.

– Ельзо! – й раптом злякавшись, осікаюся.

Навіщо я зву її? Це не моя донька... Або... Дика думка пронизує мене – а якщо ні? А якщо вона просто повторила оте дурнувате «мараму», яке чула від Ірми? Але хто по-твоєму накоїв оце все?

Раптовий стукіт і дзенькіт розбитого скла! Десь попереду, недалеко!

– А-А-АЛЕКСЕ!!!!

Спершу мало не підстрибую на місці, потім завмираю – прислухаючись. Знову тихо.

– А-А-АЛЕКСЕ!!!!

Майже біжу, на ходу направляючи ствол «Шиви» з дверей на двері. Перед черговим дверним отвором розгублено завмираю.

Відкрите, майже порожнє приміщення, перекинуті стільці, розбиті шафки, якісь медичні бокси... Серед битого скла – десятки білих трубочок-тестерів, а посеред кімнати – величезний згусток тієї самої тістоподібної гидоти. Як отой, що його виплюнула мені в обличчя Ірма, тільки величезний, удвічі більший за мене. Він безперервно вертиться, змінює форму й перекочується, як величезна масляниста крапля... Грудка нудоти підступає під саме горло. Опускаю гвинтівку й мимоволі відходжу, намагаючись впоратися з власним шлунком. Потім знову цілюся, готуючись спалити це лайно, хоч би що воно було. Поки не пізно.

Але щось зупиняє мене: чіткий знайомий візерунок на мінливій білій поверхні. Він з'явився лише на секунду й знову зник, але тепер я не можу вистрелити. Потрібно згадати, де я його бачив... «Яка різниця, просто стріляй!» – кажу собі і навіть ворущу в цей момент губами. Але десь у темряві, під поверхнею збудженої свідомості, наполегливо стукає одна й та сама думка: поки не згадаєш – стріляти не можна. Це щось дуже знайоме. Щось важливе...

Білястий згусток і далі перекочується з боку на бік, наче невидимі руки замішують тісто... І тут візерунок проступає знову – тепер, можливо, він тримається трохи довше, ніж першого разу, і я встигаю роздивитися. Ромбики й п'ятикутники, розкидані у вигадливому порядку. Напрочуд чіткі й симетричні... За мить візерунок знову розчинився у хвилях тістоподібного моря... Але я впізнав його. Згадав.

Це був стандартний малюнок протектора тактичних черевиків, які носили в Корпусі Конкістадорів. І конкретно цей, судячи з довжини підошви, був дуже великого розміру. Думаю, сорок сьомого.

– Алексе!!!

Спершу я кинувся вперед, але зупинився, не знаючи, як учинити. Потім закинув гвинтівку за спину, схопився двома руками за «тісто» і смикнув у різні боки. Воно було тягуче, як жуйка, довелося схопитися ще раз, аж нарешті біляста гидота розійшлася, оголивши стрижену Алексову потилицю. Я заходився зчищати це з його голови, відчуваючи, як тісто відразу почало «затікати» мені в рукави. Алекс судомно вдихнув, коли я зірвав залишки маси з його обличчя, і його одразу знудило.

Я зірвав білу гидоту з його плечей і квапливо скинув зі своїх рук.

– Алексе, треба встати! Підводься! – я намагався підняти здорованя, але бракувало сили.

Нарешті він послухався і ступив крок убік. Жива маса тяглася за ним, наче прилипла обгортка від морозива. Алекс брикнув ногою й потужним ударом відкинув її в куток. Я відразу звів «Шиву». Гримнув постріл. На мить усе поглинув блакитний спалах.

– Господи Боже... – прохрипів Алекс.

Куток кімнати перетворився на величезну чорну пляму. У підлозі зяяла діра в підвал, бетонні стіни наїжачилися оплавленою арматурою. Диму трохи – горіти тут майже нема чому.

– Алексе, де Ельза?

Він не відповідає, і я здивовано озираюся. Упавши на коліна, здоровань гарячково тре яскраво-червоні щоки й чоло.

– Усе закінчилося, – кажу. – Я спалив цю гидоту.

– На обличчі... – бурмоче він, обмацуючи кожен сантиметр шкіри. – На обличчі не залишилося?

– Ні. Не залишилося.

– Подивися гарненько... Вона на обличчі, брате...

– Алексе, перестань, – я м'яко беру його за руку. – Там нічого немає. Просто лице.

Якийсь час він розгублено дивиться на мене. Потім іще раз невпевнено проводить пальцями по щоці.

– Таке відчуття, наче маска...

Сідаю перед ним навпочіпки.

– Де Ельза? Куди вона пішла?

– Бро... – він чомусь відводить очі. – Усе погано... Дуже погано... Нас привели сюди зробити тест, а вона...

Нарешті Алекс підводить на мене погляд. Здається, у нього зараз зблиснуть сльози.

– Твоя донька їх усіх убила.

Він чекає, що я не повірю. Але я просто киваю.

– Це вона в тебе плюнула?

– То ти знав? – витріщився Алекс. – Знав, що вона...

– Ні. Здогадався, коли просив тебе загадати їй загадку. Справжня Ельза зараз не тут.

– Тобто? А де ж вона?

Хруснуло розбите скло, і ми обидва підскочили, як ужалені. У дверях, злякано дивлячись на нас, стояла маленька дівчинка із заплаканим личком.

– Тату! Це він усіх убив! Він страшний!

Ельза показує пальчиком на здорованя Алекса й починає плакати. Моя донька. Моя маленька донечка. Головою я все розумію... І все пам'ятаю... Як вона пропала і як знайшлася – і те, й те за участі Ірми. Як я не міг відчути запаху її волосся й шкіри, а тільки шампунь і мило... І те, що зараз, прибігши сюди, застав порожню будівлю в закривавлених порізах. Але розуміти – не значить повірити.

Я ступив до неї з найприроднішим наміром – обійняти. І вона, прочитавши це в русі моїх плечей, простягнула до мене руки.

– Бро... – невпевнено сказав Алекс і взяв мене за лікоть.

– Тату! – злякано верескнула Ельза і, відстрибнувши, витріщилася на Алекса. – Обережно!

Обертаюся на каблучках. Щось у нього з лицем! Спершу здається, опухло... Але вже наступної миті стає видно, що це не набряк.

Це пухирі, наче хтось устроїв йому під шкіру величезні стиглі виноградини. Ні, либонь, горіхи, але вони змінюють форму, ставши немов рідкі. Під роздутими бровами вже не видно очей...

– Алексе... – видихаю я, і ствол моєї «Шиви» наче самовільно розвертається в його бік.

Його лице раптом повертається в нормальний стан. Більше ніяких пухирів або шишок... Але тепер переді мною зовсім не Алекс! На мене з висоти свого двометрового зросту холодним і спокійним поглядом дивиться полковник Нейтан Гог.

Миттєвий переляк і подив змінює відчуття внутрішньої прохолоди, наче мозок перетворився на механізм. Приклад злітає до плеча. Погляд вихоплює кобуру в нього на поясі. Не встигне – я просто відступлю ще на крок і вистрелю...

– Братику... – каже Нейтан Алексовим голосом. Я чую інтонації страху, ба навіть благання, але його обличчя залишається безстороннім. – Братику, що ти робиш... Це ж я...

На його розпашілому чолі набухають вени – наче темні блискавки розкреслили передзахідне небо. Моторошний, переляканий хрип виринається з горла Нейтана, і він кумедно затуляється від «Шиви» рукою. Його правий манжет розірваний, і розстебнутий рукав

метляється під ліктем, як дохла риба. Якби не скам'янілий вираз обличчя, він мав би жалюгідний вигляд. Я подумки шепочу звичне «двадцять п'ять», натискаючи на спусковий гачок. На фінальне «ять» він зникне в блакитному спалаху...

«Бувай, Нейтане», – пролітає в голові. «ONLY GOD JUDGE ME», – нагадує підсвідомість. СТОП! Вказівний палець випрямляється, наче обпікшись. Різко опускаю «Шиву» – за частку секунди до того, як зробити непоправне, бо раптом усвідомлюю, що на голому передпліччі, що видніється з розірваного рукава, ніякого татуювання немає!

Ельза здивовано дивиться то на мене, то на Гоґа.

– Боже... – розгублено бурмочу я, не розуміючи, що коїться.

І раптом моя донька кричить високим дитячим сопрано, знову й знову повторюючи геть недитяче слово. Може, якби не це, я б і не наважився. Але вона викрикувала слово «УБИЙ!».

Цей жорстокий наказ звучав таким дисонансом із самим поняттям «дитина», що я мимоволі опинився на боці гіганта із зовнішністю Нейтана Гоґа. Підкоряючись якомусь інтуїтивному знанню, підійшов до нього, простягнув п'ятірню й, схопивши за щоку, рвонув на себе. Гоґове обличчя злетіло, як машкара. У моїй руці опинилося живе білясте тісто, що, по-змійному оповивши зап'ястя, вмить поповзло мені в рукав. А замість Нейтана стояв, важко дихаючи, переляканий Алекс Пай. Я гарячково затрусив кистю, намагаючись скинути цю гидоту на підлогу. Нарешті мені вдалося відкинути її якнайдалі.

– Де вона? – роззираючись, запитав Алекс.

Ельзи ніде не було.

– Ось що ми зробимо, друже, – кажу я, оглядаючи підлогу. Потім піднімаю один із безлічі розсипаних тестерів. – На. Упораєшся?

Алекс киває. Рішуче прикладає трубочку до пальця. Тестер гучно клацає. Лунає тихе «пшик».

– Що тепер? – запитує Алекс.

Я не цілюся в нього, але гвинтівка в моїх руках готова до бою, й він упівока дивиться на неї.

– Тряси, – відповідаю.

Алекс слухняно метляє трубочкою в повітрі. Ми мовчимо. Нарешті лунає короткий високий писк, і на тестері займається яскравий зелений світлодіод.

– Дякувати Богові... – видихаю й тільки тепер розумію, як я боявся, що результат буде інший.

Знову оглядаю коридор. Ельзи ніде немає. Сідаю долі, просто на порозі, спираюся на одвірок, кладу «Шиву» поруч.

Гадки не маю, що тепер робити. Хоча ні... Варто просто передихнути.

– Ти як? – запитує Алекс.

– Здурію зараз, – чесно відповідаю. – А так – норм.

– На, поки сидиш, – і Алекс простягає білу трубочку-тестер мені.

Я негативно хитаю головою.

– Нема сенсу витратити тестер, друже...

Його брови здивовано піднімаються. Одним спритним рухом здоровань підхоплює з підлоги мою гвинтівку й відступає на кілька кроків. Він не цілиться в мене. Та водночас, оглянувши «Шиву», знаходить запобіжник і зводить його в бойове положення.

– Сенс є, братику, – спокійно каже Алекс і кидає мені білу трубочку.

Машинально ловлю тестер.

– Ти просто не розумієш...

– Присягаюсь, якщо ти це не зробиш, я вистрелю! Ти зробив би те ж саме хвилину тому! Ну!!!

Тепер він цілиться мені в груди. Це нерозумно... Але те, що Алекс готовий стріляти, я бачу в його очах так само чітко, як і заряджену «Шиву» в руках.

– Добре... – і прикладаю носик тестера до пальця.

Клацнувши, він проколює шкіру й висмоктує краплю крові. У мене є ще хвилинка чи півтори...

– Тряси, – каже Алекс, трохи заспокоївшись.

Я машинально трясу проклятуший тестер, розуміючи, що зараз реактиви всередині білої трубочки відраховують останні секунди. Останні секунди до смертного вироку.

– Алексє, ти повинен дещо знати...

Він супитьсь. Мовчить. І навіть і не опустив ствол. Навіть не опустив...

– У мене, Алексє, певні проблеми... З тестами. З ними взагалі не все...

Я хотів сказати «не все однозначно», але цієї миті тестер запищав – уривчасто й тривожно – і спалахнув яскраво-червоним вогником.

10

Я мимоволі сіпнувся. Алекс отетеріло витріщився на червону цятку.

– Я поясню, друже... – невпевнено почав я.

Але він уже не слухає. Його погляд – якийсь розфокусований – переміщується мені в район грудей. Я розумію, що він збирається стріляти, а його очі безсторонньо обрали точку прицілювання – у центр силуету, як навчали.

– Я – це я, Алекс! Ти чого... Справді, ти ж не вистрелиш...

Вистрелить. Він відходить ще на крок. Якби я хоча б стояв, то, може, був би шанс вискочити в коридор. Але я сиджу, а ствол «Шиви» вже дивиться мені в груди. У голові гарячково проносяться гірлянди слів, але я просто не встигну їх озвучити за ці пів секунди, що залишилися. Треба обрати щось одне. Щось, що зупинить його...

Гігант видається спокійним. Він упирає приклад у плече, глибоко вдихає й, видихнувши половину, затамовує подих. Так ніби збирався зробити складний постріл на пів кілометра. Як я, коли шепочу своє «двадцять п'ять» – потрібне за снайперського пострілу й зовсім безглузде, коли приставив індукційник до голови своєї дружини. «Йому так легше! – раптом розумію я. – Він теж не хоче стріляти!»

– Подивися мені в очі!!! – я гаркнув якомога сильніше, подавшись усім тілом уперед, виштовхуючи повітря одним коротким імпульсом; Алекс сіпнувся й звів погляд. – Що ти робиш, Алекс! Хочеш убити друга через довбану червону лампочку!

Видно, що він вагається. Навіть гвинтівка клюнула в руках, утративши ціль. Він розтулив губи, але нічого не сказав. Погляд зніяковіло стрельнув кудись у куток.

– Опустити ствол, ну! Не будь ідіотом! Я міг застрелити тебе, коли на твоїй пиці було оте лайно! Ти хоч уявляєш, на що був схожий? Уявляєш чи ні?!

Звісно ж, ні, але мені треба, щоб він зрозумів це сам.

– Ні, – нарешті каже Алекс і ковтає слину.

Він дивиться на мене, і тепер у його погляді якась дитяча безпорадність. Я мовчу. Він чекає, що я поясню, але я не збираюся.

Алекс знову сковтує. Великі краплини поту на його чолі свідчать, що я обрав правильну тактику.

– На кого? – не витримує здоровань.

– Ти мав обличчя хлопця, який був тут у попередній експедиції. Став химерою й повбивав купу народу. А ти навіть не знав про попередню експедицію, так? А от Вандлик – знала від самого початку. І Аба, який розробив ці тестери, – знав. Тож я повинен був прострелити тобі голову, не вагаючись. Ти мав лице чувака, який гігнувся шістдесят років тому. Але в мене чомусь вистачило мізків не зробити цього! А ти – вистрелиш через смердючу червону лампочку?

Він важко відсапується.

– Давай я розповім тобі, що знаю сам. А ти сам вирішиш, добре? У тебе в руках синтез-ядерна гвинтівка. Що ти втрачаєш?

Він невпевнено киває.

Я коротко розповів йому про попередню місію, і про гігантську грибницю, про Вандлик, яка шукає абсолютну зброю, про Вірунчика й кокон... «Як там Ельза?»... А закінчив Ірмою, яка й не Ірма, і як вона відітнула мені руку... Закотивши рукав, показав Алексу стик між ніжно-рожевою шкірою моєї нової кисті і звичайною, по-літньому засмаглою.

– У мене спадкова хвороба. І вона не дала їм перетворити мене. Розумієш? Їм не вдалося. Вдалося, але не до кінця. А Ірма... Мені довелося особисто вистрелити і...

Я замовк. Те, що сталося з Ірмою й чим це закінчилося, – досі не вкладалося в моїй голові. Та й нема більше що розповідати.

Алекс теж мовчав. Сидів навпочіпки, поклавши гвинтівку на коліна, і по його чолу раз по раз пробігали хвилі зморщок. А погляд не повертався з порожнечі десь у правому куточку знизу – там, імовірно, зараз розігрувалися сцени з моєї розповіді... Так тривало досить довго. Я встиг підвестися, щоб розім'яти затерплі ноги, й Алекс навіть вухом не повів. Аж ось звернув на мене погляд і запитав:

– Отже, це не твоє тіло?

– Це... Це щось на кшталт копії, Алексє.

– А твоє тоді де?

Я замислився.

– Не впевнений, що воно взагалі десь є, правду кажучи...

– А як же душа?

– Ну, брате... Наука навіть не знає, чи така штука взагалі існує...

І затнувся. Мабуть, я мовчав секунд десять, подумки повторюючи його слова.

– Ти геній, Алексє!

– У сенсі? – здивувався товстун.

– У прямому сенсі, друже! Чи ми зможемо дістати всюдихід на ходу? Але терміново!

– Оце ти завдання ставиш! Всюдихід тобі нафіга?

Я не встиг пояснити – у коридорі одночасно гримнули каблуками з десятків армійських черевиків. Я підхопився перший. Визирнув у коридор, й мене відразу заслїпило світло тактичних ліхтариків.

– На підлогу! Стріляємо без попередження! На підлогу всі!!!

Хтось ударив мене під коліно. Перш ніж я впав, мені боляче заламали руки й знову поставили на ноги. Встиг побачити, як Алекс простягає свій тестер із зеленим вогником, і мене кудись поцурпелили.

Розчахнулися двері надвір. Ніч дихнула в обличчя холодом і вологою. Я підвів голову. Всюдиходи, хлопці з чорними рукавами, пси, яких випустили з вольєрів. Але собаки не гавкають – вони скиглять і тиснуться до ніг. А ось і Вандлик – у повному бойовому спорядженні, обвішана гранатами та з новенькою «Шивою» в руці, прямує до мене пружинистою ходою хижачки.

– Що там? – запитує в когось.

– Один вижив. Решту він убив.

Я лише встигаю подумати: «Хто він?» – аж Вандлик щосили б'є мене армійським черевиком у пах. Біль простромлює мене до горла. Падаю в грязюку, але мене піднімають.

– За що?! – кричить вона. – За що ти їх убив, виродку?!

– Це не я, – на силу вичавлюю.

– Ти в курсі, що намагався застрелити власну доньку?!

– Це неправда...

– Просто ти знову не пам'ятаєш. Вона прибігла на пост і розповіла. Але щодо цього до тебе питань немає... Тільки до твоєї другої половини. Ти ж у курсі, що маєш другу половину?

Я намагався збагнути, про що вона, й, очевидно, це позначилося на моєму обличчі, бо Вандлик дуже розвеселилася.

– Ми теж не знали. Спершу. Я не встигла розповісти тобі сьогодні, ти був сильно засмучений через цей мутаген...

Вона відвертається до всюдиходів.

– Дайте ліхтар!

За кілька секунд їй вкладають у простягнену руку великий армійський ліхтарик.

– Мої хлопці взяли тебе відразу, щойно ти вбив коменданта, – каже Вандлик, ніби я питав, – через пів години. Нам потрібен був арсенал... Заінтригувала?

Здається, їй страшно подобається вся ця розмова.

– Чому я був голий?

– То ось що тебе мордує!

Вона підморгує. Потім схиляється до самого вуха й шепоче:

– Ми трохи перестаралися на допиті і... – Вандлик на секунду відхиляється, щоб зазирнути мені в очі, а потім знову шепоче: – Труп уже був у морзі. Ми навіть зробили аутопсію.

Вона знову оцінювально дивиться.

– Чий... – запитую я й осікаюся на слові «труп», мимоволі вкрутившись у її гру.

– Твій! – голосно каже вона й сміється. – А ти взяв і ожив. Навіть шрамів не залишилося. Точніше, це був не ти, а той другий. І це було досить... несподівано. Особливо якщо врахувати, що ти говорив. А за кілька годин ти знову став собою. Єдиний мінус – усе забув, гівно ти сране! Геть усе.

Вона світить ліхтарем собі на долоню. Мружиться від яскравого світла.

– А потім почалися ці перебої з електрикою, й з'ясувалося, що мерехтіння світла викликає в тебе щось схоже на епілептичний напад. І тоді людська частина твого «я» – тимчасово відключається. До речі, той другий ти – цікавий співрозмовник. Хоч і намагався нас убити. Зате іншим разом обіцяв безсмертя. Уявляєш! – Вандлик гиготнула, а потім враз споважніла. – Я думаю, ми мали справу з самою грибницею. Ні багато, ні мало. І мені потрібно поговорити з нею ще.

– Навіщо?

– Хочу розпитати, хто ще з-поміж нас – такі, як ти. Королівська химера.

Вандлик клацає режимами на ліхтарику, перемикаючи, аж поки лампа починає істерично блимати.

– А потім ми нарешті полетимо, – каже вона. – Але з лейтенантом Гіршевичем уже не побачимося за жодних обставин. Тож – дякую за співпрацю, Гілелю. Настав час прощатися.

На цих словах Вандлик наводить мерехтливий ліхтарик мені в лице. Хтось хапає мене за чоло, щоб я не зміг відвернутися.

– Стійте! Я знаю спосіб відрізнити химеру!

– Ти в нас брехун, лейтенанте, пам'ятаєш? Довіри більше немає.

Я несамовито вириваюся.

– Він однак нічого не розповість!

– Міцніше тримайте! – командує Вандлик.

Хоч я й замружився, мерехтіння спричиняє знайомий нудотний ефект.

– Дайте три години! Це стосується моєї доньки! Прошу вас!

– З нею, Гілелю, все буде добре. Усе буде добре.

Щосили намагаюся відвернутися. Ще кілька секунд, і я відключуся. А вони полетять і заберуть з собою химеру. Навіть гірше – вони відвезуть на Землю душу грибниці. А Ельзі вже ніщо не допоможе...

– Вище! – командує Вандлик, і чиясь рука бере мене за підборіддя, задираючи голову догори.

Мерехтіння ліхтаря пробивається крізь повіки й, здається, досягає потилиці, розріджуючи мозок. Я починаю провалюватися кудись, утрачаючи нитку реальності.

– Агов! – лунає за спиною, і я впізнаю Алексів голос. – Та що ж це ви збіса коїте?

– Алексе!!! – він моя остання надія, і я верещу, як різаний. – Убий мене!!! Застрель мене, друже!!! Застрель!!!

Я вже майже не чую власних слів. Я неначе на дні колодязя всередині власного розуму, а світ навколо – не більший за світлу пляму десь над головою. Аж раптом хтось грубо штовхає мене – я мало не падаю й вивалююся з миготливого білого променя. Й одразу повертаюся в реальність. Знову бачу, чую й контролюю своє тіло. Могутня Алексова постать загороджує мене від Вандлик. Він легко відштовхує «рукави» убік. Хтось падає.

– Назад, ідіоте! – репетує Вандлик. – Він не людина! НЕ ЛЮДИНА!!!

На Алекса накидаються відразу кілька бійців. Він скидає їх одним рухом плечей, але вже приспіли нові. Вандлик щось викрикує й показує на мене пальцем. Я не чую. Ставши за Алексову спину, висмикую в нього з кобури добрий давній індукційник. На це немає ради: мій примарний здогад – єдине, що залишилося. Якщо помилився, це – гаплик. Але якщо цього не зробити – теж клямка.

Клацнувши запобіжником, притискаю ствол до скроні. Устигаю спіймати переляканий погляд Вандлик. Спусковий гачок тисну ривком, аж до болю в пальці. Час помирати.

І час родитися.

...Мені часто здається, що тоді я встиг почути постріл. Але це, звісно ж, не так.

11

Ледве розтулюю повіки, і яскраве світло ріже очі, миттєво озиваючись нападом нудоти. Намагаюся глутнути. Не виходить... Так наче намагатися проковтнути грудку паперу. Хочу закричати, але виходить стогін – низький, немов чужий, і тихий-тихий.

– Тс-с-с... – прохолодна долоня лягає мені на чоло. – Тихо... Тобі не можна вставати...

Голос жіночий. Хочу підняти голову, але спалах болю відразу паралізує мене. Гострий, як ніж, він починається праворуч над попереком і прокочується по хребту, віддаючи в зубах...

– Лежи-лежи... Усе добре. Чуєш мене? Уже все добре.

Я впізнаю голос. Мама. Авжеж, це мама. Перед очима мутний розпливчастий силует, і я довго кліпаю, щоб він набув форму. Нарешті можу роздивитися її. Вона всміхається.

– Мама... – голос хрипкий і слабкий. Наче шурхотить сухий пісок.

– Усе добре, синку. Усе добре. Ми тебе знайшли. Тепер усе добре.

Вона не плаче, але очі, запалені від сліз і безсоння, ще не висохли. Вона гладить мене по чолу, і від цього дотику добре й легко. Мені три роки. Я хочу сказати, як люблю її, але не вистачає сил видати звук. Реальність навколо розсипається, віддаляючись і перемішуючись. «Сон», – кажу я собі в останній момент.

Сіпнувшись, прокидаюся й випростовуюся. Важко збагнути, де я. За столом. Це мій стіл, так... Тільки я ніби не впізнаю його якоюсь частиною своєї свідомості... Металевий, невеликий, із двома проєкційними моніторами... Де це в мене такий? На біостанції? Відповідь точно «так»... Тільки чомусь здавалося, що мій стіл мав бути пластиковий, світло-бежевий...

На столі – пістолет, і теж – не мій. Господи, та це ж етиленовий бластер! Такі перестали виробляти років п'ятдесят тому... Хочу взяти його, та замість цього рука тягнеться до моніторів і вимикає їх. Вона наче здобула власну волю, а я став глядачем у першому ряду. «Only God» – написано вигадливим готичним шрифтом на передпліччі, трохи нижче по-армійському підкоченого рукава. «Judge me», – продовжую подумки і хочу подивитися на ліву руку, але не можу. Моє тіло належить не мені.

Сон... Сон уві сні... І я чомусь – Нейтан Гог.

– Агов!!! Чи є хтось?! – долинає здалеку, і я здригаюся.

Цей голос я добре знаю, але Гог, що в його голові я поселився в цьому дивному сновидінні, його знає просто чудово. Цей голос йому рідний.

– Ірма?

Гог встає, насторожившись, як службовий пес, і хапає зі столу пістолет.

– Ірмо, ти де?!

Знайомий коридор веде мене в загальний зал дослідницького комплексу «Об'єкт «Два нулі»». Але Гог іде в інший бік – туди, де вузькі сходи, схожі на корабельний трап, – і спускається в лабораторію на цокольному поверсі.

– Ірмо!

Голос був зовсім поруч, але її ніде немає. Кожен би зауважив цю суперечність, але Гог думає про те, як нерозважливо було б здійсмати через таке тривогу. Нерозважливо й не гідно офіцера. Для початку треба в усьому розібратися.

– Ірмо! – він швидко спускається по вузькому сходовому прольоту.

– Нейтане!

Коридор унизу – порожній. За поворотом скляні двері в лабораторію. Це місце я теж впізнаю. Але зараз – ніяких залізних заслонів, а по той бік скла – ні коріння, ні моху. Ідеально чисте приміщення: метал і гладкий білий пластик. Гоґ вдивляється через скло, вишукуючи очима найменший рух. Але бачить лише столи та лампи. Отам стояла моя маленька Ельза, а до неї наближався гігантський павук... І я, осліплений, біг уперед, нічого не розуміючи. Але Гоґ геть інший.

– Ір-р-рмо! – низький і сильний Нейтанів голос вібрує в грудях, і мені приємно бути цією могутньою людиною, яку, здається, ні на чому неможливо заскочити.

У тому, як він стукнув ключ-карткою по замку, вчувалося роздратування. Ривком розчахнувши двері, Гоґ заходить у лабораторію. Він міцно стискає бластер. Кожного, хто зараз ризикнув би його атакувати, Нейтан спалив би на місці. Через хвилину, не припиняючи гукати Ірму, він повертає до карантинного відсіку. Нікого.

– Нейтане! – голос лунає десь попереду. – Хоч хтось! Допоможіть!!!

Я відчуваю, як у мене самого виникає бажання щодуху кинутися вперед, але Гоґ насторожений. Він повільно йде до дверей у карантинний відсік, тримаючи зброю напоготові. Аж раптом, забувши про все, завмирає. Я відчуваю зараз усе, що відчуває він, і здивовано розумію, що глибоко в Нейтановому серці ворухнувся страх. Ні, ні на що, схоже на павукофобію чи неусвідомлений екзистенційний страх до якоїсь там старої зі спогадів, він не страждав. Дитячі кошмари давно вицвіли на тлі того, що він бачив на декількох війнах. Єдине, чого він по-справжньому боявся, це напалм. І зараз до чутливого Нейтанового носа долинув ледь помітний, лоскітливий аромат армійського напалму. «Здалося», – вирішує він через кілька секунд.

Наблизившись до важких сірих дверей карантину, Гоґ зазирає в маленьке віконце з непробивним склом. І сахається з несподіванки, опинившись віч-на-віч із чийось обличчям.

– Нейтане!

Це Ірма. Авжеж, це Ірма... Але якого милого вона всередині?!

– Нейтане, допоможи мені!!!

Я б уже кинувся відчиняти двері, адже замкнена в карантині людина – це вже надзвичайна ситуація. Захлопнути важкі двері зсередини можливо, а от відчинити – вже ні. Але Гог не метушиться. «Щось не так», – думає він і знову зазирає у віконце. Ірма притулилася з того боку й чекає. Гог бачить тільки її обличчя й шию.

– Ірмо? – тихо каже він, і та, здається, перестає дихати. – Відійди, щоб я міг тебе побачити.

Я, напевно, на її місці здивувався б із такого прохання. Будь-хто би здивувався. Адже найпростіший спосіб побачити Ірму – це відчинити двері. Та, хоч як це дивно, вона покійно відступає на кілька кроків. Бо є дещо, чого поки що не розуміє навіть обачний Нейтан. Ірма – не людина.

– Нейтане... – жалібно повторює Ірма, мерзлякувато зіщулившись. – Допоможи мені...

Вона гола-голісінька. Не в піжамі, у якій спала, не в простій армійській білизні, яку зазвичай носила, не в тому мереживному пеньюарі, в якому зустрічала його в кубрику, коли вони домовлялися перебути разом вечір. Замкнена в карантині Ірма була геть без одягу, і це дивувало. Так само, як дивувало те, що Гог почув її голос у своєму кабінеті поверхом вище. Як запах армійського напалму, який то зникає, то раптом стає такий інтенсивний, аж заважає Нейтанові думати.

– Ірмо...

Він сумнівається. Чи є підстави негайно знімати тривогу? Чи, може, спершу слід розібратися зі своєю дівчиною, яка гола залізла в карантин?

– Що ти там робиш?!

– Допоможи мені! – каже Ірма й простягає до нього руки.

«І не думай!» – волаю про себе, наче він може почути. Гог і справді підняв ключ-картку, але до замка так і не підніс.

– Чому ти гола?

Вона не відповідає. Тільки чмихає носом і, здається, ось-ось заплаче.

Запах напалму знову став виразніший, і тепер Гогу здається, що він заходить крізь двері. Нейтан здивовано нахиляється й принохується, забувши, що двері – герметичні. На чолі в нього

проступив піт. Він нервово крутить головою, намагаючись визначити джерело запаху. Запаху, який асоціюється у нього з криками й смородом горілого м'яса. З тим, чого він боїться дужче за смерть. За будь-яку іншу смерть.

– Чим тут так пахне? – запитує Ірма, ще більше підливаючи лою у вогонь.

Цієї миті я цілком чітко розумію, що напалмом тхне від замкненої в карантині лілової квітки. І що цей запах грибниця підготувала персонально для Нейтана – як підготувала сунічний аромат для Ірми. Запах не проникає крізь герметичні двері карантину, він потрапляє в коридор через вентиляційну шахту, – тому Нейтан і не розуміє, де джерело! – і настирливо лоскоче ніздрі, вимагаючи, щоб Гог негайно витяг звідти Ірму. Витяг і забрався до чортової матері, поки не спалахнуло! Поки все тут, до біса, не спалахнуло!

Мені здається, якби він подумав, то згадав, що рідкого напалму в місії немає. Є порошкове пальне, яке пахне зовсім по-іншому. Але моторошний запах, від якого мороз пробирає шкіру, уже напосів на більшу частину його думок. І коли Ірма раптом показує пальцем на стелю, він покірно переводить погляд – його мозок більше не здатен аналізувати.

Просто над ним зі стелі стирчить металеве рильце системи пожежогасіння.

– От чорт!!! – кричить Гог, рішуче ляскаючи карткою по замку й усією масою повисаючи на важких дверях. – Мерщій звідси!!! Бігом!!!

Я відчуваю, як Нейтанів страх прориває греблю критичного мислення й затоплює найдальші закутки його розуму, й він викрикує одне лише слово: «НАПАЛМ». Схопивши Ірму за лікоть, зривається з місця. У його діях вже немає логіки. Немає відповідей на запитання «навіщо» і «яким чином». Є лише кошмарні, нестерпно страшні спогади двадцятилітньої давнини, коли молодий Гог опинився в будівлі, де терористи закачали напалм у систему пожежогасіння.

Ірма ледь встигає за ним, але він би не зупинився, навіть якби довелося її тягти. У цей момент Гоговий мозок перейнятий лише тим, як не зашпортатися самому. Опинившись по той бік скляних дверей у лабораторії, Нейтан обертається й чітким рухом зриває ручку аварійного блокування. З гуркотом падає броньований заслін, надійно

перекриваючи вхід. Гог не бачить, як Ірма стає йому за спину, піднявши витончений вказівний пальчик, наче це ствол пістолета, і націливши його точно Нейтанові у вуха. Тонкий хітиновий шип, що висунувся в неї з-під нігтя, миттю пронизує барабанну перетинку й входить глибоко в мозок. Нейтан устигає судомно вдихнути, а потім падає, не розуміючи, що вмер.

А я кричу замість нього моторошним передсмертним криком і прокидаюся.

Знайомі запахи. Знайомий ранковий напівморок. Крики торговців із рибного ринку й надривні зойки чайок. Удома. Ельза спить поруч. Я цілую її, щасливий, що все скінчилося. Несміливий, іще зовсім малесенький черв'ячок сумнівів ворухнувся в душі, але я занадто щасливий, щоб надати цьому значення.

Входить Ірма. На ній тонкий домашній халатик. Вона приносить дві чашки кави на таці й сідає поруч. Щось не так.

– Доброго ранку, – каже вона й цілує мене в ніс.

– Доброго...

Щось невловно не так, але думати про це дуже важко.

– Ти кричав уві сні, – каже вона.

– Кошмари. Дуже дивні...

– Ти забудеш їх через п'ять хвилин.

– Ірмо... – кажу я, і її ім'я звучить якось дивно. Недоречно. Наче вона не Ірма, і ми обоє це знаємо.

– Що? – питає вона.

– Щось не так, – кажу.

– Просто випий кави, лейтенанте.

– Ти називаєш мене «лейтенант»... Чому?

Вона дивиться на мене, всміхаючись так, наче я запитав цілковиту дурню.

– Матінко Божа... Це ж сон! Тебе не може тут бути! Ні тебе, ні мене!

– То й що, лейтенанте? – вона знизує плечима. – Те, що ти бачив перед цим, – теж був сон, але водночас – правда. То в чому ж різниця?

– Де я?

– Тут, зі мною. Зі мною й зі своєю дочкою.

– Ні... О Господи, ні!

Я жбурляю тацю й намагаюся прокинутися – так, як ви робите це в дуже реалістичному сні, коли раптом усвідомлюєте, що навколишній світ не може бути справжнім: заплющую очі й намагаюся знову їх розплющити, – але вже насправді. І розплющую все в тому ж сні.

– Ти не встигнеш прокинутися, – спокійно каже Ірма. – Не встигнеш у своєму тілі. Бо ще трохи, і грибниця створить для тебе нове.

Мені здається, у спробу розплющити очі я вклав усі свої сили... Але розплющив їх усе в тому ж сні.

Ірма дивиться на мене зацікавлено.

– Як ти здогадався?

– Про що?

– Про те, що ми запопали твою доньку, – уточнює Ірма.

Я бачу це... Бачу, як Віра біжить із завзяттям марафонця, пригортаючи до себе Ельзу, яка виривається й кричить від жаху... Я бачу це так само чітко, як бачив смерть Нейтана. Бо в цей момент я і є Віра. І в моїй голові є тільки напрямок і нічого більше – моторошна дзвінка темрява.

– Це ж ти звільнила Віру в мене вдома, так? І це ти підклала мені в кишеню електронний ключ, коли відправляла туди.

Ірма посміхається:

– Твій батьківський інстинкт міг усе зіпсувати. Ти мусив загинути.

«Не можна з нею говорити! – волає голос у моїй голові. – Треба негайно... Терміново щось треба...»

Думка про те, що саме треба, дивним чином вислизає. Я намагаюся впіймати її, але весь час вигулькує одна й та сама відповідь – треба на роботу. Так ні ж! Не на роботу... А куди? На співбесіду... Здається, у мене сьогодні співбесіда...

«Бгулим!» – чітко промовляє в кутку кулер, проковтнувши чергову порцію бульбашок. Шеф СБ, що його спітнілі щоки неприємно здригалися за кожного поруху, наповнює стаканчик й повертається до мене.

– А як там у вас чутливість правої руки? Не буває оніміння в пальцях чи чогось такого?

Я здригаюся. Худий менеджер навпроти киває, мовляв, ну, хлопче, скажи жирному, що все добре, – і тебе взяли! Я замислено потираю

руку. Чутливість відновилася на сто відсотків, тому... Думаю, це просто неврит, і мені не варто нічого приховувати... Але щось не так у самому запитанні... Щось не так, і це дуже важливо.

«Бгул-гулим-гим!» – каже кулер, бо жирний знову пхає під кран свій стаканчик.

– Хіба я щось казав про руку?

– Що? – товстун здивовано дивиться на мене.

– Чому ви запитали про руку?

Він безпомічно кліпає. Таке відчуття, що я поставив йому найскладніше запитання в його житті.

– Чому... – він дивиться на менеджера, наче чекає підказки, але той лише розгублено тре прищавий лоб і мовчить. – Бо мараму...

Я підхоплююся, й стілець гучно падає на підлогу. Сон! Чортів сон, і я досі всередині своєї голови!!! Я кричу, обхопивши скроні, і намагаюся прокинутися. Здається, від напруги болить навіть спина. Десь удалечині чую власний низький грудний крик – протяжливе, ніби передсмертне, «и-и-и-и-и».

І прокидаюся. Реальність обрушується на мене запахами і відчуттями, такими чіткими і явними, що сумнівів більше немає. Прокинувся.

Темрява. У мене щось на обличчі. Ні, це я лежу на чомусь обличчям... Хочу прибрати це, але не можу поворухнути руками. Наче застряг у вузькій трубі з руками, притиснутими до тіла. Жах охоплює мене миттєво, як ото у багатті спалахує суха хвоя. Намагаюся закричати, але ця штука на обличчі така щільна, аж дихати важко. Панічно звиваюся всім тілом, як риба на гачку. Нарешті виштовхую з грудей хрипкий крик, і він, хоч як це дивно, надає мені сили. Можу кричати, отже, можу дихати... Поступово приходиться відчуття простору: я вишу головою вниз. Руки чимось притиснуті до тулуба – наче мене закрутили в рулон.

Кричу ще раз, цього разу голосно, по-справжньому. Тиша. Тиша й темрява. Покрутившись, намагаюся підтягти руки до грудей. Безуспішність зусиль породжує новий панічний напад. Він нудотно

лоскоче зсередини, змушуючи безглуздо сіпатися. Аж тут усвідомлюю, що ще трохи – і я заплачу, і це допомагає опанувати себе. Плакати точно не треба, хлопче... Ти живий, а отже, ти не помилився й можеш допомогти донечці. Думай про неї!

Я кілька разів вдихнув і розслабився. Відразу місця стало наче більше, ніж я думав. Ледве перевалившись на лівий бік, зміг підтягнути праву руку до грудей. Полегшало – передусім психологічно. Потім проробив той самий фокус із лівою і завмер у позі боксера. Напружився, намагаючись розірвати трикляту тканину. Не вийшло. Павутина на розрив – як сталь, пам'ятаєш? «Пам'ятаю», – відповідаю сам собі. Плечима й справді не розірвати. Тоді намагаюся продірявити отвір пальцями: отак уже краще. Через пів хвилини перед моїм носом – дірка. Чую знайомий суничний аромат. Зовні пробивається тьмяне штучне освітлення. Ні, я не можу нічого роздивитися, але тепер принаймні переконався: так, я в коконі, і так, на стелі. На щастя, не дуже високо. Я помучився ще з хвилину і нарешті висунув назовні обидві кисті й добряче рвонув краї дірки. Щось смикнуло мене за волосся, наче до моєї голови кріпилася тисяча крихітних дротиків, – біль був різкий, як спалах, – і я впав на підлогу.

«Ти вже не гриб, друже, – сказав я собі. – Ану, обережніше з цим тілом»...

Кокон наді мною – пухнастий і сніжно-білий. Як білі «котики» на вербі. Геть не такий, як оті сірі вмістилища химер.

Боже мій, явилупився з кокона...

У голові зринула фраза, яку сказала Ірма в моєму дивному сні: «Ти не встигнеш прокинутися у своєму тілі. Грибниця створить для тебе нове». Оглядаю себе. На мені моя стара уніформа. Правий рукав розідраний і геть чорний від крові. Трохи вище ліктя два шрами, неначе шкіру проткнули штирями, – сліди хеліцерів величезного павука. Отже, він дістав мене тоді... Звісно ж, дістав... Може, і кокон витканий із його павутини... Неважливо. Я рухаю пальцями і розумію, що рука в порядку, але чортове оніміння в кисті – повернулося. Танець недоумка, останні па... І я майже радий: я – це точно я. «Майже» – бо мені залишилося недовго. Зовсім недовго.

«Ти сам обрав це, хлопче, – кажу собі, пробуваючи на дотик зап'ястя, що нагадує живий протез. – Тепер головне – Ельза».

Роззираюся. Лабораторія об'єкта «Два нулі». Сиджу на порослому мохом коріняччі. Ні, не мохом, це ж цвіль... Гігантська волохата цвіль... Усе на цій планеті – гадська цвіль... Бляклі лампи чергового освітлення видніються між звислим зі стелі корінням, немов величезні світлячки. Тиша майже абсолютна. Нікого.

Мій мозок, змучений провалами в пам'яті, квапливо розкладає пасьянс спогадів, поспішаючи вибудувати їх у правильному порядку – як отой-таки ланцюжок із «чому» і «тому», що його нездатні досягнути посталі з грибниці.

Згадую Ірму. Як ми сидимо в нашій їдальні, а вона похмурніє, почувши, що дезертирам не можна на Землю. І як потім я заскочив їх з Окамурою, коли вони сварилися після нічного рейду – у капрала вистачило розуму не поїхати в заборонену зону...

Ірма шукала когось замість нього й обрала мене.

Мимоволі уявляю фантасмагоричну картину: уже на Землі, у дворі якогось санаторію для ветеранів Корпусу, я рию руками яму й закопуюся в ґрунт, щоб започаткувати нову грибницю... Й одразу згадую Ельзу, яка щось рие на моріжку перед будинком у нападі сомнамбулізму.

Тух-тух-тух-тух...

Хто знає, що було б, якби я не прокинувся тієї ночі. Найімовірніше, уранці справжня Ельза, закутана в саван із павутиння, лежала б у виритій власноруч могилі, захована під вирослим за ніч фальшивим газоном. А наступної ночі, коли ми, шукаючи, відбігали б ноги, до нас у двері постукала б схожа на маленьку дівчинку химера...

– Ельзо, – кажу вголос, притлумлюючи бажання гукнути.

Потрібно шукати десь тут. Підводжуся. Тіло слухається, й це дивно, якщо врахувати, що воно кілька місяців було нерухоме. Хоча мозок вважав, що тіло прожило два дуже й дуже активні місяці – адже клон увесь час був на зв'язку. Як машинка на радіокеруванні... І якби не мій синдром, керував би машинкою аж ніяк не я...

– Ельзо! – дивно, але мій голос, розриваючи тишу, надає сили й хоробрості.

Лабораторія більша, ніж мені здавалося, і я не можу зрозуміти, в який бік іти. Заплющую очі, намагаючись згадати, як бачив це ж приміщення Нейтановими очима. Тоді тут, щоправда, не висіло все це коріння... Нейтан ішов туди, отже, вихід там, а за поворотом –

карантинний відсік, до якого ми з Ірмою так і не дійшли. І тепер я майже впевнений, що Ельза – саме там.

«Ельза вчора принесла додому квітку...»

«Яку квітку?»

«Каже, виросла на моріжку».

Коли була ця розмова? Здається, ще до руки. Або на самому початку... Якби я тоді знав! Якби ж тільки знав... Думаю, чорний пилوک і був зв'язком із грибницею. Скільки встигла вдихнути Ельза? Думаю, небагато і тільки раз. Але для грибниці, очевидно, це було щось на кшталт особистого знайомства. Хтозна, може, тоді, у закинутому місті, Ірма так наполягала, щоб я нюхнув пилку, теж задля цього: грибниці потрібно було зрозуміти, підійду я чи ні. А ті, хто вживає довго? Тепер уже ясно, що дивна регенерація й надсила не можуть узятися нізвідки. Гадаю, грибниця робить це уві сні: живить їхні тіла, лікує, відновлює тканини, насичує необхідними речовинами... Ось ти лиш постелив свіжу білизну, а гіфи грибниці вже проросли крізь неї і чекають на тебе. А якщо перестав вживати, грибниця вирішує забрати борги: розчиняє твоє тіло у своїх надрах, а замість тебе ставить химеру...

Здрігнувся від власних думок. Не знаю, звідки воно в моїй голові, але це так само точно, як і те, що Нейтана Гога смерть спіткала від рук химери, яка мала вигляд його коханої.

Я не помітив, як опинився біля сірих броньованих дверей, що на вигляд могли б стримати стадо мамонтів. Карантинний відсік. Машинально ляскаю себе по кишнях. Те, що Нейтанова перепустка й досі в моїх штанах, видається майже дивом. Але, як подумати, нащо б Ірма його забирала... Озираюся. Під ложечкою лоскоче страх, і я, зціплюючи зуби, перетворюю його на лють. Пригадав той жах, що позбавив мене сил у палаті Окамури. Упевнений, саме тому Ірма й потягла мене туди – щоб пристрелити його раніше, ніж усі зрозуміють, що капрал уже не людина. Бо сама вона не здатна вбити химеру. Хай там як, а я жодного разу не бачив, щоб вона стріляла в щось, породжене цією планетою... І її план майже спрацював. Майже.

У дверях відсіку крихітне віконце – занадто брудне, щоб я міг нормально щось роздивитися. Хіба тільки те, що відсік великий.

Кілька разів глибоко вдихнувши, прикладаю картку до замка й відчиняю важкі двері.

Перше, що бачу, – кокон у відкритій комірці шафи для зразків. Білий, як вербовий «котик».

– Ельзо!

Вбігаю, навіть не роззираючись. Хапаюся за кокон руками, але права (зграбна, як шматок пластмаси) усе псує... Нарешті продірявлюю отвір у щільній поверхні кокона, всовую туди пальці, розтягую краї... Й відсахуюсь, здригнувшись від несподіванки. Це не Ельза. У коконі Ірма.

Спершу не можу зрозуміти, як таке можливо. Потім допетрав: це – справжня. Авжеж, справжня. Від її голови, сплітаючись із волоссям, кудись ведуть тисячі ниток із ліловим сяйвом. Обличчя спокійне, як у сплячої. Дихає. Під повіками рухаються очні яблука. Можна подумати, їй щось сниться... «Проживає життя разом зі своєю копією, – думаю я, – тільки не за кермом».

Перша думка – розбудити її. Але завагався. На чиєму боці буде та, що багато років дихала одними легенями з тією Ірмою, яку я знаю? Яка втілювала її плани разом із нею...

– Вибач, – кажу вголос. – Доведеться тобі ще поспати.

– А сам хіба не втомився?

Голос пролунав за спиною. Обертаюся й сахаюсь. У дверях відсіку стоїть Ірма. Та сама. Голісінька – на ній ані ниточки. Шкіра трохи рожевіша, ніж зазвичай, і я розумію чому: грибниця створила це тіло щойно...

– Ти... – ошелешено кажу я, марно намагаючись відшукати поглядом бодай щось, схоже на зброю. – Що ти тут робиш?..

Всміхається мені, наче ми зустрілися вранці на біостанції біля кавового автомата.

– Ти вбив мене, пам'ятаєш? – Ірма незворушна, а її інтонація навіть дружня. – І я відродилася. Не думала, що ти вистрелиш, от чесно. Беручи до поваги, скільки разів я тебе рятувала, це свинство. Не?

Вона йде до мене у своїй звичайній пружній манері – зібрана, як пантера. Її голизна на тлі звислого зі стелі коріння робить це все ще менш реалістичним. Я відступаю, не знаючи, на що чекати. Хоча яке там «не знаючи»... Я страшенно її боюся.

– Що ти хочеш?! Я просто прийшов забрати дочку!
– Вона вже не твоя! Може, це й добре, якщо згадати, що чекає на її батька. До речі, як рука?

– Де Ельза?

– Як ти здогадався, що іноді нам доводиться зберігати оригінали?

– Щоб мислити, потрібен зв'язок із людським мозком, – сказав це і схаменувся; вона хоче саме цього – втягти мене в розмову.

Ірма підходить ближче. Краще придумати щось, бо голіруч я з нею не впораюся.

– Ти ж розумієш, що можна все повернути? – запитує вона. – Твоє безсмертне тіло. Нашу дружбу. Більше ніж дружбу – ти ж хотів цього...

Її руки весь час трохи заведені за спину – це має дивний вигляд... Але щойно я це зауважую, Ірма дає мені хльосткого ляпаса. Я б устиг ухилитися, але в неї щось на пальцях! Воно торкається до мого обличчя, обпалюючи щоку й чоло. Пазури – завбільшки з кухонні ножі. Кров стікає з лоба, заливаючи очі. Я відступаю, розгублено роззираючись у пошуках хоч якоїсь зброї.

– Оце твоє тіло вилікувало б таку рану за кілька хвилин. Але ти обрав цю руїну. Де ж логіка?

Бачу. Вогнегасник. Великий – його кінчик видніється з-під коріння в кутку.

– Ти колись чула про душу? – запитую я.

Ірма не поспішає – занадто певна себе. Інакше би стрибнула і прикінчила мене.

– Читала, – відповідає вона. – У цій вашій книзі... Як Бог народився звичайним хлопцем.

– Ти про Біблію чи що?

До вогнегасника кроків зо п'ять. Лише п'ять.

– Так, – кивнула вона. – Точно. Ти теж читав?

– Ні, – кажу я й ступаю перший крок. – Але знаю, про що...

– Той хлопець народився, щоб перевірити, чи можна бути людиною й водночас перебувати понад усім тим лайном, що у ваших головах. Він міг спокійно косити бабло лікуванням і пророцтвами. Міг тижнями поспіль бухати вино – багато людей так роблять, не?

Я кивнув і ступив удруге.

– Але він був більше ніж людина! – вела своєї Ірма. – І я теж трохи більше ніж людина! Я прожила й Ірмине життя, й життя великої

грибниці, вільної від ваших слабкостей. І можу подарувати людству новий світанок, лейтенанте! Як той ваш хлопець. Немає сенсу відмовлятися від вічного життя! Хіба ви щось втрачаєте?

– Свободу вибору, – кажу я й роблю крок номер три.

Вогнегасник ліворуч. Зовсім поруч.

– Який сенс у виборі, якщо ви з ним весь час помиляєтеся?

А якщо я запропоную вам ідеальний вибір...

– Цей момент у Біблії теж є, – кажу і ступаю четвертий крок. – Остання спокуса чи щось таке.

– Тож ти пам'ятаєш, чим закінчилася впертість того хлопця? Чи ти віриш, що теж воскреснеш?

Вона посміхається, і більш хижої посмішки годі й уявити. Ірма – на відстані випадку. Крапелька моєї крові згорнулася на кінчику її пазура, застигнувши чорною бородавкою.

– Ні, – чесно кажу я і зважуюся на останній крок. – Знаєш чому?

Розгубленість проступає на її обличчі лише на частку секунди – як тінь від птаха, що пролетів. Але мені досить.

Вогнегасник сказав низьке втомлене «бам», коли я тріснув її по коліну, й одразу проспівав протяжливе «тинь», – коли вдарив плазом по спині. Я був навіть вдячний їй за оті двадцятисантиметрові пазури – без них було б відчуття, що я б'ю беззахисну голу жінку.

Ірма звалилася мішком. Що вона встане, сумніватися не випадало. Я перестрибнув через неї й побіг до кокона справжньої Ірми. Чудовисько за мою спиною люто верескнуло. Зірвавши чеку з вогнегасника, я, не дивлячись, зацідив у псевдо-Ірму тугим струменем холодоагенту, й вона здійнялася в нелюдському, високому стрибку. Наче мангуста. «Якщо я помилився, вона вб'є мене» – ця думка виникла окремо від емоцій, сама, і я знаю, що це правда. Відкинувши вогнегасник, чіпляюся руками за кокон справжньої Ірми. Білі, тонкі, як волосся, нитки тягнуться кудись углиб, і я боюся, що вони виявляться занадто міцними. Позаду лунає гортанний рик. Бічним зором бачу, як, змахнувши пазурами, звір кидається в мій бік, і ривком висмикую кокон із гнізда. Нитки лопаються з неприємним липким звуком, і кокон падає на підлогу. Одночасно з ним, наче зашпортавшись, з усього розмаху падає клон, і пазури завмирають за пів метра від моєї ноги.

Жінка в коконі судомно вдихає й сідає ривком, наче людина, яка щойно прокинулася.

– Не сон, – каже вона, і я аж здригаюся.

Вона водить руками перед лицем, ніби вперше їх бачить, рухаючи пальцями, наче грає на невидимій арфі.

– Не сон, – повторює вона.

Обводить поглядом приміщення, але я не впевнений, чи бачить вона хоч щось – її погляд видається порожнім.

– О Господи... – раптом каже вона на якомусь судомному, мимовільному вдиху й підводить очі на мене. – Ось чому вона так поспішала...

Чесно кажучи, тієї миті я нічого не зрозумів.

– Ти щойно прийшла до тями, – кажу й замислююся, а чи багато вона взагалі пам'ятає. – Ми на об'єкті «Два нулі» і...

Блискавичним рухом вона хапає мене за петельки. Так швидко, що я не встиг відсахнутися.

– Послухай мене! Послухай! – її тон тепер крижаний. – Ви забули про позамежне гальмування. За найближчу добу всі помруть!

13

– Тихо-тихо... – я намагаюся відчепити її руку від кітеля, але вдається не відразу. – Заспокойся. Тобі треба заспокоїтися.

– Почуй мене, ти ж біолог! Пам'ятаєш, що значить «позамежне гальмування»?

– Так, але це індивідуальна річ! Воно не може статися масово.

Вона відмахується.

– Може! Вона все прорахувала. Новий режим сну ввели для всіх водночас, отже, точка відліку одна. А далі – чиста теорія ймовірності. Двадцять відсотків досягнуть межі навантаження нервової системи вже цієї ночі. Вони просто повирубуються, не зважаючи ні на які сигнали.

Жінка вилазить із кокона, і я бачу, з якою огидою вона до нього торкається. На ній форма першої експедиції. Брудна.

– Повирубуються одночасно чи як? – невпевнено перепитую я.

– Я ж кажу, впродовж ночі! Вони вже потроху вирубуються. І до ранку кожен п'ятий стане химерою. А до завтрашнього вечора химер буде більше, ніж людей. Якщо взагалі доживемо. Дай вогнегасник!

– Що?

– Вогнегасник, – повторює вона й показує пальцем.

Машинально корюся.

Досі думаю про позамежне гальмування. Вона підходить до розпластаного на підлозі оголеного тіла власного клону і з низьким грудним «ха-ах», високо піднявши вогнегасник, б'є його по голові. Неприємний, оглушливий хрускіт пробирає до діафрагми.

– Стій!!!

Але вона вже знову замахнулася. Вогнегасник опускається на те ж місце – тепер звук такий, ніби вдарили по роздавленому яйцю.

– Боже мій, припини!

– Вона б ожила. Але тепер – усе. Принаймні поки я не в коконі.

Тепер вона оглядає мене від голови до ніг.

– Як тебе звати? Скажи, тепер я запам'ятаю.

– Гілень.

– А доньку?

– Ельза.

Вона киває.

– Я Ірма. Затримай-но подих, тут повно пилку, – і вона швидко скидає з себе форму, залишившись у самих трусах.

Від одягу й справді здіймається чорна пилкова хмара.

– Дай мені твій кітель, – просить Ірма, прикриваючись рукою, – бо я, як ота... З яблуком.

– Єва.

– Так. Теж запам'ятаю.

Одягнувши кітель, вона рішуче попрямувала до дверей.

– Кокон Ельзи в іншому приміщенні, – коротко повідомляє вона. – Зараз покажу.

Я захопив вогнегасник, бо нічого іншого, схожого на зброю, не було, і кинувся наздоганяти.

– Слухай... А ти знаєш усе, що знала та Ірма?

– Не смій її так називати. Ірма – це я.

Ми пройшли повз коридор, який вів до виходу, і попрямували далі, аж вона нарешті відповіла:

– Знаю все, але пам'ятати можу не все. У мене звичайний людський мозок.

Вона зупинилася біля якихось дверей.

– Тут. Ламай, вона заблокувала замок.

Це якесь технологічне приміщення. Двері звичайні, й кількома ударами вогнегасника я легко вибиваю їх.

Кокон геть крихітний. З нетерпінням рву його пальцями і навіть зубами. Павутина набивається в рот, я відплювуюсь, і знову... Нарешті роздираю краї дірки і витягаю таке тендітне, таке ніжне тільце... Вона в піжамі... Господи, а в чому ж іще – звичайно ж, у піжамі... Цілую її й боюся: а раптом не прокинеться. Але вона розплющує очі.

– Таточку...

Я хочу сказати «Ельза», але не можу, бо ще розридаюся й налякаю її. І просто цілую її щоки, лоб, очі, знову щоки...

– П'ять хвилин, Гіллелю, – каже Ірма. – Більше дати не можу. І поясни їй, що я вже не монстр.

...Катер сідав із ювелірною акуратністю – точнісінько на вузький майданчик перед входом у дослідницький комплекс. Я й досі був із вогнегасником. Ірма взяла Ельзу за руку, в іншій руці тримала стару рацію – ми відкопали її в колишній кімнаті Гоґа. Я весь час озирався, нервово очікуючи, що вилізе якась чергова потвора з дитячих кошмарів. Катер легко торкнувся землі й щойно присів на опорах, ми кинулися до кабіни.

Алекс розчухнув дверцята, але замість схожої на грушу всміхненої фізіономії з кабіни понуро визирнув ствол «Шиви».

– Назад, – прогарчав він.

Ми відійшли. Я сховав Ельзу за спину. Алекс висунув свою величезну голову й роззирнувся, ніби хотів перевірити, що крім нас тут нікого немає. Потім кинув щось просто на землю.

– Ось. Усі троє. І зараз.

Три трубочки тестерів.

Ми зробили це. Ельза трохи вередувала, та я її вмовив. Потім стояли й флегматично трясли білі трубочки, не зронивши ані слова. З боку, мабуть, все це мало химерний вигляд... Здоровань був серйозний. Його «Шива» не опускала ствол ні на секунду. Нарешті ми по черзі показали йому трубочки – на кожній по зеленому вогникові.

– Ну, слава Богу! Повірити не можу! – відкинувши «Шиву», він вистрибнув із катера й кинувся мене обіймати. – Бро, той хлопець був викапаний ти, я розмовляв з ним отак само! І він к чортовій матері розніс собі голову на моїх очах! У шлюзі всратись!

– Алексе... Це і був... – я не зміг відповісти, бо він притиснув моє обличчя собі до грудей.

– Господи, знали б ви, що діється в таборі! Фу-у-ух... Ірмо! Ти взагалі в курсі, що він пристрелив тебе?

Нарешті Алекс мене відпустив.

– Алексе... – знову сказав я, відсапуючись. – Вона якраз у курсі... А той хлопець, що вистрілив собі в голову, і був я. Але я тебе прошу, не треба зараз питань.

– Не треба питань? Та ви охрініли! Ви взагалі бачили, що навколо вас до дідька велике місто довбаних інопланетян? А в таборі зараз стрілянина із зомбі! Стрілянина, бляха, із зомбі! Йоханий, сука, по голові! І ці гівнюки, типу, дуже нехріново стріляють! – тут він зніяковіло глянув на Ельзу. – Перепрошую... Коротше, щось вам розповісти доведеться. І швидко, бо Вандлик збожеволіла й наказала збивати шатли з «Шив».

– Що?!

– Вона боїться, що з'явиться химера з її зовнішністю й опустить їх. До речі, кажуть, таку почвару реально бачили.

– Скільки вони збили?

– Уже три, коли я злітав. Тож, сподіваюся, у вас є план. Бо якщо ні, я краще ляжу й висплюся перед смертю. Серйозно, вирубуюсь на ходу. Я здохну просто зараз...

Ми з Ірмою презирнулися. Вона кивнула.

– Виспишся дорогою на лінкор, – кажу Алексу. – Скільки в нас «Шив»?

– Три, як і обіцяв... Ви таки реально вирішили здиміти?!

– Ні, – заспокоїла Ірма. – Усіх, кого зможемо, заберемо. Але ти маєш дещо зробити.

– Ви знаєте, що я ненавиджу слово «дещо»? – Алекс стривожено переминався з ноги на ногу, дивлячись, як я саджаю Ельзу в катер.

Ірма вмостилася на підлозі за кріслом пілота.

– Наш план тобі не сподобається, – чесно зізнався я. – Але інших ідей немає. Залазь. За кермом буду я.

Приблизно тоді, коли Алекс саджав катер посеред об'єкта «Два нулі», якась жінка в таборі заснула просто в черзі на кордоні в центральний сектор. З боку здавалося, що вона знепритомніла. Насправді мозок, рятуючись від перевантаження, активував аварійний механізм – позамежне гальмування. На неї витратили дорогоцінний тестер і, переконавшись, що це не химера, поволочили в медпункт. Це була помилка. Фельдшер перевірів, чи вона не захлинається блювотою, й узявся за тяжчих пацієнтів. А коли черга дійшла до неї, вона вже перетворилася. І вчепилася бідоласі зубами в горло.

Водій транспортера мчав у центральний сектор на терміновий виклик, витискаючи зі всюдихода все, що можна. Казали, в медпункті якась жінка загризла кількох людей. Ще подейкували, начебто ті, кого вона загризла, ожили й теж стали кидатися на людей. Усе це було схоже на сюжет фільму. Або на марення. Ми не знаємо, що саме думав про це водій. Очевидно, що в якийсь момент він опинився по той бік свідомості – швидко, як клацання пальців. Позамежне гальмування. Піднімаючи хмари снігових бризок, транспортер заклав широку дугу, протаранивши кордон, і на повному ходу врізався в стіну складів.

Швидкість була достатньо високою, щоб більшість конкістадорів усередині залізної утробы позвертали собі в'язи. Грибниця простягнула невидимі пальці-гіфи у щілини в сталевій обшивці й оживила їх хвилин через п'ятнадцять – похапцем і не встигнувши цілком реанімувати. Підняла їх рівно настільки, щоб вони змогли добігти до найближчих людей і вчепитися в них зубами й нігтями. Убивати зомбі було нескладно, та вони й самі незабаром умирили. Інша річ ті, які встигли проспати бодай годину. Вони перетворювалися на цілком сформованих, умілих монстрів, а навички, набуті за життя, чудово застосовували й після переродження. Тренований конкістадор стріляв із гвинтівки однаково добре і на честь Корпусу, і на славу Грибниці...

Останньою краплею, що зламала моральний дух захисників колонії, став завалений у самому центрі табору шатл. «Чорні рукави», що збивали їх за наказом Вандлик, робили це вправно. Вони виводили з ладу тільки один із чотирьох двигунів пасивної левітації, – тоді човник, накренившись, зіслизав похилою дугою за межі колонії

й незграбно завалювався в тайгу. Теоретично, якщо пережити найближчі дні, шатли ще можна відновити. Принаймні зо два... Отож хтось відключився під час стрілянини, і всадив убік завислого над ним човника довгу чергу синтез-ядерних зарядів – геть-чисто зніс два двигуни разом зі стабілізатором. Істерично завертівшись, шатл звалився просто на колишній штаб служби безпеки.

Піднятий у небо чорний стовп масного диму – останнє, що ми бачили, перш ніж наш катер пронизав шар хмар.

Опівдні за часом колонії лінкор «Три корони Кортеса», такий великий, що навіть зібраний був не на Землі, а в космосі, з неспішною грацією кита входив у щільні шари атмосфери планети Іш-Чель. Кожним виступом корпусу він прокреслював у небі білий інверсійний слід, і обшивка вже почала нагріватися від тертя, незважаючи на майже мінус п'ятдесят за бортом. Лінкори не призначені для посадок на планети приблизно так само, як вітрильний галеон того самого Ернана Кортеса не був призначений для того, щоб виповзати пузом на прибережний пісок. Але через колосальний запас міцності «Три корони» справді могли витримати божевільне навантаження при зниженні в атмосфері. А могли й не витримати. До того, як пілот першого класу Алекс Пай таки здійснив таку посадку, усі ці припущення були не більш ніж предметом п'яних суперечок.

– Я робив це під кайфом! Під кайфом! – виголошував Алекс, хоча його рухи були цілком упевнені. – Боже мій, я кажу це чуваку, який вистрелив собі в голову, і герлі, яка сьогодні вилупилася з кокона...

Ельза міцно спала в кріслі бортмеханіка, пристебнута і вкрита Алексовою курткою. Інших мешканців «Трьох корон» ми замкнули в кают-компанії – вісьмох біологів (вони й справді холоднокровно систематизували всю інформацію з біостанції й госпіталю), плюс кількох техніків і чотирьох «рукавів».

Коли ми зістикували наш катер із лінкором, на борту всі були впевнені, що це Вандлик повертається з екіпажем «Корон». Тому

й дронів ніхто не активував. Найобурливіше, що техніки вже почали готувати корабель до зворотного стрибка.

Ми зібрали всіх на містку і пояснили їм, що відлітати, не евакуйовавши тих, хто вижив, – аморально. Дивно, але коли отак безпосередньо нагадуєш людям про милосердя, у них змінюється навіть вираз очей. Надто якщо робити це зі зведеними синтез-ядерними гвинтівками, коли всі розуміють, що будь-який необережний постріл може пробити купол капітанського містка і всіх до курвиної матері викине у відкритий космос.

...«Три корони» помітно трясло. На пульті загорілися перші попереджувальні лампочки.

– То скільки, Ірмо, тобі років? – на Алексовому чолі виступили великі краплини поту, але, очевидно, постійна балаканина дозволяла йому почуватися впевненіше. – І як узагалі зараховувати час у коконі? Бо як на шістдесят, то ти просто айс яка ляля!

Він загіготів – самим лише ротом, ні на мить не відриваючи зосереджених очей від моніторів.

– Грибниця спробує проникнути на корабель за будь-яку ціну, – сказала Ірма, проігнорувавши його жарт. – Алексе, скільки в нас буде тестерів?

– Якщо вони штук двадцять наколупають – і то добре, – буркнув Алекс.

– Без них не зможемо забрати знепритомнілих. Не відрізнимо.

– А тих, хто при тямі? Є ідеї?

– У нас є контрольне запитання! – нагадав я.

– І собаками підстрахуємося, – Ірміні зіниці метушливо забігали туди-сюди, а потім вона рішуче труснула головою. – Усе буде нормально.

– Упевнена?

– Ні, – чесно відповіла вона. – Але точно знаю, що для створення мислячої копії потрібно законсервувати оригінал... Як мене. Вона це робить лише на об'єкті «Два нулі». Тому...

– У неї там мозок? – відгукнувся Алекс.

– Мабуть... – Ірма насупилася. – Не пам'ятаю.

Тут нас труснуло так сильно, аж клацнули зуби. Ремені грубо відкинули мене назад у крісло.

– Пішла вода в хату! – азартно викрикнув Алекс. – Ніхто не обіцяв, що буде легко!

Хвилини десять трясло так немилосердно, що ніхто не зронив ані слова. Боявся, що як розтисну зуби, то просто відкушу собі язика. У якийсь момент на моніторі другого пілота – я сидів у його кріслі – все стало червоне. По центру вплив здоровенний знак оклику.

– Алексе! Проблема!

Він тільки глянув, та й то не відразу. Кивнув, знову зосередившись на керуванні.

– Це нормально? – не витримав я.

– А ти як хотів! – Алекс сказав це бадьоро, але крізь стиснуті зуби. – Комп'ютер думає, що ми падаємо! І він, падло, має рацію!!!

Далі було якесь пекло. Алекс назвав це словосполученням «контрольований штопор», і мені здалося, що якесь із двох слів – брехня собача. Але коли в очах потемніло так, що за прозорим куполом містка вже не стало видно язиків полум'я, лінкор якимось дивом став чемним, плавно випрямився й полетів горизонтально. Повернулася сила тяжіння, світ набув барв, і повітря нарешті знову потрапило мені в легені.

– Па-бам! – задерикувато сказав Алекс і витер рукавом піт. – Тепер точно не згоримо! Максимум, розіб'ємося к чортовій матриці!

Ми не засміялися.

– Попередь Вандлик, – порадила Ірма. – Про всяк випадок.

Вандлик відповіла не відразу. Мені довелося відрекомендуватися двічі, та вона все одно запитала: «Який Гілель?».

– Справжній. Більше ніяких копій.

В ефірі ще кілька секунд стояла тиша. Нарешті рація хрипко пробурчала:

– Що тобі треба?

– Ми саджаємо «Три корони Кортеса».

Тиша секунд зо п'ять.

– Хто пілот?

– Сержант Алекс Пай.

Знову мовчанка.

– Ви здуріли. Через скільки?

– Розрахунковий час посадки – тринадцять нуль сім. Потрібні насамперед кінологи з собаками. На все маємо дві години.

- Тут повно химер! Ми припремо все це лайно на Землю!
- Не припремо. Довго пояснювати. Потрібні всі тестери, які є.

Аварійні шасі, призначені для посадки на щось не більше за наш Місяць, при посадці тріснули. Лінкор нахилився на борт, як баржа, що сіла на мілину. Та ми все-таки сіли й були готові знову злетіти.

На стартовому майданчику, що ледь умістив такого гіганта, панував хаос. Вандлик вислала передову групу ще пів години тому. Вони все оглянули, переконалися, що ніде не сховалися полчища женців, і залізи в транспортер. У теплі їх розморило за кілька хвилин. Химерами стали всі.

Не знаю, чиї фантазії вони зчитали, але ті химери були величезні на зріст. Ноги перетворилися на якусь подобу двометрових ходуль, і вони з «Шив» розстрілювали бійців зі своєї висоти, як бойові роботи. І ще язика у цих хлопців були довжелезні. Зовсім не потрібні, але дуже моторошні півтораметрові зміїні язика. Одурманені інфразвуком, конкістадори залягли. Зрідка й украй неточно вони пострілювали вбік монстрів, але результат бою був очевидний. Тож ми сіли вчасно: Алекс розвернув бортову турель і спалив тварюк давнім добрим корабельним лазером.

Через годину вся колонія зібралася біля лінкора, чекаючи посадки.

Гавкали собаки – шестеро, що не повтікали й не загинули. Але користі від них все одно було мало – вони гавкали безупинно, наче оточені полчищами химер. Мабуть, вони набагато сприйнятливіші до інфразвуку, ніж люди, і в цьому вся причина. Довелося цілком покладатися на наші «чому». Ми втрюх перебрали на себе роль контролерів, пропускаючи колоністів по одному. Питання були звичайні. Переважно щось на кшталт «Чому ви вирішили приєднатися до експедиції?». На щастя, відповіді були цілком адекватні, тож, без сумніву, всі, хто піднявся на борт, були людьми. Додаткового тестування не знадобилося, й це чудово, – білих трубочок ми нашкребли тільки дванадцять і дуже швидко витратили на важкопоранених.

На краю посадкового майданчика з'явилася остання група. Кутасту постать Вандлик неможливо було не впізнати. Вони проривалися з боєм, раз у раз відстрілюючись, щоб тварюки їх не наздогнали. А здоганяти було кому: крім неймовірних на вигляд химер (якісь віддалено схожі на людей чудовиська), за ними гналася ціла

хмара женців, смертожуків і ще якихось тварин – наче місцеві джунгли підняли повстання.

– І пекло йшло за ними... – пробубоніла Ірма.

– Не добіжать, – понуро прокоментував Алекс. – Почергуйте-но без мене.

За пів хвилини знову спалахнули корабельні лазери. Полчища звірів потонули в хмарах пари і диму. Вандлик і всі інші змогли розвернутися й чимдуж кинутися до лінкора. Собаки гавкали, наче сказилися, і я наказав їх вивести.

На трап вискочив Алекс і стурбовано зазирнув під черево лінкора.

– Народ, треба дуже поспішати.

Я обернувся. Шасі були густо заплетені білою павутиною, яка буквально на очах густішала і товщала, сплітаючись у живі джгутики, які намагалися прив'язати наш корабель до землі.

– Ірмо, глянь! Це небезпечно?

Вона критично оглянула шасі.

– Ні. Усе це здохне, щойно ми злетимо. Головне – не забрати з собою химеру.

– Алексе, а злетіти ми з цим зможемо?

– От і я про це! Поки що так. Це все ж таки бойовий лінкор, а не летючий хрін! Але розслаблятися не можна. До того ж з іншого боку наближається, матриці її ковінька, решта планети!!!

Вандлик і її «чорні рукави» добігли до трапа.

Вони скупчилися внизу, важко дихаючи. Обдерті. Ще один поранений – мішком висить на плечах двох, на нозі турнікет, обличчя біле, як крейда. Я впізнав його й здригнувся. Наш Аба. Непритомний.

– Тестери залишилися?

– Зараз гляну! – Алекс пірнув усередину корабля.

– Слухайте уважно! – оголосив я. – Усім потрібно швидко відповісти на контрольні запитання, без цього на борт ніхто не підніметься! Відповідатимете по черзі, повторювати відповідей не можна! Поранений поки що тут, занесемо самі. Офіцере Вандлик, ви перша! Чому ви вирішили піти в армію?

Вона дурнуватو подивилася на мене й клігнула очима.

– Офіцере Вандлик... – я мимоволі відшукав на корпусі «Шиви» запобіжник.

– Вона контужена! – викрикнув один із бійців. – Бахнуло поряд!
Не говорить!

Ми з Ірмою презирнулися.

– Ви чуєте мене, офіцере Вандлик?

Вона дивиться не в очі, а на мій рот. І навіть трохи схилила голову, як це робила Віра. І мовчить, розгублено кліпаючи. Ірма зручніше перехопила гвинтівку.

– Алексе! Де ти там!

– Скінчилися! – він знову вискочив на трап з порожньою коробкою. – Жодного, бро...

Вандлик дивиться на нас із дивним виразом. Її очі бігають туди-сюди.

– Ми не забираємо, якщо не може відповісти, – каже Ірма, наче я збирався сперечатися. – Нікого.

– Я знаю...

Вандлик безпорадно дивиться на нас. Її очі бігають.

– Так! – кричу я. – Усі, крім офіцера контролю, підходите по одному! Прізвище й чому вирішили вступити в корпус, швидко! Хто повторить чиюсь причину – залишиться тут!

Вони рухаються до трапа, і Вандлик, побачивши це, починає підніматися перша. Ірма ментально зводить «Шиву».

– Назад!

«Чорні рукави» сахаються.

– Не гарячкуй... – я стиснув її лікоть.

Вандлик зупинилася, широко роззявила рот і дивно потрясла головою...

– Вона реально на контужену схожа, – промуркотів Алекс. – Їй вуха геть заклало. Мабуть, добре довбонуло...

– І на химеру теж схожа! – відтяла Ірма, і не думаючи опускати гвинтівку.

– Офіцере Вандлик, – кричу, остерігаючись, що Ірма пальне. – Зійдіть із трапа! Відійдіть!

Думаю, вона зрозуміла не слова, а жести. Але з трапа зійшла й пропустила інших.

Через хвилину «чорні рукави» успішно пройшли перевірку й були всередині. Залишився Аба (його довелося покласти просто на землю), Вандлик і ми втрьох.

– Усе? – невпевнено запитала Ірма. – Задраюємо?

– Стоп! – раптом крикнув Алекс. – Є ще!

Він зник у залізному череві лінкора і за пів хвилини повернувся з білою трубочкою в руках.

– У куртці, – задихано пояснив він, – якою Ельзу вкрили. Запасний брав.

Він простягнув тестер мені. Я невпевнено переводив погляд з Аби на Вандлик.

– Полетить один, Гілелю, – нагадала Ірма. – Інакше ніяк.

Думаю. Довго – декілька болісних секунд, розтягнутих разів у сто. Алекс та Ірма, здається, навіть не дихають. Чекають. Прикусили язики, щоб не квапити. Оживає рація: «Давайте швидше! Тут їх море!!!». І потік лайки. Я заплющую очі й рахую до п'яти. Хтось повинен вирішити.

– Вандлик, – нарешті кажу я. – Якщо припустити, що вони обоє люди, рятувати потрібно того, у кого більше шансів вижити. Аба – поранений. Нехай проходить тест Вандлик.

Ірма мовчки киває. Алекс шепоче: «Хутчіше, бро», – і, перегнувшись через поруччя трапа, тривожно дивиться на обплетені грибницею шасі. Я спускаюся на кілька сходинок і простягаю Вандлик тестер.

З усього видно, що вона відразу зрозуміла, що й до чого. Упевнено взяла трубочку. Але робити тест чомусь не квапиться. Дивно крутить тестер у руці... І я не можу позбутися відчуття, що кожним рухом вона нагадує мені Віру, яка щойно вилупилася з кокона.

– Ну ж! – і показую жестом, щоб поспішила. – Швидше!

Вандлик дивиться чомусь на Абу. Увесь час лише на нього. Або справді химера й ні бельмеса не розуміє, або... Аж ось вона підходить до майора і стає навколішки. Я не зрозумів спершу... Ірма смикнула гвинтівкою... А з'ясувалося – поцілувати: притулилася до його обличчя губами на кілька довгих секунд.

– Людина ж! – прошепотів Алекс. – Прощається... Вона людина!

Ми мовчимо. Вандлик гладить Абу по голові.

– Дайте майорові тест! А по ній і так видно... – знову каже Алекс, але Ірма перебиває.

– Ми не маємо права ризикувати. Обоє не можуть відповісти, тому тільки тест.

І стиснула зуби. Їй теж непросто.

Вандлик узяла Абу за руку й притулилася щочкою. Ми не підганяємо. Дуже хочеться поквапити, але ми чекаємо. Аж ось вона бере трубочку зручніше... І притискає до майорового пальця. Обертається на нас. Кладе тестер Абі на груди. Підхоплює свою гвинтівку і йде убік табору.

– Людина ж... – повторює Алекс. – Адже іншого врятувала... Людина...

– Ми не маємо права, Духовко, – тихо каже Ірма і роздратовано розтирає по щоці сльозу.

Удалечині загуркотіла гвинтівка Вандлик – вона зосереджено палила тварюк на краю стартового майданчика, даючи останній бій бабі з очима ягуара. Алекс спустився до Аби й заходився трясти його тестер. Ірма дивилася на Вандлик. Та кілька разів оберталася й махала, щоб ми летіли. І я бачив, як сумнівається Ірма. Як бореться з бажанням забрати ту, що була їй найближчим другом... Напевно, вона все ж таки кинулася б за нею й забрала, начхавши на всі ризики. Аж ось просто під ногами у Вандлик здійнялася земля. Я встиг побачити рила відразу кількох здоровенних женців, коли офіцер контролю Ніколь Енджела Вандлик, навіть не змінивши виразу обличчя, перевела ствол «Шиви» униз і натиснула на спуск, потонувши разом із тварюками в білому термоядерному спалаху.

Запищав тестер Аби, сяючи зеленим вогником. Ми з Алексом, немов схаменувшись, потягли майора на лінкор. Ірма дивилася на чорну випалену пляму на снігу й плакала. Мені довелося схопити її за плечі й силоміць зтягти всередину. Захряснув важкий корабельний люк. «Три корони Кортеса» затремтіли всім корпусом, вириваючись з останніх обіймів грибниці.

Ми вийшли з трансверсного стрибка в одній шостій світлового року від Сонця. Ювелірна точність. Залишався один короткий стрибок безпосередньо до Землі. Три тижні з розгоном і гальмуванням.

Більшість зализували рани. Хто фізичні, хто душевні. Левова частка загиблих – конкістадори. З дітей не загинув ніхто, і з цього

погляду евакуація пройшла на відмінно. Аба одужував. Але більш ніж дві сотні осіб ми таки втратили. І плач по тих, хто залишився на Іш-Чель, не вщухав увесь перший тиждень. В одного з кінологів пропав улюблений пес. Смішно, мабуть, на загальному тлі... Але в хлопця, крім собаки, нікого не було. Йому здавалося, що пес загубився десь на лінкорі, і пояснити йому, що губитися тут ніде, було марно, тому всі терпіли його тужливі крики, коли вдосвіта він гукав улюбленого пса, валандаючись по всіх палубах корабля. Восьмеро «секретних біологів» ходили понурі й ховали очі. Думаю, у ці три тижні вони познайомилися з власною совістю максимально близько. Про подвиг Вандлик говорили всі і скрізь. Іноді мене колола недобра думка, мовляв, знали б ви, навіщо вас усіх привезли на Іш-Чель...

Першого ж дня після відльоту я заліз в автоматичний медичний модуль. Просто щоб розуміти скільки в мене часу. Результат був схожий на диво: частка аномального білка, в якому почалися патологічні зміни, – нуль відсотків! Нуль! З'ясувалося, що оніміння руки спричинила кіста завбільшки з абрикосову кісточку в районі ліктя. Апарат її успішно видалив. І ось тут був нюанс, після якого я ще півтори години промучився з медичним модулем, намагаючись зрозуміти, як, про всяк випадок, стерти дані. А саме: кіста на сто відсотків складалася з так званої «неправильної тканини» – особливе поєднання клітин, характерне винятково для грибів і лишайників. Зчитавши мій головний страх, грибниця вирішила дещо прискорити події. Гадаю, та ж історія з Ірмою та її раком, який за час у коконі безслідно зник. Ось тобі й загадковий механізм, що змушує оживати тривоги...

– А тепер ти здоровий? – запитала Ірма, коли я розповів їй.

– Якщо чесно, тепер мої шанси знову п'ятдесят на п'ятдесят.

І згадав її ж слова, що для щастя потрібно знайти собі «на рівному місці хобот», а потім позбутися його й насолоджуватися.

– Але, знаєш, Ірмо, твоя правда. Тепер я здоровий!

Хотів обійняти, але вона підняла руку й сказала: «Дай п'ять!». Я ляснув її по долоньці, щосили видушуючи з себе усмішку. Таке відчуття, що вона мені була значно ближча й рідніша, ніж я їй... Наші стосунки залишалися суто дружніми, навіть попри те, що з Ельзою вона проводила весь вільний час, наче була їй мамою. Ельза, до речі, поводитися чудово. Про Віру не запитувала. Коли я вирішив

поговорити про це, сказала, що «коли спала» (Ельза так називала період у коконі), то бачила мамині сни і все розуміє. Думаю, йдеться про Вірині спогади. Приблизно так, як я побував у спогадах Нейтана Гога...

– Вона дуже сильно любила тебе, тату, – мовила Ельза. – Ти знав?

Я знав. Забував останнім часом. І вона забувала теж. Але ми обоє знали.

А в день, коли головною подією стала поява в ілюмінаторі осяяного зернятка рідної Землі, я дивився в кают-компанії фільм. Ну, як дивився... Витріщався крізь екран, не вникаючи в сюжет, – аж розчинився у вигуках і сміху інших конкістадорів.

Ельза гралася з планшетом. Раптом ззаду підійшла Ірма й обійняла мене. Уперше, якщо не брати до уваги її клону (Боже, як дико це тепер звучить!).

– Гіленьчику... Я не казала тобі, а повинна була... – прошепотіла вона. – Дякую!

– За що?

– Що витяг мене...

– Із кокона?

– І з кокона теж.

Вона нахилилася до мого вуха й зашепотіла:

– Пам'ятаєш, як ти ночував у мене?

– У твоєї копії.

– Але я ж усе відчувала, – її вуста майже торкалися мого вуха, і це було страшенно приємно. – І все пам'ятаю.

– Ти мені тоді ледь руку не зламала!

– А оце якраз не я! На майбутнє прошу врахувати!

Вона цьомнула мене в шию й утекла до Ельзи – читати. Упіймав себе на думці, що нікого кращого за Ірму я не знайду. Навіть не так. Що нікого, крім неї, мені не треба...

– Зацініть! – у кают-компанію ввійшов конкістадор.

Усі відлипли від фільму й обернулися. Це був той самий кінолог, що втратив собаку. Уперше від дня відльоту він змінив скорботну міну на усмішку. На його руках, під браво закасаними рукавами, красувалися нові, щойно набиті татуювання.

– Ого! – сказав хтось. – Що за тема?

– Приснилося. Просто щоночі уві сні! Треба відразу на дві дивитися!

І він схрестив руки на грудях, щоб два готичні написи на ще яскраво-червоній від голки шкірі злилися в один.

«ONLY GOD» на правій і «JUDGE ME» на лівій.

К І Н Е Ц Ь

Київ, 2012–2018 рр.

ДИСКЛЕЙМЕР

Мушу визнати, я вигадав цю історію. Не виключено, що вона таки станеться в майбутньому, та наразі всі персонажі вигадані, збіги випадкові й усе таке. **Але...**

Синдром, на який хворий Гілень, існує насправді, хоча реальне захворювання дещо відрізняється, зокрема не є суто спадковим. Справжня хвороба називається «хорея Гантінгтона». Дитина хворого на хорею має 50-відсотковий шанс успадкувати генетичний дефект – саме це надихнуло мене створити для Гіля вічну наполовину порожню склянку. Вірогідність витягнути цей білет є у кожного, та вона – десь один до восьмисот тисяч.

Двічі я був готовий закинути цей роман і закінчив «Танець Недоумка» тільки завдяки **Михайлові Бриниху**, якого дуже поважаю як літературного критика та якому першому дав почитати ще геть сирі сто сторінок незакінченого рукопису. Михайло несподівано барвисто розхвалив текст та пригадав святий для мене пантеон у складі Гаррі Гаррісона, Стівена Кінга та Рея Бредбері, чим неймовірно мене надихнув. На запитання, як воно – довести справу до кінця, він вигукнув російською, імітуючи кавказький акцент (бо був переконаний, що цитує радянського чемпіона-марафонця з Грузії, ім'я якого він забув): *«Чтобы бегать надо бегать!»*. І я безмежно вдячний йому за цей секрет письменницької техніки, що дозволяє не чекати натхнення й не мучитися сумнівами. Хочеш написати – пиши.

Назва лінкора «Три корони Кортеса» походить від трьох корон на гербі найвідомішого конкістадора Ернана Кортеса. Право створити особистий герб на додачу до фамільного він здобув від іспанського короля Карла V як нагороду за підкорення Нового Світу. Три корони на ньому символізують трьох здоланих ацтекських королів, але є й інші трактування, щодо яких і досі сперечаються.

Космічний фрегат «Артилерист Ганс» названо на честь одного з 18 учасників навколосвітньої експедиції Фернана Магеллана, які єдині з усіх зуміли закінчити подорож і повернулися в порт Севільї

у вересні 1522 року. Сам Магеллан у тій подорожі загинув. Так-от, їхні прізвища назавжди лишилися в історії, крім одного учасника, про якого відомо тільки те, що його звали Ганс, і він був артилеристом.

Страшну синтез-ядерну гвинтівку «Шива» я назвав не на честь індуїстської богині, а в пам'ять про велетенську двадцятипроменеву лазерну установку, сконструйовану 1977 року в Ліверморській національній лабораторії імені Лоуренса, штат Каліфорнія, для здійснення першої спроби термоядерного синтезу в лабораторних умовах. Сама спроба відбулася 1978-го і зазнала невдачі – «Шиві» не вистачило потужності. Утім, намагання тривають і досі, сконструйовано вже навіть не другу, а третю установку – цього разу це монстроподібний 192-променевий (!) лазер, що зветься «N.I.F.» – але «запустити» термоядерний синтез у лабораторних умовах поки не вдалося.

Історія з лікарем-заручником, який цитував терористам Еклезіяста – справжня. Вона сталася на початку дев'яностих на острові Сахалін, де я тоді мешкав з батьками. Обізнаний у біблійних текстах фельдшер швидко був батьком моєї однокласниці. Його, через нав'язливу проповідь, у буквальному сенсі вигнали з заручників (!) четверо рецидивістів, які втікали з місцевого СІЗО. Продовження й розв'язка цієї історії не менш цікаві, й колись я неодмінно її розповім.

Усе про гриби та лишайники в цій книзі (крім вигаданої розумної грибниці з планети Іш-Чель) – правда. Я дуже вдячний своєму давньому приятелю-біологові **Павлові Новікову** за консультації. Чудово, що він спеціалізувався саме на грибах, і зміг розповісти мені стільки цікавого про гіфи, гігантські багатокілометрові грибниці, хижі гриби та лишайники, всередині яких у вічному грибному рабстві живуть водорості. Павло не просто допоміг мені сконструювати екосистему планети Іш-Чель, але й дав кілька дуже цікавих драматургійних порад, тісно пов'язаних із біологією, біологами та фантазіями навколо цього.

Історія з двома образами маянської богині **Іш-Чель** – правдива.

Химерний сон про метеликів-сонцевиків і будівництво на пустирі теж справжній (якщо так можна сказати про сні). Він кілька разів снівся моїй дружині **Світлані Тихоновій**. Так само справжня історія про напівбожевільну бабу Горбошию, яка ганялася з сокирою за

дітьми через невинні жарти. У реальності ту бабу звали Танька-Горбатка, а серед дітлахів, які тікали від неї вночі безлюдною бетонною дорогою, була моя Світлана, яка мала тоді років тринадцять. Я дуже вдячний своїй коханій за ці яскраві образи. І добре, що в житті та стара так нікого і не наздогнала...

Усі загадки в романі (крім загадки про суничну квітку, звісно) придумала моя донька **Леся**, коли їй було чотири роки.

І останнє. **Дві макові зернинки** на відстані майже три десятки кілометрів одна від одної – це чиста правда. Можете й собі поррахувати.

Космос збіса пустий.